

OUP—408—16-6-64—5,000.

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K894.8141/P99B Accession No. K6376

Author వృట్టప్తి, కె. వి.

Title భరణీశ వ్యభవ సంగ్రహ . 1955.

This book should be returned on or before the date last marked below.

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ—೩೨

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ :
ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಎಂ.ಎ.

ಭರತೇಶವೈಭವ ಸಂಗ್ರಹ

ಸಂಪಾದಕ :
ಟಿ. ಎಸ್. ಶಾಮರಾವ್, ಎಂ. ಎ.

ಮೈಸೂರು
ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
೧೯೫೫

ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ ೧೯೫೫

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಿದೆ.

ಬೆಲೆ :

ಸಾಧಾ ಪ್ರತಿ : ೨-೮-೦]

[ಕ್ಯಾಲಿಕೋ ಪ್ರತಿ : ೩-೦-೦

ಮುದ್ರಣ :

ಹಿಂದಿಯಾ ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು.

ಮುನ್ನುಡಿ

ಕಾವ್ಯ, ವಸ್ತು ಮತ್ತು ದರ್ಶನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಭರತೇಶ ವೈಭವನ ಕರ್ತೃವಾದ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಕವಿಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಏರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರೀತಿಯ ಕೊನೆಯ ಪಾದವಾದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಭಂದಸ್ಸುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ಸ್ಥಾನ ಆ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿಯೇ ಏರಿಳಿತಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರಬಲ್ಲದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮಹಾಕವಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಅದರ ಸಂಪೂರ್ಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಇದು ಔಪಚಾರಿಕವಲ್ಲ.

ಭರತೇಶ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗ ಭೋಗಗಳ ಸಮನ್ವಯದ ಯೋಗದರ್ಶನವನ್ನು ಕವಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಕವಿ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಭರತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಕಾವ್ಯದ ವಿವರ ವಿವರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಮಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರಂತೂ ಇಂತಹ ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿ ಜಗತ್ತಿನ ಮತ್ತಾವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಆಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕೃತಿ ಜಗತ್ ಕೃತಿ. ಸಿದ್ಧವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಜೀವನವೆಲ್ಲ ಉಪಾಸನೆ; ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಪ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ; ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನದ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಘಟನೆಗಳೂ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾದುವು; ಅಂಥವನು ಲೋಕವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲೂ ಅಲೋಕವ್ಯವಹಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ—ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಭರತೇಶನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿದ್ದಾನೆ. ಭಗವದ್‌ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞನನ್ನು ಕವಿ ಭರತನಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದೂ ನಿಷ್ಕರ್ಮಿಯಾಗಿರುವ, ನಿಷ್ಕರ್ಮಿಯಾಗಿದ್ದೂ ಲೋಕ ಸಂಗ್ರಹ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಕರ್ಮಿಯಾಗುವ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮಿಯನ್ನು ಕವಿ ಭರತನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಸತ್ತಾ: ಕರ್ಮಣ್ಯವಿದ್ವಾಂಸೋ ಯಥಾ ಕುರ್ವಂತಿ ಭಾರತ |

ಕುರ್ಯಾದ್ವಿದ್ವಾಂಸ್ತಥಾಪಕ್ತಃ ಚಿಕೀರ್ಷು ಲೋಕ ಸಂಗ್ರಹಮ್ ||

೩—೨೫.

ತನ್ನ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಸರ್ವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ

ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಭರತ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಯಸ್ತ್ವಿಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಮನಸಾ ನಿಯಮ್ಯಾರಭತೇಚರ್ಯಾ|

ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯೈಃ ಕರ್ಮ ಯೋಗಮಸಕ್ತಃ ಸವಿತಶ್ಯತೇ||

೩—೭

ಭೂಮಂಡಲಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಸಿಂಹವಿಷ್ಣುರಮಂಡಿತನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವಾಗಲೂ

“ ಗಾನಮದ್ದಳೆಗೆ ತಾಳಲಯಕೆ ನರ್ತಿಪ ಮಂದ| ಯಾನೆಗೆ ಶಿರದ

ಕುಂಭದೊಳು|

ಧ್ಯಾನವಿಪ್ಪಂತೆ ರಾಜ್ಯದೊಳಿದು ಮುಕ್ತಿ ಸಂ| ಧಾನದೊಳಗೆ ಅವನ

ನೆನಹು||

—ಇರುತ್ತದೆ.

“ಮಾಂಡಳಿಕರ ಕೈಯ ಹಡಪ ಹಾವುಗೆ ಕುಂಚ ಗಿಂಡಿ ಹಿಡಿಸಿ ಕೊಂಬ”

ಇವನು ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಬರವನ್ನು ತಿಳಿದೊಡನೆ “ ಗಂಡಗರ್ವವ ಬಿಟ್ಟು ನಡೆದನು—ಗುರುವಿಗೆ ಗಿಂಡಿಯೊಳಿಗದವನಾಗಿ.” ಬಂದ ಗುರುವಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರುವಾಗಲೂ ಅವನು ತನ್ನೊಳಗಿನ ಪರಮಹಂಸನನ್ನೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಬಲಗೊಂಡನರೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ತನ್ನೊಳು ತಾನು| ಗೆಲವೇರಿ ಮುನಿ

ಗಳಿವರಿಗೆ|

ನಲಿದೆರಗದನು ನಿಧಾನದೆಡೆಗೆ ದೀಪ| ಕಳಿಕೆ ತಾನೆರಗುವಂದದೊಳು||

ಗುರುಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತನ್ನ ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಹಸ್ರ ಸತೀವೃಂದದ ಮಧ್ಯೆ ಕುಳಿತು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚಿ ಅದನ್ನು ತಾನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವನ ಎದೆಯ ಸಂಧಾನ ಗುರುಹಂಸನಾಥನೊಡನೆ ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಹರಿವಾಣ ಬಟ್ಟೆಲುಗಳಿಗೆ ಬಾಯ್ತೆರೆದಾಗ| ಕರತಲ ಸಂಧಾನವಿಹುದು|

ಗುರುಹಂಸನಾಥಗೆ ಸಿದ್ಧಲೋಕಕೆ ಪೋಗಿ| ಬರುತಿಹುದೆದೆಯ ಸಂಧಾನಾ||

ಈ ಎಲ್ಲ ತಪಸ್ಸಿಗಿಂತಲೂ ಮಹತ್ತರವಾದೊಂದು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಅದರ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಭರತ ತನ್ನ ಸತಿ ಕುಸುಮಾಜಿಯೊಡನೆ ಸುಖಿಸುವಂದು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಆತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ರತಿಯಲ್ಲಿ ದರ್ಶಿಸಬಹುದು.

ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲ ವಿಕಲ್ಪವಿಲ್ಲೊಂದರ| ಸೋಂಕಿಲ್ಲ ತನ್ನನೆ ತಾನು
ಸೋಂಕಿ ತನ್ನೊಳು ಹುಟ್ಟಿದಾನಂದರಸದೊಳು| ತೇಂಕಾಡುತ್ತಿದ್ದನಾ
ಭೋಗ||

ಹೀಗೆ ಭರತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲವೂ ಅಲೋಕವ್ಯವಹಾರವಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಅಂತಾಗಿ, ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನತಃ ಭರತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೈದೋರುವ ಶೃಂಗಾರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ಲೀಲವೆಂಬಂತೆ ಕಂಡರೂ ದರ್ಶನದ ಔನ್ನತ್ಯದಿಂದ ಪರಿಗಣಿತವಾದಾಗ ಅದು ಗಾಂಭೀರ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. “ಮಹಿಮೆ ತಾಂ ಮಾಳ್ವದನಿತುಂ ಮಹತ್ ಕಲೆಯಲ್ತೆ!” † ಕವಿಯೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

“ಮಾರ್ಗವಲ್ಲಿಂಬಂತೆ ತೋರ್ಪುದನ್ಯರಿಗೆ ಸ| ನ್ಯಾರ್ಗದೊಳವನಿರು
ತಿಹನು|

ಆರ್ಗ ತಿಳಿಯಬಹುದಾತ್ಮವಿಜ್ಞಾನಿಯಂ| ತರ್ಗತವನು ಜಿನ ಬಲ್ಲ||”

“ಗೂಳಿ ನಡೆವ ಹಜ್ಜೆ ತೋರುವುದಲ್ಲದೆ| ಗಾಳಿಯ ಹಜ್ಜೆ ತೋರು
ವುದೆ!” ಎಂದು.

ಪೋಡಶ ಸಹಸ್ರ ಸತೀಲೋಲನಾದ ಭಾಗವತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಈ ಭರತ ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಾನೆ. ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುವಂತಹ ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗೀತೆಯಿಂದಲೇ ಉದ್ಧರಿಸಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಕವಿ ಭರತನನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಒಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು:

ಭೋಗ ವಿಚಾರವು ಬೇಕು ನೃಪತಿಗಾತ್ಮ| ಯೋಗ ವಿಚಾರವು ಬೇಕು||
ರಾಗರಸಿಕನಾಗಬೇಕು ಭಾವಿಸೆ ವೀತ| ರಾಗರಸಿಕನಾಗಬೇಕು.||

ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಕರ್ಮವನ್ನೂ, ಅಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಮಾಡುವ; ಎಲ್ಲರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರೂ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ತಾವರೆಯ ಎಲೆಯಂತೆ ನೀರಿಗಂಟದೆ ಇರುವ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನನ್ನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತವೆ.

† “ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ” : ಅಯೋಧ್ಯಾ ಸಂಪುಟ. ಪುಟ : ೧೫೪
ಸಂಚಿಕೆ : “ಸಾದುಕಾ ಕಿರೀಟ.” : ಪಂಕ್ತಿ : ೬೮.

ಕರ್ಮಣ್ಯಕರ್ಮ ಯಃ ಪಶ್ಯೇದಕರ್ಮಣಿ ಚ ಕರ್ಮ ಯಃ |
ಸ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಸಯುಕ್ತಃ ಕೃತ್ಸು ಕರ್ಮಕೃತ್

೪—೧೮

ನೈವ ಕಿಂಚಿತ್ ಕರೋಮೀತಿ ಯುಕ್ತೋ ಮನ್ಯೇತ ತತ್ತ್ವವಿತ್
ಪಶ್ಯನ್ ಶೃಣ್ವನ್ ಸ್ಮೃಶನ್ ಜಿಘ್ರನ್ ಅಶ್ವನ್ ಗಚ್ಛನ್ ಸ್ವಪನ್

ಶ್ವಸನ್ ||

೫—೮

ಪ್ರಲಪನ್ವಿಷ್ಯಜನ್ ಗೃಹ್ಣನ್ ಉನ್ಮಿಷನ್ ನಿಮಿಷನ್ನಪಿ |

ಇಂದ್ರಿಯಾಣೀಂದ್ರಿಯಾರ್ಥೇಷು ವರ್ತಂತ ಇತಿ ಧಾರಯನ್ | ೫—೯

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಧಾಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ಸಂಗಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾಂ ಕರೋತಿ ಯಃ

ಲಿಪ್ಯತೇ ನ ಸ ಪಾಪೇನ ಪದ್ಮಪತ್ರಮಿವಾಂಭಸಾ ||

೫—೧೦

ಬೃಹತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಗುಣದ ಔನ್ನತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಹರಿಹರನ ನಂಬಿಯಣ್ಣನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ ದರ್ಶನ ಪ್ರತಿಮಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ “ಮಾಡಿತೆಲ್ಲಂ ಪೂಜೆಯಾಗಿ, ಆಡಿತೆಲ್ಲಂ ಸ್ತುತಿಯಾಗಿ” ಪರಿಣಾಮಗೊಳ್ಳುವದನ್ನೂ “ಕಾಮ ರತಿ ಕ್ರೀಡಾ ಕಾರ್ಯಂ ಶಿವಾರ್ಪಿತ ಕಾರಣ” ವಾಗುವದನ್ನೂ ಕವಿ ನಂಬಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹರಿಹರನೇ ನಂಬಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಒಂದೆ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ :

ನೋಡುವ ಚೆಲ್ವುಮಂ, ನುಡಿದ ವಾಕ್ಯಮುಮಂ, ಮನದುಳ್ಳಿದಕ್ಕುಟಂ
ಕೂಡುವ ಸೌಖ್ಯಮಂ, ತನಗೆ ಬಂದ ಮಹೋನ್ನತ ಸಂಪದಂಗಳಂ,
ವಾಡಿಸುವಲ್ಲಿಯಂ, ಸವಿಸ ಸರ್ವ ಪದಾರ್ಥ ಸುಖಂಗಳಂ, ಕರಂ
ಕೂಡೆ ಶಿವಾರ್ಪಿತಂಗುಡುತ ಸೌಂದರನೊಪ್ಪುತಿರಲ್ ನಿರಂತರಂ”

ಹೀಗೆ ಭರತೇಶವೈಭವದ ವಸ್ತು ದರ್ಶನಗಳು ಗಹನವಾದುವು. ಆದರೆ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅದರ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಛಂದಸ್ಸು ಆ ಭಾರವನ್ನು ಆನಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ದಾಟಿ ಬೀಕಾದ ಸಾಗರವನ್ನು ಹರಿಗೋಲಿನಲ್ಲಿ ದಾಟಲು ಹೊರಟಂತಿದೆ ಈ ಸಾಹಸ.

ಎಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಧಾರಣ ಸಂಸಾರದ ಮೃದು ಲಲಿತ ವ್ಯಾಸಾರಗಳನ್ನು ಕವಿ ಚಿತ್ರಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರೂ, ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಂದರೆ ಯುದ್ಧ ಮೊದಲಾದ ವೀರ ರೌದ್ರಾದಿ ರಸಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ ಈ ರೀತಿ ಅಥವಾ ವಿಧಾನ ಹೊತ್ತಹೊರೆಯ ಗುರುಭಾರಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಆದರೂ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲೂ ಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೂ ಪ್ರಿಯವಾಗುವಂತೆ ಸುಲಭವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೇ ಕವಿಯ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತೆನ್ನಬಹುದು. ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗೆ ಅವನು ಹಿಡಿದ ಹಾದಿಯ ಸರಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಅದುದರಿಂದಲೇ “ಹಾಡುಗಬ್ಬ” ವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿರಬೇಕು :—

ಕಬ್ಬಿಗರೋಡುಗಬ್ಬವ ಹಾಡುಗಬ್ಬವ| ಕಬ್ಬದೊಳೊರೆವರೆವೆರಡು|
ಕಬ್ಬಿನಂತಿರಬೇಕು ಬಿದಿರಂತೆ ರಚಿಸಲೇ| ಕಬ್ಬ ಹೇಳಲೆ ಸರಸ್ವತಿಯಿ||
ಅಯ್ಯಯ್ಯಾ ಚಿನ್ನಾದುದಿನೆ ಕನ್ನಡಿಗರು| ರಯ್ಯಾಮಂಚಿದಿಯಿನೆ
ತೆಲುಗಾ|

ಅಯ್ಯಯ್ಯ ಎಂಚ ಪೊರ್ಲಾಂಡೆಂದು ತುಳುವರು| ಮೆಯ್ಯುಬ್ಬಿ ಕೇಳ
ಬೇಕಣ್ಣಾ||

ರಳಕುಳ ಶಿಥಿಲಸಮಾಸ ಮುಂತಾದವ| ರೊಳಗಿಲ್ಲ ಕೆಲವುಳ್ಳರುಂಟು|
ಕೆಲವಿಲ್ಲಾದರುವಿಲ್ಲವೇಕೆಂದರವರ ಕೋ| ಟಲೆಯೇಕೆ ಹಾಡುಗಬ್ಬ
ದೊಳು||

ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣವು ವಸ್ತುಕಕೆ ವರ್ಣಕಕಿಷ್ಟು| ಏಕಳವಾದರು ದೋಷವಿಲ್ಲ|
ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣಕಾಗಿ ಬಿರುಸುಮಾಡಿದರೆ ಪು| ಸ್ತಕದ ಬದನೆಕಾ
ಯಹುದು||

ಹಿಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಕಥೆ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ಇವು ಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ದರ್ಶನವಸ್ತುವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ತನ್ನದೆ ಅದ ಒಂದು ನೂತನ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಭರತೇಶವೈಭವದಂತಹ ಬೃಹತ್ಪ್ರಮಾಣದ

ಮಹಾಕೃತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿದ ಮಹಾಕವಿಯ ಕೀರ್ತಿ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಕಥಾಸರಣಿಗೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗದಂತೆ, ಕವಿಯ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಬರದಂತೆ, ಮೂಲದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಕೆಡದಂತೆ ಬೃಹದ್‌ಗಾತ್ರದ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಜೊತೆಗೆ ಕವಿಕಾವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಉಪಕರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ತ. ಸು. ಶಾಮರಾಯರಿಗೆ ವಂದನೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ.

೧-೮-೧೯೫೫ }
ಮೈಸೂರು }

ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪೆ,
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ
ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟನ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಕವಿ ಚರಿತ್ರೆ

ಭರತೇಶ ವೈಭವವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ. ಈತನು ಅಪ ರಾಜಿತೇಶ್ವರಶತಕ, ತ್ರಿಲೋಕಶತಕ, ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರಶತಕ—ಎಂಬ ಶತಕ ತ್ರಯವನ್ನೂ 'ಎರಡುಸಾವಿರ ಗ್ರಂಥದಷ್ಟು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗೀತೆ' ಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿ ದ್ದಾನೆ. ಭರತೇಶ ವೈಭವದಿಂದ ಕವಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು.

ಕವಿಗೆ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ, ರತ್ನಾಕರಸಿದ್ಧ, ರತ್ನಾಕರ ಅಣ್ಣ—ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳಿದ್ದವಾದರೂ 'ರತ್ನಾಕರಸಿದ್ಧ' ಎಂಬುದು ಆತನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯ ಹೆಸರು. "ಸಿದ್ಧಪದಕೆ ಸೋತಿನಾಗಿ ರತ್ನಾಕರ | ಸಿದ್ಧನೆಂದೆನ ಲೊಪ್ಪಿ....." ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಸಿದ್ಧಪದಕ್ಕೆ ಸೋತ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಜೀವಿಯಾದ ರತ್ನಾಕರನಿಗೆ "ಆಮಯ, ಜನನ ಮರಣವುಳ್ಳ ಜನಕರ | ನಾಮವ...." ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವುದು ಸರಿಗಾಣಲಿಲ್ಲ. 'ಶ್ರೀಮಂದರ ಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನಯ್ಯ' ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ನಾಡು ಕರ್ಣಾಟ ಸುಕ್ಷೇತ್ರ. ವಂಶ ಕ್ಷತ್ರಿಯವಂಶ. ಈತನಿಗೆ ಶ್ರೀಶುಚಿದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನು 'ದೇಶಿಗಣಾಗ್ರಣಿ ಚಾರುಕೀರ್ತ್ಯಾಚಾರ್ಯ.' 'ಮೋಕ್ಷಾಗ್ರಗುರು ಹಂಸ ನಾಥ.' ಮೋಕ್ಷಾಗ್ರಗುರುವಿನ ಅಜ್ಜಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿಯೇ ಆತ್ಮಲೀಲಾರ್ಥವಾಗಿ 'ಭರತೇಶ ವೈಭವವೆಂಬ ಕಾವ್ಯವನಿದ | ನೊರೆ' ದದ್ದು. ಜೈನಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವ ಗುರುಪರಂಪರೆಯ ಗೋಜಿಗೆ ಈತ ಹೋಗಿಲ್ಲ.

ಕವಿಯ ಜೀವನದಮೇಲೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಬೀರುವ ಎರಡನೆಯ ಸಾಧನ ದೇವಚಂದ್ರನ ರಾಜಾವಳಿಕಥೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ರತ್ನಾಕರನು ಸೂರ್ಯ

ವಂಶದ ರಾಜಕುಲದವನೆಂದೂ, ದೇವರಾಜನೆಂಬುವನ ಮಗನೆಂದೂ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಈತನು 'ಬಾಲಕಾಲದೊಳೆ ಕಾವ್ಯಾಳಿಂಕಾರ ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರದೊಳೆ ನಿಪುಣನಾಗಿ' ಪರಮಾಗಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೃದ್ಯತಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕವೀಶ್ವರನಾಗಿ ಸೋಮವಂಶದ ಭೈರಸ ಒಡೆಯರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರಕವಿಯೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಪಡೆದಿದ್ದನು. ಯೋಗರತ್ನಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ದಶವಾಯುಗಳನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿದ್ದ ಈತನನ್ನು ಕಂಡು ಭೈರಸ ಒಡೆಯರ ಮಗಳು ಮೋಹ ಪರವಶಳಾದಳು. ರತ್ನಾಕರನು ತನ್ನ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂದ ಸೌಧಾಗ್ರವನ್ನು ಎರಿ ಗವಾಕ್ಷಿಯಿಂದ ಒಳಗೆ ಇಳಿದು 'ಅವಳೊಳೆ ನೇಹಂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.' ರಾಜನಿಗೆ ಇದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆತನು ರತ್ನಾಕರನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿರಲು, ಇದನ್ನರಿತ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ಆ ರಾತ್ರಿಯೇ ತನ್ನ ಗುರುವಾದ ಮಹೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ, ಅಣುವ್ರತದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಾತ್ಮತತ್ವ ತತ್ಪರನಾದನು. ಅಲ್ಲಿ 'ವಿಜಯಕೀರ್ತಿಗಳೆಂಬ ಪಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವಿಜಯಣ್ಣಗಳು ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳಂ ಕನ್ನಡದಿಂ ಸಂಗೀತಮಾಗಿ ವೃತ್ತವಚನದಿಂ ಮಾಡಿ ಆನೆಯಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವನೆಯಂ' ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ರತ್ನಾಕರನು ಭರತೇಶ್ವರ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಎಂಭತ್ತುನಾಲ್ಕು ಸಂಧಿಗಳಷ್ಟು ಬರೆದು ವಿಜಯಣ್ಣನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ದಯಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಗುರುಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಆದರೆ ಪಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರು 'ಇದರೊಳೆರಡು ಮೂರು ವಾಕ್ಯಂ ಪುರಾಣಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಮಿರ್ಪುದು ; ಅದರಿಂದೆ ಆಗದು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದೇ ನೆಪದಿಂದ ಪಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ, ರತ್ನಾಕರನಿಗೂ ಸಂವಾದ ಬೆಳೆದು ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು. ಕುಪಿತರಾದ ಅಚಾರ್ಯರು ಕವಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಎಳುನೂರು ಶ್ರಾವಕರಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ದೊರೆಯದಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಸೇರಿಗೆ ಸವ್ವಾಸೇರಿನಂತಿದ್ದ ರತ್ನಾಕರನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯಿಂದ ಅಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ತನಗಾದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಜಿನಸಮಯವನ್ನೇ ಗುರಿಮಾಡಿ ವೀರಶೈವಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದನು. 'ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗೆ ಜಾತಿ ಕುಲಮಾವುದಾದೊಡಂ ಸಮಮೆಂದು' ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೀರಶೈವಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳ

ಪರಿಚಯವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕೋಪವು ಉಪಶಮಿಸಿ ಪುನಃ ಜೈನಮತಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಂಬಿ ನಡೆದನು. 'ರತ್ನಾಕರ ಶತಕಂ, ಅಪರಾಜಿತ ಶತಕಂ, ತ್ರಿಲೋಕಶತಕಂ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗೀತಂಗಳ್ ಎರಡುಸಾವಿರ ಗ್ರಂಥದಷ್ಟು ಪೇಳಿದಂ. ಶಕ ವರುಷ ೧೪೭೯ ಸಂದಿದುರ್ದು. ರಾಜಒಡೆಯರ ಕಾಲವಾದಮೇಲೆ ಚಾಮರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರಾರ್ಯವಿರಚಿತ ಭರತೇಶ್ವರ ಚರಿತೆ ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕು ಸಂಧಿಯನ್ನೋದಿದರು.'

ಕವಿಯ ವಿಚಾರವಾದ ದಂತಕಥೆಯೊಂದು ಜನಜನಿತವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಶ್ರೀಮಾ ಉಗ್ರಾಣದ ಮಂಗಳೇಶರಾಯರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಭರತೇಶ ವೈಭವ ಗ್ರಂಥದ ಮುನ್ನುಡಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಚಾರುಕೀರ್ತಿಯೋಗಿಯಿಂದ ಎಳೆವರೆಯದಲ್ಲಿಯೇ ದೀಕ್ಷೆಪಡೆದ ರತ್ನಾಕರನು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಉದಿತೋದಿತನಾಗಿ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಪರಿವೇಷ್ಟಿತನಾಗಿರಲು ಕೆಲವು ಕುಹಕಿಗಳು ಮಾತ್ಸರ್ಯದಿಂದ ಆತನು ಮಲಗುವ ಮಂಚದ ಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯೆಯನ್ನು ಬೈಚಿಟ್ಟು ಈತನ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಳಂಕವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅವಮಾನಿತನಾದ ರತ್ನಾಕರನು ಶಿಷ್ಯರ ಬೇಡಿಕೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರಾಕರಿಸಿ ನೆಟ್ಟನೆ ನಡೆದು, ಹೊಳೆಯನ್ನು ಸೇರಿ, ಜಿನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜಲಾಂಜಲಿಯಿತ್ತೆನೆಂದು ಘೋಷಿಸಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುಹಾಕಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಘಟ್ಟದಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಶೈವಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಆನೆಯಮೇಲಿರಿಸಿ ಮೆರೆಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ಗ್ರಂಥವು ಕೇವಲ ನೀರಸವಾದುದೆಂದು ಎಲ್ಲರಮುಂದೆ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಾರಿದನು. ಕುಪಿತರಾದ ಜನರು ರಾಜನಲ್ಲಿ ದೂರಿದರು. ರಾಜನು ರತ್ನಾಕರನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು, ಆತನು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ, ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಭರತೇಶವೈಭವವೆಂಬ ಹತ್ತುಸಹಸ್ರಪದ್ಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮಹಾಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು ರಾಜನನ್ನೂ ಆತನ ಸಭಾಸದಸರನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ಅನಂತರ, ರಾಜನ ಬೇಡಿಕೆಯಂತೆ ವೀರಶೈವ ಮತವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದನು. ಆದರೂ ತನ್ನ ಮರಣಾನಂತರ ಉತ್ತರ

ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಜೈನರೇ ನಡಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ, ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ತಾನು ಮನಸಾ ಜೈನನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನೆಂಬುದನ್ನೂ, ತಾನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದುದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಗೋಟಿಡಿಕೆಯೇ ಹೊರತು ಲಿಂಗವಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಕಥೆಗಳಿಂದಲೂ ರತ್ನಾಕರನು ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ಮನಸೋತ ರಸಿಕಜೀವಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಭರತೇಶ ವೈಭವವನ್ನು ಓದಿದವರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತಥ್ಯಾಂಶವೂ ಇರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅನುಭವವೇದ್ಯವಾದ ರಸಿಕಜೀವನವನ್ನು ಕವಿ ಕನ್ನಡಿಸುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಕವಿಯು ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ರಸಿಕಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿರಬಹುದು. ಅಷ್ಟಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆತನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯವಾದುದೋ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಕಾಳಿದಾಸನ ಶೃಂಗಾರರಸ ನಿರ್ಮಾಣ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಜನತೆ ಹಲವು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದಿರುವಂತೆ ರತ್ನಾಕರನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಏಕೆ ಮಾಡಿರಬಾರದು ? ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಿರುವ, ಜೈನಮತೀಯನಾದ ಈ ಕವಿ ಒಮ್ಮೆ ವೀರಶೈವಮತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದನೆಂಬ ಮಾತು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕವಿಯು ವೀರಶೈವಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದನೆಂದು ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವಷ್ಟು ಸಾಧನಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾವುವೂ ಈಗ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಜೈನಮತಸ್ಥನಾದ ದೇವಚಂದ್ರನೇ ಸ್ವಮತಸ್ಥನಾದ ಕವಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದೂ, ಕವಿಯು ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಾದ ಪುರಾಣ ಕಥಾಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಬೇಕಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕವಿನಿರಂಕುಶಮತಿಯನ್ನು ಮೆರೆದಿರುವುದೂ, ಭೋಗಾಂಗ, ಯೋಗಾಂಗ, ತ್ಯಾಗಾಂಗಗಳೆಂಬ ಅಂಗತ್ರಯಗಳನ್ನೂ ಯೋಗ-ಭೋಗಗಳ ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೂ, 'ಉಂಡುಪವಾಸಿ, ಬಳಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ' ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನೂ 'ಮೊಲೆಯಮೇಲಿದ್ದ ಯೋಗಿಗಳುಂಟು' ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಿರು

ವುದೂ ನೋಡಿದರೆ ಕವಿಯ ಬಗೆಗಣ್ಣಿನೆದುರು ಆ ಮತದ ತತ್ವಗಳು ತಕ್ಕಷ್ಟು ತಾಂಡವವಾಡಿ ಕವಿಯ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೆಳೆದಿದ್ದವೇನೋ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥವಿರಚಿತವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ‘ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕವು’ ರತ್ನಾಕರ ವಿರಚಿತವೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಆ ಗ್ರಂಥದ ಪುರಾತನ ತಾಳಪತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವಿರುವುದಾಗಿರಬಹುದು.

ವರಸಮ್ಯಕ್ತ ಸುಧರ್ಮ ಜೈನ ಮತದೊಳ್ತಾಂ ಪುಟ್ಟಿಯಾ ದೀಕ್ಷೆಯಂ |
ಧರಿಸಿ ಸನ್ನತ ಕಾವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳನುಂ ನಿರ್ಮಾಣಮುಂ ಮಾಡುತಂ ||
ವರ ರತ್ನಾಕರ ಯೋಗಿಯೆಂದು ನಿರುತಂ ವೈರಾಗ್ಯ ಬಂದೇಲಾಂ |
ಹರದೀಕ್ಷಾವ್ರತನಾದೆನ್ನೆ ಹಂಹರಾ ಶ್ರೀ ಚಿನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ |

ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕವಿಯು ವೀರಶೈವ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕವನ್ನು ಬರೆದಿರಬಹುದೆಂದು ಅನುಮಾನಿಸಲು ಆಸ್ಪದವಿದೆ. ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ರತ್ನಾಕರಶತಕ-ಸೋಮೇಶ್ವರಶತಕಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ‘ಇದಮಿತ್ಥಂ’ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕವಿಯ ಅನುಭವಸಾಗರವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ನಂಬಿಕೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಹೊಳೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿರಬಹುದಾದರೂ ಅವನು ಅವುಗಳ ಹಂಗಿನ ಎಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಅಳವಡದವನು. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ದೊರೆಯುವವರೆಗೆ ಈ ಮತಾಂತರದ ಕಥೆಯನ್ನು ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯಮೇಲಿನ ದೀಪದಂತಿಟ್ಟಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಭರತೇಶವೈಭವದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವು “ವೃಷಭಮಾಸದಿ ತೊಡಗಿತು ಕುಂಭಮಾಸ ಸ | ದ್ವಿಷಯದಿ ಕೃತಿಪೂರ್ಣವಾಯ್ತು” ಎಂಬ ಕವಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯೇ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಹತ್ತುಸಹಸ್ರಪದ್ಯಗಳ ಬೃಹದ್ಗ್ರಂಥವು ರಚಿತವಾಯ್ತೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಆಧಾರ. ಈ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ದಂತಕಥೆ ಅಂಕುರಿಸಿ ಚಿಗುರಿರುವುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಪ್ರಬುದ್ಧಕರ್ಣಾಟಕದ ೨೩ನೆಯ ಸಂಪುಟದ

ಳನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ 'ಪಂಪನಲ್ಲಿ ಭವ್ಯತೆ' ಎಂಬ ಲೇಖನದ ನೆನಪು ಬರುತ್ತದೆ. ಪಂಪನು ತನ್ನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಮೂರುತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆದನೆಂಬುದರ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಅವರು ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.—“ರಚನಾ ಸಮಯದ ನಿಮಿಷಗಳನ್ನೂ, ಗಂಟೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿ ಬಂದ ಹೊತ್ತಿನ ಮೊತ್ತವನ್ನು ತಿಂಗಳುಗಳಾಗಿ ಭಾಗಿಸಿರುವನೆಂದುಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಿಸ್ಮಯದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಿರಬಹುದು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ, ಸಮಗ್ರಕೃತಿಯನ್ನೂ, ಅದನ್ನು ಉತ್ತುಬಿತ್ತುವ ಮೊತ್ತಮೊದಲಿಂದ ಹಿಡಿದು ರಸಾನ್ನಭೋಜನದ ಸಮಾರಾಧನೆಯ ಸಿದ್ಧಿಯ ತುತ್ತತುದಿಯವರೆಗೂ, ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದನೆಂದರೆ ನಂಬುಗೆ ತತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಪವಾಡ ಸಂದ ಶಫನವಾದಂತಾಗುತ್ತದೆ.” ಪಂಪನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ರತ್ನಾ ಕರನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೂ ಹತ್ತಿರವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಪಂಪನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅರುತಿಂಗಳಕಾಲ ಹಿಡಿಯಿತೆಂದು ಮಗುಂ ಆಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ರತ್ನಾ ಕರ ವೃಷಭ-ಕುಂಭಮಾಸಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬರೆದುದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ವೃಷಭಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾಯಿತು? ಯಾವ ಕುಂಭಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಾಯಿತು? ಕವಿಯ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯ ಓಟದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ವೃಷಭಮಾಸ ಕುಂಭಮಾಸಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯ ವರ್ಷದ ಮಾಸಗಳೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀಮಾಫುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಇದೊಂದು ಪವಾಡ ಸಂದರ್ಶನವಾದೀತು.

ಕವಿಯು ಈರ್ಷೆಯಿಂದ ಕಾವ್ಯಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದನೆಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹುರುಳಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಭರತೇಶವೈಭವದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಆಡಿರುವ ಮಾತುಗಳ ಧಾಟಿಯೇ ಇದಕ್ಕೂ ಮೂಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆತನ ಕಾವ್ಯಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಲವರು ಕರುಬಿದಂತೆ, ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕೆಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕವಿ ನೊಂದಮನದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ‘ಕೀರ್ತಿಯ ಬಯಸಿ’ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಉಸುರಲಿಲ್ಲವಂತೆ; ಕೀರ್ತಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತದಂತೆ. ಇದನ್ನು

ಕಂಡು “ ಕೀರ್ತಿಯ ಬಯಸಿ ಕಣ್ಣುಸುರಾಗಿ ಕೆಲಬರು | ಧೂರ್ತರು ಪೇಚಾಡುತಿಹರು.” ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಬಿಡದೆ ಅವರು ಕವಿಕರ್ಮಕ್ಕೂ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕವಿತೆ ಸಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ ; ಕಿವಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕಸಿವಿಸಿಗೊಂಡು ರತ್ನಾಕರನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ‘ ಬಿಡು ಹೊಸಕವಿತೆಯನೆಂದು ಪೂರ್ವದ ಶಾಸ್ತ್ರ | ಗಡಬಡಿ ಮಾಡುವರೊಡನೆ.’ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ತಂಟೆ ತಗಾದೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ತಾನಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನಮೇಲಿನ ಅಸೂಯಾಪರರು ಅಲ್ಲ ಸಲ್ಲದ ಪಟಾಟೋಪಗಳನ್ನು ನಡಸುತ್ತಾ “ನೆರಪಿ ಹೊತ್ತಗೆಗಳ ಹೊರೆಗಟ್ಟ ಭವಸೇನ | ಗುರುಗಳಂತವರಾಡುತಿಹರು.” ಕವಿ ಅತ್ತಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕದೆ ತನಗೆ ತಾನು ಆತ್ಮನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ನಿಂದಕರು “ಮೈಯ ಬೆತ್ತಲೆಮಾಡಿ ಮನವ ಕತ್ತಲೆಮಾಡಿ ಹುಯ್ಯಲಿಡುತ ಸುತ್ತಿತಿಹರು”. ಏನೇನು ಮಾಡಿದರೂ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಬಿದ್ದುಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿದರೂ ರತ್ನಾಕರ ಕವಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತಲೇ ಇದೆ; ತಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ರತ್ನಾಕರನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊಲಸು ಕಾವ್ಯಗಳೆಂದು ಜರೆದರು. ಆದರೂ ಕವಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲಿಲ್ಲವಂತೆ ಏಕೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬೇಕು, ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗಂಧರ್ವರೇ ಮಾಡುವಾಗ ? “ ಬುಧರು ರಾಜರ್ಕಳೆ ನೂಂಕಿದರವರ.” ತಾನೇನು ಮಾತ್ರ ರೈಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯ ಹೇಳಿದವನಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ‘ ಮೋನದೊಳಿದ್ದ’. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ‘ ಮುನಿಗಳು ನೃಪರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕೊಂಡೊಯ್ದ ರೊಲಿದು’. ಇತರರು ಸ್ಪರ್ಧಿಸ ಬಂದರೆ ಕವಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹೆದರಿಕೆಯಿಲ್ಲವಂತೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇತರರು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಓದಿದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಈತನಿಗೆ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಗತವಾಗುತ್ತದೆಯಂತೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ತನ್ನ ಮೂಗನ್ನೆ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಿಂಕೆಂಬ ಹಟಮಾರಿತನವೇನೂ ಇಲ್ಲ, ರತ್ನಾಕರನಿಗೆ. ತಾನೇನೂ ಸರ್ವಜ್ಞನಲ್ಲ; ತನ್ನ ಮಾತುಗಳೇ ಕಡೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವಲ್ಲ. ಪರಮರಹಸ್ಯ ಎಷ್ಟೋ ಇದೆ. ‘ ಆತ್ಮನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಪರಿಮಿತವಲ್ಲ.’ ತಾನು ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಬೋಧನೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ; ಆತ್ಮ ಲೀಲಾರ್ಥವಾಗಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಕಾದರೆ ಆಲಿಸಬಹುದು, ಬೇಡವಾದರೆ ‘ ಪರಾಕು ಮಾಡಬಹುದು.’ ಕವಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಸಂತೋಷವೂ ಇಲ್ಲ; ಸಂಕಟವೂ ಇಲ್ಲ.

ಇದರಿಂದ ಕವಿಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕರುಬಿ ಕಸಿವಿಸಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಜನರಿದ್ದರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆಯೆ ಹೊರತು ಕವಿಯು ಯಾವುದೊಂದು ಗ್ರಂಥದಮೇಲಿನ ಹುರುಡಿನಿಂದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾಜಾವಳಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಉದಾಹೃತವಾಗಿವೆ. ರತ್ನಾಕರನು ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿ “ಶ್ರೀ ಮಂದರಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನಯ್ಯ” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನಷ್ಟೆ! ದೇವಚಂದ್ರನು ಕವಿಯ ತಂದೆ ಸೂರ್ಯವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ದೇವರಾಜನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕವಿಯು ಸೋಮವಂಶದ ಭೈರಸ ಒಡೆಯರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಕವಿಯ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಆತನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ದೇವಚಂದ್ರನು ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಆದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕವಿಯು ‘ತ್ರಿಲೋಕಶತಕ’ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಊರು ವೇಣುಪುರ (ಮೂಡಬಿದಿರೆ) ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೫೦೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಭೈರಸ ವಂಶದವರು ಕವಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ನಂಬಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇಂಥ ಭೈರಸ ಒಡೆಯನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವ ಮುನ್ನ ಕವಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ರತ್ನಾಕರಶತಕದ ಸಂಪಾದಕರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಮತ್ತು ಎಂ. ಎ. ರಾಮಾನುಜಯ್ಯಂಗಾರ್—ಇವರು ಕವಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ‘ಗಜನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯ ಮತ್ತು ಗುಣನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗ’ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇವರಿಗಿರುವ ಆಧಾರ ಮೂಡಬಿದರೆಯ ಕೈ ಬರೆಹದ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳು—

ಶ್ರೀ ಶಕವರ್ಷವು ಸಾಸಿರದೈನೂರ | ಲೇಸೆಂಬತ್ತೆರಡನೆಯ |

ಶ್ರೀ ಶಾರ್ವರಿ ವರ್ಷದ ಶುಭತರನಿಜ | ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿಯ |

ಭೃಗುವಾರ ಪುನರ್ವಸು ತಾರಾಯುತ ಗಂಡ | ಮಿಗೆ ಯೋಗ ವಣಿಜಾಕರಣಾ |
ಮೃಗಪತಿ ಲಗ್ನ ವೆಸೆಯಲು ಲಿಖಿತವಾಯ್ತು | ಸುಗುಣ ಭರತರಾಜಕೃತಿಯು ||

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕವಿಯು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮುಗಿಸಿದ ಕಾಲವು ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಆ ಕಾಲ ಶಾ. ಶ. ೧೫೮೨ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೬೦ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. (೧೭ ನೆಯ ಶತಮಾನ) ಆದ್ದರಿಂದ ರತ್ನಾಕರ ಶತಕದ ಸಂಪಾದಕರುಗಳ ನಿರ್ಧಾರ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದುದಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಚರಿತೆಕಾರರಾದ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರವರು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು ' ಭರತೇಶ್ವರ ಚರಿತೆಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥವು ಪೂರ್ಣವಾದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನೋ ಒಬ್ಬನು ಶಕ ೧೫೮೨ ಶಾರ್ವರಿ ಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೬೦ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿದಂತೆ (ಲಿಖಿಸಿದಂ) ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇದೇ ಗ್ರಂಥ ರಚನಾ ಕಾಲವೆಂದು ಕೆಲವರು ಭ್ರಮಿಸಿರುವಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ' ತ್ರಿಲೋಕ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದ ಆಧಾರದಿಂದ ಕವಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೫೭ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಣಿ ಶೈಲಂ ಗತಿ ಯಿಂದು ಶಾಲಿಶಕ ಕಾಲಂ ಸಂದಿರಲ್ ತಾಳವಾಂ |
ಗಣದೊಳ್ಳೇಣುಪುರಾಂಕದೊಳ್ ಸೃಜಿಸಿದಂ ರತ್ನಾಕರಾರ್ಯಂ ನಿಜೇ |
ಕ್ಷಣ ತಾಪ್ತರ್ಮಮಿದೀ ತ್ರಿಲೋಕ ಶತಕಂ.....

“ ಮಣಿ ಶೈಲಂ ಗತಿ ಯಿಂದು ಶಾಲಿಶಕ ಕಾಲಂ ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮಣಿ ೯, ಶೈಲ : ೭ ಇಂದು: ೧, ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ' ಗತಿ ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕವಿಚರಿತೆ ಕಾರರು ಭೂತಸಂಖ್ಯೆ ೪ ಎಂಬುದು (ಗತಿ : ಚತುರ್ಗತಿಗಳು ೪ ?) ಮಾತ್ರ ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ಭೂತಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಜೈನರೆಂಬ ಭೇದವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ' ಗತಿ ' ಎಂದರೆ ಚತುರ್ಗತಿ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಆ ಸಮಾಸಪದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅರ್ಥಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ೧ ಆಮೆ—ಚತುರ್ಗತಿಸೃ ಕಚ್ಚುಪ; ಕ್ರೋಧಪಾದಶ್ಚತು

ಗತಿ: (ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಅಭಿಧಾನ ಚಿಂತಾಮಣಿ— ಶ್ಲೋಕ ೧೩೫೩)

೨. ವಿಷ್ಣು—ಚತುರ್ಣಾಂ ಅಶ್ರಮಾಣಾಂ ವರ್ಣಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧೀನಾಂ ಯಥೋಕ್ತಕಾರಿಣಾಂ ಗತಿರಾಶ್ರಯಃ ವಿಷ್ಣುಃ (ಮಹಾಭಾರತ: ಪರ್ವ ೧೩, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೪೯, ಶ್ಲೋಕ ೬೫). ಶಬ್ದ ಕಲ್ಪದ್ರುಮ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೋಶದಲ್ಲಿ “ಅತ ಏವ ಗತಿಃ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ೪ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲ; ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ೩ ಎಂಬುದಕ್ಕಿರುವ ಭೂತ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಪರ್ವಾಯದಲ್ಲಿ ‘ತ್ರಿಗತ’ ಎಂದಿದೆ. (ಬೇರೆಯವು ತ್ರಿಜಗತ್, ತ್ರಿಗುಣ, ತ್ರಿಕಾಲ, ತ್ರಿಣೇತ್ರ.) ಆದಕಾರಣ ಗತ ೩. ‘ಗತ’ ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರನು ಗತಿ ಎಂದು ತಪ್ಪು ಬರೆದಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಸಂಪ್ರತಿಕಾರರು ಹಾಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿರಲೂ ಬಹುದು ಅಥವಾ ಆ ಶತಕದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಓದಿದ ನನು ‘ಗತಿ’ ಎಂದು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಹೇಗೂ ಗತ ಅಥವಾ ಗತಿ ಎಂದರೆ ೩ ಎಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಶತಕದ ವರ್ಷ ಮಣಿ : ೯, ಶೈಲ : ೭. ಗತಿ (ಗತ): ೩, ಇಂದು : ೧. ‘ಅಂಕಾಣಾಂ ವಾಮತೋ ಗತಿಃ’ ಎಂಬ ನಿಯಮದಂತೆ ‘ತ್ರಿಲೋಕ ಶತಕ’ದ ಕಾಲ ಶಾ.ಶ. ೧೩೭೯ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೫೭ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. (ಭೂತಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ೩; ಗತ ಎಂಬ ಆಧಾರಗ್ರಂಥಗಳು—George Buhler’s Indian Paleography, German Edition P 80. A C. Burnell’s South Indian Paleography P. 97.) ಆದರೆ ಕವಿಯ ಕಾಲ ಶಾ. ಶ. ೧೪೭೯ ಎಂಬ ದೇವಚಂದ್ರನ ಹೇಳಿಕೆ ಗತಿಯೇನು? ಅದೇ ದೇವಚಂದ್ರನೇ ಕವಿಯು ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯ ಕರ್ತೃವಾದ ವಿಜಯಣ್ಣನ ಸಮ ಕಾಲೀನನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ವಿಜಯಣ್ಣನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೫೦ ಎಂದು ನಮಗೆ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕವಿಚರಿತ ಕಾರರು ರಾಜಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿ ಹಾಗೂ ವಿಜಯಣ್ಣನ ಸಮಸಾಮಯಿಕತೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕವಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೭೯ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ೧೪೭೯ ಎಂದು ದೇವಚಂದ್ರನು ಪ್ರಮಾದವಶದಿಂದ ಹೇಳಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕವಿ ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತ

ಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದವನು; ಆತನು ತ್ರಿಲೋಕಶತಕವನ್ನು ಬರೆದುದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೫೭ ರಲ್ಲಿ¹

ಕವಿಯ ಹುಟ್ಟಿದೂರಿನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ವೇನೂ ಕಾಣಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಉದ್ಧರಿಸಿರುವ ತ್ರಿಲೋಕಶತಕದ ಪದ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ—ತನ್ನೂರು ತೌಳವಾಂಗಣದ ವೇಣುಪುರವೆಂದು. ಈ ವೇಣುಪುರವು ಪಶ್ಚಿಮ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಡ ಬಿದಿರೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉ. ಮಂಗೇಶರಾಯರು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಕ್ರಮಸಂವತ್ಸರದ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ—

“ ಈ ವೇಣುಪುರವೇ ಮೂಡಬಿದಿರೆ ಎಂಬುದು ಹೇಗೆ? ಮೂಡಬಿದಿರೆ ಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ವೇಣುಪುರವೆಂದೇ ಕರೆದಿರು ತ್ತದೆ. ಮೂಡಬಿದಿರೆಯ ‘ ಸಾವಿರ ಕಂಬದ ಬಸದಿ,’ ‘ ಹೊಸಬಸದಿ,’ ‘ ತ್ರಿಭು ವನ ಚೂಡಾಮಣಿ ’—ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಬಸದಿಯ ಒಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ‘ ಶಕನೃಪಕಾಲ ’ ೧೩೫೧ ನೆಯ ಸೌಮ್ಯಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ ಗುರುವಾರದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭುವನ ಚೂಡಾಮಣಿಯೆಂಬ ಮಹಾಚೈತ್ಯಾಲಯಮಂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ . . . ವೇಣುಪುರದ ಎಂಟು ಪ್ರಜೆಸೆಟ್ಟಿಗಾರರು . . . ದೇವರಾಯ ಮಹಾರಾಯರ ನಿರೂಪದಿಂ ಅಭಿನವ ಚಾರುಕೀರ್ತಿಪಂಡಿತ ದೇವರುಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೋಟೀಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಶಾಲಿಕೆನಾಡು ಚವುಟರು ಮುಖ್ಯ ವಾದ ಅರುವರು ಬಲ್ಲಾಳುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂ ತ್ರಿಭುವನ ಚೂಡಾಮಣಿ ಎಂಬ ಮಹಾಚೈತ್ಯಾಲಯಮಂ ಜಗದಾಶ್ಚರ್ಯಮಪ್ಪಂತು ಮಾಡಿಸಿದರ್ ” ಎಂದೂ,

ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ “. . . ಆ ಮೂಡಬಿದಿರೆಯ ಹಲರು ತ್ರಿಭುವನ ಚೂಡಾಮಣಿ ಚೈತ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಪ್ರಭತೀರ್ಥೇಶ್ವರರ ಪರಮೋ ದಾರಿತ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯಂ . . . ನಿರ್ಮಲಿಸಿದರ್ ” ಎಂದೂ ಇದೆ. ಮೂಡ ಬಿದಿರೆ, ವೇಣುಪುರ—ಈ ಎರಡು ಹೆಸರುಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದುವು. ಬೇರೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವ

1 ಈ ವಿಷಯದ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋವಿಂದಪ್ಪಗಳವರು ನನಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಪತ್ರವೇ ಆಧಾರ.

“ ಪುರುಹೂತೋರು ಪುರಾಭ ವೇಣುಪುರದೊಳ್ ಭವ್ಯರ್ ಪಲರ್ ಮಾಡಿಸಲ್ |
 ವರಚಂದ್ರಪ್ರಭಗೇಹಮಂ ತ್ರಿಭುವನೀ ಚೂಡಾಮಣೀಖ್ಯಾತಮಂ |
 ಭರದಿಂ ಮಾಡಿಸಿದಂ ತೃತೀಯ ನಿಲಯಕ್ಕಾ ಚೈತ್ಯಗೇಹಾಗ್ರದೊಳ್ |
 ಕರಚೆಲ್ವಾಗಿರೆ ತಾನ್ರು ದಿಂ ಪೊದಕೆಯಂ ಶ್ರೀ ಭೈರವಾಕ್ಷಾತ್ರವರಂ || ”

ಎಂಬ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಮೂಡಬಿದಿರೆಯನ್ನು ವೇಣುಪುರವೆಂದೇ ಕರೆದಿರುತ್ತದೆ ಇದೆಲ್ಲ ಸರಿಯೇ ; ಆದರೂ ವೇಣುಪುರವೆಂಬುದು ವೇಣೂರು ಏತಕ್ಕಾಗಬಾರದು ? ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಕೆಲವರಿಗೆ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ವೇಣೂರು ಎಂದು ಈಗ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಅಜಿಲರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ, ಗೋಮಟೇಶ್ವರನ ಪ್ರತಿಮೆಯೊದಿದ್ದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ, ಊರಿನ ಹೆಸರು ನಿಜವಾಗಿ ಏಣೂರು ; ವೇಣೂರು ಅಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡೂರು, ಮೂರೂರು, ನಾಕೂರು, ಐದೂರು, ಆರೂರು, ಏಣೂರು, ಎಣ್ಣೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮಗಳಿವೆ.

ಆದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಭರತೇಶ್ವರ ವೈಭವದ ಕರ್ತೃವು ಹೇಳುವ ವೇಣುಪುರವು ಮೂಡಬಿದಿರೆಯೇ ಹೊರತು (ವೇಣೂರು) ಏಣೂರು ಅಲ್ಲ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೇವಚಂದ್ರನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಂಬಬಹುದು.

ಕವಿಯ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ವಾದವಿವಾದಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಶತಕತ್ರಯಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ರತ್ನಾಕರ ಶತಕವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಯು ಉಳಿದ ಎರಡು ಶತಕಗಳನ್ನೂ ಭರತೇಶ್ವರ ವೈಭವವನ್ನೂ ಬರೆದ ಕವಿಯಿಂದ ಭಿನ್ನನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಒಂದು ಮತ. ಈ ಮತದ ಮುಖ್ಯ ಪೋಷಕರು ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರವರು. ಅವರ ವಾದಸರಣಿಯಿದು ;—

i ಭರತೇಶ ವೈಭವ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರ ಶತಕ, ತ್ರಿಲೋಕ ಶತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದ ರತ್ನಾಕರನರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರ, ಮಂದರ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಲಿಲ್ಲದೆ ಚಿದಂಬರ ಪುರುಷ, ನಿರಂಜನ ಸಿದ್ಧ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವು ಈ ಮೂರು ಕಾವ್ಯ

ಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯತವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಶೃಂಗಾರಕವಿ ಹಂಸರಾಜಕೃತವಾದ ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ii ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಗುರು ಚಾರುಕೀರ್ತಿ. ಹಂಸರಾಜನ ಗುರು ದೇವೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿ.

iii ದೇವಚಂದ್ರನು ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಗುರು ಮಹೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನಾದರೂ ಅದು ಅಷ್ಟು ನಂಬಿಕೆಗರ್ಹವಾದುದಲ್ಲ. ದೇವಚಂದ್ರನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೫೫೭ ರಲ್ಲಿದ್ದ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯೂ, ೧೫೪೮ ರಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ವಾವಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯ ಕರ್ತೃ ವಿಜಯಣ್ಣನೂ ಸಮಕಾಲೀನರು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯೇ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇವಚಂದ್ರನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದೇಕೆ? ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ನಂಬಿದರೂ ಮಹೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿ, ದೇವೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅವು ಪರ್ಯಾಯನಾಮಗಳು ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ.

iv ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಗೆ 'ಶೃಂಗಾರಕವಿ ಹಂಸರಾಜ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಇದ್ದುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಇಲ್ಲ. ಶೃಂಗಾರಕವಿ ಎಂಬ ಬಿರುದು ಕೆಲವು ಕವಿಗಳಿಗಿದ್ದರೂ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರುವ 'ಹಂಸರಾಜ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದ ೨೮ ನೆಯ ಸೂತ್ರದ ಕೆಳಗೆ ಕೇಶಿರಾಜನು ಹಂಸರಾಜನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಹಂಸರಾಜನೆಂಬವನು ಬಹುಶಃ ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರ ಶತಕದ ಕರ್ತೃವಾಗಿರಬೇಕು.

v ಶತಕತ್ರಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರ ಶತಕದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ "ಶ್ರೀಮದ್ದೇವೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿ" ಇತ್ಯಾದಿ ಗದ್ಯವನ್ನು ಉಳಿದಿರಡು ಶತಕಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಯಾವ ಆ ಕೈಬರಹದ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಗದ್ಯಭಾಗವು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

vi ರತ್ನಾಕರ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕವಿಯನ್ನೂ ಹೆಸರಿಸಿಲ್ಲ; ಕವಿಹಂಸನು ಅಗ್ಗಳ, ಮಧುರ-ಇತ್ಯಾದಿ ಕವಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಮೇಲಿನ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರ ಶತಕದ ಕರ್ತೃವು ಉಳಿದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕರ್ತೃವಿನಿಂದ ಭಿನ್ನನಾದವನು. ಆತನ ಹೆಸರು ಶೃಂಗಾರಕವಿ ಹಂಸರಾಜ.

ಈ ವಾದವನ್ನು ಶತಕತ್ರಯದ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಂತಿರಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೂ, ಭರತೇಶ ವೈಭವದ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಗೇಶರಾಯರೂ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲಿನ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಯಾರೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರ ಪ್ರತಿವಾದವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಇಷ್ಟು ಹೇಳಬಹುದು.

i ಶೃಂಗಾರ ಕವಿಹಂಸರಾಜನೆಂಬುದು ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಒಂದು ಬಿರುದೇ ಹೊರತು ಆ ಹೆಸರಿನ ಬೇರೊಬ್ಬ ಕವಿ ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜಹಂಸ ಅಥವಾ ಹಂಸರಾಜ ಎಂದರೆ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಅರ್ಥ. ಶೃಂಗಾರ ಕವಿರಾಜಹಂಸನೆಂದರೆ ಶೃಂಗಾರಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಭರತೇಶ ವೈಭವವನ್ನು ಓದಿದಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿಯು ಈ ಬಿರುದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪಾತ್ರನೆಂಬುದು ಕಂಡುಬರದೇ ಇರಲಾರದು.

ii ಕವಿಯು ಭೈರಸ ಒಡೆಯರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಶೃಂಗಾರಕವಿ'ಯಾಗಿದ್ದನು, ಎಂದು ದೇವಚಂದ್ರನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ದಂತಕಥೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ದೇವಚಂದ್ರನ ಹಲವು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು? ಕಥೆ ಎಂದಮೇಲೆ ಸತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಸತ್ಯದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಿದಿರಬಹುದು; ಆದರೂ ಆ ಕಥೆಯ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿರಬಹುದು. ರತ್ನಾಕರನ ಗುರುವಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಅವನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಮಹಾಕಾರ್ಯ ತಾನೇ ಏತರದು? ಕವಿಯು ಸೂರ್ಯವಂಶದ ರಾಜ

ಕುಮಾರನೆಂದು ದೇವಚಂದ್ರನು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತು ಸುಳ್ಳೆ ? ಕವಿಯೇ ಭರತೇಶ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕ್ಷತ್ರಿಯವಂಶಜನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೇ ? ಅದ್ದರಿಂದ ಮಹೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿಯು ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಗುರು ಏಕಾಗ ಬಾರದು ?

iii ಮಹೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿ ದೇವೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿಗಳೆಂಬವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುರುಗಳೆಂದು ಸಾಧಿಸಹೊರಡುವುದು ದೇವನೂರೂ ಸುರಪುರವೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂದು ಹೊರಡುವ ವಾದದಂತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಅವು ಒಬ್ಬನೇ ಗುರುವಿನ ಪರ್ಯಾಯನಾಮಗಳಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

iv ರತ್ನಾಕರನು ಭರತೇಶವೈಭವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರು ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಯೋಗೀಶ್ವರನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರ ಶತಕದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಕೀರ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಕವಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಗುರುಗಳಿದ್ದಿರಬಹುದೆ ? ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಎಂಬುದು ಮೂಡಬಿದಿರೆಯ ಪೀಠದ ಹೆಸರು ; ದೇವೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿ ಎಂಬುದು ಘಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಹುಂಬಚ್ಚು ಪೀಠದ ಹೆಸರು. ರತ್ನಾಕರನು ವೀರಶೈವನಾಗಿ ಪುನಃ ಜೈನ ಮತವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇವನಿಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ಗುರು ಸಿಕ್ಕಿರಬಹುದು. ಆತನೇ ಮಹೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿಯಾಗಿ ರಬಹುದು. ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ಜೈನ ಮತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರ ಶತಕವನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ನಾವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಮಹೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ಕವಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಗುರುಗಳಿದ್ದರು, ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ—ವೀರ ಶೈವ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಚಾರುಕೀರ್ತಿ, ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ಜೈನನಾದ ಮೇಲೆ ಮಹೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿ. ವೀರಶೈವ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದನೆಂಬುದನ್ನು ನಂಬದಿದ್ದರೂ ಇಬ್ಬರು ಗುರುಗಳಿರುವುದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಾಗಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

v ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಕಾರನು ಹೇಳುವ ಹಂಸರಾಜನು ಶೃಂಗಾರಕವಿ ಹಂಸರಾಜನಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಹಂಸರಾಜ ಕವಿಯು ಬರೆದಿರುವ

ಗ್ರಂಥವು ಇನ್ನೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರದೆ ಗುಪ್ತಸುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಿತೆಯಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಗ್ರಂಥವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ ಅಲ್ಲ.

vi ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರ ಶತಕದ ಕರ್ತೃವು ರತ್ನಾಕರನೇ ಇರಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವ 'ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತವು ಪೋಷಕವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಿರುವವರಿಗೆ ಈ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯದ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆಯುವುದೇನೂ ಕಷ್ಟವಲ್ಲ.

vii ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣ ಗ್ರಂಥದ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರಮಾಣ. ರತ್ನಾಕರನ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪದ್ಯಭಾಗಗಳು ರತ್ನಾಕರಶತಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. (ಭರತೇಶವೈಭವದ ಸೀರಿಕಾಭಾಗದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದು.)

ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರಶತಕ

ಸಿಲೆಯೊಳ್ ಸುವರ್ಣ ಮರಲೊಳ್
ಸಾರಬ್ಯಮಾ ಕ್ಷೀರದೊಳ್ ನರುಸೈ
ಕಾಷ್ಠದೊಳಗ್ನಿಯರ್ಪ ತೆರದಿಂದೀ
ಮೈಯೊಳೊಂದಿರ್ಪನು.

ಬಿಸಿಲಿಂ ಕಂದದ ಬೆಂಕಿಯಿಂ
ಸುಡದ ನೀರಿಂ ನಂದದುಗ್ರಾಸಿ ಭೇದಿ
ಸಲುಂ ಬಾರದ ಚಿನ್ಮಯಂ ಮರೆದು
ತನ್ನೊಳ್ಳುಂ ಪರಧ್ಯಾನದಿಂ ಪಸಿವಿಂದೀ
ಬಹುಬಾಧೆಯಿಂ ರುಜಿಗಳಿಂ ಕೇಡಾ
ಗುವೀ ಮೈಗೆ ಸಂದಿಸಿದಂ.

ಭರತೇಶ ವೈಭವ

ಕನಕ ಕಲ್ಲೊಳಗೆ ಕಾಷ್ಠದೊಳಗ್ನಿ
ಪಾಲೊಳಗನುವಿದಿದಾಜ್ಯವಿಪ್ಪಂತೆ ತನು
ವಿನೋಳಿದನಾತ್ಮಂ.

ನೀರಿಂದ ನೆನೆಯ ಕಿಚ್ಚಿಂದ ಬೇ
ಯನು ಖಡ್ಗಧಾರೆಗೆ ಸಂಧಿಸನಾತ |
ನೀರು ಕಿಚ್ಚಾಯುಧ ರುಜಿಗಳ ಬಾಧೆ
ಶರೀರಕ್ಕೆ.

ರತ್ನಾ ಕರಾಧೀಶ್ವರಶತಕ

ನಳಿನೀನಾಳಕೆ ಮೂಲದಿಂ ತುದಿವರಂ
ಸಂಪೂರ್ಣದಿಂ ಸ್ವಚ್ಛದಿಂದೊಳಗೆಂತಿ
ಪುರಮ ತಂತುವಂತೆ ನರಗಂ ಕೆಂಬ
ಜ್ಞೆಯಿಂ ನೆತ್ತಿ ಮುಟ್ಟಳತಂ ತಪ್ಪದೆ
ಮೂರ್ತಿ ತುಂಬಿ ಪಳುಕಿಂಗೈಯ್ದರ್
ನಿಮ್ಮೊಂದು ನಿರ್ಮಳ ಬಿಂಬೋಪಮ
ನಾತ್ಮನರ್ದಪಂ.

ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯೆ ಕಲ್ಪವಲ್ಲಿ.

ಭರತೇಶವೈಭವ

ಅಂಬುಜನಾಳಕೆ ಮೊದಲಿಂದ ತುದಿ
ಮುಟ್ಟಿ ತುಂಬಿನೊಲಿಪರ್ ರೀತಿಯೊಳು|
ಕೆಂಬಜ್ಜೆಯಿಂದ ಮಸ್ತಕಮುಟ್ಟಿ ಜೀವ
ಮೈ ತುಂಬಿರನು.

ಕವಿತೆಯೆಂಬುದು ಕಲ್ಪತರು.

ಮೇಲಿನ ಕಾರಣಗಳು ರತ್ನಾ ಕರಾಧೀಶ್ವರ ಶತಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು
ರತ್ನಾ ಕರನೆ ಆಗಿರಬಹುದೆಂದು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ರತ್ನಾ ಕರನು ಹಲವು ಕಾಲ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಿಯಾದ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿದ್ದು
ಅನಂತರ 'ವರ್ಣಿ' ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಭರ
ತೇಶ ವೈಭವವನ್ನು ಬರೆವಾಗಲಂತೂ ಆತನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳು
ವುದು ಬಹು ಸಾಹಸದ ಮಾತೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ರತ್ನಾ ಕರನು ಜೈನಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ಹೃದ್ಯತಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು
ದಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ಅಲಂಕಾರ, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ
ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಈತ
ಬಹು ಸುಸಂಸ್ಕೃತನಾದ ಕವಿ. ದೈವದತ್ತವಾದ ಪ್ರತಿಭೆ, ಧರ್ಮಾನುರಾಗಗಳು
ಈತನ ಜೀವನದ ಉಸಿರು.

ಶತಕತ್ರಯಿ

ಕವಿಗೆ ಜೈನಾಗಮಗಳು ಕರತಲಾಮೂಲಕವಾಗಿದ್ದವೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಆತನ ಶತಕತ್ರಯವೇ ದೊಡ್ಡ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ೧೨೮ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ (ತ್ರಿಲೋಕ ಶತಕದಲ್ಲಿ ೧೨೯ ಪದ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ ಕಡೆಯ ಪದ್ಯ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.) ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ತ್ರಿಲೋಕ ಶತಕವು ಜೈನ ಮತಾನುಸಾರವಾದ ಲೋಕಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದೇ ಕಂದಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದು ; ಉಳಿದುವೆರಡೂ ವೃತ್ತರೂಪದಲ್ಲಿವೆ. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರ ಶತಕವು ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಳಬು. ವಿಷಯನಿರೂಪಣಾಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಲ್ಲ ; ನವೀನತೆಯಿಲ್ಲ. ಬರಿಯ ಮಾತುಗಳ ಜೋಡಣೆ. ಕಲಿಕೆಯ ಕೈಯೇ ಹೊರತು ನುರಿತ ಕೈಯಲ್ಲ. ಹೇಳುವ ನೀತಿ ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ ಅನುಸರಣೆಗೆ. ಸ್ವಾನುಭವದ ಕುಲುಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದು, ಸುಖದುಃಖಗಳ ಸುತ್ತಿಗೆ ಎಟು ತಿಂದು, ಕಠಿಣತೆಯ ಕಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡು, ಸಿದ್ಧಿಗಂಡ ಸಾಧಕನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು. ಉಚ್ಚ ಧೈಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿಯಮ ಕಾರಿಣ್ಯತೆಯನ್ನು.

ರತ್ನಾಕರ ಶತಕದಲ್ಲಿಯಾದರೋ ಕವಿಯ ಪರಿಪಾಕಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಾರ್ಪೊಳಪನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. 'ವೈರಾಗ್ಯ ನೀತಿಯಾತ್ಮವಿಚಾರಂ ತಾಂ ಬಗೆದು ನೋಡೆ ರಾಜಿಸುಗುಂ'—ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ. ವಸ್ತುವೇನೋ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರ ಶತಕದ ವಸ್ತುವೇ. ಅಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ನಿರೂಪಣೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿರುವ ಬಗೆ ಹೊಸದು. ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಚಮತ್ಕಾರವಿದೆ ; ಹ್ವರಧಾರೆಯಂತೆ ನಿಶಿತವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. 'ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ; ಬದನೆಯಕಾಯಿ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ' ಎಂಬಂತಿರುವವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—

ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಬಂದೊಡೆ ಶಾಂತಿ ಸ್ಯೊರಣೆ ನಿಗವಂ ನೀತಿ ಮೆಲ್ಪಾತು ಮು |
 ಕ್ತಿ ಸ್ತ್ರೀಚಿಂತೆ ನಿಜಾತ್ಮಚಿಂತೆ ನಿಲವೇಳ್ವಂತಲ್ಲದಾ ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂ |
 ದುಸ್ತ್ರೀಚಿಂತನೆ ದುರ್ಮುಖಂ ಕಲಹಮುದ್ಧವಂ ಮನಂಗೊಂಡೊಡಾ |
 ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಶಸ್ತ್ರಮೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಶಸ್ತ್ರಕನಲಾ ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರಾ ||

ಕಡೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕಿಡಿಹೊತ್ತ ನುಡಿಗಳ ಬೆಡಗಿನಲ್ಲಿದೆ ರತ್ನಾಕರನ ಮಾರ್ಮಿಕತೆ.

ಭೋಗ ಬೇಡವೆಂದು ತೆಗಳಿ ಅದನ್ನು ಅತ್ತ ನೂಕುವುದಲ್ಲ ರತ್ನಾಕರನ ಸ್ವಭಾವ. ಪೂರ್ವಪುಣ್ಯವಿಹೀನನಾಗಿ ಅದು ದೊರೆಯದಂದು ಬಾಯ್ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಾ ತೊಳಲಿ ಬಳಲುವವನನ್ನು ಕಂಡು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—

ಪುಣ್ಯಂಗೈಯದೆ ಪೂರ್ವದೊಳ್ ಬರಿದೆ ತಾನೀಗಳ್ ಮನಂ ನೋಯೆ ಲಾ |
 ವಣ್ಯಕ್ಕಾಭರಣಕ್ಕೆ ಭೋಗಕೆನಿಸುಂ ರಾಗಕ್ಕೆ ಚಾಗಕ್ಕೆ ಕಾ |
 ರುಣ್ಯಕ್ಕಗ್ಗದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ ಬಯಸಿ ಬಾಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಕಾಂಕ್ಷಾಮಹಾ |
 ರಣ್ಯಂಬೊಕ್ಕಕಟೀಕೆ ಚಿಂತಿಸುವರೋ ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರಾ ||

ಪೂರ್ವಪುಣ್ಯದಿಂದ ಭೋಗ ಬಂದಾಗ ಮಾನವ ಮೈಮರೆಯಬಾರದು. ಪೂರ್ವದ ಬುತ್ತಿ ಸವೆಯದೆ ಮುನ್ನವೇ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು—

ನರರೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿ ನರೇಂದ್ರನಾದ ದಿನದೊಳ್ ಸದ್ವರ್ಮಮಂ ಸನ್ಮನೀ |
 ಶ್ವರರಂ ಭವ್ಯರನೊಲ್ಲ ಮನ್ನಿಸಿಯನಾಥಗಾರ್ಶ್ರಿತರ್ಗಿಯುತುಂ |
 ಪರಿವಾರ ಪ್ರಜೆಗಳ್ಗೆ ತಾಯತೆರದಿಂಮೋವುತ್ತು ಮಿರ್ಪಂ ಧರಾ |
 ವರಸಿಂದಾ ಬರ್ದಿಲಕ್ಕೆ ನಾಳಿನವನೈ ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರಾ ||

ಮದವೆದ್ದ ಮನವನ್ನು ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿಡುವುದು ಬಹುಕಷ್ಟ.

ಮದವೆದ್ದಾನೆಗೆ ಕಲ್ಲಪೊಯ್ಯುದಿನಿದೇ? ಮೆಯ್ಯೀಂಟಿಗಂ ಕಟ್ಟಿಗಂ |
 ಬದಿಯಂ ತೋಡುವುದೊಳ್ಳಿತಲ್ಪ; ಬಗೆವಂದಾತ್ಮಂಗೆ ನಾರೀರತಂ |
 ಮುದವೊಲ್ಲಾ ಮೊಡಮಂತದಂ ಬಿಡಲಶಕ್ಯಂ; ಬಿಟ್ಟೊಡೀ ಯಾವನೋ! |
 ನೃದಮದ್ರೇಕವಡಂಗದೇವನಕಟಾ ! ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರಾ ! ||

ರತ್ನಾಕರನ ಧರ್ಮಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ, ಆತನ ತತ್ವ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಲೌಕಿಕವಾದ ಔದಾರ್ಯವಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಮತ್ತಾವ ಜೈನ ಕವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬರದ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿದೆ. ಮನಗಂಡು ದನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ನುಡಿಯಬಲ್ಲ ಕೆಚ್ಚಿದೆ. 'ತನು, ರೂಪ, ವಿಭವ, ಯೌವನ, ಧನ, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಆಯುರಾದಿಗಳ್ ಮಿಂಚಿನ ಪೊಳಸಿನಂತೆ, ಮುಗಿಲ ನೆಳಲಂತೆ, ಇಂದ್ರ ಧನುಸ್ಸಿನಂತೆ, ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆಯುರ್ಬಿನಂತೆ' ಕ್ಷಣ ಭಂಗುರವೆಂಬ ಜೈನರ ಕ್ಷಣಿಕವಾದ, ರತ್ನಾಕರನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಣಿಕವಾದರೂ ಅದು ಭೋಗಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ; ಕ್ಷಣಿಕವೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು, ಭೋಗವಿಮುಖನಾಗದೆಯೇ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬುದು ಆತನ ಸಂದೇಶ. ಇದೇ ಭಾವವು ಭರತೇಶ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿಶದವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸೋಣ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶತಕತ್ರಯವು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ರತ್ನಾಕರ ಶತಕವು, ಜೈನರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೂ ಆದರಣೀಯವಾದುದು. ಕವಿಯ ಆತ್ಮರೋದನವನ್ನು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಆ ಕಾವ್ಯ ಜೈನೇತರರೂ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಭೋಗಿಸಬಹುದಾದ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿ.

ಕ ಧಾ ಸಾ ರ

ಪುರುಷರಮೇಶ್ವರನಾದ ವೃಷಭನಾಥನ ನೂರ್ವರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನೂ ಹದಿನಾರನೆಯ ಮನುವೂ ಪ್ರಥಮ ಚಕ್ರಿಯೂ ಆದ ಭರತ ಮಹಾರಾಜನು ಭರತ ಭೂತಳಕ್ಕೆ ಸಿಂಗರವಾದ ಅಯೋಧ್ಯಾಪುರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಉದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು ದೇವತಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ, ಒಡ್ಡೋಲಗವನ್ನು ನೆರಹಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದವರೆಗೂ ಕವಿಗಾಯಕರ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಅನಂತರ ಮುನಿಭುಕ್ತಿ ನಿಯಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ನೃತ್ಯ, ವಾಙ್ಮ, ಗೀತ, ನಾಟಕಾದಿ ಸುಖ ಸಂಕಥಾ ವಿನೋದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವುದು ಆತನ ದಿನಚರಿ. ಆತನಿಗೆ ಭೂಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವೆನೆಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ; ಆಲಸ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದರ ಮೇಲೂ ಕಾಮವಿಲ್ಲ. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ಆಳುತ್ತಿರಲು, ಒಮ್ಮೆ ಆತನ ಆಯುಧಾಗಾರದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸೂಚಕವಾದ ಚಕ್ರರತ್ನ ಉದಿಸಿತು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿ, ಧರೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಮಯವೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಚಕ್ರಿಯು ತೀರ್ಥಂಕರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ವಿಜಯದಶಮಿಯ ದಿನ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದನು. ಚಕ್ರರತ್ನವು ದಾರಿ ತೋರುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲು ಅಮಿತವಾದ ಚತುರಂಗ ಬಲವು ಸಮುದ್ರ ನಿರ್ಘೋಷವನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಗಜಬಜೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿತು. ರಾಜನ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ರಾಣಿಯರು ತಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯಾದ ಯಶಸ್ವತೀ ದೇವಿಯಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆ ಪಡೆದು ರಾಜನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಅನುಕೂಲ, ನಾಗರ, ದಕ್ಷಿಣ ಮೊದಲಾದ ಕೆಳೆಯರೂ ರಾಜನ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಟರು.

ಭರತನ ದಿಗ್ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಪ್ರಸಕ್ತಿ ಹ್ರಸ್ವವಾಗಿ ಅನಂಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸುಖಪರಿಕರಗಳ ಹೃದಯಂಗಮವಾದ ವರ್ಣನೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಇಗೋ ಕೋಳ್ಕೆಸರು; ಅಗೋ ನೆತ್ತರ ಕಾಲುವೆ; ಅತ್ತಕಡೆ ಬಡಿದಾಡುವ ಅಟ್ಟೆ; ಇತ್ತಕಡೆ ಕುಣಿದಾಡುವ ರುಂಡ; ಕತ್ತಿಗಳ ಝುಣಝುಣತ್ವಾರದ ನಡುವೆ ಗೆದ್ದವರ ಆರ್ಭಟ, ಗಾಯಗೊಂಡವರ ಚೀರಾಟ, ಸಾವವರ ನರಳಾಟ—ಇತ್ಯಾದಿ ಭೀಭತ್ಸಪೂರಿತವಾದ ರಣ ಕೋಲಾಹಲಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ, ಇದಿರು ಬಿದ್ದು, ಮೈ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಮರೆ ಹೊಕ್ಕವನನ್ನು ದಂಡಿಸುವಾಗ ಸಹ 'ಗುಲಾಮ' ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಠಿಣವಾದ ಮಾತು ಕಥಾ ನಾಯಕನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಸುರಸುಂದರಿಯರಾದ ತನ್ನ ಹೆಂಡಿರೊಡನೆ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪ; ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಗನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ನಲಿಯುವುದು; ಆಗಾಗ ಮದುವೆ, ಹೆರಿಗೆ, ಜಾತಕರ್ಮ— ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಂಭ್ರಮವೇ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು.

ಭರತನು ಸಮಸ್ತ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಪೂರ್ವಸಾಗರದ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟನು. ಆತನು ಮುಟ್ಟಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಚಿನ್ನ. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ರಕ್ತಪಾತನಿಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ವಸಾಗರ ಪರ್ಯಂತ ರಾಜ್ಯವು ಆತನ ಅಧೀನವಾಯಿತು. ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿಡೆ ರಾಜನಿಗೊಂದು ಅರಮನೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು, ಅದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ದಣಿದ ರಾಣಿಯರನ್ನು ಸಂತೈಸಿ, ಮಗನನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಟವಾಡಿಸುತ್ತಾ, ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಸಮುದ್ರದ ಸೊಬಗನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಆ ದಿನವನ್ನು ಕಳೆದನು.

ಮರುದಿನದಿಂದ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸ. ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿಡೆ ಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಭರತನು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಆಚರಿಸುವನು. ಈ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಿನ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದಿತ್ತರು. ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದ ದ್ವೀಪವಾಸಿಯಾದ ಮಾಗಧನೆಂಬ ವ್ಯಂತರ ರಾಜನೊಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಉದ್ಧಟಿತನವನ್ನು ಕಂಡು ಭರತನಿಗೆ ನಗು. 'ಮಾಗಧ ನನಗೊಬ್ಬ ಸಗೆಯೆ? ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಗೂಗೆಯ ಯೋಚನೆ ಯೇಕೆ?' ಎಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ರಥವೇರಿ ಸಾಗರದ ಮೇಲೆ ನಡೆದ. ಆತನ

ರಥವೂ ತೇಜಿಗಳೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ನೀರಿನ ಮೇಲೂ ನಡೆಯ ಬಲ್ಲುವು. ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನ ದೂರ ಹರಿದು ರಥ ನಿಂತಿತು. ರಾಜನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬಾಣವೊಂದನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ ಮಾಗಧಿಯ ನಗರಿಯತ್ತ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅದು ನೇರವಾಗಿ ಹಾರಿಹೋಗಿ ವ್ಯಂತರನ ಓಲಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಂಭಕ್ಕೆ ಬರಿಸಿಡಲ ಆರ್ಭಟದಿಂದ ಬಡಿದು ನೆಟ್ಟು ಕೊಂಡಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಹುಲ್ಲಿವಿಂಡಿನಂತೆ ಸಭೆ ಯೆಲ್ಲವೂ ಚೆಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿಯಾಯಿತು. ಬಲ್ಲಿದನಾದ ಮಾಗಧನು ಮಾತ್ರ ಆ ಬಾಣವನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದರ ಹಿಳುಕಿನೋಲೆಯನ್ನು ಕರಣಿಕನ ಕೈಲಿ ಓದಿಸಿದ. 'ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಪುರುಷನೇಂದ್ರನ ಸುಕುಮಾರನೂ, ಗುರುಹಂಸನಾಥನ ಭಾವಕ್ಕೆ ಸೊಕ್ಕಿದ ಅರಿರಾಯರೆಂಬ ಗಿರಿಗಳಿಗೆ ವಜ್ರದಂಡಪ್ರಾಯನೂ ಆದ ಪ್ರಚಂಡ ಭರತಚಕ್ರೇಶ್ವರನು ನಮ್ಮ ಕಿಂಕರ ಮಾಗಧನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ನಿರೂಪ— ನಾಳೆ ಬಂದು ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣತಕ್ಕದ್ದು. ಇದು ಪರಮ ಶಾಸನ.' ಕೇಳಿ ಮಾಗಧನು ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದನು ; ಔಡುಗಟ್ಟಿ 'ಸುಡು, ಸುಡು ಆ ಓಲೆಯನ್ನು' ಎಂದು ಗಜರಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು ; ಅವನ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ಇಳಿಸುವೆನೆಂದು ಹುಚ್ಚಿದ್ದು ನುಡಿದನು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸೂನ್ಯತವಚನಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ 'ಭರತಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ. ದೇವರ ದೇವನ ಆತ್ಮಜ ; ಅದ್ಭುತ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಅಧಿಪತಿ ; ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಭಯವಿಲ್ಲದ ನಿಶ್ಶಂಕ ; ಚರ ಮಾಂಗ. ಅದುದರಿಂದ ಕಾಳಗ ತರವಲ್ಲ. ಸಮಾನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ ಹೊರತು ಅಧಿಕನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವುದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಇರಿದುಕೊಂಡಂತೆ.' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಿತವರ ಸೂಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಗಧನ ನೆತ್ತಿಯ ಪಿತ್ತ ಇಳಿದುಹೋಯಿತು. ಮರುದಿನ ತೆಪ್ಪಗೆ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳೊಡನೆ ಹೋಗಿ, ಓಲಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ರೀವಿಯಿಂದ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಭರತನಿ ಗೊಪ್ಪಿಸಿ, ಆತನ ಸಾಮಂತನಾದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅರಮನೆಯ ದೂತಿ ಯೊಬ್ಬಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಏದುತ್ತಾ ಓಡಿಬಂದು, ಕುಸುಮಾಜಿ ಸುಕುಮಾರ ನನ್ನು ಹೆತ್ತಳೆಂದು ಆತನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಒಸಗೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿದಳು. ಹರ್ಷಚಿತ್ತ ನಾದ ಚಕ್ರಿ ಒಡ್ಡೋಲಗವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹರಿಸಿ, ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಗನ ಜಾತಕರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆರು

ತಿಂಗಳು ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅನಂತರ ಪರಿವಾರ ಸಮೇತ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸಿದನು. ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲಾ ಮದುವೆ ದಿಬ್ಬಣದಂತೆ ಮಂದಮಂದ ವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದು ದಕ್ಷಿಣ ಸಮುದ್ರದ ದಡವನ್ನು ಸೇರಿತು. ಹಿಂದಿ ನಂತೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣ ಸಮುದ್ರದವರೆಗೆ ಇರುವ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಭರತನ ವಶವಾದುದಲ್ಲದೆ, ಆ ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ವರತನುವೂ ಮಾಗಧನಂತೆ ಮೊದಲು ಮಲೆತುನಿಂತರೂ ಕಡೆಗೆ ಆತನ ಚಕ್ರವರ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಫಿರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ. ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಿಕಾದೇವಿಯೆಂಬ ರಾಣಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪ್ರಸುವಿಸಲು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆರು ತಿಂಗಳಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಆ ಕಡಲ ಮಧ್ಯದ ನಾಡೊಡೆಯನಾದ ಪ್ರಭಾಸಾಮರ ವ್ಯಂತರ ನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅಲ್ಲಿ ಐವರು ಕುವರರುದಿಸಿ ದರು. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಆರು ತಿಂಗಳು ಅಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಸಿಂಧು ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೈಚ್ಛರಾಜ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ನಡೆದನು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯಾರ್ಥ ಪರ್ವತವು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಗೋಡೆಯಂತೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಜ್ರಕವಾಟ. ಅದನ್ನು ಒಡೆದರೆ ತಮಿಸ್ತಗುಹೆಯೆಂಬ ಒಂದು ಗುಹಾ ಮಾರ್ಗವು ದೊರೆಯುವುದು. ಅದರ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಅದರ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಾಗಿವನ್ನು ಸೇರಬೇಕು. ಆದರೆ ಕವಾಟವನ್ನು ಒಡೆಯುವುದು ಸುಲಭವಾದ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಒಡೆದೊಡ ನೆಯೇ ಹನ್ನೆರಡು ಗಾವುದ ಉದ್ದ ಕಿಚ್ಚು ಉಚ್ಚಳಿಸುವುದು. ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭರತನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದದೊಡ್ಡ ಅಗಲೊಂದು ನಿರ್ಮಾಣ ವಾಯಿತು. ಅದರ ತುಂಬ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ ರಾಜನು ತನ್ನ ದಂಡರತ್ನದಿಂದ ವಜ್ರಕವಾಟವನ್ನು ಒಡೆದು ಹಾಕಿದನು. ಅದರ ಅರ್ಭಟಕ್ಕೆ ವಿಜಯಾರ್ಥಗಿರಿ ನಡುಗಿತು. ಅದರ ಮೇಲಿದ್ದ ವ್ಯಂತರಾಮರರೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಾಡಿ ಹೋದರು. ಆ ಗಿರಿಯ ಒಡೆಯನಾದ ವಿಜಯಾರ್ಥದೇವನು ತನ್ನ ವ್ಯಂತರ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಭರತನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಕಪ್ಪವಿತ್ತು ಮನ್ನಣೆಗೊಂಡು

ಹೋದನು. ಗುಹೆಯ ಬೆಂಕಿ ಆರಲು ಆರು ತಿಂಗಳು ಬೇಕು. ಈ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೈಚ್ಚುರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗೆಲ್ಲುವಂತೆ ತನ್ನ ಸೇನಾನಿಗಳಾದ ಜಯ, ವಿಜಯಾಂಕರನ್ನು ಅಟ್ಟಿದನು.

ವಿಜಯಾರ್ಥಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಗಗನವಲ್ಲಭವೆಂಬ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣ. ನಮಿ ಅದರ ರಾಜ. ರಥಚಕ್ರವಾಳವುರವೆಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ವಿನಮಿ ರಾಜ. ಈ ಸೋದರರು ಭರತನ ಸೋದರ ಮಾನವ ಮಕ್ಕಳು. ಆತನು ವಜ್ರಕವಾಟವನ್ನು ಭೇದಿಸಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನಮಿಗೆ ಆನಂದ. ಆದರೆ ಹಿರಿಯನಾದ ನಮಿಗೆ ಚಿಂತೆ. 'ನಮ್ಮ ಭಾವಾಜಿ ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕವಾಟವನ್ನು ಹೋಳುಮಾಡಿದ; ನಮ್ಮ ಭಾವಾಜಿಗೆ ಸಮನಾರು ?' ಎಂದು ನಲಿದು ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕಂಡು ನಮಿ ಕೋಪದಿಂದ 'ನಿನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಟಕೆ. ರಾಜಾಂಗದ ದಿಕ್ಕರಿಯದೆ ಭಾವಾಜಿಯ ಪೌರುಷವನ್ನು ಕಂಡು ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದಿ. ಷಟ್ಪಂಡದೊಡೆಯನಾದ ನಿಮ್ಮ ಭಾವಾಜಿ ರಾಜಸಮೂಹ ವೆಲ್ಲವೂ ತನ್ನನ್ನು ಓಲೈಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಸರಿಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತು ಸರಸದಿಂದ ನೀನು ತಾನೆಂದು ನುಡಿಯುವ ಹಕ್ಕು ಹೋಯಿತು. ಇನ್ನೇನಿದ್ದರೂ ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತು ಗೌರವದಿಂದ ಕಂಡು, ಅಯ್ಯಾ! ಜೀಯಾ! ಲೇಸು! ಎಂದು ನುಡಿದ ಸೇವಕರಾಗಬೇಕು.' ಅಣ್ಣ ನುಡಿದ ಸರಣಿ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿ ಮೃದು ನುಡಿಗಳಿಂದ ಹೇಳಿನೋಡಿದರೂ ನಮಿ ದಾರಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಭರತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೆಳಸಿದ್ದ ಸುಭದ್ರೆಯೆಂಬ ತಂಗಿಯನ್ನು ಈಗ ಆತನಿಗೆ ವಿನಾಹ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಆತ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ತಾನು ಹೋಗಿ ಭರತನನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಣಿಕೆಯೊಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಹ ಅವನು ಒಡಂಬಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಸುದ್ದಿ ಬಂದರೆ ವ್ರತಧಾರಿಯಾಗಿರುವನೆಂದು ತಿಳುಹಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ತಮ್ಮನನ್ನೂ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನೂ ಜೊತೆಮಾಡಿ ಕಾಣಿಕೆಯೊಡನೆ ಭರತನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು. ವಿನಮಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೂರಾರು ಜನ ಖೇಚರ ರಾಜರೂ ಭರತರಾಜನನ್ನು ಕಾಣಲು, ಕಾಣಿಕೆಯೊಪ್ಪಿಸಲು, ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಬಂದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಭರತ

ರಾಜನಿಗೊಪ್ಪಿಸಲು ರೂಪವತಿಯರಾದ ಸುತೆಯರನ್ನು ಕರೆತಂದಿದ್ದರು.

ವಿನಮಿ ಭರತರಾಜನನ್ನು ಆಸ್ಥಾನ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಕಾಣ್ಣೆ ಯಿತ್ತನು. ಪರಸ್ಪರ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾದುವು. ಉಳಿದ ಖೇಚರ ರಾಜರಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಮದ ಪುತ್ರಿಯರ' ತಂದವರನ್ನು ಮೊದಲು ರಾಜನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೊಗಳಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಮರ್ಯಾದೆಯೇ ಬೇರೆ. ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಕೈ ಮುಗಿದರೆ ಸಾಕು. ಅವರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಆಸನಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಮುನ್ನೂರು ಜನ ರಾಜರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬಂದು ಮರ್ಯಾದಿತರಾಗಿ ಆಸನಗಳನ್ನಲಂಕರಿಸಿದರು. ನೋಡಿದವರು 'ರೂಪುಳ್ಳ ಪೆಣ್ಣಿ ಪೆತ್ತವರ ಭಾಗ್ಯವೆ!' ಎಂದು ಕರುಬಬೇಕು. ಇವರ ಸರದಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದ ರಾಜರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಬಂದು ರಾಜನ ಪಾದದಡಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನಿರಿಸಿ, ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಎದ್ದು, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿದ್ದ ಚಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಳಿತು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ವಿನಮಿಗೆ ತಾನು ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಿಡುಕಾಗಿರಬೇಕು.

ಮರುದಿನ ಮದುವೆ. ಭರತರಾಜನು ಮುನ್ನೂರು ಜನ ಖೇಚರಾಂಗನೆಯರನ್ನೂ ಮದುವೆನಿಂದು ಮುನ್ನೂರು ರೂಪುದಾಳಿ, ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಬೆರೆದು ಒಮ್ಮೆಯೇ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ವಿನೋದಗೊಳಿಸಿದನು. ಮಾವಂದಿರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಡುಗೊರೆಯಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿರುವಂತೆ ಉಪಹಾರ ಹೇಳಿ ಬಿಡಾರಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ. ಹೊಸ ಹೆಂಡಿರೊಡಗೂಡಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸುಗ್ಗಿಯ ಮೇಲೆ ಸುಗ್ಗಿ. ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ವಿಜಯನು ಪಡುವಣ ಖಂಡವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಯಿಸಿ 'ಹೆಂಗಳ ಜನಕರ ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು' ಬಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿದ, ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಭರತ ರಾಜನಿಗೆ. ಬಂದ ರಾಜರ 'ಕಪ್ಪಕೆ ತಂದಾನೆ ಕುದುರೆಗಳನು ಹಗಲೊಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡನಾ ರಾಯ | ಸುಪ್ಪಾಣಿ ಪೆಂಗಳನೊಂದೆ ಪಸೆಯೊಳಿರುಳೊಪ್ಪ ದೊಳ್ಳೈವಾಹವಾದ ||' ಈ ಮುನ್ನೂರಿಪ್ಪತ್ತು ಭೂಚರಿಯರೊಡನೆ ಸುಖ

ವಾಗಿರುತ್ತಿರಲು ' ಸುಖದ ಮೇಲುತ್ತುಮ ಸುಖವೆ ಬಪ್ಪಂತೆ ' ಪೂರ್ವಖಂಡ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಯಿಸಿದ ಜಯರಾಜನ ಸವಾರಿ ಬಂದಿಳಿಯಿತು. ' ನೂತನ ಪ್ರಾಯದ ನಾನೂರು ಪೆಂಗಳು ' ಭರತನ ರಾಣಿಯರ ಮಾಲೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದರು, ಅದರ ಫಲವಾಗಿ. ಖೇಚರ ಮಾವಂದಿರಂತೆ ಈ ಭೂಚರ ಮಾವಂ ದಿರೂ ಉಡುಗೊರೆಯಿಂದ ತಣೆದು ಹೋದರು.

ಭಾವನನ್ನು ಕಾಣಹೋದ ವಿನಮಿ ಮದುವೆಯ ಚೊಕ್ಕ ಭೋಜನ ವುಣ್ಣುತ್ತಾ ಕೆಲಕಾಲ ಕಳೆದನು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿರುಗು ವಂತಿಲ್ಲ. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದರೋ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯವಧಾನವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಹಲವು ದಿನ ಕಳೆದು ಹೋದುವು. ಮದುವೆಯ ದಿಬ್ಬಣವೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ಒಡ್ಡೋಲಗವನ್ನು ನೆರಹಿದ. ಆದಿನ ವಿನಮಿ ಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ನಮಿಯು ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಹೋದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದನು. ಚಕ್ರಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಅವನ ಉದ್ಧಟತನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿದರು. ಆಗ ನಮಿಯ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಗರನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ' ದೇವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ವಿಜಯಾರ್ಥ ಪರ್ವತ ವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅರಸು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ಕಾಣು ವಂತೆ ನಾನು ಏರ್ಪಡಿಸುವೆನು ' ಎಂದು ಅಭಿವಚನವಿತ್ತನು. ವಿನಮಿಯೂ ಇದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಭರತನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಹೋಗುತ್ತಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ' ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದ ರಾಗುತ್ತದೆಯೆ ? ಈ ಚಕ್ರಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟಾನೆ ? ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಮಿಯನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಸ ಬೇಕು ' ಎಂದು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇತ್ತ ಭರತನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅವರನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಅಂಜಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವರಿಗೆ ಉಚಿತ ವಾದ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಮಿಸ್ರಗುಹೆಯ ಬೆಂಕಿ ಆರಿತು. ಆ ಗುಹೆಯ ಹೊಲಬನ್ನರಿತ ಕೃತಮಾಲನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯೊಡನೆ ಕಳುಹಿ ದಾರಿಯ

ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಗಮವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಪರಿವಾರ ಸಮೇತ ನಾಗಿ ಗುಹೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ದಟ್ಟವಾದ ಕತ್ತಲೆಗವಿದಿದ್ದ ಆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಕಿಣಿ ರತ್ನದಿಂದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಗಾವುದಕ್ಕೊಂದು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಲಿಸಾಗಿ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಸಾಗಿತು. ಗುಹೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧುನದಿ ಇಬ್ಬಾಗವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದರ ಹೆಸರು ನಿಮಗ್ನ, ಮತ್ತೊಂದು ಉನ್ಮಗ್ನ. ನಿಮಗ್ನದಲ್ಲಿ ಬೆಂಡುಬಿಟ್ಟರೂ ಮುಳಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಉನ್ಮಗ್ನದಲ್ಲಿ ಗುಂಡುಬಿದ್ದರೂ ಚಂಡಿನಂತೆ ಪುಟಿ ನೆಗೆಯುವುದು. ಸೇನಾಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸೇತುವೆಕಟ್ಟಿ ಸುಗಮವಾಗಿ ಮಾಡಿ ದ್ದನು. ಭರತನು ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಅದನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ದಾಟಿ ಉತ್ತರದ ಕವಾಟದ ಮೂಲಕ ಗುಹೆಯನ್ನು ದಾಟಿದನು.

ಭರತನ ಸೈನ್ಯವು ಬಯಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಎಂದೂ ಕಂಡರಿಯದ ಕಷ್ಟವೊಂದು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಚಿಲಾತ, ಆವರ್ತರೆಂಬ ಉತ್ತರಖಂಡದ ರಾಜರಿಬ್ಬರು ಭರತನ ಬರವನ್ನು ಕಂಡು ಭಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸು ವಂತೆ ತಮ್ಮ ಕುಲದೈವಗಳಾದ ಕಾಲಮುಖ, ಮೇಘಮುಖರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದರು. ಆ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಕಾಶವೆಲ್ಲಾ ಆನೆಯ ಹಿಂಡಿನಂತೆ ಮೋಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಹಗಲಿನಲ್ಲೇ ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಕವಿಯಿತು. ಅಂಬರವೇ ಬಾಯ್ತೆರೆದು ಉಗುಳುತ್ತಿರುವುದೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳ ತೋರ ಧಾರೆಗಟ್ಟಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಏಕವಾಗುವಂತೆ ಮಡು ಗಟ್ಟಿ ನೀರು ನಿಂತಿತು. ಆದರೂ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಆಗ ಭರತನು ಚಕ್ರರತ್ನವನ್ನು ಅಂಬರಕ್ಕೆ ಹರಹಿಸಿದನು. ನೆಲಕ್ಕೆ ಚರ್ಮರತ್ನವನ್ನು ಹಾಸಿ ಸಿದನು. ಚಕ್ರರತ್ನ, ಕಾಕಿಣಿ ರತ್ನಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕತ್ತಲನ್ನು ಹೋಗಿ ಲಾಡಿಸಿದನು. ಮೂವತ್ತಾರು ಗಾವುದ ಅಗಲ ನಲವತ್ತೆಂಟು ಯೋಜನ ಉದ್ದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಿವಾರವು ಸುಕ್ಷೇಮದಿಂದಿತ್ತು. ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ನೋಡುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಂತೆ ಭರತ ರಾಜನು ನಿರ್ಭೀತನಾಗಿ ಈ ಅಕಾಲ ವರ್ಷವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಯಾವುದೋ ದುಷ್ಟದೈವಗಳ ಕೆಟ್ಟಜೀರ್ವೆಯಿರಬೇಕೆಂದು

ಸಂದೇಹ ಮಾಡಿತು. ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ— ಮೇಘಮುಖ, ಕಾಲಮುಖರು ತಮ್ಮ ಅನುಚರರೊಡನೆ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ! ಒಡನೆಯೇ ಸೇನಾನಿಯಾದ ಜಯನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಆತನು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ದುಷ್ಟದೈವಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಗೆಗಳನ್ನು ಬಡಿದೋಡಿಸುವಂತೆ ಹೊಡೆದು ಅಟ್ಟಿದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಚಲಾತ, ಅವರ್ತರು ಓಡಿಹೋಗಿ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಜಯರಾಜನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಬೇಳೇಕಾಳು ಬಂದೀತೇ? ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಿಡಿತಂದನು. ಅವರ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಭರತನಿಗೆ ಬಹುಕೋಪ ಬಂತು. ತನ್ನ ಹಡಪಿ ಗರಿಗೆ ಅವರ ಮಕುಟವನ್ನು ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ಕೆಡಹುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಅವರಿಗಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬೆದರಿ ವ್ಯಂತರರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಚಕ್ರಿಗೆ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಆತನ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.

ರಾಜನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವುಕಾಲ ತಂಗಿದ್ದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಧುದೇವಿ ಗಂಗಾದೇವಿಯರು ಸೋದರ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಆದರಿಸಿ, ಹರಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು. ಭರತನು ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಖಂಡಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ನಡುವಣ ಖಂಡದ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಇದ್ದ ವೃಷಭಾದ್ರಿಗೆ ಬಂದನು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಅಂಕಮಾಲೆಯನ್ನು ಬರೆಸಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಅಂಕ ಮಾಲೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಭರತನಿಗೆ ಬರೆಸಲು ಅಲ್ಲಿ ತೆರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆತನು ದಂಡರತ್ನದಿಂದ ಒಂದು ಶಾಸನವನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಕಾಕಿಣೀರತ್ನದಿಂದ ತನ್ನ ಶಾಸನವನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದನು. ಈ ಮಜಲಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಹಸ್ರ ಮಾಂಡಲಿಕರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಂದೇ ಹಸೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಯಾದನು.

ಅತ್ತ, ನಮಿಯನ್ನು ಕರೆತರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದ ವಿನಮಿ ಆತ್ಮೀಯರ ಹಿತವಚನಗಳಿಂದ ಅಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ

ದನು. ನಮಿ ಅವರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ತಂಗಿಯಾದ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಭರತನಿಗೆ ಕೊಡಲೊಪ್ಪಿದರೂ, ಅವನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹೆಣ್ಣೊಪ್ಪಿಸಿ ಬರಲು ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೀರನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಬೇಕಾದವನು ಹೆಣ್ಣಿದ್ದೆಡೆಗೇ ಬರಬೇಕು ಎಂಬ ಮಗನ ವಾದಸರಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಯಶೋಭದ್ರಾದೇವಿ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಭರತನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಬರದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಕೈಲಾಸಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಪವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೆದರಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ನಮಿಗೂ ರೇಗಿತು. 'ಗೌರವ ತಪ್ಪಿ ಬಾಳುವ ಸಿರಿಗಿಂತ ಜನದೀಕ್ಷೆಯೇ ಲೇಸು. ನೀವು ಮಗಳನ್ನು ಅಳಿಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿಲಾಸದಿಂದ ಬಾಳಿರಿ. ನಾನು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ನೊಂದು ನುಡಿದನು. ಸೇರಿಗೆ ಸವ್ವಾಸೇರಾದ ಮಗನನ್ನು ಕಂಡು ಯಶೋಭದ್ರಾದೇವಿ ಅಳುಕಿದಳು. ಚಕ್ರ ಕನ್ನೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೇ ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಕಳುಹಿ ತಾಳಬಂದಿ ಕಟ್ಟಿಸುವೆನೆಂದು ನಂಬುಗೆ ಇತ್ತಳು. ನಮಿಯೂ ತನ್ನ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಿಲಿಸಿ ಹಾಗಾದಲ್ಲಿ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಲಗ್ನಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದನು. ಯಶೋಭದ್ರೆಯು ಜಾಣೆಯಾದ ಮಧುವಾಣಿಯೆಂಬ ಮೇಳದವಳೊಡನೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನೂ ಈ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಉಂಗುರುಡಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಅನಂತರ ಲಗ್ನ—ಇವು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿದುವು. ನಮಿಯೇ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಲಗ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಹೊನ್ನ ಪುತ್ರಳಿಯಂತಿರುವ—ಮಿಂಚಿನ ಮರಿಗಳಂತಿರುವ—ತನ್ನ ಐನೂರು ಸುಕುಮಾರಿಯರನ್ನು ಭರತನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದನು. ಭರತನೂ ತನ್ನ ಐನೂರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಮಿ-ವಿನಮಿಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿದನು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಭರತರಾಜನ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ಜೈತ್ರಯಾತ್ರಾ ಪ್ರಕರಣವು ಮುಗಿಯಿತು. ಹಲವು ಕಾಲ ಅಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದು ಅನಂತರ ರಾಜಧಾನಿಯ ಕಡೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೈಲಾಸಗಿರಿಯ ಬಳಿ ಬೀಡು ಬಿಡಿಸಿ, ಸತಿ ಪುತ್ರರೊಡನೆ ಆ ಪರ್ವತವನ್ನೇರಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜಿನನಾಥನನ್ನು ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಜಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಮುಂದೆ ಹೊರಟನು. ಮಗನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಶಸ್ವತೀದೇವಿಯು ಮಗನನ್ನು ಕಾಣುವ

ತನಕದಿಂದ ವಿಮಾನವೇರಿ ಬಂದು, ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಆತನ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗಿದಳು.

ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾರಿತೋರುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಚಕ್ರ ಪೌದನಪುರದ ಬಳಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಭರತಾನುಜನಾದ ಬಾಹುಬಲಿ ಆ ಪುರಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿ. ಆತನು ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಬಂದು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಆನತನಾದ ಹೊರತು ಚಕ್ರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಉರುಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಭರತನು ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆಲ್ಲಾ ಓಲೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟ ದನು. ಅದನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡ ತಮ್ಮಂದಿರು 'ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಉಂಬಂಳಿಯೊಳ ಗಿರುವ ತಾವು ಈತನಿಗೇಕೆ ಆನತರಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು ಕೈಲಾಸ ಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಂದೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷತಾಳಿ ತಪೋನಿರತರಾದರು. ಬಾಹುಬಲಿಯೊಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಅಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸೆಡೆದು ನಿಂತನು. ಆತನನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರಲು ಚಕ್ರ ಸಾಮೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿ, ವಚನ ಚತುರನಾದ ದಕ್ಷಿಣನನ್ನು ಆತನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು. ಆತನು ಅಭಿನವ ಮದನನಾದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಬಳಿ ಸೇರಿ 'ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಭರತನಿಗೆ ತನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ಕಾಣುವ ಅರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಕಣ್ಣು ಹಬ್ಬವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಪಡೆಯಿಲ್ಲವೂ ಉತ್ಸಾಹ ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ ದೂರದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ನಿನ್ನ ಊರ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ಸುಕನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಜಯಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯಣ್ಣನನ್ನು ಬಂದು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕಾಣಬೇಕಾದುದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ' ಎಂದು ಸವಿನುಡಿಯಿಂದ ನುಡಿದನು. ಆದರೆ ಈ ಬಿಂಕದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಬಾಹುಬಲಿ ದಕ್ಕುವವನಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕೊಂಕುನುಡಿಗಳನ್ನು ಹವಣಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದ. ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಕಲಹ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಬಾಹುಬಲಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಭರತನ ಮಂತ್ರಿ ಸಾಮಂತರು ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಯಿತು. ಆತನು ಬಲವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು.

ಕೇಳಿ ಭರತನು ಮನದಲ್ಲಿ ಮಿಡುಕಿದನು, ತಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡಬೇಕಲ್ಲಾ ಎಂದು.

ಅದೇ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಭರತನು ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪರಮಾತ್ಮಯೋಗದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿರುವ ಹೊತ್ತು. ಪಡೆಯೆಲ್ಲವೂ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವರೊಳಗೆ ಇಬ್ಬರು ಪಡೆವಳರು ಗುಜು ಗುಜು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಸದ್ದು ಚಕ್ರಿಯ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಲಿಸಿ ಕೇಳಿದನು, ಅವರಾಡುವ ಮಾತನ್ನು : “ ಪಡೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಚಕ್ರಿಗೆ ಘನತೆಯೇ ಹೊರತು, ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇವನೂ ನಮ್ಮಂತೆ ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರ ” ಎಂದ ಒಬ್ಬ. “ ಅಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಏನು. ಹನಿಗೂಡಿ ಹಳ್ಳ. ನಾರೊಡಗೂಡಿ ಹಗ್ಗ. ” ಎಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ. ಅವರ ನುಡಿಗೇಳಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಓಲಗವನ್ನು ನೆರಹಿ, ತನ್ನ ಕಿರುಬೆರಳಿನ ನರಬಿಗಿದು ಡೊಂಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹುಸಿಯಾಟವನ್ನು ಹೂಡಿದ. ಮುಖವನ್ನು ಸಪ್ಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೋವನ್ನು ನಟಿಸಿದ. ಯಂತ್ರತಂತ್ರಗಳಾವುವೂ ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಸರಿಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಜಟ್ಟಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅವರ ಬಲಸಾಲದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಬಂಗಾರದ ದೊಡ್ಡ ಸರಪಳಿಯೊಂದನ್ನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ ಅದರ ಕೊನೆಯನ್ನು ಕೊಂಕಿದ್ದ ಕಿರುಬೆರಳಿಗೆ ಸಂಧಿಸಿ, ತೇರಿನ ಮಿಳಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉಳಿದ ಸರಪಳಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿದು, ಹಿಗ್ಗುವಂತೆ ಇಡೀ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೇ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟ. ಗಾವುದ ಗಾವುದ ಅಳತೆಯುದ್ದ ನಿಂತಿದ್ದ ಸೈನ್ಯ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದರೂ ಬೆರಳು ಕದಲವಲ್ಲದು. ರಾಜನು ಒಮ್ಮೆ ಬೆರಳನ್ನು ತುಯ್ದುದಕ್ಕೇ ಹಯ ಗಜ ರಥ ಪದಾತಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಸೈನ್ಯ ಹೊಟ್ಟೆ ಮೇಲಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಗೊಣಗಿದವರಿಗೆ ; ಭರತನ ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟೆಂದು ; ಬೆಟ್ಟವನ್ನೇ ಅಣೆಕಲ್ಲಾಡಬಲ್ಲ ಆತನ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಹುಲುಮಾನವರಾದ ತಾವು ಎಷ್ಟೆಂದು. ರಾಜನು ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತಾ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಕಿರುಬೆರಳನ್ನೊತ್ತಿಕೊಂಡು ‘ ಗುರುಹಂಸ ನಾಥಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ’ ಎಂದ. ಬೆರಳು

ನೆಟ್ಟಗಾಯ್ತು. ಬಿದ್ದು ನೊಂದ ಪಡೆಗೆ ಬಂಗಾರದ ಸರಪಳಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಡಿಸಿ, ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಆನಂದಗೊಳಿಸಿದ.

ಮರುದಿನ ಬಾಹುಬಲಿ ಸರ್ವಸನ್ನಾಹದೊಡನೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದ, ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಇತ್ತಂಡದ ಮಂತ್ರಿ ಮಿತ್ರರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಲೆತು, ವಜ್ರದೇಹಿಗಳಾದ ಈ ಸೋದರರ ಕಾದಾಟದಿಂದ ಅಕಾಲಪ್ರಳಯವಾಗುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಜಲಯುದ್ಧ, ದೃಷ್ಟಿಯುದ್ಧ, ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಗೆಲುವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಅವರೂ ಒಪ್ಪಿದರು. ದೊರೆಗಳಿಬ್ಬರೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುವರೆಂದೂ, ಷಡಂಗ ವಾಹಿನಿಗಳು ಕೇವಲ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಡಂಗುರ ಹೊಯ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅತುಲಭುಜಬಲರಾದ ಈ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ ಕಾಳಗವನ್ನು ಕಾಣುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕಾದು ನಿಂತಿರಲು ಭುಜಬಲಿ ಕುಸ್ತಿಯ ಕಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಭೋರ್ಗರೆವ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಭರತೇಶನೂ ಕಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಆದರೆ ಕಾದುವ ಮುನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು “ಅಣ್ಣಯ್ಯ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರು ; ಜನಪುತ್ರರು. ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಯಾವುದೊಂದು ಕಾರಣವೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮಾಡಿದ ಅಂತಹ ಮಹಾಪರಾಧವಾದರೂ ಏನು, ನಿನಗಿಷ್ಟು ಕೋಪ ಉಕ್ಕಿದುದಕ್ಕೆ ? ನಾನೇನಾದರೂ ಒಂದು ಹಾಗದ ತೆರಿಗೆ ಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ದೂತರನ್ನೇನಾದರೂ ಅಟ್ಟಿದನೆ ? ಅವಮಾನಕರವಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಾತನ್ನು ನಾನಾಗಲಿ, ನನ್ನ ಪರಿವಾರದವರಾಗಲಿ ಆಡಿದ್ದೆವೆ ? ನಾವು ಈಗ ಕೈಕೊಂಡಿರುವ ತುಚ್ಛಕಾರ್ಯ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ದ್ರೋಹದ ಶಾಸನ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆದರಿ ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಡ ; ನೀನು ಬಾಹಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಕದನದ ಸವಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ನಾನೇನೂ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಹಿರಿಯನಾದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೊದಲು ಜೋಧಿಸಿನೋಡಬೇಕಾದುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹೋಗಲಿ, ಪರಸ್ಪರ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಗೆದ್ದು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೀರ್ತಿ ತಾನೇ ಏನು ? ಬದೆಗರಂತೆ ನಾವು ಹೋರಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯವಿನ್ನಿಲ್ಲ.

ಇಗೋ ನಾನು ಸೋತೆನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನದೇ ಗೆಲುವು. ನಿನಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣನೆಂಬ ಅಕ್ಕರೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ನನಗೆ ತಮ್ಮನೆಂಬ ಅಕ್ಕರೆ ತುಂಬಿದೆಯಪ್ಪ. ನೀನೇ ಚಕ್ರವರ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳು. ನಿನ್ನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣುತುಂಬ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು, ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತೃಪ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆ.”

ಅಣ್ಣನ ವಚನಮಂತ್ರದಿಂದ ಭುಜಬಲಿಯ ಕೋಪದ ವಿಷ ಇಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಗಂಡಗರ್ವವೆಲ್ಲಾ ಸೋರಿಹೋಯಿತು. ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಅಣ್ಣನ ಮುಖವನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡಲಾರದೆ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿದನು. ಅಣ್ಣನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಜನದೀಕ್ಷೆಯೇ ತಕ್ಕ ಮದ್ದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಅಣ್ಣನ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನೇರವಾಗಿ ತಂದೆಯಾದ ಜಿನನ ಬಳಿಗೆ ನಡೆದು ದೀಕ್ಷೆ ಗೊಂಡು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ಆಗ ಚಕ್ರ ಮುಂದುರುಳಿತು. ಭರತನು ಅಯೋಧ್ಯಾನಗರಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವೈಭವದಿಂದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಪಟ್ಟವನ್ನು ವಹಿಸಿದನು. ಬಾಹುಬಲಿಗೆ ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ವುಂಟಾಗದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಭರತನು ತಂದೆಯಾದ ವೃಷಭಜಿನನಿಂದ ಅದರ ಕಾರಣ ವರಿತು, ತಕ್ಕ ನಿಷ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಆತನ ಮನಃಕಷಾಯವನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ, ಆತ್ಮ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಅನಂತರ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಯಾಗಿ ಅನಂತ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಹಲವು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ, ಆತನ ತಾಯಿಯಾದ ಯಶಸ್ವತೀದೇವಿ ಗುರುಗಳಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕಂತಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಭರತನ ಮನಸ್ಸು ಆಮುಷ್ಮಿಕದ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಾಗುತ್ತದೆ. ರಜತಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಜಿನ ನಿವಾಸದ ಮುಖವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆನಾವರಣಗೊಳಿಸಿ, ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭರತನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನೂರ್ವರು ವಿದ್ಯಾಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಹಸ್ತಿನಪುರಪತಿಯಾದ ಮೇಘೇಶ್ವರನು ದೀಕ್ಷೆ

ಪಡೆದನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿರಾಗಹೊಂದಿ ಜಿನದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವ್ಯಥಿತಾಂತಃಕರಣನಾದ ಭರತಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸಮವಸರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತೀರ್ಥೇಶಪೂಜೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮರುದಿನವೇ ತಂದೆಯಾದ ಪ್ರಥಮ ತೀರ್ಥಂಕರನು ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಮೋಕ್ಷ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಭರತೇಶ್ವರನು ಒಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ನೆರೆಗೂದಲು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ವೈರಾಗ್ಯ ಪರನಾಗಿ, ಮಗನಾದ ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟ ಸ್ವಮಹತ್ವದಿಂದ ತೈಜಸ ಕಾರ್ಮಣ ತನುಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಕೈವಲ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿಯೂ ಆತನ ತಮ್ಮಂದಿರೂ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

ಕಥೆಯ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಭರತೇಶನ ಕಥೆ ಬಹಳ ಹಳೆಯದು. ಆತನು ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಶಲಾಕಾಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ; ಪ್ರಥಮ ಚಕ್ರಿ ; ಆದಿತೀರ್ಥಂಕರ ವೃಷಭನಾಥನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ; ಚರಮಾಂಗ. ಅದುದರಿಂದ ಆದಿತೀರ್ಥಂಕರನ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಈತನ ವೃತ್ತಾಂತಕ್ಕೂ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಕಾವ್ಯದ ಬಹು ಭಾಗವನ್ನು ಮುಮುಕ್ಷುವಾದ ಜಿನ ದೇವನಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆತನ ಜೀವನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಚರಿತ್ರೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಅಷ್ಟೆ. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಭರತೇಶನ ಕಥೆಗೆ ಮೂಲವನ್ನು ಹುಡುಕುವಾಗ ಆದಿಜಿನನ ಕಥಾ ಮೂಲವನ್ನೇ ಬೆದಕಬೇಕು. ಜಿನರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಜೈನರ ಧರ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಮೂಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮ ಬಂದು ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಭದ್ರಬಾಹುಗಳು ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಡನೆ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬಂದಮೇಲೆ, ಮೂಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಜೈನರಿಗೂ ವಲಸೆ ಬಂದ ಜೈನರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ತಲೆದೋರಿ, ಹಲವು ದಿನಗಳ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಅವುಗಳು ಅನುಲ್ಲಂಘನೀಯವಾದ ನಿಯಮಗಳಾದುವು. ಇಬ್ಬರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ತಾವು ಸರಿ, ಉಳಿದವರು ತಪ್ಪು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಬೇರೂರಿ, ಬೆಳೆದು, ಇಬ್ಬಣ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಇಬ್ಬಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿಗಂಬರ ; ಮತ್ತೊಂದು ಶ್ವೇತಾಂಬರ. ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಮತಭೇದವಿದೆ. ಜೈನರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಾದ ಪೂರ್ವಗಳನ್ನೂ ಅಂಗಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ

ತನ್ನ ಧರ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಾಮಾವಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆಯೆಂದು ದಿಗಂಬರರ ನಂಬಿಕೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಶ್ಲೇತಾಂಬರರ ತತ್ತ್ವಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ಲೇತಾಂಬರರ ಮತದಂತೆ ಜೈನರ ಧರ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಅಂಗಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಹನ್ನೆರಡು ಅಂಗಗಳಾಗಿ ಇವುಗಳು ಕ್ರಿ. ಶ. ೪೫೪ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದವು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವೇದಗಳಂತೆ ಜೈನರ ಅಂಗಗಳೂ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಈ ವಿಪುಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಖಿಲವಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೪೫೪ರಲ್ಲಿ ವಲ್ಲಭಿಯಲ್ಲಿ ಜೈನರ ಸಭೆ ನಡೆದು, ದೇವರ್ಧಿಯೆಂಬ ಜಿನಮುನಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದವು.

ಮೇಲಿನ ಅಲ್ಲ ಅಹುದುಗಳ ವಾದ ನಮಗೆ ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಅವು ಪ್ರಮಾಣವಿರಲಿ, ಬಿಡಲಿ; ಹನ್ನೆರಡು ಅಂಗಗಳು ಜೈನರ ಧರ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನತಮವೆಂಬುದಂತು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದಾದ ದಿಟ್ಟಿವಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಜಿನನ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ ಬೀಜರೂಪವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆ ಅಂಗದ ಒಂದು ಭಾಗವಾದ ಭದ್ರಬಾಹುವಿನ ಕಲ್ಪಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ತೀರ್ಥಂಕರನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಷ್ಟಮಾತ್ರ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ¹

ಕೋಸಲೀಯನಾದ ಋಷಭ, ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸಾಗರೋಪಮಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿದ್ದು ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಳಿದು ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಭಿ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ಮರುದೇವಿಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಣುರೂಪದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆಗ ಮರುದೇವಿ ವೃಷಭವೊಂದು ತನ್ನ ಗರ್ಭವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಂತೆ ಕನಸು ಕಂಡು ಎಚ್ಚಿತ್ತಮೇಲೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅದರ ಅರ್ಥ ಯಾರಿಗೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ನಾಭಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು. ಜೈತ್ರ ಬಹುಳ ಅಷ್ಟಮಿ ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಮರುದೇವಿ ಪ್ರಸವ ವೇದನೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ

1. Jacobi ಭದ್ರಬಾಹುವಿನ ಕಲ್ಪಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಭಾಷಾಂತರದ ಸಾರ.

ಅನುಭವಿಸದೆ ಪುತ್ರನನ್ನು ಹೆರುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜನು ಕೇವಲ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಶ್ಯಪ ಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಈ ಋಷಭ ನಿಗೆ ಪ್ರಥಮರಾಜ, ಪ್ರಥಮ ಋಷಿ, ಪ್ರಥಮ ಜನ, ಪ್ರಥಮ ತೀರ್ಥಂಕರ ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯನಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಆತನು ಬುದ್ಧಿಮಾನ್, ಸುಂದರ, ಸಂಯಮಿ, ಅದೃಷ್ಟವಾನ್, ನಯವಿದ. ಇವು ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳು ರಾಜ ಕುಮಾರನಾಗಿದ್ದ. ೬೦೩೦೦ ದಿವ್ಯಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳು ರಾಜನಾಗಿದ್ದ. ಜನರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆಹ, ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಶಕುನ ಶಾಸ್ತ್ರದವರೆಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಂಗೀತಾದಿ ಅರವತ್ತು ನಾಲ್ಕುಕಲೆಗಳನ್ನೂ ನೂರು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ, ಮೂರು ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನೂ ಜನರಿಗೆ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟ. ಈತನಿಗೆ ನೂರ್ವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಿದ. ಆಗ ಲೌಕಾಂತಿಕದೇವನು ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ವೃಷಭನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಆತನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ. ಜನನ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಗೋಚರಿಸಿತು. ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಜೈತ್ರ ಬಹುಳ ಅಷ್ಟಮಿ ಮದ್ಯಾಹ್ನ ಸುದರ್ಶನ ವೆಂಬ ತನ್ನ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ದೇವ ದಾನವ ಮಾನವರು ತನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರಲು ವಿನೀತಾಪುರದಿಂದ ಹೊರಟು, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅಶೋಕ ವೃಕ್ಷದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ ನಿರ್ಜಲ ಉಪವಾಸವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಸಿದ. ಅನಂತರ ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ನಾಲ್ಕು ಸಹಸ್ರ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರೊಡನೆ ತನ್ನ ಕೂದಲನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ, ಗೃಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾದನು. ಒಂದು ಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳು ದೇಹದ ಕಡೆ ಗಮನಕೊಡದೆಯೂ ಮತ್ತೊಂದು ಸಹಸ್ರವರ್ಷ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು, ಫಾಲ್ಗುಣ ಬಹುಳ ಏಕಾದಶಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಪುರಿಮಕಾಳವೆಂಬ ಪುರದ ಹೊರಗೆ ಇದ್ದ ನೈಗ್ರೋಧ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಮೂರುವರೆ ದಿನಗಳು ನಿರ್ಜಲೋಪವಾಸವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಗಾಢವಾದ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಆತನ ಒಟ್ಟು ಜೀವಾವಧಿ ಎಂಭತ್ತು ಸಹಸ್ರದ ನಾನೂರು ಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳು. ಆತನು ತನ್ನ ಕರ್ಮ ಚತುಷ್ಟಯ ಸಮೆದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಎಂಟುವರೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸುಷಮ ದುಷಮ ಕಾಲಮುಗಿಯಲಿರು

ವಾಗ ಮಾಘ ಬಹುಳ ತ್ರಯೋದಶಿಯ ಅಭಿಜಿನ್ಮಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುವರೆ ದಿನಗಳು ನಿರ್ಜಲೋಪವಾಸ ಮಾಡಿ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದನು. ಆತನಿಗೆ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ಶ್ರಮಣ, ಶ್ರಮಣಿ ಯರೂ, ಲೌಕಿಕ ಶ್ರಾವಕ ಶ್ರಾವಕಿಯರೂ ಇದ್ದರು.

ಮೇಲಿನ ಮೂಲ ರೇಖೆಗಳಿಗೆ ಈಚಿನವರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬಣ್ಣ ತುಂಬಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೀರ್ಥಂಕರನ ಪೂರ್ವಭಾವಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆತನ ಮಗನಾದ ಪ್ರಥಮಚಕ್ರಿ ಭರತನ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ ಅದರೊಡನೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇವೆಯಾದರೂ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಪೂರ್ವಭವದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಏನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ವೃಷಭನ ಪೂರ್ವಭವದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವುದು ಭದ್ರಬಾಹುವಿನ ಆವಶ್ಯಕಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೫೨೮ ರಲ್ಲಿದ್ದ ಹರಿಭದ್ರ ತನ್ನ ಆವಶ್ಯಕ ನಿಯುಕ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಭವಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ದಿಗಂಬರರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾರೆ.—

೧. ಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗ—ತೀರ್ಥಂಕರರು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹನೀಯರ ಚರಿತ್ರೆ.

೨. ಕರಣಾನುಯೋಗ—ಜಗತ್ತಿನ ಕ್ಷೇತ್ರಪರಿಮಾಣದ ವರ್ಣನೆ.

೩. ಚರಣಾನುಯೋಗ—ಜೈನಮುನಿಗಳೂ ಲೌಕಿಕರೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಆಚರಣೆಗಳು.

೪. ದ್ರವ್ಯಾನುಯೋಗ—ವೇದಾಂತ, ತತ್ವಾರ್ಥಸಂಗ್ರಹ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗವೆಂಬುದು ತೀರ್ಥಂಕರರು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹನೀಯರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಥಾ

ಸಾಹಿತ್ಯ. ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಗ್ರಂಥಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನಾರ್ಹವಾದುದು ಜಿನಸೇನಮುನಿಯ ಮಹಾಪುರಾಣ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅದಿಜಿನ ಮತ್ತು ಭರತನ ಚರಿತ್ರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೭೮೩ ಈತನ ಕಾಲ. ಮಹಾಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಬರೆದವರಲ್ಲಿ ಈತನೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯವನು. ದಿಗಂಬರ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಶಿಲಾಚಾರ್ಯನೂ ಈತನಿಂದ ಈಚೆಯವನೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೈನರಪುರಾಣ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಈತನೇ ವಿಧಾತ; ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿ. ಈಚೆಗೆ ಬಂದವರು ಕಥೆಯ ವಿಸ್ತರಣದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದಾದರೂ ಕಥಾವಸ್ತು ಒಂದೇ. ಅದಿ ಜಿನನ ಭವಾವಳಿಯಾಗಲಿ, ಆತನ ಜೀವನದ ವಿಸ್ತೃತ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಅಪ್ರಕೃತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಹು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಆತನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ೨

ಅತಿಬಲನೆಂಬ ಖಗೆಂದ್ರ ಅಲಕಾಪಟ್ಟಣದ ಅರಸು. 'ಮನೋಹರಾ' ಎಂಬ ಸುದತಿ ಇವನ ಮನೋಹರೆ. ಇವರ ವಂಶವಲ್ಲರಿಯ ದಾಂಗುಡಿ ಮಹಾಬಲ. ಈತನು ಪ್ರಬುದ್ಧನಾಗಿ ಸ್ವಯಂಬುದ್ಧನೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯ ಆದೇಶದಂತೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಜೈನಧರ್ಮ ಪ್ರವರ್ತಕನಾಗಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವಯಂಬುದ್ಧ ಜಿನ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಮೇರುಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಚಾರಣರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಹತ್ತನೆಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಾಜನು ತೀರ್ಥಂಕರನಾಗುವನೆಂದು ಅವರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ಇದನ್ನರಿತ ಮಹಾಬಲನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಮಗ ಅತಿಬಲನಿಗೆ ವಹಿಸಿ, ಸಿದ್ಧಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸಿದ್ಧರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಅರಾಧನಾ ನಾವೆಯನ್ನೇರಿ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಲಲಿತಾಂಗನೆಂಬ ದೇವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಪುಣ್ಯದ ರಾಶಿ ಕರಗುವವರೆಗೆ ದೇವ ವಿಮಾನದ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅನಂತರ ವಜ್ರಜಂಘನೆಂಬ ದೊರೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆಯೂ ಸ್ವರ್ಗಚ್ಯುತಳಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಇಬ್ಬರ ಆತ್ಮಗಳೂ ಉರ್ಧ್ವ ಗಮನದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಮಾನವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ

2. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದಿಗಂಬರ ಶೈಲಾಂಬರರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

ದಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಜ್ಞಾನವುಂಟು. ಆದುದರಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರರನ್ನರಸಿ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರೇಮಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವರು. ಹಲವು ಕಾಲ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಿ ಚಾರಣರಿಂದ ಜಿನದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸಿ ಅದರ ಫಲದಿಂದ ಈಶಾನಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಧರ ಶ್ರೀಮತಿಯರೆಂಬ ದಂಪತಿಗಳಾದರು. 'ಕ್ಷೀಣೇ ಪುಣ್ಯೇ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕಂ ವಿಶಂತಿ' ತಾನೆ? ಶ್ರೀಧರ ಸಕಲ ಸುಖಗಳನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವಿಸಿ ಸುವಿಧಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪುನಃ ಭೂಚರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಪ್ರಾಣಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಿನದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸಿ, ಮುಡುಪಿದನಂತರ ಅಚ್ಯುತೇಂದ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅದು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ವಜ್ರನಾಭಿಯೆಂಬ ರಾಜಕುಮಾರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಬೇಗನೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ವಿರಾಗದಿಂದ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ದೇಹವನ್ನು ತವಿಸಿದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಅಹಮಿಂದ್ರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದ. ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮವೇ ಕಡೆಯ ಜನ್ಮ. ನಾಭಿ ಮರುದೇವಿಯರ ಮಗನಾಗಿ. ವೃಷಭನಾಥನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಜನಿಸಿದ. ಗರ್ಭ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಂದು ಮರುದೇವಿಗೆ ಘೋರಶ ಸ್ವಪ್ನಗಳಾದುವು. ಹ್ರೀ, ಶ್ರೀ, ಕೀರ್ತಿದೇವತೆಯರು ಆಕೆಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಕೋರಿದರು; ಅನಂತರ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯಾಯಿತು ಆದರೂ ಗರ್ಭವಿಕಾರಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಚೈತ್ರ ಕೃಷ್ಣ ನವಮಿ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಕಾಲ ಬ್ರಹ್ಮಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸುವಂತೆ ಮರುದೇವಿ ಪ್ರಭಾವಯುತನಾದ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ನಾಭಿಯೆಂಬ ಉದಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಜಿನಬಿಂಬಾರ್ಕ ಉದಯಿಸಿದ. ಒಡನೆಯೇ ತಮೋನಾಶವಾಯಿತು, ತ್ರಿಬೋಧ ಕಿರಣೋದಯದಿಂದ; ದೇವಸ್ತ್ರೀರೂಪದ ಕಮಲಗಳರಳಿದುವು; ಅನಂದ ಬಾಹ್ಯದ ಮಕರಂದ ಸುರಿದು ಹರಿಯಿತು; ಜಿನಾಭಿಧಾನದ ತ್ರಿಭುವನ ದೀಪ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗಿತು; ಷಡ್ಭುತಗಳ ಪುಷ್ಪಗಳೂ ಅರಳಿದುವು ನೀರು ತಿಳಿಯಿತು; ಸೂರ್ಯಕಿರಣ ತಂಪಾಯಿತು.

ಜಿನೋದಯವಾದೊಡನೆಯೇ ಇಂದ್ರನ ಆಸನ ಕಂಪಿಸಿತು. ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನರಿತ ಇಂದ್ರನು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಕಂಪನವಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಏಳು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೋಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಜಿನಕುಮಾರನ ಜನ್ಮಾಭಿಷವಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಡನೆಯೇ

ಪ್ರಸ್ಥಾನ ಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಶಚೀದೇವಿಯು ಜಿನಬಾಲನನ್ನು ತಂದು ಇಂದ್ರನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು, ಪ್ರಾಚೀದಿಗಂಗನೆ ಬಾಲಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂರ್ವಗಿರಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ. ಇಂದ್ರನು ಆತನನ್ನು ಐರಾವತದ ಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೇರು ಪರ್ವತದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಶಿಲೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಈಶಾನೇಂದ್ರ ಸೌಧರ್ಮೇಂದ್ರರು ಶಾತ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಟ್ಟ ಕ್ಷೀರದಿಂದ ನೀರೆರೆದ ಮೇಲೆ ಪರಿಮಳೋದಕದಿಂದ ನೀರೆರೆದು ಮರಳಿ ತಾಯಿ ಮಡಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಸನ್ನಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಜಾತ ಕರ್ಮಾದಿಗಳು ವೈಭವದಿಂದ ನೆರವೇರಿದುವು. ವೃಷಭನೆಂಬ ನಾಮಕರಣ ವಾಯಿತು. ಮಗುವು ಬಾಲಲೀಲೆಗಳ ಬೆಳುದಿಂಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಮಾತು ಕಲಿಯಿತು; ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯಿತು. ಕೌಮಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಾರ್ಥಿನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯೌವನದ ಹೊಸ್ತಿಲಿನವರೆಗೆ ಬಂದುದಾಯಿತು.

ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸಿನಾದ ಮಗನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆ ನಾಭಿರಾಜನಿಗೆ. ಕಾಂಚನವಲ್ಲಿ ಸದೃಶರಾದ ಯಶಸ್ವತೀ ಸುನಂದೆಯರೆಂಬ ಸುಕುಮಾರಿಯರು ಈ ವೃಷಭರೂಪಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರು. ತಾರುಣ್ಯದ ಬಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣದಂತೆಯೇ ಬಹುಕಾಲ ಕರಗಿಹೋಯಿತು. ಯಶಸ್ವತೀದೇವಿ ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿ ಕೃತಕೃತ್ಯಳಾದೆನೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಅಪ್ರಾಕೃತವಾದ ಬಯಕೆಗಳು ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದ್ದುವು. ಗರ್ಭವತಿಯಾದ ಆಕೆ ವಿಜಯಾರ್ಥ ಪರ್ವತ, ಹಿಮಪರ್ವತಗಳ ಶೃಂಗಗಳಲ್ಲಿ, ಲೀಲಾಗೃಹೋಪವನದ ಕೃತಕ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಂತೆ, ಸಂಚರಿಸುವಳು. ಮಲಯ ಪರ್ವತದ ಚಂದನ ವೃಕ್ಷ ಪಂಕ್ತಿಗಳೇ ಆಕೆಯ ವಿಲಾಸ ಮಂದಿರದ ಲತಾಗೃಹ. ನಾಲಗೆಯ ಚಪಲ ಷಟ್ಪಂಡ ಮೃತ್ತಿಕಾಸೇವನೆ. ಸಮರಾಟೋಪಯೋಧರ ಪಟುತರ ಕತೆಗಳು ಆಕೆಯ ಕುತೋಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವುವು. ಮಣಿಖಚಿತ ಕನ್ನಡಿ ಬೇಡ ಆಕೆಗೆ ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು; ಸಾಣೆ ಹಿಡಿದ ಕತ್ತಿಬೇಕು. ವೀಣಾಗಾನ ರುಚಿಸದು, ಚಾಪತಂಕಾರಕ್ಕೆ ಕಿವಿ ಅರಳುವುದು. ನವಮಾಸ ತುಂಬುವವರೆಗೆ ಈ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಹೀರಿ ಬೆಳೆ

ದಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ಫಲ ಹೇಗಿರಬೇಕು ? ಆ ಮಗು ಭಾವೀ ಭಾರತದ ಸಕಲರನ್ನೂ ಭರಿಸತಕ್ಕವನೆಂಬ ಭರತನೆಂಬ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಬಂಧುಗಳ ಕರಕಮಲದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ಬಾಲಹಂಸನಾಗಿ ಬೆಳೆದನು. ತಾಯಿಯ ಬಯಕೆಗೆ ತಕ್ಕ ಮಗನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳು. ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ, ತರ್ಜನೀ ಬೆರಳನ್ನೇ ಅಂಕುಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ನಡಸುತ್ತಾ ಪ್ರಮದವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆಳವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುವುದೇ ಅವನ ಹುಡುಗಾಟ. ಸುವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸುಗಂಧ ಬಂದಂತೆ ಈ ಮಹನೀಯನಿಗೆ ತಾರುಣ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯ್ತು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭರತನಿಗೆ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ತಮ್ಮಂದಿರೂ ಒಬ್ಬ ತಂಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಸುನಂದೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಹುಬಲನೆಂಬ ಸುಕುಮಾರನೂ ಸುಂದರಿಯೆಂಬ ಮಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ವನದ್ವೀಪಗಳಂತೆ ಬೆಳೆದು ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತರಾದರು. ಈ ಮಕ್ಕಳು, ಈ ಹೆಂಡಿರು, ಈ ರಾಜ್ಯವೈಭವ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು.

ಇಷ್ಟಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕಾಲ ಸಮೀಪಿಸಿ ತೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದ್ರ ನೀಲಾಂಜನೆಯೆಂಬ ದೇವನರ್ತಕಿಯ ಗಾನ ನೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ, ವೃಷಭನ ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿ. ಗಂಧರ್ವ ಗಾನದ ಸೋನೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು ಸುರಸುಂದರಿ ನೀಲಾಂಜನೆ 'ಕರ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲಂ ಮಸೆದ ಮದನನಲರ್ಗಣೆ ಬರ್ದುಕಿತ್ತೆನಿಸುತ್ತೆ' ಸಭಾಂತರಾಳವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಳು. ಜವನಿಕೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಮಡುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತ ಕಲಾರಸವು, ಜವನಿಕೆ ಓಸರಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ನೋಟಕರ ಚಿತ್ತವೆಲ್ಲ ಸೂರೆಹೋಯಿತು. ಕುಣಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನೀಲಾಂಜನೆಯ ಆಯಸ್ಸು ತುಂಬಿ ಬಂದಿತು. ಇನ್ನೇನು ಕರಗಿಹೋಗುವಳೆಂದಿರುವಾಗ, ಇಂದ್ರನು ರಸಾ ಭಾಸದ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾನವಾದ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕುವುದರೊಳಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರಿಗೂ ನರ್ತಕಿ ಬಯಲಾಗಿ ಮಾಯಾಕೃತಿ ಬಂದುದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವೃಷಭನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಗೋಚರವಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆ ? ಆತನಿಗೆ

ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಒಡನೆಯೇ ದೇಹಾನಿತ್ಯತೆಯ ಭಾವನೆಯ ಮೇಲೆ ವೈರಾಗ್ಯದ ಸಸಿಯಂಕುರಿಸಿ ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹೋನ್ನತ ವೃಕ್ಷವಾಯಿತು. “ತನು ರೂಪ ವಿಭವ ಯೌವನ ಧನ ಸೌಭಾಗ್ಯಾಘೋಷಾದಿಗಳು ಇಂದ್ರನ ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ, ಮುಗಿಲ ನೆರಳಿನಂತೆ, ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆಯುರ್ಬಿನಂತೆ” ಅಸ್ಥಿರವೆಂದು ಒಡನೆಯೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭರತನಿಗೆ ವಹಿಸಿ ಬಾಹುಬಲಿಯನ್ನು ಯುವರಾಜ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಜಿನದೀಕ್ಷಾ ವಿಧಿಯೊಡನೆ ರಜತಾಚಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಪೋನಿಷ್ಠನಾದನು. ಭರತರಾಜನು ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಬಾಹುಬಲಿ ಪೌದನಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲಸಿದರು. ವೃಷಭದೇವನು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಕರ್ಮವಿಲ್ಲವನ್ನು ಸವೆಸಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾದ, ಜಿನನಾದ.

ಜನ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ನಂಬುವ ಜೈನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಹಾಪುರುಷರ ಜೀವನವು ಉನ್ನತೋನ್ನತೆಯನ್ನೈದುತ್ತ ಹೋದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ ತೋರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ತೋರಿತು. ಉತ್ತಮ ಕರ್ಮದಿಂದ ಉನ್ನತಿ, ಅಧರ್ಮ ಕರ್ಮದಿಂದ ಅಧಃಪತನ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಕರ್ಮದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಜನದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಟ್ಟಿ ಅವರನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತರುವ ಕಾರ್ಯವೂ ಇದರಿಂದ ಸಾಧಿತವಾದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಭವಾವಳಿಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳಸಿದ್ದಾರೆ ತಮ್ಮ ಮಹಾ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಪ್ರಥಮ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಬರೆದು ಉಳಿದ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹ್ರಸ್ವಾದೇಶವನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಆತನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಂತೆಯೇ ಉಳಿದವರ ಚರಿತ್ರೆಯೂ ಇರುವುದು, ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರ ಕಾರಣವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಾಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಥಮ ಚಕ್ರಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ, ಉಳಿದ ಚಕ್ರಿಗಳ ಜೀವನವನ್ನು ಮೊಟಕಾಗಿಯೂ ವರ್ಣಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಈತನ ಜೀವನ ಉಳಿದವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಪ್ರಥಮ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಭವಾವಳಿಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಭರತನ ಭವಾವಳಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಈತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ಆ ಮಹೋನ್ನತ ತರುವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾರಿನಿಂದ ಹೂವು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೇರುವಂತೆ

ಆತನ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರದೊಡನೆ ಈತನ ಆತ್ಮವೂ ಉನ್ನತೋನ್ನತಿಯನ್ನೈದುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಪೂರ್ವವಿಧೇಹದ ವತ್ಸಕಾವತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವತಿಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣ. ಅತಿಗೃಧ್ರನೆಂಬ ಜಿಪುಣಾಗ್ರೇಸರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅದರ ದೊರೆ. ಆತನು ಬಹು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯ ಸಮೀಪದ ಬೆಟ್ಟದ ದರಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಬಹು ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ನಾರಕಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಎಷ್ಟತ್ತು ಸಾಗರೋಪಮಕಾಲ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತಾನು ಧನವನ್ನು ಭೂಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಬ್ಬಲೆಯೊಂದರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಿಕ್ಷೇಪರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾಗಿದ್ದ. ಹೀಗಿರಲು ಆಗ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಅರಸನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನನು ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಿಮೂಲಮಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾ ಈ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕೈದಂತೆಯೇ ಕೆಲವು ಶುಭಶಕುನಗಳಾದುವು. ರಾಜನು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾಗಿ ಸಿಹಿತಾಸ್ರವರೆಂಬ ಮಾಸೋಪವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಪದ್ರಸೋಪೇತವಾದ ಆಹಾರವನ್ನಿತ್ತ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ದೇವತೆಗಳು ಹೂಮಳೆಗರೆದರು ; ದೇವದುಂದುಭಿ ಮೊಳಗಿತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಹುಲಿಗೆ ಪೂರ್ವಜನ್ಮ ಸ್ಮರಣೆಯಾಯಿತು. ಕೃತಕಾರ್ಯ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಅದು ನಿರಶನ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಅವಧಿ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಇದನ್ನರಿತ ಸಿಹಿತಾಸ್ರವರು ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನನಿಗೆ ಅದರ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅರುಹಿ, ಭೂಗತನಾಗಿದ್ದ ಧನವನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವಸುವಾಸರವನ್ನು ನಡಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಮನದಿಂದ ಮುಡುಪಿದ ಪುಲಿ ಈಶಾನಕಲ್ಪದ ದಿನಕರಪ್ರಭ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ದಿವಾಕರಪ್ರಭನೆಂಬ ದೇವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಆದಿನಾಥನು ಅದೇ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಲಲಿತಾಂಗದೇವನಾಗಿದ್ದ. ದಿವಾಕರಪ್ರಭನು ಆತನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾದ. ಆತನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಆತನು ವಜ್ರಜಂಘಚರನಾದುದು ತಾನೂ ಆತನ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಜನ್ಮತಾಳಿ ಆತನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ. ಅನಂತರ ಅಥೋಗ್ರೈವೇಯಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಹಮಿಂದ್ರನಾಗಿದ್ದು ವೃಷಭ

ನಾಥನು ವಜ್ರನಾಭಿಚರನಾದಂದು ಆತನ ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಸುಬಾಹು ವಾಗಿ ಜನಿಸಿದ. ಅಣ್ಣನ ಸುಖಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಧಕನಾಗಿರುತ್ತಾ ಜನ್ಮಸಾಫಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಆತನೊಡನೆಯೇ ದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸಿ, ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಜಿನನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಅಹಮಿಂದ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಸಾಗರೋಪಮಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿದ್ದು ಆತನಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ವೃಷಭನಾಥನ ಮಗನಾಗಿ, ಭರತನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅದೇ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿಯೇ ಅಹಮಿಂದ್ರನಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಬಾಹುಚರನು ಭರತೇಶ್ವರನ ತಮ್ಮನಾದ ಬಾಹುಬಲಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಜಿನಸೇನನು ಭರತೇಶನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವೃಷಭನಾಥನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ಅನಂತರ ತನ್ನ ನೂರ್ವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಹಿರಿಯನಾದ ಭರತೇಶ್ವರನು ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲೂ, ಎರಡನೆಯವನಾದ ಬಾಹುಬಲಿಯು ಪೌದನಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಭರತನು ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದವಿಯ ಸೌಖ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಪ್ರಥಮ ಚಕ್ರಿಯೆಂಬ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವಂತೆ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಯಿಸಿ, ತಮ್ಮಂದಿರು ಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಅವರನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಗೆದ್ದು, ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಾ, ತಂದೆಯ ಮೋಕ್ಷ ಕಲ್ಯಾಣಾನಂತರ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ ತನ್ನ ನೆರೆಗೂದಲನ್ನು ಕಂಡು ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಕವಿ ಭರತನ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವನಾದರೂ ಆತನ ಭೋಗ ಜೀವನದ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚುಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಗಲೀ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಮೇಲಾಗಲೀ ಆತನು ತನ್ನ ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು, ಭೋಗ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿಲ್ಲ. ಜೈನ ಪುರಾಣ ಕರ್ತೃವಾದ ಆತನಿಗೆ ಇದರ ಔಚಿತ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದ್ಭುತ

ಕವಿಯಾದ ಆತನಿಗೆ ಇದು ಅಂತಹ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ ; ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಹಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ ರಸದ ಮಡುಗಳನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಭರತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ ರಸದ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಸಿಕನಾದ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಪ್ರಯಾಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸುಂದರಿಯರಾದ ಪ್ರಾಕೃತ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡಿದನಂತೆ. ಅನೇಕ ಸಾಮಂತ ರಾಜರು ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ಯಾರತ್ನಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಗ ವಂಗ ಕಳಿಂಗಾದಿ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಭರತನು ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಕನ್ನಡಿಗನಾದ ಕವಿ (ಜಿನಸೇನ ನೃಪತುಂಗನ ಗುರು) ಕರ್ಣಾಟಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ

ಕರ್ಣಾಟಕಾನ್ ಸ್ಫುಟಾಟೋಪ ವಿಕಟೋದ್ಭಟ ವೇಷಕಾನ್

ಹರಿದ್ರಾಂಜನ ತಾಂಬೂಲಸ್ರಿಯಾನ್ ಪ್ರಾಯೋ ಯಶೋಧನಾನ್

ಎಂದು ಕರ್ಣಾಟಕರಿಗೊಂದು ಕಿರುಗಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಭರತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೌಂದರ್ಯ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ಜಿನಸೇನನ ಹೆಗ್ಗುರಿ

ತ ಏವ ಕವಯೋ ಲೋಕೇ ತ ಏವಚ ವಿಚಕ್ಷಣಃ |

ಯೇಷಾಂ ಧರ್ಮಕಥಾಂಗತ್ವಂ ಭಾರತೀ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ||

ಧರ್ಮಾನುಬಂಧಿನೀ ಯಾ ಸ್ಯಾತ್ ಕವಿತಾ ಸೈವ ಶಸ್ಯತೇ |

ಶೇಷಾಪಾಪಾಸ್ತವಾ ಯೈವ ಸುಪ್ರಯುಕ್ತಾಃ ಪಿ ಜಾಯತೇ ||

ಎಂಬ ಆತನ ನುಡಿಯಂತೆ ಧರ್ಮ ಬೋಧನೆಯೇ ಹೊರತು ಬರಿಯ ಜನ ಮನೋರಂಜನೆಯಲ್ಲ. ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗಶೀಲನಾದ ಬಾಹುಬಲಿ ಗಿರುವಷ್ಟು ಪೂಜ್ಯತೆ ಭರತನಿಗಿಲ್ಲ. ಕೇವಲಿಯಾದ ಬಾಹುಬಲಿ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತನಾದವನು. ಆತನ ಉಚ್ಛವಾದ ಭವ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮುಂದೆ ಭರತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅಷ್ಟು ಕಳೆ ಕಟ್ಟುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೫೫೦ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದವನೆಂದು ಊಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕವಿ ಪರಮೇಷ್ಠಿಯ ಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಮಹಾಪುರಾಣವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವನೆಂದು ಕನ್ನಡ 'ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಶಲಾಕಾ ಪುರುಷ ಚರಿತೆ' ಯ ಕರ್ತೃವಾದ ಚಾವುಂಡರಾಯನ ಹೇಳಿಕೆ. ಜಿನಸೇನನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ

ಸ ಪೂಜ್ಯಃ ಕವಿಭಿರ್ಲೋಕೇ ಕವೀನಾಂ ಪರಮೇಶ್ವರಃ |

ವಾಗರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹಂ ಕೃತ್ಸ್ಯಂ ಪುರಾಣಂ ಯಃ ಸಮಗ್ರಹೀತ್ ||

ಎಂದು ತಾನು ಆತನಿಗೆ ಋಣಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಜಿನಸೇನನು ಬರೆದುಬಿಟ್ಟ ಮಹಾ ಪುರಾಣದ ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಗುಣಭದ್ರ ಕವಿ ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ “ ಕವಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ನಿಗದಿತ ಗದ್ಯಕಥಾಮಾತೃಕಂ ಪುರೋಶ್ಚರಿತಂ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕವಿ ಪರಮೇಷ್ಠಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದನೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದಿಪಂಪ, ಚಾವುಂಡರಾಯ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಪಾರ್ಶ್ವಪಂಡಿತ, ನಯಸೇನ, ಗುಣವರ್ಮ, ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಈತನನ್ನು ಮುಕ್ತಕಂಠರಾಗಿ ಹೊಗಳಿರುವ ರಾದರೂ ಇದುವರೆಗೆ ಈತನ ಗ್ರಂಥವಾವುದೂ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ. ದೊರೆತಿರುವ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯನದೇ ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನವಾದುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇದರ ಬೃಹತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಹತ್ವ ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈತನಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಜೈನ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈತನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದರು.

ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯನ ಅನಂತರ ಹಲವರು ಪುರಾಣ ಕರ್ತೃಗಳು ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾದ ಕೆಲವರ ಹೆಸರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

1. ಶೀಲಾಚಾರ್ಯ. ಈತನ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ೮೬೮. ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು ' ಚೌಪನ್ನ ಮಹಾ ಪುರಿಸಚರಿಯ ' ; ಪಾಕೃತದಲ್ಲಿದೆ; ಶ್ವೇತಾಂಬರ

ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಕಥೆಯ ಸ್ಥೂಲ ರೇಖೆಗಳು ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯನವೇ ಆದರೂ ವಿನರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀತಾಂಬರ ಪಂಥದ ಮಹಾಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯದು.

2. ಅಮರಸೂರಿ.—ಈತನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೂ ‘ಮಹಾಪುರಿಸಚರಿಯ’ವೆಂದೇ ಹೆಸರು. ಇದೂ ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಬೃಹಟ್ಟಿಪ್ಪಣಿಕದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬರೆದುದು.

3. ಮೇರುತುಂಗನ ಮಹಾಪುರುಷ ಚರಿತ್ರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿದೆ.

4. ಪುಷ್ಪದಂತನ ‘ಮಹಾಪುರಾಣ’. ಇದು ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮಂತ್ರಿ ಭರತನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದ. ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆಯ ಹೊರಟು ೯೫೯ ರಲ್ಲಿ ಅದಿ ಪುರಾಣವನ್ನು ರಚಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರಲು ಒಂದು ದಿನ ಸರಸ್ವತಿ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದಳಂತೆ. ಅದ ರಂತೆ ಮುಂದುವರಿಸಿ ೯೬೫ ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ. ಮುಗಿದ ಗ್ರಂಥ ವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಾಗ ಬಹು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತೇನೋ ! ಭಾರತ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿ “ ಯದಿಹಾಸ್ತಿ ತದನ್ಯತ್ರ, ಯನ್ನೇ ಹಾಸ್ತಿ ನತತ್ತ್ವಚಿತ್ ” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ಇವನೂ.

ಅತ್ರ ಪ್ರಾಕೃತಲಕ್ಷಣಾನಿ ಸಕಲಾ ನೀತಿಸ್ಥಿತಿಶ್ಚಂದಸಾ |

ಮರ್ಥಾಲಂಕೃತಯೋ ರಸಾಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಸ್ತತ್ವಾರ್ಥ ನಿರ್ಣೇತಯಃ |

ಕಿಂಚಾನ್ಯದ್ಯದಿಹಾಸ್ತಿ ಜೈನಚರಿತೇ ನಾನ್ಯತ್ರತದ್ವಿದ್ಯತೇ |

ದ್ವಾಮೇತೌ ಭರತೇಶ ಪುಷ್ಪದಶಸೌ ಸಿದ್ಧಂ ಯಯೋರೀದೃಶಮ್ ||

ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕವಿಯು ಮಹಾ ಪುರಾಣವಲ್ಲದೆ ‘ನಾಯ ಕುಮಾರ ಚರಿ ಉ’ ‘ಜಸಹರ ಚರಿ ಉ’ ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಾಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

5. ಹೇಮಚಂದ್ರ—‘ಶ್ರೇತಾಂಬರ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು ; ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಶಲಾಕಾ ಪುರುಷಚರಿತೆ’ ಈಥನ ಗ್ರಂಥ ಇತರ ಮಹಾ ಪುರಾಣಗಳಂತೆ ಇದಾದರೂ ಮಹಾಬೃಹದ್ಗ್ರಂಥ. ಮೂವತ್ತುನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹತ್ತು ಪರ್ವಗಳಿವೆ. ಶೀಲಾಚಾರ್ಯನ ‘ಚೌಪನ್ನ ಮಹಾಪುರಿಸ ಚರಿಯ’ ವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೇಮಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ನಾದರೂ ಆತನಿಗೇನೂ ಹೆಚ್ಚು ಋಣಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಶಲಾಕಾ ಪುರುಷ ಚರಿತೆಯು ಉತ್ತಮವಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿದೆ ; ಅರ್ಥ ಗರ್ಭಿತವಾಗಿದೆ ; ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ಹೇಮಚಂದ್ರನು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಕವಿ. “ ಕಲಿಕಾಲ ಸರ್ವಜ್ಞ ” ನೆಂಬ ತನ್ನ ಬಿರುದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವಂತೆ ವ್ಯಾಕರಣ, ಶಬ್ದಕೋಶ, ಭಂಡಶಾಸ್ತ್ರ, ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವು ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕರ್ತೃ ಈತ. ಕಥೆಯ ವಿಸ್ತರತೆ ವಿವರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಈತನು ಜಿನಸೇನನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಿನ್ನನಾಗಿದ್ದರೂ ಕಥೆಯ ಮೂಲ ರೇಖೆಗಳು ಜಿನಸೇನನವೇ.

‘ ಮಹಾಪುರಾಣ ’ವೆಂಬುದು ಜೈನಮತದ ಒಂದು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದ. ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಪುರಾತನ ಜೈನ ಮಹನೀಯರ ವಿಸ್ತಾರ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂದು. ಜೈನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಾ ಪುರಾಣವಾದರೋ ಅರವತ್ತು ಮೂವರು ಪುರಾತನರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯನು ಮಹಾಪುರಾಣವೆಂಬ ಪದವನ್ನು ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಲಕ್ಷಣವೆಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನೇ ಹೇಮಚಂದ್ರನು ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಶಲಾಕಾ ಪುರುಷ ಚರಿತೆ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಪುಷ್ಪದಂತ ತ್ರಿಸಪ್ತಿ ಮಹಾಪುರಿಸ ಗುಣಾಲಂಕಾರ (ಎಂದರೆ ಅರವತ್ತು ಮೂವರು ಮಹಾಪುರುಷರ ಗುಣಗಳ ಗೌರವ) ಎಂಬ ಮಾತನ್ನೂ ಮಹಾ ಪುರಾಣವೆಂಬ ಮಾತನ್ನೂ ಸಮನಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ.

ಹಿಂದೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಈ ಸೂತ್ರವಿದೆ:—

ಸರ್ಗಶ್ಚ ಪ್ರತಿಸರ್ಗಶ್ಚ ವಂಶೋ ಮನ್ವಂತರಾಣಿ ಚ |

ವಂಶಾನುಚರಿತಂ ಜೈನ ಪುರಾಣಂ ಪಂಚಲಕ್ಷಣಮ್ ||

ಈ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಬಹಳ ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ ಜೈನಪುರಾಣಗಳಾದರೂ. ಜಿನ ಸೇನನು ಮಹಾಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ

ತೀರ್ಥೇಶಾಮಪಿ ಚಕ್ರೇಶಾಂ ಹಲಿನಾಮರ್ಧಚಕ್ರಿಣಾಮ್ |

ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಲಕ್ಷಣಂ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಪುರಾಣಂ ತದ್ವಿಷಾಮಪಿ ||

ಪುರಾತನಂ ಪುರಾಣಂ ಸ್ಯಾತ್ ತನ್ಮಹನ್ಮಹದಾಶ್ರಯಾತ್ |

ಮಹದ್ಭಿರುಪ ದಿಷ್ಟತ್ವಾನ್ಮಹಾ ಶ್ರೇಯೋನುಶಾಸನಾತ್ ||

ಕವಿಂ ಪುರಾಣಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಪ್ರಸುತತ್ವಾತ್ಪುರಾಣತಾ |

ಮಹತ್ವಂ ಸ್ವಮಹಿಮ್ನೈವ ತಸ್ಯೇತೃನ್ಯೈರ್ನಿರುಚ್ಯತೇ ||

ಮಹಾಪುರುಷ ಸಂಬಂಧಿ ಮಹಾಭ್ಯುದಯ ಶಾಸನಮ್ |

ಮಹಾಪುರುಷ ಮಾಮ್ನಾತ ಮತ ಏತನ್ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ ||

ನಾನು ಅರವತ್ತುಮೂವರು ಪುರಾತನರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಪುರಾಣವೆಂದು ಹೆಸರು. ಏಕೆಂದರೆ—ಇದು ಪುರಾತನರ ಚರಿತ್ರೆ. ಇದನ್ನು ಮಹಾಪುರಾಣವೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಇದು ಮಹನೀಯರ ಚರಿತ್ರೆ ಅಥವಾ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳಿರುವುದು ಅಥವಾ ಮಹಾ—ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸ ಒಬ್ಬರ ಕಥೆ ; ಮಹಾಪುರಾಣ ಅರವತ್ತು ಮೂವರ ಕಥೆ.

ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳು ಹೇಗೋ ಜೈನರಿಗೆ ಮಹಾಪುರಾಣಗಳು ಹಾಗೆ. ಆದರೆ ಮಹಾಭಾರತ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಐಕ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ಎಪಿಕ್' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅರವತ್ತು ಮೂವರು ಪುರಾತನರ ಕಥೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮಹಾ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲದೆ ಅದಿಜಿನನ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಒಳಗೊಂಡ ಅನೇಕ

ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡ ನೊದಲಾದ ಪ್ರಾಂತಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಹದ್ವಾಸ ಕೃತ “ಪುರುದೇವ ಚಂಪೂ” ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥವು ಬಹು ಪ್ರೌಢವಾದುದು. ಅರ್ಹದ್ವಾಸನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಶಬ್ದಾಡಂಬರದ ಕೀಳುಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿದ ಕಾಲದವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರಗಳ ಉರುಬು ಹೆಚ್ಚು. ಚರ್ವಿತ ಚರ್ವಣವಾದ ವಿಷಯ ; ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಕತ್ತರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದೆ ಪ್ರತಿಭೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೨ ರಲ್ಲಿದ್ದ ಶುಭಶೀಲಗಣಿಯೆಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿ “ಭರತಾದಿ ಕಥಾ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವಂತೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಭರತನ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರಬಹುದೋ ಎನ್ನೋ. ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಭರತನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೊದಲು ಬರೆದ ಕೀರ್ತಿ ಈತನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದಿಜಿನನ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳ ಕೊಂಡ ಶ್ರೀ ಪುರಾಣವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವೊಂದು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮಹಾ ಪುರಾಣದ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿಲ್ಲ ವಾದರೂ ಹಲವು ತೀರ್ಥಂಕರರ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹನೀಯರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಹುಲುಸಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನ ‘ಆದಿಪುರಾಣ’ವು ಅಗ್ರಪೂಜಾರ್ಹವಾದುದು. ಆದರೆ ಕವಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಕಾರನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಜಿನಸೇನ ಕವಿಯು ಆದಿಪುರಾಣವನ್ನು ಹಿತಮಿತವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪುರಾಣಗ್ರಂಥವಾದುದರಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಕೈಹಾಕಲು ಹಿಂಜರಿದಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಪಾದನಾ ರೀತಿ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದರೂ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಜಿನಸೇನ ಕವಿಯು ಭಾವಗಳನ್ನು, ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಹಾಗೆಯೇ ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈತನ ತರುವಾಯ ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದವನೆಂದರೆ ಚಾವುಂಡರಾಯ. ಈತನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರು

ವುದು. ಪುರಾತನರ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಹಿರಿಯಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಈತನೂ ಜಿನಸೇನನ ಅದಿಪುರಾಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಪಂಪನ ಜಾಣ್ಮೆ ಈತನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮದ ಕಡೆ ಬಾಗಿರುವ ಈತನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭರತನ ಅರವತ್ತು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ಪುಟಗಳು ಸಾಕು. ಸಮವಸರಣಮಂಟಪದ ವರ್ಣನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಂಟು ಪುಟಗಳು ಬೇಕು. ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ಆತ್ಯಂತ ನಾಟಕೀಯವಾಗಿರುವ ಭರತ-ಬಾಹುಬಲಿಗಳ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಒಂದು ಪುಟವನ್ನು ಕೂಡ ವೆಚ್ಚಮಾಡಲಾರ.

‘ಆದಿ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಭವಾವಳಿ’ ಎಂಬ ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕರ್ತೃಕವಾದ ಕೈಬರೆಹದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಎಂ.ಎ. ಇನರ ಬಳಿ ಇದೆ. ಇದು ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿಯ ‘ಆದಿ ಪುರಾಣ’ ಗ್ರಂಥದ ಗದ್ಯಾನುವಾದವಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟೇನೂ ಪ್ರಾಚೀನಗ್ರಂಥವಿರಲಾರದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಾಸನದ ಕಡೆಯ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣಕವಿಯೆಂಬವರೊಬ್ಬರು ಆದಿ ಪುರಾಣದ ಕಥೆಯನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ಆದಿಜಿನನ ಮತ್ತು ಭರತನ ಕಥೆ ಎಷ್ಟು ಜನಾ ದರಣೀಯವಾಗಿದ್ದಿತೆಂಬುದು ಕಂಡು ಬರಲಾರದೆ ಇರದು. ಜನರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಅಭಿರುಚಿಯಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೇ ರತ್ನಾಕರ ಕವಿಯು ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಪದ್ಯಗಳ ತನ್ನ ಬೃಹದ್ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಧೈರ್ಯಮಾಡಿರಬೇಕು.

ಜೈನರ ಮೇಲಿನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಆದಿ ತೀರ್ಥಂಕರ ವೃಷಭನಾಥನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಗವತದ ಪಂಚಮಸ್ಕಂಧದ ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಋಷಭದೇವನ ಕಥೆಗೂ ಏನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಬಂಧವಿರಬಹುದೇ? ಆದಿ ತೀರ್ಥಂಕರ ವೃಷಭನಾಥನು ನಾಭಿ-ಮರುದೇವಿಯರ ಮಗನಾದರೆ ಭಾಗವತದ ಋಷಭನು ನಾಭಿ-ಮೇರುದೇವಿಯರ ಮಗ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರ ಹಿರಿಯ ಮಗನೂ ಭರತ. ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ವಯಂ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟ

ಕಟ್ಟಿ ದಿಗಂಬರರಾಗಿ ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಚಿರಕಾಲ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೃಷಭನ ಮತಕ್ಕೆ ಪಾಪಂಡಿಯೊಬ್ಬನು ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಋಷಭನ ಮತಕ್ಕೂ ಅರ್ಹನೆಂಬ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ಣಾಟಕದ ರಾಜನೊಬ್ಬನು ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ಪಾಪಂಡಮತವನ್ನು ಹರಡುತ್ತಾನೆ. ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ಭರತನ ಪಾತ್ರವು ಆದರ್ಶನೀಯವಾದುದು. ಭಾಗವತದ ಪ್ರಕಾರ ಭರತನು ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಅನಂತರ ಪಿತೃದತ್ತ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟು ವೈರಾಗ್ಯಶೀಲನಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಈತನ ಆಶ್ರಮದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದ ಗರ್ಜನೆಯಿಂದ ಹಳ್ಳವನ್ನು ದಾಟಿದ ಗಬ್ಬದ ಜಿಂಕೆಯೊಂದು ನೀರಿನೊಳಗೆ ಮರಿಯನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾರಿದ ಜಿಂಕೆ ದರಿಕಂದರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತದೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಹರಿಣ ಶಿಶುವನ್ನು ಕಂಡು ಭರತನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಅದನ್ನೆತ್ತಿ ಸಾಕಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಭರತನ ಅನುಷ್ಠಾನಾದಿಗಳು ಹ್ರಸ್ವವಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತವೆ. “ಸಾಧವಃ ಉಪಶಮಶೀಲಾಃ ಕೃಪಣ ಸುಹೃದಃ ಏವಂ ವಿಧಾರ್ಥಂ ಸ್ವಾರ್ಥಾನಪಿ ಗುರುತರಾಂ ಉಪೇಕ್ಷಂತೇ.” ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಭರತನಿಗೆ ಸ್ನಾನ, ಧ್ಯಾನ, ಜಪ, ತಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಜಿಂಕೆಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಮರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಯ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಿರುವ ಅದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಸತ್ತು, ಮರುಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಯಾಗಿ ಜನ್ಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ತಪಃ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಜನ್ಮಾಂತರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಯುಕ್ತನಾಗಿ “ಅಹೋ ಕಷ್ಟಂ ಭ್ರಷ್ಟೋಽಹಂ” ಎಂದುಕೊಂಡು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅತ್ಮ ಸಹಚರನಾಗಿದ್ದ ದೇಹಾನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬ್ರುವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅವನ ಚರಮಾಂಗ. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಉನ್ಮತ್ತನಾದ ಜರತಾಂಧಬಧಿರನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರಲು ಅವನ ಸೋದರರು ಅವನನ್ನು ಒಂದು ದ್ವಿವಾದಪಶುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಡೆಯಗೂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜಡಭರತ ಒಳಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ತೋರಿಕೆಗೆ ಎಕರನಾಗಿ ಹೊಲಕಾಯುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಿರಲು ಒಂದು ದಿನ ಇವನಿದ್ದ

ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ವೃಷಲಪತಿ ಎಂಬ ಕಳ್ಳರ ಯಜಮಾನ ಪುತ್ರ ಕಾಮನಾಗಿ ಕಾಳಿಕಾದೇವಿಗೆ ನರಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಮೃಗವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಈ ಶಂಭಣ್ಣನನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ದು ಕಾಳಿಯ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಆದರೆ ಕೊಲ್ಲಲು. ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದಾಗ ಕಾಳಿಯ ದೇಹಾದ್ಯಂತವೂ ಪಂಚಾಗ್ನಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ತಗೊಂಡಂತಾಯಿತು, ಈ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರನ ಮಹಾತ್ಮೆಯಿಂದ. ಆಗ ಚಂಡಿ ಭೀತಳಾಗಿ ಎದ್ದು ಬಂದು ಕೊಲೆಪಾತಕರ ತಲೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ರಕ್ತಪಾನ ಮಾಡಿ ರುಂಡಗಳನ್ನು ಚೆಂಡಾಡಿದಳು. ದೇಹಾತ್ಮಭಾವಾತೀತನಾದ ಭರತ ಕೂದಲು ಕೊಂಕದೆ, ಚಲವಿಚಲಿತನಾಗದೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು.

ಹೀಗಿರಲು ಒಂದು ದಿನ ಸವ್ವೀರಪತಿ ರಹೋಗಣನು ಕಪಿಲಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬೋವಿಯು ಸಾಲದಾಗಿರಲು ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತರುವಂತೆ ಚರರನ್ನಟ್ಟಿದನು. ದೈವವಶಾತ್ ತೋರಿಕೆಯ ಈ ಮಂಕಣ್ಣ ಅವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ. ಅವನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಭಾರ ಎರಿ ಕುಳಿತಿತು. ಅದರ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಡಭರತನ ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯು ಜೋಲಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಇರಲು ತಮಸಾವೃತನಾದ ರಾಜ ಕುಪಿತನಾಗಿ ನಿಷ್ಕುರವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪುನಃ ಪುನಃ ಆತನ ತರ್ಜನೆಗರ್ಜನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಜಡಭರತ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಸೂಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಾಫಲಗಳಿಂದ ಅವನ ಅಹಂಕಾರತಮಸ್ಸನ್ನಿಳಿಸಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆಗೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ ತನ್ನ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯವು ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಸಫಲವಾಗಲು ಭರತನಿಂದಲೇ ಉಪದೇಶ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಮೇಲಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಭರತನ ಎರಡು ಜನ್ಮಗಳ ಅನುಕ್ರಮವಾದ ಭೋಗ ಯೋಗಗಳಿಗೂ, ಜೈನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಭರತನ ಭೋಗಯೋಗ ಸಮನ್ವಯಕ್ಕೂ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧವಿರಬಹುದೇ? ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೇಲೆಯೇ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಜೈನ ಪುರಾಣಗಳು ಬಹು ಪುರಾತನವಾದವುಗಳು. ಭಾಗವತವು ಈಚಿನ ಗ್ರಂಥ.

ಆದರೆ ಭಾಗವತ ಕಥೆಗಳು ಇತರ ಪುರಾತನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರಬಹುದೋ ಏನೋ? ಅಲ್ಲದೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಜನಜನಿತವಾಗಿ ಹರಡಿದ್ದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಎರಡಕ್ಕೂ ಮೂಲವಸ್ತುವಾಗಿರಬಹುದೋ ಏನೋ? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ “ಇದಮಿತ್ಥಂ” ಎಂದು ನಿರ್ಧರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ನಮಗೆ ಬಹು ಸಾಹಸದ ಮಾತಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಒಂದು ಹಿರಿಮೆ ಅಥವಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಭರತನನ್ನೇ ಕಥಾನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವುದು. ಆದಿ ಕವಿ ಪಂಪ ತನ್ನ ಆದಿ ಪುರಾಣದ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಭರತ—ಬಾಹುಬಲಿಗಳ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಭರತನಲ್ಲಿ ಕಥಾನಾಯಕನ ಉದಾತ್ತತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ, ಆರೋಪಿಸಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ, ನಮ್ಮಕವಿ.

ಕಥಾವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳು

—

ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಜೈನ ಮಹಾಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಜಿನಸೇನನ ಮಹಾಪುರಾಣವೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭರತನನ್ನು ಕುರಿತ ಕಥೆಯ ಮೂಲ ರೇಖೆಗಳು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ—

ಆದಿತಿರ್ಥಂಕರ ವೃಷಭನಾಥನು ನೀಲಾಂಜನೆಯ ನೃತ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ವೇಗಗೊಂಡು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟು ತಾನು ತಪಸ್ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಮುಮುಕ್ಷುವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಹಿರಿಯಮಗನಾದ ಭರತನು ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಗನಾದ ಬಾಹುಬಲಿ ಪೌದನಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಾಲಾನಂತರ ಭರತನ ಆಯುಧಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರರತ್ನವೊಂದು ಉದಯಿಸುತ್ತದೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೂಚಕವಾದ ಅದನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಆತನು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಯಿಸಿ 'ಪ್ರಥಮ ಚಕ್ರಿ'ಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಪ್ರತಿಹತವಾದ ಆತನ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಮಲಿತ ಇದಿರಾಳುಗಳೆ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೇನು, ಊರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಚಕ್ರವರ್ತಿಪಟ್ಟವನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕು ; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಂದೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಕ್ರ ಹಟಾತ್ತಾಗಿ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ ; ಬಾಹುಬಲಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ನಿಂತು ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಚರಮಾಂಗರಿಬ್ಬರ ಘೋರಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ ಅಕಾಲಪ್ರಳಯವಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ನಡುವೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಬಾಹುಯುದ್ಧ, ಜಲಯುದ್ಧ, ದೃಷ್ಟಿಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಟ್ಟ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೋತು ಅಪಮಾನಿತನಾದ ಭರತನು ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕುತ್ತಾನೆ—ನಿರಾಯುಧನಾದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಮೇಲೆ ಚಕ್ರರತ್ನವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೋಪದಿಂದ ದುರ್ಗತಿಗಳಿದ ಅಣ್ಣ

ನನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಹುಬಲಿ ನಿರ್ವೇಗಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ಸನ್ಯಸನಸ್ವೀಕಾರದಿಂದ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವಲಂಬಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಭರತನು ನಿಷ್ಕುಂಟಕವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಲವು ಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದು, ಒಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ ನೆರೆಗೂದಲನ್ನು ಕಂಡು, ವೈರಾಗ್ಯಗೊಂಡು, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗವಲಂಬಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಕಥೆಯ ಮೂಲ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ರತ್ನಾಕರನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ರಂಗುರಂಗಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜಿನಸೇನನೇ ಆದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮಹಾಪುರಾಣ ಕರ್ತೃಗಳೂ ಭರತನ ಕಥೆಯನ್ನು ಆದಿಜನನ ಕಥೆಗೆ ಅಂಗವಾಗಿ ತರುತ್ತಾರೆ. ಭರತನ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಗೋಜಿಗೆ ಪೂರ್ವದ ಮತ್ತಾವ ಕವಿಯೂ (ಶುಭಶೀಲಗಣೆಯ ಭರತಾದಿಕಥಾ?) ಕೈ ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕೀರ್ತಿ ರತ್ನಾಕರನಿಗೆ ಸೇರಿದುದು.

ಕವಿಯು ಮೂಲದಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ತೆರನಾದುವು—ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಭಾಗಗಳ ವಿವರಣೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು; ಹೊಸದಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿರುವ ಭಾಗಗಳು. ಮೊದಲ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಥಾನಾಯಕನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಗೊಳಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಗ್ರಂಥ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಕವಿ ತನ್ನ ಕಥಾನಾಯಕನಿಗೆ ಹಿರಿದೊಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಡಲು ಹೊರಟಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಜೈನ ಕವಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು 'ಗರ್ಭಾವತರಣ' ಇತ್ಯಾದಿ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆವ ಪದ್ಧತಿ. ಭರತನು ಜಿನನಲ್ಲ; ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತರುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೇನು? ಭರತನು ಸಿದ್ಧ ಜೀವಿ; ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡವನು, ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹ. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಕಥಾನಾಯಕನಿಗೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡಹೊರಟಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ,

ನಮ್ಮ ಕವಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಭೋಗವಿಜಯ, ದಿಗ್ವಿಜಯ, ಯೋಗವಿಜಯ, ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿ ವಿಜಯ, ಮೋಕ್ಷ ವಿಜಯ—ಎಂಬ ಐದು ವಿಜಯಗಳಲ್ಲಿ ಭರತನ ಕಥೆಯನ್ನು ಬೆಳಸಿದ್ದಾನೆ.

‘ ಭೋಗವಿಜಯ ’ ವು ಭರತಚಕ್ರೇಶ್ವರನ ಭೋಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತೃತ ವ್ಯವಹರಣೆಯನ್ನು ದಿಗ್ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುವ ಭಾಗ. ಜನ ಜೀವನದ ‘ ಗರ್ಭಾವತರಣ ’ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅವುಗಳ ಕ್ಷಣಭಂಗುರತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಈ ಸುಖ ಭೋಗವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಭರತನಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿದೆ. ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಷ್ಟೆ-ತೀರ್ಥಂಕರ ಭೋಗಿಸುವುದು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಭರತ ಭೋಗಿಸುವುದು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ. ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಭೂಲೋಕದ ಸೌಖ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಸುಖದ ನೆತ್ತಿಯಮೇಲೆ ಮೆಟ್ಟಿದಂತಿದೆ. ಭರತನ ಜನನ, ಕೌಮಾರ, ಬಾಲ್ಯಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಗ್ರಂಥಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವೇಚಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ವಿವರಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಕವಿಗೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವ ತಾಳ್ಮೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ನೇರವಾಗಿ ಭರತನ ಭೋಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಧುಮ್ನಿಕ್ಕುತ್ತಾನೆ.

ಎರಡನೆಯದಾದ ‘ ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವ ’ ವು ಮುನಿಮಾರ್ಗೋಕ್ತವಾದುದು; ಕವಿಯ ಸ್ವಂತಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ನಮ್ಮ ಕವಿ. ಪುರಾಣೋಕ್ತನಾದ ಭರತ ತನ್ನ ಭುಜದಂಡ ಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಶೌರ್ಯಮದಗ್ರಹಗ್ರಸ್ತರಾದ ಹಲವು ರಾಜರ ನೆತ್ತಿಗೆ ಎರಿಸುವ ಪಿತೃವನ್ನು ಇಳಿಸುತ್ತಾನೆ; ಅವರನ್ನು ಸದೆದು ಅವರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡು, ಕಾಲೆರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. “ ಅಂಬರದಿಂದುಳ್ಳುವ ಉಳ್ಳುವಂಪೋಲ್ಲ ” ಶರಗಳಿಂದ ಪೊಡವಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸಿ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆತನು ವಜ್ರಕಾಂಡವೆಂಬ ತನ್ನ ವಿಜಯ ಕಾರ್ಮುಕಕ್ಕೆ ‘ ಸುರಕರಿಕರಾನುಕಾರಿಯಪ್ಪ ನಿಜಭುಜದಂಡಮಂ ನೀಡಿಲ್ಲದೇರಿಸಿ, ನೀವಿ, ಜೇವೋಡೆದಾಗ

ಲವಣಾಂಭೋರಾಶಿ ತುಳ್ಳು ಚ್ಚಳಿಸಲೊಡರಿಸಿತ್ತೀ ಧರಾಭಾಗಮಂ ಪ |
 ತ್ತುವಿಡಲ್ ಭೂಭೃತ್ಯುಳಂಗಳ್ ಬಗೆದವು ಜಳಧಿ ದ್ವೀಪ ಮಧ್ಯಸ್ಥ ನಾನಾ |
 ದಿವಿಜಾವಾಸಂಗಳಭ್ರಮೈಗೆದುವು ಭರಮೊಳ್ ಕೂಡೆ ದಿಕ್ಪಾಲಲೀಲಾ |
 ಭವನಂಗಳ್ ಬಿರ್ದುವಂತಾಯ್ತು ವಿಳ ಮಹಿತಳಕ್ಷೋಭಮಾ ಚಕ್ರಿಯಿಂದಂ ||

ಹೀಗೆ ಮಹೀತಳವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾ, ರಾಜರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ
 ಬಾಯ್ಕೀಳಿಸುತ್ತಾ, ಆಸಮುದ್ರಾಂತವಾದ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಗೆದ್ದು ತನ್ನ
 ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾನೆ. ಅದುವರೆಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಕವಾಗಿದ್ದ ಚಕ್ರ
 ಮುಂದೆ ಹೋಗದೆ ನಿಂತುದನ್ನು ಕಂಡು ಚಕ್ರಿಯ ಅನುಯಾಯಿಗಳು

ಆವಂಗೆ ಕಾಲಚಕ್ರಮ
 ನೋವದೆ ಮಾಡಲ್ಕೆ ಚಕ್ರಮಿದು ಬಗೆದುಡೊ ಶೌ ||
 ಯಾವಿರ್ಭೂತ ದವಾನಳ
 ನಾನನ ಚತುರಂಗಬಲಮನಿಂ ಸುಟ್ಟಪುದೋ ||

ಎಂದು ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿ ಮಸಗುತ್ತಾರೆ. ಭರತನ ಕೋಪವೂ ಉಕ್ಕಿತು,
 ತನಗೂ ಶತ್ರುಗಳಿರುವರೆಂಬ ಚಕ್ರದ ಮೂದಲಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು. ‘ವೀರ
 ರಸೋದಾರ ಗಂಭೀರ ವಚನ ರಚನೆಗಳಿ’ಂದ ಅಂತಕನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಎಡೆಯನ್ನು
 ಬಯಸುವ ಮೂಢನಾರಿರಬಹುದೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ. ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೇ ತನ್ನ
 ವೈರಿಗಳು; ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಹುಬಲಿ ಮುಂದಾಳು—ಎಂಬ ಪುರೋಹಿತ
 ವಚನದಿಂದ ಕಿಡಿಗೊಂಡ ಭರತನ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೆಂಪೆರಚಿ
 ತಂತೆ! ಮನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಮುನಿಸು ದಿಗ್ವಿನಿತೆಯರಿಗೆ ರಕ್ತಬಲಿಯನ್ನು ಚಲ್ಲು
 ವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತಂತೆ! ಅವಡುಗಚ್ಚಿ ಬದ್ಧಭೈಕುಟತನಾಗಿ ‘ಅಕಾಲ
 ಯಮರಾಜ ಲೀಲೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡಂ’. ತನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಿ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿ
 ಸುವಂತಿದ್ದರೆ ಅನುಭವಿಸಲಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪುರುಷರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಿ
 ತಪವನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕಾದೀತು ಎಂಬ ಶಾಸನವನ್ನು ಹೊತ್ತ ದೂತರನ್ನು
 ಸಹೋದರರ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ. “ಈ ಶಾಸನಮಂ ನೆತ್ತಿಯೊಳಾಂತು ಬನ್ನಿಂ;
 ಎರಗಿಂ ಚಕ್ರೇಶ ಪದಾಬ್ಜದೊಳ್” ಎಂಬ ದೂತರ ಧೂರ್ತನುಡಿಗಳಿಂದ

ಮನನೊಂದ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಸಮವಸರಣಮುಂಟಪಕೆ ಹೋಗಿ ದೀಕ್ಷಾ ವಿಧಿಯಿಂದ ಧನ್ಯರಾದರು. ಬಾಹುಬಲಿಯೊಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಇದಿರು ನಿಂತ. ಭರತನ ದ್ವಿಜಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಖಾಡಾಖಾಡಿ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಇದು ನಿವಾರಿತವಾಗಿ ಧರ್ಮಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಬಾಹುಬಲಿ ಭರತನಿಗಿಂತಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ವಶಾಲಿ; ಭರತನು ಸೋತುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಬಾಹುಬಲಿಯ ಸತ್ವಪ್ರಭೆಯಲ್ಲಿ ಈತನು ತೇಡೋಹೀನನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಯೆತ್ತಿ ವಿಫಲನಾಗಿ ಸಿಗ್ಗಿನಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ತನ್ನ ಉದ್ಧಟತನ ಮುಂಗೋಪಗಳಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಆದರೆ, ರತ್ನಾಕರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭರತನ ಪಾತ್ರ ಮುಗಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಲೌಕಿಕದಲ್ಲಿ ಅಂಕುರಿಸಿದ ಆ ಪಾತ್ರ ಅಲೌಕಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅರಳಿದೆ. ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಶಲಾಕಾಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಚರಮತನುವಾಗಿರುವ ತನ್ನ ನಾಯಕ ಉದ್ಧತನಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕವಿಗೆ ಸರಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಭರತನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿತುಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಆತನನ್ನು ಮಹಾನುಭಾವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಭರತನು ಸಾಮೋಪಾಯದಿಂದ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮಂದಿರೇ ಔದ್ಧತ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು 'ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಉಂಬಳಿಯೊಳಗಿರುವ ತಾವು ಇವನಿಗೇಕೆ ಆನತರಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು?' ಎಂಬ ಈರ್ಷ್ಯೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ತವೋನಿರತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಥಿತಾಂತಃಕರಣನಾದ ಭರತಚಕ್ರಿಯು ಉಳಿದೊಬ್ಬ ಬಾಹುಬಲಿಯನ್ನು ಒಲಿಸಲೆಂದು ವಚನಚತುರನಾದ ದಕ್ಷಿಣನನ್ನು ಆತನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭರತನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಆತನ ಮಾತುಗಳಾದರೂ, ಬಹು ಸ್ನಿಗ್ಧ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣವಾದುವು. 'ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಭರತನಿಗೆ ತನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡುವ ಅರ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಚರಮತನುಗಳಾದ ನೀವಿವರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿದುದನ್ನು ಕಾಣಲು ಪಡೆಯೆಲ್ಲವೂ ಉತ್ಸಾಹ ಪಡುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯೇ ನಿಂತಿರುವ ಚಕ್ರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಾ'

ಎಂದು ಆತ ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಕಲಿಯುಗ ಮದನನಾದ ಬಾಹುಬಲಿ ಕಕ್ಕಸ ಕದನಕ್ಕೇ ಕೈಯಿಕ್ಕುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿಯ ಹಿತವಚನಗಳಿಗೆ ಕಿವುಡಾಗುತ್ತಾನೆ; ಹಿತವರ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹುಂಕಾರದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಾನೆ; ನಲ್ಮೆಯ ಹೊಡೆರ ಸೊನ್ನತ ವಚನಗಳಿಂದ ಕೆಂಗಿಂಡವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ನಿಷ್ಕರುಣಿಯಾಗಿ. ಆತನ ಖಂಡತುಂಡಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಭರತನು ಮಿಡುಕುತ್ತಾನೆ. ಆತನೇನೂ ಶಕ್ತಿಹೀನನಲ್ಲ. ಆತನ ಅಲೌಕಿಕ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಪಡೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಿರುಬೆರಳಿನಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡಿಸಿದುದೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಆದರೂ ತನ್ನ ತೋಳ್ತೀಟೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತಮ್ಮನ ಮೇಲಲ್ಲ. ಯುದ್ಧ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿದಾಗಲೂ ಚಕ್ರಿ ಸಾಮೋಪಾಯಕ್ಕೇ ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ—ತನ್ನ ನುಡಿಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ತಮ್ಮನನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ತರುತ್ತಾನೆ; ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಉದ್ಧಟತನಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಹುಬಲಿ ನಾಚಿ ಅಣ್ಣನಲ್ಲಿ ದಯಾಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾನೆ; ತಪವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಅಪಾರ ಸಂಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನಂತೆಯೇ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಿರುವ ಬಾಹುಬಲಿಯ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ಸೈ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬಾಹುಬಲಿಗೆ ಘೋರತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದರ್ಶನವಾಗದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗಿದಿವ್ಯಜ್ಞಾನೋಪದೇಶದಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಮೇಲಿನ ಸಂದರ್ಭವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರ ಕವಿಯು ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಪಂಥಕ್ಕೆ¹ ಸೇರಿದ ಹೇಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ

1. ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಪಂಥದವರು ಈ ಸಹೋದರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಹೇಳುವರಾದರೂ, ಅಷ್ಟಾಗಿ ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. “ಅಭಿಧಾನರಾಜೇಂದ್ರ” ದಲ್ಲಿ ಭರತನ ದಿಗ್ವಿಜಯ, ಆತನಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರತ್ನಗಳು ವಶವಾದುದು—ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದರೂ, ಭರತ ಬಾಹುಬಲಿಗಳ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಪ್ರಸಕ್ತಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಭಾಷ್ಯಕಾರನು ಮಾತ್ರ “ಆತ್ರ ಚ ಬಾಹುಬಲ್ಯಾದಿ ನವನವತಿ ಭ್ರಾತೃರಾಜ್ಯಾನಾಮಾತ್ಮ ಸಾತ್ ಕರಣಪೂರ್ವಕಂ ಚಕ್ರರತ್ನಸ್ಯಾಯುಧಶಾಲಾಯಾಂ ಪ್ರವೇಶನಮನ್ಯತ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಸಿ ಸೂತ್ರಕಾರೇಣ ನೋಕ್ತಮಿತಿನೋಚ್ಯತೇ ಇತಿ |

ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆತನ 'ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಶಲಾಕಾಪುರುಷ ಚರಿತ್ರೆ' ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭರತನ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗದ ಭರತನ ಪಾತ್ರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ತಾನು ಅಟ್ಟಿದ ಓಲೆಗೆ ಬಾಹುಬಲಿ ಕೋಪಗೊಂಡುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭರತನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆತನ ಧೈರ್ಯ ಶೌರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪ್ರೇರಣೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆತನು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಮ್ಮನ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ಅಪಾರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನೇನೋ! ಬಾಹುಬಲಿ ಕಾಲ್ಕೆದರಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತುದನ್ನು ಕಂಡು, ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗಗನಚರರು ಸಂಚಾಯತಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಭರತನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ; ಆತನನ್ನೇ ಮೊದಲು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆತನು ಬಹು ಅನುನಯವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.—'ನನಗೆ ತಮ್ಮನಮೇಲೆ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ. ಚಕ್ರ ಪುರಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲೊಲ್ಲದು. ತಮ್ಮನನಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗದಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟೆ ಹೋಯಿತು; ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬರಲಿ. ಚಕ್ರ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.' ಇದಕ್ಕೆ ಬಾಹುಬಲಿ ಕೊಡುವ ಉತ್ತರ ಬಿರುಸಾಗಿದೆ—'ಅಣ್ಣ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಾನೇನೂ ಹೆಣ್ಣುತನ್ನುತ್ತಾ ಕೂತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನಾಗಿ ಕಾಲ್ಕೆದರಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೇನೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.' ಕಡೆಗೆ ದೇವತೆಗಳ ನಿಶ್ಚಯದಂತೆ ದೃಷ್ಟಿ ಜಲ ಬಾಹು ಯುದ್ಧಗಳು (ಹೇಮಚಂದ್ರನು ಇನ್ನೂ ಹಲವು ವಿಧದ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ತಂದು ಒಡ್ಡಿದ್ದಾನೆ) ನಡೆದು ಭರತನ ಚಕ್ರಪ್ರಯೋಗ, ಬಾಹುಬಲಿಯ ವಿರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಅಭಿಮಾನ ಬಾಹುಬಲಿಗಿಂತಲೂ ಭರತನ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ರತ್ನಾಕರಕವಿಗೆ ಭರತನ ಯುದ್ಧಪ್ರಸಕ್ತಿಯೇ ಅಸಹ್ಯಕರವೆಂದು ತೋರಿತು. 'ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋಧರ್ಮಃ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವ ಜಿನಮತದ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಶಲಾಕಾ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಒರ್ವನಾದ ಭರತನು ಹಿಂಸೆಗೆ ಕೈನೀಡಿ ಒರಟುತನದಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು ಆತನಿಗೆ ಸರಿದೋರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧ

ವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಆತನೇ ಕೊಡುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ—

ಜಲದೃಷ್ಟಿ ಮುಷ್ಟಿ ಯುದ್ಧದಿ ಚಕ್ರಿ ತಮ್ಮಗೆ |

ಗೆಲದೋರಿ ನುಡಿದರಂತದನು |

ಕೆಲರು ಕಾದಿಯೆ ಗೆಲ್ದನೆಂಬರು ; ಚಕ್ರಿಯ |

ಗೆಲ ಸಮರ್ಥನೆ ಪುಷ್ಟಬಾಣ ? |

ಅಭಿನವ ಮದನನಾದ ಬಾಹುಬಲಿ ತನ್ನ ಮೋಹಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಗೆಲ್ಲಬಹುದು. ಆದರೆ ಚಕ್ರಿ ಮೋಹದ ಸಂಕಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುವವನಲ್ಲ. ‘ಹಗಲಂತೆ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಹುದೆನೆ ಸೂರ್ಯ ರ | ಶ್ರೀಗಳ ನೂಂಕುವ ಶಕ್ತಿಯುಂಟಿ ?’ ಭರತನು ತಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಚಕ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನೆಂಬ ಮಾತಾದರೂ ಕೇವಲ ಪಾಪಿಗಳ ಕೀಳ್ನುಡಿ. ‘ರಣಭಂಗವಾಗಬಾರದು ತಮ್ಮಗೆಂದು ಸ | ದ್ಗುಣ ವಚನದಿ ಜಯಿಸಿದನು || ಕ್ಷಣದಿ ಮುಕ್ತಿಯಕೊಂಬ ಮೃದುಹೃದಯಗೆ ಕ್ರೂರ ಗುಣವುಂಟಿ?.....’ ಇನ್ನು ಭರತನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಚಕ್ರ ಬಾಹುಬಲಿಗೆ ಬಲವಂದು ಆತನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿತೆಂಬ ಮಾತೂ ಸುಳ್ಳಿನ ಕಂತೆ. ಭರತ ಚಕ್ರಿ ; ಬಾಹುಬಲಿ ಅರ್ಧಚಕ್ರಿ. ಅರ್ಧಚಕ್ರಿ ಚಕ್ರಿಯ ಮೇಲೆ ಚಕ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದವನನ್ನೇ ಸಂಹಾರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಚಕ್ರಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ ಇದಿರಾಳಿಯನ್ನು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮಾತೇಕೆ? ಬಾಹುಬಲಿಯೇ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ. ‘ದೇವರು ಕ್ಷಮಿಸುವುದೆನ್ನದು ತಪ್ಪೆಂದು | ಭಾವ ಶುದ್ಧದೊಳು ಕೈ ಮುಗಿದಾಗ’ ‘.....ದೂಷಣವನು ತೊಡಗಿದೆ ನಾನು, ದೇವರು | ಭೂಷಣಗೈದಿರಿ ನನ್ನ || ದೋಷವೆನ್ನನೆ ಪುದಿದಲೆವುದು.....’

ಹೀಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಾದ ಪುರಾಣಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸೂಕ್ತದೋರಿ ದಂತೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಕವಿಯ ಆತ್ಮಪ್ರತ್ಯಯ

ಅಪಾರವಾದುದಾಗಿರಬೇಕು. ತನ್ನ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ನಿಜವಾಗಿ ರತ್ನಾಕರ 'ಎಂಟಿರ್ವೆ'ಯವನು. ಪಂಪ ನಂತಹ—ಭಾರತವನ್ನು ಬೇಕಾದಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ನಿರಂಕುಶಮತಿಯನ್ನು ಮೆರೆದ—ಮಹಾಕವಿಕೂಡ ಜೈನಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದಾಗ ಬರಿಯ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಭಾಷಾಂತರಕಾರನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ರತ್ನಾಕರ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ತನಗೆ ತೋರಿದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಿದ. ಬಹುಶಃ ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಏಳುನೂರು ಶ್ರಾವಕರಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷು ತಪ್ಪಿಹೋಗಿರಬಹುದು; ವಿಜಯಣ್ಣನ ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗೆ ದೊರೆತ ಪುರಸ್ಕಾರ ಭರತೇಶ ವೈಭವಕ್ಕೆ ದಕ್ಕದೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಆದರೇನು? ಆತ್ಮಾಗವೇ ಇಂದು ಕವಿಯ ಮಹೋನ್ನತಿಗೆ ಮಾರ್ಗ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಮೂರನೆಯ ಕಲ್ಯಾಣವೆಂದು ಕವಿಯು ಬಹುಶಃ ಭಾವಿಸಿರುವುದು 'ಯೋಗ ವಿಜಯ'. ದಿಗ್ವಿಜಯವಾದ ಮೇಲೆ ಭರತನು ಜೈನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ತನ್ನ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕ್ಲಿಷ್ಟವೂ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೂ ಆದ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ರತ್ನಾಕರನ ಕೈವಾಡವು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯದು 'ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿ ವಿಜಯ.' ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇದನ್ನು ಭರತೇಶ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದುದರ ಔಚಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಎಡೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದಿ ಜನನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭರತನ ಕಥೆಯನ್ನು ಅಂಗವಾಗಿ ತಂದಂತೆ ಭರತೇಶನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಕವಿ ತಂದಿರುವನೋ ಏನೋ! ಜನಸೇನನ ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿಯ ಕಥೆ ಬಂದಿದೆಯಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ರತ್ನಾಕರನು ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಅನುಚಿತವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿಯ ಮದುವೆ, ಸುಖಭೋಗಗಳು, ರಸಿಕತೆ, ಯುದ್ಧ—ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಕಡೆಯ ಭಾಗ ಮೋಕ್ಷ ವಿಷಯ. ಮುಕುರದಲ್ಲಿ ಪಲಿತವನ್ನು ಕಂಡ 1 ಭರತಚಕ್ರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಪರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ತಂದೆಯಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಪಡೆದು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

1. ಶ್ರೇತಾಂಬರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗವು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. 'ಅಭಿಧಾನ ರಾಜೇಂದ್ರ' ದಲ್ಲಿ 'ಭರಹ (ಭರತ)' ಎಂಬ ಶಿರೋನಾಮೆಯ ಕೆಳಗೆ ಭರತನ ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.—

‘ಸರ್ವಾಲಂಕಾರವಿಭೂಷಿತಃ ಸ ಭರತಚಕ್ರವರ್ತೀ ಆದರ್ಶಭವನೇ ಗತಃ | ತತ್ರ ಸ್ವದೇಹಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಸ್ಯ ಅಂಗುಲೀಯಿಕಂ ಪತಿತಂ, ತಚ್ಚ ಕೇನ ನಜ್ಞಾತಂ, ಆದರ್ಶ ಭಿತ್ತೌ ಸ್ವದೇಹಂ ಪಶ್ಯತಾ ತೇನ ಪತಿತ ಮುದ್ರಿಕಾ ಸ್ವಕರಾಂಗುಲೀ ಆಶೋಭಮಾನಾ ದೃಷ್ಟಾ | ತತೋ ದ್ವಿತೀಯಾಂಗುಲೀ ತೋಪಿ ಮುದ್ರಿಕಾ ಅಪನೀತಾ ; ಸಾಪ್ಯ ಶೋಭ | ಮಾನಾ ದೃಷ್ಟಾ | ತತಃ ಕ್ರಮಾತ್ ಸರ್ವಾಭರಣಾನಿ ಉತ್ತರೀತಾನಿ. ತದಾ ಸ್ವಶರೀರಮ ತೀವಾ ಶೋಭಮಾನಂ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಸಂವೇಗಮಾಪನ್ನಶ್ಚಕ್ರೀ ಏವಂ ಚಿಂತಿತುಂ ಪ್ರವೃತ್ತಃ— ಆಹೋ ಆಗುಂತಕ ದ್ರವ್ಯೈರೇವೇದಂ ಶರೀರಂ ಶೋಭತೆ, ನಸ್ವಭಾವ ಸುಂದರಂ | ಅಪಿ ಚ ಏತಚ್ಚರೀರ ಸಂಗೇನ ಸುಂದರಮಪಿ ವಸ್ತು ವಿನಶ್ಯತಿ’ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಬೋಧೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ರತ್ನಾಕರನ ಶೃಂಗಾರ ಚಿತ್ರಗಳು

ಇನ್ನು ಕವಿಯ ಸ್ವಂತಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡೋಣ. ಮಹಾ ಪುರಾಣ ಕರ್ತೃಗಳಾಗಲಿ ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವ ಇತರ ಕವಿಗಳಾಗಲಿ ಭರತಚಕ್ರಿಯ ಗೃಹಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ಆತನ ಜೀವನವು ಹೇಗೆ ರಸಮಯವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇತರರು ಹೇಳದೆ ಬಿಟ್ಟ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರತ್ನಾಕರನು ರಸಮಯವಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕವಿ 'ಶೃಂಗಾರಕವಿ ಹಂಸರಾಜ.' ಆತನ ಕಥಾನಾಯಕ 'ಗಣನೆ ಯಿಲ್ಲದ ಸುಖದೊಳೋಲಾಡಿ' ದವನು. ಅದುದರಿಂದ ರತ್ನಾಕರನ ಸೃಷ್ಟಿ ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲವೂ ಭರತನ ಶೃಂಗಾರ ಜೀವನವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಆತನ 'ಭೋಗಸಂಧಿ' ಒಂದು ಶೃಂಗಾರರಸದ ಸಾಗರ. ಅಲ್ಲಿನ ಒಂದೊಂದು ಚಿತ್ರವೂ ಒಂದೊಂದು ಸರಸಸಲ್ಲಾಪದ ಕಲ್ಲೋಲಮಾಲೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಓದುಗರು ಲಾವಣ್ಯರಸಾನುಭೂತಿಯ ಚರಮಸೀಮೆಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಧನ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಭರತನ ಶೃಂಗಾರ ಜೀವನದ ಹರಹನ್ನೂ ಆತನ ಅನುಭವದ ಆಳವನ್ನೂ ನೆನೆದು ಹರ್ಷಪುಳಕಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಭರತನ ಸಂಸಾರ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು ; ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಹಸ್ರ ಹೆಂಡಿರು. ಈ ರಾಣಿಯರ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯದ ಮುತ್ತು ಕುಸುಮಾಜಿ. ತನ್ನ ರೂಪ ದಿಂದ, ಕಲೆಯಿಂದ, ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ, ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಒಮ್ಮೆ ಆ ಕಲಾ ಸುಂದರಿ ತನ್ನ ಇನಿಯನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಳು. ಭರತನ ಅಂತಃ

ಪುರದ ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿ ಇದರ ದಿಗ್ದರ್ಶನವಾಗಬೇಕು. ತಾನು ಕಟ್ಟಿದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ತಾನೇ ಓದಲು ಕುಸುಮಾಜಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ. ಸುಮನಾಜಿ ಅಮರಾಜಿಯರೆಂಬ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಕೋಕಿಲಕಂಠದಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಾಡಿರರು. ಗಾನಸುಧೆಯನ್ನು ಸವಿದು ಮತ್ತನಾದ ಚಕ್ರಿ ಅವರನ್ನು ಬಲ್ಲಂತೆ ಬಹುಮಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಗಿದೆ. ಬಹುಮಾನವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲ ಆ ಜಾಣೆಯರು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪಕ್ಕೆ ಆತನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭರತನೇನು ಸಾಮಾನ್ಯನೆ ? ರಸಿಕಾಗ್ರೇಸರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ; ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಕುಸುಮಾಜಿಯನ್ನು ಗೇಲಿ ಮಾಡುವವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ ಒಂದು ಗುಟ್ಟನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವನೆಂದು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದ. ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದು ಎರಡು ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆಯೇ ಅಸ್ಥಿ ಕೊಂಡು ಆಲಂಗಿಸಿದ. ಒಳಗೆ ಸಂತೋಷದ ಬುಗ್ಗೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸ್ತ್ರೀಭಾವದ ಬಿಂಕವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ರಮಣೀ ರಮ್ಯೋದ್ಯಾನವೆಲ್ಲವೂ ಕಿಲಿಕಿಲಿ ನಗುವಿನ ಹೂಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆಯಿತು. ಲಜ್ಜಾಶೀಲಿಯಾದ ಕುಸುಮಾಜಿ ಅದುವರೆಗೆ ಕಂಭದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿತು ಕುಳಿತಿದ್ದವಳು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು 'ನಾನು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಕೊಂಡ ಮಾತನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆದು ಹಗರಣ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಹೀಗೇ ಆಗಬೇಕು' ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದಳು. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಹರ್ಷ ಮುಗಿಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಅವಳ ಉತ್ಸಾಹವೇ ಉತ್ಸಾಹ. ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಾಳೆ; ಕಂಭದ ಮರಗೆ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಕದ್ದುಕದ್ದು ಗಂಡನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ಚಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇವಳ ಹೊಯ್ಯಾಲೆತನವನ್ನು ಕಂಡು ಬಹುಮಾನಿತರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಬಿಂಕಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೊಂಕು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ 'ನೋಡೆ ತಂಗಿ! ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯಾಯಿತು' ಎಂದರು. ಕುಸುಮಾಜಿಯ ಜೀವವೂ ಅದೇ ಬಹುಮಾನವನ್ನೇ, ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದೆ. 'ಅಯ್ಯೋ ನಾನಾವ ಗುಣಸಂಪನ್ನೆ, ನೀವೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು?' ಎಂದು ಕಸಟಕೋಪವನ್ನು ನಟಿಸಿದಳು. ರಾಜನಿಗೆ ಆ ಮಾತುಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಕಾತರತೆ ಅರ್ಥ

ವಾಯಿತು. ಅವನಿಗೂ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಜಾಣೆಯೊಡನೆ ಸುಖಸಂಕಥಾ ವಿನೋದದಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು. ತಾನೇ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಇತರ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಅಸೂಯೆ ಹುಟ್ಟಬಹುದು. ತನ್ನ ಪಂಡಿತೆಯ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದು ಆ ದಿನ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಂಡ ಕುಸುಮಾಜಿ ಸಕಲ ಸಂಭಾರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದ ಕ್ಯಾಗಿ ಆಣ್ವಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಉಳಿದ ರಮಣಿಯರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಭರತನು ಅರಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾನೆ.

* * * * *

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಕುಸುಮಾಜಿಯ ತಂಗಿ ಮಕರಂದಾಜಿ ರಾಜ ನನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಹೊಂದಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಮಲಯಜವೀಟಿಕಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೂಗುಮಂಚದಮೇಲೆ ಮಂಡಿಸಿರುವ ಮಹಾರಾಜನ ಮುಂದಿಟ್ಟು 'ಅನುಕೂಲವಾದುದಾರೋಗಣೆ ಗಿನ್ನೆಮ್ಮ ಮನೆಗೆಗಳು ಭಾವಾಜಿ' ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಮಕರಂದಾಜಿ ಇನ್ನೇನು ವರ್ಷ ಆರುತಿಂಗಳೆಂಬ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಯದ ಹೊಸ್ತಿಲನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿತಕ್ಕ ಸುಂದರ ಳಾದ ಹುಡುಗಿ. ರಸಜೀವಿಯಾದ ಭರತನಿಗೆ ಅವಳೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಸವಾಡ ಬೇಕೆಂಬ ಚಪಲ. 'ಎಮ್ಮ' ಮನೆಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ನೆಪಮಾಡಿ ಕೊಂಡು "ಇಂದಾನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಹುದುಚಿತವೆ? ಒಂದರೆ ವರುಷದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನೀನೆನ್ನ ಕರೆದರಾನು ಬಹೆನು" ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದ. ಷಟ್ಪಂಡದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂಬ ಗೌರವದಿಂದ ಅವಳು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಡದೆ 'ಅಕ್ಕಾಜಿಯರಮನೆಗೆಗಳೆಂದೆ' ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳು ಅತ್ಯಂತ ಚದುರೆಯೆಂಬುದು ರಾಜನಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಣಕಿ ಕೆರಳಿಸಿದ. 'ಠಕ್ಕುಕಾತಿಯೆ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆಂದೆಯ್ಯೆಸೆ; ನಿನ್ನ ಕೃನ ಹೆಸರ ಹೇಳಿದೆಯೆ?' ಇಷ್ಟು ಸಾಕು ಮಕರಂದಾಜಿಯನ್ನು ಮಾತಿನ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಎಬ್ಬಿಸಲು.

ಮಕರಂದಾಜಿ—

"ಅಕ್ಕನ ಹೆಸರ ಹೇಳುವರಾಕೆ ಪಡೆದರೆ | ಮಕ್ಕಳು ಪೇಳ್ವುವು ಮುಂದೆ |
ದಿಕ್ಕಿನೊಳೆನೆಗೇನು ಸಂಬಂಧ ಸಾಕೇಳು | ಸಿಕ್ಕಿನ ಮಾತನಾಡದಿರು ||

ಭರತ—

“ ಸಾಕೇಳು ಸಲಹೇಳು ನೀನೆಂದು ತಾನೆನ್ನ | ನಾಕರುಷಣ ಮಾಡುತಹಳೆ |
ಈಕೆ ತಾನೇನು ಕಾತರೆಯೊ ! .....

ಮಕರಂದಾಜಿ—

“ ಕಾತರ ಗೀತರವನು ನೀವು ನಿಮ್ಮಂಬು | ಜಾತಾಕ್ಷಿಯರು ಬಲ್ಲಿರೈಸೆ |
ಆ ತಳ್ಳಬಳ್ಳಿಯ ನಾವೇನ ಬಲ್ಲಿವು | ಮಾತು ಸಾಕಿನ್ನೇಳು ಭಾವ || ”

ರಾಜನು ತನ್ನ ದಪ್ಪರವನ್ನು ಕೊಡವಿ ಕಟ್ಟಡಬೇಕಾದುದೇ ! ಎದ್ದು
ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವನು. ಅರಸಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೇ
‘ಅಮೃತವಾಚಾಂಕ’ ನೆಂಬ ಗಿಳಿ ಅವನಿಗೆ ಸುಖಾಗಮನವನ್ನು ಬಯಸಿತು.

“ ಕ್ಷೇಮವೆ ಭಾವಾಜಿ ಮತ್ತು ನಿಮಗೆ ಪರಿ | ಣಾಮವೆ ಹೇಳು ಭಾವಾಜಿ |
ಈ ಮನೆಯತ್ತಲೇಕಡಿಗಡಿಗೆತರೆ ?
ಧರೆಯನಾಳದನೆಂಬ ಗರ್ವವೊ ನಮ್ಮಕ್ಕ | ನರಮನೆಗಡಿಗಡಿಗೆಕೆ |
ಬರಲೊಲ್ಲೆ ಬಂದಿನ್ನು ಪೋಪೆಯ ನಿನ್ನಕಾ | ಲ್ಗುರುಲ ನಿಕ್ಕುವೆ..... |
ಸುಳಿಗುರುಳೆಂಬುರುಲುಂಟು ನಿಮ್ಮಕ್ಕನ | ನಳತೋಳ ಪಾಶಗಳುಂಟು |
ಹೊಳೆದಿನ್ನು ಹೋಹ ಭಾವನ ಕಾಣ್ಬಿ.....
ಸೊಂಕಿ ನಮ್ಮಕ್ಕನೊತ್ತಿನೊಳಿದ್ದರಿರು ಮೀರಿ | ಭೋಂಕನೆ ಪೋಪೆನೆಂಬಾಗ |
ಪಂಕಜಾಕ್ಷಿಯ ಕಡೆಗಣ್ಣುಕಾಂತಿಯ ಬೆಳ್ಳಿ | ಸಂಕಲೆಗಳನಿಕ್ಕಿಸುವೆನು || ”

ಅಮೃತವಾಚಾಂಕನ ಅಮೃತವಾಣಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಾಗುರು ಮಕರಂದಾಜಿ.
ಆಕೆಗೆ ರಾಜನಿಂದ ತಕ್ಕ ಸನ್ಮಾನ ದೊರೆಯಿತು. ಆತನು ಅವಳನ್ನು ಬಿಗಿ
ಯಪ್ಪಿ ಮುತ್ತಿಕ್ಕುವನು. ಮಾತಿಗೆ ಮಾತನ್ನು ಪೋಣಿಸುವ ವೈಯಾರಿ
ಮಕರಂದೆ ಅದರಿಂದ ಕೋಪಿಸಿದವಳಂತೆ ನಟಿಸಿ ತನ್ನ ಭಾವೀಪತಿಯಾದ
ಭರತನೊಡನೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲಗಾಳಗವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಆತನನ್ನು
ಮೆಚ್ಚಿಸುವಳು. ಈ ಭಾಗವು ಅತ್ಯಂತ ಸರಸವಾದುದು. ಸರಸ ಸಂಧಿಯೆಂದು
ಈ ಭಾಗಕ್ಕಿಟ್ಟಿರುವ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ.

• ರಾಜನು ಕುಸುಮಾಜಿಗೆ ಸನ್ಮಾನಮಾಡುವುದೂ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಶೃಂಗಾರಮಯ ಚಿತ್ರ. ಗಂಡಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರೇ ಇರುವಾಗ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಕರೆದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಕುಸುಮಾಜಿಯೆಂಬ ಹೆಸರೇ ಮುದ್ದಾದುದು. ಮುದ್ದಾದ ಹೆಸರನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮುದ್ದಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವಳ ಮನೆಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೆಚ್ಚುವ ಸೋಗಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುತ್ತಾನೆ.

‘ ಸಾರಣೆ ಚನ್ನಾಯ್ತು ಕುಸುಮೆ ; ಕುಂಕುಮದೊಂದು |
ಕಾರಣೆ ಚನ್ನಾಯ್ತು ಕುಸುಮಿ |
ತೋರಣ ಚನ್ನಾಯ್ತು ಕುಸುಮು.....

‘ ಚಿಳಯಗೊಟ್ಟುದು ಲೇಸು ಕುಸುಮಾಜಿ ಹೊಸರಂಗು |
ವಲಿಲೇಸು ಕುಸುಮಾಂಗಿ ನಿನ್ನ |
ನಿಳಯದ ಸಿಂಗಾರ ಸೊಗಸಾಯ್ತು ಕುಸುಮಕೋ | ಮಲೆ.....

ಹೀಗೆ ಕುಸುಮು, ಕುಸುಮಿ, ಕುಸುಮಾಜಿ, ಕುಸುಮೆ, ಕುಸುಮಾಂಗಿ, ಕುಸುಮಾಲೆ, ಕುಸುಮಿತಿ, ಕುಸುಮಿನಿ—ಎಂದು ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ಎನ್ನಿಸುವುದು. ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಹಸ್ರ ಹೆಂಡಿರೊಡನಾಡಿ ನುರಿತ ಭರತನಿಗೆ ಅವರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಕರತಲಾ ಮಲಕವಾಗಿದೆ. ಕುಸುಮಾಜಿಯ ತೌರುಮನೆಯವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೆಸರಿಸಿ ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವನು—ಅಹಹ! ಈ ರೂಪಲರಿ ಬಟ್ಟಿ ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿದೆ? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ಇದು? ಮಾನಾಜಿಯವರು ಕಳುಹಿದರೋ? ಓಹೋ! ಈ ಮುತ್ತಿನ ಲಂಬಣ ಏನು ಸೊಬಗನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದೆ! ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವರು ಕಳುಹಿಸಿರಬೇಕು, ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ‘ದೊಡ್ಡ ಜಾಣೆ’ ಯಾದ ಕುಸುಮಾಜಿ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ‘ಜಿಡ್ಡುಬ್ಬಿ ಮಂಡಿಗೇರುವಳಲ್ಲ.’ ಮನೆಯ ಶೃಂಗಾರ ಹಾಗಿರಲಿ; ತಾವು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಶೃಂಗಾರ ಮೊದಲು ಊಟಕ್ಕೇಳೋಣವಾಗಲಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆತನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಭೋಜನ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿ ತಾನೇ ತನ್ನ ಕಯ್ಯುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಆಣ್ಣನಿಗೆ ಊಟಮಾಡಿಸಿದಳು. ಊಟಮಾಡಿ

ಸುವ ಮುನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭದ್ರಪಡಿಸಿ ತನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಒಳಗುಟ್ಟು—ಓಪರಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತು—ಹೊರಸೋರದಂತೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆ ತಂಗಿ, ಅವಳ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಅಮೃತವಾಚಾಂಕ—ಇವರಿರುವಲ್ಲಿ ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ತೋರಿತು ಆಕೆಗೆ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ತನಗೆ ತಾನು ಹೇಳಿಕೊಂಡ 'ರಾಜ ಲಾವಣ್ಯ' ಕಾವ್ಯವು ಬಯಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ರಾಡೇನಾಸದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜನಜನಿತವಾದುದು ಅಮೃತವಾಚಾಂಕನಿಂದಲೇ. ಅದಕ್ಕೇ ಅಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆ.

ಊಟಮಾಡಿಸುವುದು ಮೈ ಭಳಿಬಿಟ್ಟು ರಾಜನೊಡನೆ ಸರಸವಿನೋದಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಆತನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಸದೃಶವಾದ ಷಡ್ರಸೋಪೇತ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನದಿಂದ ತಣಿಸುವಳು. ಅವಳ ಆದರೋಪಚಾರಗಳಿಂದ, ಆಹಾರವಸ್ತುಗಳ ವೈವಿಧ್ಯದಿಂದ, ಅವುಗಳ ರುಚಿಕಟ್ಟಿಂದ ರಾಜನು ಪರಮಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ನಂತರ ಕುಸುಮಾಜಿ ಆತನ ಕೈತೊಳೆದು ಮೇಲಕ್ಕೆಬ್ಬಿಸಿ, ಹೂವಿನುಪರಿಗೆಗೆ ಕೈಹಿಡಿದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಉಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೂಢಗೃಹ. ಶೃಂಗಾರರಸ ಮಡುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಕುನಿಮಂಚ. ರಾಜನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದವನಂತೆ ಹಾಯಾಗಿ ಅದರಮೇಲೆ ಮಲಗಿದನು. ರಾಜನಿಗೆ ವೀಳೆಯವಿತ್ತು ಪನ್ನೀರನ್ನು ಚುಮುಕಿಸಿ, ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕರ್ಪೂರವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಮೈಗೆ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ಗಾಳಿಹಾಕಿ, ಪಾದವನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಾ ಕುಳಿತಳು ಕುಸುಮಾಜಿ. ಅದರೆ ರಾಜನ ಆಗ್ರಹದಮೇಲೆ ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೋದಳು. ಗಂಡನು ಊಟ ಮಾಡಿದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಬೇಗ ಬೇಗ ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದಳು. ಅಲಂಕಾರ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ಕುಟಲಕುಂತಲಗಳನ್ನು ಬಾಚಿ ಬಾಚಿ ಹೆರಳುಹಾಕಿಕೊಂಡಳು. ತಿಲಕವನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಮನಸೋತು ನಕ್ಕಳು. ಆಭರಣಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಕಸ್ತೂರಿ ಪುನುಗು ಜವಾಜಿಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಎಡಗೈಲಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ ವೀಳೆಯವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗಂಡನೆಡೆಗೆ ಹೊರಟಳು. ಮನದನ್ನನ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾಗಬಾರದೆಂದು ಆಭರಣ

ಗಳ ಉಲುಹನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆತಂದು ಬಾಗಿಲ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು. ರಾಜನು ಇವಳನ್ನು ಕಂಡು “ ಪ್ರಚಂಡೆ! ಬಾ” ಎಂದು ಕರೆದ ನಂತೆ! ಕುಸುಮಾಜಿ ಕೆಂಡವನ್ನು ಗುಳುತ್ತಿರುವ ಕೆಂಪಿನ ತುಪ್ಪಿಗಳಿಂದ ನಸುನಗುವನ್ನು ಇಡೆಯಾಡುತ್ತಾ ಒಳಗೆ ಬಂದಳು; ವಲ್ಲಭನಿಗೆ ಬಾಯ್ತು ಕ್ಕುಳಿಸಲು ಪನ್ನೀರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕೂರುಗುರಿಂದ ಸೀಳಿದ ವೀಳೆಯವನ್ನು ಮಡಿಸಿ ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟಳು. ರಸಿಕನಾದ ಭರತನಿಗೆ ಅವಳೊಡನೆ ಒಂದೆರಡು ‘ ಜೂಟಿನ ನುಡಿ ’ ಯನ್ನಾಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಮುಸುಕಿಕ್ಕೆ ಮಲಗಿ

“ ಕುಸುಮಿ ತಾನೇಕೆ ಬಂದಳು ” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

“ ಏಕೆ ಬಂದಳೋ! ದೇವರೇ ಬಲ್ಲರು ಅವಳಿಚ್ಛೆಯೇನೆಂದು ”

“ ಅವಳ ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ, ಏನೋ, ನಮ್ಮೊಡನೆ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆಯಲ್ಲ! ”

“ ಜಗಳಕ್ಕಲ್ಲವಂತೆ; ಏನೋ ಗೂಢಾರ್ಥವಿದೆಯಂತೆ. ಆಳ್ವನಕೂಡೆ ಆಲೋಚಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದಾಳಂತೆ ”

“ ಗೂಢಾರ್ಥವೇನಂತೆ? ”

“ ಅದನ್ನು ಮೂಢರಿಗಾದರೆ ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು. ಪ್ರೌಢರಾದವರಿಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ”

ರಾಜನ ಪುಂಗಿ ಬಂದಾಯಿತು. ಮಾತನಾಡಲು ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಪಾದದಿಂದ ಅಸ್ಥಿಕೊಂಡ. ಕುಸುಮಾಜಿ ಮೊನಚಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಹೂ ಬಾಣವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಳು—“ ಆದುದೊಡೆಯ! ಮೆಚ್ಚಿ ಕಾಲೊಳೊದೆದನೆಂಬ ಗಾದೆ ಇಂದೆನಗೆ. ”

ರಾಜನು ನಗುತ್ತಾ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಆ ಮೋಹನಾಂಗಿಯನ್ನು ಬರಸೆಳೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದ.

ಸರಸವಿನೋದಗಳಿಂದಲೂ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ತಣಿದಮೇಲೆ ಕುಸುಮಾಜಿ ತನ್ನ ಗಾನಸುಧೆಯಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ತಣಿಸುವಳು. ಅದನ್ನು

ಕೇಳಿದಷ್ಟೂ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬಾಸೆ ರಾಜನಿಗೆ. ಅವನು ಹೊಗಳಿದಷ್ಟೂ ರಾಗರಸಕ್ಕೆ ಕಳೆಯೇರುತ್ತಿದೆ. ರಾಗರಸ ಕಳೆಯೇರಿದಷ್ಟೂ ರಾಜನ ಉತ್ಸಾಹ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಒಡನೆಯೇ ಅವಳನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸ ಬೇಕೆಂಬಾಸೆ. ಮೆಲ್ಲನೆ ವಿಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಿಸುವನು. ಆದರೂ ಗಾನರಸಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು 'ಇರಲಿ, ಹಾಡು' ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯುವನು. ನಡುನಡುವೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ 'ಮಡದಿ ಹಾಡುವುದೊಂದು ಗಮಕಕ್ಕೆ ಗಾನದ | ಕಡುಸವಿಗೆದೆಯೊಳು ಹಿಗ್ಗಿ || ಎಡದ ತೋಳಿಂದ ಕೊರಳನಪ್ಪಿ ಚಂದುಟಿ | ಎಡಿದು ಚುಂಬಿಸಿ ನಕ್ಕುಬಿಡುವಾ ||

* * * * *

ಕುಸುಮಾಜಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗೀತಗಳ ಸರಸ್ವತಿ. ಅವಳ ಕಲೆ ಅವಳಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕಂಡು ಹಲವು ರಾಣಿಯರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಯಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನಟನವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದರು. ತಮ್ಮ ನಟನವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಕುಸುಮಾ ಜಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಆದಿನ ರಾತ್ರಿ ನಾಟಕ. ನಯನ ಮನೋಹರವಾದ ಅವರ ನಾಟಕಶಾಲೆಯನ್ನು ಅಂತಿಂತೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ರತ್ನಗಳ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿಯೂ ತಂಪಿನ ಬಿಸಿಲು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಚಂದ್ರಲೋಕವನ್ನೇ ತಂದು ಬಿತ್ತಿರುವರೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಚಕಚಕಿಸುತ್ತಿರುವ ರತ್ನಗನ್ನಡಿಗಳು; ಪುಷ್ಪಾಸ್ತ್ರನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ನಾಟಕವಾಡುವಂತೆ ಕಾಣುವ ಪುಷ್ಪೋಪಹಾರಗಳು; ಶ್ರೀಗಂಧ, ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ, ಪುನುಗು, ಜವ್ವಾಜಿಗಳ ಕಂಪು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ನಾಟಕಶಾಲೆಯೆಲ್ಲವೂ ದೊಡ್ಡಗೊಂದು ಹೊನ್ನ ಕರಡಿಗೊಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವುದು; ಮಿಸುನಿಗಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾಗಿರುವ ಮಣಿಪ್ರತಿಮೆಗಳು, ಗೋಡೆಗಳಮೇಲೆ ಮೋಹನಸರಸವನ್ನು ಚಲ್ಲಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಪೆಣ್ಣುಗಂಡುಗಳ ರೂಪಗಳು, ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಅದಿಜನನ ಭವ್ಯಚಿತ್ರ—ಇಂತಹ ಮನೋಜ್ಞವಾದ ನಾಟಕಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಓಲಗಗೊಟ್ಟನು. ರಾಜಕುಮಾರರು, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಕುಟಿಲ ಶಠ ದಕ್ಷಿಣಾದಿ ರಾಜಪರಿವಾರದವರೂ ರಾಜನ ಹಿಂದೆ ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತರು.

ನಾಟಕ ಆರಂಭವಾಯ್ತು. ತಾಳ, ಮದ್ದಳೆ, ಮುಖವೀಣೆ, ವೇಣು, ವೀಣಾದಿ ವಾಙ್ಮಧ್ಯಸ್ಥನಿಗೊಡನೆ ಸುಸ್ವರವಾದ ಸಂಗೀತ ಬೆರೆತು ಚಂದ್ರಿಕೆಗೆ ಸವಿಬಂದಂತಾಯ್ತು. ಮೊದಲು ನೇತ್ರ ಮೋಹಿನಿ, ಚಿತ್ತ ಮೋಹಿನಿಯರೆಂಬ ನಟಿಯರು ತಮ್ಮ ನಾಟ್ಯದಿಂದ ಸಭೆಯನ್ನು ದಂಗುಬಡಿಸಿದರು. ಈ ಮೋಹಿನಿ ಯರ ನೃತ್ಯದಿಂದ ನೇತ್ರ ಮನಗಳು ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವುದಿರಲಿ, “ನೋಟದೊಳಗೆ ಕೊಂದರೊಮ್ಮೆ ನೋಟಕರನು | ನಾಟಿಸಿ ನಸುನಗೆಯಿಂದ | ಲೂಟಿಮಾಡಿ ದರು, ಮೈಯೊಲೆದಾಟದಿಂದೆ | ಗೋಟಿಯ ಕೊಂಡರೇನೆಂಬೆ ||” ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ರಾಜನು ಮೇಳದವರಿಗೆ ಹೊರುವಷ್ಟು ಮನ್ನಣೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಿದ್ದುದು ಅದಲ್ಲ; ರಾಜನ ಅಂಗಸಂಗ. ಆದರೆ ತಾವೆಲ್ಲಿ, ರಾಜನೆಲ್ಲಿ? “ಧರೆಯಮೇಲಣ ಹುಲ್ಲೆ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದೊಳ | ದೇವಳೆಯ ಕಾಮಿಸಿದಂತೆ” ಆಗಿತ್ತು ಅವರ ಸ್ಥಿತಿ. ಅವರ ಕಾತರತೆಯನ್ನರಿತ ರಾಜ ಉಪಾಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ.

* * * * *

ನೇತ್ರಮೋಹಿನಿ ಚಿತ್ತಮೋಹಿನಿಯರ ನೃತ್ಯ ಬರಿಯ ಪೀಠಿಕೆ ಅವರ ನೃತ್ಯವಾದಮೇಲೆ ರಾಣಿಯರು ಹದಿನಾರುಮಂದಿ ಸ್ವತಃ ನಾಟಕರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಾಟ್ಯವಾಡುವರು. ಅನುಪಮವಾದ ಅವರ ನಾಟ್ಯವಿದ್ಯಾಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಸಭಿಕರು ಚಿತ್ರಪ್ರತಿಮೆಗಳಾದರು. ಅವರ ಹಾವಭಾವ ವಿಲಾಸ ವಿಭ್ರಮಗಳಿಂದ ಕಲಾ ಪರಿಣತನಾದ ರಾಜನು ಕೂಡ ಮಾರುಹೋದನು. ಅವರ ‘ದಿಕ್ಕನ್ನಿ ಕಾ’, ‘ಜಲಕನ್ನಿ ಕಾ’ ನಾಟ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಸಂಗೀತದ ತಾನ ವೈಖರಿಗಳಿಂದಲೂ ರಾಜನು ತಣೆದುಹೋದನು. ಸಭೆಯೆಲ್ಲವೂ ಮುಕ್ತಕಂಠವಾಗಿ ಹೊಗಳಿತು. ರಾಜನು ನಟವರ್ಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮನ್ನಣೆಯಿತ್ತು ಸಭೆಯನ್ನು ಉಚಿತ ಸತ್ಕಾರಗಳೊಡನೆ ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಘಳಿಗೆಯಾದುದನ್ನು ಅರಮನೆಯ ಜಯಘಂಟೆ ಸೂಚಿಸಿತು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತೂರಿಹೋಗಿ ರಾಜನೊಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಣಿಯರು ತೆರೆಮರೆಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರನ್ನು ತಕ್ಕಂತೆ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಪಾತ್ರಕಾಂತೆಯರೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾಗಿ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಕರೆದ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅನಂದದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನದನ್ನನ ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದರು. ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತನಾದ

ಭರತಚಕ್ರಿ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ. ಅವರಿಗೇನುಬೇಕು? ರಾಜನೊಡನೆ ನಲಿಯುವ ಸುಖದಮುಂದೆ ಮತ್ತಾವ ಸ್ವರ್ಗಸುಖ ಸಮನಾಗಬಲ್ಲದು? ಅದರೂ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ “ಇವಳನ್ನು ಕೇಳು, ಅವಳನ್ನು ಕೇಳು” ಎಂದು ಹೊಯ್ಯಾಲಿತನದಿಂದ ಗುಜು ಗುಟ್ಟಿದರು. ತಮ್ಮ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಿನಿ ರೂಪಾಣಿಯಿರಲಿರದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರೆಲ್ಲಿ ಹೋದರೆಂದು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿದರು. ದೂರದ ಕಂಭದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಮುನಿಸು ಮುಖದಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆ? ಅವರು ನರ್ತನಮಾಡುವಾಗ ರಾಜ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವೀಳಿಯದನೆ ಪದಿಂದ ಹೆಮ್ಮಕ್ಕಳ ಕಡೆಗೂ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಂತ್ರಿಯ ಕಡೆಗೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ರಾಜ ಇದನ್ನರಿಯ; ಅವರನ್ನು ಕರೆತರುವಂತೆ ಸೇವಕಿಯರನ್ನು ಅಟ್ಟಿದ.

“ನಮ್ಮ ನರ್ತನ ರಾಜರಿಗೆ ನಯನಮನೋಹರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೆಡ್ಡ ಹೆಂಗಸರ ನೃತ್ಯವೇನೆಂದು ಮಂತ್ರಿಯ ಗಡ್ಡವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈಗ ಬಣ್ಣದ ಮಾತುಗಳಾಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವೇನು? ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಊಳಿ ಗದ ಹೆಂಗಸರಾದ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಗೋಳು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಏನು ಸುಖ? ನಾವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಹೋಗಿ.....” ಅವರ ಸಿಡುಕಿನ ಮಾತು ರಾಜನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು.

“ರೂಪಾಣಿ ಬಾರೆ! ಪದ್ಮಿನಿ ಬಾರೆ! ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ನೋವು ಏನಿದ್ದರೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬನ್ನಿ ಇಲ್ಲಿ.”

“ದೇವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣೆಚ್ಚಿಯಾದರೆ ಮನ ಕಿಚ್ಚಿಯಾಯಿತು. ಕಣ್ಣೆಗೇ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಲೊಲ್ಲದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇವಲ ಬಣ್ಣ ಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಏಕೆ ಕರೆಯುವುದು?” ರಾಜನು ತಾನು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಲ್ಲವೆಂದೂ ನಿಸ್ಪೃಹನೆಂದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅಂಗಲಾಚಿದ. ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. “ಚಂದನವತಿ ಹೋಗು. ಮಂಗಲವತಿ ಹೋಗು, ನೊಂದ ಪೆಂಗಳ ಕರೆತನ್ನಿ”

ಎಂದು ರಾಣಿಯರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದ. ಸುತ್ತಾಣೆ, ಪುಷ್ಪಾಣೆ, ಕಟ್ಟಾಣೆ—ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲ ರಾಣಿಯರೂ ಹೋಗಿ ಚತುರೋಪಾಯಗಳನ್ನೂ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿ ನೋಡಿದರು. ರೂಪಾಣೆಯೇನೋ ಹಾದಿಗೆ ಬಂದಳು. ಪದ್ಮಿನಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನ ಪರವಾಗಿ ನಿಂತು ಬಿರುನುಡಿಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿರುವ ರಾಣಿಯರನ್ನು ಕಂಡು ಕೇವಲ ಕಸಿವಿಸಿಯಿಂದ—
'ಅರಸನು ಉದಾಸೀನನಾದರೂ ಒತ್ತಿನ ತರುಣಿಯರು ನನ್ನವರು ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೆ. ಅಕ್ಕಂದಿರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಿರಿ.'

ಕಡಲನೊತ್ತದೆ ಕಡಲುದುಕವ ತುಂಬುವ | ಕೊಡನನೊತ್ತುವರಂತೆ ನೀವು |
ಕಡುದೊಡ್ಡ ನೃಪನನೊತ್ತದೆ ನನ್ನನೊತ್ತುವ | ಬೆಡಗು ಲೇಸೆಂದಳಾ ಜಾಣೆ ||

ರಾಣಿಯರು ನಾಚಿ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿರಬೇಕು ! ಭರತಚಕ್ರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು—
ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಣಯ ಕಲಹವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಆಸೆ ಇದೆಯೆಂದು. ಎದ್ದು ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇದಿರು ನೋಡಿ ಹಾಕಿ ನಿಂತ.

“ಎಲಗೆ ಪದ್ಮಿನಿ ! ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ಒಳಗಾದಮೇಲೆ ನೀನಿನ್ನು
ಫಲಮಾಡಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಬೇಡ ಕಣೆ. ನಿನ್ನ ಪಂಥ ನನ್ನ ಬಳಿ
ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಅಳ್ಳೆದೆಯ ರೂಪಾಣೆ ಲಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿನಗೆರಗಿದರೆ, ಭಾವು ! ಈ
ಪದ್ಮಿನಿ ಡಿಳ್ಳು ಹೋಗುವವಳಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಿದ ಕಾಸಿ ಇನ್ನೂ ಬಿಚ್ಚಿಲ್ಲ ರಾಣಿ
ವಾಸ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿ. ನೀನೂ ನೋಡುತ್ತಿರು.”

“ನಿನಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮನೋಧೈರ್ಯವಿದೆಯೆ ?

“ಓಹೋ !

“ಹಾಗಾದರೆ ಮುಖಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡು. ಭ್ರಷ್ಟರಂತೆ ಅಡ್ಡನೋರೆ
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಏಕೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿ ?

“ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ ತಾನೆ ಏನು ಮಹಾ !”—ಮುಖವೆತ್ತಿ ರಾಜನ
ಕಡೆ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಳು. ಕೋಪ ಮಾಯವಾಯ್ತು. ನಸುನಗೆ ಮೊಳೆ
ಯಿತು. ತಲೆ ಬಾಗಿದಳು.

“ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ನಂದಿಸಿದರೆ ಆಗದು. ಬಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬೀಳಬೇಕು.”

“ ಈಗ ಬಂದು ಈಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದವರಾರು ? ”—ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಳು ರಾಜನ ಕಡೆ. ಪುನಃ ಕೋಪ ಪಲಾಯನವಾಯ್ತು, ಹಸನು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು.

“ ನಿನ್ನ ಪಂಥ ಇನ್ನೂ ಇದೆಯೇ ಪದ್ಮಿನಿ ? ”

ಪದ್ಮಿನಿ ದಿಕ್ಕುತೋಚದವಳಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ—

“ ನೀನೊಬ್ಬ ಮಾಯಗಾರ. ಮುಖ ನೋಡಿದೊಡನೆ ನಗೆ ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ.”

ಪದ್ಮಿನಿ ಇನ್ನೂ ದೂರವಾಗಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು. “ ನಂದಿಯಾದರೆ ಪದ್ಮಿನಿ ನನ್ನಾಣೆ ” ಎಂದ ರಾಜ. ಪದ್ಮಿ ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದು

“ ಜಾಣೆಂದ ಜಯಿಸಲಾರದೆ ಆಣೆಯಿಡುತ್ತಾರೆ ” ಎಂದಳು. ಅದರೂ ಭರತನ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಇತರ ರಾಣಿಯರ ಬಲವಂತ ಕೈಂಬಂತೆ ಬಂದು ರಾಜನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇನ್ನು ರಾಜನ ಸರದಿ. ಆತನು ಮುಸುಕಿಟ್ಟು ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತ. ರಾಣಿಯ ರೆಲ್ಲರೂ ಆತನ ಸುತ್ತಲೂ ಸೆರೆದು ಹಲವು ವಿಧದಿಂದ ರಮಿಸುವರು. ಸ್ವತಃ ಪದ್ಮಿನಿಯೇ ಆತನನ್ನು ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ಅದರೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸುವಳು. ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲ. ರಾಜನು ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಹಲವು ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿ ಎಲ್ಲ ರಾಣಿಯರೊಡನೆಯೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ವಿಹರಿಸಿ ಅನಂದಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

* * * * *

ಇಂತಹ ನಿರ್ದುಷ್ಟವೂ ಸುವುಷ್ಟವೂ ಆದ ಶೃಂಗಾರ ಚಿತ್ರಗಳು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ರತ್ನಾಕರನ ಕಲಾಭವನದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳು ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಬೇಲೂರಿನ ದೇವಾಲಯದಂತೆ ಕಲಾಮಯವಾಗಿರುವ ಈ ಶಬ್ದಚಿತ್ರಗಳನ್ನು—ಮಾತಿನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು—ಪದರಪದರವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡುವ ತಾಳ್ಮೆ ಬೇಕು, ನೋಡಿ ಅನಂದಿಸುವ ಹೃದಯ ಬೇಕು.

ಕ ವಿ ಕಾ ವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ

‘ ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದ ಸುಖದೊಳೋಲಾಡಿ ’ ದವನು ಕಥಾನಾಯಕ, ಎಂಬುದನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕವಿಯು ಭೋಗವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವರ್ಣನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಬಿತ್ತು ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಭರತನಿಗೆ ತೊಂಭತ್ತಾರು ಸಹಸ್ರ ಹೆಂಡಿರಿದ್ದರೆಂಬ ವಿಚಾರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿದೆ; ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಜಲಕೇಳಿ ಕೌಮುದೀ ವಿಹಾರಗಳೂ ಅಲ್ಲಿವೆ. ಆ ಸುಖಭೋಗಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಕವಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ, ರಸವತ್ತಾಗಿ, ಪ್ರತಿಭಾಯುತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮೂಲಕವಿಯಂತೆ ರತ್ನಾಕರನಾದರೂ ಧಾರ್ಮಿಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಜೋದಿತನಾದವನು; ಈತನ ಆಶಯವೂ ಧರ್ಮತತ್ವದ ಭೋಧನೆಯೇ; ಧರ್ಮದ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಭರತಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಆಧಾರಭೂತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತತ್ವಬೋಧನೆಯನ್ನು ಕಾವ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಭರತೇಶ ವೈಭವವನ್ನು ಓದುವಾಗ, ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ಈ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯು ನಮ್ಮ ದೃಕ್ಪಥದಿಂದ ದೂರವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಕವಿಯು ‘ ಕೀರ್ತಿಯ ಬಯಸಿ ’ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಉಸಿರಿದವನಲ್ಲ; ‘ ಧ್ಯಾನಕೆ ಬೇಸರಾದಾಗ ನನ್ನಾತ್ಮ ಲೀಲಾನುವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೇಳ್ವೆನ್ನೆಸೆ ’ ಎಂದು ತನ್ನ ಕೃತಿ ಸಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಓದಲೇಬೇಕೆಂಬ ಆಗ್ರಹವು ಸಹ ಕವಿಗಿಲ್ಲ. ‘ ಬೇಕಾದರಾಲಿಸುವುದು, ಬೇಡವಾಗಿ ಪರಾಕುಮಾಡುವುದೆನಗಲ್ಲ | ವ್ಯಾಕುಲವಿಲ್ಲ ಸಂತಸವಿಲ್ಲ ನಾನು ನಿರಾಕಾಂಕ್ಷಿ ’ ಎಂದು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಭರತನ ಆತ್ಮವು ಹೇಗೆ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿ ವಿಕಸಿತವಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಅದು ತನ್ನ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾದರೆ ಸಾಕು, ಎಂಬುದೇ ಕವಿಯ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ.

ಭರತನು ಧರ್ಮವೀರ. ಅವನಲ್ಲಿ ಕವಿಗೆ ತುಂಬಾ ಭಕ್ತಿಯಿದೆ, ಗೌರವವಿದೆ. ಆತನು ಜೈನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯನೆಂದು ಆತನ ಭಾವನೆ. ತನ್ನ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದು ಆತನ ಆಶಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಭರತನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಜೈನಪುರಾಣವನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. 'ಶೃಂಗಾರಕಾಗಿ ಕಷ್ಟರ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲ ಜನಗಳು' ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ 'ಅಂಗಸುಖಿಯ, ಮೋಕ್ಷಸುಖಿಯ ಕಾವ್ಯವನಿಷ್ಟು ಶೃಂಗಾರಕಟ್ಟಿ' ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ದುರುಳರ ಪಾದರಿಯರ ನೀಚಸತಿಯರ | ವಿರಚಿಸಿತಿಲ್ಲ ಸಿಂಗರಕೆ |

ಭರತಚಕ್ರಿಯ ವೇಳೆನನರ ಪೆಂಡಿರವೇಳೆ | ಸ್ಮರಿಸಿದರೆಲ್ಲಗೆ ಪುಣ್ಯ ||

ಶುಷ್ಕ ವೇದಾಂತವು ಫಲಕಾರಿಯಾಗದೆಂದು ಬಗೆದು ಇಹಲೋಕದ ಭೋಗೋಪಭೋಗಗಳ ಅಡಿಗಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ತನ್ನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಭವ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಾವ್ಯಧರ್ಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊರಚಿಮ್ಮಿರುವುದು ಉದಾತ್ತವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸತ್ವೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಂದರವಾದ ಶೃಂಗಾರರಸ. ಶೃಂಗಾರಪೂರಿತವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದ ಕಾವ್ಯವು ರಸಮಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ಮೀರಿದುದಲ್ಲ. ತಾನೇನೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಬಿದ್ದು ಸೂಳೆಗೇರಿಯ ವರ್ಣನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಲಘುಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ 'ಪೋಕರು ನಾಚ್ಚಿಂಟುಮಂದಿ ಚಿತ್ತದೊಳತಿ ವ್ಯಾಕುಲಬಟ್ಟ'ರೂ ಬಡಲಿ. ಅಳಿದೊಡಂ ಉಳಿದೊಡಂ ಬಟ್ಟಿದೋರಿಸ ರಸಭರಿತಂ ಚರಿತವೈಸೆ—ಎನ್ನುವಂತಿರಬೇಕು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯರತ್ನ.

ಕವಿಯ ಮತದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದು ಹೆಂಬಲಿಸಿ ಇಹಸೌಖ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಮೂಢತನ, ಹೇಡತನ. 'ಈಸಬೇಕು, ಇದ್ದು ಜೈಸಬೇಕು.' ಅದೊಷ್ಟವಾಗಿ ದೊರೆತುದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಅನುಭವಿಸುವಾಗ ಉದಾತ್ತದೃಷ್ಟಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಬಾರದು. ಲೌಕಿಕ ಸುಖವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದು ಅನುಚಿತ; ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಇದನ್ನು ಅನುಭವಿಸ

ದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ಅವುಗಳ ಪ್ರಲೋಭನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬಹುದು. ಜಗತ್ತಿನ ನಶ್ವರತೆಯನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗೊಳಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಾದುದೇ ಹೊರತು, ಬರಿಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಶುದ್ಧ ಕೃತಕ. 'ಜ್ಞಾನವಿಡಿದ ಭೋಗಿ ಯೋಗಿ.' ಇಹದ ಅಧ್ರುವೂ ಅಪ್ರಯೋಜಕವಲ್ಲ; ಮಿತಿಯಾದ ಈ ಸುಖವನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕು. 'ಜೀವನಕ್ಕೆ ಭೋಗ ಯೋಗಗಳೆರಡೂ ಅವಶ್ಯಕ.' ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮ ಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವೇ ನಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗುರಿಯಾದರೂ ಉಳಿದ ಮೂರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಪೋಷಕಗಳಾಗಿ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಆ ಮೂರೂ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಗಳೇ. ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಭೋಗವೂ, ಭೋಗವಿಲ್ಲದ ಯೋಗವೂ ಅಪ್ರಯೋಜಕ. ಇವುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಾಮರಸ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವೂ, ರಮಣೀಯವೂ ಆದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. — ಇದೇ ರತ್ನಾಕರನ ತತ್ವನಿರೂಪಣೆ. ಭೋಗಮೂಲವಾದ ಶೃಂಗಾರವನ್ನೂ ಯೋಗಮೂಲವಾದ ತ್ಯಾಗವನ್ನೂ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾಗದಂತೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದೇ ರತ್ನಾಕರನ ಉದ್ದೇಶ. ಭೋಗವು ಯೋಗಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವೆಂದು ಜನರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, ರತ್ನಾಕರನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಗವು ಯೋಗದ ಮೊದಲ ಮೆಟ್ಟಿಲು. ಭೋಗದ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಕೈಯೆತ್ತಿದರೆ 'ಅರಿಯದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿ ಗಡ್ಡ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭೋಗದ ಬಯಕೆ ಸಾಯದೆ ಸಮಯಬಂದಾಗ ಕಟ್ಟುಹರಿದ ಪಂಜಾಗುತ್ತದೆ. ಭೋಗದ ಅಲ್ಪತೆ ಅನುಭವವೇದ್ಯವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಯೋಗ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುವ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರನ ಸಿದ್ಧಾಂತ—ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಬೇರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮಿ, ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹೂವಾಗುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು.

ರತ್ನಾಕರನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿರುವ ಮಾರ್ಗವಾವುದು? ಇಹಲೋಕದ ಭೋಗಾ ನುಭವದಿಂದ ಆತನು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಹಲೋಕ ಭೋಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸೋಪಾನ ಐಶ್ವರ್ಯ. ಆಗರ್ಭ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಭರತನಿಗೆ

ಅದು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಷಟ್ಪಂಡಗಳ ಭಂಡಾರಕ್ಕೂ ಆತನು ಒಡೆಯ. ನವ ನಿಧಿಗಳೂ ನವರತ್ನಗಳೂ ಆತನ ಹಸ್ತಗತವಾಗಿವೆ. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಭೋಗ ಸಾಧನ ಕಾಮಿನಿ. ಅದಕ್ಕೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ತೊಂಭತ್ತಾರುಸಾವಿರ ಜನ ಮಾನಿನೀಮಣಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ಆತನು ಬಯಸಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಹಸ್ತಗತವಾಗಿದೆ. ಆತನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಕುಡಿಕುಡಿದು ತುಂಬಿ ತೇಗುವಷ್ಟು ಪರಿಕರಗಳು ಸದಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳೂ ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ, ಧರ್ಮಬದ್ಧವಾದ ಪರಿಕರಗಳು. ಮನುಷ್ಯನು ಅರ್ಥ, ಕಾಮಗಳ ಪ್ರಲೋಭನದಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಅದು ಅಧರ್ಮ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಎಪ್ಪವಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ, ನಿವಾರಿಸಬಲ್ಲ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಧರ್ಮಬಲವೊಂದೇ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕವಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅರ್ಥ, ಕಾಮಗಳು ಭರತಸಾಮ್ರಾಟನ ಅಡಿಯಾಳುಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಜೀವನದಯೆಯ ಮಹಾಧರ್ಮವನ್ನೂ ಪಂಚಾಣು ವ್ರತಗಳನ್ನೂ¹ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಕಥಾನಾಯಕನು ಲೋಕದ ಕೋಲಾಹಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿಲ್ಲ. ಆತನ ಜೀವನದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಕವಿಯು ಆ ಅವಕಾಶಗಳ ಸದುಪಯೋಗದಿಂದ ಭರತನಿಗೆ ಹಿಂಸಾಕರವಲ್ಲದ ಸಕಲ ಸುಖಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಜೈನಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಜನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದಾದ ಇಪ್ಪತ್ತುಬಗೆಯ ಸೌಖ್ಯಗಳೂ ಭರತನಿಗೆ ಕರಗತವಾಗಿವೆ.

ರತ್ನಾಕರನಿಗೆ ಭರತೇಶನಲ್ಲಿ ಗೌರವವಿರುವುದು ಆತನು 'ರಾಜರ್ಷಿ' ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ. ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಹಲವು ರಾಜರ ಜೀವನವು

1 ಅಹಿಂಸೆ, ಆಸ್ತೀಯ, ಅಪರಿಗ್ರಹ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಸತ್ಯ.

2 ಗೃಹೋಪಭೋಗ, ಸ್ನಾನೋಪಭೋಗ, ಪಾದುಕೋಪಭೋಗ, ತಾಂಬೂಲೋಪಭೋಗ, ವಿಶೇಷನೋಪಭೋಗ, ವಸ್ತ್ರೋಪಭೋಗ, ಮಾಲ್ಯೋಪಭೋಗ, ಭೂಷೋಪಭೋಗ, ಅಸನೋಪಭೋಗ, ಚಾಮರೋಪಭೋಗ, ಅಸ್ಥಾನೋಪಭೋಗ, ಪುತ್ರೋಪಭೋಗ, ಅನ್ನೋಪಭೋಗ, ಪಾನೀಯೋಪಭೋಗ, ಪಾದಾಭ್ಯಂಗೋಪಭೋಗ, ಯಾನೋಪಭೋಗ, ಭಕ್ತೋಪಭೋಗ, ಶಯ್ಕೋಪಭೋಗ, ಧೂಪೋಪಭೋಗ, ಯೋಷಿದುಪಭೋಗ ಈ ಇಪ್ಪತ್ತು ಜೈನಪ್ರಣೀತವಾದ ರಾಜೋಪಭೋಗಗಳು.

ತನಗೆ ಸರಿಬೀಳದೆ ಆದರ್ಶರಾಜನೊಬ್ಬನ ಜೀವನ ಚರಿತವನ್ನು ಜನರ ಕಣ್ಣಿ
ದುರಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಭರತನ ಪಾತ್ರಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಕೈ
ಹಾಕಿರಬಹುದೋ ಏನೋ! ರತ್ನಾಕರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ರಾಜನೆಂದರೆ
ಹೀಗಿರಬೇಕು—

ರಾಜಶ್ರೀಯೊಳನೇಕ ಕಾಮಿಸಿಯರುಂಟಾಳಾಪ ನೃತ್ಯಂಗಳುಂ |
ಟಾ ಜಿಹ್ವಾರುಚಿಯುಂಟು ಕಾಮಿಸಿದುವೆಲ್ಲಾವುಂಟು ಉಂಟಾದೊಡಂ |
ರಾಜೀವಂ ಕೆಸರಳ್ಳಿದಯಳ್ಳದವೊಲಿದ್ದುರ್ಧ್ವಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟೊಡಾ |
ರಾಜಂ ರಾಜನೆ ತಾನೆ ರಾಜಯಷಿಯೈ ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರಾ ||
[ರತ್ನಾಕರಾಧೀಶ್ವರ ಶತಕ]

ಇಂತಹ ಆದರ್ಶ ರಾಜನ ಜೀವನವನ್ನು ಭರತೇಶನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೈ
ಮೂಡಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ, ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಕವಿ.

ಶೃಂಗಾರವೂ, ವೈರಾಗ್ಯವೂ ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಕಾಯಿಗಳಂತೆ ಒಂದಿದ್ದೆಡೆ
ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ. ಈ ರಾತ್ರಿ ಹಗಲುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ ಒಂದೆಡೆ
ಇಟ್ಟಿರುವ ಕೀರ್ತಿ ರತ್ನಾಕರನದು. ಭರತನು ಶೃಂಗಾರದ ಸರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ
ತೇಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಮಲ. ಶೃಂಗಾರ ಭೋಗ ಪರಿಕರಗಳು ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ
ಕೋಟಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಭರತನೂ ಅವುಗಳ ಸ್ವರ್ಣಶೃಂಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಬದ್ಧ
ನಾಗಿರುವನೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ನಿಮಿಷ
ದಲ್ಲಿಯೋ ಶೃಂಖಲಾತೀತನಾಗಿ, ಯೋಗಪರವಶನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದಲ್ಲಿ
ತಲ್ಲೀನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಜಗತ್ತಿನ ತೋರಿಕೆಯ ಆಟದಲ್ಲಿ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪುತ್ತಿಲ್ಲ
ವಾದರೂ ಇದು ನಶ್ವರವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಸದಾ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ
ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಸುಖಭೋಜನಮಾಡಿ ವೀಳಿಯವನ್ನು ಸವಿ
ಯುತ್ತಾ, ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ, ಭೋಗದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿರುವಂತೆ
ತೋರಿದರೆ ಮರುನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಚಿನ್ಮಯರೂಪವನ್ನು ಒಳಗಣ್ಣಿನಿಂದ
ಕಾಣುತ್ತಾ ಯೋಗಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇವನ ಆಳವನ್ನು ಅರಿಯುವುದೇ
ಯಾರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಭರತನೂ ಪದ್ಮಪತ್ರಮಿವಾಂಭಸ.

ಓದುವವರಿಗೆ ಶೃಂಗಾರಪೂರಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಶೃಂಗಾರವಿಲ್ಲ. ಕವಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಭರತ ' ಉಂಡುಪವಾಸಿ, ಬಳಸಿ ಬಹ್ಮಚಾರಿ, ಭೂಮಂಡಲವಿದ್ದು ನಿಸ್ಸೀಮು.'

ಸಂಸಾರವಂದಿಗನಾದವನು ಯಾವ ಯಾವ ಸೌಖ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸ ಬಹುದೋ ಆ ಸೌಖ್ಯಗಳಾವುದರಿಂದಲೂ ಭರತನು ವಂಚಿತನಾಗಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತ ನಾದ ಸಂಸಾರಸುಖಿ ಆತ. ಹಲವು ಜನರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾದ ಸಂಸಾರಿಯ ಜೀವನವು ಹೀಗೆ ಸುಖಮಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆತನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವವರು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತಿರಬೇಕು. ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷಾ ಸೂಯೆಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ಬದಿ ಗೊತ್ತಿ ಒಡೆಯನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು, ಜನ್ಮ ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು. ಭರತನ ಹಲವು ಹೆಂಡಿರು, ಭಾವಮೈದುನರು, ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರು—ಇತ್ಯಾದಿ ಗಣನಾತೀತರಾದ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರು ಭರತನ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕವಿಯ ಕೌಶಲ್ಯ ಭರತನಿಗೆ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಭಂಡಾರವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಭರತನ ಸಂಸಾರಚಿತ್ರ

ಕವಿ ತನ್ನ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಿನ ಜನಜೀವನದಿಂದಲೂ, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದಿಂದಲೂ ಸಂಸಾರಸೌಖ್ಯದ ಸಾರವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮನುಷ್ಯಕೃತವಾದುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಸಂಪೂರ್ಣ ; ಆರಕೆಯೇ ಮಾನವತೆಯ ಹಿರಿಯ ಕುರುಹು. ಇಂತಹ ಅಸಂಪೂರ್ಣವಾದ—ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ—ಸಂಸಾರ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಕೊರತೆ ಕುಂದುಗಳ ಅಂಕುಡೊಂಕುಗಳನ್ನು ಯಾಚೆ ಕೋಚೆಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ನೇರಮಾಡಿ ನಯಗೊಳಿಸಿದ ಸುಂದರವಾದ ಸಂಸಾರಚಿತ್ರವನ್ನು ಕವಿಯು ಭರತನಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸಿ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರು ಕುಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕವಿಯ ಅನುಭವದ ಪರಿಪೂರ್ಣೀಕರಣವೇ ಒಂದು ಆದರ್ಶಸತ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಭರತನ ಸಂಸಾರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಅವನು ರಾಜನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಒಂದು ರೀತಿ, ಮನೆಯ ಜನಗಳೊಡನೆ ಕಲಿತು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿ. ಸಂಸಾರದ ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭರತನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರನ ಕವಿತೆ ಕಾಲದೇಶಗಳ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಬದುಕು ಸೌಖ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದಾಗಿ ಕವಿಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಒಬ್ಬ ಸಂಸಾರಿಯ ಸ್ಥಾನವೇನು? ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬಹು ಅಲ್ಪ. ಈ ಪರಿಮಿತಿಯುಳ್ಳ ಜನಸಮುದಾಯವೇ ಸಂಸಾರ. ಒಬ್ಬನೇ ಮನೆಗೆ ಯಜಮಾನನಾಗಿ, ತಮ್ಮನಿಗೆ ಅಣ್ಣನಾಗಿ, ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆಯಾಗಿ, ಹೆಂಡತಿಗೆ ಗಂಡನಾಗಿ, ಸೇವಕನಿಗೆ ಯಜಮಾನನಾಗಿ—ಹೀಗೆಯೇ ಅನೇಕ ಸಂಬಂಧವಿಶೇಷಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಇರುವುದು ಸಂಸಾರಿಯ ಸ್ವರೂಪ. ಈ ಸಂಬಂಧ ವಿಶೇಷವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು

ಕಡಮೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರತಿ ಸಂಸಾರಿಗೂ ಉಂಟು. ಸಂಸಾರದ ಯಜಮಾನ ನೆಂದರೆ ತುರಾಯಿಯೊಳಗಣ ಹೂವಿನಂತೆ. ಉಳಿದ ಹೂಗಳೊಡನೆ ಸಾಮ ರಸ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತುರಾಯಿ ಸುಂದರವಾಗಲಾರದು. ಭರತನಿಗೆ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧದ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಮರಸ್ಯವಿದ್ದಿತೆಂದೂ ಅದರ ಅದರ್ಶ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಆತನು ಮನಸಾರ ಸವಿಯುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ ಕಾವ್ಯದಿಂದ ನಮಗೆ ಕಾಣಬರು ತ್ತದೆ. ಬಾಹುಬಲಿಯು ಇದಿರುಬಿದ್ದಾಗ ಭರತನ ಸೌಖ್ಯವೂ ಕದಡಿಹೋಗು ವಂಥ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲೇ ಅದು ನಿವಾರಣೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಸಾರುತ್ತಿರುವುದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿರಬೇಕೆಂದು— 'ಶಾಂತಮು ಲೇಕ ಸೌಖ್ಯಮು ಲೇದು.'

ಸಂಸಾರಿಯಾದ ಭರತ ಒಂದು ಸಂಗಮಸ್ಥಾನವಿದ್ದ ಹಾಗೆ. ಅನೇಕ ಆಹ್ಲಾದದ ತೊರೆಗಳು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನದ ಹಿರಿತೊರೆ. ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪರಮಸುಖವು ಉಂಟಾಗುವುದೋ ಅದನ್ನು ಸತಿಪತಿಗಳೆಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಭರತನ ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇದು ಯಥೇಚ್ಛ ವಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಈತನಿಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಪ್ರಪಂಚ ದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾರಿಗೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಆಗಲೇ 'ಕಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕಾಟ'. ಬಹು ಕಾಂತೆಯಿರಿದ್ದರಂತೂ ಸವತಿಮಾತ್ರರ್ಥದ ದಳ್ಳುರಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿಬಿಡು ತ್ತದೆ. ಗಂಡನಾದವನು ಎಲ್ಲ ಹೆಂಡಿರನ್ನೂ ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕು; ಬಹು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಪರನಾಗಿರಬೇಕು; ಯಾವ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದಿರತೋ ಎಂದು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹುದರಲ್ಲಿ ಭರತನಿಗೆ ತೊಂಭತ್ತಾರುಹಸ್ತ ಹೆಂಡಿರು. ಆದರೂ ಭರತನು ಬಹು ಸಮ ರ್ಥತೆಯಿಂದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದ ರಾಗದ್ವೇಷ ಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸವತಿಮತ್ತರ ಹುಟ್ಟಲು ಭರತನ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹೆಂಡಿರು ಸವತಿಯರಲ್ಲ; ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು—ಅಷ್ಟು ಅಕ್ಕರೆ ಒಬ್ಬರಿ ಗೊಬ್ಬರಿಗೆ. ಭರತನು ಹಲವು ಹೆಂಡಿರನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ

‘ತವರೂರ ಮರೆಯಿಸಿ, ನಿದ್ರೆಯ ತೊರೆಯಿಸಿ. ಸವಿಗಳನರಿಯಿಸಿ...., ದಿವ ರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದೆ ಸುಖದೊಳೋಲಾಡಿಸಿ’ ಬಿಡತಕ್ಕ ಪ್ರಭಾವವುಳ್ಳವನು.

ಭರತನ ರಾಣಿಯರು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕವರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎತ್ತು ಎರೆ, ಕೋಣ ಕೆರೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರದ ರಥ ಒಗ್ಗಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭರತನು ಪುರಷರತ್ನನಾದರೆ ಅವನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ‘ಸುರುಚಿರ ರತ್ನ’ಗಳು. ‘ಪತಿಲೇಸು’ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸತಿಯರು ‘ಲೇಸು ಲೇಸು.’ ‘ಸೂಜಿಯ ಬಳಿಯ ನೂಲಂತೆ’ ಪತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಭರತನ ರಾಣಿಯರು ಅವನ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಖಮಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಹೆಸರುಗಳೇ ಸಾಕು; ಬಹು ಮುದ್ದಿನ ಹೆಸರುಗಳು—ಕನ್ನಾಜಿ, ಕಮಲಾಜಿ, ವಿಮಲಾಜಿ, ಸುಮನಾಜಿ, ಹೊನ್ನಾಜಿ, ಮಧುರಾಜಿ, ರತ್ನಾಜಿ, ಚೆನ್ನಾಜಿ, ಚೆನ್ನಾಜಿ, ಕಾಂತಾಜಿ, ಮುಕುರಾಜಿ, ಕುಸುಮಾಜಿ, ಕುಸುಮ ಗಂಧಾಜಿ, ವಸಂತಾಜಿ, ಮಧುಮಾಧವಾಜಿ, ಅಂತರಂಗಾಜಿ, ಸುಖಾಜಿ, ಶಾಂತಾಜಿ, ಭೃಂಗಲೋಚನೆ, ನೀಲಲೋಚನೆ, ಕುರಂಗಲೋಚನೆ, ಪುಷ್ಪ ಮಾಲೆ, ಶೃಂಗಾರವತಿ, ಗುಣವತಿ, ಚಂದ್ರಮತಿ, ಸಾರಂಗಲೋಚನೆ, ವೀಣಾ ದೇವಿ, ವಿದ್ಯಾದೇವಿ, ಸುರದೇವಿ, ವಾಣೀದೇವಿ, ಶ್ರೀದೇವಿ, ಬಾಣಾದೇವಿ, ಭದ್ರಾದೇವಿ, ಕಲ್ಯಾಣದೇವಿ, ಅಂಜನಾದೇವಿ, ಕುಂಕುಮದೇವಿ, ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವಿ, ಸುದೇವಿ, ಉತ್ಸಾಹದೇವಿ, ಚಿತ್ರವತಿ, ಚಿತ್ರಲೇಖೆ, ಪದ್ಮಾವತಿ, ನೇತ್ರಾವತಿ, ಚಂದ್ರಲೇಖೆ, ಮಿತ್ರಾವತಿ, ಪದ್ಮಲತೆ ಲಲಿತಾಂಗಿ, ವಿಚಿತ್ರಾಂಗಿ, ಕನಕಲತೆ. ಕುಂದಲತೆ, ಕನಕಮಾಲೆ, ಜಿನಮತಿ, ಸಿದ್ಧಮತಿ, ರತ್ನಮಾಲೆ, ಮಣಿಮಾಲೆ, ಕಾಂತಿಮಾಲೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ. — ಭರತನು ಬಹುಶಃ ಇವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಮರಕೋಶವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡುವಂತೆ ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿದ್ದನೋ ಏನೋ! (ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಸರಿಡಲು ಹುಡುಕಾಡುವವರು ಭರತೇಶವೈಭವವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಓದಬಹುದು.) ಎಲ್ಲರೂ ಪರಸ್ಪರ ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ಇರುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಮನದನ್ನನ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿ ನೋದಿತೋ ಎಂದು ಬಹು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ!

“ಎರಡು ಕರಿಯ ತಲೆಗಳು ಸೇರಿದರೆ ಸಂಸಾರ ಪ್ರಳಯ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಭರತನ ರಾಣಿಯರು ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರದ ಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡೋಣ — ಭರತರಾಜನು ಚಂದ್ರಗತಿ ಆದಿತ್ಯಗತಿಗಳೆಂಬ ಯೋಗೀಶ್ವರರ ಚರಿಗೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿ, ಕಾಲಾ ತೀತವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಮೋಹದ ಮಡದಿಯರನ್ನೂ ತನ್ನ ಜೊತೆ ಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಂಟುಕೈ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬಲವಂತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಿಗ್ಗಿ, ಕೊಸರಿ ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆದರೂ ರಾಜನು ಉಂಟುಕೈ ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ ಆತನ ತಲೆಗೆಯಿಂದ ಒಂಟು ತುತ್ತನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಹಂಚಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಅವರು ತುತ್ತಿತ್ತುವುದು. ಬಡಿಸುವ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಇತರ ರಾಣಿಯರನ್ನು ಕಂಡು ‘ಇವಳು ಗಂಡನ ಪತ್ನಿಯೊಳು ಕುಳಿತುಂಬುವವಳಿಗಾಗಿಕ್ಕುವಳೆಂಬ || ಸವತಿ ಮತ್ಸರವಿಲ್ಲ. ತಾವೆಂದರವ ರೆಂಬ ಸುವಿನಯ ಮಿಗೆ ಬಡಿಸಿದರು.’ ‘ಎಡಮಾಡಲನುವಾಗಿ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರರ್ತಿಯೊಳು’ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರಾದರೂ ಗರ್ವದಿಂದ ಬೀಗಿದರೆ ? ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ. ಕೈ ತೊಳೆದುದೇ ತಡ, “ಕುಳ್ಳಿರಕ್ಕ ನೀವೆಲ್ಲ ಬಳಲಿದೊಡೊ ಳ್ಳಿತ ನುಡಿದು ಭಾವೆಯರು | ಎಲ್ಲರಿಗುಣಬಡಿಸಿದರವರಂದ | ದಲ್ಲಿಯೆ ಸವಿ ದರನ್ನವನು.”

ಒಂದು ದಿನ ರಾಜನು ತನ್ನ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಣಿವಾಸದ ಓಲಗ ಗೊಟ್ಟನು. ರಾಣಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಕೈಗಾಣಿಕೆಗಳೊಡನೆ ಆತನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬರು ತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸರಸವಿನೋದಗಳು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿವೆ. ಬಾಲೆಯೊಬ್ಬಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೌಢನಿಂತಂಬಿನಿಯೊಬ್ಬಳು ‘ಓಡು ಓಡು! ನಿನ್ನರಸ ದೊಡ್ಡಮೆಚ್ಚುಕೊಡಲು ನಿನಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದಾನೆ! ಪಾಪ! ಪಾಪ! ಎಷ್ಟು ದಿನದಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಕಾಣಲೋ!’ ಎಂದು ಅಣಕವಾಡಿದಳು. ಆಗ ಆ ಮುಗ್ಧಿಯು ‘ಅವ್ವ! ನೀವೇನನಾಡಿರಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಸುವ್ಯಲಾಲೆಯನಾಡಿಸು ವರು?’ ಎಂದು ಪ್ರತಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದೆ ಹೋದರೆ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವರೆಂದು ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವುದಕ್ಕುಂಟೆ? ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿರುವವಳನ್ನು

ಕುರಿತು “ಬರಲಾರಳವಳಿಗೆ ಕೈಗೊಡಿದೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಹೊರೆಯ ಹೊತ್ತಳ
ವಳು. ಭರತ ಚಕ್ರೇಶಗೆ ಕೃಪೆಯಿಲ್ಲ ಮಾಡಕೆ ಬರಹೇಳಬಹುದೆ ? ನೋಡಿ
ವಳಾ !” ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಗೇಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮುಗ್ಧ
ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಏನು ಫಜೀತಿಯೋ ಎಂದು ಮೌನದಿಂದಿದ್ದರೆ ಉಳಿದವರು
ಅವಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರಗೊಡುವರೆ ? ‘ಮೌನವೀಕೆಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಂತಾತ್ಮನ
ಜಾನಿಸುತ್ತೈದುವ ಪರಿಯೊ ! ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಕೇಣಕುವರು. ಆಗ ಅವಳು
ಮೌನವನ್ನು ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿ ‘ಧ್ಯಾನಗೀನವ ನೀವು ನಿಮ್ಮರಸನು ಬಲ್ಲಿರಾ
ನೇನ ಬಲ್ಲೆನಾ ಗುಸುಟ ? ಈ ನಿಮ್ಮ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪಕೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸುತ
ಬಂದೆನಕ್ಕ’ ಎಂದು ನುಡಿಯುವಳು. ಹೀಗೆ ಸರಸವನ್ನಾಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರು
ವಾಗ ಒಬ್ಬಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳ ಕಾಲಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಸಿ ಮೆತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ಕಂಡು ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಒರಸುತ್ತಾಳೆ. ಒಡನೆಯೇ ಆಕೆಯು ಝಂಕಿಸಿ ‘ಕಾಲ
ಮೇಲದೆ ಕವ್ವು ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳೆಂದೊಲ್ದು ಹೇಳದೆ ತೊಡೆವರೆ ತಂಗಿ ?’ ಎಂದು
ಮಿಡುಕುವಳು. ತಾನು ಮಾಡಿದುದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ
ದಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕಿರಿಯಳು ‘ಓಲಗ ಮುಟ್ಟಲಾದುದು ಸುಮ್ಮನೈ
ದಕ್ಕ, ಕೇಳಬಹುದು ನಮ್ಮ ಮಾತು ’ ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ
ಮಾಡುವಳು.

‘ಈ ಸತಿಯರ ಪರಸ್ಪರ ಮೈತ್ರಿಯು ಅಸದೃಶವಾದುದು. | ಕುಸು
ಮಾಜಿಯ ‘ರಾಜಲಾವಣ್ಯ !’ ವನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು ಅವಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತ
ನಾಗಿ ಆ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವಂತೆ ತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು
ಉಪಾಯದಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯಷ್ಟೆ. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ದೊರೆತ ಗಾರವ
ಕ್ಕಾಗಲಿ, ಅವಳಿಗಾದ ಅಮೌಲ್ಯ ಸನ್ಮಾನ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕಾಗಲಿ ಸವತಿಯರಾ
ರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಸಿವಿಸಿಯಿಲ್ಲ. ತನಗಾದ ಸನ್ಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ನಾಚುತ್ತಾ ಗೆಳ
ತಿಯರೆದುರು ನಿಂತಿರುವ ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬಾಯ್ತುಂಬ ‘ತಂಗಿ ಹೋಗಕ್ಕ
ಹೋಗಾಣ್ಣನಾರೋಗಣೆಗನೆಗೆಡೆಮಾಳ್ವ | ಭಾಗ್ಯ ಸಂಗಡಿಸಿತು ನಿನ
ಗದು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವೆಂ | ದಿಂಗಿತಮಿಗೆ ಕಳುಹಿದರು ’ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ
ತಲೆಬಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಆ ಮುಗ್ಧೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದು ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನು

ನೇನರಿಸುತ್ತಾ ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಸಹೃದಯರ ಮನಸ್ಸು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಲಿಯುತ್ತದೆ; ಈ ಅಲೌಕಿಕ ಪ್ರೇಮದರ್ಶನದಿಂದ ಧನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

| ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಭಕ್ತಿ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸೋದರೀ ವಾತ್ಸಲ್ಯ — ಈ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಸುವರ್ಣಕ್ಕೆ ಬಂಧುಪ್ರೇಮದ ಸುವಾಸನೆಯೂ ಸೇರಿದೆ. ಭರತನ ರಾಣಿಯರು ತಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಆದರ್ಶಪೂರ್ಣವಾದುವು. ಯಶೋಮತೀದೇವಿಯೂ ಅಷ್ಟೆ. ಆದರ್ಶ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಅತ್ತೆ; ತನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಮಮತೆ ಅಭಿಮಾನ ಗಳುಂಟೋ ಸೊಸೆಯರಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಅಭಿಮಾನ ಮಮತೆಗಳು. ಭರತಚಕ್ರಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ತಾಯಿಯ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಡಿಯಿಟ್ಟು ಹರಕೆಗೊಳ್ಳುವನು. ಅವನ ರಾಣಿಯರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಆಗ ಅತ್ತೆ ' ಬನ್ನ ವೆಂಬುದ ನಿಮ್ಮ ಕನಸಿನೊಳಗೆ ಕಾಣದೆನ್ನ ನುಜನ ಸುತೆಯರಿರ | ನನ್ನ ಣುಗನ ಕೂಡೆ ಲೀಲೆಯೋಳೋಲಾಡಿ ಬನ್ನ 'ರೆಂದು ಹರಸುವಳು. ಹೊರಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರ ಆಶೀರ್ವಾದವೊಂದೇ ಸಾಲದು ಈ ಸೊಸೆಯರಿಗೆ. ' ಬುದ್ಧಿಯೇನತ್ತೆಮ್ಮ ನಮಗೆ? ' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಪುರುಷನಾದ ತನ್ನ ಮಗನೊತ್ತಿ ನಲ್ಲಿರುವ ಆ ವನಿತೆಯರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವುದಿನ್ನೇನು? ಆದರೂ ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದಾಗ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲವೆ? ನಿಮ್ಮ ಪತಿವೇಳ್ವ ಸೊಮ್ಮಿನೊಳಿಹುದದೆ ಬುದ್ಧಿ ' ಎಂದು ಆದೇಶ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಸೊಸೆಯರೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿತು ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯ ಅಡಿದಾವರೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ತನಕ ಒಂದು ವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪರರಾಜ್ಯಕ್ಕೆಯ್ದುವ ಆ ಪೆಣ್ಣುಳು ಸಂಚರವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ, ಬೇಡ—ಎಂದು ಅತ್ತೆ, ಸೊಸೆಯರ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ, ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಸೊಸೆಯರು ' ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಅದು ಭರತೋರ್ವಿಯೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವೇ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪುನಃ ಅತ್ತೆಯ ಪಾದಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಕಾಣುವವರೆಗೆ ' ಮಲ್ಲಿಗೆಯನು ಸೂಡೆನೆಂದಳೊರ್ವಳು. ' ' ಜಾಜಿ

ಯೊಲ್ಲೆನೆಂದೊರ್ವಳಾದಿದಳು.' ಮತ್ತೊರ್ವಳು 'ಅತ್ತೆಮ್ಮನ ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳ ಕಾಣ್ಬತನಕ ಮೊಲ್ಲೆ ಬೇಡೆನೆಂದಳು. ಚೆಲುವಾಲು ವ್ರತವೆಂದಳೊರ್ವಳು. ಫೇಣಿಯ ಮೆಲಲೊಲ್ಲೆನೆಂದಳೊರ್ವಳು. ಎಳೆಯಲೆ ವ್ರತವೆಂದಳೊರ್ವಳು ತ್ಯಮ್ಮನ ತಳರಡಿಗಳ ಕಾಣ್ಬತನಕ' ಹೀಗೆಯೇ ಒಬ್ಬಳು ಗೋರೋಚನವನ್ನೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಪಟ್ಟೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಮಗ ದೊಬ್ಬಳು ಹೊಸಸೀರೆಯನ್ನೂ ತೊರೆದಳು. | ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ, ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೀಗೆ ಅತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದುದೂ ಇಷ್ಟು ಜನರನ್ನೂ ಅತ್ತೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದೂ ರತ್ನಾಕರನ ಭವ್ಯಕಾವ್ಯದ ಸುಂದರ ಆದರ್ಶಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರಲು ಸಾಧ್ಯ. |

ಇನ್ನೂ ಸಮಾಜದ ಸಂಸಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಹಲವು ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕವಾದ ಭೀಷಣಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಗೆ—ನಾದಿನಿಯರದೂ ಒಂದು. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಬಾಳನ್ನು ಗೋಳಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಸುಖಮಯವಾದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಕೊಳ್ಳಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಭರತನ ರಾಣಿಯರೂ ಸೋದರಿಯರೂ ಹಾಗಿಲ್ಲ. | ತಾವು ಪಟ್ಟಂಡ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನ ಸೋದರಿಯರೆಂಬ ಒಣಜಂಭವಾಗಲಿ, ತಾವು ಲೋಕೇಶ್ವರನ ಕೂರ್ತಮಡದಿಯರೆಂಬ ಗಂಡಗರ್ವವಾಗಲಿ ಇವರನ್ನು ಸೋಂಕದು. ಭರತನ ಸೋದರಿಯರಾದ (ಇದು ರತ್ನಾಕರನ ಸ್ವಂತ ಸೃಷ್ಟಿ) ಗಂಗಾದೇವಿ ಸಿಂಧುದೇವಿಯರು ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ ಸುಭದ್ರೆಯ ಲಗ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮದುವೆಗಾಗಿ ಸಿಂಗಾರವಾಗಿರುವ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಚಪಲ; ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದರು. ಚದುರನಾದ ಅಣ್ಣ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ' ಸ್ವೀಕಾರಬಟ್ಟು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗದೆ, ನೂಕಿ ಬಂಧುಗಳೆ ಯ್ದುಲವರು | ಏಕವರ್ಬಂದರೊ ಕರೆದೆವೆಯೆಂಬರು. ತೂಕ ತಗ್ಗುವುದಕ್ಕಾ....' ಎಂದ. ಆದರೆ ಆ ಬಗೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರೇನು ನಾಡಾಡಿಯ ಹೆಂಗಸರೆ? "ನಾವೆಯ್ತೆ ಪರಿಭವವೇನಣ್ಣ ನಮಗೆ? ಏನ ಮಾಡುವರಣ್ಣ ಪರರೆಮಗವರ ಸನ್ಮಾನವೇನೊಲಿಡಿಟ್ಟುದೇನು?" ಎಂದು

ಬಲವಂತದಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸುಭದ್ರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ತಿಗೆ ನಾದಿನಿಯರಿಗೆ ಅದೇ ಪ್ರಥಮದರ್ಶನ. ಆದರೂ ಅತ್ತಿಗೆಯರು ತಮ್ಮ ಬಿಗುಮಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬದಿಗೊತ್ತಿ ನಾದಿನಿಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಲು—ಸರಸ ವಾಡಲು—ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮಾತನಾಡಿಸುವ ಚದುರನ್ನು ನೋಡಿ—‘ಈ ತಿಲಕವೇ ಚಕ್ರಧರನ ಸೋಲಿವುದು? ವೇಳಿಳಿತುರುಬೆ? ಮತ್ತೀ ಪೂವೆ? ಮಾತಾಡು ಹೆಣ್ಣೆ . . .’ ಎಷ್ಟೊ ದಿನಗಳು ಚಿರಪರಿಚಿತರಾದವರೂ ಇಷ್ಟು ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಇರರು. ಸುಭದ್ರೆ ಇನ್ನೂ ಬಾಲೆ; ಮದುವೆಯ ಕನ್ಯೆ. ಅವರ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಡಲು ನಾಚಿಕೆ ಬಿಗುಮಾನಗಳು ಅಡ್ಡ ವಾಗಿ ಕುಳಿತವೆ. ಅವಳ ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅತ್ತಿಗೆಯರ ಆಗ್ರಹ. ಸ್ವಲ್ಪ ಭುಡಾಯಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ‘ಸರಸಗುಣಗಳಿಲ್ಲದಿವಳ ರೂಪೇನು ಕಾಸರಕನ ಹಣ್ಣಿನಂತೆಂದು? ಕೆರಳಿಸಿ ನುಡಿದರು, ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದು’ ಆದರೆ ಇವರ ಮಾತಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಮಂತ್ರ—‘ಶಿರಬಾಗಿ ನಗುತಿಹುದು,’ ಆಗ ಮಧುವಾಣಿಯೆಂಬ ಅವಳ ಸಖಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಕುರಿತು ‘ನಿಮ್ಮ ಪಾಡೇನು. ನಿಮ್ಮಣ್ಣನ ನುಡಿಗಳನೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸಳು. ನಮ್ಮ ದೇವಿಯ ಮುಂದೆ ಪರರಿಗೆ ಜಾಣ್ಮೆಯೆ?’ ಎಂದು ಎದುರು ಮೋಡಿ ಹಾಕುವಳು. ‘ಅಲ್ಲವೆ ವೇಳಿಳಿಕೆಗುರೆ ತನ್ನ ಪತಿಯೊಡನಲ್ಲದೆ ನುಡಿಯದ ಫಲವೆ!’ ಎಂದು ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ವಿನೋದದಿಂದಿದ್ದ ಅಣ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ‘ಕಂಡೆವಾ ಮದುವೆಯ ಪೆಣ್ಣಿನಣ್ಣಾಜಿ. ಆಕೆಯ ಶೃಂಗಾರವಾಕೆಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಸಾಕು. ಮತ್ತಾಕೆ ನೋಡಿದರೆ ಯೋಕ ದಂಗನೆಯೆ? ಪೆಣ್ಣಿನಲ್ಲೊಂದು ರತ್ನ ಶಲಾಕೆ ಹುಟ್ಟಿದುದೆಂದರೊಡನೆ,’ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು.

ಭರತೇಶ್ವರ ಸುಭದ್ರೆಯರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಹೋತ್ಸವವು ಮುಗಿದ ಮರುದಿನ ಸೋದರಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸುಭದ್ರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಆಗಲೆ ಅವಳ ಮೈಫಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ. ತನ್ನ ಸಖಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಡುವಂತೆ ‘ರೋಡಾಡಿ ಹೋದಿರಿ ನಿನ್ನೆ, ನೀವಿಂದೇನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿದಿರಿ? ನೋಡ ಬಂದಿರೋ? ಕಾಡಬಂದಿರೋ? ಹೇಳಿ’ ಎಂದಳು. ಆದಕ್ಕೆ ಅವರ ಉತ್ತರ—“ಕಾಡ ಬಂದವರಲ್ಲ; ನೋಡ

ಬಂದವರೆ.” ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗಿಷ್ಟೇಕೆ ಚಂದನಲೇಪ ? ಮುತ್ತಿನ ಸರ ಬಂದಿ ಮರೆಸವೆ ನೀರಿ ? ಕರಗಲೊಳ್ಳಿ ನಿನ್ನ ಬಳೆಗಳಿಂದಿಲ್ಲಿಗ ನೆರೆದವೆ ಹೊಸ ಬಳೆ ಏಕೆ ?” ಸುಭದ್ರೆ ಮಾತಿನ ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಚಾತುರ್ಯದ ಕುಂದಣವಿಕ್ಕಿ ‘ಹಳೆಯ ಬಳೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸಬಳೆ ತೊಟ್ಟರೇ | ನಿಳೆಯೊಳು ಕೊರತೆಯೆ ? ಅಹಹಾ ! ಬಳೆಗಳ ಕುರುಹು ಕಂಡುದು ಚಿತ್ರ. ನೀವೇನು ಬಳೆಗಾತಿಯರೊ !’ ಎಂದು ಒಲೆದಾಡುತ್ತ ಕೇಳಿದಳು. ಈ ಸರಸದ ಸರಸಿಯಲ್ಲಿ, ನಗುವಿನ ತರಂಗಗಳ ನಡುವೆ ನಲಿಯುತ್ತಾ, ಅತ್ತಿಗೆ ನಾದಿನಿಯರು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸುಖ ಮಯವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವರು.

ಇನ್ನು ಭರತನ ಪುತ್ರಸುಖವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡೋಣ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಂದಾಗುವ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಮಿತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಆಕೆಗೆ ಸಂಸಾರವೇ ಸರ್ವಸ್ವ. ಆ ಸಂಸಾರದ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವಫಲವೇ ಸಂತಾನ. ಆ ಪ್ರೇಮಫಲದ ಉದಯದೊಡನೆ ದಂಪತಿಗಳ ಪ್ರೇಮ ಕವಲೊಡೆದು ದ್ವಿಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ; ಹಂಚಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೋದ ಭರತನು ಮಕ್ಕಳಾದ ಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳಾಟಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಮೈಮರೆನ ದೃಶ್ಯ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ಆತನ ಶೃಂಗಾರ ಜೀವನ ತೆಳ್ಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದ, ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದ ಸಂತೋಷಸಾಗರಕ್ಕೆ ಆತನು ಅಧಿಪತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಒಂದು ದಿನ ರಾಜನು ಒಡ್ಡೋಲಗವನ್ನು ನೆರಹಿ, ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ, ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಮಂದಾಕಿನಿಯೆಂಬ ದಾದಿ ಸಭಾಮಂಡಲಕ್ಕೆ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕರೆತಂದು “ಚಂಡಿ ಮಾಡಿದನು ಸಣ್ಣರಸು. ದೇವರ ಸಭಾ ಮಂಡಲವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಂತೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಳು. ಮುದ್ದಿನ ಮುದ್ದೆಯಂತಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹಲವು ವಿಧ ದಿಂದ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಾ, ಆ ಮುದ್ದುಮಾತುಗಳಿಂದ ಮನಸಾರ ನಕ್ಕು ನಲಿಯುತ್ತಾನೆ ಭರತೇಶ್ವರ. ‘ಆದಿ ತೀರ್ಥಂಕರ’ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಮಗು ‘ಆದಿಂಕರ’ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ‘ಚಿದಂಬರ ಪುರುಷ’ ಎಂದು ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ ‘ಚಿಂಬರಪೂಸ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ

‘ಗುರು ನಿರಂಜನ ಸಿದ್ಧ’ ಎಂದು ತಂದೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ ಮಗ ‘ನಿಂಜಸಿದ್ದ’ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ತಾನೆ ಮಾತು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಗುವಿನ ಬಾಲಭಾಷೆಯಿಂದ ತಂದೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ಎರಡು ಬೆರಳು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಎದುರಿಗೆ ಕುಳಿತಿರುವ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ‘ನೋಡಣ್ಣಾ ಮುಂದಿದ್ದವರಾರೆಂದು’ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ’ ಚಕ್ರವರ್ತಿ. ಆತನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಸಿಂಹಕಿಶೋರ ‘ಎಡಗಾಲ ನೀಡಿ ತೋರುವುದು ಭೂಭುಜರಾ’ ಜೋಹುಕುಮಿನ ದೊರೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಅದರಿಂದ ತಮಗೆಷ್ಟೋ ಗೌರವವಾದಂತೆ ಭಾವಿಸುವರು. ಹೀಗೆಯೇ ವಿನೋದವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಮಗನನ್ನು ರಾಣೀವಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ದಿನವೊಂದು ಹೆರಿಗೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಭರತನ ಹುಲುಸು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿಲ ಮಗುವಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕತ್ತಿ ಕಠಾರಿಗಳನ್ನು ಹಿರಿಯಬಲ್ಲ ತರುಣನವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಹಲವಾರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ವಿಧೇಯರಾಗಿ, ವಿನಯಪರರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡು ಭರತನು ಧನ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭರತನ ಜೀವನ ರಸವತ್ತಾದ ಜೀವನ. ವಿರಸಗಳು ಬಂದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಸಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಜಾಣ್ಮೆಯಿದೆ ಈತನಿಗೆ. ಒರಟು ಮೊರಟುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಹದಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಾಕ್ಮಿ ಇದೆ. ಇವನ ಭಾವ ಮೈದುನ ವಿನಮಿ ಕ್ಷಾತ್ರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಭೂಮಿಗೂ ಆಕಾಶಕ್ಕೂ ಏಕವಾಗಿ ರೊಚ್ಚಿ ಬ್ಬಿಸಿದವನು ಭರತನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಹಲ್ಲುಕಿತ್ತ ಹಾವಾಗುತ್ತಾನೆ; ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಬೆಳಸುತ್ತಾನೆ. ಭರತನ ತಮ್ಮನಾದ ಬಾಹುಬಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೆ. ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದ ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಅಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಿರು ಬಿದ್ದರೂ ಆತನ ಸೂನ್ಯತವಚನ ಮಂತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣೆರೆದು, ತನ್ನ ಕೋಪಮೋಹಗಳನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಮುಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದುಹೋಗುವ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಆಜ್ಞಾನುವರ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಆತನ ಸುಖವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವರು. ಎಲ್ಲರೂ ನಾಯಕನ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾತ್ರ ಪರಿಚಯ

ನಮ್ಮ ಕವಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು ; ಷಟ್ಪಂಡಗಳಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದುದು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ. ಆದುದರಿಂದ ಪಾತ್ರ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದಾಗ ಕೇವಲ ದಿಗ್ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.

ಭರತ-ರತ್ನಾ ಕರನು ತನ್ನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣ ವಾದ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾನೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕಥಾನಾಯಕನಾದ ಭರತನ ಪಾತ್ರವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿವೇಚಿಸೋಣ :—‘ ಕಾವ್ಯಪತಿ ಚಕ್ರಿ ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ ’ ಜೈನ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಜನ್ಮ ಬಹು ಪುಣ್ಯದ ಫಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಭರತ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಷಟ್ಪಂಡಗಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ. ‘ ಪುರುಷರಮೇಶನ ಹಿರಿಯ ಕುಮಾರ ; ’ ನರಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಏಕ ಚೈತ್ರಾಧಿಪತಿ ;’ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ‘ ಮುರಿದು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟರೆ ಕ್ಷಣಕೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಾಂಬ ತೇಜಸ್ವಿ. ಹದಿನಾರನೆಯ ಮನುವೂ ಪ್ರಥಮ ಚಕ್ರಿಯೂ ಆದ ಆತನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸೂತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ‘ ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲರತ್ನ ಗಾಹಾರವುಂಟು ; ಮಲ್ಲಿವಿಲ್ಲ, ಮೂತ್ರವಿಲ್ಲ. ’ ಎಂದ ಮೇಲೆ ‘ ಈ ಲೋಕದ ಬಳಕೆಗಾರರ ಪೇಳ್ವೆ ತೆರನೆ ? ’ ಭರತ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಪರಿಪಕ್ವ ಚೇತನ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ ; ವೀತರಾಗನಾದ ಚಿದಂಬರ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತಹ ಮಹಿಮನು ಲೋಕದ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ—ಲೋಕ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಇದು ಅಗತ್ಯ—ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಭರತನು ತನ್ನ ಅದರ್ಶ ಜೀವನದಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ತ್ಯಾಗದ ಕಾಲ ಬರುವವರೆಗೆ ತ್ಯಾಗಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ತವಕವಿಲ್ಲ, ಆಶೆಯಿಲ್ಲ. ತ್ಯಾಗವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾದಾಗ ಭೋಗವಿರಹದ ಕಾತರತೆಯಿಲ್ಲ, ಕೊರಗಿಲ್ಲ. ಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ

ಭೋಗಿಯಲ್ಲ. ಆಯಸ್ಸು ಮುಗಿವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಮುಂಚೆಯೇ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಂಸಾರವನ್ನು ತೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ವೇನೆಂದರೆ, ಆತನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪಾಲನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಸಂಸಾರ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾದುದರಿಂದ ರಾಜನಾಗಿಯೇ ವಿರಕ್ತನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಗನಾದ ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿಯು ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ ರಾಜನಾಗುವವರೆಗೂ ಈ ಬಹಿರಾಡಂಬರದ ದೊಂಬರಾಟವನ್ನಾಡದೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ.

ಭರತನು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಉಪಭೋಗಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಪದ್ಮಸುತ್ರದ ಮೇಲಿನ ಜಲದಂತೆ—ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಕಮಲವು ಉರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿರುವಂತೆ—ಅಂಟಿಯೂ ಅಂಟಿದ ರಾಜಯೋಗಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಬುವಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ಅರಳಿರುವ ಮಹೋನ್ನತ ವೃಕ್ಷ ಈತ. ಭೋಗೋಪಭೋಗಗಳು ಆತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲಾರವು; ಅವುಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಉರ್ಧ್ವದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ ಈತ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಈತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ಭರತನಿಗೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಉಪಭೋಗಗಳ ವರ್ಣನೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಬರುವುದಾದರೂ, ಆ ವರ್ಣನೆ ಲೋಕೋದ್ಧಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಕವಿಯ ಸಮಾಧಾನ. ತನ್ನ ಕಥಾನಾಯಕನು ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಆದರ್ಶ ಪುರುಷನೆಂದು ಅವನ ಭಾವನೆ. ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಅದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಉರ್ಧ್ವಮುಖಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಬೇಕೆಂದೂ ಕವಿಯ ಇಷ್ಟ. ಆದುದರಿಂದ ಹಲವು ಸಲ ಸುಪುಷ್ಟವಾಗಿ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಶೃಂಗಾರ ವರ್ಣನೆ ಬಂದರೂ, ಮರುನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೇ ಚಿದಂಬರ ಧ್ಯಾನವು ಅದರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲೆಯಾದೊಡನೆಯೇ ಜೇರೊಂದಲೆಯು ಬರಿದಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವಂತೆ ಶೃಂಗಾರ ಚಿದಂಬರ ಧ್ಯಾನಗಳು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಮುಟ್ಟಿಸಾಟಿ'ವಾಡುತ್ತಿವೆ. ಭರತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಈ ಭೋಗ ಯೋಗಗಳ ಸಮತೂಕ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಭರತನ ಜೀವನಚಿತ್ರ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಜೀವನಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವೆಂಬಂತಿದೆ- ಕವಿಯ ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಉಗಮಸ್ಥಾನವು ಕೃಷ್ಣನ ಮಹತ್ವಾದ, ಅದ್ಭುತವಾದ, ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಜೀವನ ಚಿತ್ರವೇ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು. ಇಬ್ಬರ ಜೀವನದ ಸಾರತತ್ವವೂ ಒಂದೇ. ಅವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರಬಹುದಾದರೂ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಒಂದೇ. ಇಬ್ಬರೂ 'ಪದ್ಮಪತ್ರ ಮಿವಾಂಭಸ'ರಾದ ಜೀವಿಗಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಲೋಲುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಆತನು ಯೋಗಿ. ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಹಸ್ರ ರಾಣಿಯರಿಂದ ಸಂಸೇವ್ಯನಾಗಿ ಕೇವಲ ರಾಗರಸದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಭರತನು ಮಹಾ ಯೋಗಿ. ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ರೂಪಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬಲ್ಲವನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ. ಭರತನೂ ಕಡಮೆಯಲ್ಲ; ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಭರತರ ರೂಪಿಂದ ತನ್ನ ಸತಿಯರನ್ನು ತಣಿಸಿ ಕುಣಿಸಬಲ್ಲ. ಗೀತೋಕ್ತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಭರತನೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಯೋಗಿ; ಅಂತರ್ಮುಖಿ; ಮುಮುಕ್ಷು. ಕೃಷ್ಣನ ಭುವನೈಕಮೋಹನ ರೂಪದಂತೆ ಭರತನ ರೂಪವೂ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದುದು. "ನಸುನಗೆಯಿಂದ ಹೆಂಗಳ ನೋಡೆ ಜುಮ್ಮನಲೊಸರಿಸುವನು ಕರಣಗಳಾ." 'ನಿಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಮುತ್ತ ಮುದುಕಿಗಾದರು ಜುಂಮು | ದಟ್ಟಿಸುತ್ತಿಹುದು ರೂಪವನಾ."

ಕಾವ್ಯವು ಇಂತಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿದಾಗ, ಕೇಳಿದವರು ಇದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ಕಾವ್ಯವೆಂದೇ ಭ್ರಮಿಸಿಯಾರು!

ಸುಳಿದ ಮಾತ್ರದೊಳು ಮಾನಿನಿಯರ ಹೃದಯದ |

ಸುಳುಹುಗಾಣ್ಣನು ಭಾವಿತಾತ್ಮ |

ಸುಳಿಗುರುಳಿನ ಸೊಬಗೆಯರ ತನ್ನಯ ಸುತ್ತ |

ಸುಳಿದಾಡಿಸುವನು ಸೋಲದೊಳು ||

ಒಬ್ಬಳಮೇಲೆ ತನಗೆ ಸೋಲವಿದ್ದರೂ |

ದುಬ್ಬುಗಾಣಿಸನದ ನುಡಿದು |

ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನೊಬ್ಬ ಸತಿಯೊಳಿಪ್ಪಂತಿಹ |
 ನುಬ್ಬಸವಿಲ್ಲದೆಲ್ಲರೊಳು ||
 ಮಾರ್ಗವಲ್ಲೆಂಬಂತೆ ತೋರ್ಪುದನ್ಯರಿಗೆ ಸ |
 ನ್ಯಾರ್ಗದೊಳವನಿರುತಿಹನು |
 ಆರ್ಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದಾತ್ಮವಿಜ್ಞಾನಿಯಂ |
 ತರ್ಗತವನು ಜಿನ ಬಲ್ಲಾ ||

ಕಟಕಿ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಮೈಯುಂಡವರಿಗೆ “ ಸಿಕ್ಕಿ ರಂತಿಹನು, ಸಿಕ್ಕನು. ರತಿಮುಖದಲ್ಲಿ ಸೊಕ್ಕಿದಂತಿಹನಲ್ಲಿ ಸೊಕ್ಕು. ”, “ ಠಕ್ಕ ರಂತಿಹನದು ಠಕ್ಕಲ್ಲ. ನಿಜವ ಕಣ್ಣೆಕ್ಕಿ ಕಂಡವನ ಲೀಲೆಯದು ” ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ನರ್ತನವಾಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಆದರ್ಶ ಪುರುಷನಾದ ಭರತನ ಹೆಸರೇ ಭರತಖಂಡವೆಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಮೂಲವೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಡೋಣ.

ಬಾಹುಬಲಿ—ಭರತನ ತಮ್ಮನಾದ ಭುಜಬಲಿ, ಕಲಿಯುಗ ಮದನ. ಪುರಾಣ (ವೈದಿಕ) ಪುರುಷನಾದ ಮದನನಿಗಿರುವ ಶೃಂಗಾರ ಸಾಧನಗಳೂ ಭೋಗ ಪರಿಕರಗಳೂ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಭುಜಬಲಿಯ ಕರಗತವಾಗಿವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಮನ್ಮಥನ ಪರ್ಯಾಯನಾಮಗಳೂ ಬಾಹುಬಲಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿವೆ. ಸಮಸ್ತ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈತನು ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಮಾರನೇ. ಆದರೆ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಮಾರನು ಮಾನವರನ್ನು ಮೋಹಪಾಶದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿ ಗೋರಿಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ ; ಅಭಿನವ ಮದನನಾದ ಭುಜಬಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಂತಂತೆ ಅದ್ವಿತೀಯ ಬಾಹುಬಲ ಸಮನ್ವಿತ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪೌದನಪುರವು ಆತನಾಳುವ ನಾಡಿಗೆ ರಾಜಧಾನಿ. ಈತನು ಸೋಲದ ಹೊರತು ಭರತನಿಗೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂಬ ಬಿರುದು ಸಲ್ಲದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪೌದನಪುರವು ಸಮೀಪಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಚಕ್ರರತ್ನವು ಮುಂದೆ ಸಾಗದೆ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತದೆ. (ಇತರ ಜೈನ ಕವಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಹುಬಲಿಯೇ ಭರತ ನಿಗಿತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ವಶಾಲಿ ; ಭರತನೊಡನೆ ಜಲಯುದ್ಧ ದೃಷ್ಟಿಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ನಡಸಿ ಜಯಶೀಲನಾಗುತ್ತಾನೆ ಆದರೆ ರತ್ನಾಕರನು ಧೀರೋದಾತ್ತ

ನಾದ ತನ್ನ ಕಥಾನಾಯಕನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿದ್ದಾನೆ.) ಬಾಹುಬಲಿಗೆ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಗೌರವವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅಣ್ಣನೆಂದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿಗೆ ಅಪಮಾನ ತರುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋದರಮಾವನೇ? “ಗುಣಕೆರಗುವೆ ನಹುದಣ್ಣನೆಂದೊಮ್ಮೆ ಝಂಕಣೆಗೆರಗುವೆನೆ? ತಾನೀಗ ಅಣಿದೋರಿ ನಿಂದು, ಬಣ್ಣಕೆ ನಿನ್ನ ಕಳುಹಿ, ಪ್ರೇರಣಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಭಾಪು ನೋಡ!” ಎಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ದಕ್ಷಿಣಾಂಕನ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಅಣ್ಣನು ಈಗ ಬಂದಿರುವುದು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿಯೇ ಹೊರತು ಅಣ್ಣನಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದೂದಟ್ಟುವ ಪ್ರಮೇಯವೇನಿದೆ? ನೇರವಾಗಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲ! ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಆತನದೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ ಗೌರವಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ “ಉತ್ತಮ ರಾಣಿಯ ಮಗನೊಬ್ಬನೆನ್ನನು ತೊತ್ತಿರ ಮಗನ ಕಾಂಬಂತೆ” ಕಾಣುತ್ತಿರುವನಲ್ಲ! “ಕೇಳಿಬ್ಬರರಸಿಯರುಂಟೈಸೆ ದೊರೆ ಪಾಟಿ ಊಳಗ ವೆಣ್ಣೆಲ್ಲ ಪಿತಗೆ!”

ರಾಜಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಹೊರಟಿರುವ ಬಾಹುಬಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಹೊರಟುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅಣ್ಣನ ಇದಿರನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಣ್ಣನ ಮೃದು ನುಡಿಗಳ ಕಾವಿನಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ ಕರಗಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮೃದು ನುಡಿಗಳ ಕಶಾಹತಿಯು ಹೃದಯದಮೇಲೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಕ್ರೋಧದ ಕಡೆ ತಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ನುಡಿಯುವುದಿರಲಿ, ತಾನು ಮಾಡಿದುದು ನ್ಯಾಯವೆಂದು ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಸಹ ಕೈಯಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಮೌನದಿಂದ, ಸಹನೆಯಿಂದ ಅಣ್ಣನಾಡುವ ನುಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿ ಕೃತಕಾರ್ಯ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ದಗ್ಧನಾಗಿ, ಆ ಅನುತಾಪದ, ಸಿಗ್ಗಿನ ದಾವಾನಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೋಹ ಜಾಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಯೋಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಯಂ ಮನ್ಮಥನು ಯೋಗಿಯಾಗುವುದೆಂದರೆ ನೀರಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಂತೆ. ಇಂತಹ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದಲೇ ಆತನ ಕೀರ್ತಿ ಅಚಂದ್ರಾರ್ಕಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದು. ಆತನ ಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿಯು

ಇಂದಿಗೂ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ದಿಗಂತ ವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ಜನರ ಆದರ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ; ಜೈನರೆಲ್ಲರ ಪೂಜಾರ್ಹನಾಗಿರಬೇಕು.

ಪಂಡಿತಿ—¹ಸ್ತ್ರೀ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಅಪ್ರತಿಮನಾದ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾನೆ. ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಹಸ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ರಂಗದಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಈತನಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ಹೆಚ್ಚು. ಭರತನ ಸಂಸಾರ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ, ಆತನ ಶೃಂಗಾರ ಜೀವನ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹದ ದಿಗ್ಧರ್ಶಿಕೆಯಂತೆ ತೋರುವ ಪಂಡಿತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳಾದುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ಕವಿಯು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಎಷ್ಟು ರಸವತ್ತಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವನೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕದು ದೊಡ್ಡದೆಂಬ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕುಸುರಿಗೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಜಾಣ್ಮೆಯು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಪಂಡಿತೆಯು ದಾದಿಯಾದರೂ ಪ್ರಥಮಚಕ್ರಿಯ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿರುವ—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ—ದಾದಿ. ದಾದಿಯಾದರೂ ತನ್ನ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ, ವಿದ್ವತ್ತಿನಿಂದ ರಾಜನ ಮತ್ತು ಆತನ ಪರಿವಾರದವರ ಆದರ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿರುವಳು. ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ರಾಜನನ್ನಾಗಲಿ, ರಾಣಿಯರನ್ನಾಗಲಿ ಝಂಕಿಸಿ ನುಡಿದು ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸುವಷ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರವಿದೆ ಆಕೆಗೆ. ರಾಜನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ತನ್ನ ಜಾಣ್ಮೆಗಳಿಂದ ಆತನ ಶೃಂಗಾರ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಮಾತಿನ ಮೋಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೋಹಗೊಳಿಸುವಂತಹುದು. ರಾಜನು ಉಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಓಲಗವನ್ನು ನೆರಹಿದ್ದಾನೆ. ರಾಣಿಯ ರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬಳು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಪಾದರಿಯ ಅಲರೊಂದನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದು ಜಾರಿ ಭರತನ ಪಾದಗಳ ಬಳಿ ಬಿತ್ತು. ಆತನು ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ಅತ್ತ ನೂಕಿದ. ಒಡನೆಯೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಪಂಡಿತಿ ‘ಪರದಾರ ಸೋದರ ನೊತ್ತಿಗೆ ಪಾದರಿ ಬರಬಹುದೆ ಭರತೇಶ! ಚರಣದಿಂದೊಡೆದುದದಾಯ್ತು’ ಎಂದು ಶ್ಲೇಷೆಯಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಆತನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದಳು. ಅದರಿ

ಇತ್ತ ಪಾದರಿಪುಷ್ಪವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಸುಕುಮಾರಿಗೆ ಮನನೋಯುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಇದನ್ನು ಮನದಂದು ಪಂಡಿತೆ “ ಕಡುಶೀಲವತಿಯರು ನಿನ್ನ ಪೆಂಡಿರು, ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೊಬ್ಬ ಪಾದರಿ ಬರಲು, ಪಿಡಿತಂದು ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸಿದರು. ನೀನೊದೆದುದು ಬೆಡಗಾಯ್ತು ಶೀಲನಿಧಾನ.” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ರಾಣಿಯ ಪೀದವನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಾಣಿ ಮುತ್ತುಂದನ್ನು ತಂದು ಭರತನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತಳು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಪಂಡಿತೆಯ ಸಮಯಸ್ಫೂರ್ತಿ ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ‘ವದನ ವದನ ಸೊಂಕಿ ಮುತ್ತಕೊಡುವುದು ಲೋಕದೊಳುಂಟು ಭರತಚಕ್ರೇಶ. ಇದು ಚಿತ್ರ, ಕರಯುಗ ಸೋಂಕಿ ಮುತ್ತೀವುದೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹರ್ಷಗೊಳಿಸಿದಳು.

ಭರತಚಕ್ರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಮೋಹದ ಮಡದಿ ಕುಸುಮಾಜಿಯು ರಚಿಸಿದ್ದ ‘ರಾಜಲಾವಣ್ಯ’ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅದನ್ನು ಬರೆದು ಓದಿದ ಅನುರಾಜಿ ಸುಮನಾಜಿಯರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚೀಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ, ಅದು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ರಾಣಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಲ್ಗೈರಗುವರು. ರಾಣಿಯರಲ್ಲಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ಅಭೇದಭಾವವನ್ನು ಆರಿತಿದ್ದರೂ ರಾಜನು ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯದವನೆಂತೆ ನಟಿಸಲು, ಪಂಡಿತೆ ‘ಒರ್ವರೊರ್ವರಿಗೆರೆವಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮೊಳು ಸ್ನೇಹ ಪರ್ವಿಯೊಂದಾಗಿಹರರಸ.’ ಎಂದು ಆತನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿಯ ಆ ಮುದುಕಿಗೆ ರಾಜನ ನಟನೆ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ‘ಅರಿಯೆಯಾ ನೀನಿದ ನಗೆಕಾರ! ಬಗೆಕಾರ! ಮರೆಕಾರ! ಬಲುಟೌಳಿ ಕಾರ!’ ಎಂದು ಆತನ ಹುರುಳನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆಯುತ್ತಾಳೆ. ‘ಸಾಕೆಮ್ಮ ದೇವಿಯರೆರೆಗಿ ಹೊತ್ತಾಯ್ತು. ಪರಾಕು ಬೇಡೇಳಿರೆದೆನ್ನು.’ ಎಂದು ಝಂಕಿಸಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ರಾಜನು ಆಕೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಏಳಹೇಳಿ ಅನುರಾಜಿ ಸುಮನಾಜಿಯರಿಗೆ ಆಲಿಂಗನದ ಮೆಚ್ಚಿತ್ತು ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಕುಸುಮಾಜಿ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದರಕ್ಕೆ, ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳು. ಆದುದರಿಂದ ಆದಿನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ—ಅವಳ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿಯೇ—ಕಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ. ತಾನೇ ಆ ನುಡಿಯನ್ನು ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಕೋಚ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಂಡಿತೆಯನ್ನು

ಕುರಿತು 'ಪಂಡಿತೆ! ನಾವೆಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಿದ್ದನ್ನ ವ ಕೊಂಡರೊಳ್ಳಿತೊ ? ಭುಕ್ತಿಗೆಮ್ಮ ಪೆಂಡಿರೊಳೊರ್ವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಹುದು ಲೇಸೊ ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಇಂಗಿತಜ್ಞಳಾದ ಪಂಡಿತೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ಹೇಳುವವಳಂತೆ ನಟಿಸಿ 'ಒಡೆಯ! ಬಿನ್ನ ಹವಿಂದು ಕುಸುಮಾಜಿಯರಮನೆಗಡಿಯಿಟ್ಟರುತ್ತಮ ವೆಂದು' ಹೇಳಿದಳು. ಆದರೆ ಕುಸುಮಾಜಿಯ ಮನೆಗೇ ಏಕೆ? ಪ್ರಶ್ನೆ ಯೇಳಲು ಪಂಡಿತೆ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. 'ಹೊಸ ಕಾವ್ಯ ಮೂವರಿಂ ದಾದುದಿಬ್ಬರನೆ ಮನ್ನಿಸಿದೆಯಿನ್ನೊಬ್ಬಳಿಗಿಲ್ಲ. ಅಸಿಯಳ ಮನೆಗೆಯ್ದ ಮನ್ನಿ ಪುದುಚಿತ.' ರಾಯನ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಜಾರಿಸಿ ತುಪ್ಪದಲ್ಲೇ ಹಾಕಿದಳು ಆ ಜಾಣೆ. ರಾಜನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಎದೆಯೊಳಾನಂದ, ಮುಖ ದೊಳಿಷ್ಟು ಮಾಂದ್ಯಭಾವದೊಳೊಡಬಟ್ಟ.' ಇವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಸುಮಾಜಿ ನಾಚಿಕೆಯೊಡನೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಬೆರಸಿ ಸವಿಯುತ್ತಾ, ತಲೆ ಬಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಪಂಡಿತೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತು 'ಅಮ್ಮ! ರಾಯ ನಿಗಿಂದು ನಿನ್ನರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಾನ. ಮುಂದೆ ನೀನೆಯ್ದ, ಜಮ್ಮನೆ ಜೋಕೆ ಮಾಡೆಂದಳು.'

ಪಂಡಿತೆಯ ಪಾತ್ರ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಕ್ತ್ಯಭೋಜ್ಯದ ನಡುವೆ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಸುಂದರವಾದ ಶೃಂಗಾರಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳಾಡುವ ಒಂದೊಂದು ನುಡಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

|ರತ್ನಾಕರನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಂದರವಾಗಿವೆ; ಸಜೀವ ವಾಗಿವೆ. ಆತನ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ನಗುತ್ತವೆ, ಕುಡಿಯುತ್ತವೆ, ಕೆರಳು ತ್ತವೆ. ಅಸದೃಶವಾದ ಆತನ ಅನುಭವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಳೆಗೊಂಡು ಕಳ ಕಳಿಸುತ್ತವೆ. |

ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿತ್ರ

‘ಸಾಹಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ.’ ಕವಿಯು ತಾನು ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸುಂದರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ತನಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಆ ಉಗ್ರಾಣದಿಂದ ಬೈಲಿಗೆ ತರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಉಜ್ಜಿ ಉಜ್ಜಲಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ; ತನ್ನ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಅಡಿಗಲ್ಲಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಅಂಕುಡೊಂಕುಗಳನ್ನು ಸವರಿ ನೇರಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಆದರ್ಶದ ಮೆರಗು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅದು ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ರತ್ನಾಕರನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯರತ್ನದಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಹಲವು ಸುಂದರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ, ಅವನು ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಮಾಜ ಚಿತ್ರಗಳು ಪ್ರೇರಕವಾಗಿರಬೇಕು; ಬಗೆಗಣ್ಣಿನೆದುರು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರಬೇಕು. ತಾನು ಸ್ವತಃ ರಾಜನ ಮಗ. ಆತನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಜನಾಗಿದ್ದರೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಹಲವು ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಆತನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿರುವನೆಂಬುದಂತೂ ನಿರ್ವಿವಾದ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಪತ್ತು, ಶೃಂಗಾರ, ವೈಭವ, ವೈಖರಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆತನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಕುಳಿತಿವೆ. ಅವ್ಯಾಹತವಾದ ಅಸದೃಶ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕೀರ್ತಿ ಧ್ವಜವನ್ನು ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಭವ್ಯಚಿತ್ರವು ಕವಿಯ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಆತನು ಕಾವ್ಯಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿರುವಾಗ. ಆ ರಾಜ್ಯದ ಜನರ ರಸಿಕತೆಗೆ ಕೊನೆಮೊದಲುಂಟೆ? ಅವರ ಭೋಗ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯುಂಟೆ? ಅವರ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯುಂಟೆ? ಇದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು, ಮನಸಾರೆ ಸವಿದು, ಹೊಸಲಾಗಿ ಉಕ್ಕಿಸಿರುವುದೇ ‘ಭರತೇಶ ವೈಭವ’ವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ವಿಜಯನಗರಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವೈಭವವನ್ನು, ರಸಿಕತೆಯನ್ನು—ಹಲವು ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಮುಕ್ತಕಂಠರಾಗಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಭೋಗ ಸಾಮಗ್ರಿ

ಗಳ ವರ್ಣನೆ ಚರಿತ್ರೆಯಾದರೂ ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಕಥೆಯಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜನ ಅಂತಃಪುರವೆಂದರೆ ಗಂಡುನೋಣ ಕೂಡ ನುಸುಳಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಪ್ರಮೀಳಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ಅರಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ರಾಜನ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತವಿರುವಂತೆ ಅರಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ರಾಜನಿಗಿರುವಂತೆ ರಾಣಿಗೂ ಸಚಿವರು ಸೇವಕರು ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಜನು ಹಲವು ಸಾಮಂತರಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಪಟ್ಟದರಾಣಿ ಹಲವು ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಹಿರಿಯಳು. ರಾಣಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಮಹಲಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಕೆಂದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಮೂವತ್ತು ಜನ ವೇತ್ರಧಾರಿಣಿಯರು ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ಚಾವಟಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬರಬೇಕು. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಹಲವು ಮಂಗಳಾಂಗಿಯರು ; ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನ ರಜತವೇತ್ರಧಾರಿಣಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಭಟರು, ಅವರ ಕಾಪಿನಲ್ಲಿ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಬಂಗಾರದ ಕಳಶಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸುರಸುಂದರಿಯರಾದ ಅರವತ್ತು ಜನ ಚೀಟಿಯರು ಬರುವರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ರಾಣಿಯ ಸವಾರಿ. ಇಂತಹ ರಾಣಿಯರು ಐನೂರು ಆರುನೂರು ಜನ. ಈ ರಾಣಿಯರಲ್ಲದೆ ರಾಜನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ, ಕಾಮಸಂತ್ಯಸ್ತಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಹಲವು ವಿಲಾಸವತಿಯರು. ಒಟ್ಟು ಅರಮನೆಯ ಜನಗಣತಿ ಹನ್ನೆರಡು ಸಹಸ್ರ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ವ್ಯಕ್ತಿ ರಾಜನೊಬ್ಬನೇ ! ಅಸಂಖ್ಯಾತ ತಾರೆಗಳ ಮಧ್ಯದ ಉಡುರಾಜ. ರತ್ನಾಕರನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಪ್ರಮದೆಯರೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ಸಂಗೀತ ನರ್ತನಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕತ್ತಿ ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡುವವರವರೆಗೆ—ಜ್ಯೋತಿಷಿಯರು, ಭವಿಷ್ಯವಾದಿಗಳು, ಕರಣಿ ಕರು, ಪಹರಿಯವರು, ಮಂತ್ರಾಲೋಚಕರು, ವೈದ್ಯರು, ವಿದುಷಿಯರು, ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಗಳು—ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ.

ಕುಸುಮಾಜಿ ಭರತನಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿಸುವ ದೃಶ್ಯ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜನ ಭೋಜನ ಸಮಾರಂಭದ ಮಾರ್ಪೊಳವೇ. ರಾಜನು ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕು. ಆ ದಿನದ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ರಾಣಿಯೊಡನೆ ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರು ಸಖಿಯರಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಮೂರು ಕಾಲಿನ

ಬಂಗಾರದ ಒಂದು ಅಡ್ಡಣಿಗೆ; ಅದರ ಮೇಲೆ ರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಬಂಗಾರದ ತಾಟು; ಅಡಿಗೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಂಗಾರದವೇ; ವ್ಯಂಜನ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಬಂಗಾರದ ಪಾತ್ರೆಗಳು. ರಾಣಿಯೇ ಸ್ವತಃ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ರಾಜನಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಊಟವಾದನಂತರ ಕೈತೊಳೆದು, ಮೇಲ ಕೈಬ್ಬಿಸಿ ಶಯನಾಗಾರಕ್ಕೆ ಕೈಹಿಡಿದು ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೇ ರತ್ನಾಕರನ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ರಾಜನ ಅಂತಃಪುರದ ಒಡ್ಡೋಲ ಗವೂ ವಿದ್ಯಾನಗರದ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದೇ.

ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜ್ಞಿಯರು ಸಾಹಿತ್ಯಾಕಾಶದ ಧ್ರುವತಾರೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳಗಿದವರು. 'ರಾಜ ಲಾವಣ್ಯ' ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುಸುಮಾಜಿ ಕಾವ್ಯಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದರೆ, ರಾಮಭದ್ರಾಂಬೆ ತನ್ನ ಇನಿಯನಾದ ರಘುನಾಥನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ 'ರಘುನಾಥಾಭ್ಯುದಯ' ವನ್ನು ಬರೆದಳು. ತಂಜಾವೂರಿನ ರಾಜನಾದ ಈ ರಘುನಾಥರಾಯ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥಾನದ ವಿದುಷಿಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆಸಿ ಒಂದು ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದನಂತೆ! ಚಿತ್ರ, ಬಂಧ, ಗರ್ಭ, ಆಶುಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದ ಹಲವು ರಮಣೀ ರತ್ನಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಘಂಟೆಗೆ ನೂರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಲ್ಲ ಶತಲೇಖನೀವಿದ್ಯಾ ನಿಪುಣಿಯರೂ, ಅಷ್ಟಭಾಷಾ ಪ್ರವೀಣೆಯರೂ ಆದ ಅವರನ್ನು ಕಂಡೇ ರತ್ನಾಕರನ ಕಾವ್ಯಕರ್ಮ ಅಷ್ಟು ಕಳೆಗೊಂಡಿರುವುದು. ರಘುನಾಥ ರಾಜನ ಕೊಡುಗೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಲಲಿತಕಲೆಗಳು ದಾಂಗುಡಿಯಿಟ್ಟು ಹಬ್ಬ ಹರಡಿಹೋದವು. ಗಾನ ಕುಶಲರನ್ನೂ, ವೀಣೆ ರಾವಣಹಸ್ತಾದಿ ತಂತ್ರೀವಾದ್ಯ ವಾದಕರನ್ನೂ ಆತ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅರ್ಹರಾದವರಿಗೆ ಕನಕಾಭಿಷೇಕದಿಂದ ಗೌರವಿಸಿದನಂತೆ! ಸಂಗೀತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನರ್ತನದಲ್ಲಿಯೂ ಆತನಿಗೆ ಅತಿಶಯವಾದ ಅಭಿರುಚಿಯಿತ್ತು. ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನರ್ತನಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆತನನ್ನು, ನರ್ತನದ ಒಂದು ರೂಪಕ್ಕೆ 'ರಘುನಾಥವಿಲಾಸ'ವೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಗೌರವಿಸಿದರಂತೆ!

ರತ್ನಾಕರನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾಟ್ಯಾಂಗನೆಯರಾದರೂ ವಿಜಯನಗರದ ವೇಶ್ಯೆಯರೇ! ವೇಶ್ಯೆಯರ ಸುದ್ದಿಬರೆದೆ ವಿಜಯನಗರದ ಸ್ತ್ರೀಯರ

ಚರಿತ್ರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗದು. ಬಂಗಾರದ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನಗರಕ್ಕೆ ಅದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿತ್ತೋ ಏನೋ! ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್ ಎಂಬ ಚರಿತ್ರಕಾರನು ಹೇಳುವಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು ಸಹಸ್ರ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವಷ್ಟು ಹಣ ವೇಶ್ಯೆಯರ ತಲೆಗಂದಾಯದಿಂದ ವಸೂಲಾಗುತ್ತಿತ್ತಂತೆ! ಇದರಿಂದ ಅವರ ಬಾಹುಳ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುನ್ನೂರು ಗಜ ಉದ್ದವೂ ಇನ್ನೂರು ಗಜ ಅಗಲವೂ ಉಳ್ಳ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆ. ಅದರ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗಗನಚುಂಬಿತಗಳಾದ ಸೌಧಗಳು. ರಸ್ತೆಯ ಎರಡು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹ, ಹುಲಿ, ಚಿರತೆಗಳ ಬೊಂಬೆಗಳು-ಜೀವಸಹಿತವಾದವುಗಳೋ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿದವುಗಳು. ರಸ್ತೆಗೆಲ್ಲಾ ಪನ್ನೀರು ಚೆಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೌಧದ ಮುಂದುಗಡೆಯೂ ಸಂಗಮವರೀ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಆಸನಗಳು. ಈ ಮನೆಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಕುರ್ಚಿಗಳ ಮೇಲೆ ವೇಶ್ಯೆಯರು ಕುಳಿತಿರುವರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೈತೊಳೆದು ಮುಟ್ಟಬೇಕಾದಂತಹ ತರುಣಿಯರಾದ ಸುರಸುಂದರಿಯರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಳೂ ಮುತ್ತು, ರತ್ನಗಳ ಅಮೂಲ್ಯ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾಗಿರುವಳು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರು ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಲಂಕೃತರಾದ ಸೇವಕಿಯರು—ಬಂದವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಮತ್ತು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳಿಸಲು. ಈ ವೇಶ್ಯೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಕಲಾಭರಣಭೂಷಿತೆಯರಾಗಿ ರಾಜನೆದುರು ನರ್ತನ ಮಾಡುವರು. ಆಗ ರಾಜನೆದುರು ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸವಿಯಬಹುದು ಸಹ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾನವಮಿಯ ಹಬ್ಬವೆಂದರೆ ಆದಿನ ರಸಿಕತೆಯ ಸೂರಿಯಾಗಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

ರತ್ನಾಕರ ಕವಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮರವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಮಹಾನವಮಿಯ ಹಬ್ಬ ವಿಜಯನಗರದ ವೈಭವದ ವರ್ಣನೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಒಂದು ಮತಸಂಬಂಧವಾದ ಹಬ್ಬವಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯದ ಕಳೆ ಬಂದಿತ್ತು. ದೇಶದೇಶದ ಸಾಮಂತರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತಿಗೆ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನ

ಸಿಂಹಾಸನದಮೇಲೆ ವಿರಾಜಿತನಾಗಿರುವ ಅಧಿರಾಜನ ಸುತ್ತಲೂ ಹಲವು ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ರಾಜರು ಸಂದಣಿಸಿ ಕುಳಿತಿರುವರು. ರಾಜನ ಇದಿರಿಗೆ ಯೋಧರ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಕುಸ್ತಿ ಕಾಳಗಗಳು—ನಡೆಯುವುವು. ಕಥೆಗಾರರು, ಸಂಗೀತಗಾರರು, ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ರಮಿಸುವರು. ಸಂಗೀತ ನರ್ತನಗಳಿಗಿದ್ದ ಗೌರವವಂತೂ 'ನಭೂತೋ ನಭವಿಷ್ಯತಿ.' ಎಳೆವರೆಯದ ಸುರಸುಂದರಿಯರು ನರ್ತಕಿಯರು. ಅವರ ಇದಿರಿಗೆ ತೆಳುವಾದೊಂದು ಪರದೆ. ಪರದೆ ಹಾರಿದೊಡನೆಯೇ ನಯ ನುಣುಪುಗಳಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಹಾವಭಾವ ವಿಲಾಸ ವಿಭ್ರಮಗಳಿಂದ ನೋಡುಗರ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವ ನರ್ತಕಿಯರು. 'ಸಂಜೆಗೆಂಪೊಲೆವಂತೆ ತೆರೆ ತೊಲಗಿತು ಕಣ್ಣೆ ಕಂಜಾಕ್ಷಿಯರು ಕಾಣಿಸಿದರು.' ಎಂಬ ಕವಿಯ ಮಾತನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವರು. ಸಂಗೀತ ನರ್ತನಗಳ ಆತನ ಅಲೌಕಿಕ ವರ್ಣನೆಗೆ ಉಗಮಸ್ಥಾನ ಇದೇ.

[ಕವಿಯು ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಜವನ್ನು ರೂಪುಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಜನರ ಆಸೆ ಅಭಿರುಚಿಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ನೇಪುಣಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ರತ್ನಾಕರನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. "ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮರ್ಹತಿ" ಎಂಬ ಮನುವಿನ ಮೂಲಮಂತ್ರದಿಂದ ಹಿಡಿದು 'ಸ್ತ್ರೀ ಶೂದ್ರಯೋಃ' ಎಂಬ ಶಾಂತಿ ಮಂತ್ರದವರೆಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಯೆಂಬುದೊಂದು 'ಹಾಸ್ಯುಂಡು ಬೀಸಿ ಒಗೆವ ಬಾಳೆಯೆಲೆ' ಯೆಂಬ ಭಾವನೆ ನಮ್ಮ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ಬಲಿತು, ಬೇರೂರಿ ಹೋಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯ ಸೃಷ್ಟಿ ತಾಯಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ—ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉದಾತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳಿಗೆ, ಜನಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ರತ್ನಾಕರ ಕವಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉದಾತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾನುಭೂತಿಯುತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀಯು ಬರಿಯ ಉಪಭೋಗವಸ್ತುವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಆಕೆಗೂ ಒಂದು ಆತ್ಮವಿದೆ. ಆ ಆತ್ಮವನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವುದು ಪುರುಷನ ಧರ್ಮ. ಹೆಂಗಸು ಕಲಾಜೀವಿಯಾದರೆ ಗಂಡನನ್ನು

ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪುರುಷನು ಆಕೆಗೆ ತಕ್ಕ ಪರಿಕರಗಳನ್ನೂ ಅನುಕೂಲ್ಯಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿ ಆಕೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಭರತ ಚಕ್ರಿಯು ಇಂತಹ ಅನುಕೂಲ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಹೆಂಡಿರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದ್ದನು. | ಅವನ ಹೆಂಡಿರೆಲ್ಲರೂ ಪಂಡಿತೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಅರಿತು, ಹಲವು ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನ ಮತಿಗಳಾಗಿರುವವರು. ಕುಸುಮಾಜಯ ಕಾವ್ಯಕಲೆಯೂ ವೀಣಾವಾದನವೂ ಸಂಗೀತವೂ ಆಕೆಯ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಕುಶಲಮತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ. ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಆಕೆಯಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಸಂಗೀತದಿಂದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಬೆಳೆದಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಪದ್ಮಿನಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಾಟ್ಯವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಭಿನಯ ಚಾತುರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅದ್ವಿತೀಯ ಕಲಾಭಿಜ್ಞೆಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗೀತ, ನಾಟ್ಯ, ಅಭಿನಯಗಳು ಆತನ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗಿವೆ. ಇವರಿಂದ ಆತನ ಜೀವನ ತುಂಬುಜೀವನವಾಗಿ ಸುಖಭರಿತವಾಗಿದೆ.

ಮಾನವನ ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡವಾಗಿರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮುಳ್ಳುಬೇಲಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀ; ಮಾನವನನ್ನು ಅಭೋಗತಿಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯುವ, ನರಕದ ಅಗಾಧ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಾಕುವ ಕುಟಲಗಾಮಿ ಆಕೆ; — ಎಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಾದ ಭಾವನೆಗಳ ಬುಡಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ ರತ್ನಾಕರ.

ಚಕ್ರಿಯ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ ನರಕಕೊಯ್ವಳು ಎಂದು
ವಕ್ರದೊಳ್ಳೆಲಬರಾಡುವರು |
ಆಕ್ರಮವಾ ಮಾತು ಪರಸಿದ್ಧಾಂತ ವಾ |
ಕೃಕ್ರಮವೊಂದುಂಟು ಕೇಳಿ ||

ಗಂಡ ಪಾಪಿಯಾದರೆ ಹೆಂಡತಿ ಪಾಪಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.—

ದುರ್ಗತಿಗೆಯ್ದವ ಚಕ್ರಿಯ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ |
ದುರ್ಗತಿಗೆಯ್ದವಳ್ಳಹಜ |

ಆದರೆ—

ಸ್ವರ್ಗಕೆ ಮುಕ್ತಿಗೈದುವರ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ ಕೆ |
ಸ್ವರ್ಗವಂತಿದು ಸುಸಿದ್ಧಾಂತ ||

ಗಂಡಸಿನಂತೆ ಹೆಂಗಸಿಗಾದರೂ ಸದ್ಗತಿ ಸಾಧ್ಯ.
ಪುರುಷರ ಪರಿಣಾಮಕನುಸಾರಿಯಾದೊಂದು |
ಪರಿಣಾಮ ಸ್ತ್ರೀ ರತ್ನ ಕುಂಟು |
ಪುರುಷನೈದಿದಗತಿಯತ್ಯಲ್ಪ ದೂರ ಸಾ |
ರಿರುತಿಹಳವಳದರಿಂದ ||

‘ಯತ್ರ ನಾರ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಂತೇ ರಮಂತೇ ತತ್ರ ದೇವತಾ.’ ಎಂಬ
ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ರತ್ನಾಕರ.

ರತ್ನಾಕರನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

ರತ್ನಾಕರನ ಕವಿತಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಆತನು ಜಿನ ಸೇನಾದಿ ಇತರ ಕವಿಗಳ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭೋಗಸಂಧಿ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಲವು ವರ್ಣನೆಗಳು ನಾವು ನೋಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳು. ಅವು ಮೂಲದ ಪಡಿಯಚ್ಚಿಲ್ಲ; ರತ್ನಾಕರನ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿ.

ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಭಾಗ ಚರ್ವಿತಚರ್ವಣ—“ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡುವ ಕೆಸುಬಾಯಿದಾಸನಂತೆ.” ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕಲ್ಲುಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಳೆ ನಿಂತ ನೀರಾಗಿದೆ. ನಡುವೆ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕವಿಸಮಯದ ಕುದರೆಯ ಗೊರಚಿ, ಮಲಿತ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳಕು ನಾರುತ್ತದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾದಶಪುರಾಣಗಳೆರಬೇಕೆಂಬ ಸ್ವರ್ಣ ಶೃಂಖಲೆಗೆ ಪಂಪನಂತಹ ಪ್ರತಿಭಾವಂತನಾದ ಮಹಾಕವಿಯೂ ಒಳಗಾಗಿ ದ್ದಾನೆ; ಜಿನಸೇನನ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (ಆದಿಪುರಾಣ) ಯದ್ವೋದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಜಲಕೇಳಿ, ವನವಿಹಾರಾದಿ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಎಳೆತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಕೂಡ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ರತ್ನಾಕರಕವಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಈ ಔಚಿತ್ಯದ ಕೊಲೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ‘ಪ್ರಚುರದಿ ಪದಿನೆಂಟು ರಚನೆಯ ವಾಕ್ಯಕೆ | ರಚಿಸುವರಾನಂತು ಪೇಳೆ | ಉಚಿತಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪೇಳ್ವಿನಧ್ಯಾತ್ಮವೆ | ನಿಚಿತ ಪ್ರಯೋಜನವೆನೆಗೆ’ ಎಂದು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವರ್ಣನೆಗಳೇ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬಲವಂತ ಮಾಘಸ್ನಾನದ ದುರ್ದಶೆಯೇನೊ ಬಂದಿಲ್ಲ; ಘಾಘಾ

ವಿಕವಾಗಿವೆ. ಕಾವ್ಯವೆಂದೊಡನೆಯೇ ಸಮುದ್ರ ನಗರಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ಆರಂಭವಾದುದಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಈತನಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ತೋರಲಿಲ್ಲ.

ಕವಿಯು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಜನರು ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಿ, ರಸಾಸ್ವಾದನದಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಲೆಂದೇ ಹೊರತು ವಿದ್ವಜ್ಞನಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಬಿರುದುಬಾವಲಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದರೆ ತಾನೂ 'ಓದುಗಬ್ಬ' ವನ್ನು ಬರೆಯಬಲ್ಲ; ಇತರರಿಗಿಂತ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೇನೂ ಕೀಳಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಇರಿಸಬಲ್ಲ. ಅದರೆ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥ ಕಬ್ಬಿನಂತಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬಿದಿರಂತೆ ಆಗ ಬಾರದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ 'ಹಾಡುಗಬ್ಬ' ವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿದರೆ 'ಅಯ್ಯಯ್ಯ! ಚೆನ್ನಾದುದು' ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಗರು ಹೇಳುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಿಲುಗರು 'ರಯ್ಯಾ, ಮಂಚಿದಿ' ಎಂದೂ, ತುಳುವರು 'ಅಯ್ಯಯ್ಯ! ಎಂಚಪೋರ್ಲಾಂಡೆ' ದೂ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರಬೇಕು, ಸುಲಲಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ 'ರಳ, ಕುಳ, ಶಿಥಿಲ, ಸಮಾಸ, ಮುಂತಾದ ವ್ಯಾಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ 'ಕೋಟಿಯು' ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕೆಂಬ ಬಿರುದಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಅದನ್ನು 'ಪುಸ್ತಕದ ಬದನೆಕಾಯಿ' ಮಾಡಲು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ರತ್ನಾಕರನ ಶೃಂಗಾರರಸ ನಿರೂಪಣೆಯೂ, ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ ನೂತನ ರೀತಿಯದು. ಶೃಂಗಾರರಸ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಹೊಸ ಜೀವನ ತತ್ವವನ್ನೇ ಬೋಧಿಸ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ; ಕವಿಯು ತತ್ವಜ್ಞನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಇತರ ಜೈನಕವಿಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಕ್ಷಣಭಂಗುರತೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕಾದರೂ, ದೂರದ ಫಲಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಕೈಲಿರುವುದನ್ನು ಎಸೆಯುವುದು ಮೂಢತನ; ಇಲ್ಲಿನ ಸುಖವನ್ನು ನಿರ್ದುಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸವಿದು ಪರಮ ಸುಖದ ಕಡೆಗೆ ಕೈನಿಡೋಣ—ಎಂಬುದು ಈತನ ತತ್ವ.

ತನು ರೂಪು ವಿಭವ ಯಾವನ |
 ಧನ ಸೌಭಾಗ್ಯಾಯುರಾದಿಗಳೆಣಿ ಕುಡು ಮಿಂ |
 ಚಿನ ಪೊಳೆಪು ಮುಗಿಲ ನೆಳಲಿಂ |
 ದ್ರನ ಬಿಲ್ ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆಯುರ್ಬು ಪರ್ಬಿದ ಭೋಗಂ ||

ಎಂಬ ನಿರಾಶಾವಾದವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಯೋಗಭೋಗಗಳ ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಓದುಗರ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾನೆ, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾನವನನ್ನು ಸಂಸಾರದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೇಳಿದಂತೆ ಮುಳುಗಿಸುವ ಹಿರಿಯ ಗುಂಡುಗಳೆಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಈತನಮಾತುಗಳು ಬರಿಯ ಗಿಳಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ಜೀವನವು ಬರಿಯ ತಮಾಷೆಯಲ್ಲ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ, ದೀರ್ಘಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಅದರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದಾತ್ತಧೈಯವಿದೆ ಕವಿಗೆ. ಈ ಉದಾತ್ತಧೈಯವನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ತಂದು ತನ್ನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಹೀಗೆ ರತ್ನಾಕರನು ನಿರಂಕುಶಮತಿ ; ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಾರ್ಗವಲಂಬಿ. ತತ್ತ್ವ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ' ಇದಮಿತ್ಥಂ ' ಎಂದು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಕೊನೆಯ ಮಾತು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ರತ್ನಾಕರನ ಮಾತಾದರೂ ಕೊನೆಯ ಮಾತಲ್ಲದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಆತನು ಒಬ್ಬ ನೂತನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನೆಂಬುದಂತೂ ನಿರ್ವಿವಾದ. ಆತನೊಬ್ಬ ಔಚಿತ್ಯ ನಿಯಮಪಾಲಕ ; ಇತರ ನಿಯಮಗಳ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರತಕ್ಕವನು. ಕಾವ್ಯದ ಅರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಈತನದೊಂದು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವಿದೆ. ಈತನ ವರ್ಣನಾ ವಿಧಾನವೂ ನೂತನ ವಾದುದೇ. ವರ್ಣನೆಗಾಗಿ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲ ; ಕಥೆಗಾಗಿ ವರ್ಣನೆ. ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ಕಥೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ರತ್ನಾಕರನ ಶೈಲಿ

‘The style expresses the man’ ಎಂದು ಇಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ನಮ್ಮವರು ಎಂದೋ ಹೇಳಿದರು ‘ಶೀಲಸ್ಯ ಇಯಂ ಶೈಲೀ’ ಎಂದು. ಕವಿಯ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಆತನ ಮನೋಧರ್ಮವೇ ನೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ದೀರ್ಘಾಲೋಚನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಭಾವೋದಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಭಾವವು ಹೊರದೊರಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಶೈಲಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಭಾವವು ಬದಲಾದರೆ ಶೈಲಿಯೂ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಶೈಲಿಯನ್ನು, ಅದರ ಹಿಮ್ಮುಖವಾದ ಭಾವವನ್ನು ಹಿಡಿದು ರತ್ನಾಕರನ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ನಾವು ಒಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು.

ಕವಿಯು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪಂಡಿತರಂಜನೆಗಾಗಿ ಬರೆದಿಲ್ಲ; ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ, ಹೊನ್ನಮ್ಮನು ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬರೆದಿರುವಂತೆ. ಸಾಂಗತ್ಯದ ಧಾಟಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಬಹು ಸಹಜವಾದುದು. ಗರತಿಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗವು ಸಾಂಗತ್ಯದ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ರಚಿತವಾದುದು. ಹೀಗೆ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ಕವಿಯ ಬರವಣಿಗೆ ಲಲಿತಮನೋಹರವಾಗಿದೆ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅದರ ಅನುಭವ ವೇದ್ಯವಾಗುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ರತ್ನಾಕರನ ಶೈಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿದೆ; ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಇರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅದು ಇರುವಹಾಗೆ ವರ್ಣಿಸುವ ಚಾತುರ್ಯ ನಮ್ಮ ಕವಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಜನರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿರುವ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನು ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕುಂಭದ್ರೋಣದಂತೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಳೆಯನ್ನು

ವರ್ಣಿಸುವಾಗ “ ಕಿರುಧಾರೆಯಲ್ಲ ; ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳ ತೋರ | ದುರುವ
ಧಾರೆಯೊಳೆಡೆ ಬಿಡದೆ ” ಬರುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ “ ಅಗ
ಣಿತ ದೈವಗಳೊಂದು ಹಬ್ಬವ ಮಾಡ | ಲಗಲದೊಳ್ಳೆರೆದೊತ್ತಲಾಗಿ | ಗಗನ
ನೆಂದೆಂಬ ಸೇವಗೆಯೊ ರಳಿಂದ ಸೇವಗೆಯಿಳಿವೊಲು ಮಳೆಯಾಯ್ತು.” ಗುಡು
ಗನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ—

“ ಕೊಡದ ಸಾಲಂದದ ಮುಗಿಲ, ಕಾಮನಬಿಲ್ಲ | ಬಡಿಗೆಯಿಂ ಬಡಿಯೆ
ದೈವಗಳು |
ಒಡೆದಂತೆ ಗುಡುಗಾದುದೊಳಗಿದ್ದ ನೀರು ತೊ | ಟ್ಟಡುವಂತೆ
ಕರೆದುದು ವೃಷ್ಟಿ || ”

ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ
ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಕೌಶಲವಿದೆ.

ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದ, ಶ್ರವ್ಯೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರವಾಗಬಲ್ಲ ವಿಷ
ಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಯು ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಜಾಣ್ಮೆ
ಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಸಂಗೀತವರ್ಣನೆ ಅನ್ಯಾದೃಶವಾದುದು. ಅಲ್ಲಿ
ಪಾರಿಭಾಷಿಕಶಬ್ದಗಳ ಗೊಂದಲವಿಲ್ಲ ; ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಗಂಧವಿಲ್ಲದವನಿಗೂ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕವಿಯು ತಾನು ಅನುಭವಿಸಿ ಆನಂದಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.
ಆ ಆನಂದವನ್ನು ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ಓದುಗರ ಪಾಲು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.
ಅಲ್ಲಿಯ ಉಪಮಾನಗಳಂತೂ ಜೀವನದಿಂದ ತಾವಾಗಿಯೇ ಎದ್ದು ಬಂದಿರು
ವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ಒಳಗುಣೈದಾನಂದ ರಸ ತನ್ನ ತನು ತುಂಬಿ | ತುಳುಕಿ ಹೊರಗೆ ಸೂಸುವಂತೆ |
ತೆಳುವಸುರಿಂದ ಬಾಯ್ದೆರೆಯೊಳು ಸುಸ್ವರ | ಹೊಳೆದು ಮೋಹಿಸುತ್ತಿದ್ದದಾಗ ||
ಸುಳಿನಾಭಿಯೊಳು ಹುಟ್ಟಿ ಮೆಲ್ಲೆದೆಯೊಳು ಬೆಳೆ | ದೊಳಗೊರಲೊಳು

ಪ್ರಾಯವಡೆದು |

ಎಳೆಯಳ ಬ್ರಂಹರಂಧ್ರವನೇರಿ ಬಾಯ್ದೆರೆ | ಗಿಳಿದು ಮೋಹಿಸಿದುದಾಳಾಪ ||

ಬೆಳಗನೊಳೊಲಾಡುವಂತೆ ಸಂಗೀತದ | ಸುಳಿಯೊಳು ತೇಲಾಡುವಂತೆ |
ತೆಳುಗಾಳಿಯೇರಿ ವೈಹಾಳಿಯ ಮಾಡುವಂ | ತೆಳವೆಗಳರಸಿ ಹಾಡಿದಳು ||
ಕೆಂಬಾಯ ನಸುಬೆರಿದಾಯೆಂದು ರಾಗವ | ನಂಬುಜಾನನೆ ತುಡುಕಿದಳು ||
ವೀಣೆಯ ನುಡಿಸುತ ಪಾಡಿದರವಳಿಗ | ವೀಣೆಗಳೆರಡನೊಂದಾಗಿ |
ಹೂಣಿ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂಬೊಲಿಹುದು ಮರು | ರಾಣಿಯ ದನಿಯ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯೆ||

ಸಂಗೀತದ ದೃಶ್ಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ. ಇಷ್ಟನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ತುಲನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಸಂಗೀತದ ಭಾವಗೀತಕ್ಕೆ ತಾನೇ
ಇದು ಕಡಮೆಯಾದೀತು? ಆದರೂ ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ! ಕಲ್ಪನಾ ಚಾತು
ರ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕವಿಯ ರಸಾನುಭವವು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ಬಾಳಬಲ್ಲದು.

ಕವಿಯು ಮಾಡಿರುವ ನರ್ತನ ವರ್ಣನೆಯೂ ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ—

ನೋಟದೊಳಗೆ ಕೊಂದರೊಮ್ಮೆ ನೋಟಕರನು | ನಾಟಿಸಿ ನಸುನಗೆಯಿಂದ |
ಲೂಟ ಮಾಡಿದರು ಮೈಯೊಲಿದಾಟದಿಂದೆ | ಗೋಟಿಯ ಕೊಂಡರೇನೆಂಬೆ ||
ಸುಳಿದು ಸುತ್ತುವಳು ನಾಟ್ಯದೊಳು ಸಮ್ಮೋಹನ | ಜಳಧಿಯ ಸುಳಿಯೊ
ಎಂಬಂತೆ |

ಬಲಕೆಡಕೊಲೆದು ಹರಿವಳೆಳವಿಸಿಲ್ಲ | ಎಳನಾಗ ಹರಿವಂತೆ ಮುರಿದು ||

ಅತ್ಯಂತ ಗಹನವಾದ ವೇದಾಂತ ವಿಚಾರಗಳೂ ರತ್ನಾಕರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಸುಲಭವಾಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ.

ದೊರೆಯೆದ್ದು ಹೋಗಿನೆ ಹೋಗಿ, ಬಾರಿಂದರೆ | ಬರುತಿಹ ಸೇವಕರಂತೆ |
ಕರಣ ನಾಲ್ಕಿಂದ್ರಿಯವೈದವನುಸುರಿದಂ | ತಿರುತಿಹವೇನ ಬಣ್ಣಿಸೆನು ||
ಬೇಕಾದರಾಡಿಸಿ ಗಾಳಿಪಟವನರ್ತಿ | ಸಾಕಾಗಿ ಸುರುಳುವನಂತೆ |
ನೂಕಿಚಿತ್ತವ ಹೊರಗಾಡಿಸುವನು ತನ್ನೊ | ಕೇಕವಾಗಿರಿಸುವನೊಮ್ಮೆ ||
ಹೆಣ್ಣು ಸೊಂಕದ ಮುನ್ನ ಪುಟವೇರುತಿಹುದದು | ಹೆಣ್ಣು ತೋಳ್ವಲೆಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ |
ಪೊಣ್ಣುಪೊಣ್ಣನೆ ಹಾರುವೆರಳೆ ಮೋಸದಿ ಕಾಲು | ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದಂತಿಹುದು |
ಹೆಣ್ಣು ಹಿಡಿದಮೇಲೆ ಮಣ್ಣು ಹಿಡಿಯಬೇಕು | ಹೊನ್ನ ಹಿಡಿಯಬೇಕು ಸಹಜ |
ಹೆಣ್ಣು ಹೊನ್ನ ಮಣ್ಣು ಪಿಡಿದಾತ್ಮರೆಲ್ಲರು | ಮಣ್ಣು ಹಿಡಿದ ಲೋಹದಂತೆ ||

ಹೀಗೆ ಕವಿಯು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವೇದ್ಯವಾಗಬಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಸುಂದರವಾಗಿ, ಸಹಜವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಕಲೆಗಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ರತ್ನಾಕರನಲ್ಲಿ, ಅವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸುರಿಗೆಲಸ ಹೆಚ್ಚು. ವರ್ಣನೀಯ ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದರವನ್ನೂ ಜಕಣಾಚಾರಿಯಂತೆ ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸುವ ಸ್ವಭಾವ. ಇದರಿಂದ ಒಂದೇ ಭಾವವು ಎರಡೆರಡು ಸಲ ಮೂರು ಮೂರು ಸಲ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ—ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಬೇರೊಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಓದುಗರ ಊಹೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಕವಿ. ತಾನು ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರೇಕೆ ಕೈಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವ ಮನೋಧರ್ಮ. ಅವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ರತ್ನಾಕರನು ಆಯ್ದ ಕೊಂಡಿರುವ ಕಥಾವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಭಾವಾವೇಗಗಳು ಬರಲು ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲ. ಉಗ್ರಭಾವಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಈತನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸತ್ಯವು ಕಡಮೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ನಾಗಚಂದ್ರಕವಿಯಂತೆ ಇವನಲ್ಲಿಯೂ ಭಾವಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಪದಸಮೂಹವು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕವಿಯ ಮನೋಭಾವ ಬಹು ಕೋಮಲವಾದುದು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೆರಳಿಸಬಲ್ಲ—ಕೆಚ್ಚಿನ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಲ್ಲ—ಉಗ್ರಭಾವಗಳು ಆತನಲ್ಲಿ ಕಡಮೆ. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲವೂ ಸುಂದರವಾದ, ಕೋಮಲವಾದ, ಕಳಕಳಸುವ ಲಲಿತಕಲೆಯ ಕಡೆಗೇ. ಆತನು ಕೊಡುವ ಉಪಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉದ್ರೇಕಗೊಳಿಸುವಷ್ಟು ಕಾವಿಲ್ಲ. ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಲು ಮಾತ್ರ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಪಾಠಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಕವಿ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನ ಉಪಮೆಗಳು ಅಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿನ ಉಪಮೆಗಳನ್ನೇ ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದು ಅವರ ಮುಂದಿಡಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನ ಉದ್ದೇಶ. ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಉತ್ತಮವಾದ ಉಪಮೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಬಲ್ಲ. ನಾಟಕರಂಗದಲ್ಲಿ ತೆರೆ ಓರೆಯಾದುದನ್ನು “ ಸಂಜೆಗೆಂವೊ ಲೆವಂತೆ ತೆರೆ ತೊಲಗಿತು. ಕಣ್ಣೆ ಕಂಜಾಕ್ಷಿಯರು ಕಾಣಿಸಿದರು ” ಎಂಬ

ಸುಂದರ ಉಪಮಾನದಿಂದ ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಭಾವ ! ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆವ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕವಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಇಂತಹ ಉಪಮೆಗಳು ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಉಪಮೆಗಳು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಈತನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆಯೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೂ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಹೇಳುವುದು. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಿತಿಯೆಂಬುದು ಇವನ ಮನದೇವತೆ. ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಕೃತವೋ ಅಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸಂಗೀತದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಸಂತೋಷದ ವಿಚಾರವೆಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಅಚಿ ಈಚೆ ಇಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದನ್ನೇ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದಾಗ ಅದು ಸ್ವಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. “ ಉಚಿತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ವೇಲ್ಚಿನ್ ” ಎಂಬ ಈತನ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪ ಈಡೇರಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರನ ಸ್ಥಾನ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರನ ಸ್ಥಾನವಾವುದು ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಟದಿಗೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಹೇಗೋ, ರಗಳೆಗಳಿಗೆ ಹರಿಹರನು ಹೇಗೋ ಸಾಂಗತ್ಯಕ್ಕೆ ರತ್ನಾಕರ ಹಾಗೆ. ಆಯಾ ಭಂದಸ್ಸಿಗೆ ಅವರವರು ಸಾಮ್ರಾಟರು. ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳಂತಿರುವ ಉತ್ತಮ ಕವಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಭುಜಕ್ಕೆ ಭುಜವಾನ್ವಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವನು ನಮ್ಮ ಕವಿ. ಕಾವ್ಯ-ಧರ್ಮಗಳ ಸಮನ್ವಯ ರೂಪವಾದ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯರತ್ನದಿಂದ ಅಜರಾಮರವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನುಗಳಿಸಿರುವನು.

ಜಗದೊಳ್ ಸನ್ನಿಹಮಾದ ನಾಳ್ನುಡಿಗಳಂ ಭಂದಕ್ಕೆ ಬರ್ಪಂತೆ ನೆ |
ಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತಾಡುವ ಬಲ್ಲೆ, ಚಿತ್ತದೊಳೊರದ್ದಿರ್ವರ್ಧಮಂ ಕೂಡೆ ನಾ |
ಲಗೆಯಿಂ ರಂಜಿಸುವೊಂದು ಬಿನ್ನಣಮದಿನ್ನಾವಂಗೆ ಪುಣ್ಯಕ ಭಾ |
ಗಿಗೆ ಸೈಪಿಂ ದೊರೆಕೊಳ್ಳು ಮಾತನೆ ವಲಂ ಶೃಂಗಾರ ರತ್ನಾಕರಂ ||

— ಕವಿಕಾಮ

ಗ್ರಂಥಪಾಠ

‘ ಭರತೇಶ ವೈಭವ ’ದ ಗ್ರಂಥಪಾಠವನ್ನು ಮೂರು ಓಲೆ ಪ್ರತಿಗಳು, ಎರಡು ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಅಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿ—ಇವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದೆ. ದೊರೆತ ಮೂರು ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳೂ ಅಸಮಗ್ರವಾದುವು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಗೆ ಸೇರಿದುವು. ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಎಂ.ಎ., ಅವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ದೊರೆತುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೊದಲ ೭೧ ಸಂಧಿಗಳು (ಓಲೆ ಪ್ರತಿ ನಂ. ೨೭೪), ಸಂಧಿ ೨೨ ರಿಂದ ೮೦ ರವರೆಗೆ (ಓಲೆ ಪ್ರತಿ ನಂ. ೨೭೫), ಮೊದಲ ಐವತ್ತು ಸಂಧಿಗಳು ಇವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಚ, ಭ, ಜ—ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉಗ್ರಾಣದ ಮಂಗಳೇಶರಾಯರು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಅಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ‘ ಗ ’ ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯ ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿಗಳೆರಡನ್ನು (A ೨೪೨ ಮೊದಲ ೧೫ ಸಂಧಿಗಳು, A ೨೪೩-೧೬ ರಿಂದ ೩೧ ನೇ ಸಂಧಿ, A ೨೪೪-೩೨ ರಿಂದ ೪೬ ನೆಯ ಸಂಧಿ, A ೨೪೫-೪೭ ರಿಂದ ೬೪ ನೆಯ ಸಂಧಿ, A ೨೪೬-೬೫ ರಿಂದ ೮೦ ನೆಯ ಸಂಧಿ,—ಮತ್ತು, B ೧೬೬-ಸಂಧಿ ೧ ರಿಂದ ೨೭, B ೧೫೪-ಸಂಧಿ ೨೭-೫೪, B ೧೫೫ ಸಂಧಿ ೫೪-೮೦.) ಕ, ಖ, ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಅಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಯು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಪಾಠಾಂತರಗಳು ಹುಲುಸಾಗಿರಬೇಕಾದುದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವೋ ಸಂದೇಹವೋ ಬಂದಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯ ಗ್ರಂಥಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನನ್ನ ಪೂಜ್ಯಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೂ, ಲೈಬ್ರರಿಯ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದವರಿಗೂ, 'ಜ' ಓಲೇ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಎಂ.ಎ., ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

ಆಸ್ಥಾನ ಸಂಧಿ

ಪರಮ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಕೋಟಿ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯ
ಕಿರಣ ಸುಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶ
ಸುರರ ಮಕುಟಮಣಿ ರಂಜಿತ ಚರಣಾಬ್ಜ
ಶರಣಾಗು ಪ್ರಥಮ ಜನೇಶ

|| ೧ ||

ಬಿನ್ನಹ ಗುರುವೆ ಧ್ಯಾನಕೆ ಬೇಸರಾದಾಗ
ನಿನ್ನ ನಾದಿಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಕನ್ನಡದೊಳಗೊಂದು ಕಥೆಯ ಪೇಳುವೆನದು
ನಿನ್ನಾ ಜ್ಞೇಕಂಡ ನನ್ನೊಡೆಯಾ

|| ೨ ||

ಕಬ್ಬಿಗರೋದುಗಬ್ಬವ ಹಾಡುಗಬ್ಬವ
ಕಬ್ಬದೊಳೊರೆವರಿವೆರಡು
ಕಬ್ಬಿನಂತಿರಬೇಕು ಬಿದಿರಂತೆ ರಚಿಸಲೇ
ಕಬ್ಬೆ ಹೇಳಲೆ ಸರಸ್ವತಿಯೆ

|| ೩ ||

ಅಯ್ಯಯ್ಯ ಚೆನ್ನಾದುದೆನೆ ಕನ್ನಡಿಗರು
ರಯ್ಯಾ ಮಂಚಿದಿಯೆನೆ ತೆಲುಗಾ
ಅಯ್ಯಯ್ಯ ಎಂಚವೊಲಾಂಡೆಂದು ತುಳುವರು
ಮೆಯ್ಯುಬ್ಬಿ ಕೇಳಬೇಕಣ್ಣಾ.

|| ೪ ||

ರಳ ಕುಳ ಶಿಥಿಲ ಸಮಾಸ ಮುಂತಾದವ
ರೊಳಗಿಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಳ್ಳರುಂಟು
ಕೆಲವಿಲ್ಲಾದರುವಿಲ್ಲವೇಕೆಂದರವರ ಕೋ
ಟಲೆಯೇಕೆ ಹಾಡುಗಬ್ಬದೊಳು

|| ೫ ||

ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣವು ವಸ್ತುಕಕೆ, ವರ್ಣಕಕಿಷ್ಟು,
ವಿಕಳವಾದರು ದೋಷವಿಲ್ಲ.

ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣಕಾಗಿ ಬಿರಸು ಮಾಡಿದರೆ ಪು
ಸ್ತಕದ ಬದನೆಕಾಯಹುದು

|| ೬ ||

ಚಂದಿರನೊಳಗೆ ಕಪ್ಪುಂಟು ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು
ಕಂದಿ ಕುಂದಿಹುದೋ ನಿರ್ಮಲವೊ
ಸಂಧಿಸಿ ಶಬ್ದದೋಷಗಳೊಮ್ಮೆ ಸುಕಥೆಗೆ
ಬಂದರೆ ಧರ್ಮ ಮಾಸುವುದೇ

|| ೭ ||

ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯಸುಖದೋಳೋಲಾಡಿ ಧಾ
ರಿಣಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಜಿನಯೋಗಿಯಾಗಿ
ಕ್ಷಣಕೆ ಕರ್ಮವ ಸುಟ್ಟು ಜಿನನಾದ ಭೂಭುಜಾ
ಗ್ರಣಿಯ ವೈಭವವ ಲಾಲಿಸಿದೊ

|| ೮ ||

ಆಗಮವಧ್ಯಾತ್ಮವಳವಟ್ಟು ಶೃಂಗಾರ
ತ್ಯಾಗ ಭೋಗದ ಮೋಡಿ ಮೆರೆಯೆ
ಭೋಗಿ ಯೋಗಿಗಳೆದೆ ಜುಮ್ಮು ಜುಮ್ಮನೆ ನೇಮ
ದಾಗಿ ಸೊಲ್ಲಿಸುವೆನಾಲಿಸಿದೊ

|| ೯ ||

ಪ್ರಚುರದಿ ಪದಿನೆಂಟು ರಚನೆಯ ವಾಕ್ಯಕೆ
ರಚಿಸುವರಾನಂತು ಪೇಳೆ
ಉಚಿತಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪೇಳೆನಧ್ಯಾತ್ಮವೆ
ನಿಚಿತ ಪ್ರಯೋಜನವೆನಗೆ

|| ೧೦ ||

ಭರತಭೂತಳಕೆ ಸಿಂಗಾರವಾದಯೋಧ್ಯಾ
ಪುರದೊಳು ಮೂಲೋಕ ಪೊಗಳೆ
ಭರತ ಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಸುಖಬಾಳುತಿರ್ದನಾ
ಸಿರಿಯನಿನ್ನೇನ ಬಣ್ಣವೆನು

|| ೧೧ ||

ಪುರು ಪರಮೇಶನ ಹಿರಿಯ ಕುಮಾರನು
ನರಲೋಕಕೊಬ್ಬನೆ ರಾಯ
ಮುರಿದು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟರೆ ಕ್ಷಣಕೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಾಂಬ
ಭರತ ಚಕ್ರಿಯ ಹೇಳಲಳವೇ

|| ೧೨ ||

ಹದಿನಾರನೆಯ ಮನು ಪ್ರಥಮಚಕ್ರೇಶ್ವರ
ಸುದತಿಜನಕೆ ರಾಜಮದನ
ಚದುರರ ತಲೆವಣಿ ತದ್ಭವಮೋಕ್ಷ ಸಂ
ಪದನ ಬಣ್ಣಿಸಲೆನ್ನ ಹವಣೆ

|| ೧೩ ||

ಧರೆಯೊಳ್ಳಿಲ್ಲವ ಸುಟ್ಟರುಂಟಿಲ್ಲ ಭಸ್ಮ ಕ
ಪುರವ ಸುಟ್ಟರೆ ಭಸ್ಮವುಂಟೆ
ನರತತಿಗಾಹಾರ ನಿಹಾರವುಂಟೆಮ್ಮ
ಭರತೇಶಗಿಲ್ಲ ನಿಹಾರಾ

|| ೧೪ ||

ಕೋಮಲಾಂಗನು ಹೇಮವರ್ಣನು ಜಗವೆಲ್ಲ
ಕಾಮಿಸತಕ್ಕ ಚೆನ್ನಿಗನು
ಆಮೋದವುಕ್ಕುವ ಜವ್ವನಿಗನು ಸರ್ವ
ಭೂಮೀಶರೊಡೆಯನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೧೫ ||

ಆ ವಿಭುವೊಂದಿನದುದಯದೊಳೆದ್ದು
ದೇವತಾರ್ಚನೆಯನು ಮಾಡಿ
ಚಾವಡಿಗೈದಿ ತಾನೋಲಗವಾದೊಂದು
ಶ್ರೀ ವಿಲಾಸವನೇನನೆಂಬೆ

|| ೧೬ ||

ನವರತ್ನ ಹೇಮನಿರ್ಮಿತವೆನಿಪಾಸ್ಥಾನ
ಭವನದೊಳಾ ರಾಜರತ್ನ
ಭವಿವಡೆಸೆದನು ರತ್ನ ಪುಷ್ಪಕದೊಳು
ದಿವಿಜೇಂದ್ರನೊಪ್ಪುವಂದದೊಳು

|| ೧೭ ||

ತನುಕಾಂತಿ ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯೆಂಬ ಕೊಳದಲ್ಲಿ

ಕನಕಸಿಂಹಾಸನವೆಂಬ

ಕನಕಾಂಬುಜದ ಮೇಲಾ ರಾಜ (ಹಂಸ) ನಿ

ದ್ದನು ರಾಜ ಹಂಸನೆಂಬಂತೆ

|| ೧೮ ||

ಉದಯಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಮೆರೆವ ಭಾನುವಿಗೆ ಮ

ತ್ತಿದಿರಾದ ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯನಂತೆ

ಪದುಳದುತ್ತಂಗ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿ ದೇ

ಹದ ಕಾಂತಿ ಮೆರೆಯೆ ಮೆರೆದನು.

|| ೧೯ ||

ಆವ ಬಿಂಕವೊ ಎಡಗಾಲ ಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇ

ಲೋವಿ ಮಡಿದು ಮತ್ತೆ ಕೆಳಗೆ

ಹಾವುಗೆಯೊಳು ಪೆಂಡೆಯದ ಬಲಗಾಲೂರಿ

ರೀವಿಯೊಳೆಸೆದನಾ ರಾಯಾ

|| ೨೦ ||

ಬಲಗೈಯೊಳಾಂತ ಹೊನ್ನೊರೆಯ ಕಠಾರಿಯ

ಕೆಲಕೂರಿ ಮತ್ತೆಡಗೈಯಾ

ಮಲಗಿನ ಮೇಲೂರಿ ಬೀರಸಿರಿಯನಾಳ್

ಕಲಿಗಳ ದೇವನೊಪ್ಪಿದನು

|| ೨೧ ||

ನರುಸುಯ್ಯಗಾಳಿಗೆ ತೇಲ್ವ ದುಕೂಲದ

ಸೆರಗು ಸೇರುವೆ ದೊರೆ ಹೊದೆದು

ತರಸಿನೆದೆಯ ಹೊನ್ನ ಜನ್ನಿ ವಾರದ ರೇಖೆ

ಮೆರೆಯೆ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮೆರೆದನು

|| ೨೨ ||

ಮಿರುಪ ಕಿರೀಟವುಂಟದನಂದು ಧರಿಸಿತಿ

ಲ್ಲುರೆ ಮನದೊಂದು ಲೀಲೆಯೊಳು

ತುರುಬು ಚುಂಗೆಸೆಯೆ ಚಿಮ್ಮುರಿಸುತ್ತಿ ಸೊಬಗನೆ

ಕರೆವುತಿದ್ದನು ನೋಡುವರಿಗೆ

|| ೨೩ ||

ಜೋಕೆವಿಡಿದು ನೀಡುವೆಳೆಯ ಘಳಿಗೆಯ ಪ
ರಾಕಿನೊಳಗೆ ಕೈಕೊಳುತ
ಏಕೆ ನುಡಿಯನೋ ಇನ್ನೊ ಮೈಯೆಂಬಂತೊಂದು
ತೂಕದೊಳೆಸೆದನಾ ರಾಯಾ

|| ೨೪ ||

ಉಬ್ಬಿ ಬೆಳೆದು ಬಾಗಿತಿಲ್ಲ ರೇಖೆಗೆ ಬಂದು
ಹುಬ್ಬಿನಂತೆಸೆವೆಳೆ ಮೀಸೆ
ಹುಬ್ಬು ಮೀಸೆಯ ನೋಡಿ ನಲಿವ ಬವರಿಕಣ್ಣ
ಹಬ್ಬವ ಮಾಳ್ವನೆಲ್ಲರಿಗೆ

|| ೨೫ ||

ಕುಂಡಲಗಳಕಾಂತಿ, ಕಂಗಳಪ್ರಭೆ, ಗಂಡ
ಮಂಡಲ ದೊಳಗಾಡಲವನಾ
ಮಂಡೆಯೊಲೆದರೆ ಹೆಂಗಳಿಗೆ ಮನ್ಮಥನದೊ
ಖಂಡೆಯವಲುಗಿದಂತಿಹುದು.

|| ೨೬ ||

ಪದಕ ಕಡಗ ಕಂಠಮಾಲೆಯ ನವರತ್ನ
ದುದಿತಾಂಶು ದೇಹಕಾಂತಿಯೊಳು
ಪುದಿದು ಪೊಳೆಯೆ ಕಣ್ಣೆ ತೋರಿದನಿದ್ರಚಾ
ಪದೊಳು ಮಾಡಿದ ನೃಪನಂತೆ

|| ೨೭ ||

ಶಾಲಿಯ ತೆರೆಯ ತಟ್ಟುಚ್ಚಿ ದೀಪದ ಕಾಂತಿ
ಢಾಳಿಸುವಂತೆ ಲೋಕದೊಳು
ಆ ಲಲಿತಾಂಗನ ತನುಕಾಂತಿ ಮೊದೆದ ದು
ಕೂಲದ ಹೊರಗೆ ರಂಜಿಸಿತು

|| ೨೮ ||

ಬಳಸಿನ ನುಡಿಗಳೇನೋಲಗದೆಳೆವೆಂಗ
ಳೊಲಿದುಟ್ಟು ಬಿಳಿಯ ಶೀರೆಗಳೊ
ಚೆಲುವನ ತನುಕಾಂತಿ ಸೋಂಕಿದ ರಂಗು ಮಾ
ದಲವಣ್ಣವೆನಲೆಸೆದಿಹುದು

|| ೨೯ ||

ಹೆಂಗಳ ರೂಪು ಗಂಡರಿಗೆ ಗಂಡರ ರೂಪು
ಹೆಂಗಳ ಸೋಲಿಪುದೆಂಬ
ಪಾಂಗಲ್ಲವನ ಚೆಲ್ವಿಕೆ ಗಂಡುಪೆಣ್ಣಳ
ಕಂಗಳ ಸೆರೆವಿಡಿದಿಹುದು

|| ೩೦ ||

ತರತರ ವಿಡಿದು ಧಾಳಿಸುತಿಹ ದೀರ್ಘ ಚಾ
ಮರಗಳ ಸಾಲೊಳಿಸಿದನು
ಹರಿವ ಬೆಳ್ಳುಗಿಲೊಳು ತೋರಿ ಮರಸುವ ಚಂ
ದಿರನೋ ಭಾಸ್ಕರನೋಯೆಂಬಂತೆ

|| ೩೧ ||

ಬಲದೊಳು ಭೂಭುಜರೆಡದಲ್ಲಿ ಗಣಿಕೆಯ
ರೊಲುಮೆಯ ಕವಿಗಳು ಮುಂದೆ
ನಿಲೆ ಹಿಂದೆ ಹಿತವರು ಬಳಸಿದೆಕ್ಕಡಿಗರ
ಬಲು ಬಜಾವಣೆಯೊಳೊಪ್ಪಿದನು

|| ೩೨ ||

ವಾರನಾರಿಯರು ತಾವಾರನಾರಿಯರೊ ಶೃಂ
ಗಾರಕೆ ಸೋತು ಭಾವರನಾ
ಹಾರುತ್ತಿದ್ದರು ಸುರಪಶುವ ಗೋದಾನಕ್ಕೆ
ಹಾರುವ ಹಾರುವನಂತೆ

|| ೩೩ ||

ಅಂಬುಜವೆಲ್ಲವು ರವಿಯ ನೋಳ್ವಂತೆ ನೀ
ಲಾಂಬುಜ ನೋಳ್ವಂತೆ ಶಶಿಯಾ
ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯೆಲ್ಲ ನೃಪನ ನೋಡುತ ಮಿಕ್ಕ
ಹೆಂಬಲ ಮರೆದುದಲ್ಲಲ್ಲಿ

|| ೩೪ ||

ರೋಮಾಂಚನಸಿದ್ಧ ಜುಂಜುಮಾಲಪ, ಗಾ
ನಾಮೋದ ಚುಂಚುಮಾಲಾದ್ಯ
ಶ್ರೀಮಂತ್ರಗಾಂಧಾರ ರಾಗವರ್ತಕರೆಂಬ
ರಾಮಹೀಪತಿಯ ಗಾಯಕರು

|| ೩೫ ||

ಬಳ್ಳಬಾಯ್ದೆರೆಯದೆ ಭ್ರಾಂತುಗೊಂಡಂತೆ ಮೈ
ಯೆಲ್ಲ ತೂಗಾಡದೊಂದಿಸು
ಅಲ್ಲಾಟವುಂಟೋಜೆವಿಡಿದು ಬಾಯ್ದೆರೆಯುಂಟು
ಸಲ್ಲಲಿತದೊಳು ಹಾಡಿದರು

|| ೩೬ ||

ಜೋಡು ಜೋಡಾಗಿ ತಾವರೆಯಿದಿರೊಳು ಸ್ವರ
ಮಾಡುವ ತುಂಬಿಗಳಂತೆ
ನೋಡುತ ಭರತರಾಜನ ಮುಖಪದ್ಮವ
ಮಾಡಿದರಾಳಾಪಗಳನು

|| ೩೭ ||

ಭರತರಾಜನ ಮುಖಚಂದ್ರನ ಕಂಡ ಜಾ
ಣರಿಗೆ ಮಹಾಳಾಪವುಕ್ಕಿ
ಬರುತ್ತಿದ್ದು ವಿಂದುವ ಕಂಡ ಸಮುದ್ರದ
ಭರತದಂತೇನ ಬಣ್ಣಿಪೆನು

|| ೩೮ ||

ವೀಣೆಯ ದನಿಯಾವುದದೊಳು ಪಾಡುವ
ಗಾನದ ಧ್ವನಿಯಾವುದೆಂದು
ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಜಿನಸಿದ್ದಮಹಿಮೆಯ
ಕಾಣಿಸಿ ಪಾಡಿದರೊಲ್ಲ

|| ೩೯ ||

ರನ್ನ ಮೂರರ ಗುಣವನು ಮುಖವೀಣೆಯ
ಸನ್ನಾಹದಿಂದ ಹಾಡಿದರು
ಚೆನ್ನಾಯ್ತು ಸೊಬಗಾಯ್ತು ಸೊಗಸಾಯ್ತು ಲೇಸು ಲೇ
ಸಿನ್ನೊಮ್ಮೆಯೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೆ

|| ೪೦ ||

ದನಿ ಲೇಸು ಮೇಳದ ಜೋಕೆ ಲೇಸಾಳಾಪ
ವನುಭವಲೇಸು ಮತ್ತಲ್ಲಿ
ಜಿನನಾನು ಕೂಡಿತು ಲೇಸು ಲೇಸೆಂದು ರಾ
ಯನ ಮುಂದೆ ನುಡಿದರಿಚ್ಚಿಗರು

|| ೪೧ ||

ತುಂಬಿಯ ಗಾನವಂತಿರಲಿ ಕೋಕಿಲನಾದ
 ವೆಂಬರ ಮಾತದಂತಿರಲಿ
 ತುಂಬುರ ನಾರದರಿನ್ನೇಕೆ ಹೋಪುರೆ
 ಯೆಂಬಂತೆ ಸೊಗಸಿ ಹಾಡಿದರು

|| ೪೨ ||

ಸಮವಸರಣದೊಳು ವಿಮಲಕಿರಣದೊಳ
 ಗಮಲ ಮುನಿಗಳ ವೃಂದದೊಳು
 ಕಮಲಕರ್ಣಿಕೆಗೆ ಸೋಂಕದೆ ಸಿಂದ ದೇವನ
 ಗಮಕವನೊಲ್ಲ ಪಾಡಿದರು

|| ೪೩ ||

ಜಿನನ ಪೊಗಳ ಕೂಡೆ ಸಿದ್ಧರ ಕೀರ್ತಿಸಿ
 ಮುನಿಗಳ ವಂದಿಸಿ ಮತ್ತೆ
 ತನುವಿನೊಳಿದ್ದಾತ್ಮತತ್ವವಿಚಾರವ
 ಜನಪತಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಹಾಡಿದರು

|| ೪೪ ||

ನರುಗಬ್ಬಿನೊಳಗಣ ರಸವ ಕಾಣದೆ ಪಶು.
 ಹೊರಗಣಲೆಯ ಸವಿವಂತೆ
 ಅರಿದೊಳಗಾತ್ಮಸುಖವನುಣಲರಿಯದೆ
 ಹೊರಗೆಳಸುವರಂಗಸುಖಕೆ

|| ೪೫ ||

ತಿಳಿವೆ ಶರೀರ ತಿಳಿವೆ ರೂಪು ಬೆಳಗೆ ಮೈ
 ಬೆಳಗೆ ತಾನಾಗಿರುತಿಹುದು
 ತಿಳಿವು ಬೆಳಗುಗಳೆ ಹಂಸನ ಕುರುಹೆಂದು
 ತಿಳಿದು ನೋಳ್ವವನೀಗ ಧನ್ಯಾ

|| ೪೬ ||

ನಾಲಗೆ ಕುಡುಹು ಶರೀರವೆ ವಾದ್ಯ ನಿ
 ರಾಳಾತ್ಮನೇ ವಾದ್ಯಕಾರ
 ತಾಳಿನುಡಿಸುತಿರ್ದು ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೆ ದೇಹ
 ದೋಳಿನಂದದೊಳು ಬಿದ್ದಿಹುದು

|| ೪೭ ||

ವಾದ್ಯಗಳಾರಾರು ಪಿಡಿದು ಬಾಜಿಸಿದರೆ
ವೇದ್ಯವೆನಿಸಿ ದನಿಯಹವು
ಚೋದ್ಯವೀ ತನುವಾದ್ಯ ತಾಳೋರ್ವಗಲ್ಲದೆ
ಭೇದ್ಯವಾಗದು ಧ್ವನಿಗೊಡದು

|| ೪೮ ||

ಲೋಹವ ಹೊಕ್ಕನ್ನಿ ಹೊಯ್ಲಿ ಗಿಡುವುದಾ
ಲೋಹವನಗಲೆ ಹೊಯ್ಲುಂಟೆ
ದೇಹವ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದ ರಾತ್ರಿಗೆ ಬಾಧೆಯು
ದೇಹವಳಿಯೆ ಬಾಧೆಯುಂಟೆ

|| ೪೯ ||

ಹೊತ್ತ ದೇಹವ ಬರುಮರಣದೊಳ್ ಬಿಟ್ಟರೆ
ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹ ಮುಂದಹುದು
ಹೊತ್ತದೇಹವ ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹವ
ಪತ್ತದೆ ನಿಲ್ಲುದು ಮುಕ್ತಿ

|| ೫೦ ||

ಹಿಡಿದ ದೇಹವ ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದು ದೇಹವ
ಪಿಡಿಯದೆ ನಿಲ್ಲದೆಂತೆನಲು
ಬಿಡದೆ ಸುಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಕರ್ಮದ ಬೇರ
ಸುಡುವುದೊಂದೆಂದು ಪಾಡಿದರು

|| ೫೧ ||

ಹುಟ್ಟಿತಾಗಳೆ ನಸುನಗೆ ಮೊಗದೊಳು ಮನ
ದಟ್ಟಿತಾ ನುಡಿಯದೆ ಚಕ್ರಿ
ಇಟ್ಟನವರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೋಮಲಹಸ್ತ
ಮುಟ್ಟಿ ದೇವಾಂಗ ವಸ್ತ್ರವನು

|| ೫೨ ||

ಗಾನ ನಿಂದುದು ಗಾಯಕರ ಮೆಚ್ಚುಮಿಗೆ ಬಂದು
ದಾನಂದ ಸಂದುದು ಸಭೆಗೆ
ಭೂನಾಥನಾಸ್ಥಾನದೊಳಗಿದ್ದ ನಿಲ್ಲಿಗಾ
ಸಾ ನದ ಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ

|| ೫೩ ||

ಕವಿನಾಕ್ಯ ಸಂಧಿ

ಸಂಗೀತಗೋಷ್ಠಿ ನಿಂದುದು ಸಾಹಿತ್ಯಸು
ಸಂಗತಿಗಳಿಸಿ ನೃಪೇಂದ್ರ
ತುಂಗ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನೆರವಿಗೊಯ್ಯನೆ ತನ್ನ
ಕಂಗಳ ಕಾಂತಿದೋರಿದನು

|| ೧ ||

ಕವಿಗಳು ಹಲಬರುಂಟವರ ಮಧ್ಯದಳೊಬ್ಬ
ದಿವಿಜಕಲಾಧರನೆಂಬ
ಕವಿಯಿದ್ದ ನವನ ಮೊಗವ ನೋಡಲೊಡನಾ
ಕವಿನ್ನುಡಿದನು ಭಾವರಿದು

|| ೨ ||

ಶ್ರೀ ಜಿನಚರಣಾಬ್ಜ ಸುರಭಿಮಧುವ್ರತ
ರಾಜಾಧಿರಾಜಾಗ್ರಗಣ್ಯ
ರಾಜಿತ ಹಂಸಕಲಾನಂದ ನಿನಗೆ ಮ
ಹಾಜಯ ಸಿದ್ಧಿರಸ್ತೆಂದಾ

|| ೩ ||

ಜಯಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬುದು ವೈರಿಭೂಪರನೊತ್ತಿ
ಜಯಿಸಿದರದು ಲೌಕಿಕಾರ್ಥ
ಭಯಬಡಿಸುವ ಕಾಲಕರ್ಮವನೊತ್ತಿ
ಜಯಿಸಿದರದು ಪರಮಾರ್ಥ

|| ೪ ||

ಲೌಕಿಕ ಜಯವಂತರುಂಟು ಪಲಂಬರಾ
ಲೌಕಿಕ ಪರಮಾರ್ಥವೆರಡಾ
ಭೂಕಾಂತರಲ್ಲಿ ಪಡೆವುದು ದುರ್ಲಭ ಸುವಿ
ವೇಕ ಬೇಕದಕೆ ಚಕ್ರೇಶ

|| ೫ ||

ಭೋಗವಿಚಾರವು ಬೇಕು ನೃಪತಿಗಾತ್ಮ
ಯೋಗವಿಚಾರವು ಬೇಕು
ರಾಗರಸಿಕನಾಗಬೇಕು ಭಾವಿಸೆ ವೀತ
ರಾಗರಸಿಕನಾಗಬೇಕು

|| ೬ ||

ಕೊಡಬೇಕು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವರಿಯಬೇಕು
ನುಡಿಬೇಕು ಮೌನವೂ ಬೇಕು
ಬಡವರಂತಿರಬೇಕು ಪ್ರಭುವಿನಂತಿರಬೇಕು
ನಡೆಯಿದು ಜಾತಿಕ್ಷತ್ರಿಯರ

|| ೭ ||

ಪ್ರಜೆ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಹಿತನಂತೆ ವೈರಿಭೂ
ಭುಜರಿಗೆ ಭುಜಗೇಂದ್ರನಂತೆ
ಸಿಜಗುರುವಿಗೆ ಭೃತ್ಯನಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ
ಸಿಜಬಂಧುವಾಗಿರಬೇಕು

|| ೮ ||

ಪರವೆಂಗಳಿಗೆ ಹೇಡಿ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಡುಗಲಿ
ಪರಮತಕ್ಕೊಡಂಬಡಿ ಮೂರ್ಖ
ಅರುಹನಾಗಮದೊಳರ್ಥಿಗನಾತ್ಮ ಕಲೆಯೊಳು
ಸರಸನಾಗಿರಬೇಕು ನೃಪತಿ

|| ೯ ||

ಹವಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದ್ದಿಯವರ್ಗವ
ನವಿಚಳನಾಗಿರಬೇಕು
ಭುವನಕಿಂದಿನ ರಾಯ ಸ್ವರ್ಗಕೆ ನಾಳಿನ
ದಿವಿಜೇಂದ್ರನೆನಿಸಿರಬೇಕು

|| ೧೦ ||

ಎರಳೆ ಮೀನಾನೆ ಪತಂಗ ತುಂಬಿಗಳು ಕಾ
ತರಿಸಿ ಯೊಂದೊಂದಿದ್ದಿಯದೊಳು
ಪರಿಭವವಡೆದವಿನ್ನೈದಿದ್ದಿಯಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ದರಸು ಕೆಡುವುದಾವ ಚೋದ್ಯ

|| ೧೧ ||

ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಾಗ್ನಿ
 ಜ್ಞಾನಿಯಿಂದ್ರಿಯ ಪಂಚರತ್ನ
 ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಭೋಗಿಸುವ ಭೋಗಿ ಭವರೋಗಿ
 ಜ್ಞಾನವಿಡಿದ ಭೋಗಿ ಯೋಗಿ

|| ೧೨ ||

ಜ್ಞಾನಿಯ ಮುಟ್ಟಲಮ್ಮದು ಕರ್ಮವೆನ್ನಲಾ
 ಜ್ಞಾನ ತಾನಾವುದೆಂದೆನಲು
 ಜ್ಞಾನವೆ ನಾನು ಶರೀರ ನಾನಲ್ಲೆಂಬ
 ಮಾನಸದನುಭವವಲ್ಲೆ

|| ೧೩ ||

ಆಗಾಗ ದೇಹ ಬೇರಾತ್ಮ ಬೇರೆಂದು ವಿ
 ಭಾಗಿಸಿ ತನ್ನ ತಾ ನೆಮ್ಮಿ
 ಭೋಗಿಸಿದರೆ ಕರ್ಮಬಂಧವಿಲ್ಲಾಗಿಯಾ
 ಭೋಗಿ ತಾನೇ ಯೋಗಿಯಲ್ಲೆ

|| ೧೪ ||

ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಹೂಳ್ವ ಲೋಹಮಣ್ಣೆಡುವುದು
 ಹೇಮ ಮಣ್ಣೆಡುವುದೇ ನೃಪತಿ
 ಕಾಮಿಸಿ ಭೋಗಿಸುವಗೆ ಕರ್ಮಬಂಧ, ನಿ
 ಪ್ರೇಮಭೋಗಿಗೆ ಬಂಧವುಂಟೆ

|| ೧೫ ||

ನಿನ್ನ ವರ್ತನವಿದು ಪರಮರಹಸ್ಯವಿಂ
 ದಿನ್ನೊ ಬ್ಬರೊಳು ಕಾಣ್ಬೊಡಿಲ್ಲ
 ನಿನ್ನ ನಡೆಯ ನಿನ್ನ ನುಡಿಯ ನಿನ್ನೊಳೆ ಕಂಡು
 ನಿನ್ನ ಮುಂದೋದಿದೆನರಸ

|| ೧೬ ||

ಹೊರಗೆಲ್ಲವ ತೊರೆದೊಳಗೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ
 ಮೆರೆವವರುಂಟು ಲೋಕದೊಳು
 ಹೊರಗೆಲ್ಲವಿದ್ದೊಳಗೆನುವಿಲ್ಲೆನೆ ಬಚ್ಚ
 ಬರಿದಾದರಾರು ನಿನ್ನಂತೆ

|| ೧೭ ||

ಇವನನವನ ಗೆಲ್ವರಾವುದುಪಾಯವೆಂ
ದವನಿಯೊಳೆಣಿಸುವರುಂಟು
ಜವನ ಜಯಿಸುವರುಪಾಯವೇನೆಂದೆಂಬ
ಭುವನೇಶರುಂಟೆ ನಿನ್ನಂತೆ

|| ೧೮ ||

ಗಾನ ಮದ್ದಳೆ ತಾಳ ಲಯಕೆ ನರ್ತಿಪ ಮಂದ
ಯಾನೆಗೆ ಶಿರದ ಕುಂಭದೊಳು
ಧ್ಯಾನವಿಪ್ಪಂತೆ ರಾಜ್ಯದೊಳ್ದು ಮುಕ್ತಿಸಂ
ಧಾನದೊಳಗೆ ನಿನ್ನ ನೆನಹು

|| ೧೯ ||

ಪಟಗಾರನುರೆ ಸೂತ್ರವಿಡಿದಿದ್ದರಾ ಗಾಳಿ
ಪಟ ಗಗನದೊಳಾಡುವಂತೆ
ಕುಟಿಲವಲ್ಲಾತ್ಮ ನಿನ್ನಂಗದೊಳ್ದು ಸಂ
ಘಟಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯೊಳದೆ ಬುದ್ಧಿ

|| ೨೦ ||

ಮೊಲೆ ಮುಡಿ ಮುಖ ನಖ ಕಟ ತುಟಿಯೆಂದರೆ
ಒಲಿದೀವರುಂಟು ಲೋಕದೊಳು
ಒಳಹೊರಗಾತ್ಮ ಶರೀರವೆಂಬೀ ನುಡಿ
ಗೊಲಿದೀವರಾರು ನಿನ್ನಂತೆ.

|| ೨೧ ||

ಗದ್ದುಗೆಯೇರಿ ದುಷ್ಕಥೆಗೇಳಿ ಹಲಬರು
ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವರಥೋಗತಿಗೆ
ಗದ್ದುಗೆಯೇರಿ ಸತ್ಯಥೆಗೇಳಿ ಮುಕ್ತಿಯ
ಹೊದ್ದುವರಾರು ನಿನ್ನಂತೆ

|| ೨೨ ||

ಒಳಗಿದ್ದ ದೇವನ ಕಾಣದೆ ಹೊರಗೆ ದೇ
ಗುಲವ ಪೂಜಿಸುವೆಗ್ಗನಂತೆ
ಒಳಗಣಾತ್ಮನ ಬಿಟ್ಟು ಮೈಯನೆ ತಾನೆಂದು
ಸಲೆ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತಿಹರು

|| ೨೩ ||

ಇಂದ್ರನಂತಿನಂತೆ ಚಂದ್ರನಂತೆಂದು ನ
 ರೇಂದ್ರರು ಹೊಗಳೆ ಮೆಚ್ಚುವರು
 ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಲಯಕೊಳಗಾದರಾತ್ಮ ಜಿ
 ನೇಂದ್ರನೆಂದೆನಲೊಲೈ ನೀನು

|| ೨೪ ||

ನೃತ್ಯಕೇಳಿಯೊಳು ಸಂಗೀತಕೇಳಿಯೊಳು ಸಾ
 ಹಿತ್ಯಕೇಳಿಯೊಳಾತ್ಮಕಲೆಯ
 ಅತ್ಯಂತ ಮಮತೆಯೊಳಾದರಿಸುವ ಕೃತ
 ಕೃತ್ಯರಾರರಸ ನಿನ್ನಂತೆ

|| ೨೫ ||

ಭೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಭೋಗಿಯಹುದು ನಿನ್ನೊಳಗಾತ್ಮ
 ಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಯೋಗಿಯಹುದು
 ಭೋಗದೊಳಿದ್ದು ಯೋಗವ ಮಾಡಿ ಭವಮುಕ್ತ
 ರಾಗುವರಾರು ನಿನ್ನಂತೆ

|| ೨೬ ||

ತನು ಜನಗೃಹವೆಂದು ಮನ ಸಿಂಹಪೀಠವೆಂ
 ದನುಪಮಾತ್ಮನೆ ಜನನೆಂದು
 ನೆನಹನೆಲ್ಲವ ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ನೋಳ್ವಾಗ
 ಜನನಾಥ ತೋರುವನೊಳಗೆ

|| ೨೭ ||

ಕಲಿತು ಮರೆದುದೊಂದು ಪದ್ಯವ ನೆನೆದುದ
 ನೊಳಗೊಳಗಾಲೋಚಿಸಂತೆ
 ತಿಳಿವು ಬೆಳಗು ನನ್ನ ರೂಪೆಂದು ನೆನಹು ಮೈ
 ಯೊಳಗಾಡಲಾತ್ಮ ತೋರುವನು

|| ೨೮ ||

ಸುರುಚಿರ ಛಾಯಾಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಛಾಯಾ
 ಪುರುಷಗೆ ಸದೃಶನೆಂದು
 ಸ್ಮರಿಸುತ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರವರಂತೆ
 ಪರಮಾತ್ಮ ತೋರುವನೊಳಗೆ

|| ೨೯ ||

ಭೂಗ್ಗ ನೊಂದೇ ದಿನದೊಳು ತೋರನಾತ್ಮನು
ಬಗ್ಗಿದಾಗಲೆ ಬಾಗಿಲಹುದೆ
ನುಗ್ಗಿಯ ಮರನಲ್ಲ ಕರ್ಮವೆಂಬುದು ಕರ್ಮ
ಜಗ್ಗಲಿಯ್ಯನೆ ತೋರುತಿಹನು

|| ೩೦ ||

ಎಳೆಮಿಂಚಿನಂದದ ಬೊಂಬೆಯೊ ತಿಂಗಳ
ತಿಳಿವೆಳಗಿನೊಳಾದ ರೂಪೋ
ಪಳಕಿನ ಪುತ್ರಳಿಯೋಯೆನೆ ಕ್ರಮದಿಂದ
ಹೊಳೆವುದೊಳಗೆ ತನ್ನ ರೂಪು

|| ೩೧ ||

ನುಡಿಯಿಲ್ಲ ನಡೆಯಿಲ್ಲ ತನುವಿಲ್ಲ ಮನವಿಲ್ಲ
ಕಡೆಗೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವಿಲ್ಲ
ಕಡೆಸುಖ ಸುಜ್ಞಾನ ಕಾಂತಿಯೆ ರೂಪಾಗಿ
ವೊಡಲು ತುಂಬಿಹುದಾತ್ಮರೂಪು

|| ೩೨ ||

ದೇವ ನೀನಧ್ಯಾತ್ಮಸೂರ್ಯ ನಿನ್ನ ದಿರಲ್ಲಿ
ನಾವೆಲ್ಲರಧ್ಯಾತ್ಮರಸವ
ಈ ವಿಧವೆಂಬುದು ರವಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶವ
ದೀವಿಗೆಗಳು ತೋರ್ಪ ರೀತಿ

|| ೩೩ ||

ಬಾವನ್ನ ವೃಕ್ಷದೊತ್ತಿನೊಳಿದ ಮರಗಳು
ತಾವೆಲ್ಲ ಕಮ್ಮನಪ್ಪಂತೆ
ದೇವ ನಿನ್ನೊಡನಾಡಿ ನಾವೆಲ್ಲರದೆವು
ಜೀವಶುದ್ಧಿಯ ತುದಿಮೊದಲ

|| ೩೪ ||

ದಿವಿಜಕಲಾಧರ ಕವಿಯಿಂತು ರಚಿಸಿದ
ನವಸುಪ್ರಸಂಗ ರಾಯನಿಗೆ
ಕಿವಿಮೊಕ್ಕದೆದ್ದೆಡೆಟ್ಟತಧ್ಯಾತ್ಮವೆಂಬಾಗ
ಲನಲವಿಸುವನಾ ನೃಪತಿ

|| ೩೫ ||

ತನ್ನಂತರಂಗಾನುಭವವನೆಲ್ಲವನೀತ
 ಮುನ್ನ ಕಂಡಂತೆ ಪೇಳ್ವ ಪನು
 ಬಿನ್ನ ಣೆಯಹುದೆಂದು ಬಾಯ್ಬಿರೆದುಸುರದೆ
 ತನ್ನೆದೆಯೊಳು ಮೆಚ್ಚಿ ನೆನೆದ || ೩೬ ||

ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದೊಳೊಡ್ಡಿ ತಗರು ತಗರಿನಂತೆ
 ಮಾರ್ಕೊಂಡು ಹೊಡೆದಾಡಬಹುದು
 ಅರ್ಕನಂತೆಸವಾತ್ಮಯೋಗವಿಂತಿಹುದೆಂದು
 ಬೇರ್ಕೈದು ವಚನಿಸಲರಿದು || ೩೭ ||

ಆಗಮ ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕದೊಳೆಲ್ಲರ ತಲೆ
 ದೂಗಿಸಿ ಮಲಗಿಸಬಹುದು
 ಮೂಗರು ಕಂಡ ಕನಸಿನಂತೆ ಮೆರೆವಾತ್ಮ
 ಯೋಗವನಾರಾಡಬಹುದು || ೩೮ ||

ಉಂಡವ ತೇಗುವಂತಾತ್ಮನ ಭಾವಿಸಿ
 ಕಂಡವನದ ಪೇಳಬೇಕು
 ಕಂಡು ಪೇಳಿದರು ನಿರ್ಭವ್ಯರೊಪ್ಪರು ಭವ್ಯ
 ಪುಂಡರೀಕರು ಮೆಚ್ಚಬೇಕು || ೩೯ ||

ಈ ಕವಿಯಾಸನ್ನ ಭವ್ಯನಹುದು ಸಿದ್ಧ
 ಲೋಕಪಥಿಕನಹುದೆಂದು
 ವಾಕುದೋರದೆ ಮುನ್ನ ನೆನೆದು ಮತ್ತೊಯ್ಯನೆ
 ವಾಕುತೋರಿದನಾ ಚಕ್ರಿ || ೪೦ ||

ಬಾರೈ ದಿವಿಜಕಲಾಧರ ಸುಕವಿಯೆಂ
 ದಾರಾಯನೊತ್ತಿಗೆ ಕರೆದು
 ತೋರಹಸ್ತದಲುಡುಗೊರೆಯನಿತ್ತನು ಕಲ್ಪ
 ಭೂರುಹ ಕೈನೀಡಿದಂತೆ || ೪೧ ||

ಬಳಕಿಷ್ಟು ನಗೆಗೂಡಿ ಚೆನ್ನಾಯ್ತು ನಿನ್ನಾತ್ಮ
ನೊಳಗೆ ಕಂಡೈ ಲೇಸನುಡಿದೈ
ಬಳಲಿದೆ ಕುಳ್ಳಿರೆಂದಿಂತಯ್ಯ ನುಡಿಯಿಂದ
ಕಳುಹಿದನವನನು ರಾಯ || ೪೨ ||

ಕವಿಯ ಜ್ಞಾನಕೆ ರಾಯ ರಾಯನುದಾರ ಗೌ
ರವಕೆಲ್ಲರರ್ತಿಸುವಾಗ
ಧವಲ ಶಂಖಧ್ವನಿ ಘಳಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಭುಂ
ಭುವ ಭುಮೆನೆ ಕೇಳಲಾಯ್ತು || ೪೩ ||

ಆರೋಗಣಿವೇಳೆಗೆ ಸನ್ನೆಯಾಯ್ತೆಂದು
ಆ ರಾಜಸಭೆ ಭೋಂಕನೆದ್ದು
ಆ ರಾಯಗೆರಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡುದು ಕಡಲ ಮ
ಹಾರವಮೆನೆ ಧ್ವನಿ ಮಸಗೆ || ೪೪ ||

ಓಲಗ ಹರಿದುದೊಯ್ಯನೆ ಯೆದ್ದು ಆ ನರ
ಪಾಲಕ ಜಿನಶರಣೆಂದು
ಕಾಲತೊಡವು ಝಣಝಣರೆನಲೆದ್ದನೊ
ಡ್ಡೋಲಗದಿಂದ ಜೀಯೆನಲು || ೪೫ ||

ನಿತ್ಯದಾನವನೀಯದಾರೋಗಿಸೆನೆಂಬ
ಸತ್ಯಾಂಗಮುಂಟಾ ನೃಪಗೆ
ನಿತ್ಯದಾನಕೆ ಮುನಿಗಳ ತರಬೇಕೆಂಬ
ಕೃತ್ಯ ಸನ್ನದ್ಧನಾದ || ೪೬ ||

ಕವಿ ತನ್ನ ಹೃದಯವನರಿದುದ ಮೆಚ್ಚುತ
ಭುವನೆಶನೆದ್ದ ಯೋಗಿಗಳ
ಭವನಕೆ ತರಲನುವಾದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ
ಕವಿವಾಕ್ಯ ಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ || ೪೭ ||

ಆರೋಗಣೆ ಸಂಧಿ

ರಾಜರ ದೇವ ರಾಜಾದಿತ್ಯ ರಾಜಾಧಿ
ರಾಜರ ರಾಜನಾ ಚಕ್ರಿ
ರಾಜಮಂದಿರಕೋಜೆಯಿಂದಡಿಯಿಟ್ಟನು
ರಾಜವಿಡಾಯ ಬಿಮ್ಮನಲು

|| ೧ ||

ಕರೆದೊಬ್ಬ ಹಿತವನನೀ ಹೊನ್ನ ರಾಶಿಯ
ಪುರದೊಳಹ ಬಡವರಿಗೆ
ತಿರಿಕರಿಗೆವರ್ಗ ವೆಚ್ಚಿಸು ಹೋಗೆಂದು
ದೊರೆ ಹೊಕ್ಕನೊಡನರಮನೆಯ

|| ೨ ||

ಯತಿಗಳ ಗುಣವ ಬಣ್ಣಿಸುತ ದಾನೊದಳಾದ
ಅತಿಶಯಕಾನಂದ ಬಡುತ
ಪತಿ ಬಹದಾರಿಯ ನೋಡುತಲಾ ಪತಿ
ವ್ರತೆಯರಿದ್ದರು ಗೆಲುವಿನೊಳು

|| ೩ ||

ಕಂಡರು ಮುಖಕಾಂತಿ ಥಳಥಳಿಸುತ ಬಹ
ಗಂಡನ ತಮ್ಮಿದಿನೊಳು
ತಂಡ ತಂಡದೊಳ್ಲರಿದಿರಾಗಿ ಬಂದು ಮುಂ
ಕೊಂಡು ನುಡಿದರೊಳಗರು

|| ೪ ||

ದೇವರ ಪರಿಯಿಂದಿನಂದವಲ್ಲಿಂದೊಂದು
ಭಾವನಾಗೆಮಗೆ ತೋರುತಿದೆ
ಭಾವಿಸುವಾಗೊಂದು ಪರಮಲಾಭವ ವೆತ್ತ
ಠೀವಿಯೊಳಿದೆಯೆಂದರೊಸೆದು

|| ೫ ||

ರಾಜನ ಮುಂದೆ ಭೃತ್ಯಗೆ ಗುರುವಿನ ಮುಂದೆ
ರಾಜಗೆ ಹಮ್ಮು ಸಲ್ಲಿಂಬ
ರಾಜನೀತಿಯನರಿದಾ ರಾಜ ನಡೆದನು
ರಾಜವಿಡಾಯನ ಬಿಟ್ಟು

|| ೬ ||

ಕೂಡಿದ್ದ ರೆಲ್ಲರ ನಿಲಿಸಿ ಏಕಾಕಿತ್ವ
ಗೂಡಿ ನಡೆದನಹುದಾಗ
ಬೇಡವೆಂದರು ಬಿಟ್ಟುದಿಲ್ಲ ವೈಗಂಪಿಗೆ
ಪಾಡುತ್ತೈದಿದುವು ತುಂಬಿಗಳು

|| ೭ ||

ಬೇಡವೆಂದರು ಬೇಡ ಕಳುವುದ ಬಿಡುವನೆ
ಬೇಡವಣ್ಣದ ತುಂಬಿವಿಂಡು
ಬೇಡವೆಂದರು ಬರುತಿರ್ದುದು ತ್ಯಾಗಿಯ
ಬೇಡುವ ಯಾಚಕರಂತೆ

|| ೮ ||

ಹಾವುಗೆ ಮೆಟ್ಟಿದೆ ಕನ್ನಡಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ
ಭೂವರನಡಿಯಿಡುವಾಗ
ಮಾವಿನ ಕೆಂದಳಿರ್ಗಿದರಿದಂತೆಸೆದುದು
ಹಾವುಗೆ ಹಜ್ಜೆಯ ಕೆಂಪು

|| ೯ ||

ಎಡಬಲನತ್ತಿತ್ತ ನೋಡದೆ ಮುಂಬಜ್ಜೆ
ನಿಡಿದು ನಿಟ್ಟಿಸುತೊಯ್ಯನೈದಿ
ಕಡೆಯ ಚಾವಡಿಯ ಮುಂಗಡೆಯ ಬಾಗಿಲ್ವಾಡ
ದೆಡೆಯ ಮುಸುಕದಲ್ಲಿ ನಿಂದ

|| ೧೦ ||

ಬಳಿಕ ಹಸ್ತದ ಗಿಂಡಿ ಬಟ್ಟಲನಲ್ಲಿ ಹೊಂ
ಬಲಿಗೆಯ ಮೇಲೊಯ್ಯನಿರಿಸಿ
ಹೊಳೆವ ಸುವರ್ಣದ ಕಂಭವ ನೆಮ್ಮಿ ದಿ
ಗ್ಗಲಯವ ನೋಡುತ ನಿಂದ

|| ೧೧ ||

ನಿಲಿಸಿ ನಾಸಾಗ್ರದೊಳೆಡಗೈಯ ಬೆರಳೊಂದ
ಬಲಗೈಯ ಜಾನುವಿಗಿಟ್ಟು
ಚೆಲುವನೆಸೆದನು ಕಂಭವ ನೆಮ್ಮಿ ತಾನಿಂದ
ನಿಲುಗಡೆ ಜಗವ ಸೋಲಿಸುತ || ೧೨ ||

ಇನನ ಬರವನಾಶೆ ಮಾಡುವ ರಾತ್ರಿಯ
ವನಜದಂತಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ಮುನಿಗಳ ಬರವ ನಿಟ್ಟೈಸುತಾತಾನೊಬ್ಬ
ಮುನಿಯಂತೆ ಜಾನಿಸುತಿದ್ದ || ೧೩ ||

ಮುನಿಗಳು ಬಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯ ಚರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯೊ
ಳನುಮಿಸಿ ನೋಡುವನೊಮ್ಮೆ
ತನುವಿನೊಳಿದ್ದಾತ್ಮರೂಪ ಸುಜ್ಞಾನಲೋ
ಚನದಿಂದ ನೋಡುವನೊಮ್ಮೆ || ೧೪ ||

ಕೆಲಬಲದೊಳಗತಿ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲದೆ
ಕೆಲಬರೂಳಿಗದವರಾಗ
ಗಲಭೆ ಮಾಡದೆ ತಲೆಮರಸಿಕೊಂಡೊಡೆಯನ
ಬಳಸಿನೊಳಿದ್ದ ರೀಕ್ಷಿಸುತ || ೧೫ ||

ಲೋಕವೆಲ್ಲೆನ್ನ ನೋಲೈಸುತಿದರ್ರು ನಾನು
ಲೋಕವ ಬೆರಸೆನೆಂಬುದನು
ಲೋಕವರಿಕೆ ಮಾಡಲೆಂದು ನಿದಂತೆ ತಾ
ನೇಕಾಕಿಯಾಗಿದರ್ನಾಗ || ೧೬ ||

ಸಾರದಾನವನೀವೆನೆಂದು ಯೋಗೀಂದ್ರರ
ಹಾರುವುದೊಂದಲ್ಲದಾಗ
ಆರೋಗಿಪೆನೆಂಬ ನೆನಹಿಲ್ಲದಾ ದಾನ
ಶೂರನಿದ್ದನು ಸುಚಿತ್ತದೊಳು || ೧೭ ||

ಭಾವರಿಗೊಟ್ಟ ಯೋಗೀಂದ್ರ ರನಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಶ್ರಾವಕರೆಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಿಸಲು
ಭೂವರಾಗ್ರಣಿಯರ ಮನೆಯತ್ತ ಹೊಳೆದು
ಲ್ಲಾ ವೇಳೆಯೊಳು ಯೋಗಿರೂಪು || ೧೮ ||

ಬಲದ ಬೀದಿಯ ನೋಳ್ವನೆಡದ ಬೀದಿಯ ನೋಳ್ವ
ನೊಲಿದಿದಿವೀದಿಯ ನೋಳ್ವ
ಬಲಗೈಯ ಪೆಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಪ್ಪ ಯೋಗೀಂದ್ರರ
ಸುಳುಹುಗಾಣದೆ ಚಿಂತೆಮಾಳ್ವ || ೧೯ ||

ಇಂದೇನು ಪರ್ವೋಪವಾಸವೊ ಮುನಿಗಳಿ
ಗೆಂದಾಗ ತಿಥಿಯನಾರೈವ
ಇಂದಿದು ಪರ್ವವಲ್ಲೇಕೆ ಚಿತ್ತೈಸಿತಿ
ಲ್ಲೆಂದೆದೆಯೊಳು ಮರುಗುವನು || ೨೦ ||

ದಿನ ಬಂಜೆಯಾಗದೆ ಪರಮಾತ್ಮರತರಾದ
ಮುನಿಗಳಿಗನ್ನ ದಾನವನು
ಮನಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯವೆಂಬುದನಾವ
ಮನುಜ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂಬ || ೨೧ ||

ಹಡಗು ದ್ವೀಪಕೆ ಹೋಗುತಿರಲಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವ
ಗಡಣಿಸಿ ಕಳುಹುವನಂತೆ
ಬಿಡದೆ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಹೋಹ ಮುನಿಯ ಕೈಗನ್ನವ
ನಿಡಬೇಡವೆ ಎಂದು ನೆನೆವ || ೨೨ ||

ಉಣಲರಿಯದ ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಯ ಪೂಜೆಯಿಂ
ದುಣಿಸುವುದುಪಚಾರಭಕ್ತಿ
ಉಣಬಲ್ಲ ಮುನಿಯೆಂಬ ಜಿನಗನ್ನವೀವ ಸಂ
ದಣಿ ಮುಖ್ಯಭಕ್ತಿಯೆಂದೆಂಬ || ೨೩ ||

ಎಕಿಂದು ಮುನಿಗಳೇ ದೆಸೆಗೈದುತಿಲ್ಲೆಂದು
ಭೂಕಾಂತ ಚಿಂತಿಸುವಾಗ
ಅಕಾಶದೊಳಗೊಂದು ವಿಸ್ಮಯವಾದ ಮ
ಹಾಕಾಂತಿಯೊಡ್ಡ ಕಾಣಿಸಿತು

|| ೨೪ ||

ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಳ್ಪುದ ಮಾಣ್ಣೊಡನಾಕಾಶ
ದತ್ತ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ನೋಡಿದನು
ಹತ್ತಿರವಲ್ಲ ದೂರದೊಳಾ ಪ್ರಭೆಯೊಡ್ಡ
ಇತ್ತುದಾ ನೃಪಗೆ ಕೌತುಕವ

|| ೨೫ ||

ಎನೆನ್ನ ಬಹುದೀ ಪ್ರಭೆ ನೋಡೆ ಬೇರೊಂದು
ಭಾನುವಿನಂತೆ ತೋರುತಿದೆ
ಶ್ರೀ ನಿರಂಜನಸಿದ್ಧ ಎನುತ ನೋಳ್ವಾಗದು
ತಾನೆರಡಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು

|| ೨೬ ||

ಜನ ಜನ ಒಂದಾದುದೊಡನೆರಡಾದುದು
ಇನನಂತೆ ಚಂದ್ರನಂತೆಂದು
ಜನಪ ನೋಳ್ವಾಗಳಾ ಪ್ರಭೆಗಳು ಮುಟ್ಟಿ ಮು
ಟ್ಟಿನೆ ಬರುತಿರ್ದುವು ತನಗೆ

|| ೨೭ ||

ಅಹಾ ಪ್ರಭೆಯಿದು ಚಾರಣ ಮುನಿಗಳ
ರೂಹಾಗಬೇಕಹುದೆಂದು
ಊಹಿಸುತಿದ್ದವ ನೋಡುತಿದ್ದಾ ಮುನಿ
ರೂಹವ ಕಂಡ ಬಾನದೊಳು

|| ೨೮ ||

ಹರಿದುದು ಚೆಂತೆ ಸಂತಸವಾಯ್ತು ರೋಮಾಂಚ
ನೆರೆದುದಾಗಳೆ ದೇಹ ತುಂಬಿ
ಭರತನ ಪುಣ್ಯವೆ ಬಾಸೆಂದು ಕೆಲದೊಳ
ಗಿರಿಸಿದರ್ಚನೆಯ ಕೈಗಾಂತ

|| ೨೯ ||

ಗಿಂಡಿ ಬಟ್ಟಲನೆತ್ತಿ ಕೊಳುವನಿತರೊಳೆಂದು
ಮಂಡಲ ರವಿಮಂಡಲಗಳು
ಮಂಡಿತ ಮುನಿಗಳಾದಂತಿರ್ವರಾಗ ಭೂ
ಮಂಡಲಕಿಳಿತಂದರೊಡನೆ

|| ೩೦ ||

ಬಡವ ನಿಧಾನವ ಕಂಡಂತೆ ನಲಿವುತ
ನಡೆದನಾ ನೃಪನಿಧಿರಾಗಿ
ಒಡನೆ ನಿಲಿಸಿದನು ಮುನಿಗಳಿರ್ವರನು ಮೈ
ಗೊಡೆ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠಯೆಂದಾಗ

|| ೩೧ ||

ಭರದಿ ಗಂಧಾಕ್ಷತ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ
ದರುಶನಾಂಜಲಿ ಮಾಡಿ ಕೂಡೆ
ಹಿರಿಯ ಗಿಂಡಿಯನೆತ್ತಿ ಜಲಶುದ್ಧಿಯಿತ್ತನಾ
ದರ ಮಿಗೆ ಭಾವಶುದ್ಧಿಯೊಳು

|| ೩೨ ||

ಬಲಗೊಂಡನುರೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ತನ್ನೊಳು ತಾನು
ಗೆಲವೇರಿ ಮುನಿಗಳಿರ್ವರಿಗೆ
ನಲಿದೆರಗಿದನು ನಿಧಾನದೆಡೆಗೆ ದೀಪ
ಕಳಿಕೆ ತಾನೆರಗುವಂದದೊಳು

|| ೩೩ ||

ಮುನಿಗಳಿಗೊಲ್ಲ ನಿವಾಳಿಯನಿಟ್ಟಿನ್ನ
ಮನೆಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಬೇಕೆಂದು
ಮನುಜೇಶ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ ನಡೆದನು ಮುಂದೆ ಬಿ
ನ್ನ ನೆ ಗಮಿಸಿದರು ಯೋಗಿಗಳು

|| ೩೪ ||

ನಿಧಿಯನರಸುತಿದ್ದ ಕಂಡವನೊಯ್ಯನಾ
ನಿಧಿಯನೊಯ್ಯಂತಾತ್ಮಗೃಹಕೆ
ನಿಧಿಗಧಿನಾಥನು ಕೊಂಡೊಯ್ದನಾ ಗುಣ
ನಿಧಿಗಳ ತನ್ನ ರಮನೆಗೆ

|| ೩೫ ||

ಹೊನ್ನ ಬಾಗಿಲುಗಳ ರನ್ನ ದೋರಣಗಳ
ಪನ್ನಿರು ಸಾದಿನಿಂದೆಸೆವ
ಕನ್ನ ಡಿನೆಲದರಮನೆಯೊಳು ಹೊಕ್ಕು ನಿ
ಭಿನ್ನಾಂತರಂಗರೈದಿದರು

|| ೩೬ ||

ಕಿರಿದೆಡೆಗೈದಿ ಸೇವಕರು ನಿಂದರು ಮತ್ತೆ
ಕಿರಿದೆಡೆಗಿದಿರಾಗಿ ಬಂದು
ಕಿರುನಡುವೆಸೆಯೆ ಉಳಿಗವೆಗಳೂಳಿಗ
ವರಿದೆಸಗಲು ರಾಯ ನಡೆದ

|| ೩೭ ||

ತಗ್ಗು ಸೋಪಾನದೊಳೆವಾಗ ಮುನಿಗಳೆ
ಬೊಗ್ಗನೆ ಕೈಲಾಗುಗೊಡುವ
ಉಗ್ಗ ಡದೇರು ಸೋಪಾನದೊಳವರ ಕೈ
ಯೊಗ್ಗಿ ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆ ನೆಗೆವ

|| ೩೮ ||

ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀಪಾದವೆಚ್ಚರಿಕೆಯೆಂಬನು ಕೂಡೆ
ಆ ಮಾತನುಪಚಾರವೆಂಬ
ವೈದ್ಯನುದೊಳೆಯ್ದವ ನಿಮಗೆ ವೈಸರವುಂಟು
ಶ್ರೀಮುನಿತಿಲಕರಿಗೆಂಬ

|| ೩೯ ||

ಅದಕಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿರ ನೋಡಿ ನಾವಿಪ್ಪ
ಸದನವೆಲ್ಲವು ಡೊಂಕು ನಮ್ಮ
ಹೃದಯವಿನ್ನೆಷ್ಟು ಡೊಂಕೋ ನೀವು ಬಲ್ಲಿರೆಂ
ದೆದೆಗಿಂವುದೋರಿ ನುಡಿದನು

|| ೪೦ ||

ಮನೆ ಡೊಂಕು ಮನಸು ಡೊಂಕಾದರು ನಿಮ್ಮ ಶಿ
ಷ್ಯನ ಮೇಲಣತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಜಿನಕಲ್ಪರಿರ ಬಿಜಯಂಗೈದಿರಿನ್ನೆನ್ನ
ಮನೆ ಮನಗಳು ನೇರವೆಂದ

|| ೪೧ ||

ಆಡುವ ನೃಪನ ಮಾತಿಗೆ ನಸುನಗುತಿಪ್ಪು
ನೋಡುವರಾ ಮುನಿವರರು
ಕೂಡೊಂದು ಮಾತ ನುಡಿಯರಿಬ್ಬರುಪಶಾಂತಿ
ಗೂಡಿ ನಡೆದರು ಮೌನದೊಳು || ೪೨ ||

ನುಡಿಯಬೇಕೆಂಬಿಚ್ಛೆಯುಂಟು ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಮುನ್ನ
ನುಡಿಯೆವೆಂಬುದೆ ವ್ರತ ತಮಗೆ
ಒಡಲೊಳಾತನ ಭಕ್ತಿರಸಕೆ ಮೆಚ್ಚುತ್ತ ಮುಂದೆ
ನಡೆದರು ನಡೆಜಿನರುಗಳು || ೪೩ ||

ಭಂಸು ಭಕ್ತಿ ವಿನಯದಿಂದಾ ರಾಯ ರಾಜಾ
ಲಯಕೆ ಯೋಗಿಗಳನೊಯ್ಯಾಗ
ಜಯ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯರಿರುಗೊಂಬಂತೆ ರಾ
ಣಿಯರು ಬಂದರು ಚಕ್ರಧರನ || ೪೪ ||

ನವರತ್ನ ದಾಭರಣದ ಕಾಂತಿ ದೇಹ
ಚ್ಛವಿಯೊಳು ಬೆರಸಿ ಬಿಂಬಿಸಲು
ಭವನದ ನೆಳಲನೊತ್ತರಿಸುತ ಬಂದರು
ದಿವಿಜಲತಾಂಗಿಯರಂತೆ || ೪೫ ||

ಆರತಿಯೆತ್ತಿ ನಿವಾಳಿಯನಿಟ್ಟು ಗಂ
ಭೀರ ಗಮಕದೋಜೆಯಿಂದ
ಚಾರಣ ಯೋಗೀಂದ್ರರಡಿಗಳಿಗಾ ನೃಪ
ನಾರಿಯರೊಲೈರಗಿದರು || ೪೬ ||

ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿದಂತಾ ಯೋಗಿ
ಕ್ರಮಕಮಲಂಗಳ ತೊಳೆದು
ದ್ಯುಮಣಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯೋ ಎನೆ ಬೆಳಗು
ಳ್ಳಮೃತಗೃಹವನ್ನೈದಿಸಿದನು || ೪೭ ||

ಉನ್ನತಾಸನವಿತ್ತು ಪಾದಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ
ಹೊನ್ನ ಪಕರಣವ ಹರಹಿ
ತನ್ನ ಬಲಿಯರು ತಾನೆಚ್ಚಿತ್ತು ಮುನಿಗಳಿ
ಗನ್ನ ದಾನವನಿತ್ತರೊಸೆದು

|| ೪೮ ||

ದಾತೃಗಳೊಳಗವನೀಶನುತ್ತಮನು ಸು
ಪಾತ್ರದೊಳುತ್ತಮರವರು
ದಾತೃವಿತ್ತನು ಪಾತ್ರವಾಂತುದು ಸಿದ್ಧಾಂತ
ಸೂತ್ರದೊಳಿಂತು ಪೇಳ್ವಂತೆ

|| ೪೯ ||

ಬಡಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಯುಕ್ತಿ ಹಸ್ತಕೆ ತುತ್ತ
ಗೊಡುವ ರಾಯನದೊಂದು ಯುಕ್ತಿ
ಬಡವಿಲ್ಲದೆಸೆವ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಭಕ್ತಿ ಹೋ
ತಡೆಯದಿನ್ನವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ

|| ೫೦ ||

ಭಿನ್ನರುಚಿಗೆ ಹಿಗ್ಗದೊಂದು ವಸ್ತುವ ಬೇಡಿ
ಸನ್ನೆದೋರದೆ ಮುನಿವರರು
ತನ್ನ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನಿತ್ತ ದಿ
ವ್ಯಾನ್ನವ ಕೊಂಡು ದಣಿದರು

|| ೫೧ ||

ಬದ್ಧಪಲ್ಯಂಕಾಸನದೊಳೊಡನೆ ಮುಖ
ಶುದ್ಧಿಯ ಕೊಂಡು ಕೈದೊಳಿದು
ಸಿದ್ಧರ ಜಪಿಸಿ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ನಿರಂಜನ
ಸಿದ್ಧನ ನೋಡಿದರೊಳಗೆ

|| ೫೨ ||

ಲೆಪ್ಪದ ಪುತ್ರಲಿವೊಲು ಕುಳಿತತ್ತಿತ್ತ
ಲೊಪ್ಪಚ್ಚಿ ದೇಹ ಕಂಪಿಸದೆ
ನೆಪ್ಪರಿದಾತ್ಮನ ನೋಡಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದೊ
ಳಿಪ್ಪ ಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸಿದರು

|| ೫೩ ||

ಕೂಡೆ ಕಣ್ಣೆರೆದಿದಿರೊಳಗಿದ್ ರಾಯನ
ನೋಡಿದರಾನಂದದಿಂದ
ಅಡಲರಿಯೆನವನುತ್ಸಾಹವನು ಭಕ್ತಿ
ಗೂಡಿ ನಮೋಸ್ತು ಮಾಡಿದನು

|| ೫೪ ||

ಸಲೆ ಚಂದ್ರಗತಿಯೆಂಬ ಮುನಿ ಅಕ್ಷಯಂ ದಾನ
ಫಲಮುಸ್ತು ತೇ ಎಂದನೊಡನೆ
ನಲವಿನೊಳಾದಿತ್ಯಗತಿಯೆಂಬ ಯೋಗಿ ನಿ
ಮೃಲಿನಾತ್ಮಸಿದ್ಧಿರಸ್ತೆಂದ

|| ೫೫ ||

ಹಂಸನಾಥನೆ ಬಲ್ಲ ಭರತೇಶನಾ ಮುನಿ
ಹಂಸರಾಶೀರ್ವಾದಗೇಳ್ತು
ಸಂಸಿದ್ಧಿವಡೆದಂತೆ ನಲಿದನು ಸತ್ಪಾತ್ರ
ತಾಂ ಸಿಕ್ಕೆ ನಲಿಯದರಾರು

|| ೫೬ ||

ರಾಣಿಯರೆಲ್ಲರೊಲೈರಗಿದರಾಗ ನೇ
ರಾಣಿಯ ಬೊಂಬೆಗಳಂತೆ
ಕಾಣುತ್ತೆಲ್ಲರ ಹರಸಿದರು ಯೋಗಿಗಳು ಗೀ
ರ್ವಾಣ ಭಾಷೆಯೊಳವರರಿಯೆ

|| ೫೭ ||

ಸುರವಾಕ್ಯ ಸುರಭೇರಿ ಹೂಮಳೆ ಹೊಂಮಳೆ
ಸುರಭೀರವವೆಂದಿಂತು
ಸುರಕೃತ ಪಂಚವೈಭವಗಳಾದುವು ಮರು
ಭರತೇಶದಾನವೈಭವವೆ

|| ೫೮ ||

ಮುನಿಗಳೆದ್ದರು ಜಿನ ಶರಣೆಂದು ನೃಪನರ
ಮನೆಯಿಂದ ಶಾಂತಭಾವದೊಳು
ನನಗೆ ನೀವೇ ಶರಣೆನುತೆದ್ದನಾ ರಾಯ
ಮುನಿಗಳ ಪಿಂಡೆ ರಾಗದೊಳು

|| ೫೯ ||

ನಿಲ್ಲೆಲೆ ಭವ್ಯಯೆಂಬರು ಯೋಗಿಗಳು ದೇವ
 ರೊಲ್ಲಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿಯೆನುತ
 ಮೆಲ್ಲಗೆರಡುರೂಪ ಕೈಕೊಂಡು ಕೈಲಾಗಿ
 ನಲ್ಲಿ ನಡಸಿದನಿವರನು

|| ೬೦ ||

ನಾಕೆಂಟು ಮಾರು ನಡೆದು ಮುನಿಗಳು ಕೂಡೆ
 ಸಾಕು ನಿಲ್ಲೆಂಬರು ನೃಪನ
 ಸಾಕಾಗದಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿ
 ಬೇಕು ಚಿತ್ತೈಸಿಯೆಂದೆಂಬ

|| ೬೧ ||

ಮತ್ತೆಕಿರಿದುದೂರ ನಡೆವರು ಮುನಿಗಳ
 ನಿತ್ಯ ಬಾರದಿರೆಂಬರೊಡನೆ
 ಇತ್ತ ಬಾರೆಂದೆನ್ನ ನುಡ್ಧ ರಿಸದೆ ದೇವ
 ರೊತ್ತರಿಪರೆ ಎಂದು ನುಡೆವ

|| ೬೨ ||

ಮನದಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗುತಿಹರು ಯೋಗಿನಾಥರು
 ಮನುವಿನ ವಿನಯವ ಕಂಡು
 ಜಿನನ ಕುಮಾರನಲ್ಲವೆ ಎಂದು ನುಡಿಯದೆ
 ನೆನೆವುತ ನಡೆದರೊಜೆಯೊಳು

|| ೬೩ ||

ಕಡೆಯ ಬಾಗಿಲುಮುಟ್ಟಿ ಬಿಡದೆ ಬಂದನು ಮತ್ತು
 ಬಿಡುವಿಚ್ಛೆಯಾದುದಿಲ್ಲವರ
 ಬಿಡದೆ ಹಂಸರ ಕಾಣ್ಬ ಯೋಗಿರತ್ನರ ಕಂಡು
 ಬಿಡುವರೆ ಮೋಕ್ಷಗಾಮಿಗಳು

|| ೬೪ ||

ಆದೀಶನಾಣೆ ನೀನಿನ್ನು ನಿಲ್ಲೆಂದವ
 ರಾದರಮಿಗೆ ನಿಲಿಸಿದರು
 ಪಾದಕೆರಗದನಿವರಿಗೊಡನೊಂದೆ ರೂ
 ಪಾದನಾ ವಿಸ್ತಯರೂಪ

|| ೬೫ ||

ನಡೆನೋಡಿ ನಲವಿಂದ ಹರಸಿದರವರು ಮ
 ತ್ತೊಡನೆ ಲಂಘಿಸಿದರಂಬರಕೆ
 ಕುಡಿಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹೊಳೆದು ಹೋಹ ಯಗಳ
 ಬೆಡಗ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ನೋಡಿದನು

|| ೬೬ ||

ದಿಟ್ಟಿಗೆ ತೋರುವನಿತು ಹೊತ್ತು ಮುನಿಗಳ
 ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಮಿಗೆ ಹಾಯ್ದ ಮೇಲೆ
 ತೊಟ್ಟನೆ ತನ್ನ ರಮನೆಯತ್ತಲೊಲೆದನು
 ಪಟ್ಟವರ್ಧನ ಸಾರ್ವಭೌಮ

|| ೬೭ ||

ಕನಕ ರತ್ನದ ಹಾವುಗೆಯ ಮೆಟ್ಟಿ ಬೀಸುವ
 ಕನಕ ಚಾಮರಗಳೊಗ್ಗಿನೊಳು
 ಮನುಜೇಶನರಮನೆಗಡಿಯಿಟ್ಟನಲ್ಲಿಗೆ
 ಮುನಿಭುಕ್ತಿಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ

|| ೬೮ ||

ಮುನಿಭುಕ್ತಿ ಸಂಧಿ

ಜಿನನೊಬ್ಬ ಬಲ್ಲನಾ ಭರತಚಕ್ರೇಶನ
ಮನದನುಭವವದಿನ್ನೆಂತೊ
ಮುನಿಗಳ ಚರಿಗೆಯ ಕಾಲವನರಿದರ
ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ನಡೆದನು

|| ೧ ||

ಭತ್ತ ಚಾಮರ ಖಡ್ಗ ಹಾವುಗೆ ಮುಂತಾದ
ಧಾತ್ರೀಶಚಿಹ್ನೆ ವನಿಸಿ
ಪಾತ್ರದಾ¹ನದ¹ವೇಕ್ಷೆಯಿಂದೊಬ್ಬ ಶ್ರಾವಕ
ಮಾತ್ರವೆಂದೆನೆ ನಡೆತಂದ

|| ೨ ||

ಒಡನಿದ್ದ ಸೇವಕರೆಲ್ಲರ ತೊಲಗಿಸಿ
²ಮು²ಡಿಮುಟ್ಟು ಧೋತ್ರವನುಟ್ಟು
ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಣ ಬೀರೆ ಹೊದೆದ ದುಕೂಲವ
ಉಡಿಸುತ್ತಿ ನಡೆದನಾ ರಾಯ

|| ೩ ||

ಬಲಿ ಪುಷ್ಪದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ನಿಧಿಯನು ತರ
ಲೊಲಿದು ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥಿ ಪೋಷಂತೆ
ಚೆಲುವರರಸನರ್ಚನಾದ್ರವ್ಯವೆರಸಿ ನಿ
ಮಲಯೋಗಿ ಪಥಕೈದಿದನು

|| ೪ ||

ತೊಟ್ಟ ಮೋಹನನಾಟ್ಟದೊಳು ಮನ್ಮಥ ಬಾಳು
ಬಟ್ಟಲನಾಂತು ಬಹಂತೆ
ಬಟ್ಟಲು ಗಿಂಡಿವಿಡಿದು ಗರುವಿಕೆಯೊಡ
ಬಟ್ಟು ಬಹರಸನೊಪ್ಪಿದನು

|| ೫ ||

ಅಕ್ಕಾಜಿ ನೀ ನೋಡು ತಾ ನೋಡು ತಂಗಿ ನೋ
ಡಕ್ಕರಿಂದರಸನ ಮೊಗವ
ಠಕ್ಕೊ ಸತ್ಯವೊ ನಮ್ಮ ಮಾತೆಂದು ಕೇಳ್ವರು
ನಕ್ಕಾಡಿ ತಾವು ತಮ್ಮೊಳಗೆ

|| ೬ ||

ನಮ್ಮೊಳು ನಾವು ಕೆಲರು ಕೆಲಬರ ಕೇಳಿ
ನಮ್ಮ ನಾವಹುದಹುದೆಂದು
ಸುಮ್ಮಾನವಡೆದರೇಕಹುದೆಂದು ಸ್ವಾಮಿಯ
ನೊಮ್ಮೆ ಕೇಳುವೆವೆಂದರೊಡನೆ

|| ೭ ||

ಅಹುದೊ ಅಲ್ಲವೊ ನಾವು ಕಂಡ ಕಾಣ್ಕೆಯು ದೇವ
ಸಹಜದಿಂದುಸಿರಬೇಕೆಂದು
ಮಹಿಳೆಯರೆಲ್ಲರು ನಗುತ ಕೇಳಲು ರಾಯ
ನಹುದಹುದಹುದೆಂದನಾಗ

|| ೮ ||

ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡಿರಿ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಕಾಣುವ
ರಿನ್ನುಂಟೆ ನನ್ನೆದೆಯೊಳಗ
ಬನ್ನಿ ನಾವೆಲ್ಲವಿನ್ನಾ ರೋಗಿಸುವುದೆಂದು
ಮನ್ನಿಸಿ ಕರೆವುತ ನಡೆದ

|| ೯ ||

ಪಾದವ ತೊಳೆದಂಗದಟ್ಟವನಿಕ್ಕಿದ
ರಾದರದಿಂದೊಳ ಹೊಕ್ಕು
ಮೇದಿನೀಪತಿ ಕಂಡು ತನಗೊಬ್ಬಗೆಂದು ಸಂ
ಬೋಧಿಸಿದಂದು ಕುಳ್ಳಿರನು

|| ೧೦ ||

ಮುಂದಕೆ ನಡೆಯದೆ ನಿಂದನಲ್ಲಿಯೆ ಪೆಂಡಿ
ರೆಂದೆಂದು ತನಗಾದ ಮೇಲೆ
ಸಂದಣಿಗೊಂಡುಂಬರಾ ಪರಿಗೆಂದು ತಾ
ವಿಂದು ಯೋಚಿಸಿದರೆಂದರಿದ

|| ೧೧ ||

ಸ್ವಾಮಿಗಾರೋಗಣೆಯಾದ ಬಳಿಕಲುಂಬ
ನೇಮವುಂಟಿಮಗದರಿಂದ
ಸ್ವಾಮಿ ಭೋಜನಕೆ ಚಿತ್ತೈಸಬೇಕೆಂದೆಲ್ಲ
ಕೈಮುಗಿದರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ

|| ೧೨ ||

ಎಂದಿನ ಕ್ರಮವಿಂದು ಬೇಡಿ ನೀನೆಲ್ಲ ನಾ
ವಂದುದ ಕೇಳಿ ನೀವಿಂದು
ಒಂದಾಗಿ ಪಂತಿಯೊಳುಣಬೇಕು ಬನ್ನಿ ರೌ
ಎಂದು ಕರೆದನಬಲೆಯರ

|| ೧೩ ||

ಒಬ್ಬರ ನೋಗವನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿ ತನ್ನೊಳು
ಸಿಬ್ಬದಿಗೊಂಡು ಚಿಂತಿಪರು
ಒಬ್ಬರ ಪರಿಣತಿಯೊಬ್ಬ ರಿಗಿಲ್ಲದೊ
ಬೊಬ್ಬರಿಂತಾಡಿದರಾಗ

|| ೧೪ ||

ಪುರುಷಗನ್ನ ವನಿತ್ತು ಶೇಷಾನ್ನ ವನುಂಬ
ತರುಣಿಯವಳೆ ಸ್ವರ್ಗಸರಣಿ
ಸರಿಪಂತಿಯೊಳಗುಂಬ ಬಾಲೆ ತರುಣಿ ಕಾಡ
ಬೆರಣಿಯೆಂದೊರ್ವಳಾಡಿದಳು

|| ೧೫ ||

ತಾನು ಬೆರೆತುಕೊಂಡು ಪತಿಯ ಪಂತಿಯೊಳುಂಬ
ಳಾನಾರಿ ದುರುಳೆ ತನ್ನರಸ
ತಾನೆ ಕರೆದರುಂಡರೇನೆಂದು ಮತ್ತೊರ್ವ
ಮಾನಿನಿ ಕಿವಿಯೊಳಾಡಿದಳು

|| ೧೬ ||

ಪತಿಗುತ್ತರವ ಕೊಡಬಾರದು ಕೈಕೊಂಡ
ವ್ರತವ ಕೆಡಿಸಬಾರದಿದಕೆ
ಗತಿಯಾವುದತಿ ನೇಳಿಯಾಯ್ತೆಂದು ಕೆಲವರು
ಮತಿವಂತೆಯರು ಚಿಂತಿಸಿದರು

|| ೧೭ ||

ಏಕಾಂತ ಕೆಲರೊಳು ಯೋಚನೆ ಕೆಲರೊಳು
ಮೂಕತೆ ಕೆಲರೊಳೆಂದೆರಡು
ವಾಕು ಕೆಲರೊಳರೆ ಮನದೊಳಗರಿದಾ
ಭೂಕಾಂತ ನುಡಿದನಂತೆಂದು || ೧೮ ||

ಬನ್ನಿ ರೌ ನಿಮಗೆ ವ್ರತವ ಕೊಟ್ಟು ಗುರುವಾರು
ನನ್ನ ಕೇಳದೆ ವ್ರತವುಂಟೆ
ನನ್ನ ಕೇಳದೆ ಕೊಂಡರುರೆ ಕೇಳಿದದಕೇನು
ನನ್ನಾಣೆ ಸತ್ಯವೊ ಸಟೆಯೊ || ೧೯ ||

ಗುರುಸಾಕ್ಷಿ ದೇವಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ನೇಮವ
ಧರಿಸಿತಿಲ್ಲರಸ ನಿನ್ನಾಣೆ
ಸರಸಕೊಂದೇಳೆಂಟು ದಿನ ನಡಿಸಿದವದು
ಬರುತಿರ್ದುದೆಮಗರ್ತಿಯಾಗಿ || ೨೦ ||

ತರುಣಿಗಳಿರ ಬನ್ನಿ ತಪಸಿಗಳಗ್ರಗ
ಣ್ಯರ ಪಾನೀಯಾವೃತಮುಂಬ
ಬರಲೊಲ್ಲದೆಮ್ಮನೇತಕೆ ನೋಯಿಸುವಿರಿ ನಿ
ಷ್ಕರುಣೆಯರಿರ ಬನ್ನಿ ರೆಂದ || ೨೧ ||

ಗಂಡನ ನುಡಿಗೇಳ್ವ ರಹುದೆಂದರೊಡಬಟ್ಟು
ಗಂಡ ಪೇಳ್ವಂತೆ ಕೇಳಿದರು
ಪೆಂಡಿರು ಕೇಳ್ವುದೇನವನ ವಾಕ್ಯವನು ಷ
ಟ್ಟಂಡದೊಳಾರು ಮಾರುವರು || ೨೨ ||

ಹೊಂಗಿಂಡಿಯದಕುವ ತನ್ನ ಕೈವಿಡಿದೆತ್ತಿ
ಹೆಂಗಳ ಕರೆದು ಕೈವಿಡಿದು
ಅಂಗಾಲ ತೊಳದೊಳಗೈತನ್ನಿ ರೆಂದೀವ
ನಂಗಜರೂಪನರ್ತಿಯೊಳು || ೨೩ ||

ಮಡದಿಯೊರ್ವಳಿಗೆ ಗಿಂಡಿಯ ತನ್ನ ಕೈಮುಟ್ಟಿ
ಕೊಡುವಾಗ ಜಗುಳಿತಾ ಗಿಂಡಿ
ಒಡನೊರ್ವಳಾಗಳೆ ಜಿನಸಿದ್ದ ಸಿದ್ಧಯಿಂ
ವಿಡೆಯೊಳಾಂತಳು ರಾಯ ಮೆಚ್ಚಿ

|| ೨೪ ||

ಬಾಡಿತವಳ ಮೊಗ ಬಳಲಿತವಳ ನೋಟ
ನೋಡವಳಧರವಾರಿದುದು
ಬೇಡವೆಂದರೆ ಕೇಳಿರಕಟ ನೀವೇ ಜೋಲಿ
ಮಾಡಿದಿರೆನ್ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೆ

|| ೨೫ ||

ಈಕೆ ಕಂಭವನೆಮ್ಮಿ ನಿಂದಳಯ್ಯಯ್ಯೋ ನೋ
ಡಾಕೆ ಗೋಡೆಯನೊರಗಿದಳು
ಹಾ ಕಷ್ಟ ಭರತನ ಭಾಗ್ಯವೇತರದೆಂಬ
ನಾ ಕಾಂತೆಯರ ಚಿತ್ತ ಕರಗೆ

|| ೨೬ ||

ತಲೆಯ ತಡಹುವನು ಗಲ್ಲವ ಪಿಡಿದೊಯ್ಯ
ನಲಗುತ ನಗುತ ನೋಡುವನು
ಬಳಲಿದಿರೆಲ್ಲರು ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಬನ್ನಿರೆಂ
ದೊಳಗ್ಯಹಕೊಡನೆ ನಡೆದನು

|| ೨೭ ||

ಮಂಗಳ ಮೃದುತರಾಸನದಲ್ಲಿ ಚೌಕ ಸು
ಧಾಂಗವಾಗಿರೆ ನೃಪ ಕುಳಿತ
ಜಂಗಮಲತೆಗಳಂದದಿ ಬಂದು ಕುಳಿತರಾ
ಹೆಂಗಳೆಲ್ಲರು ಪಂತಿಯಾಗಿ

|| ೨೮ ||

ಸ್ತ್ರೀಯರು ತನ್ನೆಡ ಬಲದಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ
ವೈಯಾರದಿಂದ ಕುಳ್ಳಿರಲು
ರಾಯನಿದ್ದನು ರತ್ನಹಾರದ ನಡುವಣ
ನಾಯಕರತ್ನದಂದದೊಳು

|| ೨೯ ||

ಹಲಬರು ರಾಯನ ಪಂತಿಯೊಳೂಟಕೆ
ಕುಳಿತರು ಮತ್ತವರಲ್ಲಿ
ಕೆಲಬರಾರೋಗಣಿಗಿಡೆನಾಡಲನುವಾಗಿ
ಸುಳಿದಾಡುತಿರ್ದರರ್ತಿಯೊಳು

|| ೩೦ ||

ಕಾಂಚನದಿಂದ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ
ಸಂಚಿಸಿದುಪಕರಣಗಳ
ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿಯರಾಂತು ಸುಳಿದರಾಗತ್ತಿತ್ತ
ಮಿಂಚಿನ ಲತೆಗಳೆಂಬಂತೆ

|| ೩೧ ||

ಲಾವಣ್ಯ ಧಗಧಗಿಸುವ ನರಪತಿಯ ಮುಂ
ದೋವಿಟ್ಟ ಹೊಂಬರಿವಾಣ
ಭಾವಿಸಲೊಪ್ಪಿತು ರವಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯ ಹೊಂ
ದಾವರೆಯಂತೆ ಚಿಲ್ಲಿನೊಳು

|| ೩೨ ||

ಬಟ್ಟ ಹೊಂಬರಿವಾಣದಂಚಿನೊಳಗೆ ಸಾಲು
ಬಟ್ಟಲು ಕೆಲವು ಬಟ್ಟಲೊಳು
ಇಟ್ಟ ಮಾಣಕದ ಸೋಟಗಗಳೆಸೆಯೆ ತಿಟ್ಟ
ವಟ್ಟು ತಿಂತಿಣೆಯೊಳೊಪ್ಪಿದನು

|| ೩೩ ||

ಅರೋಗಣಿಗೆ ಕುಳಿತಾ ರಾಯನೊತ್ತಿನ
ನಾರಿಯರೆಸೆದರೆಂತೆನಲು
ದೇವಾವೃತವನುಂಬಮರೇಂದ್ರ ನೊತ್ತಿನ
ದೇವಾಂಗನೆಯರೆಂಬಂತೆ

|| ೩೪ ||

ತಂದೆಡೆ ಮಾಡುತಿದ್ದರು ವನಿತೆಯರೊಲ
ವಿಂದ ದಿವ್ಯಾನ್ವ ಪಾನಗಳ
ಅಂದುಗೆಗಳ ಗೆಜ್ಜೆಗಳ ದನಿ ಝಲಿಝಲಿ
ರೆಂದಿನೆ ಪಂತಿ ಪಂತಿಯೊಳು

|| ೩೫ ||

ತೊಟ್ಟರವಕೆ ಜಡೆ ಕಾಸೆಯಂದದೊಳಿಳಿ |
 ವಿಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲು ಸೆರಗು
 ಬಟ್ಟವೆಂಗಳು ಕೆಲಬರು ಸುಳಿದರು ಹೊನ್ನ
 ಚಟ್ಟ ಸಟ್ಟುಗಳನಾಂತು

|| ೩೬ ||

ಹೊಂಗೆಲಸದ ಭಾಜನದೊಳಿದ್ದ ಮೃತಸಾ
 ರಂಗಳ ಸಕಲ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳ
 ತಂಗಿಗಕ್ಕಗೆ ಸ್ವಾಮಿಗಕ್ಕಾಜಿಗೊಂದು ಬೆ
 ಡಂಗಿಯರುಣಬಡಿಸುವರು

|| ೩೭ ||

ಇವಳು ಗಂಡನ ಪಂತಿಯೊಳು ಕುಳಿತುಂಬುವ
 ಳವಳಿಗಾನಿಕ್ಕುವಳೆಂಬ
 ಸವತಿ ಮತ್ಸರವಿಲ್ಲ ತಾನೆಂದರವರೆಂಬ
 ಸುವಿನಯ ಮಿಗೆ ಬಡಿಸಿದರು

|| ೩೮ ||

ಸಾರವಸ್ತುಗಳ ತಂದಗಲೆಲ್ಲ ತುಂಬುವಂ
 ತಾರಯ್ದು ಬಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ
 ಆ ರತಿ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲವೆಂಬ ಪೆಂಗಳು ಪತಿ
 ಗಾರತಿಯೆತ್ತಿದರೊಸೆದು

|| ೩೯ ||

ಕುಸುಮಾಂಜಲಿ ಮಾಡಿ ಕೈಮುಗಿದೊಡನೊಂದು
 ದೆಸೆಗೆ ಸಾರಿದರಬಲೆಯರು
 ನಸುನಕ್ಕನಾ ರಾಯನಾ ಸತಿಯರದೊಂದು
 ಹೊಸಬಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಕಂಡು

|| ೪೦ ||

ಕಡುಕು ಚಿಮ್ಮುರಿ ಬೊಟ್ಟು ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ವೊ
 ನ್ನು ಡಿದಾರ ದೋತ್ರವೆಂಬಿಷ್ಟ
 ಗಡಣಿಸಿ ಮೈಯಮೇಲಿದ್ದು ವು ಮತ್ತೊಂದು
 ತೊಡಕಿಲ್ಲದೊಡನೊಪ್ಪವಡೆದ

|| ೪೧ ||

ಹಸ್ತಪ್ರಕ್ಷಾಲನ ಕೈಗಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ
ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮಾಡಿ
ವಿಸ್ತೀರ್ಣತಲ್ಪದಮೇಲೆ ಬಲಿದನು ಪ್ರ
ಶಸ್ತ ಪಠ್ಯಂಕಾಸನವ

|| ೪೨ ||

ಎಡದ ಗುಲ್ಪದ ಮೇಲೆ ಬಲದಗುಲ್ಪವನಿಟ್ಟು
ತೊಡೆ ಬೆಡಗಿಸೆಯೆ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು
ಎಡದ ಹಸ್ತದ ಮೇಲೆ ಬಲದ ಹಸ್ತವನು ಸಂ
ಘಡಿಸಿಟ್ಟನಂಸ್ತ್ರಿಯಮೇಲೆ

|| ೪೩ ||

ಶಾಂತಭಾವದೊಳು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ನೆನಹು ಲೋ
ಕಾಂತಕೆ ನಡಸಿ ಸಿದ್ಧರನು
ಅಂತರಂಗಕೆ ತಂದು ಪೂಜಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು
ಕಂತು ಸನ್ನಿಭನು ಕಣ್ಣೆರೆದ

|| ೪೪ ||

ಬಟ್ಟಿನಮೇಲೆಡಗೈಯೂರಿ ಬಲಗೈಯ್ಯ
ನಿಟ್ಟನು ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿ
ಕೊಟ್ಟನು ತನುವಿಗೆ ಹಂಸನಾಥಗೆ ಮುನ್ನ
ಕೊಟ್ಟ ದಿವ್ಯಾನ್ನ ಪಾನಗಳ

|| ೪೫ ||

ಜ್ಞಾನಾನ್ನ ವನಾತ್ಮಗರ್ಪಿಸುತಿಹನನ್ನ
ಪಾನವ ಮೈಗೀವುತಿಹನು
ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲದೆ ಭರತೇಶನೆದೆಯ ಸಂ
ಧಾನವ ಬಲ್ಲವರಾರು

|| ೪೬ ||

ದುಷ್ಟರಾಜನ ಮಾತನವನ ರಾಜ್ಯದೊಳರು
ವಷ್ಟು ದಿವಸ ಕೇಳ್ದರಂತೆ
ಅಷ್ಟಕರ್ಮದೊಳು ತಾನಿರ್ದುನರಿದಾತ್ಮ
ದೃಷ್ಟಿಯುಂಡನು ಕಾಲವರಿದು

|| ೪೭ ||

ಅರಸನಾರೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಕಿಕ್ಕಣ್ಣಿಂದ
 ಅರಸಿಯರುಗಳ ನೋಡಿದನು
 ಕರವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ
 ಪರಿಗಂಡು ವಿಸ್ಮಯನಾದ

|| ೪೮ ||

ಏಕೆ ತುತ್ತಿಡರೆಂದು ಕೈಸನ್ನೆ ಯಿಂದವ
 ಲೋಕಿಸಿದನು ನರನಾಥ
 ಆ ಕುಶಲಿಯರೆಡೆಮಾಡುವವರ ಕರೆ
 ದೇಕಾಂತದೊಳು ಪೇಳ್ವರೊಂದ

|| ೪೯ ||

ಎಡೆಮಾಡುವಬಲಿಯರೆಯ್ದು ರಾಯ ತು
 ತ್ತಿಡುವನ್ನ ದೊಳಗೊಂದು ತುತ್ತ
 ತುಡುಕಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೋಗಿ ಪೆಂಗಳಿಗಲ್ಲ
 ಎಡೆಮಾಡಿದರು ಹವಣಿದರು

|| ೫೦ ||

ಎಲ್ಲರು ತುತ್ತಿಟ್ಟರದಕೆ ರಾಯನು ತಲೆ
 ಯಲ್ಲಾಡಿ ತಣಿದನೆದೆಯೊಳು
 ಅಲ್ಲವೆ ಮತ್ತೇನು ಪತಿಭಕ್ತಿ ಮನೆಮನೆ
 ಗೆಲ್ಲಕೆ ಬಹುದೇ ಲೋಕದೊಳು

|| ೫೧ ||

ಪುರುಷನಿಧಾನನ ಶೇಷಾನ್ನ ತಾವುಂಬ
 ಹರಿವಾಣಕೈಯ್ದರಲೊಡನೆ
 ಪುರುಷನಾಥನೆ ಬಲ್ಲವನರ ಮನಸಿನೊಂದು
 ಹರುಷವನುಂಡರರ್ತಿಯೊಳು

|| ೫೨ ||

ಜೀವಬಲವ ದೇಹಬಲವ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಂ
 ಜೀವನರಸಪಿಂಡವೆನಿಸ
 ಮೂವತ್ತೆರಡು ತುತ್ತುಗಳಿಂದ ತಣಿದನು
 ಭೂವರನಾ ಸಮಯದೊಳು

|| ೫೩ ||

ರಾಜ ಕೈತೊಳೆದನು ಸತಿಯರು ಕೈದೊಳೆ

ದೋಜೆಯಿಂದಿದಿರೊಳು ಸಿಲಲು

ಆ ಜನಸತಿ ಯೆಡೆಮಾಡಿದ ಸತಿಯರು

ಭೋಜಿಸಲೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ

|| ೫೪ ||

ನಮಗಿನ್ನು ಭೋಜನಾಂತದ ಕ್ರಿಯೆ ಕಿರಿದುಂಟು

ಅವರಿಗೆ ಬಡಿಸಿ ನೀವೆಂದು

ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಮಾ

ನವಸತಿಯೋಗದೊಳಿದ್ದ

|| ೫೫ ||

ಕುಳ್ಳಿರಿರಕ್ಕ ನೀವೆಲ್ಲ ಬಳಲಿರೆಂ

ದೊಳ್ಳಿತ ನುಡಿದು ಭಾವೆಯರು

ಎಲ್ಲರಿಗುಣಬಡಿಸಿದರವರವರಂದ

ದಲ್ಲಿಯೆ ಸವಿದರನ್ನವನು

|| ೫೬ ||

ಸ್ಮರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಮಂತ್ರವನು ಚಿದಂಬರ

ಪುರುಷನ ನೋಡಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು

ಭರತೇಶ ಕಣ್ಣೆರೆದೆದ್ದನು ಜಿನಸಿದ್ಧ

ಶರಣೆಂದು ಪರಮಲೀಲೆಯೊಳು

|| ೫೭ ||

ಹೆಚ್ಚಡವನು ಹೊದೆವುತ ಹಾವುಗೆಯ ಮೆಟ್ಟಿ

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪವನು

ಮೆಚ್ಚಿ ಭಾವಿಸುತ ಬಂದನು ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗೆ

ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದಿಲ್ಲದ ಚಂದ್ರ

|| ೫೮ ||

ತೂಗುಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮೊರಗುಮೂಡೆಗೆ ವಾವು

ಭಾಗವನಿಟ್ಟು ಕುಳಿತನು

ಆಗಳೆ ಬಂದರು ಧುಳಧುಳನಬಲೆಯ

ರಾ ಗಾಡಿಕಾರನಿದ್ದೆಡೆಗೆ

|| ೫೯ ||

ಪರಿಮಳದೊಡೆವುತ ಪನ್ನೀರ ಚಿಮ್ಮುತ
 ತಿರುಹುತ ಬೀಸಣಿಗೆಗಳ
 ಚರಣವನೊತ್ತುತ ವೀಳೆಯಗೊಡುತ ಸೌಂ
 ದರಿಯರಿದ್ದರು ಬಳಸಿನೊಳು

|| ೬೦ ||

ನಿಂದೋಲಗ ಸಾಕು ಕುಳ್ಳಿರಿಯೆಂದೊಲ
 ವಿಂದವನೀಶ ನುಡಿವನು
 ಮಂದಗಮನೆಯರು ಮೃದುತಲ್ಪದೊಳಗೋಜೆ
 ಯಿಂದೆಲ್ಲದೊಲ್ಲು ಕುಳಿತರು

|| ೬೧ ||

ವಾರಿಜಾಕ್ಷಿಯರೊಳು ಸರಸಸಲ್ಲಾಪ ಗಂ
 ಭೀರ ಪ್ರಸಂಗ ಕೇಳಿಯೊಳು
 ಆ ರಾಜಯೋಗೀಂದ್ರನಿರುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಲ್ಲಿಗೆ
 ಆರೋಗಣೆಯ ಸುಸಂಧಿ

|| ೬೨ ||

ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಸಂಧಿ

ಮತ್ತೊಂದು ದಿನದುದಯದೊಳೆದ್ದು ಜನಸಿಡ್ಧ
ರುತ್ತಮಾರಾಧನೆಗೈದು
ಚಿತ್ತಜರೂಪನುಪ್ಪರಿಗೆಯೊಳೊಲಗ
ವಿತ್ತನದೇನ ಬಣ್ಣಿಸೆನು

|| ೧ ||

ಕುಂದಣದುಪ್ಪರಿಗೆಯಮೇಲೆ ನವರತ್ನ
ದಿಂದಾದ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ
ಪ್ರೊಂದಾವರಿಯಂತೆ ಹೊಳೆವ ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ
ಬಂದು ಕುಳಿತನು ರಾಜೇಂದ್ರ

|| ೨ ||

ತನುಕಾಂತಿ ಭೂಷಣಕಾಂತಿಯಾ ಮಂಟಪ
ದನುಪಮಕಾಂತಿ ಮೇಳ್ಳಿಸೆ
ಜನಪತಿ ತಾನೊಬ್ಬ ದಿನಪತಿಯಂತಿದರ್
ದಿನಪತಿಯುದಯ ಕಾಲದೊಳು

|| ೩ ||

ಕಾಳಂಜಿ ಹಡಪ ಚಾಮರ ಗಿಂಡಿ ಮೊದಲಾದ
ಊಳಿಗದಂಬುಜಾಕ್ಷಿಯರು
ಸಾಲಭಂಜಿಕೆಗಳಂತೆಡಬಲದಲ್ಲಿ ನಿಂ
ದೋಲೈಸುತಿದ್ದರೊಜೆಯೊಳು

|| ೪ ||

ಮಂಡಿತಾಲಂಕಾರ ಕಾವ್ಯನ ರಾಯನ
ವೆಂಡಿರಿಗೋದಿಸಿದವಳು
ಪಂಡಿತೆಯೆಂಬೆಂಬ ದಾದಿ ಬಂದರಸನ
ಕಂಡು ಕೈಮುಗಿದಳರ್ತಿಯೊಳು

|| ೫ ||

ರಾಣಿಯರೆಲ್ಲ ಸಿಂಗರಿಸಿ ಲೀಲೆಯೊಳು ಕೈ
ಗಾಣಿಕೆಗಳ ಕೈನಿಡಿದು
ಪ್ರಾಣನಾಥನ ಕಾಣಲುಪ್ಪರಿಗೆಯನು ಬಿ
ನ್ನಾಣದಿಂದಡರಿದರಾಗ

|| ೬ ||

ಮದನನರ್ತಿಗೆ ಮೇರುಗಿರಿಯನೇರಲು ತನ್ನ
ಸುದತಿಯರರಸಿ ಬಹಂತೆ
ಚದುರೆಯರೇರುತ್ತಿದ್ದರು ಮೇರುಸೌಧ ನಾ
ಮದ ಹಿರಿದುಪ್ಪರಿಗೆಯನು

|| ೭ ||

ನೋಡಿ ಬಾ ತಂಗಿ ಯೆಚ್ಚರಿಕೆಯಕ್ಕಾಜಿ ಕೈ
ನೀಡಕ್ಕ ಕೋ ಹಿಡಿ ತಾಯಿ
ಓಡದಿರಕ್ಕಾ ಬಾ ಬಾ ತಂಗಿಯೆಂದು ಮಾ
ತಾಡುತ್ತೇರಿದರೊಲನಿನೊಳು

|| ೮ ||

ಹರಿವೃತ್ತಿದ್ದ ಪಳಿಗೆ ಹರಿ ಹರಿ ಮುಂದೆ ನಿ
ನ್ನರಸನೀವನು ದೊಡ್ಡ ಮೆಚ್ಚ
ಬರಲಾರದವರೇನನಾಡರೆನುತ ತಾವು
ಸರಸವಾಡುತ ಪತ್ತತಿಹರು

|| ೯ ||

ತವಕಿಸಿ ನಡೆ ನಡೆಯನುತಿಪ್ಪಳವಳೆಷ್ಟು
ದಿವಸದಿಂ ಕಾಣಳೊ ಪತಿಯ
ನಿವಗೆ ಹಿತವ ಪೇಳ್ವದೆನ್ನದು ತಪ್ಪು ಮಾ
ನವ ಮಾಳ್ವೆನೆನುತೇರುತಿಹಳು

|| ೧೦ ||

ಜನ್ಮನ ಸೊಕ್ಕಿನವರಿಗೆ ನೋಡು ಮಾಡವ
ಕವ್ವರೆಗೊಂಡೇರುತಹರೆ
ಅವ್ವ ನೀವೇನನಾಡಿರಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ
ಸುವ್ವಲಾಲೆಯನಾಡಿಸುವರು

|| ೧೧ ||

ಮೌನವೀಕೆಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಂತಾತ್ಮನ
ಜಾನಿಸುತ್ತೈದುವ ಪರಿಯೊ
ಎನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು ಹೇಳು ನಿನಗೆ ಸು
ಧ್ಯಾನವ ಕಲಿಸಿದನಾರೆ

|| ೧೧ ||

ಧ್ಯಾನಗೀನವ ನೀವು ನಿಮ್ಮರಸನು ಬಲ್ಲಿ
ರಾನೇನ ಬಲ್ಲಿನಾ ಗುಸುಟ
ಈ ನಿಮ್ಮ ಸರಸಸಲ್ಲಾ ಪಕೆ ಮನದಲ್ಲಿ
ಆನಂದಿಸುತ ಬಂದೆನಕ್ಕ

|| ೧೨ ||

ಹಿಂದುಳಿದರೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದರೆ ಸುಮ್ಮನೆ
ಬಂದರೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ
ಒಂದೊಂದ ಕಲ್ಪಿಸುವಿರಿ ನಿಮ್ಮನುರೆ ಗೆಲಾ
ವಂದವನಾ ಚಕ್ರಿ ಬಲ್ಲ

|| ೧೪ ||

ಬಿನದ ಸಾಕಿನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬನ್ನಿ ಮಂಟಪ
ಸನಿಹವಾದುದು ಹೆಣ್ಣುಗಳಿರ
ತನುವನೋಸರಿಸಿ ಕಂಡೋಚೆಯೊಳ್ಳೆತನ್ನಿ
ರೆನುತೇರುತಿಹರಲ್ಲಿ ಕೆಲರು

|| ೧೫ ||

ನಡೆವಾಗ ಸವತಿಯ ಕಾಲಮೇಲೊಂದು ಕ
ಪ್ಪಿಡಿದರೆ ಕಂಡೊರ್ವಳದನು
ತೊಡೆಗಳು ಕೈಮುಟ್ಟಿ ತಂಗಿ ಹಾ ಹಾಯೆಂದು
ಒಡನಾಕೆ ಝಂಕಿಸಿ ಹೋಗಿ

|| ೧೬ ||

ಕಾಲಮೇಲದೆ ಕಪ್ಪು ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳೆಂದೊಲ್ಲ
ಹೇಳದೆ ತೊಡೆವರೆ ತಂಗಿ
ಓಲಗ ಮುಟ್ಟಲಾದುದು ಸುಮ್ಮನೈದಕ್ಕ
ಕೇಳಬಹುದು ನಮ್ಮ ಮಾತು

|| ೧೭ ||

ಇಂತು ವಿನೋದ ವಿನಯದಿಂದ ಭೂಪನ
ಕಾಂತೆಯರೆಲ್ಲರೋಜೆಯೊಳು
ಅಂತರಸದೆ ನಡೆದರು ಮುಟ್ಟಮುಟ್ಟಲೆಂ
ಬಂತಾಗಲೋಲಗಸಾಲೆ

|| ೧೮ ||

ಅರಸಿಯರಾನಂದದಿಂದ ಮಾಡವನೇರಿ
ಬರುತಿಪ್ಪರೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನು
ಚರಣದಂದುಗೆ ಕಟಿಸೂತ್ರದ ದನಿಮುಂದೆ
ಹರಿದು ಹೇಳಿದುವರಸನಿಗೆ

|| ೧೯ ||

ಅಳುಕುತೋಸರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮೆಲ್ಲನರಸನ
ಬಳಿಗೆ ನಡೆದು ಮುಂದೆ ನಿಂದು
ನಳತೋಳ ನೀಡಿ ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಕೈಮುಗಿ
ದೊಳಸಾರಿ ನಿಂದರೋಜೆಯೊಳು

|| ೨೦ ||

ನೀಲಾಂಗಿಯೊರ್ವಳು ಬಂದು ಕಾಣಿಕೆಗೊಂದು
ನೀಲಾಂಬುಜವ ತಂದಿತ್ತು
ಮೇಲೆ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂದಳು ಕೆಲದೊಳಗಿಂದ್ರ
ನೀಲದ ಪುತ್ರಳಿಯಂತೆ

|| ೨೧ ||

ರಾಣಿಯೊರ್ವಳು ಬಂದು ಹೊಂದಾವರೆಯ ಕೈ
ಗಾಣಿಕೆಯಿತ್ತು ಕೈಮುಗಿದು
ಕ್ಷೋಣೇಶನೆಡೆದ ಭಾಗವ ಸಾರಿ ನಿಂದಳು
ಮಾಣಿಕಬೊಂಬೆಯೆಂಬಂತೆ

|| ೨೨ ||

ಕೆಂಪಿಯೊರ್ವಳು ಬಂದು ರಾಯನ ಹಸ್ತಕೆ
ಸಂಪಗೆ ಹೂಗಳ ನೀಡಿ
ಪೆಂಪಿಂದ ಕೈಮುಗಿದಬಲೆಯರೆಲ್ಲರ
ಗುಂಪಿನೊಳಗೆ ನಿಂದಳೊಡನೆ

|| ೨೩ ||

ಕರಿಯಳೊಬ್ಬಳು ಬಂದು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ತನ್ನ
ಕರಕುಶಲದೊಳು ರಚಿಸಿದ
ಸುರಗಿಯ ಮಾಲೆಯನಿತ್ತಳು ರತಿದೇವಿ
ಸುರಗಿಯ ಮದನಗೀನಂತೆ

|| ೨೪ ||

ಅಂಗಜವೀರಗೆ ಪೂವಿನ ಖಡ್ಗವ
ಸಂಗಡಿಸುವ ರತಿಯಂತೆ
ಹೊಂಗೇದಗೆಯ ಕಠಾರಿಯನೊರ್ವ ಲ
ತಾಂಗಿ ತಂದಿತ್ತುಳು ನೃಪಗೆ

|| ೨೫ ||

ಬಟ್ಟಜವ್ವನೆಯೊರ್ವಳಡಿಯಿಟ್ಟು ಕಾಣ್ಕೆಗೆ
ಬೆಟ್ಟದಾವರೆಯ ತಂದಿತ್ತು
ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಕೈಮುಗಿದರಸನ ಗದ್ದುಗೆ
ಮುಟ್ಟಿ ನಿಂದಳು ವಿಭವದೊಳು

|| ೨೬ ||

ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ಸಂಮುಖದೊಳು ನಿಲ್ಲದೆಲ್ಲರ
ಮೈಯ ಮರೆಗೆ ಸಾರುವವಳ
ಕೈಯಹಿಡಿದು ಕರೆತಂದೊರ್ವಳರಸಗೆ
ಕೈಯಕಾಣ್ಕೆಯ ಕೊಡಿಸಿದಳು

|| ೨೭ ||

ಅಂಜುಂತಂಜುತ ಬಾಲೆ ಬಂದೊರ್ವಳರಸಗೆ
ಕೆಂಜಾಜಿ ಸರಗೊಡುವಾಗ
ಕೆಂಜಾಜಿ ಜಗುಳಿತು ಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲ ಪು
ಷ್ಪಾಂಜಲಿ ಯೆಂದರಾಳಿಯರು

|| ೨೮ ||

ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೊರ್ವ ಮುಗ್ಧ ನಾಚುತ ಬಂದು
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸರಗೊಡುವಾಗ
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಜಾರಿತು ಜಾರಿದರೇನದೆ
ಮ್ತಲ್ಲಿಗೆ ಯೆಂದನು ನೃಪತಿ

|| ೨೯ ||

ಪಾದರಿಯಲರನೊರ್ವಳು ಕೊಡುತ್ತಿರೆ ಜಾರಿ

ಪಾದದಡೆಗೆ ಬಿದ್ದು ದನನ

ಪಾದದಿಂದೊದೆದನು ಸೋತು ಕಾಲ್ಗೆರಗಿದ

ಪಾದರಿಯನು ನೂಕುವಂತೆ

|| ೩೦ ||

ಪರದಾರಸೋದರನೊತ್ತಿಗೆ ಪಾದರಿ

ಬರಬಹುದೇ ಭರತೇಶ

ಚರಣದಿಂದೊದೆದುದದಾಯ್ತೆಂದು ಪಂಡಿತೆ

ಅರಸನ ನಸುನಗಿಸಿದಳು

|| ೩೧ ||

ಕಡುಶೀಲವತಿಯರು ನಿನ್ನ ಪೆಂಡಿರು ತಮ್ಮ

ಕಡೆಗೊಬ್ಬ ಪಾದರಿ ಬರಲು

ಪಿಡಿತಂದು ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸಿದರು ನೀನೊದೆದುದು

ಬೆಡಗಾಯ್ತು ಶೀಲಸಿಧಾನ

|| ೩೨ ||

ಕಡೆಗಣ್ಣು ಪ್ರಭೆಯಿತ್ತಲತ್ತಲೊಲೆದು ನೋಡೆ

ಕುಡಿಮಿಂಚಿನಂತಾಡುತ್ತಿರಲು

ನಡೆತಂದು ರಮಣಿಯೊರ್ವಳು ರಾಯಗಿತ್ತಳು

ಮುಡಿವಾಳದೊಂದು ಝಲ್ಲಿಯನು

|| ೩೩ ||

ಭಾವೆ ಭಾವಗೆ ಕಾಣ್ಕೆಯಿಕ್ಕೆಂದು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ

ಭಾವಕಿಯರು ಪೇಳೆ ನಗುತ

ಮಾವಿನ ತಳಿರ ತಂದಿತ್ತ ಲೋರ್ವಳು ತನ್ನ

ಮಾವನ ಮಗನ ಹಸ್ತದೊಳು

|| ೩೪ ||

ಓಲಗದೊಳಗೆಲ್ಲರಚ್ಚರಿವಡೆ ಮಲ್ಲಿ

ಕಾಲತೆ ನಡೆದು ಬಹಂತೆ

ಸಾಲು ಮುತ್ತಿನ ತೊಡಿಗೆಯ ತೊಟ್ಟು ಬಂದೊರ್ವ

ಲೋಲಾಕ್ಷಿ ಕಂಡಳಾ ನೃಪನ

|| ೩೫ ||

ಜ್ಯೋತಿಯಂದದ ರತ್ನ ಭೂಷಣ ಮೈತುಂಬಿ
ಜೋತೊಲೆದಾಡಲೊರ್ವಬಲೆ
ಜ್ಯೋತಿಲೋಕದ ಪೆಣ್ಣೆಯಿಂದೆನೆ ಬಂದು
ಭೂತಳ ಪತಿಯ ಸಾರಿದಳು

|| ೩೬ ||

ಸೇರಿಸಿ ಮುತ್ತುಮಾಣಿಕದೊಟ್ಟು ಕರಿಯಳು
ಸಾರಿ ಕಂಡಳು ರವಿಗಳುಕಿ
ತಾರಗೆ ಮೀಂಬುಳು ಸಹವಾಗಿ ಮರೆಹೊಕ್ಕ
ಕಾರಿಯಳಂಗನೆಯಂತೆ

|| ೩೭ ||

ಗಂಡ ಪೆಂಡಿರು ತಾವು ನಿರ್ದೋಷರೆಂದೆಡೆ
ಗೊಂಡು ದಿಬ್ಬಿಗೆ ಕೈಯನಿಕ್ಕಿ
ಕೆಂಡವ ಪಿಡಿದು ತಂದೀವಂತೆ ಕೊಟ್ಟಳು
ಗಂಡಗೊರ್ವಳು ಮಾಣಿಕವನು

|| ೩೮ ||

ಮುತ್ತಿನ ಮಣಿಯನೊರ್ವಳು ತಂದು ನೃಪನ ಕೈ
ಗಿತ್ತು ಕೈಮುಗಿದಳಂತದನು
ಒತ್ತಿನೊಳಿದ್ದ ಪಂಡಿತ ಕಂಡು ನುಡಿದಳು
ಮತ್ತೊಂದು ಬಿನದದ ಮಾತ

|| ೩೯ ||

ವದನ ವದನ ಸೋಂಕಿ ಮುತ್ತು ಕೊಡುವುದು ಲೋ
ಕದೊಳುಂಟು ಭರತಚಕ್ರೇಶ
ಇದು ಚಿತ್ರ ಕರಯುಗ ಸೋಕಿ ಮುತ್ತಿನವುದೆಂ
ದೆದೆಯೊಳಿನಿಸು ನಗಿಸಿದಳು

|| ೪೦ ||

ಎಲ್ಲರನೀಕ್ಷಿಸಿ ಕಿರಿದು ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ
ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೈಸನ್ನೆಯಿಂದ
ಕುಳ್ಳಿರವೇಳ್ವನು ಭೂಪಾಲನಾ ಹೆಂಗ
ಳೆಲ್ಲರು ಕುಳಿತರೊಪ್ಪದೊಳು

|| ೪೧ ||

ರಾಯ ನೋಡಿದನು ಗಾಯಕಿಯರ ಮೊಗವನಾ
 ಗಾಯಕಿಯರು ನೋಟವರಿದು
 ಠಾಯೆ ಬಜಾವಣೆ ಗಮಕವೆಸೆಯೆ ಪಾಡ
 ಲಾಯತವಾದರು ಕೂಡೆ

|| ೪೨ ||

ಅರೆದೆರೆವಬ್ಬದೊಳರುತ್ತಿದ್ದ ಮರಿದುಂಬಿ
 ಸ್ವರಮಾಡಿ ಪೊರಮಡುವಂತೆ
 ಗರಗರಿಕೆಯೊಳು ಕೆಂಬಾಯ್ದೆ ರೆದಾಳಾವ
 ವಿರಚನೆಮಾಡಿದರೊಸೆದು

|| ೪೩ ||

ನೋಟ ರಾಯನಮೇಲೆ ನೆನಹು ರಾಗದಮೇಲೆ
 ನೀಟತಂತಿಯಮೇಲೆ ಬೆರಳು
 ಚಾಟುಕಾತಿಯರು ಚಾಂದಸಿಕೆಯ ನೂಂಕಿ ಸ
 ಘಾಟಿಕೆಯಿಂದ ಪಾಡಿದರು

|| ೪೪ ||

ರಾಗಿಸಿದರು ಮೊದಲುಡಯರಾಗವನನು
 ರಾಗಿಸುವಂತೆ ಚಕ್ರೇಶ
 ಆಗ ಮೇಲಮರೇಂದ್ರ ಸುಳಿದನಾದರೆ ಮುಂದೆ
 ಹೋಗದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲುವಂತೆ

|| ೪೫ ||

ನಲಿದು ಸಂಗೀತಸಮುದ್ರವ ಹೊಕ್ಕು ಮು
 ಕ್ಕುಳಿಸಿ ಮುತ್ತುಗುಳುವಂದದೊಳು
 ಗಳತುಂಬಿ ಗಾನವ ತೆಗೆದು ಬಾಯ್ದೆ ರೆಯೊಳು
 ಸುಳುವುಗಾಣಿಸಿದರೋಜೆಯೊಳು

|| ೪೬ ||

ಉಕ್ಕಂದವಾಗಿ ತುಂಬಿದ ಗಾನರಸವನು
 ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೆ ಚಿಮ್ಮುವಂತೆ
 ಚೊಕ್ಕ ಚೊಕ್ಕನೆ ತಾನಗಳ ತಂದು ಕೊರಳಲ್ಲಿ
 ಜಕ್ಕುಲಿಸಿದರು ಜಾಣೆಯರು

|| ೪೭ ||

ಸಿಕ್ಕಿದ ನಲ್ಲಳು ಮುನಿದ ನಲ್ಲನ ಮುಂದೆ
ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ ನುಡಿವಂತೆ
ಲೆಕ್ಕ ಟವಣೆಯಾಗಿ ಕೊರಳು ಕುಣಿದು ದನಿ
ಯಿಕ್ಕುವ ರಾಗ ರಂಜಿಸಿತು

|| ೪೮ ||

ನಾಭಿಯಿಂದೇಳಿಸಿ ಯೆದೆಯೊಳೊಲಾಡಿಸಿ
ಶೋಭೆಯಮಾಡಿ ಕಂಠದೊಳು
ಈ ಭೂಪ ಮೆಚ್ಚಿ ರಾಗಿಸಿದರು ಶ್ರೀದೇವಿ
ಶೋಭನವನು ಪಾಡುವಂತೆ

|| ೪೯ ||

ಉದಯಭಾಸ್ಕರ ವೀಟಿಕಾಧರಬಿಂಬೆಯ
ರುದಯಭಾಸ್ಕರನ ಕಾಲದೊಳು
ಉದಯರಾಗದೊಳರುಹನ ಪಾಡಿದರು ಜ್ಞಾನ
ಉದಯವಹಂತೆ ಕೇಳ್ವರಿಗೆ

|| ೫೦ ||

ನೆರವಾಗು ಗಾನಕೇಳೇಳೆಂದು ಮಲಗಿದ್ದ
ಸರಸತಿಯನು ಜಾಣೆ ತನ್ನ
ಬೆರಳಿಂದ ಮಿಡಿದಂತೆ ಭಾರಿದಂಡಿಗೆಗೊರ್ವ
ತರಳಾಪ್ತಿ ಮಿಡಿದಳಂಗುಲಿಯ

|| ೫೧ ||

ನೆರೆದು ನಿದ್ರೆಯೊಳಿದ್ದ ನಲ್ಲನ ಮುದ್ರಿಸಿ
ಕರೆವುತಂಗುಲಿಯಿಂದ ಮಿಡಿದು
ಸರಸಕೆ ನಲ್ಲಳೇಳಿಸುವಂತೆ ಪಾಡುತ
ತರುಣಿ ಮಿಡಿದಳು ದಂಡಿಗೆಯ

|| ೫೨ ||

ನಿರಸವೀ ಸಂಸಾರವೆಂದು ನೆನದು ಹೇಸಿ
ಬೆರಳ ಮಿಡಿದಳೋ ಯೆಂಬಂತೆ
ನರನಾಥನೆದೆಗೆ ಕಾಣಿಸಿತಾಕೆ ತಂತಿಯ
ಬೆರಳಿಂದ ಮಿಡಿದ ಬಿನ್ನಾಣ

|| ೫೩ ||

ಕಿನ್ನರಿ ಕಿನ್ನರಿ ವಿದ್ಯಾಧರಿ ದರಿ
ಯಿನ್ನವರ್ಗಾರಣೆಯನಲು
ಭಿನ್ನಾ ಬಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಗಳ ಕಿನ್ನರಿಯಿಂದ
ಬಿನ್ನಾಣವರಿದು ಪಾಡಿದರು

|| ೫೪ ||

ಹೊಂಗೊರಳದರೊಳು ಭರತರಾಜನ ಶಿಕ್ಷೆ
ಹೆಂಗಳವರು ಚೆಲುವೆಯರು
ಸಂಗೀತ ಮೋಹಿಸುತಿದ್ದಿತು ಕೇಳ್ವರಿ
ಗಿಂಗಡಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕಂತೆ

|| ೫೫ ||

ಅರುಹಂತದೇವನ ಸಿದ್ಧರ ಮುನಿಗಳ
ಸ್ಮರಿಸಿ ಚಕ್ರೇಶನ ಮನದ
ಪರಿಯನರಿದು ಭೋಗಯೋಗಗಳೆರಡನು
ಬೆರಸಿ ಹಾಡಿದರು ನೀರೆಯರು

|| ೫೬ ||

ಸುಳಿದ ಮಾತ್ರದೊಳು ಮಾನಿನಿಯರ ಹೃದಯದ
ಸುಳುಹ ಕಾಣ್ವನು ಭಾವಿತಾತ್ಮ
ಸುಳಿಗುರುಳಿನ ಸೊಬಗೆಯರ ತನ್ನಯ ಸುತ್ತ
ಸುಳಿದಾಡಿಸುವನು ಸೋಲದೊಳು

|| ೫೭ ||

ನಸುನಗೆಯಿಂದ ಹೆಂಗಳ ನೋಡಿ ಜುಮ್ಮೆನ
ಲೊಸರಿಸುವನು ಕರಣಗಳ
ಬೆಸುಗೆಯಾದಂತಿದ್ದು ಬೇರುಪಟ್ಟಹನಾತ್ಮ
ರಸಿಕನೊಳಗೆ ಬಲ್ಲರಾರು

|| ೫೮ ||

ಸರಸವನಾಡನಾಡಿದನಾದರದಲ್ಲಿ
ವಿರಸವ ಮೊಳೆದೋರಲೀಸ
ಪರವಶಗೊಳಿಸುವನಂಗನೆಯರ ತನ್ನ
ಪರಿಣತಿಯೆಚ್ಚರಾಗಿಹುದು

|| ೫೯ ||

ಮುನಿಯನು ಮುನಿಯಲೀಸನು ಸಟೆಗೊಂದಿಷ್ಟು
ಮುನಿದನಾದರೆ ಕೂಡೆ ತಿಳಿವಾ
ತನಿವಾಲ ಕಾಸಿದಂತಿಹುದಾತ್ಮರಸಿಕನ
ಅನುಭವ ಕುಲ ಸತಿಯರೊಳು

|| ೬೦ ||

ಒಬ್ಬಳ ಮೇಲೆ ತನಗೆ ಸೋಲವಿದ್ದರು
ದುಬ್ಬಗಾಣಿಸನದ ನುಡಿದು
ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನೊಬ್ಬ ಸತಿಯೊಳಿಪ್ಪಂತಿಹ
ನುಬ್ಬಸವಿಲ್ಲದೆಲ್ಲರೊಳು

|| ೬೧ ||

ಸಿಕ್ಕಿದಂತಿಹನು ಸಿಕ್ಕನು ರತಿಸುಖದಲ್ಲಿ
ಸೊಕ್ಕಿದಂತಿಹನಲ್ಲಿ ಸೊಕ್ಕಾ
ಠಕ್ಕರಂತಿಹನದು ಠಕ್ಕಲ್ಲ ನಿಜವ ಕ
ಣ್ಣೆಕ್ಕ ಕಂಡವನ ಲೀಲಿಯದು

|| ೬೨ ||

ಗೂಳಿ ನಡೆವ ಹಜ್ಜೆ ತೋರುವುದಲ್ಲದೆ
ಗಾಳಿಯ ಹಜ್ಜೆ ತೋರುವುದೆ
ಜಾಳುಗಳೊಳಗುಗಾಣಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ತತ್ವ
ಶೀಲನೊಳಗ ಕಾಣ್ಬಾರು

|| ೬೩ ||

ಇದು ನಮ್ಮ ಭರತ ಚಕ್ರೇಶನ ನಡೆಯಲ್ಲ
ದಿದರೊಳಿಲನ್ನ ರಸಿದರಿಲ್ಲ
ಅದು ತಾನು ಪೂರ್ವದೊಳಾತ್ಮಭಾವನೆಯ ಮಾ
ದಿದ ಫಲವೆಂದು ಹಾಡಿದರು

|| ೬೪ ||

ಕೊಟ್ಟನವರ ಕರೆದುಡುಗೊರೆಗಳನೆದೆ
ದಟ್ಟ ಹಾಡಿರಿ ಲೇಸೆಂದಾ
ಪಟ್ಟವರ್ಧನನ ಕಾಲೆ ರಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡವ
ರೊಟ್ಟೋಜೆಯಾಗಿ ಕುಳಿತರು

|| ೬೫ ||

ಸರಸಿಜಗಳು ಬಳಸರೆ ನಟ್ಟನಡುವೆ ತೋ
 ಪರಸಂಚಿಯಂತೆ ರಾಜೇಂದ್ರ
 ಅರಸಿಯದೋಲಗದೊಳಗಿದ್ದ ನಿಲ್ಲಿಗು
 ಪ್ಪರಿಗೆಯ ಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ

|| ೬೬ ||

ರಾಜಲಾವಣ್ಯ ಸಂಧಿ

ವೆಂಡಿರೋಲಗದೊಳಗಭಿನವ ಕುಸುಮಕೋ
ದಂಡನಾ ನೃಪನೊಪ್ಪುವಾಗ
ಪಂಡಿತೆಯೊಡನೊರ್ವ ಗಾಯಕಿ ಕಿವಿಗಚ್ಚಿ
ಕೊಂಡು ನುಡಿದಳೊಂದು ಮಾತ

|| ೧ ||

ಗರಗರನೆದ್ದಳು ಪಂಡಿತೆ ಕೈಮುಗಿ
ದರಸ ಬಿನ್ನಹನೆಂದು ನಗುತ
ಸರಸಲೀಲೆಯದೊಂದು ಹೊಸಕಾವ್ಯವುಂಟವ
ಧರಿಸಬೇಕೆಂದಳುಬ್ಬಿನೊಳು

|| ೨ ||

ಆರು ಪೇಳಿದರದನಾರ ವರ್ಣನೆಯದು
ಆರು ಮತ್ತಾ ಹೊಸಕೃತಿಯ
ಆರಯ್ದು ತಿದ್ದಿದರೆಂದು ಕೇಳಿದನು ವಿ
ಚಾರಸಂಮುಖ ಕಾರ್ಯಕುಶಲ

|| ೩ ||

ಪರರುಸುರಿದುದಲ್ಲ ಪರರ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲ
ಪರರು ತಿದ್ದುವ ದಕ್ಷರಿಲ್ಲ
ಅರಸ ನಿನ್ನ ರಮನೆಯೊಳಗಾದ ಕೃತಿ ನಿನ್ನ
ಚರಿತ ನೀನೇ ತಿದ್ದಬೇಕು

|| ೪ ||

ಅರಮನೆಯೊಳಗಾದುದೆಂದರಾರೆಂದು ನಿ
ರ್ಧರಿಸಬಹುದು ಹೊಸ ಕೃತಿಯ
ವಿರಚಿಸಿದಾಕೆಯ ಹೆಸರ ಹೇಳೆಂದನು
ದರಹಾಸದಿಂದ ಭೂವರನು

|| ೫ ||

ಅರಗಿಳಿಯೊಡನೊಲ್ಲ ಕುಸುಮಾಜಿಯರು ನಿನ್ನೆ
 ಸರಸದಿ ನುಡಿದಾಡಲದನು
 ನೆರಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದ ಸುಮನಾಜಿಯರು ಕೇಳ್ವ
 ಚರಿತೆ ಮಾಡಿದರವನೀಶ

೬ ||

ಸುಮನಾಜಿಯರ ನಿಳಯಕೆ ನಿನ್ನೆ ಬಿನದಕೆಂ
 ದಮರಾಜಿಯರು ನಡೆತಂದು
 ಅಮೃತವಾಚಕನೆಂಬ ಗಿಳಿಯೊಡನಾಕೆ ಸಂ
 ಕ್ರಮಿಸಿ ನುಡಿವುದ ಕೇಳಿದರು

|| ೭ ||

ಕುಸುಮಾಜಿ ನುಡಿದಂದ ಚೆನ್ನಾಯ್ತು ಸುಮನಾಜಿ
 ಪೊಸಕೃತಿ ಮಾಡು ನೀನದನು
 ಒಸೆದಾನು ಬರೆವೆನೆಂದಮರಾಜಿ ಬರೆದು ಪೇ
 ಳಿಸಿದ ಕಾವ್ಯವ ಕೇಳು ರಾಯ

|| ೮ ||

ಆದರಾಗಲಿ ನೀನು ಕುಳ್ಳಿರು ಕಾವ್ಯವ
 ಓದಿಸೆಂದನು ನರನಾಥ
 ಓದಲುಜ್ಜಗಿಸಿ ಪುಸ್ತಕವನಾಂತೊರ್ವ ತ
 ಳೋದರಿ ಕುಳಿತಳಿದಿರೊಳು

|| ೯ ||

ದಿಗಿಲನೆದ್ದಳು ಕುಸುಮಾಜಿ ಕೈಮುಗಿದಿಂದು
 ಹಗಲೊಂದು ನೋಪಿಯುಂಟಿನಗೆ
 ಸುಗತನಿವಾಸಕೆ ಪೋಪೆನೆಂದಳು ರಾಯ
 ನಗುತ ನುಡಿದನಾಕೆಗಿಂತು

|| ೧೦ ||

ಲೇಸಾಯ್ತು ಹೋಗು ಕಂಕಣ ಬೇಡವೇ ನೋಂಪಿ
 ಗೀಸುವರ್ಣದ ಕಂಕಣವನು
 ಕೋ ಸುಮ್ಮನೇಕೆ ಹೋದವೆ ಪಿಡಿಯೆಂದು ವಿ
 ಲಾಸದಿ ಕೈಯ ನೀಡಿದನು

|| ೧೧ ||

ನಿಜವೆಂದು ರಾಯನ ಕರದ ಕಂಕಣಕೆ ವಾ
ರಿಜಮುಖಿ ಕೈಯ ನೀಡಿದಳು
ಗಜ ತನ್ನ ಕರಿಣಿಯ ಕರಪಿಡಿವಂತೆ ಭೂ
ಭುಜ ಪಿಡಿದನು ಕೈಯನವಳ

|| ೧೨ ||

ಆರ ಚಾಳ್ವಿಸುವಾ ನಿನಗೆ ನಾನರಿಯದಂ
ತಾರಿತ್ತರಿಂದು ನೋಂಪಿಯನು
ಸಾರೆಕುಳ್ಳಿರು ಸಾಕು ನನ್ನಾಣೆಯಿಂದೊತ್ತಿ
ಗಾ ರಾಯನೊಯ್ದ ನಾಕೆಯನು

|| ೧೩ ||

ನೀನರ್ತಿಗೆಂದರಗಿಳಿಯನೋದಿಸಲದು
ಮಾನಿನಿಯರಿಗರ್ತಿಯಾಯ್ತು
ನಾನದ ಕೇಳ್ವರ್ತಿ ಮಾಡಬೇಡವೆ ಸುಖ
ಗಾನದೊಳೇಳ್ವರೆ ಮುಗ್ಧೆ

|| ೧೪ ||

ಬಲ್ಲಿನು ನೀನೆದ್ದ ಬಗೆಯ ನೀನೇಕಾಂತ
ದಲ್ಲಿ ಗಿಳಿಯೊಳಾಡಿದುದನು
ಎಲ್ಲರಮುಂದೆ ರಚ್ಚಿಗೆ ತಂದರೆಂದೆದ್ದೆ
ಯಲ್ಲವೆ ಕಮಲದಳಾಕ್ಷಿ

|| ೧೫ ||

ಅನ್ಯರಿಗೊಳಗುದೋರದೆ ನಡೆವುದು ಕುಲ
ಕನ್ಯಾಂಗ ಲಕ್ಷಣವಹುದು
ಅನ್ಯರಾರಿವರೆಲ್ಲರನ್ನ ವರಲ್ಲವೆ
ಶೂನ್ಯಮಧ್ಯೆಯೆ ಕುಳ್ಳಿರೆಂದಾ

|| ೧೬ ||

ಕಂಡೆಯೆ ಪಂಡಿತೆ ಕುಸುಮಾಜಿ ಕುಸುಮದ
ಚಿಂಡಿನಂತೆದ್ದ ಲಂಘನವ
ಕಂಡೆನಹುದು ಸ್ವಾಮಿ ಕಾಂತೆಯರೊಳಗನು
ಕಂಡವರಾರು ನಿನ್ನಂತೆ

|| ೧೭ ||

ಲಜ್ಜೆಯಾದುದು ದೇವ ತನ್ನ ದಿಯಾಟದ

ಹಜ್ಜೆ ತೋರಿತು ಪರಗೈಂದು

ಸಜ್ಜನಸತಿಯರ ಗುಣವದು ನೀನಾಕೆ

ಗುಜ್ಜುಗಿಸಿದ ಬೋಧೆಯಾಯ್ತು

|| ೧೮ ||

ಬೆಡಗಾಯ್ತು ದೇವರು ಕುಸುಮಾಜಿಯರ ಹಸ್ತ

ವಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದುದಿನ್ನಾಕೆ

ಒಡೆಯ ನಿನ್ನೊತ್ತಿನೊಳಿರಲು ನಾಣ್ಣುವಳು ತ

ನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದವರೊತ್ತಿಲಿರಲಿ

|| ೧೯ ||

ಅಹುದೆಯಾದರೆ ಹೋಗು ಕುಸುಮಾಜಿ ನೀನೆಲ್ಲ

ಮಹಿಳೆಯರೊಡನೆಂದಿನಂತೆ

ಸಹಜದಿ ಕುಳ್ಳಿರೆಂದರಸ ಬೀಳ್ಕೊಡಲಾಕೆ

ವಹಿಲದಿಂದೈದಿ ಕುಳಿತಳು

|| ೨೦ ||

ಇನ್ನೋದು ಕಾವ್ಯವನೆಂದನಾ ಪಾಡುವ

ಕನ್ನೆಯಾ ಹೊತ್ತಗೆವಿಡಿದು

ಕನ್ನೆಗೋಗಿಲೆ ತಾನೆ ಬಾಯ್ತೆರೆದುದೊಯೆಂಬ

ಬಿನ್ನಣವೆಸೆಯಲೋದಿದಳು

|| ೨೧ ||

ಪಡಲಿಗೆಗಿಟ್ಟು ಹೊತ್ತಗೆಯ ದಾರವನೊತ್ತಿ

ಸಡಿಲಿಸಿ ಕಿರಿದೋಲೆಗಳನು

ಎಡಗೈಯೊಳಾಂತೋದಿದಳು ಬಲಗೈಯಿಂದ

ಮಿಡುವುತ ಭಾರಿ ದಂಡಿಗೆಯ

|| ೨೨ ||

ಹೂವಸೋಕದೆ ಗಗನದೊಳೊಪ್ಪುವೆಮ್ಮಯ

ಮಾವಾಜಿಯಡಿಗಳ ನೆನೆದು

ಭಾವಾಜಿಗೆಮ್ಮಕ್ಕನಮರಾಜಿಯಾಜ್ಞೆಯಿಂ

ದೋವಿ ಪೇಳುವೆನೊಂದು ಕೃತಿಯ

|| ೨೩ ||

ಶೃಂಗಾರ ಹಾರನ ಸೊಬಗನ ನುಡಿಯ ಬೆ
ಡಂಗನ ಗಿಳಿಯೊಡನೆನ್ನ
ತಂಗಿಯೊಲಿದು ಕುಸುಮಾಜಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದುದ
ಸಂಗತಿನಾಡಿ ಪೇಳುವೆನು || ೨೪ ||

ಅಮೃತವಾಚಕ ಕೇಳು ಭರತ ಚಕ್ರೇಶ್ವರ
ರಮಣಿಯರೆಲ್ಲರ ಮನವ
ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸುವ ರೂಪನಾವ ನೋಂಪಿಯ ಮುನ್ನ
ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೋಂತು ಪಡೆದನೊ || ೨೫ ||

ರೂಪ ಪಡೆಯಲಿ ರೂಪಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶೃಂಗಾರ
ಚಾಪಲ ವಿನಯ ವಿಡಾಯ
ಭೂಪತಿಗೇತರಿಂದಾದವಿಂತಿವರ ಸ್ವ
ರೂಪ ಹೇಳಿನಗರಗಿಳಿಯೆ || ೨೬ ||

ಅಂಬರದೊಳಗಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನೊಬ್ಬನು ಜಲ
ತುಂಬಿದ ಹಲವು ಕುಂಭದೊಳು
ಬಿಂಬಿಸುವಂತೆಲ್ಲ ಪೆಂಗಳೆದೆಯೊಳಿತ
ನಿಂಬುಗೊಂಡಿಹ ಪರಿಯೇನು || ೨೭ ||

ಸಾರತಾಪಸನಿದ್ದ ವನದಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಹುಲ್ಲೆ
ವೈರವಿಲ್ಲದೆ ಸುಳಿವಂತೆ
ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರು ಸವತಿಮತ್ಸರವಿಲ್ಲ
ದೀ ರಾಯಗೊಲಿದಂದವೇನು || ೨೮ ||

ತವರೂರು ಮರೆಯಿಸಿ ನಿದ್ರೆಯ ತೊರೆಯಿಸಿ
ಸವಿಗಳನರೆಯಿಸಿ ನಮ್ಮ
ದಿವರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದೆ ಸುಖದೊಳೊಲಾಡಿಸು
ವನಗಡ ಯಾತರಿಂದಾಯ್ತು || ೨೯ ||

ಧರೆಯೊಳೊಬ್ಬರನೊಮ್ಮೆ, ಕಂಡು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಂ
 ಡರೆ ಮೊದಲನಿತೊಪ್ಪವಿಲ್ಲ
 ಭರತೇಶ ದಿನ ದಿನಕೆಮ್ಮೆ ನೋಟಕೆ ಹೊಸ
 ಪುರುಷನಾಗಿಹ ಪರಿಯೇನು || ೩೦ ||

ನಗೆಯ ಚಿಲ್ವಿಕೆಯ ಮೋಹನಕಾಂತಿ ರಸವನು
 ಮೊಗವೆತ್ತಲಲೆದುದತ್ತತ್ತ
 ಮೊಗೆದು ಮೊಗೆದು ಚಿಲ್ಲುವಂತೆ ರಾಯನ ಮುದ್ದು
 ಮೊಗವೊಪ್ಪುತಿಹುದರಗಿಳಿಯೆ || ೩೧ ||

ಪೆರೆಸೊಸಲಹುದಾದರಾ ಪೆರೆಯೊಳಗಣ
 ಕರೆಯಸ್ತವ್ಯಸ್ತವೆಂದದನು
 ಜರಿವಂತೆ ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕವೊಪ್ಪದೊಳೆಸೆ
 ವೆರೆಯನ ಪಣೆಗೆಲ್ಲದೆನ್ನಾ || ೩೨ ||

ಕಬ್ಬುವಿಲ್ಲಗೆ ಕಣೆದೊಟ್ಟು ಹೆಂಗಳನೆಸು
 ವುಬ್ಬಸವೇಕೆಂದು ಕರೆದು
 ಕಬ್ಬುವಿಲ್ಲಗೆ ಹೇಳು ಭರತರಾಜನ ನಿಡು
 ಹುಬ್ಬನೋಲೈಸೆಂದು ಗಿಳಿಯೆ || ೩೩ ||

ತಿಂಗಳ ಬೆಳಗು ಸೋಂಕಲು ಕೂಡೆ ಶಶಿಕಾಂತ
 ರಂಗಿಸುವಂತೆಮ್ಮ ನೃಪನ
 ಕಂಗಳ ಪ್ರಭಿತಾಗಲೊಡನೆ ಕಾಂತೆಯರಂತ
 ರಂಗವೊಸರುವುದು ಪಕ್ಕಿ || ೩೪ ||

ಕಂಪಿನುಸುರಿಗೆ ಕವಿದ ತುಂಬಿಗಳ ಸುಖ
 ದಿಂಪಾದ ನೃಪನ ನಾಸಿಕಕೆ
 ಕಂಪಿಗೆ ಸೋತೆರಗಿದ ಭೃಂಗಗಳ ಕೊಲ್ವ
 ಸಂಪಗೆ ಪಾಟಿಯೆ ಕೀರಾ || ೩೫ ||

ಮಿರುಗುವ ಕನ್ನಡಿಯೊಳು ಹರಹಿದ ಸಣ್ಣ
ಹರುನೆಯ ಬಿತ್ತುಗಳಂತೆ
ತುರುಗಿದ ಬವರಿಯಿಂದೆಸೆವ ಗಲ್ಲಗಳೊಂದು
ಮೆರಹು ಸಾಲದೆ ಚಕ್ರಧರನ

|| ೩೬ ||

ಚಿತ್ತದಿಚ್ಛೆಯ ಕರ್ಣದೊಳು ಪೆಂಗೊರೆವಾಗ
ಪತ್ತಿದ ಬೆಳುನಗೆಯಂತೆ
ಚಿತ್ತಜದೂಪನ ಕಿವಿಗಳೊಳೆಸೆವು
ಮುತ್ತಿನ ಚೌಕುಳಿ ಗಿಳಿಯೆ

|| ೩೭ ||

ಮಕರಂದ ತುಂಬಿದ ತಾವರೆ ರವಿಯುದ
ಯಕೆ ಮೆಲ್ಲನರೆದೆರೆವಂತೆ
ಶುಕರಾಜ ಸೊಗಯಿವುದತ್ತಿ ಕರ್ಪೂರವೀ
ಟಿಕೆಯ ಕೆಂಬಾಯ್ದೆರೆ ದೊರೆಯ

|| ೩೮ ||

ಮುತ್ತಿನಮಣಿಗಲತೆಗೆ ಮೂಡಿ ಕುಂಬಳ
ಬಿತ್ತಿನಂದದಿ ಕೊರೆಕೊರೆದು
ತೆತ್ತಿಸಿದಂತೆಸೆವನನ ಕೆಂಬಲ್ಲಳ
ಬಿತ್ತರವಾರ ಸೋಲಿಸದು

|| ೩೯ ||

ಮರಿಗಳಿ ಕೇಳಿಮ್ಮ ನೃಪನೊಮ್ಮೆ ನುಡಿಗೆ ಬಾ
ಯ್ದೆರೆಯೆ ಚೆಂದುಟಿಜಹ್ವಯಾಟಿ
ನೆರೆಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ತಳಿರು ನೇರಿಲಹಣ್ಣು
ಮರೆಯೊಳಹಂತದೆ ಚಿತ್ರ

|| ೪೦ ||

ಬಿಂಗದ ಕುಪ್ಪಿಗೆಗಳಿವ ಕುಂಕುಮದ ನಿ
ರಂಗದಿ ತಾಂಬೂಲರಸವ
ನುಂಗುವಾಗಿದಿರಿಗೆ ತೋರುವುದರಸನ
ನುಂಗೊರಳೇನ ಬಣ್ಣಿಪೆನು

|| ೪೧ ||

ಮೋಹಿನಿಯರ ಮೋಹಪಾಶ ಹೊಂಬಣ್ಣದ

ರಾಹುಗಳೆನೆ ವೈರಿಶಶಿಗೆ

ದೂಹಿಸಿ ಶೃಂಗಾರ ವೀರದೊಳಾಜಾನು

ಬಾಹುಗಳೆಸೆದುವಾ ನೃಪನ

|| ೪೨ ||

ಅರಲಂಬಗರಸನ್ನಿಮ್ಮಡಿ ಚೆಲ್ವನವನೈದು

ಸರಲನಾಂತೊಡೆ ಹತ್ತು ಸರಲಾ

ದೊರೆ ಪಿಡಿವುದು ಮೋಡಿಯನೆ ಕರಗಳ ಹತ್ತು

ಬೆರಳೆಸೆದುವು ಸರಲದೊಳು

|| ೪೩ ||

ಕರತಲಗಳ ಕೆಂಪು ನಖಗಳ ಧಾಳವುಂ

ಗುರಗಳ ರಶ್ಮಿ ಬಿಂಬಿಸಲು

ಬೆರಕೆ ವರ್ಣದ ತಾವರೆಯ ನಾಳಗಳಂತೆ

ದೊರೆಯ ಭುಜಗಳೊಪ್ಪುತಿಹವು

|| ೪೪ ||

ಭೂವರನಿಕ್ಕಿದ ಹಾರಪದಕದ ರ

ತ್ನಾವಳಿ ನೆರೆದ ಪೇರುರವು

ಲಾವಣ್ಯಜಲಧಿಯ ನಡುವಿದ್ದ ರತ್ನದ

ದೀವಿಯೊ ಯೆನಲೊಪ್ಪುತಿಹುದು

|| ೪೫ ||

ಮರೆಯೇಕೆ ಕೇಳೊಮ್ಮೆ ನೃಪನ ತೆಳ್ಳಸಿರಿನ

ಕಿರುರೋಮರಾಜಿಯ ಕಂಡು

ಇರುಹಿನ ಸಾಲೆಂದು ತೊಡೆದೆನದಕೆ ರಾಯ

ನುರೆನಕ್ಕ ನಾನು ನಾಣ್ಣೆದೆನು

|| ೪೬ ||

ನೋಟ ಬೇಟದ ನಗೆ ನುಡಿ ಸಿಂಗರದ ಸ

ಘಾಟಿಯೊಳಗೆಮ್ಮ ನೃಪಗೆ

ಸಾಟಿಯೆ ಅವ್ಯತವಾಚಕ ಹೇಳು ಹೇಳ್ವಿಮ್ಮ

ಮೋಟುಗಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲಿನವನು

|| ೪೭ ||

ಅಂಗಜನಲಗುದೋರುವನೆಮ್ಮರಾಯ ತ
 ನ್ನಂಗಕಾಂತಿಯ ತೋರಿ ಗೆಲುವ
 ಇಂಗಿತ ಕುಶಲನಾರವನೋ ನಮ್ಮರಸೋ ವಿ
 ಹಂಗ ಹೇಳೆನಗಿದ ನೀನು

|| ೪೮ ||

ಅಂಗಸೌಂದರದಿಂದ ಹೆಂಗಳ ಗೆಲಬೇಕು
 ಸಂಗರದೊಳು ಖಡ್ಗ ಬೇಕು
 ಹೆಂಗಳ ಸಮರಕೆ ಖಡ್ಗವೆ ಹೂವಿನ
 ಭಂಗಾರಕಗ್ನಿಯ ಕಾಹೆ

|| ೪೯ ||

ಮೈಯೊಳು ಚುಂಬನಕಧರವೆ ಸಿಹಿಯೆಂಬ
 ಹುಯ್ಯಲಂತಿರಲಿ ಕೇಳವನ
 ಮೈಯೆಲ್ಲ ಸಿಹಿಯೆಂದರೇನ ಹೇಳಲಿ ನನ್ನ
 ಬೈಯದಿರೆಲೆ ಪಚ್ಚೆವರ್ಣ

|| ೫೦ ||

ಪೃಥಿವೀಪತಿಯ ಕಂಡು ಹೆಬ್ಬೆಬ್ಬಗೊಂಡಿತು
 ಕಥಿಸಿದಳೆನದಿರು ಖಗವೆ
 ಪ್ರಥಮ ತೀರ್ಥೇಶನ ಹಿರಿಯ ಕುಮಾರನ
 ಕಥನವ ವೇಳ್ವಳ್ಳುನಾನೆ

|| ೫೧ ||

ಅವನ ಗುಣವನವನೊಪ್ಪುವ ಕಡೆಗಂಡು
 ವಿವರಿಸಲೆನ್ನಳವಲ್ಲ
 ಇವು ಸೂಚನಾರ್ಥ ವರ್ಣನೆಗಳೆಂದರಿದು ನೀ
 ನವಧರಿಸಮ್ಮತ ವಾಚಾಂಕ

|| ೫೨ ||

ನಿನ್ನೊಳಗಿರಲಿ ನಾ ನುಡಿದನುಡಿಗಳವ
 ನನ್ನಿಗರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಡ
 ನನ್ನವನೆಂದು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳದೆನಲ್ಲ
 ದಿನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳ್ವಳಲ್ಲ

|| ೫೩ ||

ಅಹುದಲ್ಲವೆನ್ನದೆ ಸುಮ್ಮನಿರ್ಧವೆಯಲೆ
ವಿಹಗವೇಳ್ವೆನ್ನಯ ಮನಕೆ
ಬಹವೊ ಬಾರವೊ ನನ್ನ ನುಡಿಗಳೆಂದಸಿಯಳಾ
ಗ್ರಹಿಸಿ ಕೇಳಿದಳದರೊಡನೆ

|| ೫೪ ||

ಅಕ್ಕ ನಿನ್ನೀ ನುಡಿ ನನ್ನ ಚಿತ್ತಕೆ ಬಾರ
ದಕ್ಕಟ ಬಂದರುಸುರೆನೆ
ಪಕ್ಕಗೇತಕೆ ಬಹುದೀ ಜಾಣ್ಮೆಯೆಂದುದು
ಚೊಕ್ಕಮಾತಿನ ರಾಜಕೀರ

|| ೫೫ ||

ಅದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನಾಲಿಸುತಿದ್ದೆನಕ್ಕ ನೀ
ನೊದವಿವೇಳೆಂದ ಮೇಲೆನ್ನ
ಎದೆಯರಿದನಿತ ಸೊಲ್ಲಿವೆನು ಕೇಳೆಂದುದಿಂ
ತಿದು ರಾಜಲಾವಣ್ಯಸಂಧಿ

|| ೫೬ ||

ಅರಗಿಳಿಯಾಳಾಪ ಸಂಧಿ

ಕೇಳಕ್ಕ ಕುಸುಮಾಜಿ ನಿನ್ನ ಮುಂದಿಂತೆಂದು
ಹೇಳುವ ದಕ್ಷನಾನಲ್ಲ
ಹೇಳೆಂದು ನೀನೆಂದಮೇಲೆ ನಿನ್ನಾ ಜ್ಞೆಯ
ತಾಳಿ ನುಡಿವೆನು ಬಲ್ಲನಿತ

|| ೧ ||

ಅಕ್ಕ ನೀನಾಡಿದ ನುಡಿಯೆಲ್ಲ ನೃಪತಿಗೆ
ತಕ್ಕವಲ್ಲದೆ ಹೊಳೆಯುಂಟೆ
ಮುಕ್ಕೊಡೆಯೊಡೆಯನ ಹಿರಿಯ ಪುತ್ರಗೆ ದಶ
ದಿಕ್ಕಿನೊಳೆಣೆಯಹರಾರು

|| ೨ ||

ಅವನಿಗೆ ರಾಜನಾದವನಿಗೆ ಸಾಟಿಯಿ
ಲ್ಲವನಿಗೆ ರಾಣಿಯರಾದ
ನಿವಗೆಣೆಯಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮೊಡನಾಡಿ ಪಾಡಿದ
ನವಗಾರು ಸರಿಯೆಂದುದೊಡನೆ

|| ೩ ||

ಭೂವಳಯಾಂಬಿಕೆಯೆತ್ತಿ ಯಶಸ್ವತಿ
ದೇವಿ ಪಡೆದಳಾ ನೃಪನ
ನೀವೆಲ್ಲರಾವ ನೋಂಪಿಯ ಫಲದಿಂದ ಮಾ
ದೇವಿಯರಾದಿರೆಂದರಿಯೆ

|| ೪ ||

ರಾಜಪುರುಷನೊಳು ರಾಜೀವ ವದನದ
ರಾಜಾಂಗನೆಯರೊಪ್ಪಿರಲು
ಜಾಜಿಯ ಲತೆಗಳು ವನದೊಳೆಣೋಕೆಯ
ಭೂಜವನಪ್ಪಿದಂತಿಹುದು

|| ೫ ||

ಪುರುಷರೊಳವರತ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಳಗೆ ನೀವು
 ಸುರುಚಿರ ರತ್ನಗಳಕ್ಕ
 ಬೆರಸಿದ ಬಗೆಯಿದು ರತ್ನ ರತ್ನವ ಕೂಡಿ
 ಸರ ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುತಿದೆ

|| ೬ ||

ಪತಿ ಹೊಲ್ಲ ಪತಿ ಲೇಸು ಪತಿ ಹೊಲ್ಲ ಪತಿ ಲೇಸೆಂ
 ಬತಿ ವಿಕೃತಿಗಳುಂಟು ಪರಗ್ಗಿ
 ಪತಿ ಲೇಸು ಸತಿಯರು ಲೇಸುಲೇಸೆಂಬಂತೆ
 ನುತಿನೆತ್ತರಾರು ನಿಮ್ಮಂತೆ

|| ೭ ||

ಜಾಣೆ ಜಾಣನು ಕೂಡಲದು ತಂತಿಗೂಡಿದ
 ವಿಣೆಯ ನುಡಿಸಿದಂತಿಹುದು
 ಜಾಣೆ ಹೆಡ್ಡನು ಕೂಡಲಿಹುದದು ವಿಣೆಗೆ
 ನೇಣುಬಿಗಿದು ಮಿಡಿದಂತೆ

|| ೮ ||

ಸಮರೂಪ ಸಮಪ್ರಾಯ ಸಮಗುಣಗಣ ನಿಮ್ಮ
 ರಮಣಗು ನಿಮಗು ಜೆನ್ನಾಗಿ
 ಸಮನಿಸಿತದರಿಂದ ನಿಮಗನೋನ್ಯ ಸಂ
 ಭ್ರಮ ಮೋಹ ದೊರೆಕೊಂಡುದಕ್ಕ

|| ೯ ||

ಮನಮೆಚ್ಚಿದಡೆಯಲ್ಲಿ ತನುಮೆಚ್ಚುವುದು ನುಡಿ
 ಯನುಕೂಲವಹುದದರಿಂದ
 ಮನದಿಚ್ಚೆಯರಸನ ಪೊಗಳಿದೆ ಲೇಸು ಸ
 ಜ್ಞನಸತಿಯರ ತಲೆವಣಿಯೆ

|| ೧೦ ||

ನೀನೇನ ನುಡುವೆ ನಿನ್ನನಿಯನ ಲಾಲನೆ
 ತಾನೇ ನುಡಿಸಿತಕ್ಕ ನಿನ್ನ
 ಆನಂದರಸವ ತನ್ನೆದೆಗಿತ್ತು ಪುರುಷನ
 ಮಾನಿ ಬಣ್ಣಿಸದಿಹಳೆ

|| ೧೧ ||

ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು ಕುಸುಮಾಜಿಯಾ ಗಿಳಿಯ ವಾ
ಗ್ಜಾಲದ ಮರ್ಮಕಲಿಗಳಾ
ಈ ಲೇಸು ಹೊಸತಿದು ಗಿಳಿಯಲ್ಲವೆಂದಾಗ
ಳಾಲೋಚನೆಯ ಮಾಡಿದಳು

|| ೧೨ ||

ಕಲಿಸಿದಷ್ಟನೆ ನುಡಿವುದು ಪಕ್ಕಿಗುಳ್ಳುದೀ
ಗಿಳಿ ಹೊಸ ಕಲಿಯ ತಾನೆನಗೆ
ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುದಿದು ಗಿಳಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತ
ನ್ನೊಳಗೆ ತಾ ನೆನೆದಳಾ ಜಾಣೆ

|| ೧೩ ||

ವ್ಯಂತರನಾಗಲಿ ಸುರನಾಗಲಿದರ ದೇ
ಹಾಂತರಾಳದೊಳೆಡೆಗೊಂಡು
ಇಂತು ನುಡಿನಾಗಬೇಕೆಂದು ನೆನೆದಳಾ
ಕಾಂತೆ ತಾನೇನು ಕೋವಿದೆಯೊ

|| ೧೪ ||

ಅವರೊಳು ಪುರುಷರ ನುಡಿಯಲ್ಲವೀ ನುಡಿ
ಯುವತಿಯ ನುಡಿಯದರಿಂದ
ಇವಳಾವಳೆಂಬುದನರಿವೆ ನಾನೆಂದಾಕೆ
ಸವಿನುಡಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದಳು

|| ೧೫ ||

ಪಕ್ಕಿ ನಿನ್ನೀ ನುಡಿ ಸತ್ಯ ನಿನ್ನಯ ವೇಷ
ಠಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ತೋರುತಿದೆ
ಚಿಕ್ಕ ವೇಷವ ಬಿಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವೇಷವ ತೋರಿ
ಚಕ್ಕನೆನ್ನೊಡನೆ ಮಾತಾಡು

|| ೧೬ ||

ಚದುರರ ಕೂಡತಿ ಚಾತುರ್ಯ ಸಲ್ಲದು
ಸುದತಿಯಲ್ಲವೆ ನೀನು ನಿನ್ನ
ಸದಮಲಾಕಾರವ ತೋರೆಂದು ನುಡಿದಳಾ
ಚದುರರ ದೇವನರ್ಥಾಂಗಿ

|| ೧೭ ||

ಭೋಂಕನೆ ಗಿಳಿಯ ಕೆಲದೊಳನುಪಮರತ್ನ
 ಸಂಕುಲಭೂಷಣವೆನೆಯೆ
 ಕುಂಕುಮವರ್ಣದ ಕೋರಿಜವ್ವನದೊರ್ವ
 ಪಂಕಜಾನನೆ ನಿಂದಳಾಗ

|| ೧೮ ||

ಅಬಲೆ ನೀನಾರಿಲ್ಲಿಗೇತಕೆ ಬಂದೆಯೆಂ
 ದಬುಜಾಕ್ಷಿ ಬೆಸಗೊಂಡಳವಳ
 ಸೊಬಗೆ ಕೇಳಾನು ವ್ಯಂತರಕನ್ನೆ ಗಿರಿವನ
 ಶಿಬರದೊಳಿಹೆನೆಂದಳಾಕೆ

|| ೧೯ ||

ಲೀಲಾರ್ಥ ಗಗನದೊಳಗೆ ಹೋಗುತಿರ್ದೆನು
 ಬಾಲೆ ನೀನೀ ಗಿಳಿಯೊಡನೆ
 ಸೂಳುನುಡಿವುತಿರೆ ಬಂದೆನಾ ನುಡಿಗಳ
 ಕೇಳಲೆನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿ

|| ೨೦ ||

ಕನ್ನಡಹಕ್ಕಿಯಂಗವ ಹೊಕ್ಕು ನಿಜರೂಪ
 ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕುಸುಮಾಜಿ ಮಾಜಿ
 ನಿನ್ನೊಡನುಸುರುತಿದ್ದೆನು ನೀನು ತಿಳಿದುದು
 ಚೆನ್ನಾಯ್ತು ಜಾಣನರ್ಥಾಂಗಿ

|| ೨೧ ||

ರೂಪು ಯೌವನ ಜಾಣ್ಮೆ ಸಿರಿಯ ಪಡೆಯಬಹು
 ದೀ ಪತಿಭಕ್ತಿ ಸಂಪದವ
 ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನರ್ಥಾಂಗಿಯಿರ ನೀ
 ವೇ ಪಡೆದಿರಿ ಪರಗುಂಟಿ

|| ೨೨ ||

ಆ ರಾಯ ನವಗೆರವಲ್ಲವೆಂತೆನೆ ಪರ
 ನಾರಿಸಹೋದರನೆಂಬ
 ವಾರತೆಯುಂಟದರಿಂದೆಮಗಣ್ಣನು
 ನಾರಿ ಕೇಳೆಂದಳಾ ದಿವಿಜೆ

|| ೨೩ ||

ಅಕ್ಕ ಕೇಳಿಂದಿಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಗಿಳಿಯ ಮೈಯ
ಹೊಕ್ಕು ಪೇಳ್ವುದು ಗಿಳಿಗಿರಲಿ
ಚೊಕ್ಕ ನೀನತ್ತಿಗೆ ನಾದುನಿಯೆಂದೆಂಬ
ಲೆಕ್ಕವಿರಲಿ ನಿನಗೆನಗೆ || ೨೪ ||

ಅತ್ತಿಗೆ ಕೇಳು ನನ್ನಣ್ಣಾಜಿಯೊಳು ನೀನು
ಚಿತ್ತವಿತ್ತುದ ಕಂಡು ನನ್ನ
ಚಿತ್ತ ಮೆಚ್ಚಿತು ಮೆಚ್ಚಿ ನಿನಗೆ ನಾನೀವುದೇ
ನುತ್ತಮಗುಣಭೂಷಣಾಂಗಿ || ೨೫ ||

ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಯೊಂದ ಕೊಡುವೆನಿಡುವೆನೆಂಬ
ನುಡಿ ಸಾಕು ನಿನಗೊಂದು ಚಿಂತೆ
ಎಡೆಗೊಂಡ ವೇಳೆಯೊಳಿನ್ನ ನೆನೆವುದೆಂದು
ನುಡಿದಳು ಬಯಲಾದಳೊಡನೆ || ೨೬ ||

ಬೆಕ್ಕಸಬಟ್ಟಳು ಕುಸುಮಾಜಿ ಕೆಲಬಲ
ದಿಕ್ಕ ನೋಡಿದಳು ಮತ್ತಿನಿಸು
ನಕ್ಕಳು ಜಿನಸಿದ್ದ ಯೆಂದಳಷ್ಟರೊಳು ಹೆ
ಮ್ಮಕ್ಕಳಾಟಕೆ ಬಂದರೊಸೆದು || ೨೭ ||

ಬಂದಕ್ಕ ತಂಗಿಯರಿಗೆ ವಿನಯವ ಮಾಡಿ
ಹಿಂದಾದ ಚೋದ್ಯವಾರ್ತೆಯನು
ಒಂದು ನುಡಿಯದೆ ಕುಸುಮಾಜಿ ಮಾಜಿಕೊಂ
ಡೆಂದಿನಂತಿದ್ದಳಾಟದೊಳು || ೨೮ ||

ತಪ್ಪುಳ್ಳರೇ ಕೃತಿಯೊಳು ತಪ್ಪ ತಿದ್ದುವು
ದೊಪ್ಪವಾದರೆ ಕೇಳ್ವದೆನುಗೆ
ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ತಾಗಿಲ್ಲ ಜಿನಶರಣೇ ಕಾವ್ಯ
ವೊಪ್ಪುತಿರಲಿ ಸರ್ವಕಾಲ || ೨೯ ||

ಎಂದು ನಾಂದಿಯನೋದಿ ಮುಗಿದು ಗಾಯಕಿ ನಲ
 ವಿಂದ ಹೊತ್ತಗೆಯ ಕಟ್ಟಿವಳು
 ಮಂದಸ್ಥಿತಮುಖನಾಗಿ ರಾಜೇಂದ್ರನಾ
 ನಂದಿಸುತಿದ್ದ ನೇನೆಂಬೆ

|| ೩೦ ||

ಮುನ್ನಣೆ ಸಂಧಿ

ತನ್ನೆದೆಯೊಳಗೆ ತಾನಾ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯ
ಮುನ್ನ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿ
ಚೆನ್ನಾದುದೀ ಕೃತಿಯಿದಕೆ ವಿಚಾರವುಂ
ಟನ್ನೆಂದು ನುಡಿದನಾ ರಾಯ

|| ೧ ||

ಇದು ಸುಮನಾಜಿಯ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಮರಾಜಿ
ಪದೆದು ಪೇಳಿದ ಕೃತಿಯೆಂದ
ಅದ ಕೇಳುತಿರ್ವರು ನಕ್ಕರೊಬ್ಬೊಬ್ಬರ
ವದನವ ನೋಡಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ

|| ೨ ||

ಆಗಳೆ ಪೇಳೆ ನಾನಕ್ಕ ನೀನೆನ್ನ ಮೇ
ಲೀ ಗುಟ್ಟು ಹೊರಿಸದಿರೆಂದು
ಈಗಳಾದುದೆಯೆಂದು ಸುಮನಾಜಿ ನಗುತೊಡ
ನಾಗಹುದಹುದೆಂದಳುಬ್ಬಿ

|| ೩ ||

ಜಾಣರನಾರು ಚಾಳಿಸಬಹುದದು ತಾನೆ
ಕಾಣಿಸಿತ್ತಲ್ಲ ಕಣ್ಣಾರೆ
ಹೂಣಿದ ಹೊರೆ ಜಾರಿದಂತಾದುದೆನಗೆಂದು
ಜಾಣೆ ನುಡಿದಳರ್ತಿಯಿಂದ

|| ೪ ||

ಮೊದಲರ್ಥವನಳ ಕವಿತ್ವವಾ ಕಡೆಯರ್ಥ
ವದು ನಿನ್ನ ಸುಕವಿತ್ವವೆಂದ
ಅದು ತಪ್ಪದಹುದಹುದೆಂದಳಂದನುರಾಜಿ
ಮುದದಿಂದ ನಗುತ ರಾಯನೊಳು

|| ೫ ||

ಎಂತು ಜಯಿಸಬಹುದಕ್ಕ ನೋಡರಸನೆ
 ಮ್ಮಂತರಂಗದ ಸುಕ್ಕು ಸುಳುಹ
 ಅಂತರಿಸದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಪನೆಂದೆಲ್ಲ
 ಕಾಂತೆಯದೊಳಗೆ ನಲಿದರು

|| ೬ ||

ಲೇಸಾದುದೀ ಕೃತಿ ನಿಮ್ಮ ಕವಿತ್ವದ
 ಭಾಸಮೊಳ್ಳಿತು ಸತಿಯರಿರ
 ಈ ಸುಕಥೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಬೇಡಿ ನೀವೆಂದು
 ದೀ ಸಮಯದೊಳೀಯಬೇಕು

|| ೭ ||

ಭೂಷಣಾವಳಿಯೀಗ ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲೆಮಗೆ ವಿ
 ಶೇಷವಾಗಿದ್ದವಿನ್ನ ವರ
 ಘೋಷಣೆಯಂತಿರಲೆಂದಾತ್ಮಪತಿಗೆ ಸಂ
 ತೋಷವ ತೋರಿ ನುಡಿದರು

|| ೮ ||

ಮುನ್ನುಳ್ಳ ಭೂಷಣವಿರಲದಕೇನೀಗ
 ನನ್ನ ಭೂಷಣವನಿತ್ತವೆನು
 ಬನ್ನಿಯೆಂದವರ ಕರೆವುತ ಭೂಷಣಕಾಗ
 ತನ್ನ ಕೈಯಿಕ್ಕಿದನರಸ

|| ೯ ||

ಬೇಡವೆಂದರು ರಾಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನಿದಕೆ ನಾ
 ಮಾಡುವೆನುತಿಬ್ಬರೆದ್ದು
 ಕೂಡಣ ಸತಿಯರ್ಗೇ ಸೂಚಿಸಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ
 ಗೂಡಿ ತಾವೆಲ್ಲರಗಿದರು

|| ೧೦ ||

ಬಲುಘಾಳಿ ಬೀಸಲು ಮರದಿಂದ ನೆಲಕೆ ಬಿ
 ದ್ದೆಳಲತೆಗಳೊಯೆಂಬ ತೆರದಿ
 ಲಲಿತಾಂಗ ನಿಮಿರ್ದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿದ ಕೋ
 ಮಲೆಯರ ಭಾವ ರಂಜಿಸಿತು

|| ೧೧ ||

ಕಂಡನರಸನಿವರೆಲ್ಲರೇತಕೆ ಸಾಲು
ಗೊಂಡೆರಗಿದರೆಂದು ನಗುತ
ಪಂಡಿತಿಯಾಸ್ಯವ ನೋಡಿದನವಳಿದೆ
ಗೊಂಡು ನುಡಿದಳೆದೆಯರಿದು || ೧೨ ||

ಕ್ಷಿತಿಪ ನೀನಾಭರಣವನೀವೆನೆನಲದು
ಸತಿಯರ್ಗೇ ರುಚಿಯಾದುದಿಲ್ಲ
ಪತಿಯಲಂಕಾರವ ಪಾಳ್ಮಾಡಿ ನೋಡರು
ಪತಿಭಕ್ತೆಯರ ಚರಿತವದು || ೧೩ ||

ಒಲ್ಲೆವೆಂದರು ಬೇಡವೆಂದರವರು ನೀನು
ಬಲ್ಲಿತುಮಿಗೆ ಕರೆವಾಗ
ವಲ್ಲಭಗಿರುತ್ತರವ ಕೊಡಲಾಗದೆಂ
ದೆಲ್ಲರೆರಗಿದರು ನೃಪತಿ || ೧೪ ||

ಇರ್ವರಿಗೀವೆನೆಂದಾನು ಕರೆದರೇಕೆ
ಸರ್ವರೆರಗಿದರಂತಿವರು
ಒರ್ವರೊರ್ವರಿಗೆರವಿಲ್ಲ ತಮ್ಮೊಳು ಸ್ನೇಹ
ಪರ್ವಿಯೊಂದಾಗಿಹರರಸ || ೧೫ ||

ಅರಿಯೆಯ ನೀನಿದ ನಗೆಕಾರ ಬಗೆಕಾರ
ಮರೆಕಾರ ಬಲು ಟೌಳಿಕಾರ
ಅರಿಯದಂದದೊಳೆನ್ನ ಕೇಳ್ವೆಯೆಂದವಳೊಳ
ಗರಿದೊತ್ತಿ ನುಡಿದಳು ನೃಪನ || ೧೬ ||

ಸಾಕೆಮ್ಮ ದೇವಿಯೆರೆರಗಿ ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಪ
ರಾಕು ಬೇಡೇಳಿರೆಂದಿನ್ನು
ವಾಕುದೋರೆಂದು ಝಂಕಿಸಿದಳಾ ಪಂಡಿತೆ
ಭೂಕಾಂತ ನಸುನಕ್ಕನದಕೆ || ೧೭ ||

ಎಳೆರೌ ಬಳಲಿದಿರೆಂದು ನುಡಿದನು ಭೂ
ಪಾಲನದಕೆ ನಸುನಗುತ
ಬಾಲೆಯರೆದ್ದು ನಿಂದರು ಹೇಳಲಳವೆ ತ
ತ್ಕಾಲದೊಂದಧಿಕ ಲೀಲೆಯನು

|| ೧೮ ||

ಮುಟ್ಟಿತಿವರ ಮೇಲೆ ನನಗರ್ತಿನಾನೊಂದ
ಕೊಟ್ಟಪೆನೆನಲೊಲ್ಲರಿವರು
ಕೊಟ್ಟಲ್ಲದೆನ್ನು ಬ್ಬು ನಿಲ್ಲದಿನ್ನ ದಕೇನು
ತಿಟ್ಟವೆಂದೆಯೊಳು ನೆನೆದ

|| ೧೯ ||

ಭಂಗಾರವನೊಲ್ಲದಿರೆ ಮಾಣಲಿವರನಾ
ಲಿಂಗಿಯಾದರು ಬಿಡುವಾ
ಪಾಂಗಾವುದೊತ್ತಿಗೆ ಬಾರರೆಂದೆಣಿಸಿ ತಂ
ತ್ಪ್ರಗವನೊಡನೊಂದ ಕಂಡ

|| ೨೦ ||

ಅಮರೆ ಬಾ ಸುಮನೆ ಬಾ ಕುಸುಮಾಜಿ ಚಿತ್ತವಿ
ಭ್ರಮದೊಳಿದ್ದ ಪಳದಕೊಂದು
ಕ್ರಮವನೇಕಾಂತದೊಳಗೆ ಪೇಳ್ವಿನೆಂದು ಭೂ
ರಮಣ ತನ್ನೊತ್ತಿಗೆ ಕರೆದ

|| ೨೧ ||

ನಡೆದು ಸಮೀಪಕೆ ಬಂದ ಪೆಂಗಳನೆಡ
ಗಡೆ ಬಲಗಡೆಯೊಳು ನಿಲಿಸಿ
ನುಡಿವಂತೆ ಕಿವಿಗೆ ಮೋರೆಯ ತೋರುತಿಬ್ಬರ
ನೊಡನಸ್ಪಿ ಕೊಂಡನಾ ನೃಪತಿ

|| ೨೨ ||

ಘೊಳ್ಳನೆ ಸತಿಯರೆಲ್ಲರು ನಕ್ಕರದಕೆ ಭೂ
ವಲ್ಲಭ ತಾ ನಸುನಕ್ಕ
ಒಳ್ಳಿತಂತಾಯ್ತಾಗಬೇಕೆಂದು ಕುಸುಮಾಜಿ
ಗೆಲ್ಲವಡೆದು ನಕ್ಕಳೊಡನೆ

|| ೨೩ ||

ಕೋಣೆಯೊಳಾನೊಂದ ನುಡಿದಾಡಲದ ತಂದು
 ಕ್ಷೋಣೇಶಗರಿಕೆ ಮಾಡಿದಿರಿ
 ಕಾಣದೆ ದೈವವಿಲ್ಲವೆ ನಿವಗಾ ಫಲ
 ಕಾಣಿಸಿತಂತು ಕಣ್ಣಾರೆ

|| ೨೪ ||

ಸೆರಗ ಮೊಗಕೆ ಸಾರ್ಚಿ ನಗುವಳು ಕಂಭದ
 ಮರೆಗೆ ಹೋಹಳು ಕೂಡೆ ಬಹಳು
 ಎರೆಯನಿದಿರೊಳಿಷ್ಟು ನಾಣ್ಣುತ ನಗುತ ಹೊಂ
 ಮಿರಿದಾಡುತ್ತಿದಳಾ ತರುಣಿ

|| ೨೫ ||

ಅರಸ ಕಿಕ್ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡುವನಾಕೆಯ
 ಸರಸ ಲೀಲೆಗೆ ಹಿಗ್ಗಿ ನಗುವ
 ಶಿರಬಾಗಿಲೊಂಡಿದ್ದ ಳಿಗಳುಬ್ಬಿದಳೆಂದು
 ಹರುಷವೈದಿದನೆದೆಯೊಳಗೆ

|| ೨೬ ||

ಅಮರಾಜಿ ಸುಮನಾಜಿಯರು ಮುಂದೆ ನಿಂದಿಷ್ಟು
 ನಮಿತಮುಖಾಬ್ಜಿಯರಾಗಿ
 ವಿಮಲಕಟಾಕ್ಷದಿ ನೋಡಿ ಲಜ್ಜೆಯೊಳಾತ್ಮ
 ರಮಣನೊಳಂತು ನುಡಿದರು

|| ೨೭ ||

ಜನದಗೋಷ್ಠಿಯೊಳದ ನೆನೆಯಬಹುದೆ ದೇವ
 ರೆನುತ ತಾವಿರ್ವರು ತಮ್ಮ
 ನದೊಳು ಸಂತಸ ಮಾತಿನೊಳನಿಸು ರಂ
 ಜನೆಯನಾಡಿದರು ಗಾಡಿಯೊಳು

|| ೨೮ ||

ಅರಿವರೊಳಗನ್ಯರಿವರೆನ್ನ ಸೇವೆಯ
 ನಾರಿಯರೆನ್ನ ರಾಣಿಯರು
 ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರು ನಾನೊಬ್ಬ ಪುರುಷ ನೀ
 ಪೋರಂತೆ ನಾಣ್ಣುಲೇಕೆಂದ

|| ೨೯ ||

ಕುಸುಮಾಜಿಗೊಂದು ತಂತ್ರವ ಪೇಳ್ವೆನೆಂದೆಮ್ಮೆ
ಹುಸಿಗಿಂತು ಕರೆಯಲದೇಕೆ
ಕುಸುಮಾಜಿ ನಕ್ಕಳಲ್ಲವೆ ತಂತ್ರವದು ತಾನೆ
ಹುಸಿಯಾವುದೆನ್ನೊಳಗಿಂದ

|| ೩೦ ||

ಗೆಲಲರಿದಕ್ಕ ನಾವರಸನನೆಂದು ತ
ಮೊಳಗೆ ತಾವಿವರು ನುಡಿದು
ಒಳಸರಿದೊಯ್ಯನೆ ಗದ್ದುಗೆಯೊತ್ತಿಂದ
ತೊಲಗಿ ಪೆಂಗಳು ಸಾದರತ್ತ

|| ೩೧ ||

ನೋಡಿದರಾ ಕುಸುಮಾಜಿಯ ತಂಗಿ ನೀ
ನಾಡಿದ ನುಡಿ ಹಸನಾಯ್ತು
ನೋಡು ನಿನ್ನ ನು ನಾವು ಸ್ತುತಿಮಾಡಲಾ ಫಲ
ಕೂಡೆ ಕಾಣಿಸಿತೆಂದರವರು

|| ೩೨ ||

ಅಹುದು ನಾನಾವ ಗುಣಜ್ಞೆ ನೀವೆನ್ನ ನು
ತ್ಸಹದಿಂದ ಕೀರ್ತಿಸಲೇಕೆ
ಬಹುಗುಣಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಗುಣಿಗಳ ಕೊಂಡಾಡ
ಬಹುದೇ ಎಂದಳು ಶಶಿವದನೆ

|| ೩೩ ||

ನಾನೊಮ್ಮೆ ಕಿರಿಯಳು ನಿಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಸಬಹು
ದೀ ನುತ ಕೃತಿ ನನಗೇಕೆ
ಹೀನಾಧಿಕವೆಂಬ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದಿಲ್ಲವೆ
ಎನಕ್ಕ ನೀವರಿಯದುದೆ

|| ೩೪ ||

ಬಿನದಕೆಂದೆವು ತಂಗಿ ನೋಯದಿರೆಂದರೆ
ವನಿತೆಯರಾರು ನಿಮ್ಮಂತೆ
ಬಿನದಕಾಡಿದನಕ್ಕ ಯೆಂದಳದಕೆ ರಾಯ
ಮನವುಬ್ಬಿ ನಗುತಿದ್ದ ನೊಳಗೆ

|| ೩೫ ||

ತಳತಳಿಸುವ ಮೊಗದಿಂದ ಲೀಲೆಯೊಳಿದ್ದ
ಲಲನೆಯರೆಲ್ಲರ ನೋಡಿ
ಬಳಕೊಂದು ಮಾತನಾಡಿದನು ಸುಜಾಣರ
ತಿಲಕನಾ ಪಂಡಿತೆಯೊಡನೆ

|| ೩೬ ||

ಪಂಡಿತೆ ನಾವೆಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಿದ್ದ ನ್ನವ
ಕೊಂಡರೊಳ್ಳಿತೊ ಭುಕ್ತಿಗೆಮ್ಮ
ಪೆಂಡಿರೊಳೊರ್ವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಹುದು ಲೇಸೊ
ಕಂಡುದನುಸುರು ನೀನೆಂದ

|| ೩೭ ||

ಅರಿದಳಾಗಳೆ ಚಿತ್ತ ಕುಸುಮಾಜಿಯೊಳು ತನ
ಗೆರಕವಾಯ್ತುಕೆಯ ಮನೆಗೆ
ಒರಗಲೈಯ್ದು ವೆನೆಂಬ ಗೊನೆಹವಿದೆಂದದ
ಮರಸಿಕೊಂಡಿತು ನುಡಿದಳು

|| ೩೮ ||

ಇಂದಿಗಾರೋಗಣೆ ದೇವರ ಗೃಹದಲ್ಲಿ
ಚಂದವಲ್ಲೊರ್ವಳ ಮನೆಗೆ
ಸಂದರುತ್ತಮವೆಂದಳರಸಿಗೆ ಮನಸಿನ
ಗಂದೆಯ ತುರಿಸಿದಂತಾಯ್ತು

|| ೩೯ ||

ಹೇಳಾದರಾವಳ ಮನೆಗೆಯ್ದ ಬಹುದೆಂದು
ಕೇಳಿದನೊಡನೆ ಪಂಡಿತೆಯ
ಅಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿನ್ನವಿಸುವೆನೆಂದು
ಕೌಳಿಕಮೌನವಡೆದಳು

|| ೪೦ ||

ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳನಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ
ತೂಗಾಡಿ ತಲೆಯನೊಂದಿಸಿಸು
ಯೋಗಿಗಳಂತಿಷ್ಟು ಜಾನಿಸಿ ಕಣ್ಣೆರೆ
ದಾಗಳೆ ನುಡಿದಳಾ ಕುಟಿಲೆ

|| ೪೧ ||

ಒಡೆಯ ಬಿನ್ನ ಹವಿಂದು ಕುಸುಮಾಜಿಯರಮನೆ
 ಗಡಿಯಿಟ್ಟರುತ್ತಮವೆಂದು
 ನುಡಿದಳಂತುತ್ತಮವಾಯ್ತೆಂದು ಹೇಳೆಂದು
 ನುಡಿಸಿದನವಳ ಬಾಯಿಂದ

|| ೪೨ ||

ಹೊಸಕಾವ್ಯ ಮೂವರಿದಾದುದಿಬ್ಬರನೆ ಮ
 ನ್ನಿಸಿದೆಯಿನ್ನೊಬ್ಬಳಿಗಿಲ್ಲ
 ಅಸಿಯಳ ಮನೆಗೆಯ್ವಿ ಮನ್ನಿ ಪುದುಚಿತವೆಂ
 ದುಸುರಿದೆನೆಂದಳಾ ಜಾಣೆ

|| ೪೩ ||

ಅಮ್ಮ ರಾಯನಿಗಿಂದು ನಿನ್ನ ರಮನೆಯಲ್ಲಿ
 ಸುಮ್ಮಾನ ಮುಂದೆ ನೀನೆಯ್ದಿ
 ಜುಮ್ಮನೆ ಜೋಕೆಮಾಡೆಂದಳು ಪಂಡಿತೆ
 ಹೆಮ್ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರ ಮುಂದೆ

|| ೪೪ ||

ಸವತಿಯರೆಡೆಯೊಳು ಸತಿ ನಾಣ್ಣುತಿದ್ದಳಾ
 ಸವತಿಯರೇನು ಜಾಣೆಯರೊ
 ಅವರ ತಂತ್ರನ ಬಲ್ಲರಹುದದ ಹಿಕ್ಕದೆ
 ಸುವಿನಯ ಮಿಗೆ ಕಳುಹಿದರು

|| ೪೫ ||

ತಂಗಿ ಹೋಗಕ್ಕ ಹೋಗಾಣ್ಣನಾರೋಗಣೆ
 ಗಂಗನೆಗೆಡೆಮಾಳ್ವ ಭಾಗ್ಯ
 ಸಂಗಡಿಸಿತು ನಿನಗದು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವೆಂ
 ದಿಂಗಿತ ಮಿಗೆ ಕಳುಹಿದರು

|| ೪೬ ||

ದಾರಿದ್ರ್ಯವೆಂದು ಕುಸುಮಾಜಿ ನಿಂದಳು ವೇತ್ರ
 ಧಾರಿಣಿಯರು ವೇಳೆಯರಿದು
 ಮಾರನೊಡೆಯ ರತಿದೇವಿಯೊಡತಿಯ ಕ
 ಣ್ಣಾರೆ ಚಿತ್ತವಿಸೆಂದರೊಡನೆ

|| ೪೭ ||

ನುಡಿಯ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಗಗನದೊಳಗೆ ಹೋಹ
ಮಡದಿಯ ತಿರುಗಿಸಿ ತನ್ನ
ನುಡಿವಕ್ಕಿಯೊಳಗಡಗಿಸಿ ನುಡಿಸಿದ ಸವಿ
ನುಡಿಯ ಲತಾಂಗಿಯನೋಡು

|| ೪೮ ||

ಸ್ವರಮಾತ್ರದಿಂದ ಗಿಳಿಯ ಮೈಯೊಳಡಗಿದರ್
ಸುರಸುದತಿಯ ನೆಲೆಯರಿದು
ದರಹಾಸದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಜಾಣೆವೆಂ
ಡಿರ ತಲೆವಣಿಯ ಚಿತ್ತೈಸು

|| ೪೯ ||

ವೆಣ್ಣ ಕಳುಹು ಶೃಂಗಾರವೃಕ್ಷದ ತನಿ
ವಣ್ಣ ಕಳುಹು ಮುಂದೆ ಮನೆಗೆ
ಹಣ್ಣೆನೆಡೆಗೆ ಹಕ್ಕಿ ಹೋಹಂತೆ ಹೋಗಿ ನೀ
ನುಣ್ಣಾಕೆಯರಮನೆಯಲ್ಲಿ

|| ೫೦ ||

ನಲವಿಂದ ಕುಸುಮಾಜಿ ಕೈಮುಗಿದಳು ರಾಯ
ನೊಳುನೋಟದಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ
ಗೆಲು ಹೆಂಗಳರಸಿಯೆಂದೊಡನೆ ಕಟ್ಟಿಗೆವೆಂಗ
ಳುಲಿವುತ್ತಿದ್ದರು ಹೋದಳಾಕೆ

|| ೫೧ ||

ಬಲ್ಲಳು ಪತಿಯ ಪಂಡಿತಿಯ ಹೃದಯತಂತ್ರ
ನೆಲ್ಲವ ಕುಸುಮಾಜಿ ಮಾಜಿ
ಸೊಲ್ಲಿಸದೆದೆಯೊಳು ನಲಿವುತ ಹೋದಳ
ದಲ್ಲವೆ ಕುಲಸತಿಯಂಗ

|| ೫೨ ||

ಮಡದಿಯರೆಲ್ಲರ ಕಳುಹು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದ
ಳೊಡನೆ ಪಂಡಿತೆ ರಾಯನದಕೆ
ನುಡಿಯದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು
ಕಡುಸೊಬಗೆಯರು ಕೈಮುಗಿದು

|| ೫೩ ||

ಇವಳ ನೋಡವಳ ನೋಡಿದಿನ ಕಾವ್ಯದ
ಕವಿಗಳಿಬ್ಬರನು ನೋಡೆನಲು
ಅವನೀಶ ನಸುನಕ್ಕನಮರಾಜಿ ಸುಮನಾಜಿ
ಯವರು ನಗುತ ತೆರಳಿದರು || ೫೪ ||

ನಗೆಯಲ್ಲವೆ ನಿಮಗಿಂದು ರಾಯನ ತೋಳ
ದುಗುಲದ ಮನ್ನಣೆಗೊಂಡು
ನಗುತ ಹೋಗುವಿರೆಂದು ನಗಿಸಿದರೊಡನೆ ಕೈ
ಮುಗಿದು ಕಟ್ಟಿಗೆವೆಂಗಳವರ || ೫೫ ||

ಪಂಡಿತೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡಳಾಕೆಯ ಬಳಿ
ಗೊಂಡು ಗಾಯಕಿಯರೆಯ್ದಿದರು
ದಂಡಧಾರಿಣಿಯರು ತಾವೊಂದು ಮರೆಯೊಳ
ಗಂಡುಗೊಂಡರು ವೇಳೆಯರಿದು || ೫೬ ||

ಊಳಿಗವೆಂಗಳು ಕಡೆಸಾರ್ದರರಸನಾ
ಜೋಲಿಯೆಲ್ಲವು ನಿಂದಮೇಲೆ
ಕಾಲೋಚಿತದಾತ್ಮಯೋಗವನೆಸಗಿದ
ನಾ ಲೇಸನೇನ ಬಣ್ಣಿವೆನು || ೫೭ ||

ಪಲ್ಯಂಕಾಸನದೊಳಗೆ ಗದ್ದುಗೆಯೊಳು
ಶಲ್ಯವರ್ಜಿತನು ಕುಳ್ಳಿರ್ದು
ಕಲ್ಯಾಣಮೂರ್ತಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ಧಾ
ವಲ್ಯಯೋಗವ ಕಂಡನೊಡನೆ || ೫೮ ||

ಎತ್ತಹೋದುದೊ ಹೆಂಗಳೊಡನುಬ್ಬಿನಿಂದಿಷ್ಟು
ಹೊತ್ತು ತಾನಾಡಿದ ಲೀಲೆ
ಹತ್ತುಸಾವಿರಕಾಲ ತಪಸು ಮಾಡಿದ ಮುನಿ
ವೋತ್ತಮನಂತಿದನಾಗ || ೫೯ ||

ದೊರೆಯಿದ್ದು ಹೋಗಿನೆ ಹೋಗಿ ಬಾರೆಂದರೆ

ಬರುತಿಹ ಸೇವಕರಂತೆ

ಕರಣನಾಲ್ಕಿಂದ್ರಿಯ ವೈದವನುಸಿರಿದಂ

ತಿರುತಿಹವೇನ ಬಣ್ಣಿಪೆನು

|| ೬೦ ||

ಬೇಕಾದರಾಡಿಸಿ ಗಾಳಿಪಟವನರ್ತಿ

ಸಾಕಾಗೆ ಸುರುಳುವನಂತೆ

ನೂಕಿ ಚಿತ್ತವ ಹೊರಗಾಡಿಸುವನು ತನ್ನೊ

ಳೇಕವಾಗಿರಿಸುವನೊಮ್ಮೆ

|| ೬೧ ||

ಉಂಡುಪವಾಸಿ ಬಳಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಭೂ

ಮಂಡಲವಿದ್ದು ನಿತ್ಯಂಗ

ಮಂಡೆಬೆಳೆದು ಮನಬೋಳಾದ ತಪಸಿಯ

ಕೊಂಡಾಡಲಳವೆ ಚಕ್ರಿಯನು

|| ೬೨ ||

ಜಿನ ಜಿನ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ತನ್ನ ಮೈಯೊಳಗೆ ತ

ನ್ನನೆ ತಾನೆ ಕಂಡನಾಕ್ಷಣವೆ

ಜಿನ ಜಿನ ಕಂಡನು ಸಿದ್ಧನನಲ್ಲಿಯೆ

ಅನುಭವಿಸಿದನಾತ್ಮಸುಖವ

|| ೬೩ ||

ಕತ್ತಲೆಯಹುದೊಮ್ಮೆ ಬೆಳಗಹುದದು ಮಾಸಿ

ಮತ್ತೊಂದು ತಂಪಿನ ಸೊಡರ

ಹೊತ್ತಿಸಿದಂತಿಹುದಾ ಭರತೇಶನ

ಚಿತ್ತದೊಳಾತ್ಮಯೋಗವದು

|| ೬೪ ||

ಒಳಗೆ ತನ್ನಾತ್ಮನ ತಾ ನೋಡೆ ಹೊಸತೊಂದು

ಬೆಳಗು ತೋರ್ಪುದು ತೋರಲೊಡನೆ

ಮಳಲಂತೆ ಜರಿವುತಿಹುದು ಕರ್ಮ ನಿಜಸುಖ

ಹೊಳೆಯಂತೆ ಹೊಳೆದೇಳುತಿಹುದು

|| ೬೫ ||

ಸರಸ ಸಂಧಿ

ಧ್ಯಾನತತ್ಪರನಾಗಿ ಹೊರಗ ಮರೆದು ತನ್ನ
ತಾನೆ ತನ್ನೊಳು ಲೀನನಾಗಿ
ಆ ನರಪತಿಯಿರೆ ಘಳಿಯಾರದೊಳು ಶಂಖ
ಧ್ಯಾನ ಘೋರ್ಣಿಸಿತು ಹೊತ್ತರಿದು

|| ೧ ||

ನರನಾಥ ಕೇಳ್ದನಾ ಶಂಖನಿನಾದವ
ಗುರು ಹಂಸನಾಥಗಾಕ್ಷಣವೆ
ಪರಮಭಾವದೊಳಷ್ಟವಿಧದರ್ಶನೆಯ ಮಾಡಿ
ಸ್ಮರಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಕಣ್ಣಿರೆದ

|| ೨ ||

ಮುನಿಭುಕ್ತಿವೇಳೆಯಾದುದು ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ಮೆ
ಲ್ಲನೆ ಸೇವಕಿಯರು ಬಿನ್ನವಿಸೆ
ಜಿನಸಿದ್ಧ ಶರಣು ನಿರಂಜನ ಸಿದ್ಧಯೆಂ
ದೆನುತೆದ್ದನಾ ಸಾರ್ವಭೌಮ

|| ೩ ||

ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನಿಳಿದೆಂದಿದದ ಕ್ರಮ
ತಪ್ಪದೆ ನಡೆದು ಯೋಗಿಗಳು
ಬಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯ ಕಾದು ಕಂಡನಾಗಳೆ ಮರು
ಮೊಪ್ಪುವಧ್ಯಾತ್ಮಯೋಗಿಗಳ

|| ೪ ||

ಮುನಿಗಳ ನಿಲಿಸಿ ತನ್ನರಮನೆಗೆಯ್ದಿಸಿ
ತನಗೆ ಮಾಡಿದ ಪರಿಕರದ
ಅನುಪಮಾನ್ನವನಿತ್ತು ತಣಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಿರ
ಮನೆಯೊಳಿದ್ದನು ರಾಯನಿರಲು

|| ೫ ||

ಬಂದಳು ಕುಸುಮಾಜಿಯೊಡವುಟ್ಟಿದಳು ಮಕ
ರಂದಾಜಿ ಯೆಂಬೊರ್ವ ನೀರೆ
ಒಂದರೆವರುಷಕೆ ಪ್ರಾಯಕೆ ಯಿಹಳಿವ
ಳೆಂದೆಂಬ ಪಾಟಿಯ ಕನ್ನೆ

|| ೬ ||

ಚಲುವೆಯಹುದು ಜಾಣೆಯಹುದು ಶೃಂಗಾರಮಂ
ಗಲೆಯಾಗಿ ಸಖಿಯರುಗೂಡಿ
ಲಲಿತಾಂಗಿ ಬಂದು ಕಂಡಳು ತೂಗುಮಂಚದೊ
ಳೊಲಿದಾಡುತಿರ್ದ ಭಾವನನು

|| ೭ ||

ಕೆಳದಿಯ ಕೈಯ ಹೊಂದಟ್ಟಿಯ ತಾನೊಯ್ದು
ಮಲಯಜವೀಟಿಕಾಪ್ಪತೆಯ
ನಳಿತೋಳ ನೀಡಿ ಭಾವಗೆ ಕೊಟ್ಟಳರಸನಾ
ಗಳೆ ಕೈಕೊಂಡನರ್ತಿಯೊಳು

|| ೮ ||

ಅನುಕೂಲವಾದುದಾರೋಗಣೆಗಿನ್ನೆಮ್ಮ
ಮನೆಗೇಳು ಭಾವಾಜಿಯೆಂದು
ತನುಮಧ್ಯೆ ನುಡಿದಳದಕೆ ರಾಯ ನಗುತ ನಾ
ದುನಿಯೊಳು ನುಡಿದ ನಿಂತೆಂದು

|| ೯ ||

ಇಂದಾನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಹುದುಚಿತವೆ
ಒಂದರೆ ವರುಷದ ಮೇಲೆ
ಬಂದು ನೀನೆನ್ನ ಕರೆದರಾನುಬಹೆನು ಹೋ
ಗೆಂದನು ನೃಪತಿ ನಾದುನಿಯ

|| ೧೦ ||

ಅಕ್ಕಾಜಿಯರ ಮನೆಗೇಳೆಂದೆ ನೀನಿಂತು
ತಕ್ಕಿನ ಮಾತನಾಡಿದೆಯ
ತಕ್ಕುಕಾತಿಯೆ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆಂದೆಯೈಸೆ ನಿ
ನ್ನಕ್ಕನ ಹೆಸರ ಹೇಳಿದೆಯ

|| ೧೧ ||

ಅಕ್ಕನ ಹೆಸರ ಹೇಳುವರಾಕೆ ಪಡೆದರೆ
ಮಕ್ಕಳು ವೇಳ್ವವು ಮುಂದೆ
ದಿಕ್ಕಿನೊಳೆನಗೇನು ಸಂಬಂಧ ಸಾಕೇಳು
ಸಿಕ್ಕಿನ ಮಾತನಾಡದಿರು

|| ೧೨ ||

ಸಾಕೇಳು ಸಲಹೇಳು ನೀನೆಂದು ತಾನೆನ್ನ
ನಾಕರುಷಣ ಮಾಡುತ್ತಹಳೆ
ಈಕೆ ತಾನೇನು ಕಾತರೆಯೊ ಯೆಂದನು ರಾಯ
ನಾ ಕಾಂತೆ ತಲೆವಾಗಿ ನಗಲು

|| ೧೩ ||

ಕಾತರ ಗೀತರವನು ನೀವು ನಿಮ್ಮಂಬು
ಜಾತಾಕ್ಷಿಯರು ಬಲ್ಲಿರೈಸೆ
ಆ ತಳ್ಳಿಬಳ್ಳಿಯ ನಾವೇನ ಬಲ್ಲೆವು
ಮಾತು ಸಾಕಿನ್ನೇಳು ಭಾವ

|| ೧೪ ||

ಎನಲತಿ ಸರಸಗಳಾಗದೆಂಬುದ ನೆನೆ
ದನಿತರೊಳೆದ್ದನಾ ರಾಯ
ಮಿನುಗುವ ಹಾವುಗೆಗಳ ಮೆಟ್ಟಿ ನಡೆದನಂ
ಗನೆಯ ಮನೆಗೆ ನಲ್ಮೆಯಿಂದ

|| ೧೫ ||

ಕುಸುಮವಿದ್ದೆ ಡೆಗೆ ಮಧುವ್ರತ ಹೋಹಂತೆ
ಕುಸುಮಾಜಿಯರಮನೆಗಾಗಿ
ಕುಸುಮಾಯುಧಜಿತಲಾವಣ್ಯ ನಡೆದನು
ಲ್ಲಸದಿಂದ ನಾದುನಿಯೊಡನೆ

|| ೧೬ ||

ದೇವನೆಯ್ತುರುತಿವ್ವನೆಂದು ಹರಿದು ಹೋಗಿ
ಸೇವಕಿಯರು ಹೇಳಲೊಡನೆ
ಭಾವೆ ಬಂದಳು ಕುಸುಮಾಜಿ ತಾನಿದಿರಾಗಿ
ಭಾವಕಿಯರ ಬಳಸಿನೊಳು

|| ೧೭ ||

ಅಳವಟ್ಟ ನೂತನ ಶೃಂಗಾರ ಕರತಲ
 ದೊಳು ರತ್ನದಾರತಿ ಸಹಿತ
 ಲಲನೆ ಬಂದರಸಗಾರತಿಯೆತ್ತಿದಳು ತಳ
 ತಳಸುವ ಮುಖಕಾಂತಿಯೆಸೆಯೆ || ೧೮ ||

ದುಗುಲ ನಿವಾಳಿಯ ನಿಟ್ಟಿಂಘ್ರಿಗರಗಲಿಂ
 ದೊಗುಮಿಗೆ ತಲೆವಾಗುವಾಗ
 ನಗುತ ಹಾ ಹಾ ಯೆಂದು ನಡುವ ಮಂಡೆಯನೆತ್ತಿ
 ತೆಗೆದು ಕೈವಿಡಿದನಾ ರಾಯ || ೧೯ ||

ಮುಟ್ಟಿ ಮುಂದೇಳಿಂಟು ಮಾರೈದೆ ತನ್ನ ಕೈ
 ಮುಟ್ಟಿ ತೊಳೆದಳು ಪಾದಗಳ
 ಉಟ್ಟ ದುಕೂಲದ ಸೆರಗಿಂದ ಪತಿಗಂಗ
 ದಟ್ಟವಿಕ್ಕಿದಳು ಭಕ್ತಿಯೊಳು || ೨೦ ||

ಆವಾಸದೊಳಹೊಕ್ಕನಾ ರಾಯನಕ್ಕಕ್ಕ
 ಭಾವ ಬಂದನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ
 ದೇವಿ ಗದ್ದುಗೆಯಿಕ್ಕು ಮನ್ನಿಸೆಂದೊರೆದುದಂ
 ದಾ ವೇಳೆಯೊಳು ರಾಜಕೀರಾ || ೨೧ ||

ಇವನೆ ಅಮೃತವಾಚಕನು ಕುಸುಮಾಜಿಯೆಂ
 ದವನೀಶ ನುಡಿವುತಾಕೆಯೊಳು
 ಭವನದೊಳಿಟ್ಟ ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು
 ರವಿ ಪೂರ್ವಗಿರಿಯೇರುವಂತೆ || ೨೨ ||

ಬಂದೆಯ ಭಾವ ಬಂದೆಯ ಸುಪ್ರಭಾವ ಅ
 ಯ್ದಂದೆಯ ಸುಗುಣಸ್ವಭಾವ
 ಬಂದುದು ಲೇಸು ಮಹಾನುಭಾವಾಯೆಂದು
 ದಂದು ಮುದ್ದಿನ ರಾಜಕೀರ || ೨೩ ||

ಕ್ಷೇಮವೆ ಭಾವಾಜಿ ಮತ್ತು ನಿಮಗೆ ಪರಿ

ಣಾಮವೆ ಹೇಳು ಭಾವಾಜಿ

ಈ ಮನೆಯತ್ತಲೇಕಡಿಗಡಿಗೆಯ್ತರೆ

ಭೂಮೀಶ ಎಂದುದಾ ಪಕ್ಕಿ

|| ೨೪ ||

ಧರೆಯನಾಳಿದನೆಂಬ ಗರ್ವವೊ ನಮ್ಮಕ್ಕ

ನರಮನೆಗಡಿಗಡಿಗೆಕೆ

ಬರಲೊಲ್ಲ ಬುದಿನ್ನು ಪೋಪೆಯ ನಿನ್ನ ಕಾ

ಲ್ಕು ರುಲನಿಕ್ಕುವೆನೆಂದುದಾಗ

|| ೨೫ ||

ನಕ್ಕನದಕೆ ರಾಯ ನಗೆಯಲಿ ನಿನಗೆ ನ

ಮ್ಮಕ್ಕನಸುವ ಸೂರೆಗೊಂಡು

ಪಕ್ಕೆಗೆಯ್ದದೆ ದೂರದೊಳಗಿದ್ದೆ ನೀನಿಂದು

ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೆ ಲೇಸಾಮದೆಮಗೆ

|| ೨೬ ||

ಸುಳಿಗುರುಳೆಂಬುರುಲುಂಟು ನಮ್ಮಕ್ಕನ

ನಳಿತೋಳ ಪಾಶಗಳುಂಟು

ಹೊಳೆದಿನ್ನು ಹೋಹ ಭಾವನ ಕಾಣ್ಬೆನೆಂದರ

ಗಿಳಿ ನುಡಿದುದು ಸರಸದೊಳು

|| ೨೭ ||

ಸೋಂಕಿ ನಮ್ಮಕ್ಕನೊತ್ತಿನೊಳದ್ದರಿರು ಮೀರಿ

ಭೋಂಕನೆ ಪೋಪೆನೆಂಬಾಗ

ಪಂಕಜಾಕ್ಷಿಯ ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಾಂತಿಯ ಬೆಳ್ಳಿ

ಸಂಕಲೆಗಳನಿಕ್ಕಿಸುವೆನು

|| ೨೮ ||

ಪಂಜರ ಕಗದ ನಿನಗಿಷ್ಟೆಯೆನದಿರು

ಮಾಂಜಿ ನೀನಗಲ್ಪಾಗ ನಿನ್ನ

ಹೊಂಜೆಳೆವೈಯಳ ದಂತಕಾಂತಿಯ ಹೊನ್ನ

ಪಂಜರದೊಳು ಕೂಡಿಸುವೆನು

|| ೨೯ ||

ಇಷ್ಟೇಕೆ ಕೋಪ ನಿಮ್ಮಕ್ಕಗಾನೆಸಗಿದ
ಕಷ್ಟವೇನಮ್ಮತ ವಾಚಾಂಕ
ಶಿಷ್ಟರೆಂದೆಯ್ತಂದೆವಕಟ ನೀವಿಬ್ಬರು
ದುಷ್ಟರಲ್ಲವೆಯೆಂದನೊಡನೆ || ೩೦ ||

ನೋವಾಯ್ತೆ ಭಾವಾಜಿ ನಮ್ಮಕ್ಕನಧರಸಂ
ಜೀವನಾಮೃತವ ನೀನುಂಡು
ಜೀವಸಿದ್ಧಿಯ ಪಡೆದಿರು ನಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಿ
ನ್ನೀ ವಾಕ್ಯ ಲೇಸಲೆ ನಿನಗೆ || ೩೧ ||

ನನಗೆ ನೇರಿಲಹಣ್ಣು ವನದೊಳುಂಟಕ್ಕನಾ
ನನದೊಳು ನೇರಿಲಹಣ್ಣು
ನಿನಗುಂಟು ಸುಖಿಸಿಕೊಂಡಿರು ನಾನು ನೀನಿಂತು
ಬಿನದದೊಳಿರುತಿಹೆವಿಲ್ಲಿ || ೩೨ ||

ನಡು ತಾನೆ ಸಿಂಗಳದೇಶ ಕುಂತಳದೇಶ
ಮುಡಿ ಕರ್ಣ ಕರ್ಣಾಟದೇಶ
ಕಡುಗಂಪು ಕಾಶ್ಮೀರದೇಶವಕ್ಕನ ಮೈಯ
ಪೊಡವಿಯ ನಾಳೆತ್ತ ಪೋಪೆ || ೩೩ ||

ಅಸಿಯಳ ಯೌವನವನವುಂಟು ಲಾವಣ್ಯ
ರಸದ ತಣ್ಣೊಳೆಯುಂಟು ಭಾವ
ಒಸೆದು ವನಕ್ರೀಡೆ ವಾರಿಕ್ರೀಡೆಯನಾಡಿ
ಬಿಸಿಲನಾರಿಸಿಕೊ ಕಾತರದ || ೩೪ ||

ಈ ನುಡಿಗಳು ನಿನಗುಚಿತಗಳಹುದಿನ್ನು
ಮಾನಿನಿಯಾಸ್ಯದೊಳೊಂದು
ಜೇನೆಯ್ಯ ಕೊಡನುಂಟು ನಿನಗದೆಂತಹುದದು
ಜೈನನಲ್ಲವೆ ಭಾವ ನೀನು || ೩೫ ||

ಎನೆ ನಕ್ಕನರಸನೀ ನುಡಿಗಳು ಗಿಳಿಯ ಯೋ
 ಚನೆಯಲ್ಲ ಸತಿಯೊರ್ವಳದಕೆ
 ಬಿನದಕೆ ಕಲಿಸಿದಳಾವಳೆಂದಿಣಿಸಿ ನಾ
 ದುನಿ ಕಲಿಸಿದಳೆಂದೆ ತಿಳಿದ

|| ೩೬ ||

ಚಂದದಿ ನುಡಿವುತಿದ್ದು ದು ಗಿಳಿಯನು ಮಕ
 ರಂದಾಜಿ ಕೊಂಡು ಬಾರಿಂದ
 ತಂದು ಗಿಳಿಯ ಕೊಡುವಾಗ ನಾದುನಿಯನಾ
 ನಂದದೊಳಮರ್ದಪ್ಪಿ ಕೊಂಡ

|| ೩೭ ||

ಅತ್ತಿತ್ತ ಮೈಯನೊಲೆದಳಾಕೆ ಮಿಸುಕದಂ
 ತೆತ್ತಿ ತಾನಮರ್ದಪ್ಪಿ ಕೊಂಡ
 ಮುತ್ತಕೊಟ್ಟನು ಕೊರಳಿಗೆ ಕಂಠಮಾಲೆಯ
 ಸುತ್ತಿ ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆಂದು ಬಿಟ್ಟ

|| ೩೮ ||

ದೇವರವಳಿಗೇನ ಕಂಡು ಮೆಚ್ಚಿದಿರೆಂದು
 ಭಾವಕೆ ಕುಸುಮಾಜಿ ನಗುತ
 ಭಾವಿಸಿ ಕೇಳಲು ನಿಮ್ಮ ತಂತ್ರವನಿಷ್ಟು
 ನಾವು ಬಲ್ಲೆವು ಕಾಣೆಯೆಂದ

|| ೩೯ ||

ಆದುದೆ ತಂಗಿ ನಾನಾಗಳೆ ಬೇಡವೆಂ
 ದೋದಿದೆ ನೀನೊಪ್ಪದಾದೆ
 ಹೋದ ಗಾಳಿಯ ಹಜ್ಜೆ ಗಾಣುವರೊಡನೆಂತು
 ವಾದಮಾಡುವೆಯೆಂದಳಾಗ

|| ೪೦ ||

ನಾನಾಗ ಮಾಡದಿಂದಿಲ್ಲಿಗೈತರಲಾಗಿ
 ಯಾ ನಮ್ಮವಾರ್ತೆಯ ಕೇಳ್ಳು
 ತಾನು ಗಿಳಿಗೆ ಹೊಸ ನುಡಿವೇಳುತಿದ್ದಳಿ
 ದೇನ ಹೇಳುವೆ ತಂಗಿಯೆಂದೆ

|| ೪೧ ||

ಅಕ್ಕ ಭಾವಾಜಿಯಿಂದೆಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು
ಹೊಕ್ಕಾಗ ಗಿಳಿಯಿಂದ ನಾನು
ಮಿಕ್ಕು ಸರಸವಾಡಿಸುವೆನೀಗ ಜಾಣ್ಣುಡಿ
ಲೆಕ್ಕದೋರುವೆನೆಂದಳದಕೆ

|| ೪೨ ||

ಜಯಿಸಲರಿದು ತಂಗಿ ನಿನ್ನ ಭಾವನು ಬಟ್ಟೆ
ಬಯಲೊಳು ರೂಪ ಬರೆವನು
ಬಯಲಿಗೆ ಪ್ರಯಾಸಗೊಳಬೇಡವೆಂದೆನೆ
ನ್ನಯ ಮಾತ ಮೀರಿದಳಾಗ

|| ೪೩ ||

ಬೇಡವೆಂದೆನು ಕೇಳಳರಗಿಳಿಯನು ನಾನು
ಬೇಡಿದೆ ಕೊಂಡೆದ್ದಳದನು
ಕೂಡೆ ಸಖಿಯರ ಬಿಟ್ಟುರೆ ಹಿಡಿಯೆಂದೆನು
ಮೋಡಿದಳೆಮ್ಮ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ

|| ೪೪ ||

ಇವಳೊಡನಾಟದ ವೇಳೆಯಲ್ಲೊಂದೆನ್ನ
ಭವನ ಕೃತ್ಯದೊಳಿದ್ದೆ ನಾನು
ಅವಳರಗಿಳಿಯನೋದಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಳು
ತ್ಸವದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮಂದಿರಕೆ

|| ೪೫ ||

ಮುನ್ನ ನಾನೀ ನುಡಿಗಳ ಕೇಳ್ದೆನಾದರು
ನಿನ್ನ ಮೇಲಾಣೆ ಕೇಳರಸ
ಕನ್ನೆಯ ಯಿವಳು ಕೌಟಿಲಕಾತಿಯಿಂದಳು
ಚೆನ್ನೆ ರಾಯನೊಳು ತಂಗಿಯನು

|| ೪೬ ||

ಏನ ಮಾಡಿದೆನಕ್ಕ ನಿನಗು ನಿನ್ನ ರಸಗು
ನಾನಿಲ್ಲಿ ಕುಟಿಲತಂತ್ರವನು
ಮಾನಿನಿ ಗಿಳಿಯ ತಾರೆಂದು ಜೀಷ್ಠೆಯಮಾಡು
ವೀ ನಿನ್ನ ಪತಿಯೀಗ ಕುಟಿಲ

|| ೪೭ ||

ಮುಚ್ಚು ಮುಚ್ಚತಿ ಧೂರ್ತಿ ನಿನ್ನ ಬಾಯನು ಸ್ವಾಮಿ
 ಮೆಚ್ಚನಿತ್ತರೆ ಚೇಷ್ಟೆಯೆಂಬ?
 ಮೆಚ್ಚಿದು ನಿನಗಿರಲಾನೀತನರಸಿಯೆ
 ಬೆಚ್ಚಂತೆ ಬಿಗಿದವ್ವುವಾಗ

|| ೪೮ ||

ಅಕ್ಕನ ನೋಡುವೆನೆಂದು ನಿನ್ನಯ ಬೀಡ
 ಹೊಕ್ಕರೆ ಫಲತೋರಿತೆನಗೆ
 ಚಿಕ್ಕನೆಮ್ಮೂರಿಗೆಯ್ದು ವಿನಿನ್ನು ನಿನ್ನೂರ
 ದಿಕ್ಕ ನೋಡಿದರಾನು ಹೆಣ್ಣೆ

|| ೪೯ ||

ಮಾನಿಯ ಮುಂದಕೆ ತಂದಂತೆ ನೋಡೆಮ್ಮ
 ಮಾನಭಂಗವ ಮಾಳ್ವನೀತ
 ಆನೆಯಂತೊಯ್ದ ಮರ್ದಪ್ಪುತಿದ್ದನು ದೊಡ್ಡ
 ಭೂನಾಥನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯೊಳು

|| ೫೦ ||

ಅಳುವಂತೆ ಮೊಗವ ಕಿಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ
 ತಲೆವಾಗಿ ಕಣ್ಣನೊಸೆವಳು
 ಒಳಗೆ ಸಂತಸವುಂಟು ಕಣ್ಣನೀರಿಲ್ಲ ಬಿ
 ಕ್ಕಳಿಸುತ ನುಡಿವಳು ಸಟೆಗೆ

|| ೫೧ ||

ನೋಡುವಳೊಡನೋರೆಗಣ್ಣಿಂದ ಭಾವನ
 ಕೂಡಡ್ಡ ಮೋರೆದೆಗೆವಳು
 ನೋಡುವಾಗಿಷ್ಟು ಚಿಂತೆಯ ತೋರಿ ಮೊಗವಡ್ಡ
 ಮಾಡಿಕೊಂಡುರೆ ನಗುತಿಹಳು

|| ೫೨ ||

ಶಿರದೂಗುವನು ಮುಗುಳ್ಳಗುವನು ಕುಸುಮಾಜಿ
 ಗರಸ ಕಣ್ಣನ್ನೆದೋರುವನು
 ತರಳೆಯ ಠಕ್ಕಿನಳ್ಳೆಯೆಯೆಂದು ನೆನೆವ ತ
 ನ್ನರಸಿಯು ಬೆರಗಾಗುತಿಹಳು

|| ೫೩ ||

ಏಕಿಷ್ಟು ವ್ಯಾಕುಲ ಮಕರಂದೆ ನಿನಗೆಂದ

ಫಾಕೆ ಹೋಗಿಕ್ಕ ನನ್ನಿಂದ

ಸಾಕಾದೆ ನಾನೆಂದಳಕ್ಕುಟಕ್ಕುಟ ತಂಗಿ

ಗೀ ಕೊರತೆಯೆಯೆಂದಳಾಕೆ

|| ೫೪ ||

ಜಾತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯವುತ್ರಿಯಂತಾಡುವಳೆ ವೈಶ್ಯ

ಜಾತಿಯೊ ನೀನು ಶೂದ್ರಿ¹ಕೊಯೊ

ಓತನ್ಯರಪ್ಪಲು ಸಾವತ್ತಿ ಕೊರತೆಯ

ಮಾತಾವುದೆಂದಳಾ ತಂಗಿ

|| ೫೫ ||

ಕೋವಿದನಿದಿರೊಳು ಕೃತಕ ಸಲ್ಲದು ನಿನ್ನ

ಭಾವಾಜಿ ಭಾವಜ್ಞನರಿಯೆ

ತೀವಿದ ನಿನ್ನ ಕಂಗಳನೀರ ಕಂಡೆದೆ

ನೋವುತಿದ್ದನು ಸಾಕು ತಂಗಿ

|| ೫೬ ||

ಎನಲೊಡನರಿದಾಗಳೆ ಕಣ್ಣತಿಕ್ಕುತೊ

ಯ್ಯನೆಯೆನೆ ವೊಂದೆರಳ್ಕುರಿಯೆ

ಅನಿತರೊಳಗೆ ಕಣ್ಣ ನೀರೊಕ್ಕುವುದ ಕಂಡು

ಜನನಾಥ ಭಾಪೆಂದ ನಗುತ

|| ೫೭ ||

ನಮ್ಮರಸನ ಮುಂದೆ ದುಃಖದ ಕಣ್ಣೀರು

ಹೆಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಾರವಲಗೆ

ಸುಮ್ಮಾನದಿಂದ ಕಣ್ಣನಿಯುಂಟು ನಿನಗೀಗ

ಳುಮ್ಮಿದಶ್ರುಗಳು ಲೇಸಲೆ

|| ೫೮ ||

ಗಂಡನ ನೀನು ಬಣ್ಣಿಪೆ ನನಗಾತನ

ಕಂಡರೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ

ಕಂಡುದಿಲ್ಲವೆ ನಿನ್ನ ಗಂಡನಾಟವ ನಮ್ಮ

ಭಂಡುಮಾಡುವ ಬವಣೆಯನು

|| ೫೯ ||

ಸಾಕು ನಿನ್ನಯ ಚೇಷ್ಟೆ ಮರಸಿದ ಗಿಳಿಯೋದೆ
 ಲೋಕವರಿಕೆಗೆಯ್ದ ನರಿಯ
 ಈ ಕೊಂಕು ನೃಪನೊಳು ಸಲುವುದೆ ತಂಗಿಯೆಂ
 ದಾಕೆ ನಾಣ್ಣಿಸಿ ನಗುತಿಹಳು

|| ೬೦ ||

ಮರಸಿದ ಗಿಳಿಯೋದ ಕಂಡಂತೆ ಪೇಳ್ವನೆಂ
 ದರಪಿದ ನುಡಿ ತಾಗಿತವಳೆ
 ಬರಿಯಳ್ಳಿಯಾಟವ ತೊರೆದಳು ತಲೆವಾಗಿ
 ಕಿರುನಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳೊಡನೆ

|| ೬೧ ||

ನಿಗರಣೆ ಬೇಡಲೆ ಮಕರಂದೆ ನೃಪನೊಳು
 ಪಗರಣೆ ಸಲ್ಲದು ತಂಗಿ
 ನಿಗರಣೆ ಪಗರಣೆ ನಟನೆಗಳನ್ಯದೊ
 ಳಗೆ ಸಲ್ಪುವಿಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುವು

|| ೬೨ ||

ವಿನೋಲಿಸಿದನಕ್ಕು ನಿನ್ನ ನೀ ರಾಜಾಭಿ
 ಧಾನವೇಷದ ಮಾಯಕಾರ
 ತಾನಲ್ಲದನ್ಯರು ನಿನ್ನೆ ದೆಯೊಳಗಿಲ್ಲ
 ಹಾನಿಯಾದುದು ನಮ್ಮ ಬಲ್ಪು

|| ೬೩ ||

ವೀಳೆಯದೊಳಗೆ ಮುದ್ದುಂಟೊ ನಿನ್ನ ರಸನಾ
 ತೋಳೊಳುಂಟೊ ವಶ್ಯಯಂತ್ರಾ
 ಬೇಳುವೆಯುಂಟೊ ತಿಲಕದೊಳ್ಳದರಿಂತು
 ಬೇಳಾಗಿ ನೀನು ಸಿಕ್ಕುವೆಯ

|| ೬೪ ||

ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು ರಾಯ ಕುಸುಮಾಜಿಯೊಡನಾಕೆ
 ಹೇಳುವ ಗಮಕದ ನುಡಿಯ
 ಸೋಲವಾದುದು ತನ್ನ ಚಿತ್ತವಾ ತರುಣಿಯ
 ಮೇಲೆ ತಾನಿಂತೆಣಿಸಿದನು

|| ೬೫ ||

ಏಳುವ ಮೊಳೆಯೊಳೆ ಕೊಂದು ಕೂಗುವಳಿವ
 ಕೇಳಲೆನ್ನೊದಮೇಲೆಮ್ಮ
 ಬಾಳಲಿವಳೆಯೆಂದು ನೆನೆದನಂದಾ ನರ
 ಪಾಲಕ ತನ್ನ ಚಿತ್ತದೊಳು

|| ೬೬ ||

ನೊಂದಳಹುದು ದಿಟ ಕುಸುಮಾಜಿ ಕರೆ ಮಕ
 ರಂದಾಜಿಯನು ಮನ್ನಿಸುವೆನು
 ಎಂದನದಕೆ ತಂಗಿ ಬಾರೆಂದಳರಸಿ ಹೋ
 ಗೆಂದು ಕೋಪಿಸಿದಳಾ ತರುಣಿ

|| ೬೭ ||

ಮುನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಿನ್ನ ವಲ್ಲಭನೊತ್ತಿಗಾನೆಯ್ದ
 ಮನ್ನಣೆ ವಡೆದೆನು ಸಾಕು
 ಇನ್ನರಿಯನೆ ಹೋಗು ಹೋಗೆಂದು ಝಂಕಿಸಿ
 ಕನ್ನೆ ನುಡಿದಳರಸಿಯನು

|| ೬೮ ||

ಏನು ತಂತ್ರವ ಕಂಡೆಯಯ್ಯಯ್ಯೋ ನೀನೊಬ್ಬ
 ಮಾನವಪತಿ ಬಂದೆ ಧರೆಗೆ
 ಮಾನಿನಿಯರ ಕಂಡರಪ್ಪಿ ಕೊಂಬುದೆ ತನ್ನ
 ಧ್ಯಾನವೆಂದೊಲೆದು ನುಡಿದಳು

|| ೬೯ ||

ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರೆ ನಿನಗೇನು ಕಡಮೆಯಾಯ್ತು
 ಸಬ್ಬಲಿಗೆ ಯೊಳಿದೆ ಹೆಣ್ಣು
 ಹಬ್ಬುವ ಬಳ್ಳಿಯಂತಿದಿರ ಹೆಂಗಳ ಕಂಡು
 ತಬ್ಬಿಕೊಂಬುದೆ ಹೊತ್ತು ತನಗೆ

|| ೭೦ ||

ಎಲೆಘೂರ್ತೆ ನಿನಗೆ ಮನ್ನಣೆಯಿವೆನೆಂದರೆ
 ಹಳಿವುದೇಕೆಮ್ಮ ನೀನೆಂದ
 ಬಲುಘೂರ್ತೆ ಹೋಗು ಮನ್ನಣೆ ನಿನಗಿರಲಿಯೆಂ
 ದುಳಿದಳದಕೆ ರಾಯ ನಕ್ಕ

|| ೭೧ ||

ಅಹುದೆ ಆಹುದೆ ನಾನು ಧೂರ್ತ ನೀನೇ ಧೂರ್ತೆ
ಯಹುದಾದರರ್ಥವೇನಾಯ್ತು
ಬಹುದೊ ನೋಡಿದರದು ಕಡೆಗಿಂದನುರೆ ಗಹ
ಗಹಿಸಿದಳವಳೋರೆ ಮೊಗದಿ

|| ೭೨ ||

ಎಲ್ಲಿರಿಸಿದೆ ನಿನ್ನ ಗಂಭೀರ ಗರ್ವ ರಾ
ಜೋಲ್ಲಾಸ ಗಮಕನ ಭಾವ
ಚೆಲ್ಲಾ ಟಕರ್ತಿಯಾದುದೆಯೆಂದು ಜರೆದಳ
ದೆಲ್ಲವು ಸವಿ ರಾಯಗಾಗ

|| ೭೩ ||

ನೊಂದಳೆಂಬುದಕೆ ಮನ್ನಣೆಯೇನೆಂದೆನಿ
ನ್ನೊಂದಾಗಿ ನುಡಿವೆನಲ್ಲೆಂದ
ನಿಂದು ತಾನದಕೆ ನಗುತ ನೋಡು ಮತ್ತು ತ
ನ್ನಂದವ ಬಿಡನೆಂದಳವಳು

|| ೭೪ ||

ಹಿಂದೆ ನೀನಿತ್ತುದು ಭಾರವಾಗಿದೆ ನನ
ಗೆಂದು ಕಾಮಿನಿ ಕಂಠಸರವ
ಮುಂದಿರಿಸುವೆನೆಂದು ತೆಗೆದಳಂತದು ಕೊರ
ಳಿಂದ ಬಾರದು ಚಿತ್ರವಾಗ

|| ೭೫ ||

ತಿಳಿದಳು ಸ್ತಂಭನೆಗೆಯ್ದನು ಭಾವನೆಂ
ದೊಳಗುಬ್ಬಿ ನಕ್ಕಳಂತದಕೆ
ಬಳಿಕ ಭಾವನ ಮೊಗ ನೋಡುತ ವಿಸ್ಮಯ
ಗೊಳುತಿದ್ದಳರಿಯದಂದದೊಳು

|| ೭೬ ||

ಎಕೆ ಬಾರದು ಭಾವ ನಿನ್ನ ಕೊರಳ ಹಾರ
ಬಾಕುಳಿ ತಾನು ನಿನ್ನಂತೆ
ಸಾಕು ಬಿಡೆಂದರು ಬಿಡದಿದೆ ನೋಡೆನು
ತಾಕೆ ನುಡಿದಳು ಚಲ್ಲದೊಳು

|| ೭೭ ||

ಕೊಟ್ಟೊಡವೆಯ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಬುವರಲ್ಲ
ಮುಟ್ಟದಿರಾ ನಿನಗಿರಲಿ
ವೆಟ್ಟತಟ್ಟಿಯೊಳೆಮ್ಮ ನೀನೆಂದುದಕೆ ತಕ್ಕ
ತಿಟ್ಟವ ಮಾಳ್ವೆ ನಾನೆಂದ

|| ೭೮ ||

ಹರುಷವೇರಿದಳಾಗ ಕುಸುಮಾಜಿ ತಂಗಿ
ಕೇಳರಸನ ವಾಕ್ಯ ಹುಸಿಯದು
ಕರೆಸುವೆ ನಾಳೆ ನಮ್ಮಪ್ಪಾಜಿಯನು ಹೊಸ
ಸಿರಿ ಮಾಳ್ವೆ ನಿನಗೆಂದಳೊಸೆದು

|| ೭೯ ||

ಧಾರಿಣೀಶನ ಪಾಣೆಯೊಳು ನಿನ್ನ ಪಾಣೆಯ
ಸೇರಿಸಿ ಪಿತನ ಕೈಯಿಂದ
ಧಾರೆಯೆರಸುವೆನು ನಿಮಗಿಬ್ಬರಿಗೆ ಬಂದ
ಹೋರಾಟ ತೊಳೆದುಹೋಹಂತೆ

|| ೮೦ ||

ಎಲ್ಲಿ ಹೋದುದೊ ನೋಡಲಾಡಿದ ನುಡಿ ನೋಟ
ಚೆಲ್ಲಾಟ ನಗೆಯ ಮೊಕ್ಕೈವಳ
ನಲ್ಲನ ನೋಡಲಂಜುತ ಲಜ್ಜೆಗೊಳುತೆಳೆ
ಹುಲ್ಲೆ ಯಂತಿದ್ದಳೆನೆಂಬೆ

|| ೮೧ ||

ಪಾದಕೆರಗು ನಡೆಯೆಂಬಳೊತ್ತಿಗೆ ಹೋಗ
ಳಾದರಿಲ್ಲೆರಗೆಂಬಳದಕೆ
ಆದರಿಸುತ ನಿಲ್ವಳೊತ್ತಿ ಬಗ್ಗಿಸಿದಂತೆ
ವೇದಿಸಲೊಡನೆರಗಿದಳು

|| ೮೨ ||

ಮನದೊಳುಲ್ಲಾಸ ಮೈಯೊಳಗೆ ಪರಾಕಿಂದ
ತನಗೆರಗಿದ ಪೆಣ್ಣು ನೋಡಿ
ಮೊನೆಗಾತಿ ಬಲು ಮೋಡಿಗಾತಿ ಮುರುಕಗಾತಿ
ಗೊನೆಹಕಾತಿ ಮುಂಮಾಯೆಂದ

|| ೮೩ ||

ಸಾಲದೆ ಇವಳೊಡನಾಟ ಭೋಜನಕೆನ್ನು
 ವೇಳೆ ವೆಗ್ಗೊಳಿಸಿದೆ ದೇವ
 ಮೇಲಣ ನೆಲೆಯ ಮಾಳಿಗೆಗೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದು
 ಲೋಲಾಕ್ಷ ಬಿನ್ನ ವಿಸಿದಳು

|| ೮೪ ||

ಸರಸಕಾಂತೆಯ ಹಸ್ತವಿಡಿದನು ಜನಸಿದ್ಧ
 ಶರಣೆನುತೆದ್ದನಾಕ್ಷಣಕೆ
 ಭರತೇಶ ಮೇಲ್ನೆಲೆಗಡಿಯಿಟ್ಟ ಸಿಲ್ಲಿಗೆ
 ಸರಸದ ಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ

|| ೮೫ ||

ಸನ್ನಾನ ಸಂಧಿ

ಸತಿಯ ಕೈವಿಡಿದು ಮೇಲಣ ನೆಲೆಗೆಯ್ದ ಭೂ
ಪತಿ ಕಂಡ ಮನೆಯ ಸಿಂಗರವ
ರತಿದೇವಿಯೊಡನೆ ಮನ್ಮಥ ನುಡಿದಂತೆ ಲಾ
ಲಿತ ವಾಕ್ಯದಿಂದಿಂತು ನುಡಿದ

|| ೧ ||

ಭಾಪು ಕುಸುಮೆ ನಿನ್ನ ವೆಸರಂತೆ ಮನೆ ಕುಸು
ಮೋಪಹಾರದೊಳು ತೋರುತಿದೆ
ಆ ಪೂರ್ಣ ಕುಸುಮಮಾಲೆಗಳ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿಂದ
ನ್ಯಾಪಿಸಿದಂದ ಲೇಸೆಂದ

|| ೨ ||

ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಿಸಿದೆ ಸಿಂಗರಕೀ ನಡು
ಝಲ್ಲಿಯ ಪಟ್ಟಿಪರ್ವತವ
ನಲ್ಲಳೆ ಹೇಳೆಮ್ಮ ಮಾನಾಜಯರಮನೆ
ಯಲ್ಲಿಂದ ಬಂದುವೊ ಎಂದ

|| ೩ ||

ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕದ ಲಂಬಣ ಸೊಗಸಾದವಿ
ವೆತ್ತಣೆಂದೆಯ್ದುಮೆಮ್ಮ
ಅತ್ತೆಯರೇನು ಕಳುಹಿದರೊ ಅಳಿಯನ
ಚಿತ್ತಕುತ್ಸವವಾಗಲೆಂದು

|| ೪ ||

ಸಾರಣೆ ಚೆನ್ನಾಯ್ತು ಕುಸುಮೆ ಕುಂಕುಮದೊಂದು
ಸಾರಣೆ ಚೆನ್ನಾಯ್ತು ಕುಸುಮಿ
ತೋರಣ ಚೆನ್ನಾಯ್ತು ಕುಸುಮು ನಿನ್ನಾಣೆಯೆಂ
ದಾ ರಾಯ ನುಡಿದನಾಕೆಯೊಳು

|| ೫ ||

ಚಳಯಗೊಟ್ಟುದು ಲೇಸು ಕುಸುಮಾಜಿ ಹೊಸರಂಗ
 ವಲಿ ಲೇಸು ಕುಸುಮಾಂಗಿ ನಿನ್ನ
 ನಿಳಯದ ಸಿಂಗಾರ ಸೊಗಸಾಯ್ತು ಕುಸುಮಕೋ
 ಮಲೆ ಕೇಳು ಜಿನನಾಣೆಯೆಂದ

|| ೬ ||

ಕುಸುಮ ಕುಸುಮಿ ಕುಸುಮಾಜಿ ಕುಸುಮೆಯೆಂಬ
 ಕುಸುಮಾಂಗಿ ಕುಸುಮಾಲೆಯೆಂಬ
 ಕುಸುಮಿತಿ ಕುಸುಮಿನಿಯೆಂದು ನಲ್ಲಳ ಕುಶ
 ಲಿಸಿ ಕೇಳ್ವ ರಾಯನೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ

|| ೭ ||

ತವರೂರ ಗಿವರೂರ ಹಂಗನಾನರಿಯೆನೆ
 ಮೃವನೀಶನರಮನೆಯಲ್ಲಿ
 ನವನಿಧಿಯುಂಟಿನಗಿದು ಗಣ್ಯವಲ್ಲವೆಂ
 ದವಳಾಡಿದಳು ಗುಡನೊಡನೆ

|| ೮ ||

ನನ್ನ ಮೇಲಣ ಲೇಸಿನಿಂದೆನ್ನ ತವರೂರ
 ಬಿನ್ನಣಿಸಿದ ರಾಯನೆಂದು
 ತನ್ನ ದೆಯೊಳು ಬಲ್ಲಳದಕುಬ್ಬದರಸನೊಂ
 ದುನ್ನತಿಯನೆ ಪೇಳ್ವಳಾಗ

|| ೯ ||

ಹೆಡ್ಡಹೆಗಳೊಳಂತು ದೊರೆ ಸೋತು ನುಡಿದರೆ
 ಜಿಡ್ಡುಬ್ಬಿ ಮಂಡೆಗೆರೆವರು
 ದೊಡ್ಡಜಾಣೆಯೊಳಾತ ನುಡಿದರೆ ಸತಿ ಸರಿ
 ಯೊಡ್ಡದೆ ಕುಸಿದು ನುಡಿದಳು

|| ೧೦ ||

ಅದರಿಂದ ಜಾಣ ಜಾಣೆಯರಾಟವೆಂಬುದು
 ಚದುರಂಗದಾಟದಂತಿಹುದು
 ಬದಗರ ಲೀಲೆಯಹುದು ಟೊಳ್ಳೆಗವಡೆಯ
 ಕೆದರ್ವ ಸೋಗಲೆಯಾಟದಂತೆ

|| ೧೧ ||

ಎಲ್ಲರ ಪೊರಮಡಿಸಿದಳು ಬಾಗಿಲ ಬಾಹ್ಯ
 ದಲ್ಲಿಯೊರ್ವಳ ಘಂಟೆಗಿರಿಸಿ
 ಸಲ್ಲಲಿತಾಂಗಿ ಬಾಗಿಲನಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಾಣ್ಣ
 ನಲ್ಲಿಗೈದಿದಳೋಜೆಯಿಂದ || ೧೨ ||

ಎಕೆ ಬಾಗಿಲನಿಕ್ಕಿದಾ ಕುಸುಮಾಜಯೆಂ
 ದೇಕಾಂತದೊಳು ಕೇಳ್ದನರಸ
 ಸಾಕು ದೇವರು ಮತ್ತೆ ನುಡುವೆ ನಂತಿರಲಿಯೆಂ
 ದಾಕೆ ಗುಟ್ಟಿನೊಳಿರಿಸಿದಳು || ೧೩ ||

ಅರಿದನು ಮುನ್ನೊಂದು ಗಿಳಿಗೆ ತಾನೊರೆದುದು
 ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತೆಂದಂಜಿ ಪರರ
 ಪೊರಮಡಿಸಿದಳೀಗ ನಾನೊಂದ ನುಡಿದರು
 ಮರೆಸುವ ಬಗೆಯೆಂದು ನೆನೆದ || ೧೪ ||

ಬಿನ್ನಾಣಕಾತಿಯರರಸಿ ಬೆಡಂಗಿಂದ
 ತನ್ನ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ವಲ್ಲಭಗೆ
 ಅನ್ನಪಾನವ ಶಾಕಪಾಕವನೆಡೆಮಾಡಿ
 ಮನ್ನಿಸಿದಳು ನಿಮಿಷದೊಳು || ೧೫ ||

ಸ್ವರ್ಗದೊಳಗೆ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದ ಶಾಲಿಯನಪ
 ವರ್ಗಲೋಕದೊಳಟ್ಟು ತಂದು
 ಭೋರ್ಗರೆದೆಡೆಮಾಳ್ವ ಪುಣ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಯೆಂಬ
 ಮಾರ್ಗದೊಳನ್ನ ವಿಕೈದಳು || ೧೬ ||

ಎಳೆಮಿಂಚನೆರೆವಂತೆ ತಿಳಿದುಪ್ಪನೆರೆದಳು
 ಬೆಳುಮುಗಿಲಂದದ ಮೊಸರ
 ಜಲಜದಂತೆಸೆವ ಬಟ್ಟಲುಗಳೊಳೆಡೆಮಾಡಿ
 ದಳು ಬಗೆಯರಿದು ಲತಾಂಗಿ || ೧೭ ||

ಮೊರೆದುದಾಗಳೆ ಬಾಗಿಲೊಳು ಘಂಟೆ ಭೋರೆಂದು

ಹರಿವಾಣದೊಳು ಹಸ್ತವಿಟ್ಟು
ಪರಮಾತ್ಮಗರ್ವಿಸಿದನ್ನ ಪಾನವ ಮೈಗೆ
ಧರಣಿಪಾಲಕನಿತ್ತನೊಲಿದು

|| ೧೮ ||

ಕುಸುಮಾಜಿ ತನ್ನ ನೆಳಲು ರಾಯನಗಲಿಗೆ

ಮುಸುಕದಂತೋಜೆಯೊಳ್ಳಿಂದು
ಬಿಸಿಯನಾರಿಪಳೊಮ್ಮೆ ಪನ್ನೀರ ಮೈಗೆ ಚಿಂ
ಮಿಸುಲಾಲವಟ್ಟವಿಕ್ಕುವಳು

|| ೧೯ ||

ಇಸಿಯನಾದೋಗಿಸುತೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಪಾನವ

ನನುಮಾನಿಸುತ ಮನದಲ್ಲಿ
ನೆನೆವಷ್ಟರೊಳಗೆ ಗಿಂಡಿಯನೆತ್ತಿಕೊಡುವಳಾ
ಮನವ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದಳೆಂಬಂತೆ

|| ೨೦ ||

ಸಿಹಿ ಪಿರಿದಾದಲ್ಲಿ ಹುಳಿಗೊಡುವಳು ಹುಳಿ

ಬಹಳಿಸಲುಪ್ಪುದೋರುವಳು
ಕಹಿಯ ಖಾರವನೊಗರನು ರುಚಿದೋರಿ ಸಂ
ಗ್ರಹಿಸಿ ನೀಡುವಳಾತ್ಮಪತಿಗೆ

|| ೨೧ ||

ಪರಿಪರಿಯನ್ನ ಪಾನವ ಹೊಸ ಹೊಸತಾಗಿ

ತರತರದೊಳು ನೀಡುತಿಹಳು
ಶಿರಗೊಡಹುವನು ಸಾಕೆಂದು ಕೈಮುಗಿವಳಿ
ನ್ನೆರಡೆ ತುತ್ತಿರಲೆಂಬಳೊಡನೆ

|| ೨೨ ||

ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುವ ತಪ್ಪದೆಲ್ಲವ ಸವಿ

ನೋಡಬೇಕರಸಯೆಂದೆನುತ
ಬೇಡಿಕೊಂಡೆಡೆಮಾಡುವಳು ನಸುನಗುತ ಬಾ
ಯ್ಗೊಡಿಸ್ಪ ಸವಿದು ಬಿಡುವನು

|| ೨೩ ||

ಅನೆಯನುಣಿಸುವಂತಾ ಕಾಂತೆ ಬಲುಹಿಂದ

ತಾನುಣಿಸಿದಳಾತ್ಮಪತಿಯ

ಆ ನೃಪ ತೃಪ್ತಿವಡೆದು ಹಸ್ತದೊಳೆದನ್ನ
ಪಾನಾಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಮಾಡಿದನು

|| ೨೪ ||

ಎದ್ದನು ಜಿನಶರಣೆಂದು ಕೆಲದೊಳಿರಿ

ಸಿದ್ಧ ಪಚ್ಚಡವ ಮೇಲ್ಪೊಳುತ

ಮುದ್ದು ಮುಖದ ಕಾಂತೆ ಹೂವಿನುಪ್ಪರಿಗೆಗೆ
ತಿದ್ದಿ ತೋರಿದಳು ದಾರಿಯನು

|| ೨೫ ||

ಆರೋಗಿಸಿದ ಮೇಲ್ಮೆಲೆಯಿಂದ ಮೇಲಕೆ

ಸೇರಿದ ಸೋಪಾನವಿಡಿದು

ಆರೋಹಿಸಿದನಾ ಹೂವಿನುಪ್ಪರಿಗೆಗೆ
ನಾರಿಯ ಕೈಲಾಗುವಿಡಿದು

|| ೨೬ ||

ಮಾಡದ ನಡುವಣ ಗೂಢಗೃಹದೊಳೊಪ್ಪ

ಗೂಡಿದ ಶಕುನಿಮಂಚದೊಳು

ಪಾಡರಿದೆಡದ ಮಗ್ಗಲನೂರಿ ನೃಪತಿ ಮೈ
ನೀಡಿ ಪವಡಿಸಿದನೊಡನೆ

|| ೨೭ ||

ವೀಳೆಯವಿತ್ತು ಪನ್ನೀರ ಚಿಮ್ಮಿಸಿ ಕಂಗ

ಳಾಲಿಗೆ ಕವ್ವುರವೆಚ್ಚಿ

ಆಲವಟ್ಟವನಿಕ್ಕಿ ಗಂಧವ ಲೇಪಿಸಿ
ಬಾಲೆ ಮನ್ನಿಸಿದಳು ಪತಿಯ

|| ೨೮ ||

ಪಾದಸೇವೆಗೆ ಕುಳಿತಳು ರಾಯ ಕಂಡು ಹೊ

ತ್ತಾದುದು ಹೋಗನ್ನರಸವಾ

ಸ್ವಾದಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಬಾರೆಂದು ಕಳುಹಲಾಗ
ಹೋದಳು ಪರಮ ಲೀಲೆಯೊಳು

|| ೨೯ ||

ನನ್ನಾತ್ಮ ಬೇರಂಗ ಬೇರೆಂದು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ
ತನ್ನ ತಾನೊಳಗೆ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ
ಮನ್ನೆ ಯರೊಡೆಯನಿರಲು ಕೂಡೆ ಕವಿದುದು
ಅನ್ನ ಸೊಕ್ಕಿನ ನಸುನಿದ್ರೆ

|| ೨೦ ||

ಗಂಡನುಂಡಗಲ ತೊಳೆಯದದರೊಳಗಿಕ್ಕಿ
ಕೊಂಡು ತಾನನ್ನ ಪಾನಗಳ
ಉಂಡಳು ತೃಪ್ತಿವಡೆದಳು ಕೈದೊಳೆದಳ
ಖಂಡಿತಾನಂದವೈದಿದಳು

|| ೨೧ ||

ಬಾಗಿಲ ತೆಗೆದಳೊಳಿಗದ ನಾರಿಯರೈದಿ
ತೂಗುತಿರಲು ಮಂಚದಲ್ಲಿ
ಅಗಳಿಷ್ಟನ್ನ ಸೊಕ್ಕಿನ ನಿದ್ರೆಯನು ತೀರ್ಚಿ
ಬೇಗ ಕಣ್ಣೆರೆದಿದ್ದಳವಳು

|| ೨೨ ||

ಉಪ್ಪರಿಗೆಯೊಳು ಗಂಡನನಿರಿಸಿದಳಲ್ಲಿ
ಬವ್ವದೆ ನಿದ್ರೆ ಸಜ್ಜನೆಗೆ
ತಪ್ಪುಗೈದಂತೆ ದಿಗಿಗಿಲೆನಲೊಡ
ನುಪ್ಪವಡಿಸಿದಳಾ ಜಾಣೆ

|| ೨೩ ||

ಕನ್ನಡಿಯೊಳು ಹೊಳೆಹೊಳೆದು ಮೊಗವ ನೋಡಿ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಲಕವ ತಿದ್ದಿ
ಭಿನ್ನ ಕುಂತಳವ ಸಾಗಿಸಿಕೊಳುತೊಯ್ಯನೆ
ತನ್ನ ತಾನಕ್ಕಳುಬ್ಬಿ ನೊಳು

|| ೨೪ ||

ಕಸ್ತೂರಿ ಪುಣುಗು ಜವಾದಿ ಮುಂತಾದ ಸು
ವಸ್ತುವ ತೊಡೆದು ಪೂದುರುಬಿ
ವಿಸ್ತಾರದಿಂದ ಪಾಡಿಸಿಕೊಂಡಳಾಗ ಸ
ಮಸ್ತಭೃಂಗಗಳಿಂದ ತನ್ನ

|| ೨೫ ||

ಕೆಂಬಾಯ ವೀಳೆಯ ಬಿಳಿಯೆಲೆ ವಾಮಕ
ರಾಂಬುಜದೊಳಗವಡಲು
ತುಂಬು ಜವ್ವನೆ ನಡೆದಳು ನಲ್ಲನೆಡೆಗೆದೆ
ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವರ್ತಿಯಿಂದ

|| ೩೬ ||

ಸೋಪಾನವಿಡಿದು ಬರುತ ಗೃಹವಿನ್ನು ಸ
ಮೀಪವೆಂಬೆಡೆಯೊಳು ತನ್ನ
ಚಾಪಲಾಭರಣದ ದನಿಯ ವಂಚಿಸಿ ಮೆಲ್ಲ
ನಾ ಪೆಣ್ಣು ಬಂದಳೋಜೆಯೊಳು

|| ೩೭ ||

ನೃಪಗೀಗ ನಿದ್ರೆಯೊ ಯೆಚ್ಚರಿಕೆಯೊಯೆಂದು
ಜಪಿಸುತ ನಿಲುಕಿ ನಿಟ್ಟಿಸುತ
ಚಪಲಾಕ್ಷಿ ಕಾಲ್ತುಡುಕೆನ್ನದೆ ನಡೆತಂದ
ಳುಪಮಿಸಬಹುದೆ ಭಕ್ತಿಯನು

|| ೩೮ ||

ಇತ್ತಲೀ ಕಾಂತೆಯಿಂತೆಡೆಸುತ ಬರುತಿರ್ದ
ಳತ್ತಲಾ ರಾಯನೊಂದಿನಿಸು
ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ತಾನೆಚ್ಚತ್ತು ಶುದ್ಧಾತ್ಮ
ವೃತ್ತಿಯೊಳಿದ್ದ ನೇನೆಂಬೆ

|| ೩೯ ||

ಅಂಬುಜಲೋಚನೆ ಬಹುದನರಿದು ಚಿ
ದಂಬರ ಪುರುಷಗೆ ನಮಿಸಿ
ಇಂಬುಗೊಳಿಸಿದನು ಯೋಗವ ಹೊದೆದ ದಿ
ವ್ಯಾಂಬರ ಮುಸುಕೆ ಮೈಮುರಿದ

|| ೪೦ ||

ಆಗಲಿಸುತ ಕಣ್ಣು ತೀಡಿಕೊಳುತ ವೀತ
ರಾಗಾಯನನು ಎಂದು ಶಶಿಯ
ಮೇಗೆ ಕವಿದ ಬಿಳುಮುಗಿಲನೊತ್ತರಿಸುವಂ
ತಾಗ ನೂಂಕಿದ ತನ್ನಮುಸುಕ

|| ೪೧ ||

ಕಂಡನು ಬಾಗಿಲ ಮರೆಗೊಂಡ ಸತಿಯ ಪ್ರ
 ಚಂಡೆ ಬಾರೆನುತೆದ್ದು ಕುಳಿತ
 ಕೆಂಡವನುಗುಳ್ಳ ಕೆಂಪಿನ ತುಟಿ ನಸುನಗೆ
 ಯುಂಡೆಯಾಡುತ್ತ ಬಂದಳವಳು

|| ೪೨ ||

ಸಾರಿದಳಾ ಕುಸುಮಾಜಿ ವಲ್ಲಭಗೆ ಪ
 ನ್ನೀರ ಮುಕ್ತುಳಿಸಲೆರೆದಳು
 ಕೂರುಗುರಿಂದ ಸೀಳೆದಲೆಯ ಮಡಿದು ಕೊಟ್ಟ
 ಳಾ ರಾಯಗತಿ ವಿಭವದೊಳು

|| ೪೩ ||

ನಗುತ ನಗುತ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೆಯ ಫಳಿ
 ಗೆಗಳ ಕೈಕೊಳುತಿದ್ದು ನೃಪತಿ
 ಮೊಗ ನೋಡಿ ತನ್ನೊಳು ನುಡಿದರಿಷ್ಟಳುಕುವ
 ಬಗೆಯ ಕಂಡನು ತನ್ನ ಸತಿಯ

|| ೪೪ ||

ಇವಳೊಡನೊಂದೆರಳೂ ಟಿನ ನುಡಿಯ ಕೇ
 ಳುವೆನೆಂದು ನೆನೆದುಕೊಂಡೊಡನೆ
 ಪವಡಿಸಿ ಮುಸುಕಿಕ್ಕಿ ಕೈನೀಡಿ ಬೆಳ್ಳೆಲೆ
 ಗವಳವ ಕೊಳುತಿಂತು ನುಡಿದ

|| ೪೫ ||

ಕುಸುಮಿ ತಾನೇಕೆ ಬಂದಳು ಕುಸುಮಾಜಿಯೆಂ
 ದುಸುರಿದನಾಕೆಯ ಕೂಡೆ
 ನಸುನಗುತ್ತೇಕೆ ಬಂದಳೊ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ
 ರಸಿಯಳಿಚ್ಚೆಯನೆಂದಳವಳು

|| ೪೬ ||

ಮೊಗವ ನೋಳ್ವಾಗ ನಮ್ಮೊಡನಿವಳಿಂದೊಂದು
 ಜಗಳಕೆ ಬಂದಳೆಂಬಂತೆ
 ಬಗೆದೋರುತಿದೆ ನೀನು ಕೇಳಿ ಹೇಳೆಂದಾಗ
 ವಿಗಡದ ಮಾತನಾಡಿದಳು

|| ೪೭ ||

ಕೇಳ್ದೆ ನಾಕೆಯ ದೇವ ಜಗಳಕಲ್ಲಿಂದಳು
 ನೀಳ್ ಗೂಢಾರ್ಥವೊಂದುಂಟು
 ಅಳ್ಳನ ಕೂಡೆ ಯೋಚಿಸಬಂದೆನೆಂದೊಲ್ಲು
 ಪೇಳ್ವಳಿಂದಳು ಪತಿಯೊಡನೆ || ೪೮ ||

ಗೂಢಾರ್ಥವೇನು ಪೇಳಲಿ ಕೇಳು, ಕೇಳ್ದೆನು
 ಮೂಢರಿಗದ ಹೇಳಬೇಕು
 ಪ್ರೌಢರು ಸಾರ್ವಾಂಗ ಬಲ್ಲರೆಂದವಳೆಂದು
 ಪ್ರೌಢಿಯ ಮಾತನಾಡಿದಳು || ೪೯ ||

ಎಲೆಯ ಘಳಿಗೆಯನಿತರೊಳು ಸಾಕಾದುದು
 ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ಪತಿಯ ಪಾದಗಳ
 ನಲಿದೊತ್ತುತ್ತಿದ್ದಳು ತಳಿರು ತಾವರೆಯ ಮೇ
 ಲೊಲಿದಾಡುವಂತಿದ್ದು ದಾಗ || ೫೦ ||

ಪಾದವನೊತ್ತುವ ಕುಶಲ ಲೇಸೆಂದಾಗ
 ಪಾದದಿಂದಪ್ಪಿದನವಳ
 ಅದುಡೊಡೆಯ ಮೆಚ್ಚಿ ಕಾಲೊಳೊದೆದನೆಂಬ
 ಗಾದೆಯಿಂದೆನಗಿಂದಳವಳು || ೫೧ ||

ನಗುತ ಭೂಪತಿಯೆದ್ದನಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಣು
 ಜ್ಞಗವನವರೆ ಬಲ್ಲರದರ
 ಸೊಗಸನಂತೆಂದು ನುಡಿದೆನಾದರೆ ಬಲು
 ಹಗರಣವಹುದದಂತಿರಲಿ || ೫೨ ||

ಚಿನ್ಮಯ ತತ್ವವ ಮುಟ್ಟಿ ವೀಣೆಯೊಳು ಕಿಂ
 ಚಿನ್ಮಥೈಸೊಗಸಿ ಹಾಡುತಿರೆ
 ಮನ್ಮಥರೂಪನಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿಲ್ಲಿಗೆ
 ಸನ್ಮಾನ ಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ || ೫೩ ||

ವೀಣಾ ಸಂಧಿ

ಏನ ಬಣ್ಣಿಸುವೆನಾ ಕುಸುಮಾಜಿ ಪಾಡುವ
ಗಾನವನಾ ವೀಣೆಗಿವಳು
ತಾನೊಬ್ಬ ಸಖಿಯೆಯೆಂಬಂತೆ ಶಾರೀರ ಸ
ಮಾನವಾಗಿರಲು ಪಾಡಿದಳು

|| ೧ ||

ಎಡಗೈಯೊಳಮರಿಸಿ ವೀಣೆಯನಾಂತು ಮೇ
ಗಡೆ ಮೆಟ್ಟಿನೊಳು ಬೆರಳಾಡೆ
ಒಡನೆ ಕೀಳೆಡೆ ತಂತಿಯೊಳು ಬಲಗೈವೆರ
ಳೊಡರಿಸೆ ಪಾಡಿದಳೊಲಿದು

|| ೨ ||

ತೊಡೆಯಮೇಲಿಟ್ಟು ನಲ್ಲಳನು ನುಂಗೊರಳ ತ
ನ್ನೆಡಗೈಯೊಳಾಂತು ತೆಳ್ಳಸಿರ
ತಡಹುವ ನಲ್ಲನ ಮುದ್ದು ಲಾಲನೆಯ ಕ
ನ್ನ ಡಿಸಿತಾ ವೀಣೆಯಾಂತೊಲವು

|| ೩ ||

ಕೆಂಬಾಯ ನಸುದೆರೆದಾಯೆಂದು ರಾಗವ
ನಂಬುಜಾನನೆ ತುಡುಕಿದಳು
ತುಂಬಿಗಳೊಡನೆ ಘುಂಮೆಂದೆಡಬಲಕೆ ತೆ
ರಂಬೊಳಿದುವು ಶ್ರುತಿಗೊಡುತ

|| ೪ ||

ವೀಣೆಯೊಳೊಮ್ಮೆ ತೋರುವಳು ರಾಗವ ತನ್ನ
ಗೋಣೊಳಗೊಮ್ಮೆ ತೋರುವಳು
ವೀಣೆಯನೊಂದ ಬಿಟ್ಟೊಂದ ನುಡಿಸುವಳೇ
ಜಾಣೆಯೆಂಬಂತಿಹುದಾಗ

|| ೫ ||

ವೀಣೆಯ ನುಡಿಸುತ ಪಾಡಿದರಿವಳೀಗ

ವೀಣೆಗಳೆರಡನೊಂದಾಗಿ

ಹೂಣಿ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂಬೊಲಿಹುದು ಮರು

ರಾಣಿಯ ದನಿಯ ಚೆಲ್ಲಿಕೆಯೆ

|| ೬ ||

ವೇಳೆಯರಿದು ಶ್ರುತಿಯರಿದು ಕಟ್ಟಣೆಯರಿ

ದಾಳಾಪದನುಭವವರಿದು

ಕೇಳಿಸಿದಳು ಭರತಾಗಮ ಭರತ ಭೂ

ಪಾಲಿನ ಸತಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯವೆ

|| ೭ ||

ಅಳಾಪಿಸುತ್ತರಸನ ಮೊಗ ನೋಳ್ವಳಾ

ವೇಳೆಗೆ ನಗೆ ತೋರಿ ತನಗೆ

ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ನಗುತ ಪಾಡುವಳು ಲೀಲೆ

ದಾಳುತಿಹನು ರಾಯ ನೋಡಿ

|| ೮ ||

ಕೂಡೆ ಕಣ್ಣೆರೆದು ನೋಡುತ ಪಾಡುವಳು ನಗೆ

ಗೂಡಿ ಪಾಡುವಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ

ತೀಡುತ ತಂತಿಯತ್ತೆರಗಿ ದೃಷ್ಟಿಯನಿಟ್ಟು

ಪಾಡುವಳಾ ಗಾಡಿಕಾತಿ

|| ೯ ||

ಒಳಗುಮ್ಮಿದಾನಂದರಸ ತನ್ನ ತನು ತುಂಬಿ

ತುಳುಕಿ ಹೊರಗೆ ಸೂಸುವಂತೆ

ತೆಳುವಸಿರಿಂದ ಬಾಯ್ತೆರೆಯೊಳು ಸುಸ್ವರ

ಹೊಳೆದು ಮೋಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ದಾಗ

|| ೧೦ ||

ಸುಳಿನಾಭಿಯೊಳು ಪುಟ್ಟ ಮೆಲ್ಲೆದೆಯೊಳು ಬೆಳೆ

ದೊಳುಗೊರಳೊಳು ಪ್ರಾಯವಡೆದು

ಎಳೆಯಳ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರವನೇರಿ ಬಾಯ್ತೆರೆ

ಗಿಳಿದು ಮೋಹಿಸಿದುದಾಳಾಪ

|| ೧೧ ||

ಏನ ಕಲ್ತಳೊ ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡಳೊ ಮರು ಪುಂ
ಖಾನು ಪುಂಖದೊಳು ಮೇಲ್ಮೇಲೆ
ತಾನನ ಹೊಸ ಹೊಸತಾಗಿ ತಂದಳು ಜೇನ
ಸೋನೆಯ ಕರೆವಳೆಂಬಂತೆ

|| ೧೨ ||

ಕುಂಟಣಿಗೋಲಿಯ ಬರೆವ ಕಾವನ ಕೈಯ
ಕಂಠದೊಂದುಲುಹೊ ಯೆಂಬಂತೆ
ಕಂಠವನಲುಗಿಸಿ ಹೊಸ ತಾನಗಳ ಕಳ
ಕಂಠನಿನಾದೆ ತೋರಿದಳು

|| ೧೩ ||

ಉಂಚದಿಂದೆತ್ತುವಳಡಕದಿಂದಡಗಿಸಿ
ಮಿಂಚಿನಂತೊಡನೆಳಿಸುವಳು
ಅಂಜಿಯ ನಡೆದಾಡಿಸುವಂತೆ ರಾಗದ
ಸಂಚುಗಾಣಿಸಿ ತೋರುತಿಹಳು

|| ೧೪ ||

ಬಂದ ತಾನನ ಬರಲಿಸದೆ ಹೊಸ ಹೊಸ
ತೊಂದೊಂದು ಪರಿಯ ತಾನಗಳ
ತಂದು ತಂದೆದೊಳಿಸಿದಳು ಗಾನನ ಕರೆ
ತಂದು ತೋರಿಸುವಂತೆ ನೃಪಗೆ

|| ೧೫ ||

ತಾನ ತಾನಕೆ ರಾಯ ಹಿಗ್ಗು ತಿಹನು ಗಂಡ
ನಾನಂದಕವಳುಬ್ಬುತಿಹಳು
ಗಾನವೊಪ್ಪಿದುದಾಗ ಗಂಧಗಿರಿಯ ಪವ
ಮಾನ ಕಂಮನೆ ತೀಡಿದಂತೆ

|| ೧೬ ||

ಅಂಬುಧಿ ಸಾಸಿವೆಯೊಳಗಡಗಿತು ಮಣ್ಣೊ
ಳಂಬರ ಹೊಳಿಹೊಯ್ದೊಂದು
ಕಂಬುಕಂಠರೆ ಪರಮಾತ್ಮಕಲೆಯನವ
ಲಂಬಿಸಿ ಹಾಡಿದಳೊಲಿದು

|| ೧೭ ||

ಯೋಗದೊಳಾತ್ಮತತ್ವವೆ ಕಡೆ ದಶವಿಧ
ಭೋಗಕಂಗೆನೆ ಕಡೆಯೆಂದು
ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರವ ಭೋಗಶಾಸ್ತ್ರವನೆರಡನು
ತೂಗಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿ ಪಾಡಿದಳು || ೧೮ ||

ಹೊಳೆಹೊಳೆದರಸನ ಮೊಗವ ನೋಳ್ವಳು ಮೋರೆ
ಯೊಲೆದೊಮ್ಮೆ ನಗುತ ಪಾಡುವಳು
ನಲಿದಾಡಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಮೋಹನ
ಜಲಧಿಯೊಳೊಲಾಡುವಂತೆ || ೧೯ ||

1 ಆದುದೊ1 ಕುಸುಮಿ ಚೆಲ್ವಾದುದೊ ಕುಸುಮಾಜಿ
ಭೇದಿಸಿ ಹಾಡಿದೊ ಕುಸುಮು
2 ಓದುದು2 ಸೊಗಸಾದುದಿನ್ನೊ ನೈಯೆಂದು ವಿ
ನೋದಿಗಳರಸ ಕೇಳಿದನು || ೨೦ ||

ಆ ನುಡಿಗಳೆಲ್ಲವಳುಬ್ಬಿ ಹಾಡುವಳದ
ಕಾ ನರನಾಥನುಬ್ಬುವನು
ತಾನವಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುತ್ತವಳು ತನಗೆ ಮೆಚ್ಚು
ತಾನಂದಗೋಷ್ಠಿ ಮಾಡಿದರು || ೨೧ ||

ಮೆಚ್ಚಿದಿನಿಯಳೊಂದು ಹುಚ್ಚ ನುಡಿದರೆದೆ
ನೊಚ್ಚಗಾಗಹುದು ನಲ್ಲರಿಗೆ
ಅಚ್ಚಗಾನವನಾಕೆ ಪಾಡುತ್ತಿರಲು ಕೇಳ್ತು
ಮೆಚ್ಚದಿಹನೆ ಚಕ್ರಧರನು || ೨೨ ||

ಹೊಸ ಹೊಸ ಬಗೆಯಾಗಿ ಹಾಡುವೋಪಳ ಗಾನ
ರಸಕೆ ತಾನುಬ್ಬಿ ರಾಜೇಂದ್ರ
ಅಸಿಯಳ ವೀಣೆಯನೊಯ್ಯನೋಸರಿಸಿ ತ
ಕ್ಕಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೂಡೆ ಹಾಡೆಂಬ || ೨೩ ||

-
1. ಆದುದೆ (ಕ. ಖ. ಚ. ಛ)
  2. ಓದೂದು (ಕ) ಓದೋದು (ಕ. ಛ)

ಬೆಳಗಿನೊಳೊಲಾಡುವಂತೆ ಸಂಗೀತದ
 ಸುಳಿಯೊಳು ತೇಲಾಡುವಂತೆ
 ತೆಳುಗಾಳಿಯೇರಿ ವೈಹಾಳಿಯ ಮಾಡುವಂ
 ತೆಳೆವೆಂಗಳರಸಿ ಹಾಡಿದಳು

|| ೨೪ ||

ಒಸೆದುಬ್ಬುವನು ಮರು ಕುಸುಮಿಯ ರಾಗವೆ
 ಕುಸುಮದ ಕಂಪೆಯೆಂಬೆಂಬ
 ಕುಸುಮವ ಕೆದರಿದಂತಾಯ್ತೆಂಬ ನೊಸಲೊಳು
 ನೊಸಲಿಟ್ಟು ಮುಂಡಾಡಿ ಬಿಡುವ

|| ೨೫ ||

ಗಂಡನೆಷ್ಟೆಷ್ಟು ಮನ್ನಿಸಿದನಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹೊ
 ಯ್ವೆಂಡಿನಂತುಬ್ಬಿ ಹಾಡುವಳು
 ಮಂಡೆಯೊಲಿದು ಜಿನ ಜಿನಯೆಂದು ಪಟ್ಟಂಡ
 ಮಂಡಲೇಶ್ವರ ಕೇಳುತಿಹನು

|| ೨೬ ||

ಗಾನ ಸಾಕತಿವೇಳೆಯಾದುದೋಪಳೆಯೆಂದ
 ನಾ ನಾರಿ ಪುರುಜಿನೇಶ್ವರನ
 ಸಾನುರಾಗದಿ ಹಾಡಿ ಕೆಲದೊಳಗಿರಿಸಿದ
 ಳಾನಂದದಿಂದ ವೀಣೆಯನು

|| ೨೭ ||

ವೀಣೆಯನಿರಿಸಿ ನಗುತ ಭಕ್ತಿರಸದಿಂದ
 ಪ್ರಾಣೇಶನಡಿಗೆರಗಿದಳು
 ರಾಣಿಯ ತೆಗೆದಪ್ಪಿಕೊಂಡನವಳು ಮುನ್ನ
 ವೀಣೆಯನಪ್ಪಿದಂದದೊಳು

|| ೨೮ ||

ಹಂಸತೂಲದ ತಲ್ಲದೊಳು ಕನಸಿನೊಳಾಗ
 ಹಂಸಗಾಮಿನಿಗಾಣ್ಣು ತೋರ್ಪ
 ಹಂಸನಾಥನಗಾಣ್ಣುನಾ ನೃಪನೆದೆಯೊಳ
 ದೇಂ ಸೊಬಗಾದುದೊ ಮೂರ್ಛೆ

|| ೨೯ ||

ಸುಖದ ಮಡುವಿನೊಳು ಬಿದ್ದಂತೆ ತಾವಿಷ್ಟು
 ಸುಖಮೂರ್ಚಿದಟ್ಟಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ
 ಸುಖವೆ ಕೈವಿಡಿದೆತ್ತಿದಂತೊಡನೆದ್ದರಾ
 ಸುಖಿಗಳು ಜಿನಸಿದ್ಧಯೆನುತ || ೩೦ ||

ತನುವ ತೊಳೆದು ಮಡಿದುಗುಲವ ಮೇಲ್ಪೊಂಡು
 ಘನಶೀತಲೋಪಚಾರಗಳ
 ಅನುಭವಿಸುತ ಸೂಳುವೀಳಿಯಗೊಳುತ ಮೋ
 ಹನಶೀಲರಿದ್ದರೇನೆಂಬೆ || ೩೧ ||

ಹೊಸ ಕಾಂತಿ ತನುವಿನೊಳುಕ್ಕಿ ಸೂಸುತ ಮುಖ
 ರಸ ತಳತಳಿಸಿ ತೊಟ್ಟಿಡುತ
 ಅಸುವಿನೊಳಾನಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ ರಾ
 ಜಸುತಿದ್ದರಧಿಕ ಲೀಲೆಯೊಳು || ೩೨ ||

ವೇಳೆಯನರಿದಾಗ ಕುಸುಮಾಜಿ ನಗುತ ನ
 ಮ್ಮಾಲಯಕಿಂದು ನರ್ತನದ
 ಬಾಲೆಯರೈತಂದು ಹೋದರರಸಯೆಂದು
 ವೀಳೆಯಗೊಡುತ ನುಡಿದಳು || ೩೩ ||

ಬಂದುದೇನವರು ಹೋದಂದವೇನಬಲಿ ನಿ
 ಸ್ನೊಂದಾಗಿಯೇನ ನುಡಿದರು
 ಮುಂದಾದ ಹದನ ಹೇಳಳುಕಬೇಡೆಲಗೆ ನೀ
 ನೆಂದುದ ಕೇಳ್ವಿನಿಂದೆಂದ || ೩೪ ||

ರಾತ್ರಿಗೆ ದೇವರು ನೃತ್ಯವ ನೋಡಿ ಪ
 ವಿತ್ರವ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
 ಪಾತ್ರದ ಪೆಂಗಳೆನಗೆ ಪೇಳ್ವರೆಂದಬ್ಬ
 ನೇತ್ರ ನುಡಿದಳು ನಲ್ಲನೊಳು || ೩೫ ||

ಆಗಲೆಂದೊಡಬಟ್ಟೆನೊಡನೆ ನಲ್ಲಳಿಗೆ ಬ
ಹಾಗ ತಾನಿಟ್ಟ ಭೂಷಣವ
ರಾಗರಸದೊಳುರೆ ಕರೆದು ಚೌಕುಳಿ ಹೊರ
ತಾಗಿಯೆಲ್ಲವನೊಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟ

|| ೩೬ ||

ನಾದುನಿಗುಡುಗೊರೆಯಿತ್ತನೂಳಿಗದ ತ
ಳೋದರಿಯನು ಮನ್ನಿ ಸಿದ
ಬಾದಳಗಂಡಿಯೊಳಗೆ ಕಂಡನಸ್ತಾದ್ರಿ
ಗಾದಿತ್ಯಬಿಂಬ ಸಾರ್ದುದನು

|| ೩೭ ||

ಕುಚಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮೇಲ್ಮೆ ಲೆಗೈದಿ ಜಿನಸಿದ್ಧ
ಗುಚಿತಾಘ್ಯವಾದ್ಯವನಿತ್ತು
ಅಚಳಿತಾಸನದೊಳು ಕುಳಿತು ಕಂಗಳ ಮುಚ್ಚಿ
ಪ್ರಚುರಾತ್ಮಯೋಗದೊಳಿದ್ದ

|| ೩೮ ||

ಮರದನಾಗಳೆಯಿಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಲ್ಲಳಕೂಡೆ
ಮೆರೆದುದು ಹಳೆಮೆರಹಾಯ್ತು
ಅರಿದನಾಗಳೆ ಕಂಡನಾಗಳೆ ಹುಸನ
ಕುರುಹನಾ ರಾಜಯೋಗೀಂದ್ರ

|| ೩೯ ||

ಸಂದು ಭೋಗದೊಳಿದ್ದು ಯೋಗಕೆ ಸಲುವಾಗ
ಹಿಂದಣ ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲ
ಒಂದ ಬಿಟ್ಟೊಂದು ವಸ್ತ್ರವ ಹೊದೆವಂತಿಹು
ದೆಂದೆಂದು ಭಾವವಾ ನೃಪಗೆ

|| ೪೦ ||

ತನುವೆ ಜಿನಾಲಯ ಮನನೆ ಸಿಂಹಾಸನ
ವನುಪಮಾತ್ಮನೆ ಜಿನನೆಂದು
ತನಗಾಗಿ ತನ್ನಿಂದ ತನ್ನ ತಾ ನೋಡುತಿ
ದ್ದನು ಸರ್ವಚಿಂತೆಯ ನೀಗಿ

|| ೪೧ ||

ಬುದ್ಧಿಯೊಳಾ ರಾಯ ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಳಗೊಂದು
 ಸಿದ್ಧ ಬಿಂಬವ ರಚಿಸಿದನು
 ಸಿದ್ಧೋಹಮೆಂದಲ್ಲಿ ಸುಖದೊಳಿದ್ದನು ಜಿನ
 ಸಿದ್ಧ ರಿಹಂತೆ ಮುಕ್ತಿಯೊಳು

|| ೪೨ ||

ಮಾಣಿಕಚಂಡನಿಟ್ಟಂತರ್ಕ ಹೋದನು
 ಹೊಣೆ ದೇಗುಲ ಮರೆಯಾಯ್ತು
 ಕಾಣಿಸುತಿದ್ದುವು ನಕ್ಷತ್ರವಿಲ್ಲಿಗೆ
 ವೀಣಾ ಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ

|| ೪೩ ||

ಪೂರ್ವನಾಟಕ ಸಂಧಿ

ಎಲ್ಲವ ಮರೆದು ತನ್ನಾತ್ಮನನರಿದು ತ
ನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನಿಂತು ಯೋಗದೊಳು
ತಲ್ಲೀನವಾಗಿ ನಾಲ್ಕುಳಿಗೆಯಿದ್ದನು ರಾಯ
ಮೆಲ್ಲನಿರಿಸಿದನಂತದನು

|| ೧ ||

ಕಣ್ಣೆರೆದನು ತನ್ನ ಕೆಲದೊಳು ನಿಂದಿದರ್
ಪೆಣ್ಣ್ ದೇವ ಸಮಯವಾಯ್ತೆನಲು
ಜಾಣ್ಣೋರಿ ಸಿಂಗರಿಸಿದನೆದ್ದನೊಡನೆ ಶ
ರಣ್ಣೆವ್ಯ ಜಿನಸಿದ್ಧಯೆನುತ

|| ೨ ||

ತಾವರೆಯೇರಿದ್ದ ಕಳಹಂಸ ಮತ್ತೊಂದು
ಹೂವಿನ ಬನಕೆ ಹೋಹಂತೆ
ಹೂವಿನುಪ್ಪರಿಗೆಯಿಂದಿಳಿದು ನಾಟಕಶಾಲೆ
ಗಾ ವಿಭು ನಡೆತರುತಿರ್ದ

|| ೩ ||

ತೊಡೆದ ಕಂಪಿನ ಗಾಳಿ ಮೈಯ ಕಂಪಿನ ಗಾಳಿ
ಪೊಡವಿಯ ಕಂಮನೆ ಮಾಡಿ
ನಡೆದು ನಾಟಕಶಾಲೆಯೊಳಹೊಕ್ಕು ಕುಳಿತನು
ಗೃಹದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ

|| ೪ ||

ನಾಟಕಶಾಲೆಯಿಂತಿಂತಿರ್ದುದೆಂದು ಕ
ಣ್ಣಾಟಿಸಿ ಪೇಳಲಾನರಿಯೆ
ಕೋಟಿ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಸುರರ ವಿಮಾನಕೆ
ಸಾಟಿಯೆಂದಾಡಿ ಬಿಡುವೆನು

|| ೫ ||

ಸಿರಿಗಂವು ಕುಂಕುಮ ಪನ್ನೀರು ಸಾದು ಕ
ತ್ತುರಿಯ ಸಾರಣೆ ಚಳೆಯಗಳ
ಪೊರಪಿಂದ ಸ್ವರ್ಗದ ಕಂಪ ತುಂಬಿದ ಹೊನ್ನ
ಕರಡಿಗೆಯಂತೊಪ್ಪುತಿಹುದು

|| ೬ ||

ನೋಡುವ ಮುನಿದಡ್ಡೆ ಮೋರೆದೆಗೆವ ಕಾಲ್ಗೆ
ಕೂಡೆರಗುವ ತಿಳಿವಂತೆ
ಮಾಡಿದ ಪೆಣ್ಣಂಡುಗಳ ರೂಪು ರಂಜಿಸಿ
ಗೋಡೆಯೊಳಿದ್ದು ವೇನೆಂಬೆ

|| ೭ ||

ಗಿಳಿಯನೋದಿಸುವಂತೆ ವೀಣೆಯ ನುಡಿಸುವಂ
ತೊಲೆದು ಪಾತ್ರವನಾಡುವಂತೆ
ಹಳಹಳಚನೆ ಪೆಣ್ಣು ರೂಪಿನ ಚೆಲ್ವು ಪು
ತ್ತಳಿಗಳೆಸೆದುವು ಭಿತ್ತಿಯೊಳು

|| ೮ ||

ಸುರರ ಖೇಚರರ ಪೆಣ್ಣಂಡು ರೂಪಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಬರೆದಿದರ್ಪವಿವು ಬೊಂಬೆಯಲ್ಲ
ಸುರರು ಖೇಚರರು ನಾಟ್ಯವನೋಡಿ ಸುಖತಟ್ಟೆ
ಪರವಶರಾದರೆಂಬಂತೆ

|| ೯ ||

ಧರೆಗೆ ವಿಸ್ಮಯವಾದ ನಾಟಕಶಾಲೆಯೊ
ಳರಸನೋಲಗವಾಗಲೊಡನೆ
ಬರತಿದ್ದರುಚಿತ ಕಲಾವಿದರೆಸೆವ ಸಿಂ
ಗರಗೂಡಿ ಘಮೈನುತಾಗ

|| ೧೦ ||

ರಾಜಕುಮಾರರು ರಸಿಕರು ಬುಧರಧಿ
ರಾಜರು ಕವಿ ಗಮಕಿಗಳು
ತೇಜಸ್ವರೈತಂದು ಭರತರಾಜನ ಕಂಡು
ತೇಜದೊಳೊಲ್ಲ ಕುಳಿತರು

|| ೧೧ ||

ಗಣಿಕೆಯರೆಕ್ಕಡಿಗರು ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಲ
 ಕ್ಷಣಿಕರು ಭಾವರಂಜಕರು
 ಗುಣಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳರಸನ ಕಂಡು ತಿಂ
 ತಿಣಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತರೋಜೆಯೊಳು

|| ೧೨ ||

ವೃದ್ಧನುತ್ತುಮನು ವಿವೇಕಿ ತತ್ಪ್ರತಿಕಾರ್ಯ
 ಸಿದ್ಧನು ಬಂದು ಕೈಮುಗಿದು
 ಬುದ್ಧಿ ಸಾಗರನೆಂಬ ಮುಖ್ಯಪ್ರಧಾನ ವಿ
 ಶುದ್ಧ ಕುಳಿತನು ಸಮ್ಪುಖದಿ

|| ೧೩ ||

ತೆರೆಸೇಲಿ ಮರೆಯೊಳಾ ತೆರೆದ ಗವಾಕ್ಷದೊ
 ಕೊರೆದು ನೋಡುತ್ತ ಬಾಹ್ಯಜನನ
 ಅರಸಿಯರಿದ್ದರು ಭೂಪಾಲನೆಡಬಲ
 ದೆರೆಡು ಪಕ್ಕದೊಳು ಸಾಲಾಗಿ

|| ೧೪ ||

ಒಲೆಯದಿರೊತ್ತದಿರೊಯ್ಯಾರದೊಳು ಕುಳ್ಳಿ
 ರುಲಿಯದಿರಲ್ಲಲ್ಲಿರೆಂದು
 ಸುಳಿದು ಕಟ್ಟಿಗೆಕಾರರೆಲ್ಲರ ತರವರಿ
 ದೊಳುನುಡಿದೊರಿ ತಿದ್ದಿದರು

|| ೧೫ ||

ಪರಿಮಳದಿಂದುಚಿತಾಸನದಿಂದ ಕ
 ಪ್ಪುರವೀಳೆಯದಿಂದ ಸಭೆಯ
 ತರತರವರಿದು ಮನ್ನಿಸಿದರು ಪರಿಚಾರ
 ಕರು ರಾಯನನುಮತದಿಂದ

|| ೧೬ ||

ತಾಳಧಾರಿಯು ತಾಳವಿಡಿದಾಗ ನೃತ್ಯದ
 ತಾಳತೋರುವವೊಲು ನಿಂದು
 ಕೇಳಿಸಿದನು ಹೊಸ ಪರಿಯಾಗಿ ಮುನ್ನೆಂದು
 ಕೇಳಿಸಿತಿಲ್ಲಿಂತುಟೆನಿಸಿ

|| ೧೭ ||

ಒಲಿದ ಮಸ್ತಕ ಶ್ರುತಿಗಿಟ್ಟಿಡಗಿವಿ ತೊಡೆ
ಗಲವಟ್ಟಿ ಮದ್ದಳೆಯಿಂದ
ಹಲವು ಕತ್ತರವ ಕಳಾಸವನರಿದು ಮ
ದ್ದಳೆಗೆ ಕೇಳಿಸಿ ನಿನದನೊಡನೆ

|| ೧೮ ||

ನಲ್ಲಳ ನಡುವ ಪಿಡಿವಮೊಲಾವುಜವಿಡಿ
ದುಲ್ಲಾಸದಂಕೆ ಝಂಕೆಗಳ
ಕೊಲ್ಲಣಿಯೊಳಗೆ ಕೇಳಿಸಿದನಾವುಜಕಾರ
ನೆಲ್ಲರ ಚಿತ್ತ ಜುಮ್ಮನಲು

|| ೧೯ ||

ಡಕ್ಕೆ ನಾಟ್ಯಾನಕ ಚಂವೆ ಕಿಂಕಿಣಿ ಡಾಡೆ
ಕುಕ್ಕುರು ತುಡುಮು ರಿಂಚಿಯವ
ತಕ್ಕಿಟ್ಟ ತೋಕಿಟ್ಟ ತೋಂಗಿ ತೋಹಂಗಿ ತೋ
ಧಿಕ್ಕಿಟ್ಟಯೆನೆ ಕೇಳಿಸಿದರು

|| ೨೦ ||

ವಾದ್ಯ ರಂಜನೆಯಾಗಲೊಡನೆ ಮಹಾಗಾನ
ವಿದ್ಯರಾಯೆಂದು ರಾಗಗಳ
ವೇದ್ಯಗಾಣಿಸಿದರು ತಿತ್ತಿದಂಡಿಗೆ ಶ್ರುತಿ
ಹೃದ್ಯವಾಗಿರೆ ಹೊಸತೆನಿಸಿ

|| ೨೧ ||

ಅದಿಜನೇಶನ ಸಿದ್ಧರಮುನಿಗಳ
ಶ್ರೀದಿವ್ಯಹಂಸನಾಥನನು
ನಾದಪೂಜೆಯೊಳು ಪೂಜಿಸಿ ಭರತೇಶಗಾ
ಮೋದದೋರಿದರು ಗಾಯಕರು

|| ೨೨ ||

ಬಳಿಕ ಗಾನದೊಳನುಗತವಾಗಿ ವಾದ್ಯಸಂ
ಕುಳವ ಮೇಳೈಸಿ ತಾವೆಲ್ಲ
ಒಳಸರಿದೊಯ್ಯನೆ ತೆರೆಯ ಮರೆಯ ಪಾತ
ದೊಳು ದನಿಗೈದರೇನೆಂಬೆ

|| ೨೩ ||

ನೃತ್ಯೋಪನಯನವ ತೆರೆಯ ಮರೆಯೊಳು ಸಾಂ
 ಗತ್ಯಗಾಣಿಸಿ ನಸುನಿಲಿಸಿ
 ನೃತ್ಯವಿದ್ಯಾಧರನೆಂಬ ನಟ್ಟುವ ಬಂದ
 ನತ್ಯಂತ ಸುಖಿಯ ಸಮ್ಮುಖಕೆ

|| ೨೪ ||

ಮುಂದಲೆ ಚುಂಗುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಚ್ಚಡ
 ಹೊಂದೊಡವಾಂತ ಕೈ ಸೆಳವೆ
 ಬಂದು ಭೂವರಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿಯೆದ್ದು
 ನಿಂದು ಬಿನ್ನ ವಿಸಿದನಿತು

|| ೨೫ ||

ವಿವಿಧ ವಿದ್ಯಾಂಗ ಪರೀಕ್ಷಕ ಹಂಸಾನು
 ಭವ ಸಿದ್ಧ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಸಿದ್ಧ
 ಅವನೀಶರೊಡೆಯ ನನ್ನೊಡೆಯ ಬಿನ್ನ ಹವೊಲಿ
 ದವಧರಿಸಾದಿಚಕ್ರೇಶ

|| ೨೬ ||

ಸ್ವರ್ಗದೊಳುಂಟೇನೊ ನಿನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಸು
 ಮಾರ್ಗನಾಟಕವದಂತಿರಲಿ
 ಮಾರ್ಗವೆಂದೆರಡು ಪಾತ್ರವ ತಿದ್ದಿದೆನು ಕಣ್ಣ
 ಕೂರ್ಗೊನೆಯೊಳೆ ನೋಡು ಸಾಕು

|| ೨೭ ||

ನೇತ್ರಮೋಹಿನಿ ಚಿತ್ತಮೋಹಿನಿಯೆಂದೆಂಬ
 ಪಾತ್ರದ ತರುಣಿಯರೆನ್ನ
 ಪುತ್ರಿಯರವಧರಿಸೆಂದು ಕೈಮುಗಿದಾಗ
 ಪಾತ್ರದೆಡೆಗೆ ಸಾರ್ಥನೊಡನೆ

|| ೨೮ ||

ಸಂಜೆಗೆಂಪೊಲೆವಂತೆ ತೆರೆ ತೊಲಗಿತು ಕಣ್ಣೆ
 ಕಂಜಾಕ್ಷಿಯರು ಕಾಣಿಸಿದರು
 ರಂಜಿತನಳಿತೋಳೆಗೆತ್ತಿ ಸುವರ್ಣ ಪು
 ಷ್ಪಾಂಜಲಿ ಮಾಡಿದರೊಡನೆ

|| ೨೯ ||

ನಡುವಿನೊಳಿಟ್ಟ ಹಸ್ತಗಳು ಪಸರಿಸಿದ
ತೊಡೆ ಸಾರ್ಧ ಮಡಗಳಿಂದಾಗ
ಮಿಡುಕದೆ ನಿಲುವಿನ ರೇಖೆದೋರಿದರು ಮು
ಪ್ಪೊಡವಿಯಂದನ ತೋರುವಂತೆ

|| ೩೦ ||

ತಿಟ್ಟವಿಕ್ಕಲು ತಿದ್ದಲರಿದೆನಿಸುವ ಮೈಯ
ಕಟ್ಟಾಯನೇರುವ ಪ್ರಾಯ
ಕಟ್ಟಾಣಿ ಹೆಂಗಳೆಸೆದರು ನಟ್ಟುವರೊಳು
ಹುಟ್ಟತಕ್ಕವರೆಯೆಂಬಂತೆ

|| ೩೧ ||

ತೊಟ್ಟ ಸಿಂಗಾರದ ಕೊಂಕು ಬಿಂಕಣೆ ರಸ
ತೊಟ್ಟಡುವಂತೆ ಲಾವಣ್ಯ
ಮುಟ್ಟೆ ಕಂದುವ ಮೈಯ ಪೆಂಗಳೆದ್ದರು ನಿಂದ
ತಿಟ್ಟ ಸೋಲಿಸೆ ರಾಜಸಭೆಯ

|| ೩೨ ||

ನೇತ್ರಮೋಹಿನಿ ಮೆಲ್ಲನೊಲಿದು ರಾಯನ ನೋಡಿ
ನೇತ್ರಸುಖವ ಸೂಚಿಸಿದಳು
ಸೂತ್ರಿಸಿ ಚಿತ್ತಮೋಹಿನಿ ನೋಡಿ ಚಿತ್ತವ
ಸೂತ್ರದಂತಲುಗಾಡಿಸಿದಳು

|| ೩೩ ||

ನೋಟದೊಳಗೆ ಕೊಂದರೊಮ್ಮೆ ನೋಟಕರನು
ನಾಟಿಸಿ ನಸುನಗೆಯಿಂದ
ಲೂಟ ಮಾಡಿದರು ಮೈಯೊಲೆದಾಟದಿಂದೆದೆ
ಗೋಟಿಯ ಕೊಂಡರೇನೆಂಬೆ

|| ೩೪ ||

ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಬಲಮುರಿ ಯೆಡಮುರಿಯಾಗಿ
ಸಬ್ಬವದೊಳು ಚಾರಿವರಿದು
ಇಬ್ಬರು ಸುಳಿದಾಡಿ ನಂದಳೊಬ್ಬಳು ಹಿಂದೆ
ಮೊಬ್ಬಳಾಡಿದಳು ರಂಗದೊಳು

|| ೩೫ ||

ಹೊಂಗಿ ಹೊಳೆದು ನೇತ್ರಮೋಹಿನಿ ತಾಳ ಲ
ಯಂಗಳನರಿದು ನರ್ತಿಸುತ
ರಂಗದೊಳಿದ್ದಳು ನೋಡುವ ಜನದಂತ
ರಂಗದೊಳಿದ್ದಳೇನೆಂಬೆ

|| ೩೬ ||

ತೋಳ ನೀಡಿದಳು ಮನ್ಮಥನೊರೆಯಿಂದುರ್ಚಿ
ಬಾಳ ನೀಡಿದನೊಯೆಂಬಂತೆ
ಚಾಳೆಯದೊಳು ಹೊಳೆದಳು ರಾಜಸುತರೆದೆ
ಹೋಳಾಗುವಂತೆ ಹೊಮ್ಮಿರಿದು

|| ೩೭ ||

ಎತ್ತ ನೀಡಿತು ಹಸ್ತವತ್ತದೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ
ಚಿತ್ತವೆಲ್ಲವು ಭಾವ ರಸವು
ತತ್ತತ ತಿತ್ತಿತಿ ಯಾರೆಯಾರೆಯೆನ
ಲತ್ತಿತ್ತಲೊಲೆದು ಹರಿದಳು

|| ೩೮ ||

ತಳರ್ವಜ್ಜೆ ತಟಪುಟಸಿಡುವಾಗ ವಿಟರೆದೆ
ತಳಹೊಳಗೊಳುತಿಹುದೊಡನೆ
ಒಲೆದು ಕಾಲ್ನೀಡೆ ಮುನಿದು ತನ್ಮನೊದೆದ ನ
ಲ್ಲಳ ನೆನೆದರು ರಾಜಸುತರು

|| ೩೯ ||

ಭಾವ ವಿಭಾವಾನುಭಾವ ಮುಂತಾದ ಕ
ಲಾವಿರಚನೆ ರೇಖೆದೋರಿ
ಭಾವಕರೆಲ್ಲರ ಚಿತ್ತರಂಜಿಸಲಾಡಿ
ಭಾವೆ ಹಿಂಗಡೆಗೆ ಸಾರಿದಳು

|| ೪೦ ||

ಚಿತ್ತಮೋಹಿನಿ ಕೂಡೆ ಬಂದು ನಿಂದಳು ಮರು
ಚಿತ್ತವೆಲ್ಲವು ಚಿಗುರಿಸುತ
ವೃತ್ತಕುಚದ ಬಲುಭಾರವ ಬಡನಡು
ಹೊತ್ತುನಿಂದುದು ಚಿತ್ತವೆನಿಸಿ

|| ೪೧ ||

ದಿಗದಿಗಿನೊಡನಿದಿರಾಗಿ ಬಹಳು ನಸು
 ನಗುತ ರಾಯನನಪ್ಪುನಂತೆ
 ಭುಗಿಲನೆ ತಿರುಗುವಳರಸನೊಳ್ಳುನಿದಡ್ಡ
 ಮೊಗವಿಕ್ಕಿ ಹೋಹಳೆಂಬಂತೆ || ೪೨ ||

ಸುಳಿದು ಸುತ್ತುವಳು ನಾಟ್ಯದೊಳು ಸಮ್ಮೋಹನ
 ಜಲಧಿಯ ಸುಳಿಯೊಯೆಂಬಂತೆ
 ಬಲಕೆಡಕೊಲೆದು ಹರಿವಳೆಳಿಸಿಲಲ್ಲಿ
 ಯೆಳೆನಾಗ ಹರಿವಂತೆ ಮುರಿದು || ೪೩ ||

ಮೋರೆಯೊಲೆದು ನೋಡಿ ನೃಪಸುತರಿಗೆ ಹುಬ್ಬು
 ಹಾರಿಸುವಳು ನಸುನಗುತ
 ಹಾರುವುದೊಡನವರೆದೆ ತನ್ನ ತೋಳೆತ್ತಿ
 ನೀರೆ ಕೊಲ್ಲಣಿಸಿ ಸುತ್ತುವಳು || ೪೪ ||

ಮಾರನ ಮದದಾನೆ ಚಾರಿವರಿದು ನಾಟ್ಯ
 ಧಾರಿಣಿಯೊಳಗಾಡಿದಂತೆ
 ಆರಭಟಿಯೊಳು ನೃತ್ಯವನಾಡಿ ಹಿಂದಕೆ
 ಸಾರಿದಳಾ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು || ೪೫ ||

ಸಂಗೀತಕಾರರು ತಾಳ ಮೇಳವನು ಸು
 ಸಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜೋಕೆಯೊಳು
 ಭೃಂಗಾಳಿಯಂತೆ ತಂಗಾಳಿಯಂತೊಡನೆ ಭಾ
 ಷಾಂಗ ಕೇಳಿಯ ಕೇಳಿಸಿದರು || ೪೬ ||

ಶ್ರೀಭರತೇಶನ ಮನವೆಂಬ ನಭದಲ್ಲಿ
 ಶೋಭಿಸುವಮೃತ ಭಾಸ್ಕರನೆ
 ಶ್ರೀಭರ್ತೃ ಕರ್ತೃ ಚಿದಂಬರವುರುಷ ಸು
 ಲಾಭತೋರೆಂದು ಹಾಡಿದರು || ೪೭ ||

ಬಾಳು ಬಟ್ಟಲ ಸಿಡಿದೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪೊನ್ನ ಪೂ
 ಗೋಲು ಪೊಂಬರಿಗೆಯಂತೊಮ್ಮೆ
 ಕಾಲಿಟ್ಟು ಹೊಳೆವುದಿದರು ಮನಸಿಜನ ಮಾ
 ಸಾಳುಗಳಂತೆ ದಿಟ್ಟಿಯರು

|| ೪೮ ||

ಉರೆಮೆಚ್ಚಿ ಸಭೆಯೆಲ್ಲ ನೃತ್ಯವ ಹೊಗಳಿತು
 ನೆರೆ ಚಾಗಿಗಳದೇವನಾಗ
 ಹೊರಗಟ್ಟಿ ನಟ್ಟುವಗಾ ಮೇಳದವರಿಗು
 ಹೊರುವಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟ ಮನ್ನಣೆಯ

|| ೪೯ ||

ನೇತ್ರಮೋಹಿನಿ ಚಿತ್ರಮೋಹಿನಿಯರಿಗಾ ಪ
 ವಿತ್ರರತ್ನಾ ಭರಣಗಳ
 ಧಾತ್ರೀಶಸ್ತಿನ್ನು ಕಾಸೆಯ ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ
 ಪಾತ್ರಕಾಂತೆಯರಾಂತರೊಸೆದು

|| ೫೦ ||

ಬುದ್ಧಿ ಸಾಗರನೊಬ್ಬನಿರಲೆಂದು ಮಿಕ್ಕಸ
 ಮೃದ್ಧ ಸಭಾಜನಗಳಿಗೆ
 ಪದ್ಧತಿವಿಡಿದುಡುಗೊರೆಯಿತ್ತು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ
 ನುದ್ಧಾರಶೀಲನಾ ಲೋಲಾ

|| ೫೧ ||

ನೀಟಾದ ತೆರೆಯೊಳು ಸತಿಯರಿದಿರು ಮಂತ್ರಿ
 ನಾಟಿ ಗದ್ದುಗೆಯೊಳು ನೃಪತಿ
 ನಾಟಕಸತಿಯರೈತರುತಿದ್ದ ರಿದು ಪೂರ್ವ
 ನಾಟಕಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ

|| ೫೨ ||

ಉತ್ತರನಾಟಕ ಸಂಧಿ

ಪೂರ್ವನಾಟಕವಾದುದುತ್ತರ ನಾಟ್ಯದ
ಪೂರ್ವಿಕಾಂಗವ ನೋಳ್ವೆನೆಂದು
ಪೂರ್ವಚಕ್ರೇಶ್ವರನಿರೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರ
ಪೂರ್ವನಾಟ್ಯದ ಸುದತಿಯರು

|| ೧ ||

ಕಂಕಣಧ್ವನಿ ಕಣಕಣಯೆನೆ ಕಟಿಸೂತ್ರ
ಕಿಂಕಿಣಿ ಕಿಣಿಮಿಣಿ ಯೆನಲು
ಪಂಕಜಾಕ್ಷಿಯುರೈದುತಿದ್ದರಂದುಗೆಗಳ
ಝೇಂಕಾರ ಝಣಝಣನೆನಲು

|| ೨ ||

ಗದ್ದುಗೆಯೊಳಗೊಂದು ಹೊನ್ನ ಪುತ್ತಳಿಯನು
ತಿದ್ದಿ ಸಿಂಗರಿಸಲಂತದಕೆ
ಇದ್ದಂತೆ ಪ್ರಾಣ ಬಂದೀಕ್ಷಿಸುವುದೊಯೆನ
ಲಿದ್ದನಾ ಚೆಲುವರ ದೇವ

|| ೩ ||

ತೋರುವ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದೊಳಡಗಿದ ಹದಿ
ನಾರು ಕಲೆಗಳೊಯೆಂಬಂತೆ
ಮಾರೊಡ್ಡಿ ಮುತ್ತಿನ ಜವನಿಕೆಯೊಳು ಹದಿ
ನಾರು ಪಾತ್ರಗಳಿದ್ದುವಾಗ

|| ೪ ||

ತೆರೆಯ ಮುಂಗಡೆಯೊಳು ನಿಂದು ಮದ್ದಳೆಗನು
ಭರತ ಚಕ್ರಿಗೆ ಕೈಯ ಮುಗಿದು
ಅರಿಕಟ ತದಿಕಟ ರಿಕ್ಕ ರಿಕ್ಕಟ ದಿಮಿ
ದಿರುದಿಮಿಕೆಂದು ಕೇಳಿಸಿದ

|| ೫ ||

ಶೀವಿಶೀವಿಳಿ ಜೆಜೆಜೆಂಜೆ ರ್ಪಿಂ ರ್ಪಿಂ ಮಿರುಕು

ಚಾವು ಚಾವುಲು ಜುಂಜುಮ್ಮೆಂದು

ಅವುಜಕಾರ ಕೇಳಿಸಿದನು ಪಾತ್ರದ

ಭಾವಕಿಯರ ಪಜ್ಜೆ ನಲಿಯೆ

|| ೬ ||

ಅಂಗೈಯನೆತ್ತಿ ಸನ್ನೆಯೊಳಾಗ ವಾದ್ಯರ

ವಂಗಳ ಸಿಲಿಸಿ ಜೋಕೆಯೊಳು

ರಂಗಶೇಖರನೆಂಬ ನಯಕಾರ ಬಂದನಂ

ದಂಗಳರೂಪಸಿದಿರಿಗೆ

|| ೭ ||

ಗಡ್ಡ ಕುಂಡಲ ದೋತ್ರ ನಡೆಸುತ್ತಿದಂಬರ

ದೊಡ್ಡಮುಂಡಾಸು ಚಂದನದ

ಅಡ್ಡಬೊಟ್ಟೆಪರಂಜಿ ಸೆಳವೆವಿಡಿದು ಬಂದು

ಅಡ್ಡಬಿದ್ದನು ರಾಯನಡಿಗೆ

|| ೮ ||

ಸಕಲ ಕಲಾಧರ ಸಾರ್ವಭೌಮೋತ್ತಮ

ಸುಕವಿಜನಾಂಭೋಜ ಭಾನು

ಮಕರಾಂಕ ನಿರ್ಜಿತರೂಪ ಪಟ್ಟಂಡ ನಾ

ಯಕನೆ ಬಿನ್ನ ಹವೆಂದನೊಲಿದು

|| ೯ ||

ಹದಿನಾರು ಮಂದಿ ಮನುಗಳ ಸಂಪದವೆಲ್ಲ

ಪುದಿದೊಂದುಗೂಡಿ ಸಿಂದಂತೆ

ಹದಿನಾರು ಪಾತ್ರವಿದ್ದ ಪುವವಧರಿಸೆಲೆ

ಹದಿನಾರನೆಯ ಮನುಮುಖ್ಯ

|| ೧೦ ||

ನೀನಿಂದ್ರ ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯು ಸುರಗುರು ಪಾತ್ರ

ದಾ ನಾರಿಯರು ದಿವಿಜೆಯರು

ಈ ನಾಟ್ಯವಿಂದು ಮೋಹಿಸುವುದಂತದ ನೋಳ್ಳಿ

ನಾನೆಂದು ಪೋದ ಕೈಮುಗಿದು

|| ೧೧ ||

ರೇಖೆಗಾಣಿಸಿ ಜವನಿಕೆಯಿದಿರೊಳು ರಂಗ
ಶೇಖರಗಿಂದು ಸೂಚಿಸಲು
ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಯೊಳಾಳಾಪ ಚಂದ್ರಮ
ಯಾಖದೋರಿದರು ನೀರೆಯರು

|| ೧೨ ||

ಶಿಖರಿಣಿ ಸಿಂಜಿಸಿಯೆಂದೆಂಬರ್ವರು
ಮುಖರಿಗಾಯಕಿಯರು ನಿಂದು
ಸುಖತನತಪ್ಪದಾಳಾಪಿಸಿದರು ತಿತ್ತಿ
ಮುಖವೀಣೆಗಳ ಶ್ರುತಿಗೂಡಿ

|| ೧೩ ||

ಸರಲ ಸರಲವಾಗಿ ಸಪುರ ಸಪುರವಾಗಿ
ತರಲ ತರಲವಾಗಿ ತೋರಿ
ವಿರಲ ವಿರಲವಾಗಿ ತಾಯೆಗಾಣಿಸಿದರು
ಕೊರಳ ಬೆರಳ ಸರಿತದೊಳು

|| ೧೪ ||

ಮಂಜುಲನೇತ್ರವಟ್ಟಿಯ ಸೀಳಿದಂತಪ
ರಂಜಿಸರಿಗೆದೆಗೆದಂತೆ
ಕಂಜದ ಕಂಪನುಂಡೇಳ್ವ ತುಂಬಿಯ ಗಾನ
ರಂಜನೆಯೆನೆ ರಾಗಿಸಿದರು

|| ೧೫ ||

ಅಳೆವಂತೆ ರಾಗವ ತುಳೆವಂತೆ ಜಾಡ್ಯವ
ಹಿಳೆವಂತೆ ಮೋಹನರಸವ
ತೋಳೆವಂತೆ ಮನವ ಸಂಜೀವನಾಮೃತವನ್ನು
ತಳೆವಂತೆ ರಾಗದೋರಿದರು

|| ೧೬ ||

ಹಬ್ಬಿಸುವಂತೆ ರಾಗವ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕೆ
ಯೆಬ್ಬಿಸುವಂತೆ ರೋಮಗಳ
ಕಬ್ಬಿನಬಿಲ್ಲು ಜೇವೊಡೆದಂತೆ ಪಾಡಿದ
ರೊಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಂಪು ನುಂಪಿನೊಳು

|| ೧೭ ||

ಉಂಚದೊಳಡಕದೊಳೊಡನುಂಚದೊಳು ಸಂಚು
 ವಂಚನೆಯೊಳು ಸರಸದೊಳು
 ಮಿಂಚು ಮಿಂಚುಗಳು ಪಳಂಚಿದಂತಮ್ಮತವ
 ಹಂಚುವಂತೊಲೆದು ಹಾಡಿದರು

|| ೧೮ ||

ಚುಂಚು ಚಂಚಲವಾಗಿ ಚುಮ್ಮು ಚುಮ್ಮನೆ ತಾಗಿ
 ಹಿಂಚು ಮುಂಚಿನ ಸವಿತಾಗಿ
 ಕಂಚುಮಿಂಚಾಗಿ ರಾಗಿಸಿದರು ಮೈಗೆ ರೋ
 ಮಾಂಚನ ಜುಮ್ಮನೇಳ್ವಂತೆ

|| ೧೯ ||

ಇಂಚರವತ್ತಿತ್ತ ಜಾರದೆ ರಾಗದ
 ಮಿಂಚು ಮಾಸದೆ ಸೊಬಗೆಯರು
 ಪಂಚಗುರುಗಳ ಪಾಡಿದರು ಪಾತಕ ಹರಿ
 ಹಂಚಾಗಿ ಹರಿದುಹೋಹಂತೆ

|| ೨೦ ||

ಹದಿನಾರು ಪಾತ್ರಗಳೊಂದೆ ಸಾಲಾಗಿಯೊ
 ಡ್ವಿದ ಕಾಂಡಪಟದ ಮರೆಯೊಳು
 ಇದೆಯಿದೆಯೀಗಾಗ ನೃಪನ ನೋಡುವೆವೆಂಬ
 ಹೃದಯಲೀಲೆಯೊಳಿದ್ದ ರಾಗ

|| ೨೧ ||

ಎತ್ತಿದ ತೆರೆಯನು ಕೊರಳತನಕ ಮೆಲ್ಲ
 ನೊತ್ತಿ ತಗ್ಗಿಸಿ ಕಾಣಿಸಿದರು
 ಮತ್ತಕಾಶಿನಿಯರ ಮೊಗಗಳಿದ್ದುವು ಕಾಂತಿ
 ವೆತ್ತ ಕನ್ನಡಿಯ ಸಾಲಂತೆ

|| ೨೨ ||

ನಡುಮುಟ್ಟ ತೆರೆಯಿದ್ದು ದಾಗ ತೋಳಗಳನೆತ್ತಿ
 ಕಡೆಗಣ್ಣೊಳರಸನ ನೋಡಿ
 ಬೆಡಗಿಂದ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ ಮಾಡಿದರು ಕಾಮ
 ನೊಡನಲರ್ಗಣೆಗಳ ಸೂಸೆ

|| ೨೩ ||

ಕೂಡೆ ತೆರೆಯನೆತ್ತಿದರು ರೂಪು ಮರೆಂಯಾಯ್ತು
ಪಾಡಿದರುಂಚದೊಳೆತ್ತಿ
ನೀಡಗಲದ ಜವನಿಕೆ ತೊಲಗಿತು ಮತ್ತೆ
ಮೋಡಶಪಾತ್ರದೋರಿದುವು

|| ೨೪ ||

ಮಡ ಮಡಯಿದಿರಾಗಿ ತೊಡೆ ಕಾಸೆ ಪಸರಿಸೆ
ನಡುವಿನೊಳಿಟ್ಟು ಹಸ್ತಗಳ
ಕಡುಕೊಂಕಿದಂಗವಾಗಿಯು ಕಣ್ಣೆ ಸವಿಯ ಸಾ
ಲಿಡೆ ನಿಲುಕಡೆಯ ತೋರಿದರು

|| ೨೫ ||

ಮುತ್ತಿನ ಬೊಟ್ಟು ಮುತ್ತಿನ ಸರ ತುರುಬಿನ
ಮುತ್ತಿನ ಬಲೆ ಮುತ್ತಿನೋಲೆ
ತತ್ತಮೂಗುತಿಯಿಂದ ಮೊಗಗಳಿದ್ದವು ತಾರೆ
ಮುತ್ತಿದ ಬಹು ಚಂದ್ರರಂತೆ

|| ೨೬ ||

ಜವ್ವನ ಜವ್ವನಕೊಪ್ಪುವಲಂಕಾರ
ಜವ್ವರಿಸುವ ಹಾವ ಭಾವ
ಕವ್ವರಿಸುವ ಕಾಂತಿ ರಸದಿಂದ ನೃಪನ ಕ
ಣ್ಣವ್ವಳಿಸುವವೋಲಿಸೆದರು

|| ೨೭ ||

ಬೇರೆ ಬೇರೊಂದೊಂದು ಪರಿಯ ಸಿಂಗರದಿಂದ
ನೀರೆಯರೆಸೆದರಾ ನೃಪಗೆ
ಆರು ಖಂಡಗಳೇಕೆಯೇ ಪಾತ್ರದ ಹದಿ
ನಾರು ಖಂಡವೆ ಸಾಲ್ವದೆನಿಸಿ

|| ೨೮ ||

ಕಾಲು ಕದಲಿ ಮೆಲ್ಲನೊಲೆದು ನಡೆದರು ತಂ
ಗಾಳಿಗೊಲೆವ ಲತೆಯಂತೆ
ಸಾಲುಗೊಂಡುದ ಬಿಟ್ಟು ಬಟ್ಟತಾದರು ಕಮ್ಮ
ಗೋಲನ ಚಕ್ರದಂದದೊಳು

|| ೨೯ ||

ಸುಳಿಯಳಿದೊಂದು ಸಾಲಾದರು ಮತ್ತೆ ಭೂ
ತಳಪತಿಗಿದಿರಾಗಿ ಕೂಡೆ
ಘಳಿಲನೆ ಹದಿನೈದು ಪಾತ್ರ ಪೋದುವು ಹಿಂದ
ಕುಳಿದುದು ಮುಂದೊಂದು ಪಾತ್ರ

|| ೩೦ ||

ಮಂಗಲವತಿಯೆಂಬ ಪಾತ್ರದಂಗನೆ ನಾಟ್ಯ
ರಂಗದೊಳೊಲಿದಾಡಿ ನೃಪನ
ಕಂಗಳಿಗಿಜ್ಜೆಯಹಂತೆ ನಟಿಸುತಿದರ್
ಳಂಗವರಿದು ಭಾವವರಿದು

|| ೩೧ ||

ನಿಲ್ವಳು ಗಾನವ ಕೇಳುತ ಧ್ಯಾನಕೆ
ನಿಲ್ವ ಯೋಗಿಯ ನೆನೆಯಿಸುತ
ಸಲ್ವಳು ಚಳಚಳನೆಡಬಲಕಂಗಜ
ನೊಲ್ವ ಖಡ್ಗವ ಜಡಿನಂತೆ

|| ೩೨ ||

ಮಾರನಭಾಗ್ಯವೊಂನಾರೊಂದು ತೋರ್ಪಂತೆ
ನಾರಿ ಭುಜಗಳ ನೀಡುವಳು
ಸಾರಿಸುತ್ತವಳರಸನ ಕಂಡ ಕಣ್ಣೊಳ
ಲೀ ರೀತಿಯೊಂದು ತೋರ್ಪಂತೆ

|| ೩೩ ||

ಉಪ್ಪರಿಸುವಳೂರ್ಧ್ವಲೋಕಕೆ ಹೋಹಂತೆ
ಬಪ್ಪಳು ದಿವಿಜೆ ಬಹಂತೆ
ಮೊಪ್ಪು ಮೊಪ್ಪನೆ ಪಜ್ಜೆಯಿಡುವಳು ದುಗುಡವ
ಸೊಪ್ಪು ಸೊಪ್ಪನೆ ತುಳಿವಂತೆ

|| ೩೪ ||

ಕಿರುನಗೆವೆರಸಿ ರಾಯನ ನೋಡುವಳು ಕಣ್ಣ
ಬರನೆಲ್ಲ ಬರತುಹೋಹಂತೆ
ಹೊರಚಾರಿ ಮೊಳಚಾರಿಯೊಳು ಬಂದಳಾಸರ
ಮೊರಮಡಿಮೊಲು ಮನೆಯಿಂದ

|| ೩೫ ||

ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಹಾವ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾವ ಪು

ರ್ಬುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭ್ರಮ ಮತ್ತೆ

ಬಗಸೆಗಣ್ಣು ಳೊಳು ವಿಲಾಸವೆಸೆಯೆ ರಸ

ಮೊಗುವಂತೆ ಪಾತ್ರವಾಡಿದಳು

|| ೩೬ ||

ಘುಳಿಘುಳಿಸುವ ತಾಳ ಡೌಡಿಯಾವುಜಕೆ ಮ

ದ್ದಳೆ ಚಿನ್ನುಚಂಪೆಯ ಧ್ವನಿಗೆ

ಮೊಳಗಿನ ಧ್ವನಿಗೆ ಕುಣುವ ಸೋಗಿನವಿಲಂತೆ

ನಲಿದು ನರ್ತಿಸಿದಳಾ ನೀರೆ

|| ೩೭ ||

ಕಿನ್ನರಿ ದಂಡಿಗೆ ತಿತ್ತಿ ಕೊಳಲು ಭಿನ್ನ

ಭಿನ್ನರುಚಿಯ ಗಾನರಸಕೆ

ಚಿನ್ನ ಚಿನ್ನನೆ ನಾಗಸರಕೆ ನರ್ತಿಸ ನಾಗ

ಕನ್ನೆಯಂತಾಡಿದಳವಳು

|| ೩೮ ||

ಜಂಗಮಲತೆಯಂತೆ ಜಾತಿರಿತಿಯೊಳು ನಾ

ಟ್ಯಾಂಗದ ನಟಣೆಗಾಣಿಸುತ

ಮುಂಗಡೆಯೊಳಗಿದ್ದ ಹಿಂಗಡೆಗೊಲೆದಾಗ

ಮಂಗಲವತಿ ಹೋದಳತ್ತ

|| ೩೯ ||

¹ಒರೋರ್ವ'ರಾಗಿ ಒಂದೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಾವೆಲ್ಲ

ರುರ್ವಿಂದ ನಟಿಸಿದರಹುದು

ಒರ್ವಳು ಕೊಂಡುದನೊರ್ವಳು ಬೆರಸದ

ಪೂರ್ವನಾಟಕವ ತೋರಿದರು

|| ೪೦ ||

ಅರಸನ ಲಾವಣ್ಯ ಜಲಧಿಯೊಳಾ ಸತಿ

ಯರ ದಿಟ್ಟಮೀಂಗಳಾಡುವುವು

ತರುಣಿಯರಂಗಕಾಂತಿಯ ಹೊಳೆಗಳೊಳು ಭೂ

ವರನ ಕಣ್ಮಿಚ್ಚವಾಡುವುವು

೪೧ ||

ನೆಯ್ದಿಲಂದದ ಕಂಪು ನೆಯ್ದಿಲುನಣ್ಣ ಕ
 ನ್ನೆಯ್ದಿಲುಗಣ್ಣ ಪೆಣ್ಣುಗಳು
 ನೆಯ್ದಿಲುಗೊಳನೆದ್ದು ಕುಣವಂತೆ ಕೆಲಬರು
 ಮೆಯ್ದೊರಿ ನೃತ್ಯವಾಡಿದರು

|| ೪೨ ||

ಮೊಗರಸದಿಂದ ಕಣ್ಣಿಳಗಿನ ಹೊಳೆಯಿಂದ
 ನಗೆಯದೊಂದಮೃತಧಾರೆಯೊಳು
 ಮೊಗೆಮೊಗೆದಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರೊಲ್ಲ ರಾ
 ಯಗೆ ಜಲದೇವಿಯರಂತೆ

|| ೪೩ ||

ನಯನುಂಪುಮಿಗೆ ಜಲಕನ್ನಿ ಕಾ ನಾಟ್ಯಾತಿ
 ಶಯನನಾ ಪಟ್ಟಂಡಪತಿಯು
 ನಯನದಿದಿರೊಳಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಸತಿಯರಾಗ
 ಬಯಲಾದರಮರಿಯರಂತೆ

|| ೪೪ ||

ತಾಳಮೇಳವನನುಗೊಳಿಸಿ ಸಂಗೀತದ
 ಬಾಲೆಯರಾಯೆಂದು ಕೂಡೆ
 ಅಳಾಪದೆಗೆದರು ಕಾಂಬೋದಿರಾಗವ
 ನಾಲಿಸಿ ನೃಪ ತಲೆದೂಗೆ

|| ೪೫ ||

ವಾತ್ರವಾಡಿದ ಸತಿಯರಿಗೆ ತಂಪಹಂತೆ
 ಧಾತ್ರೀಶಗಿಂಪಾಗುವಂತೆ
 ಸೂತ್ರವ ತೆಗವಂತೆ ರಾಗವನೆತ್ತಿ ಪ
 ವಿತ್ರಾತ್ಮಕಲೆಯ ವಾಡಿದರು

|| ೪೬ ||

ಬೆಳಗಿನ ಬೊಂಬೆ ಬೆಳ್ಳಿಗಳ ಬೊಂಬೆ ತಿಂ
 ಗಳ ಬೊಂಬೆ ಜೊನ್ನದ ಬೊಂಬೆ
 ಶಿಲವಿನ ಬೊಂಬೆ ಬೋಧದ ಬೊಂಬೆಯಿಂದಾತ್ಮ
 ಕಲೆಯ ಕನ್ನಡಿಸಿ ಹಾಡಿದರು

|| ೪೭ ||

ಹಂಸಕಲಾಂಭೋಜ ಹಂಸನೆನಿಪ ನೃಪ
ಹಂಸನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ
ಹಂಸಮಂಡಲಿಯೆಂಬ ನಾಟ್ಯವ ತೊಡಗಿದ
ರೇಂ ಸೊಬಗಿಹುದೊಯಿನ್ನಲ್ಲಿ

|| ೪೮ ||

ಈರೆಂಟು ಪಾತ್ರಗಳೀರೆಂಟು ದಿಕ್ಕಿನೊ
ಳೋರಣವಿಡಿದಾಗ ನಿಂತು
ಆ ರಂಗವೆಂಬ ಪದ್ಮದ ಹದಿನಾರೆಸ
ಳೋರಗೆಯಾಗಿ ಮೆರೆದರು

|| ೪೯ ||

ಉಳಿಯಲಿನ್ನಾ ಮಾತು ನಾಟ್ಯಮಂಟಪವೆಂಬ
ಕೊಳದೊಳೆಸೆವ ಹದಿನಾರು
ಜಲಜಗಳೊಯೆನೆ ಬಳಸಿ ನಿಂದಿದ್ದರಾ
ಜಲಜಮುಖಿಯರು ಗಾಡಿಯೊಳು

|| ೫೦ ||

ಮಣಿಮಂಟಪವೆ ಕೊಳ ಸತಿಯರೆ ಕಮಲಗ
ಳೆಣಿಸೆ ರಾಯನೆ ರಾಜಹಂಸ
ಪ್ರಣುತ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗೆ ಕುಳಿತೊಬ್ಬ ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣನೆನಲಿದ್ದ ನಾ ಮಂತ್ರಿ

|| ೫೧ ||

ವೆಣ್ಣಂಚೆಗಳು ಕೊಳದೊಳು ಸುಳಿವಂತೆಳೆ
ವೆಣ್ಣುಗಳ ನೆಲದೊಳಗೆ
ಪಣ್ಣೆ ಪಣ್ಣೆಯೊಳು ಸುಳಿದು ಭರತೇಶಗೆ
ಕಣ್ಣಹಬ್ಬವ ಕಾಣಿಸಿದರು

|| ೫೨ ||

ಪಕ್ಕಿ ಪಕ್ಕಿಯ ಬಳಿವಿಡಿದು ಹೋಹಂತೆ ಸಾ
ಲಿಕ್ಕಿ ನಡೆವರೊಮ್ಮೆ ಕೂಡೆ
ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹರಿವಂತಗಲುವರಹೊ
ಚಿಕ್ಕನೊಂದಾಗುವರೊಡನೆ

|| ೫೩ ||

ಪಕ್ಕದಾಟವ ತೋರುವರು ಭುಜದೊಳು ಪಜ್ಜೆ
ಯಿಕ್ಕಿ ಕಾಲ್ನಡೆಯ ತೋರುವರು
ಕೊಕ್ಕಿನಾಟವ ಮುಕ್ಕುಳಿತಹಸ್ತವನು ಕೊಕ್ಕಿ
ಗಿಕ್ಕಿ ತೋರ್ಪರು ಕುಶಲದೊಳು

|| ೫೪ ||

ನಳಿನದ ಮೇಲಿದ್ದ ಗಂಡುಪಕ್ಕಿಯ ನೀರೊ
ಳೊಲಿದಾಡುವಂಚಿವೆಣ್ಣುಗಳು
ಎಳಸಿ ನಿಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಗದ್ದುಗೆಯೇರಿದ್ದ
ಚಿಲುನನ ನೋವ್ವರೋಜೆಯೊಳು

|| ೫೫ ||

ಚಲಿಸದೆ ಪವನಾಭ್ಯಾಸದ ಬಲದಿಂದ
ನೆಲನ ಮುಟ್ಟದೆ ಗಗನದೊಳು
ಲಲನೆಯರೊಪ್ಪಚ್ಚಿ ಕುಳಿತು ಭೂಮಿಗೆ ಮೆಲ್ಲ
ನಿಳವರು ಕೂಡೆ ಚೋಕೆಯೊಳು

|| ೫೬ ||

ಕೊಳದಿಂದ ಕೊಳಗಳಿಗಂಚಿ ಹಾರುವವೊಲು
ಘಳಿಲನೆ ಮೇಲಕೆ ನೆಗೆದು
ಅಲುಗಿಸಿ ತೋಳ ಕಾಲ್ನೀಡಿ ನಾಲ್ಕಾರ ಬಾ
ನೊಳಗೆ ಬಹರು ಪಕ್ಕಿಯಂತೆ

|| ೫೭ ||

ಭೂಕಾಂತ ತಲೆದೂಗೆ ಮಂತ್ರಿ ವಿಸ್ಮಯಮಾಡ
ಲಾಕೆಗಳಿಳವಂಚಿಯಂತೆ
ಆಕಾಶದೊಳಗೆ ನಾಲ್ಕೆಂಟು ಮಾರ್ಚಿತಂದು
ಜೋಕೆಯಿಂದಿಳವರು ಧರೆಗೆ

|| ೫೮ ||

ಹರುಷವೆದೆಯೊಳುಣ್ಣೆ ನಾಟ್ಯ ಸಾಕೆಂದು ಭೂ
ವರನು ಕೈಸನ್ನೆ ದೋರಿದನು
ಪುರುನಾಥ ಗೀತದೊಳೆಲ್ಲರು ನಮಿಸಿ ಹೋ
ಪುರೆಯನೆ ನಿಲಿಸಿದರೊಡನೆ

|| ೫೯ ||

ಬಳಿಕ ಮೊಗವ ನೋಡಿ ಬಳಲಿದ್ದೈ ಮಂತ್ರಿಯೆಂ
 ದೊಳುನುಡಿಯಿಂದ ನುಡಿದನು
 ಬಳಲಿಕೆ ಬಯಲಾಯ್ತು ಸ್ವಾಮಿ ನಿನ್ನೋಲಗ
 ದೊಳಗೆಂದು ನುಡಿದನಾ ಮಂತ್ರಿ

|| ೬೦ ||

ನೀನೆಂತು ಜಾಣನಹುದು ನಿನ್ನ ಪಾತ್ರದ
 ಮೀನಾಕ್ಷಿಯರು ಮರುಮಮ್ಮಾ
 ಈ ನುಂಪು ನೇವಣೆ ರೂಪುರೇಖೆಯ ಲಾಗ
 ನೇನ ಸಾಧಿಸಿದರೊ ನೃಪತಿ

|| ೬೧ ||

ಮಿಂಚಿನ ಕೂಡೆ ಸಾಧಿಸಿದರೊ ತಂಗಾಳಿ
 ಯಂಚಿನೊಳಾಡಿ ಕಲಿತರೊ
 ಪಂಚಬಾಣನೊಳತಿ ಸರಿಮಿಗಿಲೆಂದು ಪ
 ಳಂಚಿದಭ್ಯಾಸದಿಂದಾಯ್ತೊ

|| ೬೨ ||

ಗಿಳಿ ಬಿಳಿದಾದರೆ ಚೋದ್ಯವೆಂಬರು ಹಂಸೆ
 ಬಿಳಿದಾಗೆ ಚೋದ್ಯವೆ ಜಗಕೆ
 ಉಳಿದ ರಾಜರಿಗಿವು ಬರೆ ಚೋದ್ಯವಹುದು ನಿ
 ನ್ನೊಳಗಿವು ಚೋದ್ಯವಲ್ಲೆಂದ

|| ೬೩ ||

ಎನಿದು ದೊಡ್ಡಿತ್ತೈ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಗರ ಮರು
 ನೀನಿದನೆತ್ತಿ ಕೀರ್ತಿಸುವೈ
 ಸ್ವಾಸುಭವದ ಸುಖದಿಂದಧಿಕವೆ ಪಾತ್ರ
 ಗಾನ ಮುಂತಾದ ಸುಖಗಳು

|| ೬೪ ||

ಮುಕ್ತಿಯೆ ಸುಖವದರಂತರದಲ್ಲಿ ವಿ
 ರಕ್ತಿಯೆ ಸುಖವದರಲ್ಲಿ
 ವ್ಯಕ್ತಾತ್ಮಭಾವನೆ ಸುಖ ಮತ್ತೆ ವಿಷಯಸಂ
 ಯುಕ್ತಿಯೇತರ ಸುಖವೆಂದ

|| ೬೫ ||

ಓಸರಿಸದೆ ಪುಣ್ಯ ತಂದಿತ್ತ ಸುಖವನು
 ದಾಸೀನದಿಂದುಂಡು ಬಿಡುವ
 ಭಾಸುರಾತ್ಮಾನುಭಾವದೊಳಿರುತಿಹೆನೆಂದು
 ಭೂಸುದತೀಶ ನುಡಿದನು

|| ೬೬ ||

ನಯಕಾರ ಹೋದನು ಮೇಳಸಹಿತ ಮತ್ತೆ
 ಪ್ರಿಯಗಾಸಸತಿಯರೈದಿದರು
 ನಿಯಮಿಸಿ ರಾತ್ರಿ ಪನ್ನೆ ರಡು ಘಳಿಗೆ ಸಂದು
 ಜಯಘಂಟೆ ಲೊಣ್ಣೆಂದುದಾಗ

|| ೬೭ ||

ಆತ್ತಲನ್ಯರು ಹೋದರಿತ್ತ ತನ್ನವರಿದ್ದ
 ರುತ್ತುಂಗನೃಪತಿ ಮನ್ನಣೆಯ
 ಇತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳ ಮನ್ನಿಪೆನೆಂದು ನೆನೆದನಿ
 ದುತ್ತರನಾಟಕ ಸಂಧಿ

|| ೬೮ ||

ತಾಂಡವ ವಿನಯ ಸಂಧಿ

ತೂರಿದಂತನ್ಯರು ಹೋಗಲೊಡನೆ ಮರೆ
ಗೇರಿದ್ದ ನೀಟದ ತೆರೆಯ
ಹಾರ ನೂಂಕಿದರು ರಾಣಿಯರೆಲ್ಲ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
ದೋರಿದರರಸಗೀನಂಬೆ

|| ೧ ||

ಬಗೆಬಗೆಯರಿದು ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಸಿಂಗಾರ
ಮಗಮಗಿಸುವ ಕಂಪು ನುಂಪು
ನಗೆಮೊಗದರಸಿಯರೆಲ್ಲರು ಕುಳಿತಿದ್ದ
ರೊಗುಮಿಗೆ ತಿಂತಿಣಿಯಾಗಿ

|| ೨ ||

ನೈಪನೆಡಬಲಕೆ ಹಿಂಗಡೆಗೆ ಮುರಿದು ನೋಡಿ
ಚಪಲಾಕ್ಷಿಯರಿಗಿಷ್ಟು ಹೊತ್ತು
ಉಪಸರ್ಗವಾಗಿದ್ದು ದಲ್ಲ ತೆರೆಯೊಳೆಂದು
ಉಪಚಾರವಾಕ್ಯದೋರಿದನು

|| ೩ ||

ಬಳಲಿದರಾ ಪಾತ್ರಸತಿಯರ ಕರೆದು ಭೂ
ತಳನಾಥ ಮನ್ನಿಸೆಂದೊಸೆದು
ಕಳಕಂಠವಾಣಿಯರುಸುರಿದರದಕೆ ನಿ
ಮುಳಚಿತ್ತ ತಾನೊಡಂಬಟ್ಟ

|| ೪ ||

ಬನ್ನಿರೌ ಪಾತ್ರಕಾಂತೆಯರಿರೆಯೆಂದಾಗ
ತನ್ನ ಬಾಯಾರೆ ತಾ ಕರೆದ
ಸನ್ನಿಧಿಗಾನಂದ ಮಿಗೆ ಬಂದು ನಿನದರು
ಚೆನ್ನೆಯರರಸನ ಮುಂದೆ

|| ೫ ||

ಕಿಡಗಿದರುನ ಬಾಯಿ ಮಿಂಚೇಳ್ವ ಕಣ್ಣುಸು
 ಮಿಡಿವಳ್ಳಿ ನಸುಹೆಚ್ಚಿದುಸುರು
 ಬಿಡುಪಟ್ಟ ನೊಸಲ ನುಣ್ಣುರುಳ ಸಾಲಿಂದೊಂದು
 ಬೆಡಗಾಗಿ ನಿಂದಿದರಾಗ

|| ೬ ||

ಓಸರಿಸುತ ಮೈಯ ನೃಪನ ಮೊಗವ ನಗೆ
 ಸೂಸಿ ನೋಡುತ ನಟಣೆಯೊಳು
 ಕಾಸೆಯ ಸರಗಿಂದ ಬೆಮರ ತೊಡೆವುತೊಂದು
 ದೇಸಿಯೊಳ್ಳಿಂದಿದ್ದರಾಗ

|| ೭ ||

ಹೊಳೆಹೊಳೆದರಸನಾ ಸತಿಯರೆ ಮೊಗದಿಂದ
 ತಳಪಾದದೆಡಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ
 ಎಳೆನಗೆ ಮಿನುಗೆ ನುಡಿದನೊಲ್ದು ಗಂಡುಗೋ
 ಗಲೆಯ ಬಾಯೆರೆಯ ಜಕ್ಕುಲಿಸಿ

|| ೮ ||

ಭಾಪು ಪ್ರಚಂಡೆಯರಿರ ನೋಡಲಿಂದು ಮ
 ಹಾಪಟುವೆನೆ ನಟಿಸಿದಿರಿ
 ಶ್ರೀಪುರುಷರಮೇಶನಾಣೆ ಚೆನ್ನಾಯ್ತು ಮ
 ಹಾಪರಿಣಾಮವಾಯ್ತೆನಗೆ

|| ೯ ||

ಲೇಸನಾಡಿದಿರಿ ಲೇಸನೆ ನುಡಿದಿರಿ ನಿಮ್ಮ
 ಲಾಸಿಕೆಗಾನು ಮೆಚ್ಚಿದೆನು
 ಬೇಸರವಿಲ್ಲದೆ ಬೇಡಿ ನಿಮ್ಮಿಚ್ಛೆಯ
 ಮಾಸದೆ ಕೊಡುವೆ ನಾನೆಂದ

|| ೧೦ ||

ಇವಳ ಕೇಳವಳ ಕೇಳಿಕೆಗೇನಾಕೆಗೇ
 ನವಗತ ಕಾಂಕ್ಷೆಯುಂಟಿನುತ
 ತವೆಹದಿನಾರು ಪಾತ್ರವ ನೋಡುವಾಗಿಬ್ಬ
 ರವರೊಳಗಿಲ್ಲ ವಿಚಿತ್ರ

|| ೧೧ ||

ರೂಪಾಣಿ ಪದ್ಮಿನಿಯೆಂಬರಿವರು
ಭೂಪಾಲನೊಡನಿಷ್ಟು ಮುನಿದು
ಕೋಪದಿಂದೊತ್ತಿಗೆ ಬಾರದೆ ದೂರದೊ
ಳಾ ಪೆಂಗಳಿದ್ದರೇನೆಂಬೆ || ೧೨ ||

ತಮ್ಮ ನೃತ್ಯವ ನೋಡುತರಸ ವೀಳೆಯಕೊಮ್ಮೆ
ಹೆಮ್ಮಕ್ಕಳತ್ತೊಲಿದೊಮ್ಮೆ
ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಂತ್ರಿಯತ್ತೊಲಿದು ನೋಡಿದರದ
ಕುಮ್ಮಳವಟ್ಟಿಗಲಿದರು || ೧೩ ||

ನೋಡುತ ತಾನೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ನಗದೆ ಮಾ
ತಾಡದೆ ಕಂಭವ ನೆಮ್ಮಿ
ಜೋಡುಪುತ್ತಳಿಯಂತೆ ನಂದಿದ್ದ ಚಿಂತೆಯ
ಗಾಢವ ಕಂಡನಾ ರಾಯ || ೧೪ ||

ಕರೆ ಕರೆ ತಾವಿಬ್ಬರೇಕತ್ತ ನಂದರೆಂ
ದರಸ ಸೇವಕಿಯರ ಕಳುಹೆ
ಬರಲಿಟ್ಟಿದನು ಸ್ವಾಮಿ ನಿಮ್ಮನೆಂದವ ರೈದಿ
ಕರೆದರಾ ಪಾತ್ರಕಾಂತೆಯರ || ೧೫ ||

ಹೋಗಿರಾ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆಮ್ಮ
ಲಾಗುನರ್ತನ ಬಂದುದಿಲ್ಲ
ಅಗುಗೆಟ್ಟವರನು ಕರೆಯಲೇಕೆಂದು ಭೂ
ಭಾಗೇಂದ್ರ ಕೇಳೆ ನುಡಿದರು || ೧೬ ||

ಎಡ್ಡವಲ್ಲ ನಮ್ಮಾಟ ನಿಮ್ಮೊಡೆಯಗಿಂ
ದಡ್ಡಮೋರೆಯೆ ಪಿರಿದಾಗಿ
ಹೆಡ್ಡವೆಂಗಳ ನೃತ್ಯವೇನೆಂದು ಮಂತ್ರಿಯ
ಗಡ್ಡವೊಂದನೆ ನೋಡುತಿದ್ದ || ೧೭ ||

ನನ್ನಿಂದ ನೋವಾದುದವರಿಗೆಂದಾಗ ನೃ
ಪೋನ್ನತ ನೆನೆದನೆದೆಯೊಳು
ಇನ್ನವರನು ತಿಳುವುಪ ಬಗೆಯಾವುದೆಂ
ದುನ್ನಿಸಿ ನುಡಿದನು ಮತ್ತೆ

|| ೧೮ ||

ರೂಪಾಣಿ ಬಾರೆಲಿ ಪದ್ಮಿನಿ ಬಾರಾ ಸ
ಮೀಪಕೆ ಸಿಮ್ಮ ಮನಸಿನ
ತಾಪವ ಕೆಡಿಸುವೆನೆಂದು ಗದ್ದುಗೆಯೊಳಿ
ದ್ದಾ ಪೂರ್ವಚಕ್ರಿ ಕರೆದನು

|| ೧೯ ||

ಕಣ್ಣೆಚ್ಚಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮನಕಿಚ್ಚಿಯಹುದೈಸೆ
ಕಣ್ಣೆಚ್ಚಿಯಲ್ಲದ ನಮ್ಮ
ಬಣ್ಣ ಗಾರಿಕೆಗೀಗ ಕರೆವುದೇತಕೆಯೆಂದು
ಹೆಣ್ಣುಗಳೊಂದು ನುಡಿದರು

|| ೨೦ ||

ಕೇಳಿರಾ ಸಿಮ್ಮ ನೃತ್ಯವ ನೋಡುವಾಗ ನಾ
ನಾಲಸ್ಯವಡೆದವನಲ್ಲ
ವೀಳೆಯಗೊಳಲೊಮ್ಮೆ ಮೊಗದಿರುಹಿದರಿಂತು
ತಾಳಬಹುದೆ ನೋವ ನೀವು

|| ೨೧ ||

ನುಡಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಚಾಳಿಸಬೇಡ ರಾಯ ಸಿ
ನ್ನೊಡನಾಡಿದವರೈಸೆ ನಾವು
ಬಿಡು ಬಿಡು ರಚನೆಯ ನಮ್ಮ ಪಾತ್ರವ ಮೊದ
ಲೆಡಹಿಬಿಟ್ಟೀಗ ವರ್ಣಪೆಯ

|| ೨೨ ||

ಬೇಡವಾ ನೀವೆನ್ನ ಮೇಲಿಷ್ಟು ಕೋಪವ
ಮಾಡುವುದಕೆ ನಾನು ನಿವಗೆ
ಮಾಡಿದ ದೋಷವಿಲ್ಲಕಟ ಬರಿದೆ ನಮ್ಮ
ಕಾಡುವುದುಚಿತವೆಯೆಂದ

|| ೨೩ ||

ಎಲ್ಲ ಕಲಿತೆ ಯೆದೆಯೊಳಗೆ ಕಠಿಣ ನುಡಿ
 ಯಲ್ಲಿ ವೃದುವ ತೋರ್ಪ ಗದಕ
 ಕಲ್ಲ ಕರಗಿಸುವೆ ನುಡಿಯಿಂದ ನೀನದ
 ಬಲ್ಲಿವು ಸಾಕು ಸುಮ್ಮನಿರು

|| ೨೪ ||

ನೊಂದಿರಹುದು ನೋಯಿಸಿದನಹುದಹುದಿನ್ನು
 ನೊಂದ ನೋವನು ತೊಲಗಿಪೆನು
 ಮುಂದೊತ್ತಿ ಬನ್ನಿ ನೀವೇನ ಬೇಡಿದರ್ಥವೆ
 ನೆಂದು ಕರೆದನವನೀಶ

|| ೨೫ ||

ಗುಣವೆ ಭೂಷಣವಭಿಮಾನವೆ ವಸ್ತ್ರವೆಂ
 ದೆಣಿಸಿ ಕೈವಿಡಿದಿಹವೆನುಗೆ
 ಬಣಗುದೊಡಗಿಯಾಸೆದೋರಬೇಡೆಂದು ವೊ
 ಕೈಣಿಸಿ ದೂರದೊಳಿದ್ದ ರವರು

|| ೨೬ ||

ಚಂದನವತಿ ಹೋಗು ಮಂಗಲವತಿ ಹೋಗು
 ನೊಂದ ಪೆಂಗಳ ಕರೆತನ್ನಿ
 ಇಂದಿನ ನೋವ ಮರೆಯಲಿನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀ
 ವೆಂದಂತೆ ನಡಿಸುವೆನೆಂದ

|| ೨೭ ||

ತಂಗಿಯರಿರ ಬನ್ನಿ ದೊರೆಯೊಮ್ಮೆ ದೈನ್ಯರ
 ಸಂಗಳ ತೋರಿ ಕರೆದರೆ
 ಹಿಂಗಿಸಬೇಕು ಕೋಪವನೆಂದು ರಾಜನೈ
 ತ್ಯಾಂಗನಾಗುಣವ ಪೇಳಿದರು

|| ೨೮ ||

ಆ ಗುಣ ನಿವಗಹುದಕ್ಕ ನವಗೆ ಕೋಪ
 ಹೋಗದು ಹೋಗಿ ನೀವೆಮ್ಮ
 ಮೇಗೆ ನೋಯದಿರಿ ಹಿರಿಯರೆಂದು ಕೈಮುಗಿ
 ದಾಗಳೆ ಕಳುಹಿದರವರ

|| ೨೯ ||

ಮತ್ತೆ ಚಂದ್ರಾಣಿ ಮಂದ್ರಾಣಿಯರೈತಂದು
 ಬಿತ್ತೆಗರೊಡೆಯನನಿನ್ನು
 ಒತ್ತಲಾಗದು ಸಾಕು ಬನ್ನಿ ಪೆಂಗಳಿರೆಂದು
 ಮೆತ್ತನೆ ನುಡಿದು ಕರೆದರು

|| ೩೦ ||

ಅದಕು ಬಾರರು ಕೂಡೆ ರಾಣಿಯರೆಲ್ಲರು
 ಕೆದರಿ ಕೆಕ್ಕಳಿಸಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ
 ಮದಮುಖವಿಷ್ಟೇಕೆ ಪಾತ್ರಕಾಂತೆಯರಿಗೆಂ
 ದಿದಿರಾಗಳೆ ಕೋಪಿಸಿದರು

|| ೩೧ ||

ಸ್ವಾಮಿ ವಿನಯದೋರಿ ಕರೆವುದೆತ್ತಕಟ ತಾ
 ವೀ ಮುನಿಸನೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ
 ಕ್ಷೇಮಗಡಿಸಿ ಕಾಡುತಿಹುದೆತ್ತ ಸಲುವದೆ
 ಕೋಮಲಿಯರಿಗೆಂದರವರು

|| ೩೨ ||

ಅಷ್ಟರೊಳಂಜಿ ರೂಪಾಣಿಯೆಲ್ಲರ ಕೂಡೆ
 ಕಷ್ಟವೇಕೆಂದು ತಾ ತಿಳಿದು
 ಇಷ್ಟರ ನುಡಿಗೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಂದಳ
 ಭೀಷ್ಮಾರ್ಥದರಸನ ಬಳಿಗೆ

|| ೩೩ ||

ಪಾದಕೆರಗಿದ ನಲ್ಲಳ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಲೀ
 ಲೋದಯನಮರ್ದಪ್ಪಿಕೊಂಡು
 ಕಾದಲೆ ನಿನ್ನ ನೋಯಿಸಿದೆನಹುದು ಮರೆ
 ಯಾ ದೊಡ್ಡನೋವ ನೀನೆಂದ

|| ೩೪ ||

ಎಕೆ ನಿಂದಳು ಮತ್ತೆ ಪದ್ಮಿನಿ ಬಾರದೆ
 ಹಾ ಕಷ್ಟಗುಣವ ಕಲಿತಳು
 ಸಾಕಿನ್ನು ಬಾರೆಗೆ ಹೆಣ್ಣೆಯೆಂದರಸಿಯ
 ರಾಕೆಗೆ ಸನ್ನೆದೋರಿದರು

|| ೩೫ ||

ಮೊಲ್ಲದೆ ಗುಣದವಳಾಗಿತ್ತಲಿಹೆನು ನೀ
 ವಲ್ಲಿರಿ ಸಾಕು ನಿಮ್ಮಾಟ
 ಎಲ್ಲರೊಂದಾಗಿ ಕೊಂಡೊಬ್ಬಳ ಜಡಿವಿರಿ
 ನಲ್ಲಗೆ ಹಿತವಾಗಿಯಕಟ

|| ೩೬ ||

ಅರಸನುದಾಸೀನಗೈದರೇನೊತ್ತಿನ
 ತರುಣಿಯರೆನ್ನ ವರೆಂದು
 ಹಿರಿದು ನಂಬಿದ್ದೆನು ನೀವು ನಿಮ್ಮರಸನ
 ಪರಿಯಾದಿರಕ್ಕ ಚೆನ್ನಾಯ್ತು

|| ೩೭ ||

ಎಳೆಯೆಂಬ ರಾಯಗೆ ತುಳಿಯೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯೆಂಬ
 ದಿಳೆಯೊಳಾಡುವ ಗಾದೆಯೆಂದು
 ಫಲಿಸಿದುದಕ್ಕ ಚೆನ್ನಾಯ್ತು ಚೆನ್ನಾಯ್ತೆಂದು
 ಒಲೆದೊಲೆದಾಡಿ ನುಡಿದಳು

|| ೩೮ ||

ಕಡಲನೊತ್ತದೆ ಕಡಲುದಕವ ತುಂಬುವ
 ಕೊಡನನೊತ್ತುವರಂತೆ ನೀವು
 ಕಡುದೊಡ್ಡ ನೃಪನನೊತ್ತದೆ ನನ್ನ ನೊತ್ತುವ
 ಬೆಡಗು ಲೇಸೆಂದಳಾ ಜಾಣೆ

|| ೩೯ ||

ಇವಳಿಗೆನ್ನೊಡನಿನ್ನು ಪ್ರಣಯಕಲಹ ಮಾ
 ಡುವ ರುಚಿಯುಂಟೆಂದು ನೆನೆದು
 ಯುವತಿಯಿರ ನೀವು ನಿಲ್ಲಿ ನಾವನಳ ಶಾಂ
 ತವ ಮಾಳ್ವೆವೆಂದನಾ ರಾಯ

|| ೪೦ ||

ಎಲಗೆ ಪದ್ಮಿನಿ ನೀವಿಬ್ಬರೊಳಗೊಬ್ಬಳು
 ಮೊಳಗಾದಮೇಲೆ ನೀನಿನ್ನು
 ಛಲವ ಮಾಳ್ವುದು ಸಲ್ಲ ಬೇಡ ಕಾಣಗೆ ಪಂಥ
 ನಿಲಲರಿಯದು ನಿನಗೆಂದ

|| ೪೧ ||

ಅಳ್ಳೆದೆಯವಳು ರೂಪಾಣಿಯೊಬ್ಬಳು ಲಜ್ಜೆ

ಯಿಲ್ಲದೆ ನಿನಗೆರಗಿದಳು

ಡಿಳ್ಳುಹೋಹಳೆ ಭಾವು ಪದ್ಮಿನಿ ನೀ ನೋಡ

ಲಿಲ್ಲವೆಯೆಂದಳಾ ಧೀರೆ

|| ೪೨ ||

ಲೇಸಿಗೆ ಕಾಲಿಗೆರಗಬಹುದರಸ ವು

ದಾಸೀನಕಾರೆರಗುವರು

ಕಾಸೆಯಿಲ್ಲವೆ ನಾನು ಕಟ್ಟಿದುದೀ ರಾಣಿ

ವಾಸ ನೋಡಲಿ ನೀನು ನೋಡು

|| ೪೩ ||

ಅಷ್ಟುಂಟೆ ನಿನಗೆ ಮನೋಧೈರ್ಯವುಂಟುಂಟು

ದೃಷ್ಟಿಸಿನೋಡಿ ಮಾತಾಡು

ಭ್ರಷ್ಟರಂತಡ್ಡ ಮೋರೆಯೊಳೆಕೆ ನುಡುವೆ¹ವು¹

ತ್ಯಾಪ್ಯ ಧೀರೆಯೆಯೆಂದನೊಡನೆ

|| ೪೪ ||

ನೋಡಿದರೇನು ಮೊಗವನೆಂದು ದುಗುಡವ

ಕೂಡಿಕೊಂಡೊಲೆದು ನೋಡಿದಳು

ಓಡಿತ್ತು ದುಗುಡ ಮೂಡಿತ್ತು ನಗೆ ನಗುತಾಕೆ

ಕೂಡೆ ಬಾಗಿದಳು ಮಸ್ತಕವ

|| ೪೫ ||

ನಿಲ್ಲೆಂದು ಧೈರ್ಯವ ಬಲಿದು ಹಿಡಿದಳೆದು

ನಿಲ್ಲದೆ ಜರಿದೋಡುತಿಹುದು

ಒಲ್ಲೆ ಹೋಗೆಂದು ಕಾಕರವ ನೂಂಕುವಳೆದು

ಕೊಲ್ಲುತಿಹುದು ಮೈಗೆ ಹಬ್ಬಿ

|| ೪೬ ||

ಇನ್ನು ಪಂಥವೆ ಪದ್ಮಿನಿ ನಿನಗೆಂದನೀತನ

ನಿನ್ನೆಂತು ಜಯಿಸುವೆನೆಂದು

ಚೆನ್ನೆ ಯೋಚಿಸಿ ಬಗೆಗಾಣದೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ

ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಗುತ ನುಡಿದಳು

|| ೪೭ ||

ಎಲೆ ಮಾಯಕಾರ ನಿನ್ನಾಸ್ಯವ ಕಂಡರೆ
 ದಳವೇರುತಿದೆ ನಗೆ ನನಗೆ
 ತಲೆ ಕುಸಿದರೆ ನಮಿಸಿದಳೆಂಬೆ ಯಿದನಿನ್ನು
 ಗೆಲುವಂದವೆಂತೆಂದಳವಳು

|| ೪೮ ||

ನಿಂದಳು ತಲೆವಾಗಿ ಮಾನದೊಳಾಕೆ ಮ
 ತ್ತೊಂದು ತಂತ್ರವನು ಚಿಂತಿಸುತ
 ನಿಂದೆಯಾದರೆ ಪದ್ಮಿ ನಿನ್ನಾಣೆ ನಡೆದು ಬಾ
 ರೆಂದನಾ ರಸಿಕರ ದೇವ

|| ೪೯ ||

ಅಣೆಯ ಮೀರದೆ ಹತ್ತು ಹಜ್ಜೆಯ ನಡೆ
 ದೇಣಲೋಚನೆ ನಿಂದಳಲ್ಲಿ
 ಚೂಣವರಿವ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದ ನೋಡುತ
 ಪ್ರಾಣೇಶನೊಡನೆ ನುಡಿದಳು

|| ೫೦ ||

ಜಾಣೆಂದ ಜಯಿಸಲಾರದೆ ನೋಡು ತಾನು ತ
 ನ್ನಾಣೆಯಿಟ್ಟೆನ್ನ ಕರೆವನು
 ಮಾಣೆನ್ನು ಕರೆಯದಿರೆಂದಲ್ಲಿ ನಿಂದಳು
 ಮಾಣಿಕ ಬೊಂಬೆಯಂದದೊಳು

|| ೫೧ ||

ತಾಳ ಮದ್ದಳೆಯಿಲ್ಲ ಕಡೆಸೂತ್ರ ಕಂಕಣ
 ಕಾಲಂದುಗೆಗಳ ನಾದದೊಳು
 ಚಾಲುಚಾಲನೆ ನಡೆದಾಡಿ ನರ್ತಿಸಿದ ನಿ
 ನ್ನೀ ಲಾಸ್ಯ ಸೊಬಗಾದುದೆಂದ

|| ೫೨ ||

ನಗುವಳು ತಲೆವಾಗುವಳು ನೋಡುವಳು ಮೋರೆ
 ದೆಗೆವಳು ಮನದೊಳುಬ್ಬುವಳು
 ದುಗುಡಕೋಳಾಹಳ ದುರ್ಗಕೋಳಾಹಳ
 ಪಗೆಕೋಳಾಹಳನ ಮುಂದವಳು

|| ೫೩ ||

ರಾಣಿಯರುಗಳ ಸಂಧಾನದೊಳಗೆ ಬಂದು

ಕ್ಷೋಣೀಶನಡಿಗರಗಿದಳು

ಕಾಣಲೊಡನೆ ರಾಯ ಮುಸುಕಿಕ್ಕಿಕೊಂಡನು

ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆಯರು ಚಪ್ಪಳಿಸೆ

|| ೫೪ ||

ಅಣೆಯ ಮೀರಿದಳವಳ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ

ರೂಣಿಯವಹುದೆನಗೆಂದ

ಅಣೆಗೆ ತಡೆದುದಿಲ್ಲವಳು ನಡೆದಳೆಂದು

ಕಾಣಿಸಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು

|| ೫೫ ||

ಎತ್ತ ನಡೆದಳವಳೆಡಬಲಕೊಲಿದಳೆ

ನ್ನತ್ತ ಬಂದಂತಾಯ್ತೆ ನಿಮ್ಮ

ತತ್ತುಗಾರಿಕೆಯ ಬಲ್ಲೆನು ಸುಮ್ಮನಿರಿಯೆಂದು

ಒತ್ತಿ ನುಡಿದನು ರಾಣಿಯರ

|| ೫೬ ||

ಭೂಧನ ತೆಗೆ ನಿನ್ನ ಮುಸುಕನಿವಳೊಳಸ

ರಾಧನ ತೆರಿಸಿ ಕೊಡುವೆವು

ಈ ಧೂರ್ತೆಗಾಗಿ ಮುಸುಕನಿಕ್ಕಬೇಕೆಯೆಂ

ದಾ ದೊರೆಯೊಡನೆ ನುಡಿದರು

|| ೫೭ ||

ತಪ್ಪೇನ ಕೊಡಿಸುವಿರಂದನವಳ ನಿನ

ಗೊಪ್ಪಿಸುವೆವು ನಿನ್ನ ಮನಕೆ

ಬಪ್ಪಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದರಾ ನುಡಿಗೆ ನಾ

ನೊಪ್ಪೆನೋಜೆಯೊಳಾಡಿರೆಂದ

|| ೫೮ ||

ಪುರುಷಗೆ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದ ಕಾಂತೆ ತಾನು ತ

ನ್ನರಸಿತನದ ಹಮ್ಮು ಬಿಟ್ಟು

ಪರಿವಾರ ಸತಿಯಂತೆ ಕಾಳಂಜಿವಿಡಿದಾಗ

ಪರಿಹಾರವೆಂದು ತಿದ್ದಿದರು

|| ೫೯ ||

ಅಹುದೆಯಾದರೆ ಇಷ್ಟು ಸೈರಿಸಿರೆಂದು ಸಂ
ಗ್ರಹಿಸಿದ ಮುಸುಕಿನೊಳಿದ್ದು
ಅಹಹ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಸ್ಮಯವ ತೊಡಗಿದನಾ
ಸಹಸಿಗಳರಸನೇನೆಂಬೆ

|| ೬೦ ||

ಹಲಬರಿಗೊಂದು ರೂಪಿನೊಳಿದ್ದು ಮನ್ನಣೆ
ಗಳ ತಿದ್ದೆ ಕಳುವಹುದೆಂದು
ಹಲವು ರೂಪಾಗುವೆನೆಂದು ನೆನೆದನದು
ಸಲುವುದಾತನು ವಿಕ್ರಿಯಾಂಗ

|| ೬೧ ||

ಮೇಲಿಟ್ಟ ಮುಸುಕು ತೊಲಗಲಾಗಿ ಭರತ ಭೂ
ಪಾಲನೆ ಹಲವು ರೂಪಾಗಿ
ಬಾಲೆ ಬಾಲೆಯರಿಗೆ ತಪ್ಪದೊಪ್ಪಿದನಿಂದ್ರ
ಜಾಲವನಾಡಿದಂತಾಯ್ತು

|| ೬೨ ||

ಗದ್ದುಗೆಯೊಳು ಕುಳಿತಿದ್ದನು ಕೆಳಗೆ ನಿಂ
ದಿದ್ದ ಲತಾಂಗಿಯರೊಡನೆ
ಎದ್ದು ನಿಂದಿದ್ದ ನೊಬ್ಬೊಬ್ಬಳಿಗೊಬ್ಬೊಬ್ಬ
ಮುದ್ದಿನ ಭರತೇಶನಾಗಿ

|| ೬೩ ||

ತೆಗೆತೆಗೆದುತ್ತು ಮಾಭರಣ ವಸ್ತ್ರವ ತನ್ನ
ಮೃಗನೇತ್ರೆಯರಿಗೊಲಿದಿತ್ತು
ಬಿಗಿಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರ್ತಿಮಾಡಿದನೇನ
ಹೊಗಳುವೆನವನ ಲೀಲೆಯನು

|| ೬೪ ||

ಅನಿತರೊಳಗೆ ಸಮರಾತ್ರಿಯ ಘಂಟೆ ತೊಂ
ಣನೆ ಕೇಳಲಾಯ್ತು ಹೋಯೆಂದು
ಮುನಿಸ ತಿಳುಹುವೆನೆಂದತಿ ವೇಳೆಯಾಯ್ತೆಂದು
ಜನಸನಾಡಿದನು ಪೆಂಗಳೊಳು

|| ೬೫ ||

ಗಂಡರಗಂಡ ತಾಂಡವನ ಕಂಡೊಲ್ಲೆಳ
 ವೆಂಡಿರ ಮನ್ನಿ ಸಿಯವರ
 ಹಿಂಡೊಡಗೂಡಿಕೊಂಡೆದ್ದ ನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ
 ತಾಂಡವ ವಿನಯದ ಸಂಧಿ

|| ೬೬ ||

— — —

ಶಯ್ಯಾಗ್ರಹ ಸಂಧಿ

ಸಿಷ್ಯುಟಿಲಾಂಗನು ವರ್ಧನಾವತಿಯೆಂಬ
ನಿಷ್ಯನಾಟಕ ಶಾಲೆಯಿಂದ
ಪುಷ್ಕರಾವತಿಯೆಂಬ ಸಜ್ಜೆವನೆಗೆ ಪಾದ
ಪುಷ್ಕರವಿಟ್ಟನೊಲೈಯೊಳು

|| ೧ ||

ಬೆಡಗಿಂದ ಕೆಲಬರ ಕೈಲಾಗುವಿಡಿದಡಿ
ಯಿಡುತಿದ್ ಮತ್ತೆ ಕೆಲಬರ
ನಡುವನೆಡದ ಕೈಯೊಳಪ್ಪಿ ಮಾತಾಡುತ
ನಡೆವುತ್ತಿದ್ದನು ಮೋಡಿಕಾರ

|| ೨ ||

ಕುಟಿಲ ಕುಂತಲೆಯರ ಕೆಲಬರ ಬೆರಳಿನ
ಚಿಟುಕತೆಗೆವುತ ನಡೆದನು
ನಟ ನಳಿಯೆನೆ ಕೆಲಬರು ತನ್ನ ಬೆರಳೆಳ
ಚಿಟುಕ ತೆಗೆಯಲೊಲ್ಲ ನಡೆದ

|| ೩ ||

ಬಾಯ್ಗೆ ರೆದೆಲೆಯ ಘಳಿಗೆಯ ಕೆಲಬರೂಡಿ
ಕೆಯ್ಗೆ ಗೆವರು ಕೆಲರವನ
ಬಾಯ್ಗೆ ರೆಗರ್ಧ ಘಳಿಗೆಯ ಕೊಟ್ಟರ್ಧವ
ನೊಯ್ಗೆ ಕೊಂಬರು ತಮ್ಮ ಬಾಯ್ಗೆ

|| ೪ ||

ಕಡುಲೋಭಿಗಳಿರಾ ಘಳಿಗೆಯೊಂದ ಕೊಡುತಿದ್ರು
ಕೊಡದರ್ಧವನು ಕೊಂಡಿರೆಂದ
ಬಡಮನಸಿನ ಹೆಂಗಳರಸ ನಿನ್ನಂತಾವು
ಕಡುಚಾಗಿಗಳೆಯೆಂಬರವರು

|| ೫ ||

ನಲ್ಲ ಕೇಳದಕಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಬಾಯ್ದೆರೆ ಸೋಂಕೆ

ನಲ್ಲಿ ಬಂದೆಲೆಯ ಭಾಗವದು

ಬೆಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆಯ ಸೋಲಿಸುತ್ತದೆ ಸವಿಯಿದ

ಕೆಲ್ಲಿ ಬಂದುದೊಯೆಂಬರವರು

|| ೬ ||

ನೂರು ಘಳಿಗೆಯ ಕೊಡುವೆವಾವು ನೀನೆಮ

ಗಾರು ಘಳಿಗೆ ಕೊಡು ಸಾಕು

ಮಾರಾಟ ನಿನಗಿದು ಲಾಭವಲ್ಲವೆಯೆಂದು

ನೀರೆಯರಿಂಪನಾಡವರು

|| ೭ ||

ಲಲನೆಯನೊಬ್ಬಳು^೧ ನೊಬ್ಬ^೧ ಕೈವಿಡಿದಂತೆ

ಹಲವು ಪೆಂಗಳೊಳ್ಳಿದುತಿರ್ದ

ಭಲವೆಂತು ಬಹುದಿನ್ನು ಸವತಿಮತ್ತರವೆಂತು

ನೆಲಿಸುವುದವನ ಪೆಂಡಿರಿಗೆ

|| ೮ ||

ನಿಡುಗೆರೆಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕೆಸೆಗೆ ಸಾಲಾಗಿ ಚೆ

ಲ್ಪಡರಿದ ಸೆಜ್ಜೆವನೆಗಳು

ಇಡಿಕಿರೆದಿದ್ದು ವಾ ಮನೆಗಳೆಲ್ಲರ ನಟ್ಟ

ನಡುವಣ ಮನೆ ಗೃಹರಾಜ

|| ೯ ||

ಆಲಯಗಳ ಮುಂದೆ ಮಿರುಮಿರುಗುವ ಪಟ್ಟ

ಶಾಲೆಯ ಮದನ ಕೈಗಳೊಳು

ಜೋಲುವ ದೀಪಸಾಲುಗಳೊಳು ಕೇರಿ ದೀ

ಪಾಳಿಯ ಹಬ್ಬದಂತಿಹುದು

|| ೧೦ ||

ಶಯನದ ಗೃಹವೆಲ್ಲ ನವರತ್ನಮಯ ಹೇಮ

ಮಯಗಳು ಮತ್ತವನೊಲ್ಲ

ಮಯನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂದಾಡಿ ಬಿಡುವೆನು ವಿ

ಸ್ತೆಯಬಟ್ಟು ಪೊಗಳಲಾನರಿಯೆ

|| ೧೧ ||

ಭಾವ ಬಂದನು ತನ್ನ ಭಾವಕಿಯೆಡೆಗೇಗ

ಭಾವಜಕೇಳಿಗೆ ಬಂದ

ಭಾವಿಸೆ ಬಡಪರಿಯವನಲ್ಲವೆಂದು ಶು

ಕಾನಳಿ ನುಡಿದುವಲ್ಲಲಿ

|| ೧೨ ||

ಶಾಖಾದೇಹದೊಳೊಬ್ಬಳೊಬ್ಬಳ ಹಸ್ತ

ಶಾಖೆಯೊಳೊಂದೊಂದು ಮನೆಯ

ಶ್ರೀಖಂಡ ಗಂಧ ಹೊಕ್ಕನು ಕೇರಿ ತುಂಬಿದ್

ವಾಖಂಡಲಪುರದಂತೆ

|| ೧೩ ||

ರಾಜಿಸೆ ನಾಲ್ಕೆಸೆಯೊಳು ಕೇರಿ ನಡುವೆ ವಿ

ಭ್ರಾಜಿಸ ಗೃಹರಾಜನೆಂಬ

ರಾಜಗೃಹವ ಮೂಲತನುಗೂಡಿ ಹೊಕ್ಕನಾ

ರಾಜನು ಪದ್ಮಿನಿ ಸಹಿತ

|| ೧೪ ||

ಸಿಂಹವಾಹಿನಿಯೆಂಬ ಮಂಚದಮೇಲಿದ್ದ

ಸಿಂಹ ವಿಕ್ರಮನ ಕೆಲದೊಳು

ಸಿಂಹಾಯತಮಧ್ಯೆ ಕುಳಿತಳು ಜಾಡ್ಯವ

ಸಂಹರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಮೆರೆಯೆ

|| ೧೫ ||

ಕಾಲ ತೊಳೆವುತಂಗದಟ್ಟವನಿಕ್ಕುತ

ವೀಳಿಯಗೊಡುತ ಮತ್ತವರ್ಗ

ಕಾಲೋಚಿತದ ಸೇನೆಯ ಮಾಡುತಿದ್ದವು

ಸಾಲಭಂಜಕೆಗಳೇನೆಂಬೆ

|| ೧೬ ||

ಹಲವು ಪುತ್ರಳಿಗಳು ಸೇನೆಯ ಮಾಳ್ವಾಗ

ನಿಲಿಸಿದಳೊಂದು ಪುತ್ರಳಿಯ

ಎಲೆಯ ಘಳಿಗೆಯ ತನ್ನ ರಸಗೆ ತಾನರ್ತಿ

ಯೊಳು ಕೊಡುತಿದ್ವಳಾ ಜಾಣೆ

|| ೧೭ ||

ಕಡುಪಂಥಗಾತಿ ನೀನೆಲಗೆ ವೀಳೆಯದೆಲೆ
 ಗೊಡದಿರಂಜುವೆವು ನಾವೆಂದ
 ನಡೆಯಿತೆ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆನ್ನಯ ಪಂಥ ಕೊ
 ಪಿಡಿ ಸುಮ್ಮನೆನುತೀಯುತಿಹಳು

|| ೧೮ ||

ಬಿರಿನುಡಿಗಳನೆ ಕಲಿತೆ ಮೃದುವಚನವ
 ಮರೆತೆಯೆಲಾ ಪದ್ಮಿಯೆಂದ
 ಬಿರಿಸೇನು ನೀವು ತಾವೆಂದು ಛಾಂದಸಿಕೆಯ
 ಮೆರೆಯಬೇಕೆಯೆಂದಳವಳು

|| ೧೯ ||

ಆಗಲಾಗಲಿ ದೇವರೆಲೆಯ ಘಳಿಗೆಯ ಲೇ
 ಸಾಗಿ ಚಿತ್ತೈಸಿ ಹಸಾದ
 ಭಾಗದಲೆಯೊಳೆನಗರ್ಥನ ಪಾಲಿಸಿ
 ಯೀಗಲಾದುದೆಯೆಂದಳವಳು

|| ೨೦ ||

ಅಕ್ಕಟಕ್ಕಟ ನೋಡಯವಳಿಗೆನ್ನೊಡನೆಕ್ಕ
 ಸಕ್ಕದುದಾಸೀನದಾಟ
 ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಾರೆ ನಾನಾರಂತೆ ನಿನ್ನ ನೋ
 ಟಕ್ಕೆ ತೋರಿದೆನೊ ಹಾಯೆಂದ

|| ೨೧ ||

ದೇವ ನೀನೆನ್ನ ನೋಟಕೆ ನನ್ನ ಮನಕೆ ಸಂ
 ಜೀವನವಾಗಿ ತೋರಿವವೆ
 ಹಾ ವೈಶಿಕದಾಟ ಸಾಕೆಂದು ಮುನಿದು ಕ
 ಲಾವಿದ ಮೊಗವಡ್ಡ ತೆಗೆದ

|| ೨೨ ||

ಹರಣವ ಸೂರೆಗೊಂಡರಸ ನೀನುರೆ ಮೊಗ
 ದಿರುಹಿದರಾನು ಬಿಡುವೆನೆ
 ತಿರುಗಿತ್ತಲೆಂದು ತನ್ನತ್ತ ತೆಗೆದಳು ನುಂ
 ಗೊರಳನೆಡದ ತೋಳೊಳಪ್ಪಿ

|| ೨೩ ||

ಪದ್ಮಿಯ ಪ್ರಾಣದೊಡೆಯನೆ ಕಣ್ಣೆರೆ ಬೇಗ
ಪದ್ಮಿಯ ಸಿರಿಯೆ ಮಾತಾಡು
ಪದ್ಮಿನಿಗರ್ತಿತೋರೆಂದು ಮುದ್ದಿಸಿ ಮುಖ
ಪದ್ಮನ ತಡವಿ ನೋಡುವಳು

|| ೨೪ ||

ಗಲಿಯಂತೆ ನುಡುವಳು ಲತೆಯಂತೆ ತಬ್ಬುವ
ಳಿಳಿದು ಹರಿವ ಹೊಳೆಯಂತೆ
ಗಲರವ ತೋರುವಳಪ್ಪಿ ತೂಗಾಡಿ ಕಂ
ಗಲ ತೆರೆಯೆಂದು ಕಾಡುವಳು

|| ೨೫ ||

ಆ ನೀರೆ ಮಾಡುವ ಕಲೆಗೆ ಮೈ ಮಿಸುಕದೆ
ತಾನೊಂದು ಪುತ್ತಳಿಯಂತೆ
ಜ್ಞಾನಾತ್ಮನೊಳಗಿದ್ದನಾ ರಾಯನೆನಲಾತ್ಮ
ಧ್ಯಾನದ ಶಕ್ತಿ ಸದರವೆ

|| ೨೬ ||

ತವಕದೊಳವಳು ಸೈರಿಸಲಾರದವನ ಪಾ
ದವ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೀನೆನ್ನ
ಸವಿಯೊಳೊಲಾಡಿಸು ಕಣ್ಣೆರೆಯೆಂದು ದೈ
ನ್ಯವ ತೋರಿ ನುಡಿದಳರ್ತಿಯೊಳು

|| ೨೭ ||

ಅದಕೂ ಕಣ್ಣೆರೆಯನವಳು ಕಂಡಳಾತ್ಮಯೋ
ಗದ ಶಕ್ತಿವಿಡಿದಿದನೆಂದು
ಇದಕೆ ತಂತ್ರವ ಬಲ್ಲೆ ನಾನೆಂದು ನೃಪನ ಚಿ
ತ್ತದ ನೆಲೆಯರಿದು ನುಡಿದಳು

|| ೨೮ ||

ಅರಸ ಕಣ್ಣೆರೆ ತೆರೆಯದಿರೆ ಚಿದಂಬರ
ಪುರುಷನ ಮೇಲಾಣೆಯೆನಲು
ದರಹಾಸದಿಂದ ಕಣ್ಣೆರೆದು ನೋಡಿದನು ಸ
ದ್ಗುರುವಿನಾಣೆಯ ಮೀರಬಹುದೆ

|| ೨೯ ||

ಕಣ್ಣೆರೆದಾಕ್ಷಣ ಬರೆಸೆಳೆದಾ ತೊಂಡೆ
 ವಣ್ಣು ಟಿಯಬಲೆಯನಪ್ಪಿ
 ನಾಣ್ಣಾಣಿ ಜುಮ್ಮನೆ ಚುಂಬುಸಿ ಲಲನೆಗೆ
 ಗೇಣ್ಣೋರಿದನು ಸ್ವರ್ಗಸುಖವ

|| ೩೦ ||

ಪದ್ಮಿನಿಯೊಡನಿಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದಂದದಿ ಮಿಕ್ಕ
 ಪದ್ಮವದನೆಯರೆಲ್ಲರೊಳು
 ಸದ್ಮ ಸದ್ಮಕೆ ತಪ್ಪಗೈದಿ ಕೂಡಿದ್ದನು
 ಭದ್ಮವಿಲ್ಲದೆ ರಾಜಮೋಹಿ

|| ೩೧ ||

ಜಿನ ಜಿನಯೇನೆಂಬೆ ನೃಪನೆದೆಯೊಳಗಾಗ
 ಕನಸಿನೊಳಾತ್ಮ ತೋರುವನು
 ವನಜಗಂಧಿನಿಯರಿಗರಸನೆ ತೋರುವ
 ನೆನಲದೇಂ ಪುಣ್ಯಜೀವಿಗಳೊ

|| ೩೨ ||

ತೆಳುನಿದ್ದೆಯಲ್ಲದೆ ಬಲುನಿದ್ದೆಯವರ್ಗಿಲ್ಲ
 ಕಲಹಂಸತೂಲತಲ್ಪದೊಳು
 ಮಲಗಿ ಕಣ್ಣೆರೆದರು ಪೆಣ್ಣೂಡಿ ಕಳಹಂಸ
 ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆಯೊಳಿಪ್ಪಂತೆ

|| ೩೩ ||

ಕಿರಿದು ಹೊತ್ತಿನೊಳಾತಗೆಚ್ಚರಾದುದು ಮರೆ
 ದೊರಗಿದ್ವ ಸತಿಯರೆಲ್ಲರೊಳು
 ಒರಗಿದ್ವನಿಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಿನಿಯೊತ್ತಿನೊಳು ಕ
 ಣ್ಣೆರೆದಿದ್ದನಾ ಭಾವಿತಾತ್ಮ

|| ೩೪ ||

ಬ್ರಹ್ಮಿಯೆಂದೆಂಬ ಮುಹೂರ್ತಸನ್ನಿಧಿಯದು
 ಬ್ರಹ್ಮಯೋಗಕೆ ತಕ್ಕಕಾಲ
 ಬ್ರಹ್ಮಮಾರ್ಗಕೆ ನಡಿಸಿದನು ವಾಯವ ಪರ
 ಬ್ರಹ್ಮವ ಕಂಡ ತನ್ನೊಳಗೆ

|| ೩೫ ||

ನುಡಿಯಬಾರದ ಶಬ್ದ ನೋಡಬಾರದ ವರ್ಣ
 ಪಿಡಿಯಬಾರದ ಶೂನ ರೂಪ
 ನುಡಿದನು ನೋಡಿದ ಹಿಡಿದನಾ ಚಕ್ರೇಶ
 ಬಡವನೆ ಭಾವತಾಪಸನು

|| ೩೬ ||

ಧ್ಯಾನದೊಳಾ ರಾಯನಿದ್ದ ನಂತಿರಲಿ ಮ
 ತ್ರೀನೆಂಬನಾ ಸಮಯದೊಳು
 ಭಾನುಮೂಡುವ ವೇಳೆಯರಿದು ಬಂದರು ಮರು
 ಗಾನಕಾಂತೆಯರು ಮೇಳದೊಳು

|| ೩೭ ||

ಅರುಹನನೆಹಿಂದ ವಾಪ ತೊಲಗುವಂತೆ
 ಧರೆಯಂಥಕಾರ ಜಾರುತಿದೆ
 ಗುರುಭಕ್ತಿ ತೋರುವಂತುರುಣೋಯ ತೋರಿ
 ತರಸಯೆಂದೆತ್ತಿ ಹಾಡಿದರು

|| ೩೮ ||

ಅರುಣೋದಯವಾಗಿ ಕಿರುಣೋದಯವಾಯ್ತು
 ತರಣತೋರದ ಮುನ್ನ ನಿನ್ನ
 ಸುರುಚಿರಾಂಗವ ತೋರಿ ಜಗವನುಧ್ಧ ರಿಸೆಲೆ
 ಪುರುನಾಥನಗ್ರಕುಮಾರ

|| ೩೯ ||

ಭೋಗಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಧರ್ಮವಮರೆದಭೋ
 ಭೋಗಕೆ ಬೀಳ್ವರ ನಗುತ
 ಭೋಗದೊಳಿದ್ದು ಯೋಗಿಗಳಂತೆ ಸುಖಿಯಹ
 ಭೋಗಿಗಳರಸ ನೀನೇಳು

|| ೪೦ ||

ಎಂದು ಪಾಡುವ ಸುಪ್ರಭಾತಗೀತವ ಕೇಳ್ತು
 ಮಂದಿರ ಮಂದಿರಗಳಿಗೆ
 ಸಂದ ಹಲವು ರೂಪ ಬಯಲು ಮಾಡಿದನು ಮೈ
 ಯೊಂದರೊಳಗೆ ನಿಂದನಾಗ

|| ೪೧ ||

ಮಂಚಮಂಚದೊಳು ಪೆಣ್ಣಳ ಕಣ್ಣೆ ತೋರಿದ
 ಮಿಂಚಿನಂತಿರೆ ಬಯಲಾದ
 ಅಂಚೆಗಮನೆಯರಚ್ಚರಿವಟ್ಟು ನಿತ್ಯಕ್ಕ
 ತ್ಯಾಂಚಿತದೊಳಗಿದ್ದರೆಲ್ಲ

|| ೪೨ ||

ಸುಪ್ರಭಾತವ ಕೇಳುತೊಡನೆದ್ದು ಪದ್ಮಿನಿ
 ಸುಪ್ರಭಾವದೊಳರೆ ನೋಡಿ
 ಸುಪ್ರಿಯೆ ಮತ್ತೆ ಬಾ ನೀನೆಂದು ಜಿನಗೃಹ
 ಕಾ ಪ್ರಭುವೆದ್ದನಾಕ್ಷಣವೆ

|| ೪೩ ||

ಪರ್ವಾಭಿಷೇಕ ಸಂಧಿ

ನುಡಿಯಲಳವೆ ಚಕ್ರನಾಥನ ಜಾಣ್ಮೆಯ

ಕಡುಶುಚಿ ದೇಹಿ ತಾನಹುದು

ಮಡದಿಯರೊಡನಿದ್ದನೆಂದು ಪೂಜೆಗೆ ಮುನ್ನ

ನಡೆದನು ಮಜ್ಜನಗೃಹಕೆ

|| ೧ ||

ಭೋಗಮಜ್ಜನ ಯೋಗಮಜ್ಜನವೆಂದೆರ

ಡಾಗಿಹುವವನಿಗೆ ಜಳಕ

ಭೋಗಾರ್ಥ ಮೀವುದು ಭೋಗಮಜ್ಜನ ಪೂಜೆ

ಗಾಗಿರೆ ಯೋಗಮಜ್ಜನವು

|| ೨ ||

ಉರುಕೇಶವೆಂಬ ರಾಹುವಿನ ಮೈಮುಸುಕಿದ

ಹೆರೆಯೊ ಕಾಳಿಂದಿಯ ನೊರೆಯೊ

ಪರಮನಾಲಯಕೆ ಬಹರಸನ ಚೀನಾಂ

ಬರವಿದ್ದು ದಡ್ಡ ಸುತ್ತಿನೊಳು

|| ೩ ||

ಕಿರಿದಾಗಿ ತಿಲಕವಿಲ್ಲಾಗ ನೊಸಲು ತುಂಬಿ

ಮೆರೆವುತಿದ್ದುದು ಧರ್ಮಚಕ್ರ

ಉರೆಕರ್ಮಕಾಂಡವ ತರಿವ ಚಕ್ರವೊ ಬಟ್ಟ

ವೆರೆಯೊಯೆಂಬಂತೆ ಚೆಲ್ಲಿನೊಳು

|| ೪ ||

ಪಲ್ಲ ಕೆಂಪಳವಂತೆ ಸುಲಿದಿದ್ದನವು ಮೊಗ್ಗ

ಮಲ್ಲಿಗೆಯಂತಿದ್ದುವಾಗ

ಸಲ್ಲಗಳೆದನು ವೀಳೆಯವ ಸಂಯಮಿತನ

ಪಲ್ಲವಿಸುತ ಪಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟ

|| ೫ ||

ನೆರವಿ ಮೆಟ್ಟಿದ ನೆಲನೆಂದದ ಮೆಟ್ಟಿದೆ
 ನಿರುತ ಶುಚಿಭೂತನಾಗಿ
 ಅರಳೆ ಕೀಲಿಸಿದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಾವುಗೆಯ ಮೆಟ್ಟಿ
 ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಧಿಕ ಶಾಂತದೊಳು

|| ೬ ||

ಹೊಗಳಬಾರದು ತನ್ನ ಕಂಡೊಬ್ಬರಾಗ ಕೈ
 ಮುಗಿಯಬಾರದು ಭತ್ತವಿಲ್ಲ
 ಸುಗತ ನಿವಾಸಕೆ ನಡೆದನು ಹೆಮ್ಮೆಯ
 ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಭಯಭಕ್ತಿವೆರಸಿ

|| ೭ ||

ಇಂದೆಮ್ಮಪತಿಗೆ ಸಂಯಮ ನಾವು ಸಂಯಮ
 ದಿಂದೆಯ್ದ ಬೇಕೆಂದು ತಾವು
 ಮಿಂದು ಪುರುಷನಂತೆ ಮೋಕ್ಷ ಶೃಂಗಾರ ತ
 ಳ್ತೊಂದಿ ಬಂದರು ರಮಣಿಯರು

|| ೮ ||

ಬಳಸಿನೊಳರಸಿಯರೈತರೆ ಮಿಂಚುಮಾ
 ದಳವ ಹಸ್ತದೊಳಾಂತು ನೃಪತಿ
 ಮಲಹರಿ ಲಲಿತೆಯೊಳಧ್ಯಾತ್ಮ ಗಾನಮಂ
 ಗಲವ ಕೇಳುತ ನಡೆತಂದ

|| ೯ ||

ಪರಿಪರಿಯರ್ಚನಾದ್ರವ್ಯವ ಧರಿಸಿದ
 ಪರಿವಾರ ಸತಿಯರ ಹಿಂದೆ
 ಎರಡುಪಕ್ಕದೆ ಗಾನವೆಸೆಯೆ ಬಂದನು ಶಂಖ
 ಮೊರೆಯೆ ಭುಂ ಭುಂ ಎಂದು ಮುಂದೆ

|| ೧೦ ||

ಅರಮನೆಯೊತ್ತಿನ ಸಿರಿವನದೊಳಗಿಹ
 ಪುರುಜಿನಾಲಯಕಡಿಯಿಟ್ಟು
 ಪರಿವೃತ ಕೋಟಿಯೊತ್ತಿನೊಳು ಪಾವುಗೆಗಳ
 ಪರಿಹರಿಸಿದನೊಳಹೊಕ್ಕು

|| ೧೧ ||

ರಾಜಗೃಹವ ರಚಿಸಿದ ಗಡ ಸುರಶಿಲ್ಪಿ
ಶ್ರೀ ಜಿನಗೃಹವ ನಿರ್ಮಿಸನೆ
ಆ ಜಿನಗೃಹವ ಬಣ್ಣಿಸಲರಿಯೆನು ಕಲ್ಪ
ಭೂಜದಂತಿಹುದೆಂಬೆನೊಮ್ಮೆ

|| ೧೨ ||

ಮುತ್ತಿನ ಕಲಶ ಮಾಣಿಕದ ಕಲಶಗಳು
ಸುತ್ತ ಪ್ರಕಾಶ ಬಿಂಬಿಸುತ
ಇತ್ತಲೇಕೆ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ಕಿರಣಗ
ಳತ್ತಲಿರಲಿಯೆನುತಿಹುವು

|| ೧೩ ||

ಆಕಾಶದಮರರ ಕರೆವಂತೆ ಹಲವು ಪ
ತಾಕೆ ಕೈವೀಸುತೊಪ್ಪಿದುವು
ವ್ಯಾಕುಲದೊಡ್ಡ ಝಂಕಿಸುವಂತೆ ಮಣಿಘಂಟಾ
ನೀಕ ಡಂ ಧಣರೆನುತಿಹುವು

|| ೧೪ ||

ನಗುವಂತೆ ನೋಳ್ವಂತೆ ನುಡುವಂತೆ ಪುತ್ರಳಿ
ಬಗೆಗೊಳಿಸಿದ್ದು ವಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಧಗಧಗಿಸುತ ಜಿನಸಿದ್ಧ ಮೂರ್ತಿಗಳು ದಿ
ಟ್ಟಿಗೆ ಶಾಂತಿಗರೆವುತೊಪ್ಪಿದುವು

|| ೧೫ ||

ಸಕಲ ಸಂಪದದ ಬೀಡೆನಿಸುವ ಬಸದಿಯ
ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕದಿ
ಮುಕುಳಿತ ಹಸ್ತಾಬ್ಜ ಮೂರು ಸೂಳ್ವಲಗೊಂಡ
ನಕಳಂಕಚರಿತೆಯರ್ವೆರಸಿ

|| ೧೬ ||

ಚರಣವ ತೊಳೆದೊಳಹೊಕ್ಕು ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳು
ಪುರುಜಿನಬಿಂಬವ ಕಂಡ
ದರುಶನಾಂಜಲಿಯೆಂದು ಹೇಮಪುಷ್ಪವ ಸೂಸಿ
ಕರಗೂಡಿ ನಿಂದು ಕೀರ್ತಿಸಿದ

|| ೧೭ ||

ಕೈನಲ್ಯಬೋಧ ಮಹಾರಾಜ್ಯದೊಡೆಯನ
 ದೇವಾಧಿದೇವನ ಜನನ
 ಪಾನನಬಿಂಬವೆ ಜಯ ಜಯ ಚೆಲ್ವಾದಿ
 ದೇವನ ಬಿಂಬವೆಯೆಂದ

|| ೧೮ ||

ಶ್ರೀಮುಕ್ತಿಯೊಡೆಯನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ವಾಕ್ಯನ
 ಕಾಮಿತ ಸಿದ್ಧಿ ದಾಯಕನ
 ಶ್ರೀಮಯ ಪ್ರತಿಮೆಯೆ ಜಯ ಜಯ ನನ್ನ
 ಸ್ವಾಮಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯೆಯೆಂದ

|| ೧೯ ||

ರಾಜಾರ್ಕಕೋಟಿಪ್ರಕಾಶನ ತ್ರಿಭುವನ
 ರಾಜರೊಡೆಯನ ಚಿನ್ಮಯನ
 ರಾಜಿತ ಪ್ರತಿರೂಪೆ ಜಯ ಜಯ ಭರತನ
 ಸ್ವಾಜಿಯ ಪ್ರತಿರೂಪೆಯೆಂದ

|| ೨೦ ||

ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಕೈಲಾಸಗಿರಿಗೊಲ
 ವಿಂದ ಚಿತ್ತವ ನೀಡಿ ವೈಯ
 ಮಂದಿರದೊಳು ನೀಡಿ ಮೂರು ಸೂಳೆರಗಿದ
 ಸಂದುದಾದೀಶಗಾ ಭಕ್ತಿ

|| ೨೧ ||

ದರ್ಭಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು ಕೂಡೆ ಸಂ
 ದರ್ಭಿಸಿ ಸಕಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳ
 ನಿರ್ಭವಕರನವ ಜೈನದೇವತೆಗೆ ಶು
 ಚಿರ್ಭೂತಸತ್ತನರ್ಘ್ಯವನು

|| ೨೨ ||

ಸ್ತೋತ್ರವ ಮಾಡಿದ ಜಪವ ಮಾಡಿದ ಕೂಡೆ
 ನೇತ್ರವ ಮುಗುಳ್ಳಾತ್ಮನೊಳಗೆ
 ಚಿತ್ರಿಸಿದಂತಾದಿ ಜನನ ಕಂಡಾ ಜಾತಿ
 ಕ್ಷತ್ರಿಯಯೋಗೀಂದ್ರನಿರ್ದ

|| ೨೩ ||

ರಾಣೆಯರೆಲ್ಲರು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಬಹು
ವೀಣೆಯ ಮಿಡಿದರೆಂಬಂತೆ
ಮಾಣಿಕಬಸದಿ ನಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಕೂಡೆ
ವೀಣೆಗೆ ಪ್ರತಿವೀಣೆಯಂತೆ

|| ೨೪ ||

ದೇವದೇವೋತ್ತಮ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ ದೇ
ಹಾವಲಂಬನ ದೇವರತ್ನ
ಮಾವಾಜಿ ಜಯ ಜಯಯೆಂದರಾ ದೇವಾಧಿ
ದೇವನ ಸೊಸೆಯರರ್ತಿಯೊಳು

|| ೨೫ ||

ಸಾವು ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಂಕಟಬಡುವೆಮ್ಮ
ನೋವನೆಲ್ಲವನು ನುಗ್ಗೊತ್ತಿ
ಕಾವುದೆಮ್ಮನು ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದರಾ ತ್ರಿಭುವನ
ದೇವನ ಮಗನ ರಾಣೆಯರು

|| ೨೬ ||

ಸಿನ್ನ ಕುಮಾರನಂತೆಮಗೆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಯೋ
ಗೋನ್ನತಿ ಬಾರದು ಸ್ವಾಮಿ
ಸಿನ್ನ ನಂಬಿಹೆವೆಂದು ಸವ್ಯಕ್ತ್ವಶೀಲ ಸಂ
ಪನ್ನೆಯರತಿ ನುತಿಸಿದರು

|| ೨೭ ||

ಅನಿತರೊಳಗೆ ರಾಯ ಕಣ್ಣೆರೆದಿದ್ದನಂ
ಗನೆಯರು ನಡೆದರು ಕೂಡೆ
ಮುನಿವಾಸಕಡಿಯಿಟ್ಟು ಮುನಿಗಳಿಗೆಲ್ಲವಂ
ದನೆಗೆಯ್ದನಬಲೆಯರ್ವರಸಿ

|| ೨೮ ||

ದಿನವ್ರತ ದಿಗ್ವ್ರತ ಮಿತಪರಿಗ್ರಹವ ಮ
ತ್ತನಶನವ್ರತವ ಕೈಕೊಂಡು
ವನಜಮುಖಿಯರು ಕೈಕೊಂಡರು ವ್ರತಗಳ
ಜನಮುನಿಗಳ ಸಮಕ್ಷದೊಳು

|| ೨೯ ||

ನೋಡ ಚಿತ್ತೈಸಿ ಪೂಜೆಯನೆಂದು ಮುನಿಗಳ
ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ಕೂಡೆ ಮಗುಳ್ಳ
ಅಡಲಳವೆ ತನ್ನ ಕೈಮುಟ್ಟಿದಭಿಷೇಕ
ಮಾಡತೊಡಗಿದನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೩೦ ||

ಪೆರ್ಚುವೆತ್ತ ಸರಂಜಿಗಳಶವನಷ್ಟವಿ
ಧಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ
ಬಾರ್ಚಿ ಕೈವಿಡಿದನು ಮಾಂದಳರಿಗೆ ಪಣ್ಣ
ಸಾರ್ಚಿದಂತೊಪ್ಪಿತಾ ಭಾವ

|| ೩೧ ||

ಜಿನಬಿಂಬವೈನೂರು ಮಾರುದ್ದವದು ಸುಖಾ
ಸನದೊಳಗಡಕವಾಗಿಹುದು
ಜನಪನ ಸತಿಯರೈನೂರು ಮಾರುದ್ದವಾ
ಘನತೆಯದೆಂತೊ ಪೂಜೆಯೊಳು

|| ೩೨ ||

ಸಿರಿದುದ್ದವಾಗಿ ಬೇತಾಳರೂಪಲ್ಲವಾ
ಸಿರಿದುದ್ದ ಕೊಪ್ಪುವ ಶೋರ
ಕರಚರಣಾಂಗದ ಶೋಭೆಗಳಳವಟ್ಟು
ಪುರುಷ ಪ್ರಮಾಣದಂತಿಹುದು

|| ೩೩ ||

ಪ್ರಚ್ಛಾದವೊಡೆದು ಮುಗಿಲ್ಲಳು ಕನಕಾದ್ರಿ
ಗಚ್ಛಾಂಬುಗಳ ಕರೆವಂತೆ
ಸ್ವಚ್ಛ ಜಲಾಭಿಷೇಕವ ಮಾಡಿದನು ಜಿನ
ಕಿಚ್ಚಿಪಟ್ಟಖಿಳ ಕುಂಭದೊಳು

|| ೩೪ ||

ಇಂಗಡಲೊಳು ತೇಲ್ವ ನೊರೆಯೆಲ್ಲ ತೆರೆಗಟ್ಟ
ಅಂಗೈಗೆ ಸಾರ್ದು ಜಾರ್ವಂತೆ
ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ತೂರೊಗಳನಾ ಭೂಪ ದೇ
ವಂಗಭಿಷೇಕವ ಗೈದ

|| ೩೫ ||

ತಾಳೆಯ ಹೊವಿನೆಸಳೆಯೆನೆ ಸುಲಿದಿಂಪು
ವಾಳೆಯ ಹಣ್ಣನಾ ರಾಯ
ಲಾಲಿತ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಭುಜಮುಟ್ಟ ಮೆದಗಟ್ಟ
ಥಾಳಿಸಂತಭಿಷೇಕ ಗೈದ || ೩೬ ||

ತಿಳಿದುಪ್ಪವೆರೆದಾಗ ಚಿನ್ನದ ರಸದೊಂದು
ಹೊಳೆ ಹರಿವಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು
ಬಲು ಹರೆದುಪ್ಪ ಬಹಾಗ ಪಾಲ್ಗಡಲ ನು
ಣ್ಣಳಲಿಳವಂತೆ ರಂಜಿಸಿತು || ೩೭ ||

ಕಡುದೊಡ್ಡ ಕುಂಭವ ನಿಡುದೋಳಳಿಂದೆತ್ತಿ
ಬಿಡಲಾಗಿ ಪಾಲಧಾರೆಗಳು
ಬುಡು ಬುಡು ಭೋರ್ಭೋರು ಝಲ್ಲು ಝಲ್ಲೆನುತ ದಿಂ
ಕಿಡುತಿಳಿದುದು ತೊರೆಯಾಗಿ || ೩೮ ||

ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳ್ಳು ಕೋರೈಸುತ ತೆಂಗಿನ
ಬಟ್ಟೆಗಳಾಯಂತೆ ಮೆರೆವ
ಘಟ್ಟಮೊಸರೊಳಭಿಷೇಕವ ತನ್ನ ಕೈ
ಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದನಕ್ಕರಿಂದ || ೩೯ ||

ಪಣ್ಣ ತೆಗೆವರು ಪಾಲ್ಮೊಸರ ತೆಗೆವರು ಯೊಂ
ಬಣ್ಣದ ಘೃತವ ತೆಗೆವರು
ಕಣ್ಣವೆ ಹಳಚುವಷ್ಟರೊಳವನೂಳಿಗ
ನೆಣ್ಣುಗಳೊಳ್ಳು ಮಾಡುವರು || ೪೦ ||

ಚೆಂಡಾಡಿದಂತೆ ಕುಂಭವನೆತ್ತಿ ಗಜಗಳ
ಸುಂಡಿಲ ನಗುವ ಚೆಲ್ಲಿಕೆಯ
ದುಂಡುದೋಳೆತ್ತಿ ಸ್ವಾಮಿಯಮೇಲೆ ಸುರಿವನ
ಖಂಡಿತದಮ್ಮತಧಾರೆಗಳ || ೪೧ ||

ಹಾಲಸಮುದ್ರವೊಂದನೆ ತಂದು ಜಿನಗೆಂದು
ಶೈಲದೊಳಮರರೆದೆರು
ಹಾಲಿಕ್ಷುರಸ ಘೃತ ದಧಿಯ ನಾಲ್ಕುಬಿಡಿಯ
ಮೇಲಿಸಿಂದಿಳುಹಿದನವನು

|| ೪೨ ||

ಲಾಜಾಂಗಚೂರ್ಣವ ಕುಂಕುಮಚೂರ್ಣವ
ಗಾಜುಗೋಜಾಗಿ ಸೂಸಿದನು
ಶ್ರೀಜಿನಸಿದ್ಧನಮೃತಸತಿಯಿಟ್ಟ ನೀ
ರೇಜ ಧೂಳಿಯೊಳದ್ದಿದಂತೆ

|| ೪೩ ||

ಪೂರ್ಣಕುಂಭವನೆತ್ತಿ ಲೋಕದ ಸಂತಾಪ
ನಿರ್ನಾಶವಾಗುವಂದದೊಳು
ವರ್ಣಶುದ್ಧ ದೊಳೋದಿ ಶಾಂತಿಮಂತ್ರವನು ಸು
ವರ್ಣಾಂಗನಭಿಷೇಕಗೈದ

|| ೪೪ ||

ಹಲವು ವರ್ಣದ ಪುಷ್ಪ ತುಂಬಿದ ನೂರೆಂಟು
ಗಗಳಿಗೆಯನೆತ್ತಿ ಸೂಸಿದನು
ಪಳಪಳನಿಳವ ಹೂಮಳೆಯ ಕಂಡೆಲ್ಲರಂ
ದುಲಿದರು ಜಯ ಜಯಯೆಂದು

|| ೪೫ ||

ಬಳಕ ಪ್ರತಿಮೆಗಷ್ಟವಿಧದರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ
ಅಲರ್ಧ ನೂರೆಂಟು ತಾನರೆಯ
ಸಲೆ ಮಂತ್ರ ಪುಷ್ಪವನಿಕ್ಕಿ ಕೈಮುಗಿದನಾ
ಗಳೆ ವಾದ್ಯತತಿ ಸುಮ್ಮನಾಯ್ತು

|| ೪೬ ||

ಪರಮಾತ್ಮಸಿದ್ಧಿರಸ್ತೆಂದನಾಚಾರ್ಯ ಮಿ
ಕ್ಕರು ಧರ್ಮವೃದ್ಧಿರಸ್ತೆನಲು
ಹರಕೆಯನಾಂತು ಕೂಡೊಲೆದು ನೋಡಿದನಲ್ಲಿ
ನೆರದಿದರ್ ಜನನನಾ ರಾಯ

|| ೪೭ ||

ಅರಮನೆಯೊತ್ತಿನ ಬಸದಿ ಮತ್ತನ್ಯರು
ಬರಬಾರದೇಕಾಂತಿ ಪೂಜೆ
ಪರಿಸೆ ಬಹಳವಿಲ್ಲ ಕಿರಿದು ಕೂಡಿದುದು ಪ
ನ್ನೆರಡು ಲಕ್ಷದೊಳಿದ್ದು ದಾಗ

|| ೪೮ ||

ನಡುವಗಲಿನ ಸನ್ನೆ ಯಾದುದು ವಾದಕ
ರೆಡಬಲಕೊಲೆದು ಸಾಗಿದರು
ಬಿಡುಗೆಗೊಂಡರು ವೃದ್ಧವೃತ್ತಿಕರು ಭರತೇಶ
ನಡಿಗಳಿಗೆರಗಿ ಭಕ್ತಿಯೊಳು

|| ೪೯ ||

ಧರಣೀಶನಿಂದು ನಾರಿಯರುಗೂಡಿಲ್ಲಿ ಜಾ
ಗರವಿಹನೆಂದು ಯೋಗಿಗಳು
ಪುರದ ಮಧ್ಯದ ಜಿನವಾಸಕೆದ್ದರು ಸುಖ
ವಿರು ಭವ್ಯಯೆಂದೊಲ್ಲು ಹರಸಿ

|| ೫೦ ||

—

ಪಾರಣಾ ಸಂಧಿ

ಎಂತಿದುರ್ದಾ ಭರತೇಶನ ಯೋಗವಿಂ
ತಂತಿದುರ್ದೆಂದಾಡಲರಿಯೆ
ಶಾಂತಿಯಾಗಿದುರ್ದು ಕಾಂತಿಯಾಗಿದುರ್ದೇ
ಕಾಂತವಾಗಿದುರ್ದಾತ್ಮದೊಳು

|| ೧ ||

ಕೋಗಿಲೆ ದಸಿಯಂತೆ ವಿಣಾರವದಂತೆ
ರಾಗದೋರುವುದೊಮ್ಮೆ ನಾದ
ಸಾಗರಘೋಷ ತೋರುವುದು ಕರ್ಣದೊಳದು
ಲಾಗು ಯೋಗಬ್ರಹ್ಮಶಕ್ತಿ

|| ೨ ||

ನಿಂದೆಳೆ ಮುತ್ತಿನಂತೊಪ್ಪುವ ನಿರ್ಮಲ
ಬಿಂದುವ ಕಾಣ್ಬನೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದುಳ್ಳಿನವೊಲು ಚಲಿಸುವಾ
ನಂದಕಲೆಯ ಕಾಣ್ಬನೊಮ್ಮೆ

|| ೩ ||

ಒಳಗೆ ತನ್ನಾತ್ಮನ ಬೆಳಗಿನೊಳಿದನು
ನಿಳಯ ತಾನದು ಮಣಿವೆಳಗು
ಬೆಳಗಿಗೆ ಬೆಳಗಿದಿರ್ವಪ್ಪಂತೆ ತೋರಿತು
ಬೆಳಗಿನ ಚಿಹ್ನವಷ್ಟ ರೊಳು

|| ೪ ||

ತಂಗಾಳಿ ತೀಡಿತು ತಾರಗೆ ಮಸುಳ್ಳುವು
ಹಿಂಗಿತು ಜಗದಂಧಕಾರ
ಮುಂಗಾರ ಮೊಳಗಿನಂದದಿ ಮೊಳಗಿದುವು ವಾ
ದ್ಯಂಗಳು ಜಿನಗೃಹದೊಳಗೆ

|| ೫ ||

ನೋಡುವೆನಾತ್ಮಯೋಗಿಯನು ಪಾರಣೆಯನು
ಮಾಡಿಸೆನೆಂದು ರಥವನು
ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನೊಯೆನೆ ರವಿ ಬಂದು
ಮೂಡಣಗಿರಿಯನೇರಿದನು

|| ೬ ||

ಎಳೆವಿಸಿಲಡರ್ಬೇರಿ ಜಿನನಿಲಯದ ರತ್ನ
ಕಳಶದೊಳ್ಳಾತಾಡೆ ಕಂಡು
ಬೆಳಗಾಯ್ತು ದೇವ ಕಣ್ಣೆರೆಯೆಂದು ವನಿತೆಯ
ರೇಳಿಸಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿವರಾಗ

|| ೭ ||

ಶಾಂತಿ ಭಕ್ತಿಯನಂತರಂಗದೊಳೆಸಗಿ ನಿ
ಶ್ವಿಂತಾತ್ಮ ಗುರುವ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು
ಶಾಂತದೃಷ್ಟಿಯೊಳು ಕಣ್ಣೆರೆದನು ಲೋಕದ
ಸಂತೋಷ ಕಣ್ಣೆರೆವಂತೆ

|| ೮ ||

ಪಾದಕೆರಗಿದರಬಲೆಯರವರನೊಲಿ
ದಾದರಿಸುತ ಘಮ್ನನೆದ್ದ
ಆ ದೇವಿಯರುಗೂಡಿ ವದನಮಜ್ಜನಗೈದು
ಹೋದನಾಗಳೆ ಜಿನಾಲಯಕೆ

೯ ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯಕರ್ಮದ ದೇವತಾರ್ಘ್ಯವನಿತ್ತು
ಸ್ತೋತ್ರ ಜಪವನೊಲ್ಲದೂಡಿ
ಸುತ್ರಾನುಸಂತೆ ಪೂಜಿಸಿದನು ಜಿನನ ಚಾ
ರಿತ್ರಶುದ್ಧಾಂಗಿಯವೆರಸಿ

|| ೧೦ ||

ಸಲಿಲ ಗಂಧಾಕ್ಷತ ಪುಷ್ಪ ನೈವೇದ್ಯ ಪ್ರ
ಜ್ವಲದೀಪ ಧೂಪ ಸತ್ಪಲವ
ಕಲಿಲಾರಿಗರ್ಚಿಸಿದನು ಭಕ್ತಿಮಿಗೆ ಹೊರ
ಗುಲಿವ ಮಂಗಲವಾಡ್ಯವೆಸೆಯೆ

|| ೧೧ ||

ಸುರುಚಿರಾಘ್ನವನೆತ್ತಿ ಶಾಂತಿಧಾರೆಯ ಮಾಡಿ
 ಬಿರಿಮುಗುಳ್ಳೆಯ ಮೇಲರಿದು
 ಬೆರಕೆವರಲ ರತ್ನವೃಷ್ಟಿಯ ಮಾಡಿದ
 ನಿರದೆಲ್ಲ ಜಯ ಜಯವೆನಲು

|| ೧೨ ||

ಸೌಂದರಿಯರುಗೂಡಿ ಸಿದ್ಧಸೇಸೆಯನಾಂತ
 ನಿಂದುದಾಗಳೆ ವಾದ್ಯನಿನದ
 ಸಂದುದು ನಿನ್ನಿನ ಪ್ರತವೆಂದು ದೇವನ
 ಮುಂದಿರಿಸಿದನು ಕಂಕಣವ

|| ೧೩ ||

ಚಿನ್ನೆಯೊರ್ವಳ ಕೈಯೊಳ್ಳೆಲ್ಲಗೆ ಸಲವಾಗಿ
 ನಿನ್ನೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಂಕಣವ
 ಮುನ್ನಿ ಸಡಿಲಿಸಿದನು ಮತ್ತೆ ನೋಡಿದ
 ತನ್ನ ರಾಣಿಯರನೆಲ್ಲರನು

|| ೧೪ ||

ಹಲಬರ ಮೊಗ ತಳತಳಿಸುತ್ತೊಪ್ಪಿದುವಲ್ಲಿ
 ಕೆಲಬರ ವದನ ಬಾಡಿದುವು
 ಎಲೆಲೆಯವರು ಪ್ರಥಮೋಪವಾಸದ ಪೆಂಗ
 ಳಲಿಸಿದರೆಂದಿಷ್ಟು ನೋಂದ

|| ೧೫ ||

ಮತ್ತೆ ಬಾಯ್ತೆರೆದೆಲೆ ವಸಿತೆಯರಿರ ಹೋಗಿ
 ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಪಾರಣೆಗಿಂದ
 ಅತ್ತೆಗೆರಗಿ ಮುನ್ನ ಪಾರಣೆಗೈವನು
 ವೃತ್ತಿಗುಜ್ಜು ಗಿಸಿದರವರು

|| ೧೬ ||

ಧೈರ್ಯವಂತೆಯರು ನೀವಹುದು ಮೇಲ್ತಾಗಿನ
 ಕಾರ್ಯ ಕಾಣಿಸದಿನ್ನು ನಿಮಗೆ
 ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲುಬಿಟ್ಟ ಪಿತ್ತ ಕೆರಳದೆ ಚಾ
 ತುರ್ಯದನ್ನವ ಕೊಳ್ಳಿರೆಂದ

|| ೧೭ ||

ಸರ್ವದಿವಸ ಕಾಣ್ಬುದಿಲ್ಲವತ್ಯಮೃತ
 ಸರ್ವದಿ ಕಾಣದೆಂತಿಹವು
 ಸರ್ವದಿವಸ ಹೋಗಿ ಕಾಣರೀಂದಿಗೆ ಬೇಡ
 ಸರ್ವಜ್ಞ ಮತದೋಚೆಯಿಂದ || ೧೮ ||

ಎಂದಿನಂತಾವೈದದಿದ್ದ ರತ್ಯಮೃತ
 ಗಿಂದು ನೋವಾಗದೆ ದೇವ
 ಎಂದ ಮಾತನು ಕೇಳದಿರಲು ನಿಮ್ಮತ್ತಿಯ
 ಕಂದ ನೋಯನೆ ಹೋಗಿರಂದ || ೧೯ ||

ನಗುತ ಮತ್ತವರು ಯಶಸ್ವತಿದೇವಿಯ
 ರಿಗೆ ದೂರವಾದೆವೆಂದೆನಲು
 ಮಗನ ಮಾತನು ಕೇಳ್ದ ರಾ ಯಶಸ್ವತಿದೇವಿ
 ಮಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುವಳು ಹೋಗಿರಂದ || ೨೦ ||

ಹೊಸ ವ್ರತಿಕೆಯರೊಡಗೂಡಿ ಕೆಲಬರು ಭೋ
 ಜಿಸವೋಗಿ ಕೆಲರಮ್ಮನೆಡೆಗೆ
 ಒಸೆದೆಯ್ದಿರೆಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಮ್ಮನಿಂದು ಭೋ
 ಜಿಸುವಂತು ಮಾಳ್ವೆ ನಾನೆಂದ || ೨೧ ||

ಅದಕೆಲ್ಲರೊಡಬಟ್ಟು ಕೆಲಬರು ಪಾರಣೆ
 ಗೊದವಿ ಪಯಣನ ಮಾಡಿದರು
 ಅದನರಿದವರ ತನ್ನೊತ್ತಿಗೆ ಕರೆದು ಭೂ
 ಸುದತೀಶ ಬುದ್ಧಿವೇಳಿದನು || ೨೨ ||

ಕೇಳಿರೊ ಮೊದಲುಪವಾಸವೆಂಬುದು ಮಹಾ
 ಜ್ಞಾಲೆದೋರುವುದು ಸುಡುವುದು
 ತಾಳಿದ ಮೇಲದು ಸದರವಹುದು ಕರ್ಮ
 ಧೂಳಿಯೆಲ್ಲವು ಭಸ್ಮನಹುದು || ೨೩ ||

ಒಂದೊಂದು ದಿನದುಸವಾಸವೆಂಬರೆ ಇದು
ಕೊಂದು ಕೂಗುವುದು ಕರ್ಮಗಳ
ಮುಂದೆ ಕೈವಲ್ಯವಹುದು ಸಾವು ಹುಟ್ಟಿನ
ದಂದುಗವಳಿದಿರಬಹುದು

|| ೨೪ ||

ಮುನಿಭುಕ್ತಿಯಾದಮೇಲಾನು ಬಂದಮ್ಮಾಜಿ
ಯನು ಬಿಜಯಂಗೈಸಿ ತಹೆನು
ಅನಿತು ಕಾಲಂಬರ ನೀವಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರಿ
ಯೆನುತ ಕಳುಹಿದನು ಕೆಲರ

|| ೨೫ ||

ಮಿಕ್ಕ ನಾರಿಯರ ಕರೆದು ನೀವು ನಮ್ಮ ಗೃ
ಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ ಮುನಿಗಳನು
ಚಿಕ್ಕನೆ ನಿಲಿಸಿ ತಂದಪೆನು ನಾನೆಂದು ಮ
ತ್ತಕ್ಕರುಮಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು

|| ೨೬ ||

ಜಿನಬಿಂಬಕೆರಗಿ ಮುನೀಂದ್ರರ ತರಲೆಂದು
ಜನನಾಥ ನಡೆವನೋಜೆಯೊಳು
ಅನುರಾಗದಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ತಮ್ಮತ್ತೆಯ
ಮನೆಗೈದುವಾಗಳೇನೆಂಬೆ

|| ೨೭ ||

ಕಂಡಳು ದೂರದೊಳಗೆ ಬಹ ಸೊಸೆಯರ
ತಂಡವನಾ ಸಮಯದೊಳು
ಕಂಡರಾ ಸೊಸೆಯರತ್ತೆಯ ರೂಪ ಕಂಡಾಗ
ಳುಂಡಂತೆ ತಣೆದರೇನೆಂಬೆ

|| ೨೮ ||

ಮುಟ್ಟಲೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದು ಜಿನಪಾದಪುಷ್ಪದ
ಬಟ್ಟಲ ನೀಡಿದರೊಸೆದು
ಬೊಟ್ಟಿನಿಂದಾ ದೇವಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು ಮುಡಿ
ಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು ಸುಭಕ್ತಿಯೊಳು

|| ೨೯ ||

ನಾವು ಕಂಡಭಿಷೇಕ ಪೂಜೆಗತ್ಯನ್ನಾಜಿ
ನೀವೊಡಂಬಡಿಯೆಂದರೊಡನೆ
ಆ ವಚನಕೆ ನಗುತಿಚ್ಛಾಮಿಯೆಂದಳಾ
ದೇವಿ ತನ್ನಯ ಸೊಸೆಯರೊಳು || ೩೦ ||

ಒಸೆದು ತಮ್ಮತ್ತೆಯ ಪಜ್ಜೆಗಳೊಳು ಪೆರೆ
ನೊಸಲನಿಟ್ಟಿರಗಿದರೆಲ್ಲ
ಸುಸುಖ ಸುಶೀಲ ತಪ್ಪದೆ ಬಾಳಿರೆಂದಾಗ
ಸೊಸೆಯರ ಹರಸಿದಳೊಲಿದು || ೩೧ ||

ಯುವತಿಯರರೆಬರು ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿ
ಮ್ಮನ'ನತಿಗಿಂದೆಯ್ತಿತ್ತಿಲ್ಲ
ಅವರು ಮಾಡುವ ಪರ್ವಭಕ್ತಿಯಿಂದಿಲ್ಲ
ತನತವಗೊಡನೆರಗಿದರು || ೩೨ ||

ಕುಳಿತರೆಲ್ಲರು ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಿಕೊಂಡತ್ತೆಯ
ಬಳಸಿನೊಳಾ ಮನೆ ತುಂಬಿ
ಹಳಹಳಚನೆ ನುಡಿದಾಡಿದರೊಪ್ಪಚ್ಚಿ
ವಿಳಸಿತ ಧರ್ಮಚಿಂತನೆಯ || ೩೩ ||

ಸೊಸೆಯರೊಳಗ ನೋಳ್ಳೆನೆಂದು ಯಶಸ್ವತಿ
ನಸುನಗೆಯಿಂದ ಬಾಯ್ತೆರೆದು
ಹೊಸಹರೆಯದೊಳೇಕೆ ನೀವಿಂತು ತನುವ ದಂ
ಡಿಸುವಿರಾ ಹಾಯೆಂದಳೊಡನೆ || ೩೪ ||

ನಿನಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಾಣ್ಮಾಗಾದರೆ
ಸುವಿವೇಕಯೆಳ್ಳನಿತಿಲ್ಲ
ಅವನಿಯನಾಳುತ ಮುನಿಯಂತೆ ನಡೆವುದಿ
ದವಿವೇಕಿಗಳ ನಡೆಯಲೈ || ೩೫ ||

ತನಗೆ ಭೋಗದೊಳಿಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದಿರಲಿ ಮಾ
ನಿನಿಯರ ಹಸಿಯಿಸಿ ತಾನು
ಇನಿತು ಪ್ರಯಾಸವ ಮಾಡುವುದುಚಿತವೆ
ಜಿನಜಿನಯೆಂದಳಾ ದೇವಿ

|| ೩೬ ||

ನವಗೇನು ಪ್ರಯಾಸ ಅತ್ಯಮೃತವೊಂದೊಂದು
ದಿವಸ ನಿರ್ಭುಕ್ತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ
ನವಪ್ರಾಯಶಕ್ತಿಯೊಳಾತ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಾ
ಡುವುದೊಳ್ಳಿತಲ್ಲೆ ಸುವ್ರತವ

|| ೩೭ ||

ಸುವಿವೇಕಿಯಲ್ಲೆಂದು ನೀನಾಡಬಹುದಾತ್ಮ
ಭವನಾದ ಕಾರಣ ನೃಪನ
ದಿವಿಜರು ಪೊಗಳದಿರ್ಪವರಾರು ನಿಮ್ಮಯ
ಕುವರ ಮಹಾಪ್ರಾಧನೊಂದು

|| ೩೮ ||

ಒಳ್ಳಿತಾದುದು ಹೆಣ್ಣುಗಳಿರ ನಿಮ್ಮರಸನ
ಗೆಲ್ಲಕೆ ನೀವು ಬೀಗುವಿರಿ
ಸಲ್ಲಿಲೆಯೊಳು ವ್ರತದೊಳು ಸುಖವಿರಿಯೆಂದ
ಳೆಲ್ಲರಿಗದು ತಾನು ಹರಕೆ

|| ೩೯ ||

ಇಂದು ಭೂಪತಿ ನಿಮ್ಮ ಪಂತಿಯೊಳಗೆ ತನ್ನ
ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪಾರಣೆಯ
ಚಂದದಿ ಮಾಳ್ವೆನೆಂದನು ತಾನು ಬಹನ್ನಿಲ್ಲಿ
ಗೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರಾಗ

|| ೪೦ ||

ಎಂದರೆ ಮಗನುಪವಾಸದೊಳಿಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದಪನೆಂದಿನ್ನು ನಡೆದು
ನೊಂದಪನೆಂದು ತಾಯಲ್ಲವೆ ಸುತಮೋಹ
ದಿಂದ ತಾನೆದ್ದಳಾಕ್ಷಣವೆ

|| ೪೧ ||

ಭರತಣ್ಣ ನೆಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳುಣ್ಣ ನಾದರೆ
 ಬರಬೇಕು ತನ್ನಿ ಕೈಗೆನ್ನ
 ಕರೆಯಲೇತಕೆ ಬನ್ನಿ ರೆಂದಾಗ ಸೊಸೆಯರ
 ಕರೆದುಕೊಂಡೆದ್ದಳಾ ಮಾತೆ || ೪೨ ||

ಅಡಿಗಡಿಗೊಬ್ಬೊಬ್ಬ ಸೊಸೆಯರ ಕೈಲಾಗು
 ವಿಡಿವುತ ಹಲವು ಸೊಸೆಯರ
 ನಡುವೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆತಂದಳಾ ಪಟ್ಟಂಡ
 ದೊಡೆಯನ ತಾಯಿ ಜೋಕೆಯೊಳು || ೪೩ ||

ಜನನಿಯೆಯ್ತುರುತಿರ್ದಳಿತ್ತಲಾ ನೃಪನತ್ತ
 ಮುನಿಭುಕ್ತಿಗೈಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು
 ವನಿತೆಯರೊಡಗೂಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮನ
 ಮನೆಗಾಗ ಕಂಡನಿದಿರೊಳು || ೪೪ ||

ಜಿನ ಜಿನ ನೋಡು ನೋಡಮ್ಮಾಜಿ ತಾವಂದು
 ನನಗಿದಿರೈತಹ ಪರಿಯ
 ಮನೆ ಮುಟ್ಟಬಂದೆನು ಬಿಜಯಂಗೈಸಿ ತ
 ಪ್ಪೆನು ಮೋಸವಾಯ್ತು ಹೋಯೆಂದ || ೪೫ ||

ನಾಂ ತಡೆಯದೆ ಬಪ್ಪೆ ನೀಂ ಹೋಗಿರಿಯೆಂದು
 ನಿಂತುಕಳುಹೆ ಹೋದರವರು
 ಕಾಂತೆಯರೊ ಕಡು ಭ್ರಾಂತೆಯರೊಯೆಂದು
 ಕಂತುಸನ್ನಿ ಭನೊಂದು ನುಡಿದ || ೪೬ ||

ಬಿನ್ನ ವಿಸಿದೆವನರ್ತಮ್ಮ ಪುತ್ರಗೆ ಬಿಸಿ
 ಲಿನ್ನ ಹುದೆಂದೆದ್ದ ರೊಡನೆ
 ಮುನ್ನೀರು ಚಂದ್ರನತ್ತೇಳ್ವಾಗ ತಡೆವ ಸಂ
 ಪನ್ನ ರಾರೆಂದುಸುರಿದರು || ೪೭ ||

ನೊಂದುಕೊಳ್ಳದಿರಣ್ಣ ನನ್ನ ಮನಸಿಗಿಚ್ಛೆ
 ಬಂದಾಗ ಬಂದೆ ನಾನಿದಕೆ
 ಕುಂದೇನು ನಿನ್ನ ನಾರಿಯರು ಬಂದಾಗ ನೀ
 ಬಂದುದಲ್ಲವೆಯೆಂದಳಾಕೆ

|| ೪೮ ||

ಸಾರಲೈತಂದು ನಿವಾಳಯಿಟ್ಟನು ಪದ
 ವಾರಿಜಕೆರಗುವೆನೆಂದು
 ಭೂರಮಣ ತಲೆವಾಗಲೆಡೆಯೊಳೆತ್ತಿ
 ಸಾರಾಂಗಿ ತಕ್ಕೈಸಿದಳು

|| ೪೯ ||

ಇಂದ್ರೋಭವ ಪುನರಿದ್ರವೋಜ್ಯೋಭವ
 ಸಾಂದ್ರಸುಖೀಭವಯೆಂದು
 ಮಂದ್ರವಾಕ್ಯದೊಳು ಮಗನ ಹರಸಿದಳಾ ಜಿ
 ತೇಂದ್ರಿಯಚರಿತೆಯ ಜನನಿ

|| ೫೦ ||

ಕೂಡಿಬಿಂಬದ ಸೊಸೆಯರೆಲ್ಲರೆರಗಲು
 ನೋಡುತ್ತೊಲಿದು ಹರಸಿದಳು
 ನೀಡಿದ ಮಗನ ಕೈಲಾಗುವಿಡಿದು ಮಾತ
 ನಾಡುತ ನಡೆದಳಾ ಮಾತೆ

|| ೫೧ ||

ನಿನಗದು ಸದರವಾದರೆ ನೀನು ಧರಿಸುಯೆ
 ನ್ನನುಜರಾತ್ಮಜೆಯರ ನೀನು
 ಅನಶನಗೈಸಿ ನೋಯಿಸಲೇತಕಿಂದಿಷ್ಟು
 ಬಿನದವ ನುಡಿದಳಾ ಜನನಿ

|| ೫೨ ||

ಮಿನುಗಿ ನಕ್ಕನು ರಾಯನದಕೆ ಕೇಳವ್ವು ನಿ
 ನ್ನನುಜರ ಸುತೆಯರು ನಿನ್ನ
 ತನುಜನಿಂದಧಿಕವೆ ನೋಡೊಂದು ಸೊಕ್ಕನೆಂ
 ದನು ವಿನೋದಾರ್ಥಕೋವಿದನು

|| ೫೩ ||

ಸುಮ್ಮನೆ ನಾನುಪವಾಸಗೆಯ್ತೆನು ನಿಮ್ಮ
ತಮ್ಮಗಿಮ್ಮದಿರ ಪುತ್ರಿಯರ
ಒಮ್ಮೆ ನಾನೊಂದು ವ್ರತವ ತಾಳಿರೆನ್ನೆನು
ತಮ್ಮ ತಾವೆಸಗುವರಮ್ಮ

|| ೫೪ ||

ತಿಂಗಳಿಗೊಂದುಪವಾಸವ ಮಾಳ್ವರೀ
ಹೆಂಗಳಿಗೇನಾದುದಮ್ಮ
ಅಂಗಭೋಗಕೆ ಬಹುಕಾಲ ಸಲವಾಗ ಧ
ಮಾರ್ಗವೊಮ್ಮೊಮ್ಮಿರಬೇಡ

|| ೫೫ ||

ತನುಭೋಗದೊಳಗತಿ ಮಗ್ನರಾದರೆ ಪಾಪ
ಜನಿಸುವುದದರಿಂದ ನರಕ
ಜಿನವ್ರತಕಾಗಿಷ್ಟು ಬಳಲಬೇಕಮ್ಮಾಜಿ
ಘನಮುಕ್ತಿಯಹುದವಗೆಂದ

|| ೫೬ ||

ಭರತಣ್ಣ ನಿನ್ನಾಣೆ ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವನು ನಿ
ನ್ನರಸಿಯರನು ನಿನ್ನ ವ್ರತವ
ಪರಿಕಿಸಲೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಚಿಂತಿತೋರ್ವುದು ಪರಿ
ಹರಿಸಿದುದಿದೆನ್ನ ಕಂದ

|| ೫೭ ||

ಒಳ್ಳೆತಮ್ಮಾಜಿ ನೀವಂತು ಚಿಂತಿಸಲಾಗಿ
ಯೆಳ್ಳಷ್ಟು ಭಯವಿಲ್ಲ ನನಗೆ
ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯೆನಗೀ ಸಿರಿಯುಂಟೆ ಯಿ
ದೆಲ್ಲವು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದ

|| ೫೮ ||

ಇಂತು ನುಡಿವುತ ಬಂದರು ಬಾಗಿಲೆಡೆಯೊಳೋ
ರಂತೆ ತಾಯಡಿಗಳ ತೊಳೆದ
ಕಾಂತೆಯರೊಡನೆ ಕಾಲ್ದೊಳೆಯೆ ತಾಯೊಡನೆ ಗೃ
ಹಾಂತರಾಳವ ವೊಕ್ಕನಾಗ

|| ೫೯ ||

ತನ್ನಿ ರೌ ಪೂಜೆಗೆ ವಸ್ತುವನೆನ್ನ ದ
ಮುನ್ನ ತನ್ನ ರಸಿಯರೆಲ್ಲ
ತನ್ನಂತೆ ನಲಿದು ವಸ್ತುವ ನೀಡಿ ಕೊಡಲು ಸಂ
ಪನ್ನ ಪೂಜಿಸಿದನಂಬಿಕೆಯ

|| ೬೦ ||

ಸಂದಣಿಗೊಂಡು ಸೊಸೆಯರೆಲ್ಲ ನವರತ್ನ
ವೃಂದದಾರತಿಗಳನೆತ್ತಿ
ತಂದು ನಿವಾಳಿಯನಿಟ್ಟಿರಗಿದರಾಗ
ಸಂದುದು ನೃಪನ ಕಣ್ಣರ್ತಿ

|| ೬೧ ||

ಕಡೆಯೊಳು ನೃಪನೆರಗಿದನು ತನ್ನ ಮ್ಮಾಜಿ
ಯೆಡದ ಭಾಗವ ಸಾರ್ದು ಕುಳಿತ
ನಿಡುಗುವೈಯಾದ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯ ಬಯಲಾದು
ದೆಡೆಮಾಡಲನುವಾದರೊಡನೆ

|| ೬೨ ||

ಕರೆದು ಯಶಸ್ವತಿದೇವಿ ಸೊಸೆಯರ ಕು
ಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡಳು ಮನೆ ತುಂಬಿ
ಹಿರಿಯ ಹಬ್ಬವನೇನ ಪೇಳ್ಳಿನೆಲ್ಲರು ನಲ್ಗೆ
ವೆರಸಿ ಪಾರಣೆಯ ಮಾಡಿದರು

|| ೬೩ ||

ಭರತೇಶ ತಾಯ ಪಂತಿಯೊಳು ಸೌಂದರಿಯರು
ವೆರಸಿ ಪಾರಣೆಯ ಮಾಡ್ದಾಗ
ಸುರಪನ ಭೋಗ ತಾನಾವ ಪಾಸಟಿಯೆಂಬ
ಪರಿಯೊಳಿದುದು ಜಿನ ಬಲ್ಲ

|| ೬೪ ||

ಪಾರಣಾಶ್ರಮವೆಂದು ನೃಪತಿ ಮಾತೆಯ ತನ್ನ
ತೋರಗೈಲಾಗಿ ನಿಂ ನಡಸಿ
ಸಾರತಲ್ಲದೊಳಿಷ್ಟು ಪವಡಿಸಬೇಕೆಂದ
ನಾ ರಾಜಮಾತೆಯೊಪ್ಪಿದಳು

|| ೬೫ ||

ತೂಗುಮಂಚದೊಳೊರಗಿದ ತಾಯ ಭರತೇಶ

ತೂಗಿದನಂದು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳು
ರಾಗದೊಳಿಟ್ಟುಕೆ ತೂಗಿದ ಸಾಲನ
ತೂಗಿ ತಿದ್ದು ವನೊಯೆಂಬಂತೆ

|| ೬೬ ||

ಜನಸಿದ್ಧ ಭಾವನೆವಿಡಿಡಿಷ್ಟು ಪವಡಿಸಿ
ತನಯ ವಿಶ್ವಮಿಸುತಿಲ್ಲೆಂದು
ನೆನೆದುಕೊಂಡಳು ಕೂಡೆ ಜನಶರಣೆಂದೆದ್ದು
ಜನಪನ ಜನನಿ ಕುಳಿತಳು

|| ೬೭ ||

ಅಣ್ಣ ನನಗೆ ನನ್ನ ಮನೆಗೆಯ್ದಿ ದಲ್ಲದೆ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಮುದ್ರಿಸದು
ತಣ್ಣನೆ ನೀನಿಲ್ಲಿರೆಂದೆದ್ದ ಕೊಡನೆ ಹೊಂ
ಬಣ್ಣಮೈಯಣುಗ ಕೈಗೊಡಲು

|| ೬೮ ||

ಅಂಬಿಕೆ ಮನಗೈದಿ ಬರಿದೆ ತೆರಳಬಾರ
ದೆಂಬುಪಚಾರ ಮಂಗಲಕೆ
ತುಂಬಿ ನೂರಾರು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ದುಗುಲನ ಮುಂದೆ
ಕಂಬಿಗಟ್ಟಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು

|| ೬೯ ||

ಬಂದುದಷ್ಟರೊಳಿರಾಗಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಜೀ
ಯೆಂದೆನಲೇರಿದಳೊಸೆದು
ವಂದಿಸಿದಣುಗನ ಹರಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತನ್ನ
ಮಂದಿರದತ್ತ ಸಾಗಿದಳು

|| ೭೦ ||

ರಾಯರದೇವನ ತಾಯಿ ಹೊಕ್ಕಳು ತನ್ನ
ಶ್ರೀಯುತ ರಾಜಮಂದಿರವ
ತಾಯ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತನ್ನ ರಮನೆಯ ಮಹಾ
ರಾಯ ಹೊಕ್ಕನು ಲೀಲೆಯಿಂದ

|| ೭೧ ||

ಸಾರಭವ್ಯನು ಸಾರಭವ್ಯಕಾಂತೆಯರು ಮ
 ತ್ತಾ ರಾಜರತ್ನನ ಜನನಿ
 ಪಾರಣಿಗೈದು ಸುಖದೊಳಿದರ್ಪಿಂತಿದು
 ಪಾರಣಾಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ

|| ೭೨ ||

—————

ನವರಾತ್ರಿ ಸಂಧಿ

ಕೃತಯುಗದಾದಿಯೊಳಾದಿವಸ್ತುವಿನಾದಿ
ಸುತನಾದಿ ಚಕ್ರನಾಯಕನು
ಕ್ಷೀತಿಯ ಪಾಲಿಸುತಿದರ್ನೇನೆಂಬೆ ಜಿನ ಜಿನ
ಸತತ ಜೋಗುಳವಾಡಿತವನಿ

|| ೧ ||

ಭೂಮಿಭಾರನ ತಾಳ್ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲೊಂದರ
ಕಾಮವಿಲ್ಲಾ ಲಸ್ಯವಿಲ್ಲ
ಕ್ಷೇಮದೊಳಾಳುತಿದರ್ನು ದೀರ್ಘಧರೆಯ ಸು
ತ್ರಾಮ ಸ್ವರ್ಗವನಾಳುವಂತೆ

|| ೨ ||

ಲೀಲೆಯೊಳಿಂತು ರಾಜ್ಯವನಾಳುತಿದರ್ ಭೂ
ಪಾಲನೊತ್ತಿಗೆ ಮಂತ್ರಿ ಬಂದು
ಆಲೋಚನೆಗೆಯ್ದ ನರಸನ ಲೀಲೆ ವಿ
ಶಾಲವಪ್ಪಂತೇನನೆಂಬೆ

|| ೩ ||

ಮಳೆಗಾಲ ಹೋದುದು ಬೆಳುಗಾಲ ಬಂದುದು
ದಳ ನಡೆವುದಕಿನ್ನು ಚೆನ್ನ
ಅಲಸಿಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಕೆ
ನ್ನೆಳಸುವುದೊಳ್ಳಿತು ನೃಪತಿ

|| ೪ ||

ಬಾಲಾರ್ಕನಂತುದಯಿಸಿ ಚಕ್ರರತ್ನ ತ
ಸ್ತ್ರಾಲಯದೊಳಗಿರುತಿರ್ದು
ಆಲಸ್ಯವೇತಕೆ ಧರೆಯ ಸಾಧಿಸುವರಿ
ನ್ನೇಳರಿತಿಮಿರಮಾರ್ತಾಂಡ

|| ೫ ||

ದ್ವೀಪ ದ್ವೀಪದೊಳುಕ್ಕಿ ಸೊಕ್ಕಿದ್ದ ದಿಂಡೆಯ
ಭೂಪತಿಗಳ ಹಿಂಡೆ ನಿನ್ನ
ಶ್ರೀಪಾದಕೆರಗಿಸಿಕೊಳಲಡಿಯಿಡು ಜಂಬೂ
ದ್ವೀಪ ದಕ್ಷಿಣಲೋಕಸೂರ್ಯ

|| ೬ ||

ಗಿರಿದುರ್ಗ ಜಲದುರ್ಗ ವನದುರ್ಗದೊಳಗಿರ್ಗ
ನರಪತಿಗಳ ಸೊಕ್ಕ ಮುರಿದು
ಭರತ ಷಡ್ವಂದದ ಧರೆಯ ಸಾಧಿಸಿ ತೋರು
ಭರತೇಶನೆಂಬ ಬೀರವನು

|| ೭ ||

ಆರು ಖಂಡದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನಯ ರೂಪ
ತೋರಿ ಕೃತಾರ್ಥರ ಮಾಡಿ
ಮೂರು ಚೋಟಿಂದಾರು ಖಂಡವ ಕಂಡು ಬ
ಲ್ಲಾ ರಿಕೆಯೊಳು ಬಹವೇಳು

|| ೮ ||

ವನದೊಳು ಚರಿಸಿ ವಸಂತನಾವನವ ಭೋಂ
ಕನೆ ಚಿಗುರೇರಿಸುವಂತೆ
ವನಧಿಮಧ್ಯದ ಧರಣಿಯ ನಿನ್ನ ಸುಳುಹಿಂದ
ನೆನೆಕೊನೆವೋಗಿಸು ನೃಪತಿ

|| ೯ ||

ಎಂದು ನುಡಿದ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರ ಮಂತ್ರಿಗಾ
ನಂದದಿಂದುಡುಗೊರೆಯಿತ್ತು
ಮಂದಿಗೆ ಹೇಳಿ ಸುಪಯಣಕುಜ್ಜುಗಿಸು ಹೋ
ಗೆಂದು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನಾ ರಾಯ

|| ೧೦ ||

ನವರಾತ್ರಿ ಜಿನಮಹಿಮೆಯ ಮಾಡಿ ದಶಮಿಯ
ದಿವಸದೊಳು ಪಯಣವಪ್ಪುದಕೆ
ಹವಣಿಸಿ ಜೋಕೆಮಾಡುವೆನೆಂದು ಮಂತ್ರಿ ಬಿ
ನ್ನವಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ನಡೆದನು

|| ೧೧ ||

ಕಟ್ಟಿದುವಾಗಳೆ ಗುಡಿತೋರಣಂಗಳು
ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ
ಬೆಟ್ಟದಂದದ ತೇರು ಸಿಂಗರಿಸಿದುವಹೊ
ಹುಟ್ಟಿತು ದಂಡಿನ ಸುದ್ದಿ

|| ೧೨ ||

ಗುಡಿಸಿ ಮಿಂಚಿಕ್ಕಲು ಬೀದಿಯಿದ್ದುವು ಪೋಷ
ರಡಿಗಳ ಜುಮ್ಮುದಟ್ಟಿಸುತ
ಬಿಡೆಕೆದರಿದ ಪುಷ್ಪದಿಂದ ಕಂಪಿನದೊಂದು
ಕಡಲಂತೆ ಮೆರೆದುದಾ ನಗರ

|| ೧೩ ||

ನಿತ್ಯಪ್ರಭಾವನೆ ನಿತ್ಯರಘೋತ್ಸವ
ನಿತ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಪೂಜೆಗಳು
ನಿತ್ಯ ಚತುಸ್ಸಂಗ ತೃಪ್ತಿಗಳೆಸೆದುವ
ನಾತ್ಯನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ

|| ೧೪ ||

ಜಿನಪೂಜಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಂಬತ್ತು
ದಿನ ನಡೆದುದು ಚಕ್ರಪೂಜೆ
ಅನುಚರರೆಲ್ಲರು ತಂತಮ್ಮ ಖಡ್ಗವ
ನನುರಾಗ ಮಿಗೆ ಪೂಜಿಸಿದರು

|| ೧೫ ||

ನಗರ ಮಧ್ಯದ ಜಿನವಾಸಕಾ ರಾಜೇಂದ್ರ
ಹಗಲೆಯ್ದಿ ಪೂಜೆಯ ನೋಡಿ
ಮಗುಳ್ಳರಮನೆಗೆಯ್ದಿ ಮತ್ತೆ ರಾತ್ರಿಯಳೋ
ಲಗವಾದನೇನ ಬಣ್ಣಿಪೆನು

|| ೧೬ ||

ಕಾರಿರುಳನು ತನ್ನ ರತ್ನ ಕೀರಿಟ ಕ
ಣ್ಣಾರೆ ಹಗಲು ಮಾಡುವಂತೆ
ವಾರಣವೈರಿಪೀಠವನೇರಿ ಕಡೆಯ ಹ
ಜಾರದೊಳೊಲಗವಾದ

|| ೧೭ ||

ದಿಟ್ಟು ಸಲ್ವಸ್ವಕೆ ಮುಂದೆ ಭರಾಭರಿ
 ಗೊಟ್ಟಿದುರ್ದುರೆ ಪರಿವಾರ
 ತೆಟ್ಟಿ ತೆಟ್ಟಿಯೊಳು ನಿಂದಿದುರ್ದು ಬಹುಪ್ರಜೆ
 ನಿಟ್ಟಿಸುತಾ ಚಕ್ರಧರನ

|| ೧೮ ||

ಇಂದ್ರಜಾಲಿಗರು ಗೋವಿಂದಗತಿಗಳು ಮ
 ಹೇಂದ್ರಜಾಲಿಗರು ವಿಸ್ಮಯರು
 ಖೇಂದ್ರನಾಟಕರಿದ್ದರನುವಾಗಿ ಭರತ ರಾ
 ಜೇಂದ್ರಗಾಟವ ತೋರ್ಪೆವೆಂದು

|| ೧೯ ||

ಭಾವಿಸಿ ಭಾಸ್ಕರ ನಡೆದತ್ತ ಮುಗಿದಿದರ್
 ತಾನರೆ ಮಿಡಿದಲರ್ವಂತೆ
 ಆವಕಡೆಗೆ ರಾಯ ಮೊಗವಿತ್ತನತ್ತ ನಾ
 ನಾ ವಿದ್ಯೆಗಳ ತೋರುತಿಹರು

|| ೨೦ ||

ಸೂತ್ರನ ಮಿಡಿದರೆ ಬೊಂಬೆಗಳೆಲ್ಲ ತ
 ನ್ನಾತ್ರದಿ ಕುಣಿವಂತೆ ನೃಪನ
 ನೇತ್ರಗಳೊಲಿದತ್ತ ತವತವಗಾಗಳೆ
 ಪಾತ್ರದ ಪೆಂಗಳಾಡುವರು

|| ೨೧ ||

ಅಂಬರ ತುಡುಕೆ ಗಳೆಯನೇರಿ ನೃಪನ ಮು
 ಖಾಂಬುಜವನೆ ನೋಡುತಿರ್ದು
 ಕಂಬೆಳಗೊಲೆಯಲೊಡನೆ ತಟಪುಟನುಬ್ಬಿ
 ಡೊಂಬರು ಲಾಗು ದೋರುವರು

|| ೨೨ ||

ಜಟ್ಟಗಳುಬ್ಬಿ ಕೋಯೆಂದಾಲ್ವ ಭುಜಗಳ
 ತಟ್ಟಕೊಂಡೊಡೆಯ ಜೀಯೆಂದು
 ಥಟ್ಟ ಪಟ್ಟನೆ ತಿವಿದೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ತೆಗೆ
 ದಿಟ್ಟಾಡಿ ಕೆಡೆದರತ್ತಿತ್ತ

|| ೨೩ ||

ಅವರವರಂಗವನರಿದು ವಿದ್ಯಾಧಿಕ
ನಿವಹಕೆ ಸೂರೆ ಚಾಗವನು
ನವನಿಧಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು ಕೊಡುವಾಗ ಮು
ತ್ತನನ ಕೈಗೆಡೆತಡೆಯುಂಟೆ

|| ೨೪ ||

ನಿಂದುದು ಪುಷ್ಪಕ ನೃಪನಿದಿರೊಳು ಕೂಡೆ
ನಿಂದುವು ತೇಜಿಗಳ್ಳಳಸಿ
ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಕುಣಿವುತಿದ್ದವು ಮರು
ಚಂದ ಚಂದದ ವಾದ್ಯಗತಿಗೆ

|| ೨೫ ||

ಮಂಜು ಮುಸುಕಿದಂತೆ ರುಲ್ಲಿಕಡಿಯ ರತ್ನ
ಪುಂಜದ ಬಾಸಿಗದಂತೆ
ರಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದದು ರಾಯನೇರುವ ಪವ
ನಂಜಯವೆಂಬಶ್ವರತ್ನ

|| ೨೬ ||

ವಿಜಯಪರ್ವತವೆಂಬ ಪಟ್ಟದಾನೆಯ ಮೇಲೆ
ರಜತಾದ್ರಿಯೊಡೆಯನ ಪ್ರತಿಮೆ
ಬಿಜಯಂಗೈಸಿರೆ ಕಾಣಲೊಡನೆ ರಾಯ
ನಿಜಭಕ್ತಿಯಿಂದೆದ್ದು ನಿಂದ

|| ೨೭ ||

ತಾರಗೆ ಮುಸುಕಿದ ನಾಲ್ಕೈ ಮೇರುಗಳು ಸಂ
ಚಾರದೋರ್ಪಂತೆ ನಾಲ್ದಿಸೆಗೆ
ಭೂರಿ ದೀಪಗಳಿಡಿಕಿರಿದಿದ್ ನಾಲ್ಕು ಹೊಂ
ದೇರು ನಾಲ್ದಿಸೆಗೆ ಹರಿದುವು

|| ೨೮ ||

ಪಲ್ಲವ ಸತ್ತಿಗೆ ಸುತ್ತ ತೂಗುವ ನಿಡು
ರುಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಕಲಶ
ಅಲ್ಲಾಡಿ ದನಿಮಾಳ್ವ ಘಂಟೆ ಪತಾಕೆಯ
ಗೆಲ್ಲದಿ ನಡೆದುವಾ ತೇರು

|| ೨೯ ||

ಹರಿದುವು ಮೂರು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮೂರು ತೇರುಗ

ಳರರೆ ಮತ್ತೊಂದು ತೇರಾಗ

ಅರಮನೆಯತ್ತ ಹರಿದುದವನೀಶನ

ಹರಸಲರುಹನೆಯ್ದು ವಂತೆ

|| ೩೦ ||

ವಾರನಾರಿಯರ ಪಾತ್ರಗಳಿಂದ ಪಾಡಿಂದ

ಭೇರಿ ಶಂಖದ ಘೋಷದಿಂದ

ತೇರು ತೆರಳಿ ಬಂದು ನಿಂದುದು ಕಡೆಯ ಹ

ಜಾರದ ಮುಂದೆ ಬಿಂಕದೊಳು

|| ೩೧ ||

ಮೇಲೆ ಮೆರೆವ ಪಳುಕಿನ ಸಿದ್ಧ ಬಿಂಬಕೆ

ಭೂಲಲನೇಶ ಕೈಮುಗಿದ

ಮೇಲು ಮೆಚ್ಚಿನೊಳು ಯಶಸ್ವತಿ ದೇವಿಯಿ

ದಾಳಿಸಿ ಭಕ್ತಿಮಾಡಿದಳು

|| ೩೨ ||

ಸೊಸೆಯರು ರಚಿಸಿದ ರತ್ನ ದಾರತಿಗಳ

ಹಸನಾದುವೆಂದೊಲ್ಲ ನೋಡಿ

ಒಸೆದು ಕಳುಹಿದಳು ತೇರಮೇಲಣ ದೇವ

ಗೆಸಗಿದರುಚಿತದರ್ಚನೆಯ

|| ೩೩ ||

ತಿರುಗಿತು ತೇರು ಜಿನಾಲಯದತ್ತ ಕೇ

ಸರಿಪೀಠದೊಳು ರಾಯ ಕುಳಿತ

ಪೊರೆಯಿಟ್ಟೊಂದು ರಾತ್ರಿಯ ಜನಮಹಿಮೆಯೇ

ಪರಿ ನಡೆಯಿತು ನವರಾತ್ರಿ

|| ೩೪ ||

ಪಾಡ್ಯದ ದಿನ ಮೊದಲಾಗಿ ನವಮಿಮುಟ್ಟ

ಕುಡ್ಯಲಂಘನದಶ್ಚಮೆರೆದು

ತಾಡ್ಯಮಾನದ ವಾದ್ಯರವಮುಣ್ಣೆ ನಡೆದುದು

ಜಾಡ್ಯವಳಿದು ನವರಾತ್ರಿ

|| ೩೫ ||

ನವಮಿಯ ರಾತ್ರಿಯೊಳೊಲಗ ಹರಿವುದೆಂ
ಬವಸರಕೊಂದಿಷ್ಟು ಮುಂಚೆ
ಯುವರಾಜನಾಪ್ತ ಕಂಡನು ಬಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ
ವನನತಿಯೊಳು ಕಾಣೈಯಿಕ್ಕೆ

|| ೩೬ ||

ಕಾಮದೇವನ ಮಂತ್ರಿ ಪ್ರಣಯಚಂದ್ರಮನೆಂಬ
ನಾಮಕೊಪ್ಪುವನು ವಿವೇಕಿ
ಭೂಮೀಶನನುಮತದಿಂದ ಕುಳಿತನು ರಾ
ಜಾಮಾತ್ಯನೊತ್ತಿ ನೋಳಾಗ

|| ೩೭ ||

ಕಿರಿದು ಪ್ರಸಂಗವನತ್ತಿತ್ತ ನುಡಿದಾಡಿ
ಕಿರಿದು ವೇಳೆಯ ನೂಂಕಿ ತನ್ನ
ಕಿರಿಯನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕೇಳುವೆನೆಂದು ರಾಯ ಮ
ತ್ತರೆ ಮಂತ್ರಿಯತ್ತ ನೋಡಿದನು

|| ೩೮ ||

ಎನ್ನೆ ಪ್ರಣಯಚಂದ್ರಮ ಬಾಹುಬಲಿ ನಿಚ್ಚ
ಲೇನು ಲೀಲೆಯೊಳರುತಿಹನು
ಈ ನಮ್ಮ ಪಣಯವ ಕೇಳ್ದೀನ ನುಡಿದನೆಂ
ದಾ ನರಪತಿ ಕೇಳ್ದನವನ

|| ೩೯ ||

ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ದೇವರ ಸೋದರ
ಗಾವ ಚಿಂತೆಯ ತೊಡಕಿಲ್ಲ
ಅವಾಗ ಸುಖದೊಳೊಲಾಡುತಿಹನು ಪುರು
ದೇವನಾತ್ಮಜನಲ್ಲಿಯಿಂದ

|| ೪೦ ||

ದೇವರೊಳಪ್ಪಾಜಿಗರಸರೊಳಣ್ಣಾಜಿ
ಗಾವನ ಸರಿಗಾಣಬಹುದು
ನಾವೆಲ್ಲರವರ ನೆನೆದು ಬಾಳ್ವವೆಂಬನು
ದೇವ ನಿನ್ನ ನುಜನೆಮ್ಮೊಡನೆ

|| ೪೧ ||

ಬಂದು ದೇವರ ಕಂಡು ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಿಕೊಂಬೆ
ನೆಂದೆಮ್ಮ ನೃಪನೊಮ್ಮೆ ಬಗೆದ
ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವ ಕೇಳತೊಡಗಿದ್ದ ನೊದಲದ
ರಿಂದೆನ್ನ ನಿಲ್ಲಿಗಟ್ಟಿದನು

|| ೪೨ ||

ಹೇಳುವರಾತ್ಮ ಪ್ರವಾದವ ಮುನಿಗಳು
ಕೇಳುವನೆಮ್ಮವನೀಶ
ನಾಳೆ ನಾಡಿದಿನೊಳು ಮುಗಿವುದಾ ಗ್ರಂಥ ಭೂ
ಪಾಲವಂಶಾಂಬರಭಾನು

|| ೪೩ ||

ಇನ್ನೊಂದು ಗುಡಾರ್ಥವುಂಟೆಂದು ನೃಪತಿಗೆ
ಸನ್ನೆಗಾಣಿಸಿದನಾ ಮಂತ್ರಿ
ಚೆನ್ನಾಯ್ತು ಸಾಕೆನ್ನು ಕುಳಿತುಸುರೆಂದು ರಾ
ಜೋನ್ನತ ಪೇಳೆ ಕುಳಿತನು

|| ೪೪ ||

ಗುಡಾರ್ಥವುಂಟೆಂದು ಮಂತ್ರಿ ಕುಳ್ಳಿರಲಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಥರಿಹರು ಮೂಢರಿಹರೆ
ಪ್ರಾಥಚಕ್ರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದರೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ
ಪ್ರಾಥಿಗಾಣಿಸಿ ತೊಲಗಿದರು

|| ೪೫ ||

ಮಾತೇನು ಪೆರತಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ ಸ್ವಾಮಿಯ ನಿಜ
ಮಾತೆಯ ಲೋಕಮಾತೆಯನು
ತಾತನರ್ಥಾಂಗಿಯ ತಾ ತನ್ನ ಪುರಕಂಗ
ಜಾತನೆಯ್ತುಂದೊಯ್ಪೆನೆಂದ

|| ೪೬ ||

ಮಗನ ಮನೆಗೆ ತಾಯಿ ಹೋಹರೆ ತಾಯನಾ
ಮಗ ತಾನೆ ಕರೆದೊಯ್ದರಿದಕೆ
ತೆಗೆಬಿಗಿಯೆನೆಮ್ಮನೇನ ಕೇಳ್ವುದು ತಾನು
ಮಗ ನಾನು ಮಗ ನಮ್ಮಗಲಿ

|| ೪೭ ||

ಮೊದಲೆ ದೇವರ ತಮ್ಮ ದೇವರಂತಾಡಿದ
ನಿದಕಾರ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು
ಅದು ಮತವಲ್ಲ ಸೂಚಿಸಬೇಕು ವಿಭುವಿಗೆಂ
ದಿದ ಕೂರ್ತು ಬಂದೆ ನಾನೆಂದ

|| ೪೮ ||

ಉತ್ತಮನೈ ನೀನು ಬಿಡದೆಮ್ಮ ಭುಜಬಲಿ
ಯೊತ್ತಿನೊಳರು ಮಂತ್ರಿಯೆಂದು
ಉತ್ತಮದುಡುಗೊರೆಯಿತ್ತು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಕೈ
ಯಿತ್ತಿ ಮುಗಿದು ಹೋದನವನು

|| ೪೯ ||

ಅವನತ್ತ ಸಾಗಿದನಾ ರಾಯನೊಡನಿತ್ತ
ಯುವರಾಜನಂತರಂಗವನು
ತವೆ ತನ್ನ ಮನದೊಳಾಲೋಚಿಸಿ ನಸುನಗೆ
ಚನಚವಿಸುತ ಮತ್ತೆ ನುಡಿದ

|| ೫೦ ||

ಬುದ್ಧಿ ಸಾಗರ ಮಂತ್ರಿ ಕಂಡೆಯ ಭುಜಬಲಿ
ಯುದ್ಧ ತಿಕೆಯನೆಮ್ಮ ಬಳಗೆ
ಕುದ್ಧ ಚಿತ್ತದೊಳೊಬ್ಬ ಲೊಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರದ
ಕುದ್ಧಿ ಗಾಣಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನೆಂದ

|| ೫೧ ||

ದರ್ಪವೈ ಭುಜಬಲಿಗದರ ಮೇಲಿಷ್ಟು ಕಂ
ದರ್ಪನೆಂಬುದು ಹೆಮ್ಮೆ ತನಗೆ
ಅರ್ಪಾಟೆ ತನಗೆಂಬ ಪರಿಯಿದು ಹುಂಡಾವ
ಸರ್ಪಣೆಯಲ್ಲೆ ಈ ಕಾಲ

|| ೫೨ ||

ಅಮ್ಮಾಜಿಯರೊಳಗಪ್ಪಾಜಿಯರೊಳಗೆಮ್ಮ
ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಮಹಾಭಕ್ತಿ
ನಮ್ಮ ಕಂಡರೆ ತನುಗರಸ ವಿರಸ ಪರ
ಬೊಮ್ಮಸುತರ್ಗಿದು ನಡೆಯೆ

|| ೫೩ ||

ನಾನಿವರೊಳಗೆ ವಿನಯವ ನೆನೆವನು ತಾ
 ವೇನೊ ನನ್ನೊಳು ಪೆರತಿಹರು
 ಏನಮಾಡಿದೆನು ನಾನಿವರ್ಗಿಷ್ಟು ನೋವಾಗ
 ನೀನರಿಯೆಯ ಹೇಳು ಮಂತ್ರಿ

|| ೫೪ ||

ಜಿನನಾಣಿ ಗಡ ನಿನ್ನೊಳಿಂದು ನುಡಿದೆನ್ನೆಸೆ
 ಇನಿಬರ ಚೇಷ್ಟೆಯನೆನ್ನ
 ಜನನಿಯರಿದರೆ ನೊಂದಹಳೆಂದು ಮಾಜಿಕೊಂ
 ಡನುಜರೊಳ್ಳಿದರೆನುತಿಹೆನು

|| ೫೫ ||

ಕಿರಿಯರವರುಸ್ವಾಮಿ ಸೈರಿಸು ನಿನಗಾದ
 ಕೊರತೆಯೇನಿದರಿಂದ ಚಕ್ರಿ
 ಅರಿಯರವರು ದೇವ ನಿನ್ನೊಳು ಪುದುವಾಳ್ಪು
 ಮೆರೆವವರ್ಗತಿ ಪುಣ್ಯ ಬೇಕು

|| ೫೬ ||

ನಿನ್ನ ನುಡಿಯೆಸಾಕು ಜಗವೆಲ್ಲ ಭಾಸ್ಕರ
 ನುನ್ನ ಗರ್ತಿ ಮಾಡುವುದು
 ಕನ್ನೈದಿಲಡ್ಡ ಮೋರೆಯೊಳಿರುವುದರಿಂದ
 ಬನ್ನವುಂಟೆ ಪ್ರಭಾಕರಗೆ

|| ೫೭ ||

ತೊಡಹಗಾರಿಕೆಯೊಳಾ ಮಂತ್ರಿಮಾಡಿದ ಮಾತಿ
 ಗೊಡನಹುದಹುದೆಂದ ನಗುತ
 ಒಡಕುಹುಟ್ಟಿಸದ ಬಾಂಧವ ತಂತ್ರಿಯೆಂದದ
 ನುಡಿಯದೆ ಮೆಚ್ಚಿದನೊಳಗೆ

|| ೫೮ ||

ಅರೆಯಿರುಳಿನ ಸನ್ನೆಯಾಯ್ತಾಗ ಜಿನಸಿದ್ಧ
 ಶರಣೆನುತವನೀಶನೆದ್ದ
 ವರಮಂತ್ರಿ ಸೇವಕರೊಡಗೂಡಿ ಶಸ್ತ್ರಮಂ
 ದಿರಕೆ ಬಂದನು ಗಮಕದೊಳು

|| ೫೯ ||

ಬಲುತೆರಪಿನ ಶಸ್ತ್ರಶಾಲೆಯೊಳೊರೆಯುಚ್ಚಿ

ದಲಗುಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಲಾಗಿ

ಬಲಿಪುಷ್ಪಗಂಧ ಮುಂತಾದ ಪೂಜೆಯೊಳು ವೆ

ಗ್ಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು ವೀರರಸನ

|| ೬೦ ||

ರಕ್ತ ಚಂದನದಲ್ಲಿ ಸಾರಣೆ ಕಾರಣೆ

ರಕ್ತ ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲ್ಬಟ್ಟು

ರಕ್ತವರ್ಣದ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯಿಂದಾ ಶಾಲೆ

ಯುಕ್ತಿಗೊಪ್ಪಿತು ಸಂಜೆಯಾಯ್ತು

|| ೬೧ ||

ಹೊಗೆಯೇಳ್ವ ಧೂಪ ಹೊಂಗಿಡಿಗೆದರುವ ದೀಪ

ಬಗೆಬಗೆವಣ್ಣದ ಪುಷ್ಪ

ಚಿಗುರೆಲೆ ಕೆಂಗೊಳು ಪಣ್ಣಾಯ ಮೆದೆಯಿಂದ

ದಿಗುಬಲಿಗೊಟ್ಟಿದುರ್ದಲ್ಲಿ

|| ೬೨ ||

ಭಲ್ಲೆಯ ಕತ್ತಿ ಕಠಾರಿ ಮುಪ್ಪಿಡಿ ವಂಕಿ

ಸಲ್ಲಹ ಗದೆ ಲಾಡಿ ಸಬಳ

ಬಿಲ್ಲಂಬು ಜವದಾಡೆ ಕಿರಿಸೆಗಳಾ ಗೃಹ

ದಲ್ಲಿದ್ದವುರಿಮಾರಿಯಂತೆ

|| ೬೩ ||

ಎಂದಿಗೀ ದೊರೆ ದಂಡು ನಡೆವನೊ ರಿಪುಗಳ

ತಂದು ತೇಗುವೆನೆಂದು ಮೃತ್ಯು

ಇಂದೆ ನಾಲಗೆ ನೀಡಿದಂತಿದುರ್ದಲ್ಲಿ ಸಾ

ನಂದಕವೆಂಬಸಿರತ್ನ

|| ೬೪ ||

ಕಾಲನ ದಾಡೆಗಳಂತೆ ಕರಾಳ ಖ

ಡ್ಡಾಳಿಗಳರೆ ಮತ್ತೆ ನಡುವೆ

ಜ್ವಾಲಾರ್ಕನಂತೆಸೆದುದು ಚಕ್ರರತ್ನ ಭೂ

ಪಾಲ ನೋಡಿದನದ ನಿಂದು

|| ೬೫ ||

ಚಕ್ರಿಬಿನ್ನಹವಿಂದು ಮುಟ್ಟಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ
ಚಕ್ರರತ್ನದ ಪೂಜೆಯಾಯ್ತು
ವಿಕ್ರಾಂತಲಗ್ನದೊಳಗೆ ನಾಳೆ ಪಯಣ ಯ
ಧಾಕ್ರಮವೆಂದನಾ ಮಂತ್ರಿ

|| ೬೬ ||

ಆ ನುಡಿಗಳೆಳುತ ನೃಪತಿ ಚಕ್ರದಮೇಲೆ
ತಾನೊಂದು ಕಮಲವನಿಟ್ಟ
ಭಾನುವಿಗಬ್ಬ ಸಾದುರ್ದು ದೇವನಿನಗಿದು
ತಾನೆ ಲೇಸಿಹ ಚಿಹ್ನೆವೆಂದ

|| ೬೭ ||

ಧಾತ್ರೀಶನಲ್ಲಿಂದ ಮಗುಳ್ಳನಾ ಮಂತ್ರಿಯ
ನೇತ್ರಲೀಲೆಯೊಳು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ
ಸೂತ್ರಿಸಿ ತನ್ನ ರಮನೊಕ್ಕೊಡಿದು ನವ
ರಾತ್ರಿಯ ಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ

|| ೬೮ ||

—

ಪಟ್ಟಿಪಯಣದ ಸಂಧಿ

ಉತ್ತಮ ಲಗ್ನದೊಳಗೆ ದಶಮಿಯೊಳು ರಾ
ಜೋತ್ತಮ ಶೃಂಗಾರವಾಗಿ
ಉತ್ತುಂಗ ದಿಗ್ವಿಜಯಕೆ ಪೊರಮಟ್ಟ ಸಂ
ಪತ್ತನದೇನ ಬಣ್ಣಿಪೆನು

|| ೧ ||

ರಾಯವಿಭಾಡ ರಾಜಾದಿತ್ಯ ಮಲೆವರಿ
ರಾಯದಲ್ಲಣ ರಿಪುಮಥನ
ಪಾಯವಧಾರು ಜತನ ಜಯಯೆನೆ ತನ್ನ
ತಾಯರಮನೆಗೆ ನಡೆದನು

|| ೨ ||

ಬರುತಿಹ ಮಗನ ಸೌಭಾಗ್ಯವ ತಾಯಿ ತ
ನ್ನೆರಡು ಕಣ್ಣಣಿವಂತೆ ನೋಡಿ
ಹರುಷವೇರಿದಳು ಸಂಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನ ಕಂಡು
ಶರನಿಧಿ ಹೆಚ್ಚುವಂದದೊಳು

|| ೩ ||

ಸಕಲ ವಿಲಾಸಿನಿಯರ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಮಾ
ಣಿಕದ ದೇವತೆಯಂತೆ ಮೆರೆವ
ಅಕಳಂಕಚರಿತೆಗಂಬಿಕೆಗೆ ಪಟ್ಟಂಡನಾ
ಯಕನೆರಗಿದ ಕಾಣ್ಣೆಯಿಕ್ಕಿ

|| ೪ ||

ಘನದಸನುದ್ರಾಂತ ಧರೆಯ ಲೀಲಾಮಾತ್ರ
ದನುವಿಂದ ಜಯಿಸೆನ್ನ ಕಂದ
ಜಿನಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಗಮೊಳಂದ್ರನಾಗೆಂದು
ಜನನಿ ಹರಸಿದಳು ಮಗನ

|| ೫ ||

ತಕ್ಕೈಸಿಕೊಂಡು ತೂಪಿರಿದಳು ಹರಸಿದ
 ಳಕ್ಕರಿಂ ಮೊಗವ ನೋಡಿದಳು
 ನಕ್ಕಳು ಮಗನೆ ತಾಮಸಮಾಡಬೇಡ ನ
 ನ್ನಿಕ್ಕೈಗೆಯ್ದೆಂದಳು ಬೇಗ

|| ೬ ||

ಆನೆ ಕುದುರೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಮುಳ್ಳು ತಾಗದೆ
 ಮಾನವೇಂದ್ರರ ನಿನ್ನ ಕಾಲ್ಗೆ
 ಆನತಗೈಸಿಕೊಂಡೆನ್ನೊಗೆ ಬಾರೆಂದು
 ಸೂನುವ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಳೊಡನೆ

|| ೭ ||

ಜನನಿಯು ಹರಕೆಯ ಕೈಕೊಂಡು ಜಿನಸಿದ
 ಎನುತ ರಾಜೇಂದ್ರ ನಡೆದನು
 ಅನಿತರೊಳಗೆ ಸೊಸೆಯರು ಬಂದರತ್ತಿಗೆ
 ವಿನಮಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಬೆವೆಂದು

|| ೮ ||

ಬನ್ನ ವೆಂಬುದು ನಿಮ್ಮ ಕನಸಿನೊಳಗೆ ಕಾಣ
 ದೆನ್ನನುಜನ ಸುತೆಯರಿರ
 ನನ್ನ ಣುಗನ ಕೂಡೆ ಲೀಲೆಯೊಳೋಲಾಡಿ
 ಬನ್ನಿರೆಂದುರೆ ಹರಸಿದಳು

|| ೯ ||

ನಿಮ್ಮರಸನ ಜಾಣ್ಮೆತೊಳೆದು ಲೋಕದ ಜಿಡ್ಡ
 ಕಮ್ಮನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಪುದು
 ನಮ್ಮನಿನ್ನೇನ ಕೇಳ್ವುದು ನಿಮ್ಮ ಪತಿವೇಳ್ಳ
 ಸೊಮ್ಮಿನೊಳೆಹುದದೆ ಬುದ್ಧಿ

|| ೧೦ ||

ಅತ್ತೈಮ್ಮನಡಿಗಳ ಕಾಣ್ಬತನಕ ನ್ತ
 ಕೃತ್ಯವೊಂದೊಂದು ಬೇಕೆಂದು
 ಸತ್ಯಕಾಂತೆಯರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮೊಳಾಲೋಚಿಸಿ
 ನೃತ್ಯನುಮತದಿ ಮಾಡಿದರು

|| ೧೧ ||

ಉಂಬ ರಸಗಳಲ್ಲಿ ಮುಡಿನ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ
ತಂಬುಲದುಗುಲಗಳಲ್ಲಿ
ಇಂಬರಿದೊಬ್ಬೊಬ್ಬರೊಂದೊಂದ ತೊರೆದರೇ
ನೆಂಬಿನವರ ಭಕ್ತಿರಸವ

|| ೧೨ ||

ಪರರಾಜ್ಯಕೆಯ್ದು ತಿದ್ದು ಪಿರಿ ಪೆಂಗಳಿರ ಸಂ
ಚರವ್ರತ ಬೇಡೆಂದಳತ್ತೆ
ಭರತೋರ್ವಿ ನಮ್ಮದು ಪರರಾಜ್ಯಕೆಯ್ದೆವೆಂ
ದೊರೆದೆಲ್ಲ ವ್ರತವ ತಾಳಿದರು

|| ೧೩ ||

ಬಗೆಮೆಚ್ಚಿ ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮತ್ತೆಗೆರಗಿಯಾಕೆ
ತೆಗೆದಿಟ್ಟ ಸೇಸೆಯನಾಂತು
ದುಗುಡದಿ ಬಾಳ್ವ ಗೃಹಸ್ಥರ ಬಾಳ್ವೆಯ
ನಗುವಂತೆ ನಗುತ ನಡೆದರು

|| ೧೪ ||

ಇಟ್ಟಣಿಸಿದ ಸತಿಯರ ಬಳಸಿನೊಳಳ
ವಟ್ಟೊಂದು ಹೊನ್ನ ರಥದೊಳು
ಕಟ್ಟುಮೆಚ್ಚಿ ನೊಳರ್ಕರ್ಕೀರ್ತಿ ಕುಮಾರನ
ತೊಟ್ಟೆಲೈತರುತಿರ್ದುದಾಗ

|| ೧೫ ||

ಕೂಪನಂಬುಗೆ ವಂದರೆನಲಣ್ಣಗಳ ನಾಮ
ಕಾಪುಗೊಂಡವರು ರಾಣಿಯರ
ಆಪುರದ್ವಾರದತ್ತೆಯ್ದಿ ಸುತಿರಲಿತ್ತ
ಭೂಪ ನಡೆದ ಜಿನಗೃಹಕೆ

|| ೧೬ ||

ಕೆಳೆಯರು ತೋರುವ ಶುಭಶಕುನವ ನೋಡು
ತೊಳನಗೆ ನಗುತ ತನ್ನೊಳಗೆ
ಗೆಲವಿಂದ ಹಂಸನಾಥನ ಸ್ಮರಿಸುತ ಬಂದ
ಪೊಳಲ ಮಧ್ಯದ ಜಿನಗೃಹಕೆ

|| ೧೭ ||

ಹೊರಗಣ ಪೌಳಿಗಾಣುತ ಪಾವುಗೆಯ ಮಾಣ್ಡು
 ಸೆರಗುಡೆ ಸುತ್ತಿ ನಡೆದನು
 ಮಿರುವೈದು ಹೊನ್ನ ಕೋಟೆಯ ದಾಟಿ ಕಂಡನು
 ಮೆರೆವಾದಿಜನನ ಬಿಂಬವನು

|| ೧೮ ||

ಭದ್ರಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಕಾಣಿಕೆಯಿಕ್ಕಿ
 ಭದ್ರಭಾವದೊಳೆರಗಿದನು
 ಚಿದ್ರೂಪಭಾವನೆಯುಳ್ಳ ಯೋಗಿಗಳ ಸ
 ಮುದ್ರವಿದ್ದುದು ನಮಿಸಿದನು

|| ೧೯ ||

ಸಿದ್ಧ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಕಾರ್ಯೋಭವ ಭೂಪ ಸ
 ಮೃದ್ಧ ಸುಖೀಭವಯೆಂದು
 ಸಿದ್ಧಾಂತಘೋಷದೊರಿದರು ನಿರಂಜನ
 ಸಿದ್ಧ ಭಾವನೆಯ ಯೋಗಿಗಳು

|| ೨೦ ||

ಧರಿಸಿಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ಕಿರೀಟವನೆಂದನಾ
 ದರದಿಂದ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತದಕೆ
 ದರಹಸಿತಾನನನಾ ರಾಯನೊಡಬಟ್ಟು
 ಧರಿಸಿದನುತ್ತಮಾಂಗದೊಳು

|| ೨೧ ||

ಜಿನಗೈ ಮುಗಿದನು ಸ್ವಾಮಿ ಪುನರ್ಧ
 ಶನವಾಗಲೆಂದು ಕಿರೀಟ
 ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಮಿಸಿದ ಜಯಜಯವೆಂಬ ಘೋ
 ಷಣೆಯೊಳು ಮುಗುಳ್ಳನಲ್ಲಿಂದ

|| ೨೨ ||

ಸರ್ವ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಪಂಚಕೋಟಿಯ ದಾಟಿ
 ಸಾರ್ವಭೌಮನು ನಡೆತಂದು
 ಪರ್ವತದಂತಿದ್ದ ಪಟ್ಟದಾನೆಯನೇರಿ
 ಸರ್ವಜ್ಞ ಶರಣನುತಡರ್ಧ

|| ೨೩ ||

ಎತ್ತಿತು ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆ ಚಾಮರ
ವತ್ತಿತ್ತ ಚಿಮ್ಮಿದುವಾಗ
ಸುತ್ತ ಪತಾಕೆಯಿದ್ದುವು ವಾಡ್ಯಕೋಟಿ ದಿ
ಗ್ಗಿತ್ತಿ ಬಿರಿಯೆ ಮೊಳಗಿದುವು

|| ೨೪ ||

ಇಟ್ಟ ಕಿರೀಟ ಮೂಡುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಮೈ
ಗಟ್ಟ ಹೊಂಬೊಂಬೆಯಂತೆಸೆಯೆ
ಬೆಟ್ಟವ ನಡೆಸುವಂತಾ ರಾಯ ಮುಂದಕೆ
ಪಟ್ಟದಾನೆಯ ನಡೆಸಿದನು

|| ೨೫ ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮನಿಂದ ಪುರದಿಂದ ಮುಂದಕೆ
ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದ ಪನೆಂಬುದರಿದು
ಪುರದೊಳಗಿದ್ದ ಪೆಣ್ಣಂಡೆಲ್ಲರೊಲವಿಂದ
ನೆರೆದು ನಿಟ್ಟಿಸಿದರೇನೆಂಬೆ

|| ೨೬ ||

ಆಡಲಳವೆ ಚಕ್ರನಾಥನ ಸೊಬಗನು
ನೋಡಿದ ಪೆಣ್ಣೆಳ್ಳಲ್ಲ
ನೋಡುತ್ತ ಸೈವೆರಗಾಗಿದ್ದ ರುಸುರದ
ಲ್ಲಾಡದ ಪುತ್ತಳಿಯಂತೆ

|| ೨೭ ||

ಮಾನಿನಿಯರು ತನ್ನ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ರಾಯ
ತಾನವರನು ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ
ಅನೆಯ ಕುಂಭದತ್ತೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೆಯ್ದಂದ
ಯೇನ ಕಲಿತನೊ ಗೌರವವ

|| ೨೮ ||

ಸಿರಿಬನದೊಳಗೆ ಮನ್ಮಥರಾಜ ಬಪ್ಪಂತೆ
ಪುರದ ಬೀದಿಯೊಳಿತ್ತು ಬಂದು
ಸಿರಿ ನೆಲಸಿಪ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳು ವಿನೀತಾ
ಪುರದ ಕೋಟೆಯನು ದಾಟಿದನು

|| ೨೯ ||

ಪಟ್ಟಣವನು ದಾಟಿ ಪೌಜನೋಡುವ ಬಲು
 ಬಟ್ಟೆಬಯಲಿಗಾಗಿ ನೃಪತಿ
 ಪಟ್ಟದಾನೆಯನೇರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನಿಲ್ಲಿಗೆ
 ಪಟ್ಟಣಪಯಣದ ಸಂಧಿ

|| ೩೦ ||

ದಶಮಿಪ್ರಸ್ಥಾನ ಸಂಧಿ

ಇಭವನಡರಿ ಭರತೇಶ ನಾನಾವಾಡ್ಯ
ರಭಸದೊಳೆಯ್ತರುವಾಗ
ಅಭಿಮುಖದೊಳು ಮುಂದೆ ಬನ್ನಿ ಯ ಮರದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಭದೋರಿದುದು ಚಕ್ರರತ್ನ

|| ೧ ||

ಉನ್ನತದಳೆಗೊನೆಗಳು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಕೈ
ಸನ್ನೆ ಗೈವಂದದಿ ಕೂಗೆ
ಬನ್ನಿ ಯೆಂದೆಲ್ಲರನೊತ್ತಿಗೆ ಕರೆವಂತೆ
ಬನ್ನಿ ಯ ಮರ ವಿರಾಜಿಸಿತು

|| ೨ ||

ಅಂಕೆಗೊಟ್ಟುನೆಯ ನಿಲಿಸಿ ಮೇಲೂರಿದೊಂ
ದಂಕುಶದೊಳು ಹಸ್ತವಿಟ್ಟು
ಬಿಂಕದೊಳೊಲಿದು ನೋಡಿದನು ಶೃಂಗಾರದ
ಸೋಂಕಿನೊಳೆಸೆವ ಪಾಯ್ದಳವ

|| ೩ ||

ಕಣ್ಣೆಟ್ಟವಪ್ಪರೊಳೆತ್ತ ನೋಡಿದರತ್ತ
ಹಣ್ಣೆದಾನೆಗಳು ತೇಜಿಗಳು
ಬಣ್ಣಬಗೆಯ ರಥ ವೀರಭಟರ ಮೊತ್ತ
ಪಣ್ಣೆ ಪಣ್ಣೆಯೊಳದುದಾಗ

|| ೪ ||

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ತಿರುಗಿ ಮೂರನೆಯ ಜಾವದೊಳಗ
ಯೋಧ್ಯನ ಕೈಸನ್ನೆಯರಿದು
ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಜರು ಸಾರ್ತಂದು ಕಂಡರ
ಯೋಧ್ಯಾಧಿಪತಿಯ ನೇನೆಂಬೆ

|| ೫ ||

ಅರು ಖಂಡದೊಳ್ಳಿದು ಖಂಡದ ನೃಪರಲ್ಲಿ
 ತೋರುತಿಲ್ಲೊಂದು ಖಂಡದೊಳು
 ತೋರುವ ನೃಪರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಂಡರು ಪಂಥ
 ಕಾರನನಾ ಚಕ್ರಧರನ

|| ೬ ||

ಆರ್ಯಾಖಂಡದ ನೃಪರಲ್ಲಿ ಕಂಡರು
 ಶೌರ್ಯದಿಂದೈದು ಮ್ಲೇಚ್ಛದೊಳು
 ಕಾರ್ಯಕೆ ಬಾರದ ನೃಪರ ಕೈವಶಮಾಳ್ಳ
 ಕಾರ್ಯಕ್ಕೇ ಬಲವ ಕೂಡಿದನು

|| ೭ ||

ಪಡೆಯನೆಲ್ಲವ ಕೂಡಿ ಭರತರಾಜೇಂದ್ರನು
 ತೊಡೆಸನ್ನೆ ಯಿಂದ ಹಸ್ತಿಯನು
 ನಡೆಸಿದನೆಲ್ಲರು ಜಯ ಜಯ ಚಾಂಗಿಂದು
 ಕಡಲಂತೆ ಕೂಗಿ ಬೊಬ್ಬಿಯೆ

|| ೮ ||

ಭಟಿಫಟಿ ಸುರುಬುರು ಬುಸ್ಸು ಬುಸ್ಸೆಂದು ಚೀ
 ಚಿಟಿ ಠೊಪ್ಪು ಠೊಪ್ಪು ಡವ್ವೆಂದು
 ವೆಟಿಲು ಕೋಟಾಕೋಟಿ ಸುಟ್ಟವು ವೀರರಾ
 ಭಟಿಸಿದರೊಂದೆ ಲಗ್ಗೆಯೊಳು

|| ೯ ||

ಭೇರಿ ನಿಸ್ಸಾಳ ಪಟಹ ಶಂಖ ಹೆಗ್ಗಾಳೆ
 ವೀರತಂಬಟ ತುಡುಮುಗಳ
 ಭೋರನೊಂದೇ ಬಾರಿ ಸದೆದರು ಪ್ರಳಯದ
 ಭೈರವಾರ್ಘಟೆ ತೋರಿತೆನಿಸಿ

|| ೧೦ ||

ವಿಜಯವೃಕ್ಷವ ಬಲಕಿಕ್ಕಿ ನಡೆಸಿದನು
 ವಿಜಯಪರ್ವತವನಾ ಚಕ್ರಿ
 ಧ್ವಜದೊಗ್ಗಿನೊಳು ಹೊಳೆವುತ ತೆರಳಿದುದು ಸಾ
 ಮಜದ ಮುಂಗಡೆಂಮೊಳು ಚಕ್ರ

|| ೧೧ ||

ಎಡ ಬಲ ಹಿಂದು ಮುಂದೆಲ್ಲಿಯು ತುಂಬಿ ವೆ
ವರ್ಡೆ ನಡೆದುದು ಕಡಲಂತೆ
ನಡುವೆ ಮಂದರದಂತೆ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮುತ್ತಿನ
ಕೊಡೆಯ ನೆಳಲೊಳೆಯ್ದು ತರ್ದ

|| ೧೨ ||

ಮೊರೆ ಮೊರೆಗಳು ತನ್ನ ಪೌಜನೊಳೂದುವ
ಬಿರುದಿನ ಕಹಳೆ ವಾದ್ಯಮೊಳು
ಬರುತ್ತಿದ್ದ ರೋಲೈಸಿ ಭರತರಾಜೇಂದ್ರನ
ಸಿರಿಗೆಣೆಯಹ ಸಿರಿಯುಂಟೆ

|| ೧೩ ||

ಜಯಘೋಷಮೊಳು ಪುರಕತಿದೂರವಾಗದೋ
ಜೆಯೊಳು ಕಿರಿದು ದೂರ ಗಮಿಸಿ
ಮಯ ರಚಿಸಿದ ಬೀಡುದಾಣದ ಕೆಲದೊಳಾ
ನೆಯ ನಿಲಿಸಿದನವನೀಶ

|| ೧೪ ||

ತೇರಮೇಲಾನೆಯಮೇಲೆ ತೇಜಿಯಮೇಲೆ
ಸಾರಿನಿಂದಬಿಲ ಭೂಮಿಪರ
ತೋರಹಸ್ತದ ಸನ್ನೆ ಕಣ್ಣನ್ನೆ ಯಿಂದ ಬೀ
ಡಾರಕೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ನೊಡನೆ

|| ೧೫ ||

ಬುದ್ಧಿ ಸಾಗರನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯ ಗಣ
ಬದ್ಧರ ಕೆಳೆಯರ ಕಳುಹಿ
ಶುದ್ಧಾಂತರಂಗ ಹೊಕ್ಕನು ಭದ್ರಮುಖನೆಂಬ
ವಿದ್ಧಿ ಮಾಡಿದ ಶಿಬಿರವನು

|| ೧೬ ||

ಒಳಗೊಂದು ಮದುವೆಯ ಜಗಲಿ ಸಿಂಗರಿಸಿರ
ಲೊಲಿದು ರಾಜೇಂದ್ರ ನೋಡುತ್ತಿರೆ
ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕುಸುಮಾಜಿ ನುಡಿದಳು ಮುಂದೆ ಮಂ
ಗಲದ ಸೂಚನೆ ನಿವಗೊಂದು

|| ೧೭ ||

ಇದು ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮದುವೆಗಿಂದವಳಿಸ
 ಗಿದ ತಿಟ್ಟವೆಂದದನರಿದ
 ಸುದತಿಯ ಕಾರ್ಯವ ಪುರದೊಳಿದ್ದಾಗ ಸಂ
 ಪದಿಸುವುದೇನಾದುದೆಂದ

|| ೧೮ ||

ಕಳುಹಿದನಹುದಿಲ್ಲಿಗಪ್ಪಾಜಿ ಬಹುದಿಷ್ಟು
 ತಳುವಾದುದರಿಂದ ಮುಂದೆ
 ತಳದಾರ್ಗ ವೇಳೆ ಸಂಘಡಿಸದೆಂದಿಲ್ಲಿ ಸಂ
 ಗಳಿಸಿದನೆಂದಳಾ ಕುಶಲೆ

|| ೧೯ ||

ಇರುಳಿಗೆ ಲಗ್ನ ಲೇಸೆಂದಿಮ್ಮ ಜನಕ ನಿ
 ಧರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದನೆನ್ನ ನುಜೆ
 ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶೃಂಗಾರವಡೆದಿರ್ದಳೆನುತಾಕೆ
 ಪುರುಷನೊಳ್ಳು ಡಿವುತೆಯೈದಳು

|| ೨೦ ||

ಒಂದು ಸಂತಿಯೊಳಂತರಾಯವಿಲ್ಲದೆ ವೆಂಟಿ
 ರೊಂದಾಗಿ ಭೋಜಿಸಿ ನೃಪತಿ
 ಮುಂದಹ ಜಗದ ಸೂಚನೆಯದು ನವಗೆಂದು
 ಸೌಂದರಿಯರಕೂಡೆ ನುಡಿದ

|| ೨೧ ||

ಅರ್ಕನಸ್ತಮಿಸೆ ಸಂಧ್ಯಾಚರಣೆಯ ಮಾಡಿ
 ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿಯನು ಮುದ್ದಾಡಿ
 ತೋರ್ಕೆಯೊಳೊಡನೆ ಸಿಂಗರಿಸಿ ಕಾಂತೆಯರ ಸಂ
 ಪರ್ಕದೊಳಿರ್ದನಿರ್ವಾಗ

|| ೨೨ ||

ಮುಟ್ಟಲಾದುದು ಲಗ್ನವೆನೆ ರಾಯ ನಡೆತಂದು
 ಮೆಟ್ಟಕ್ಕಿಗಳ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂದು
 ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಮಾವನೊತ್ತಿನೊಳಿದ್ದ ಮೈದುನ
 ಗಟ್ಟಿಹಾಸದೊಳಿಂತು ನುಡಿದ

|| ೨೩ ||

ಕುಸುಮಾಜಿಯಂತಲ್ಲ ಕಮಲಾಂಕ ಕೇಳು ಕೋ
ಪಿಸಿ ನನ್ನ ಜರೆದಿರ್ದವಳು
ಅಸಮಾನದವಳ ನೀನೆನಗೀವೆನೆಂಬುದು
ರಸಿಕರ ಮಾರ್ಗವೆಯೆಂದ

|| ೨೪ ||

ವಸುಧೆಯೊಳ್ಳಿ ನಗೆ ಸಮಾನವಿಲ್ಲಾಗಿ ನೀ
ನಸಮಾನದವನದರಿಂದ
ಅಸಮಾನದವನೇಶಗಸಮಾನದಬಲೆಯ
ರಸಿಕರಿಯರೆ ಯೆಂದನನನು

|| ೨೫ ||

ಪಯಣದ ವೇಳೆಯಾದುದು ಬಹುವಾಕ್ಯಕಾ
ಶ್ರಯವಿಲ್ಲ ಸೈರಿಸೆಂದೊರೆದು
ನಿಯತ ಶೋಭನ ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕಗೇಳುತೋ
ಚೆಯೊಳದರ್ಶನಾ ಮೋಡಿಕಾರ

|| ೨೬ ||

ನಿಕಟದ ತೆರೆ ಜಾರೆ ವಾದ್ಯ ಘೂರ್ಣಿಸೆ ಗಜಾ
ನಕರಾಜನು ಧಾರೆಯೆರೆಯೆ
ಮಕರಂದಾಜಿಯನಾ ರಾಯ ಹೋಮಸಾ
ಕ್ಷಿಕದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತವಿಡಿದನು

|| ೨೭ ||

ರಾಜೇಂದ್ರನರಮನೆಗವಳನೊಯ್ದನು ಕುಸು
ಮಾಜಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಳಯ್ಯನನು
ಸೌಜನ್ಯಕಾಂತೆಯರೆಲ್ಲರೊಳಾ ಮಹಾ
ರಾಜಸಿದ್ಧನು ಸುಖಾಂಗದೊಳು

|| ೨೮ ||

ವಶವಹುದೀತಗುರ್ವರೆ ನಾಳೆ ಯೇಕಾ
ವಶಿ ಮುಂದೆ ನಡೆವವೆಂದನುತ
ಕುಶಲವೃತ್ತಿಯೊಳು ಪಾಯ್ದಳವಿದ್ದುದಿಲ್ಲಿಗೆ
ದಶಮಿಪ್ರಸ್ಥಾನದ ಸಂಧಿ

|| ೨೯ ||

ಪೂರ್ವಸಾಗರದರ್ಶನ ಸಂಧಿ

ಏಕಾದಶಿಯುದಯದೊಳಿದ್ದು ಭರತೇಶ
ಸಾಕೇತಪುರದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ
ಮಾಕಾಳನೆಂಬನ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದೆಸೆ
ವಾ ಕೋಟಿ ನಡೆಯ ಹೇಳಿದನು

|| ೧ ||

ಬೆಟ್ಟವ ತೋಡಿ ತೊಗಲಕಟ್ಟಿದಂತಳ
ವಟ್ಟ ಪನ್ನೆರಡು ಭೇರಿಗಳ
ಕುಟ್ಟಿದರಾಗಳೆ ಜಗವೆಲ್ಲ ಮೊಳಗಿನ
ಮೊಟ್ಟೆಯ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಯ್ತು

|| ೨ ||

ಟೆಕ್ಕೆಯ ನೇಜಯವೆದ್ದುವು ತಿಳಿವೆಳ
ಗುಕ್ಕುತ ತೆರಳಿತು ಚಕ್ರ
ಕಿಕ್ಕಿರಿದನುಪಮ ರತ್ನಮಯದ ಪ
ಲ್ಲಕ್ಕಿಯೊಳಿದನಾ ರಾಯ

|| ೩ ||

ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆಯಂತೆ ನೆಗೆದ ಸತ್ತಿಗೆ ಹಂಸೆ
ಸುಳುಹಂತೆ ಬೀಸುವ ಚವರ
ಕೆಳೆಯರು ಮಧುವಿಂದು ಮರುತನಂತೆಯ್ಯರೆ
ತಳರ್ದನಾ ರಾಜಮನೋಜ

|| ೪ ||

ಸಯ್ಯರಿದುತ್ತ ಮರೂದಿಕೊಳಲು ತಪ್ಪ
ಕೈಯ್ಯೊಳುದಯರಾಗದೊಡನೆ
ಮೆಯ್ಯೊಳಿದ್ದಾತ್ಮಕಲೆಯ ಹಾಡುತಿರೆ ಕೇಳು
ತೊಯ್ಯನೈದಿದನಾತ್ಮರಸಿಕ

|| ೫ ||

ದಂಡಿಗೆ ಕುದುರೆಯೊಳೊಳಿಗವೆಗಳು
ಪೆಂಡಿರು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳೊಳು
ಮಂಡಿತ ರಥದೊಳು ಕುವರನ ತೊಟ್ಟಲು
ದಂಡಿಗೆಯ್ತರುತಿರ್ದರಾಗ

|| ೬ ||

ಸಾರ್ತಂದ ಪೌಜು ತನ್ನ ದು ಪೆಣ್ಣು ಪೌಜರ್ಕ
ಕೀರ್ತಿಯ ಪೌಡೆಂದು ಜಗಕೆ
ವಾರ್ತೆಯ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ನಡೆತಂದನಾ ಚಕ್ರ
ವರ್ತಿ ಮುಂದಧಿಕ ಲೀಲೆಯೊಳು

|| ೭ ||

ತರಳನ ಪೌಜಿನ ಹಿಂದಿಷ್ಟು ದೂರವಾ
ಗರೆ ಕೋಟಿ ಭಟರೊಡಗೂಡಿ
ಭರತ ಪಾದುಕರೆಂಬ ಗೊಲ್ಲನಾಯಕರಿಬ್ಬ
ರರಿ ವಿಜಯರು ಬರುತಿಹರು

|| ೮ ||

ಪೂರ್ವಾಹ್ಲಕಾಲದೊಳಗೆ ಪುರುಜಿನವುತ್ರ
ಪೂರ್ವಯುಗದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗೆ ದಂಡು ನಡೆದುದೊಂದ
ಪೂರ್ವ ಸಂಭ್ರಮವನೇನೆಂಬೆ

|| ೯ ||

ಅನೆಗಳ್ಳಿಗಳು ಮತ್ತಾ ರಥ ಪಡಗು ನ
ವೀನ ತುರಂಗ ತರಂಗ
ಅ ನೆಲದಗಲದೊಳಾದಿಚಕ್ರೇಶನ
ಸೇನೆ ನಡೆದುದಬ್ಬಿಯಂತೆ

|| ೧೦ ||

ಘಡಿಘಡಿಸುವ ವಾದ್ಯ ಗುಡುಗು ಚೀರ್ಚಿಟಲೆಂದು
ಸಿಡಿನ ಪೆಟ್ಟೆಲು ತಾನೆ ಸಿಡಿಲು
ಕುಡುಮಿಂಚಿನಂತೆ ಕೂರಲಗು ಪೊಳೆಯೆ ಪಡೆ
ನಡೆದುದು ಕಾಗಾಲದಂತೆ

|| ೧೧ ||

ಕುದುರೆಕಾರರು ಕುದುರೆಯ ನೂಂಕಿ ಭರತೇಶ
 ನಿದಿರಿಗೆಯ್ತಂದು ಕೈಮುಗಿದು
 ಸದೇವ ವಾದ್ಯದ ಗತಿಯೊಳು ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಯ
 ಚದುರಿಂದ ಕುಣಿಸುತೆಯ್ದವರು

|| ೧೨ ||

ಮಾನತಿಗರು ಮದದಾನೆಯ ನೂಂಕಿ ಕ
 ಲಾವಿದನಿದಿರಿಗೆ ಬಂದು
 ದೇವಗೆ ಪೊಡವಡೆಂದಾನೆಯನೆರಗಿಸಿ
 ತಾವು ಕೈಮುಗಿದರುಬ್ಬಿ ನೊಳು

|| ೧೩ ||

ಸೊಂಡಿಲನೆತ್ತಿ ಬಾಲನ ನೀಡಿ ಕಿವಿಗಳ
 ಮಂಡಿಸಿ ಬಲ್ಲನಿದೋರಿ
 ಚಂಡೇಭ ಸುಳಿದುವು ಗಿರಿಯಿಂದ ಕಡುದೊಡ್ಡ
 ಗುಂಡುಗಳುರುಳುವಂದದೊಳು

|| ೧೪ ||

ಸ್ಯಂದನ ಗಜ ಹಯ ಭಟರ ಮೊತ್ತದೊಳು ಪೊ
 ನ್ನಂದಣಗಳನೇರಿ ನೃಪರು
 ಇಂದುವನೋಲೈಪ ನಕ್ಷತ್ರಗಣದಂತೆ
 ಬಂದರೋಲೈಸಿ ಚಕ್ರಿಯನು

|| ೧೫ ||

ದೇಸೆತುಂಬಿ ನಡೆವ ಪಾಯ್ಕಳಗೂಡಿ ತನ್ನ ಭಾ
 ವಿಸುತೊಂದು ಪಯಣವ ಸಾಗಿ
 ಬಿಸಿಲು ಬಲಿಯದ ಮೊದಲೆ ಬೀಡ ಬಿಡಿಸಿದ
 • ನೊಸೆದೊಂದು ತೆರಸಿಡೆಯೊಳು

|| ೧೬ ||

ಉಚಿತದಿಂದೆಲ್ಲರ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಸುರಶಿಲ್ಪಿ
 ರಚಿಸಿದ ಶಿಬಿರವ ಹೊಕ್ಕ
 ಪ್ರಚುರಾರ್ಕಕೀರ್ತಿಯ ಪೌಜು ಬಂದುದು ರಾಯ
 ನಚಲಿತ ಲೀಲೆಯೊಳಿದ

|| ೧೭ ||

ಬರಸಿಡಿಲಂತೆ ಭಾರಿಯ ಭೇರಿ ಸೂಳೈಸೆ
ಮರುದಿನವೆದ್ದನಲ್ಲಿಂದ
ತೊರೆಯುಕ್ಕಿ ಹರಿವಂತೆ ಹರಿವುತಿದ್ದುದು ರಾಯ
ರೆರೆಯನ ಸೇನೆ ಲೀಲೆಯೊಳು

|| ೧೮ ||

ದಿಗ್ಗ ಜದಂದದ ಗಜಘಟೆ ನಡೆವಾಗ
ಲಗ್ಗೆಯ ರಥ ಹರಿವಾಗ
ತಗ್ಗು ತಿದ್ದುದು ಭೂಮಿ ಕಿರುಬೆಟ್ಟ ಬಡಬೆಟ್ಟ
ನುಗ್ಗಾಗಿ ನೆಲಸಮವಾಯ್ತು

|| ೧೯ ||

ಬಡಿನ ವಾದ್ಯವ ರಭಸಕೆ ದೂರದೊಳು ನಿಂದ
ನಿಡುಬೆಟ್ಟಗಳ ಕಟ್ಟು ಸಡಲಿ
ಗುಡುಗುಟ್ಟು ಗುಂಡುಗಳುರುಳ್ಳು ವುಂಡಲಿಗಿಯ
ಮಡಕೆಯನೊಡೆಯಹೊಯ್ವಂತೆ

|| ೨೦ ||

ಎಡೆತೊರೆಗಳ ಮುಂದೆ ನಡೆವನರ್ಕುಡಿದರು
ನಡುವೆ ಪೋಸರಿಗರಲಾಯ್ತು
ಕಡೆಯೊಳೆಯ್ದು ವರ ಕಾಲೊಳು ಹುಡಿ ಹಾರಿತು
ನಡೆದುದು ಚಕ್ರಿಯ ಕಟಕ

|| ೨೧ ||

ಜಯರಾಜ ಬಿನ್ನ ವಿಸಿದವೊಲು ಕುರು ಕುರು
ಪಯಣದೊಳಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು
ದ್ವಯ ತ್ರಯ ದಿನವಿರುತೆಯ್ತುಂದು ನೃಪತಿ ಗಂ
ಗೆಯ ತಡಿಯೊಳು ಬೀಡುಬಿಟ್ಟು

|| ೨೨ ||

ದೇವಗಂಗೆಗೆ ತೆಂಕಲಿಹುದುಪಲವಣಾಬ್ಬಿ
ಭೂವರನದ ಬಲಕಿಕ್ಕಿ
ದೇವಗಂಗೆಯ ತಡಿವಿಡಿದು ನಡೆದನು ಪೂ
ರ್ವಾವಲಂಬನದ ವಾರಿಧಿಗೆ

|| ೨೩ ||

ಈ ಕಡಲೊಳು ಮಾಗಧಾಮರನಿಹನು ಮ
ಹಾಕೋಪಿಯಾತನ ಜಯಿಸಿ
ಬೇರಾದ ಕಾರ್ಯನ ಮುಂದೆ ಯೋಚಿಪವೆಂದ
ನಾ ಕಿರೀಟಯಕೂಡೆ ಮಂತ್ರಿ

|| ೨೪ ||

ಕೋಪನೆ ಮಾಗಧನವನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯ
ಲೋಪಿಸಿ ಬೂದಿಮಾಡುವೆನು
ಈ ಸಯೋಧಿಯೊಳದ್ದನೆಂಬ ಸೊಕ್ಕೈಸೆ ಸಾ
ಕಾ ವೇತಿನಾಟವೇನೆಂದ

|| ೨೫ ||

ಓಲೆಮಾತ್ರವನೆಚ್ಚು ನೋಡುವೆನೋದಿಸಿ
ಕೇಳಲೊಡನೆ ಬಾರದಾಗ
ಮೇಲೆ ಹೇಳುವೆನವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹರುವ ವಾ
ಗ್ಬಾಲವೇಕೀಗ ಸಾಕೆಂದ

|| ೨೬ ||

ಬಂದುದಷ್ಟರೊಳರ್ಕಕೀರ್ತಿಯ ಪಾಜೊಲ
ವಿಂದರಮನೆಯೊಳಗಾಯ್ತು
ಮಂದರಧೀರನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಿಳಿದೋಚೆ
ಯಿಂದ ನಡೆದನರಮನೆಗೆ

|| ೨೭ ||

ನಾಳೆ ಯೋಚನೆಯುಂಟು ಮಂತ್ರಿ ಹೋಗೆಂದು ನೃ
ಪಾಲಕನಾತನ ಕಳುಹಿ
ಆಲಯದೊಳು ಹೊಕ್ಕು ನವಭದ್ರಶಾಲೆಯೊ
ಳೊಲಗಗೊಟ್ಟನರ್ತಿಯೊಳು

|| ೨೮ ||

ಸುತನ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಿ ಮುದ್ದಾಡಿ ಸ
ಮೃತದ ದಾದಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು
ಸತಿಯರೆಲ್ಲರು ಬಂದು ಕಂಡರವರ ಮಂದ
ಸ್ಥಿತಮುಖದಿಂದ ನೋಡಿದನು

|| ೨೯ ||

ತೆಳ್ಳುಸುರೊಪ್ಪಟ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಮೈಬಾಡಿದ್ದು
 ದಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮೊಗ ಬೆಮರಿದುದು
 ಪಲ್ಲವ ಬಿಸಿಲು ತಾಗಿದವೊಲು ತನ್ನಿ ದಿ
 ರಲ್ಲಿ ನಂದವರೊಳು ನುಡಿದ

|| ೩೦ ||

ಕುಳ್ಳಿರಿರೌ ಬಳಲ್ದಿರಿಯೆಂದನವರದ
 ಕೆಲ್ಲರು ನಗುತ ಕುಳಿತರು
 ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳ ಭರದಲ್ಲಿ ತಂದರೆ ದೇಹ
 ವಲ್ಲಾಡಿ ನೊಂದುವೆಯೆಂದ

|| ೩೧ ||

ನಸುಕಂದಿ ಮುಖ ತೋರುತಿದೆ ನಿವಗಿಂದಿಷ್ಟು
 ಬಿಸಿಲು ತಾಗಿದುದಹುದಕಟ್ಟಿ
 ಪಿಸುಣರು ದಟ್ಟದ ಪನ್ನಂಗಗಳನಿವ
 ಗೆಸಗಿತಿಲ್ಲಹುದೆಂದು ನೊಂದ

|| ೩೨ ||

ನೀವೊಮ್ಮೆ ಸುಮ್ಮನೆಯಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮೊತ್ತಿನ
 ಸೇವಕಿಯರಿಗು ಪರಾಕೆ
 ಜೀವವಳಿ ದರೆ ನಂಬುಗೆವಂತರೆಂದನು
 ನೋವಿಂದ ತನ್ನ ನೆಂಡಿರೊಳು

|| ೩೩ ||

ಇಂದು ಸಮುದ್ರ ಸಮೀಪವೆಂದರೆ ನೋಳ್ಳೆ
 ವೆಂದು ಬೇಗದಿ ಸಾಗರೆನಲು
 ತಂದರವರು ನಾವು ಪೇಳ್ವಂತೆ ಬೆಸದವ
 ರಿಂದ ತಪ್ಪಿಲ್ಲೆಂದರವರು

|| ೩೪ ||

ಈ ಪಯಣದೊಳೊತ್ತಿ ಬಂದೆವಲ್ಲದೆ ಹಿಂದ
 ಣಾ ಪಯಣದೊಳೊದಗಿದೆವೆ
 ತಾಪನಾಗಳೆ ನಿಮ್ಮ ಕಾಣುತ ಹೋದುದೆಂ
 ದೋಪನೊಳಾಡಿದರೊಸೆದು

|| ೩೫ ||

ಎಂದರುಪ್ಪರಿಗೆಯನೇರಿ ಹಿಂಬೊತ್ತಿಗಾ
 ನಂದದಿಂದಬ್ಬಿಯ ನೋಕ್ಕು
 ಮಿಂದು ದೇವಾರ್ಚನೆಗೈದು ಭೋಜಿಸವೇಳೆ
 ರೆಂದೆದ್ದನಬಲೆಯವೆರಸಿ

|| ೩೬ ||

ದೇವತಂತ್ರದೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ಮಿಂದುಟ್ಟು ತೊಟ್ಟು ಜಿ
 ನಾವಾಸಕಡಿಯಿಟ್ಟರೊಸೆದು
 ದೇವಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ದಿವ್ಯಾನ್ನ ಪಾನವ
 ಸೇವಿಸಿದರು ಲೀಲೆಯಿಂದ

|| ೩೭ ||

ಪರಿಮಳ ತಂಬುಲಗಳ ಕೊಂಡು ಶಯನಮಂ
 ದಿರಕೆಯ್ವಿ ಸುಖನಿದ್ರೆಗೆಯ್ದು
 ಸರಸ ವಿನೋದದಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ದಾಸರ
 ಪರಿಹರಿಸಿದರು ಭೋಗಿಗಳು

|| ೩೮ ||

ಬಳಿಕ ಮೂರನೆಯ ಜಾವದೊಳವನೀಶನಾ
 ನಳಿನಾಕ್ಷಿಯರು ಸಹವಾಗಿ
 ನೆಲೆಮಾಡವೇರಿ ಮೇಲ್ಮನೆಯೊಳು ಕುಳಿತು ಪೆಂ
 ಗಳಿಗಂಬುನಿಧಿಯ ತೋರಿದನು

|| ೩೯ ||

ಕಡಲ ಮುನ್ನ ರಿಯದ ಪೆಂಗಳಚ್ಚರಿವಟ್ಟು
 ನಿಡುಬೆರಳಿಟ್ಟು ನಾಸಿಕಕೆ
 ಮುಡಿಯೊಲೆದೊಲೆದು ನೋಡಿದರದರೊಂದು ಬ
 ಲ್ಗಡಣೆಗೆ ಬಗೆಯೊಳು ಮೆಚ್ಚಿ

|| ೪೦ ||

ದಿಟ್ಟಗೆಮಿಗೆ ಹಾಯ್ದು ತೋರ್ಪ ಸಮುದ್ರದ
 ಕಟ್ಟಳಲಿಗೆ ಚೋದ್ಯವಟ್ಟು
 ಅಟ್ಟಹಾಸವ ಮಾಡುತೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಮೈಯ
 ತಟ್ಟುತ ತೋರಿ ನುಡಿದರು

|| ೪೧ ||

ಅಟ್ಟುವ ತೆರೆಯ ಮುಂದೋಡುವ ತೆರೆಯ ಪೆ
ಬೆಟ್ಟದಂತೇಳ್ವ ತೆರೆಗಳ
ತೊಟ್ಟನೆ ಬಯಲಹ ತೆರೆಗಳನವರು ಕ
ಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿದರರ್ತಿವಡುತ || ೪೨ ||

ಎಡೆಗುತ್ತಿಗಳನಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ ನಿಂದದ್ರಿಯ
ನಿಡುಗಲ್ಲುಗಳನದರೊಳಗೆ
ಎಡೆಯಾಡುತಿಹ ದೋಣಿ ದುಗ್ಗಿ ಕವ್ವಲು ದೊಡ್ಡ
ಹಡಗುಗಳಿರವ ನೋಡಿದರು || ೪೩ ||

ತುಂತುರು ತೆರೆ ನೋರೆ ಸುಳಿ ಘುಳುಘುಳುರವ
ತೂಂತಿಟ್ಟು ಹೊಳೆವ ವಾರಿಧಿಯ
ಕಾಂತೆಯರೆಲ್ಲರಿಕ್ಷಿಸುತಿರೆ ಭೂಪಾಲ
ನಿಂತೆಂದು ನುಡಿದನವರೊಳು || ೪೪ ||

ಇಂದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ನಿಜ್ಜಲು ನೀವು ಪೆಂ
ಪೊಂದಿದಲ್ಪಿಯ ನೋಡಬಹುದು
ಇಂದಿಗೆ ಸಾಕೆಂದು ಕರೆಮುಕೊಂಡರಸಿಯ
ರೊಂದಾಗಿ ಮಾಡದಿಂದಿಳಿದ || ೪೫ ||

ರಾಗದಿಂದಾದಿನ ಮತ್ತೆ ಕಾಲೋಚಿತ
ಭೋಗದೊಳಾ ರಾಯನಿರ್ದ
ಸಾಗರ ತಟದೊಳು ಪಡೆಯಿದ್ದು ದಿದು ಪೂರ್ವ
ಸಾಗರದರ್ಶನಸಂಧಿ || ೪೬ ||

ರಾಯಸದಂಬೆಚ್ಚ ಸಂಧಿ

ಅಂದಿನ ಮರುದಿನ ದಳಪತಿ ಸಚಿವರ
ಮಂದಿರಕಾ ಚಕ್ರಿ ಕರೆಸಿ
ಮುಂದಣ ಕಾರ್ಯವ ಯೋಚಿಸಿ ನುಡಿದನ
ದೊಂದು ಲೀಲಾಮಾತ್ರವಾಗಿ

|| ೧ ||

ಬಿಡು ಮಾಗಧನ ಗೆಲ್ಲುವಾನ ಗಹನವೆಲೆ
ಪಡೆವಳ್ಳ ಕೇಳುತ್ತಿ ಕೇಳು
ಕಡಲತಡಿಯೊಳೆನಗೊಮ್ಮೆ ಯೋಗದೊಳಿರ
ಲಡರುತಿರ್ದವುರ್ದರ್ಶಿಯಿಂದ

|| ೨ ||

ಪುರದಿಂದ ತಳರ್ದದು ಮೊದಲಾಗಿ ಪಥದಲ್ಲಿ
ಪಿರಿದು ಯೋಗವ ಮಾಡಿತಿಲ್ಲ
ಶರಧಿಯೊತ್ತಿ ನೊಳೊಮ್ಮೆ ಯೋಗದೊಳಿರ್ದದ
ಪರಿಕೆಸಬೇಕು ನಾನೆಂದ

|| ೩ ||

ಬಿನ್ನ ಹ ದೇವ ಧ್ಯಾನವ ಮಾಡೊಡಬ್ಬಿಯ
ಸನ್ನಿಧಿ ಲೇಸಹುದದಕೆ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಗೆಯ ಜಯಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಮಾಳ್ವದು
ಮುನ್ನ ಲೆಂತಹುದೆಂದರವರು

|| ೪ ||

ಮಾಗಧ ನನಗೊಬ್ಬ ಪಗೆಯ ಸೂರ್ಯಗೆ ದೊಡ್ಡ
ಗೂಗೆಯ ಯೋಚನೆಯೇಕೆ
ಯೋಗದೊಳಿರಲೆನಗೆದೆಹಾರಲವಬಂದು
ತಾಗಲಾಪನೆ ನನ್ನ ಪಡೆಯ

|| ೫ ||

ತೃಣವ ಪರ್ವತವ ಮಾಳ್ವಂತೆ ನೀವವನನೊ
 ಕೃಣಿಸುತಿಹಿರಿ ತೋರಮಾಡಿ
 ಗಣಬದ್ಧರಿಗೆ ಬೆಸನಿತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣದೊಳಾ
 ಬಣಗನ ತರಿಸಲೆ ಹಿಡಿದು

|| ೬ ||

ಅದು ಬೇಡ ವಜ್ರಖಂಡಾಖ್ಯ ಚಾಪಕೆ ಕಿಡಿ
 ಗೆದರುವ ಬಾಣವ ತೊಟ್ಟು
 ಬುದಿಬುದಿನವನೂರ ನಡುವೆ ಕೆಂಡವ ಸೂಸಿ
 ಗದಕಾಶುಗೊಳಿಸಲೆ ಪುರವ

|| ೭ ||

ಚಕ್ರಬೇಡವನಿಗೆ ಚಾಪಾಸ್ತ್ರ ಬೇಡೆನ್ನ
 ವಿಕ್ರಮದರಸು ಮಕ್ಕಳೊಳು
 ಅಕ್ರಮಿಸಿಲ್ಲಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಂಡೆನಗೆ ಪಾ
 ದಾಕ್ರಾಂತಗೆಯ್ಸ ನೂಂಕಿಸಲೆ

|| ೮ ||

ಅಹಹ ನೋಡವನಿಂದು ಬಿರಿಸಾಗೆ ಮುಂದಿನ್ನು
 ಗುಹೆಯೊಳಗೆರಡು ಪೆದ್ದೊರೆಯ
 ವಹಿಸಿ ದಾಂಟುವ ಪರಿಯೆಂತೆಂದು ನುಡಿದನು
 ಗಹಗಹಿಸುತ ಚಕ್ರಧರನು

|| ೯ ||

ಅದರಿಂದ ನನಗಿದು ತೋರವಲ್ಲದಕೆ ನೀ
 ವೆದೆಹಾರಗೊಳ್ಳದೊಪ್ಪಿಹುದು
 ಉದಧಿಯೊತ್ತಿನೊಳೊಮ್ಮೆ ಪರಮಾತ್ಮಯೋಗ ಸಂ
 ಪದವ ನೋಡುವೆನು ನಾನೆಂದ

|| ೧೦ ||

ಬಂದಂಬನೆಚ್ಚವನೊಳಗ ನೋಡುವೆನುಗು
 ರಿಂದ ಹೋಹದಕೇಕೆ ಕೊಡಲಿ
 ಬಂದರೊಂದೊಳ್ಳಿತು ಬಾರದರೆರಡೊಳ್ಳಿ
 ತೆಂದು ತೋರುವೆನೆನ್ನ ಪರಿಯ

|| ೧೧ ||

ಕರ್ಮಾಳಗಳ ಗೆಲ್ಪರೆನೆಗೆ ಯೋಚನೆಯೈಸೆ
 ಪೆರ್ಮಡುವಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
 ಕೂರ್ಮನಂತಿದನ ಗೆಲ್ಪರೊಂದೆಣಿಕೆಯೆ
 ಮರ್ಮಜ್ಜ ರಲ್ಲವೆ ನೀವು

|| ೧೨ ||

ಧ್ಯಾನದೊಳಗೆ ಮೂರು ದಿನವಿದ್ದು ಮರುದಿನ
 ನಾನವಗೊಂದಂಬನೆಚ್ಚು
 ಈ ನಿಲಯಕೆ ಬಹೆನಿದು ರಾಜಯೋಗಾಂಗ
 ಸೇನೆ ಜತನ ಹೋಗಿರೆಂದ

|| ೧೩ ||

ಉಡುಗೊರೆಯಿತ್ತವರಿಬ್ಬರ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ
 ನೊಡನೆ ಸಾಗರದೊತ್ತಿಗೆದ್ದ
 ಬಡಗಿಯೊಡ್ಡಿದ ಗೃಹದೊಳು ಮೂರು ದಿನ ಯೋಗ
 ವಿಡಿದಿದ್ದನು ರಾಜಯೋಗಿ

|| ೧೪ ||

ನೇಮಿಸಿ ಯಮಸಿಯಮಾಸನ ಪ್ರಾಣಾ
 ಯಾಮ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ ಧ್ಯಾನ
 ಕೋಮಲಧಾರಣೆ ಸುಸಮಾಧಿಯೆಂಬ ಯೋ
 ಗಾಮೃತಾಷ್ಟಾಂಗವ ಬಗೆದ

|| ೧೫ ||

ಮೂರು ದಿನಸ ಮೂರು ಗಳಿಗೆಯಾಗಿದ್ದುದು
 ತೋರಿತಿಲ್ಲದರಾಗ್ನಿ ನೃಪಗೆ
 ಮೂರು ಲೋಕದ ಸಾರವೆನಿಸಾತ್ಮಸುಖದೊಳಾ
 ನೀರನೋಲಾಡಿ ತಣೆದನು

|| ೧೬ ||

ತೀರಕೆ ಬೋನಗುಡಿಕೆ ಬರೆ ಮರುದಿನ
 ಪಾರಣೆಗೈದು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ
 ಧೀರರ ದೇವ ಮೂರನೆಯ ಜಾವದೊಳು ಪೊಂ
 ದೇರೇರಿ ನಡೆದನಬ್ಬಿಯೊಳು

|| ೧೭ ||

ಧ್ವಜ ಘಂಟೆ ಕಲಶ ಪೂನಾಲೆಯ ಶೃಂಗಾರ
ದಜಿತಂಜಯವೆಂಬ ರಥನ
ಅಜಡ ಸಾಂಬ್ರಾಣಿಗಳೀರೈದು ತೆಗೆಯೆ ಭೂ
ಭುಜಗಮಿಸಿದನೋಜೆಯಿಂದ

|| ೧೮ ||

ಕೆಲದೊಳು ಗಣಬಧ್ಧ ನೊರ್ವ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ
ಸೆಳೆದಿತ್ತಿ ದಾಯೆಂದು ನಡಸೆ
ನೆಲದ ಮೇಲೊಯ್ಯಂತೆ ಜಲದಮೇಲೊಯ್ದವಾ
ಜಲಗಾಮಿ ವಾಜಿಗಳೊಸೆದು

|| ೧೯ ||

ಮುಂಗಡೆಯೊಳು ಬಂದು ತಾಗುವ ಹಲವು ತ
ರಂಗಮಾಲೆಗೆ ಮೊಗವೆತ್ತಿ
ಮುಂಗಾಲ ನುಡಿದು ಹಿಂಗಾಲ್ನೀಡಿ ರಥನ ತು
ರಂಗಮಾಲೆಗಳು ತೆಗೆದುವು

|| ೨೦ ||

ಚಿಂಗಚಿಂಗನೆ ತೇಜಿ ತೆಗೆಯೆ ದ್ವಾದಶಯೋಜ
ನಾಂಗಣಪರ್ಯಂತ ಹರಿದು
ನಂಗಲ್ಲನಿಳುಹಿದ ಹಡಗು ನಿಲ್ವಂತೆ ರ
ಥಾಂಗ ನಿಂದುದು ತೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ

|| ೨೧ ||

ಹಂದೆಯವನು ನಿನ್ನ ಕಂಡರೋಡುವನಿನ್ನು
ಮುಂದೆಯ್ದ ಬೇಡವೆಂದಬ್ಬಿ
ಬಂದು ಕಾಲ್ಪಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತೆ ನಿಂದುದಾ
ಹೊಂದೀರು ಹರಿಯದೆ ಮುಂದೆ

|| ೨೨ ||

ನಿಡುಬಿಲ್ಲ ರಥದಮೇಲೂರಿ ದಕ್ಷಿಣದೊಂದು
ತೊಡೆಸೋಂಕಿ ಬಾಗಿಸಿ ಹೆದೆಯ
ಎಡೆಗೈಯೊಳೀರಿಸಿ ನೀವಿ ಜೇವಡೆದನು
ಸಿಡಿಲ ವೀಣೆಯ ಮುಟ್ಟಿದಂತೆ

|| ೨೩ ||

ಆಕರ್ಣಸರ್ಯಂತ ಬಾಣವ ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟ
 ಭೂಕಾಂತ ಸರಿತಗೊಟ್ಟಿಟ್ಟ
 ಆಕಾಶದೊಳು ಬಾಣ ಚುಮ್ಮು ಭೋರ್ಚುಯ್ಯೆಂದು
 ಭೀಕರಿಸುತ ಹೋದುದತ್ತ || ೨೪ ||

ಹೂಂಕರಿಸಿದ ರಾಯನಾರ್ಭಟಿಗಾ ಬಿಲ್ಲ
 ಟಂಕಾರದಾರ್ಭಟಿಗಬಿಟ್ಟ
 ದಿಂಕಿಟ್ಟು ಗಗನಕೆದ್ದು ಕೊಳವಿಯೊಳಾದೆ
 ಬಿಂಕಿ ನಾಲಗೆ ನೀಡುವಂತೆ || ೨೫ ||

ಕಟಕದೊಳಿದ್ದಾನೆ ಕುದುರೆ ಬೆದರಿ ಲಟ
 ಲಟಿಸುತತ್ತಿತ್ತಲೋಡಿದುವು
 ತಟವನುಚ್ಚಳಿಸಿತು ಕಡಲು ಮಂತ್ರಿಟ್ಟರೆ
 ಘಟದ ಮೊಸರು ಚೆಲ್ಲುವಂತೆ || ೨೬ ||

ಬಿರುಗುಟ್ಟುತಾ ಬಾಣ ಮೋಗಿ ಮಾಗಧನಿದ್ದ
 ಹೊರಗಣೋಲಗದ ಶಾಲೆಯೊಳು
 ನಿರಿಸಿದ ಕಂಭಕೆ ತೊಟ್ಟನೆ ನೆಟ್ಟಿತು
 ಬರಸಿಡಿಲಂತಿರಾರ್ಭಟಿಸಿ || ೨೭ ||

ಝಲ್ಲನೆ ಸಭೆ ಕೆದರಿತು ಹುಲಿ ಬರೆ ಕಂಡು
 ಹುಲ್ಲೆಯ ಹಿಂಡಿನಂದದೊಳು
 ಬಲ್ಲಿದನಲ್ಲವೆ ಮಾಗಧಾಮರನಿದ್ದ
 ನಲ್ಲಿ ತನ್ನಯ ಗದ್ದುಗೆಯೊಳು || ೨೮ ||

ಅಳುಕುಬಿಟ್ಟೊಡನೆಲ್ಲರೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದರು
 ಹಿಳುಕಿನೋಲೆಯ ತನ್ನಿರೆಂದ
 ಅಳುಕುತಳುಕುತೊಬ್ಬನದರೊತ್ತಿಗೆಯ್ದಂದ
 ನೆಳಸಿ ಕೊಟ್ಟನು ಕರಣಿಕಗೆ || ೨೯ ||

ಕರಣಿಕನೋದಿದನೊಡನೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾ
ಪುರುಜಿನೇಂದ್ರನ ಸುಕುಮಾರ
ಗುರುಹಂಸನಾಥಭಾವಕೆ ಸೊಕ್ಕಿದರಿರಾಯ
ಗಿರಿವಜ್ರದಂಡ ಪ್ರಚಂಡ

|| ೨೦ ||

ಮಾರ್ಮಲೆವರಿರಾಯಮೇಘರುಂಝಾನಿಲ
ದುರ್ಮುಖರಾಯಜಜ್ವಾರ
ಕರ್ಮಕೋಳಾಹಳ ವೃತ್ಯುಕೋಳಾಹಳ
ಧರ್ಮಪಾಲಕ ಪ್ರಜಾಪಾಲ

|| ೨೧ ||

ಭರತಚಕ್ರೇಶ್ವರನೊಲವಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಿಂ
ಕರ ಮಾಗಧನಿಗೆ ನಿರೂಪ
ಸರಿತದೊಳಗೆ ನಾಳೆ ಬಂದೆಮ್ಮ ಕಾಣ್ಬುದು
ಪರಮಶಾಸನವೆಂದು ಮುಗಿದ

|| ೨೨ ||

ಕೇಳುತ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ಮಾಗಧನು ಮೈ
ತೂಳವೆದ್ದೊಡುಗಚ್ಚಿದನು
ಸೀಳು ಸೀಳೋಲೆಯ ಸುಡು ಸುಡೆಂದನು ತನ್ನ
ಬಾಳ ಸೀಳ್ದುಡುಸುಡೆಂಬಂತೆ

|| ೨೩ ||

ಹಲ್ಲ ಕಡಿದು ಕಣ್ಣ ಕೆಂಪೇರಿ ತುಂಬುರ
ಗೊಳ್ಳಿಯಂತುರಿ ಛಿಟಿಛಿಟಿಸಿ
ಅಲ್ಲಾಡಿ ಮೀಸೆ ಸೆರೆತು ನೋಡಿ ನುಡಿದನು
ಕೊಲ್ಲುವಂತದನೋದಿದವನ

|| ೨೪ ||

ಎಲ್ಲಿಯ ಭರತಗಿರತನಿವನೆಮ್ಮಬ್ಬಿ
ಯಲ್ಲಿಯ ಭರತವಿಳಿತವೊ
ಚಲ್ಲಬಡುವೆ ತನ್ನ ಸೇನೆಯ ಕರೆಯೊ ನ
ಮೈಲ್ಲ ವ್ಯಂತರಿಗರನೆಂದ

|| ೨೫ ||

ಕಿಂಕರನೆ ನಾನು ತನಗೆ ತನ್ನೋಲೆಯೊಂ
 ದಂಕೆನಿರೂಪವೆ ನನಗೆ
 ಬಿಂಕದ ಕಡಲೊಳಿಪ್ಪವರೊಳು ಪೊಡವಿಯ
 ಡೊಂಕರಿಂತುಸುವುದು ಸೊಕ್ಕೆ

|| ೩೬ ||

ಕೂಪರು ಸಚಿವರಾ ಸಮಯದೊಳವನ ಸ
 ಮೀಸದೊಳಿರ್ದವರವನ
 ಕೋಪ ತಂಪಹಂತೆ ನುಡಿದರು ತಂತ್ರಕ
 ಲಾಪವರಿದು ಕಾರ್ಯವರಿದು

|| ೩೭ ||

ಓಲಗ ಹರಿಯಲಿ ನನಗೆ ಬಿಸನ ಕೊಡು
 ಮೇಲೆಮ್ಮ ನೋಡೆಂದರದನು
 ಲಾಲಿಸಿ ಕುಳಿತನು ಹರಿದುದೋಲಗ ತಮ್ಮೊ
 ಳಾಪೋಚನೆಯ ಮಾಡಿದರು

|| ೩೮ ||

ಮುನಿಸ ಬಿಸುಡು ನಮ್ಮ ನುಡಿಗೇಳು ನೀನರ
 ಮನೆಯೊಳಗಿರು ನಾವು ಮಾಳ್ವೆ
 ಘನತೆಯ ನೋಡು ಭೂತಳವೆಲ್ಲ ಮೆಚ್ಚಿ ನಿ
 ನ್ನನೆ ಕೀರ್ತಿಪಂತೆ ಮಾಡುವೆವು

|| ೩೯ ||

ಎನೆ ನಸುನಕ್ಕನ್ನು ಮುನಿಸಿಲ್ಲ ಪೇಳಿ ನಿ
 ಮ್ಮನುಮಾನವೇನೆಂದು ಕೇಳ್ವೆ
 ಮನಸು ತಂಪಾದುದನರಿದು ಮತ್ತವರು ಮೆ
 ಳನೆ ನುಡಿದರು ಕಾರ್ಯದನುವ

|| ೪೦ ||

ಭರತಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ ದೇ
 ವರದೇವನಾತ್ಮಜನವನ
 ಪರಿಯ ಮಹಾಪ್ರಭು ನೀನೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು
 ಮರುಳು ವ್ಯಂತರರಿದಪರೆ

|| ೪೧ ||

ಬಾಣನಲ್ಲವೆ ನೀನು ನೋಡವನೆಚ್ಚೊಂದು
ಬಾಣ ನೆಟ್ಟಿದೆ ಕಂಭದಲ್ಲಿ
ಕೋಣಿಯೊಳಗೆ ಮುನ್ನ ಲಿಂತಾವನೆಚ್ಚನು
ಕಾಣಬಹುದಕೆ ಕನ್ನಡಿಯೆ

|| ೪೨ ||

ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಕಂಭವ ತಾಗೆಂದು ಬಿಡೆ ಕಂಭ
ದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿತು ಬಾಣ ಬಂದು
ಕೊಳ್ಳಿಸಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪಗೆಯ ತಾಗೆಂದೆಚ್ಚ
ರೊಲ್ಲದೊಲೆವುದೆ ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರ

|| ೪೩ ||

ಓಲೆಯ ಕಟ್ಟೆ ಬಾಣವನೆಸೆವವನುರಿ
ಮಾಲೆಯ ಬಾಣವನಿಡನೆ
ಜ್ವಾಲೆಯನುಗುಳುವ ಚಕ್ರದಿಂದಿಡನೆ ಸ
ಮಾಲೋಚಿಸೆದೆಯೊಳು ನೃಪತಿ

|| ೪೪ ||

ತುಡುಕ ಬೇಕಹುದು ಕಾಳಗವನು ತನಗೆ ತ
ಕ್ಕೈಡಿಯೊಳಗಧಿಕನೊಳ್ಳೆಣಿಸಿ
ಬಡವ ಸೆರೆತು ನೋಡಿ ತಿವಿಯಿಸಿಕೊಂಡ ನಾ
ಣ್ಣು ಡಿಗೈಡಿಯಾಗಲುಬಹುದೆ

|| ೪೫ ||

ಕುಲವೃದ್ಧರಾದಿದ ನುಡಿಯ ಲಾಲಿಸಿ ಚಕ್ರಿ
ಬಲುಶಕ್ತಿವಂತನೆಂದರಿದು
ಕಲಹ ಜಯಿಸದೆಂದು ಕಂಡೆದೆಯೊಳು ಸೋರಿ
ತಲೆಗುಸಿದನು ಮತ್ತೆ ನುಡಿದ

|| ೪೬ ||

ಎಂದರಿನ್ನೇನ ಮಾಡುವವೆಂದನಿದಕೊಲ
ವಿಂದೈದಿ ಚಕ್ರೇಶನಡಿಗಿ
ವಂದನೆಮಾಡುವವೆಂದರಾದೀಶನ
ಕಂದನಲ್ಲವೆಯೆಂದರೊಡನೆ

|| ೪೭ ||

ಒಡಬಟ್ಟನದಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಪ್ತರವನೊಡಂ
ಬಡಿಕೆಗೆ ಬಂದುದಕೊಲಿದು
ಪೊಡವಟ್ಟುಕೊಂಡಾಡಿದರು ನೀತಿಗೇಳ್ವನಾ
ದೊಡೆಯನ ಪೊಗಳದರಾರು

|| ೪೮ ||

ಇತ್ತು ಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಬಾಣವನೆಚ್ಚಮೇ
ಲೊತ್ತಿನ ಸಾರಥಿ ರಥವ
ಒತ್ತಿ ತಿರುಹಿ ಕಟಕಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಸಂ
ಸತ್ತು ಕೈಮಿಗೆ ನಡೆಸಿದನು

|| ೪೯ ||

ಕಟಕವೆಲ್ಲವು ಜಯಜಯಯೆನುತಾ ವಾರ್ಧಿ
ತಟದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ನೋಡುತಿರೆ
ನಟನವನಾಡಿದಂತೆಯ್ತಂದು ರಥದಿಂದ
ಸ್ಫುಟದಿ ಲಂಘಿಸಿದನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೫೦ ||

ಕವಿಗಳು ಕೀರ್ತಿಸೆ ಪಾಠಕರೋದೆ ಹ
ಸ್ತನನೆತ್ತಿ ಭಟ್ಟರುಗ್ಗಡಿಸೆ
ಅವಧಾನ ಪಾದ ಪರಾಕೆಂಬ ವೇತ್ರಾಂಕ
ರವದೊಳೊಯ್ಯನೆ ಪಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟ

|| ೫೧ ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲಬರ ಕೈಸನ್ನೆ ಕಣ್ಣನ್ನೆ
ಮೆಲ್ಲುಸುರಿದ ಬೀಳ್ಕೊಡುತ
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆದೆಲ್ಲರ ಕಳುಹಿ ಭೂ
ವಲ್ಲಭ ಹೊಕ್ಕನು ಗೃಹವ

|| ೫೨ ||

ರಾಣಿಯರೆಲ್ಲ ನಿವಾಳಿಯನಿಟ್ಟಚ್ಚ
ಮಾಣಿಕದಾರತಿಯೆತ್ತಿ
ಪ್ರಾಣೇಶನಡಿಗರಗಿದರೊಂದು ಪರಮ ಕ
ಲ್ಯಾಣವನೇನೆಂಬೆನಾಗ

|| ೫೩ ||

ತೋಯಧಿಯೊಳು ಹೋಗಿ ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನು ತ
ನ್ನಾ ಯತಾಕ್ಷಿಯರೊಳು ನುಡಿದು
ರಾಯ ಮತ್ತು ಚಿತಲೀಲೆಯೊಳಿದನಿಲ್ಲಿಗೆ
ರಾಯಸದಂಬೆಚ್ಚ ಸಂಧಿ

|| ೫೪ ||

ಆದಿರಾಜೋದಯ ಸಂಧಿ

ಉದಯದೊಳೆದ್ದು ಜಿನೇಂದ್ರಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ
ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರನಂತೆ ಸಿಂಗರಿಸಿ
ಮದನದರಾತಿದಲ್ಲಣನು ಹಜಾರವ
ಟ್ಟದೊಳು ಬಂದೋಲಗವಾದ

|| ೧ ||

ಇದರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಗಮಕಿಗಳು ಪಾಠಕರು ಚಿ
ತ್ವದಗದ್ಯಪದ್ಯವನೋದೆ
ಕೆದರುವ ಚಮರಗಳೊಗ್ಗಿ ನೊಳಾ ರಾಜ
ಮದನನಿದ್ದನು ವಿಲಾಸದೊಳು

|| ೨ ||

ಪಾಡುವ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ರಾಗವ
ಪಾಡುಗಾಂಕೆಂಸೊಳಲಿಸುತ
ನೀಡುವೆಲೆಯ ಘೆಗಳೆಯ ಕೊಳುತೊರಗುವ
ಮೂಡಿಯನೊರಗಿ ಮೋಹಿಸಿದ

|| ೩ ||

ಒಂದೊಂದು ರಾಗಕೆ ಮೆಚ್ಚುತ ಪರಮಾತ್ಮ
ನಂದನ ಬಗೆವೃತಿರ್ಪಾಗ
ಮಂದಾಕಿನಿಯೆಂಬ ದಾದಿ ಕುಮಾರನ
ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು ಚಕ್ರಧರಗೆ

|| ೪ ||

ಚಂಡಿಮಾಡಿದನು ಸಣ್ಣರಸು ದೇವರ ಸಭಾ
ಮಂಡಲಕೆಯ್ನೆಂದೆನ್ನ
ದಂಡಿಸಿದರೆ ತಂದೆನೆಂದಿಂತು ದಾದಿ ಮೈ
ಗೊಂಡು ನಂದಳು ಹೊರಸಾರಿ

|| ೫ ||

ಗಲಭೆಯಲ್ಲವು ನಿಂದಿತೆಲ್ಲರಾ ಕುವರನ
ಚೆಲುವನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರಾಗ
ಬಲದ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಮಗನ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂ
ಡೊಲಿದು ಮುದ್ದಾಡಿಸುತ್ತಿದರ್

|| ೬ ||

ತಂದೆಯ ಚಿಲ್ವೆ ತಂದೆಯ ರೂಪೆ ತಂದೆಯೊಂ
ದಂದವೆ ತಂದೆಯ ನೋಟ
ತಂದೆಯಚ್ಚಿ ನೋಳೊತ್ತಿದಂತಿದರ್ನಾ ರಾಜ
ನಂದನ ತಂದೆಯಂಕದೊಳು

|| ೭ ||

ಅರಳೆಲೆ ಮಾಗಾಯ ಕುಂಡಲ ಹಸ್ತದ
ಮುರಿ ಮಣೆಮಯದುಡಿದಾರ
ಬೆರಳುಂಗರ ಗೆಜ್ಜೆಯಂದುಗೆ ಮೆರೆದುವಾ
ಭರತರಾಜೇಂದ್ರನಾತ್ರಜಗೆ

|| ೮ ||

ತೊಡೆಯಮೇಲಿಟ್ಟು ಮಗನ ನೋಡಿ ಮಂಡೆಯ
ತಡಹುತ ಮುತ್ತ ಕೊಡುವನು
ಒಡನೆತ್ತಿ ಕೊಂಡೆದೆ ತುಂಬಲಪ್ಪುವನು ಬೊ
ಟ್ಟಿಡುವನು ಪಣೆಯೊಳಾ ನೃಪತಿ

|| ೯ ||

ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ಗುಡಿಗಟ್ಟ ತಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಚೆ
ಲ್ವಯ್ಯ ಚೆನ್ನ ನೆಯಿಂದೆಂಬ
ಕೆಯ್ಯ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ತೊಡೆಯಮೇಲಿಟ್ಟು ಮ
ತ್ತೊಯ್ಯನೆ ನೋಡಿ ನಗುವನು

|| ೧೦ ||

ತಂದೆಯ ಕೊರಳನದ್ದಪ್ಪುವ ಕಿರುವೆರ
ಳಿಂದ ಕೊರಳ ಮಣೆಗಳನು
ಒಂದೆಂಟು ಹತ್ತೆರಡೆಂದು ತವ್ವೆಣಿಸುವ
ನಂದದಕರಸುಬ್ಬಿ ನಗುವ

|| ೧೧ ||

ಆದಿತಿರ್ಥಂಕರ ಎನ್ನ ಕರ್ಕೀರ್ತಿಯೆಂ
 ದೋದಿಸುವನು ತನ್ನ ಮಗಗೆ
 ಆದಿಂಕರನೆಂಬನಾ ಬಾಲನದಕೆ ವಿ
 ನೋದದಿ ನಗುವನಾ ರಾಯ

|| ೧೨ ||

ಅಣ್ಣ ಚಿದಂಬರಪುರುಷ ಎನ್ನೆಂದಾಗ
 ಬಣ್ಣಿಸಿ ಕಲಿಸಿಕೊಡುವನು
 ಚಿಣ್ಣ ಚಿಂಬರಪೂಸೆಯೆಂಬನದಕೆ ಹೊಟ್ಟೆ
 ಹುಣ್ಣಾಗೆ ನಗುವನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೧೩ ||

ನೋಡಣ್ಣ ಮುಂದಿದ್ದ ರಾರೆಂದು ದೊರೆಗಳ
 ಕೂಡೆ ತೋರುವನು ಬಾಲಕಗೆ
 ನೋಡುತ ಶಿಶು ಹಸ್ತದೊಳು ತೋರದೆಡಗಾಲ
 ನೀಡಿ ತೋರುವುದು ಭೂಭುಜರ

|| ೧೪ ||

ಪಾದದೂಳಿಗದವರೆಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ
 ಪಾದಪದ್ಮದಿ ಸೂಚಿಸಿದನು
 ಆದಿಚಕ್ರಿಯ ಸುತಗದು ಜಾತಿಸಹಜವೆಂ
 ದಾ ದೊಡ್ಡ ದೊರೆಗಳಾಡುವರು

|| ೧೫ ||

ಜಾಣರಲ್ಲವೆ ರಾಜರೆಲ್ಲರಾಲೋಚಿಸಿ
 ಕ್ಷೋಣೇಶನೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದು
 ಕಾಣಿಕೆಯಿಕ್ಕಿದರಾ ಶಿಶುವಿಗೆ ತಮ್ಮ
 ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಕನೀತನೆಂದು

|| ೧೬ ||

ತರಳಗೆ ಕೈಕಾಣ್ಣಿ ಬೇಡವೆಂದನು ಚಕ್ರಿ
 ಧರಣಿಪಾಲರು ಬೇಡಿಕೊಂಡು
 ಇರಬೇಕು ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮಯ ಸೇವೆಯಿಷ್ಟೆಂದು
 ಹರುಷದಿ ಕಾಣ್ಣಿಯಿಕ್ಕಿದರು

|| ೧೭ ||

ಕಳುಹೆಣ್ಣು ನಿನಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಿಕ್ಕಿ ಕೈಮುಗಿ
 ದೆಳಿಸಿ ನಿಂದಿದರ್ನಂದ
 ತಲೆಯಾಲೆದೊಲೆದು ಕೈಯಾಡಿಸಿ ಕಳುಹಿತಾ
 ಯೆಳೆಗೂಸಿಗದು ಜಾತಿಸಹಜ

|| ೧೮ ||

ಅಂತಲ್ಲವಣ್ಣು ವೀಳೆಯವ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲರ
 ಸಂತೋಷದೊಳು ಕಳುಹೆಂದ
 ತಾಂ ತೆಗೆದವರ ಮೇಲೆಲೆಯ ಚೆಲ್ಲಿತು ಶಿಶು
 ಮುಂತೆಲ್ಲ ಕುಳಿತರರ್ತಿಯೊಳು

|| ೧೯ ||

ಈ ರಾಶಿ ಹೊನ್ನ ಸಿನ್ನಾ ಗಿರ್ವವಣ್ಣಯೆಂ
 ದಾರೆಯ್ದನಾ ಪುತ್ರನೊಳಗ
 ಸಾರೆನಿಂದಿದರ್ ಸೇವಕರ ತೋರಿತು ಶಿಶು
 ಭೂರಾಮ ವಿಸ್ಮಯಬಟ್ಟ

|| ೨೦ ||

ಬೀಜಕೆ ಬಿಡುವುದ ಹೀಚಿನೊಳರಿಯೆಂಬು
 ದೀ ಜಗದೊಳಗುಳ್ಳ ಗಾದೆ
 ರಾಜ ನಿನ್ನ ಉಗನೊಳ್ತೋರಿತೀತನೆ ಚಾಗಿ
 ರಾಜಾಗ್ರಣಿಯೆಂದರೊಸೆದು

|| ೨೧ ||

ಬುಧರಿಗೆ ಸೇವಕರಿಗೆ ಹೊನ್ನ ಕೊಡಿಸಿ ವಾ
 ಜ್ರಧುರಗೋಷ್ಠಿಯೊಳೊಪ್ಪುವಾಗ
 ಒದರಿತಾ ದಿಕ್ತಟವೆನೆ ನಾದ್ಯರವದಿ ಮಾ
 ಗಧನ ಬರವು ತೋರಿತೊಡನೆ

|| ೨೨ ||

ಮಂದಾಕಿನಿಯ ಕರೆದು ಕುವರನ ಕೊಟ್ಟು
 ಮಂದಿರಕವಳ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು
 ಮಂದರದಂತೆ ತಾನೋಲಗವಾದನು
 ಮಂದಿಯಿದ್ದು ದು ಗಮಕದೊಳು

|| ೨೩ ||

ರಾಹುಮುಖನು ದೊಡ್ಡ ಕಂಗಳವನು ದೀರ್ಘ
 ದೇಹಿ ಡೊಳ್ಳೊಡಲ ಕರಿಕನು
 ಸಾಹಸಿ ಮಾಗಧ ಮಣಿಮಯಾಭರಣದ
 ಮೋಹರದೊಳು ಬರುತಿರ್ದ

|| ೨೪ ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ ಮೈಯೋಸರಿಸಿ ಕುಗ್ಗು
 ತೊಲ್ಲಗೊತ್ತಿಗೆ ಬರುತಿಹನ
 ದಳ್ಳಿಸುತಿಹ ಕೋಪದಿಂದ ಭೂಪತಿ ನೋಡಿ
 ಸೊಲ್ಲಿಸಿದನು ಕಠಿಣದೊಳು

|| ೨೫ ||

ಇವನೊ ಮಾಗಧನೆಂದು ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಗಳ
 ನವನೀಶನೊಲಿದು ಕೇಳಿದನು
 ಇವನೀಗ ಸ್ವಾಮಿ ಮಾಗಧನು ದೊಡ್ಡವನು ನೀ
 ನವಧರಿಸೆಂದರಾಗವರು

|| ೨೬ ||

ಎಲವೊ ಮಾಗಧ ನಿನ್ನೆ ಹಿರಿದಾಗಿ ಪಂಥವ
 ಕೆಲದೆ ಕೊಂಡಹುದೊ ಗುಲಾಮ
 ಜಲಧಿಯೊಳಿದ್ದೆನೆಂಬ ಸೊಕ್ಕೆ ನಿನಗೊಂದು
 ಯೆಳೆಮೀಸೆ ತಿದ್ದುತ ನುಡಿದ

|| ೨೭ ||

ಗಡಗಡನಾಗಳೆ ನಡುಗಿದದಕ್ಕೈಬಲ
 ಯೆಡದಕ್ಕೈಯೊಳು ತನ್ನ ಬಾಯ
 ಬಡಿದುಕೊಂಡನು ತಪ್ಪುತಪ್ಪೆನ್ನ ರಕ್ಷಿಸೆ
 ನೋಡೆಯೆಯೆಂದೆನುತಡ್ಡಗೆಡೆದ

|| ೨೮ ||

ನಕ್ಕನು ಚಕ್ರಿಯೇಳೇಳಂಜಬೇಡೆಂದ
 ದಿಕ್ಕನೆದ್ದಿವ ಮುಂದೆ ನಿಂದು
 ಮುಕ್ಕೊಡೆಯೊಡೆಯನಾತ್ಮಜ ನಿನ್ನ ಕಂಡಾರ
 ಸೊಕ್ಕುಡುಗದು ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದ

|| ೨೯ ||

ಭಾವಿಯೊಳಗೆ ಕಪ್ಪೆ ಬಾಳ್ವಂತೆ ನಾವೊಂದು
ದೀವಿಯೊಳಿದ್ದ ವರೈಸೆ
ದೇವ ಸಿನ್ನಯ ತೇಜದೇಳೆಯ ಬಲ್ಲೆವೆ
ಗಾವಿಲರೆಂದರೇನಾಯ್ತು || ೩೦ ||

ಭೋಗ ಯೋಗದೊಳಿದ್ದು ಮುಕ್ತನಾಗುವ ಮೋಕ್ಷ
ಭಾಗಿಗಾರಣೆ ಸಿನಗೆಂದು
ಮಾಗಧೇಂದ್ರನು ನಿಂದು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಭಟ್ಟ
ಮಾಗಧರಂತೆ ಕೀರ್ತಿಸಿದ || ೩೧ ||

ಭೂಮಿಪಾಲರು ರಾಜಪುತ್ರರದಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ
ಸ್ವಾಮಿಗುಳ್ಳುದನು ಕೀರ್ತಿಸಿದೆ
ಸ್ವಾಮಿಹಿತನನು ನೀನೆಂದು ಪ್ರೇಮದಿ ಮಾಗ
ಧಾಮರೇಂದ್ರನ ಪೊಗಳಿದರು || ೩೨ ||

ಅಷ್ಟರಮೇಲೆ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನವನಿಗ
ಭೀಷ್ಟದೊಳಾಸನಗೊಡಿಸಿ
ಕಷ್ಟನಲ್ಲುತ್ತಮನೈ ನೀನು ಕುಳ್ಳರೆಂ
ದಿಷ್ಟು ವಾಕ್ಯವನೊಲ್ಲು ನುಡಿದ || ೩೩ ||

ಬದುಕಿದೆ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದದಕೆ ಸಂತಸಬಡು
ತೊದಗಿ ನಿವಾಳಿಯನಿಟ್ಟ
ಇದು ಕಾಣ್ಕೆಯೆಂದು ಜಾಳಿಗೆಯನೊಡೆದು ಹೊನ್ನ
ಬುದಿಬುದಿನಡಿಗಳ್ಗೆ ಸುರಿದ || ೩೪ ||

ಬಾರೈ ಮಾಗಧಯೆಂದು ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಗಂ
ಭೀರವಾಕ್ಯದೊಳೊಲ್ಲು ಕರೆದು
ಧಾರಿಣಿಗುತ್ತಮವೆನಿಸ ಭೂಷಣಗಳ
ನಾ ರಾಯನುಡುಗೊರೆಯಿತ್ತು || ೩೫ ||

ಅಡಿಗರಗಿಸಿಕೊಂಬ ತೇಜವೊಂದಲ್ಲದೆ
 ಒಡನೆಯಾಸೆಯೆ ಚಕ್ರಧರಗೆ
 ಒಡನಿದ್ದ ನೃಪರೆಲ್ಲ ತಲೆದೂಗುವಂತವ
 ಗುಡುಗೊರೆಯಿತ್ತು ಮನ್ನಿಸಿದ

|| ೩೬ ||

ಭವನವ ಹೊಕ್ಕಾನ್ವ ಬಪ್ಪನೆನ್ನ ಹ ನಾಳಿ
 ನವನಿರಲೆಂದು ಮಾಗಧನು
 ಧ್ರುವಗತಿಯೆಂಬನ ಕರೆಸಿ ಕಾಲಿರಗಿಸಿ
 ಅವನೀಶಗೊಪ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟ

|| ೩೭ ||

ಪಾದಕೆರಗಿ ಮಂತ್ರಿಸಹಿತ ಮಾಗಧನತ್ತ
 ಹೋದನು ಗೆದ್ದೆ ಹೋಯೆನಲು
 ಅದುದು ಸಭೆಗೆಲ್ಲ ಪರಮಸಂತೋಷ ಭಾ
 ಗ್ಯೋದಯನಿದ್ದನುಬ್ಬಿನೊಳು

|| ೩೮ ||

ಜಿನಜಿನ ಏನೆಂಬೆನಷ್ಟರಳೊಬ್ಬ ಮಾ
 ನಿನಿ ರಾಯನರಮನೆಯಿಂದ
 ಘನಕುಚ ಕುಣಿವುತ ನಗುತೋಡಿಬಂದು ರಾ
 ಯನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದಳುಬ್ಬಿನೊಳು

|| ೩೯ ||

ಚಿತ್ತೈಸು ದೇವ ದೊಡ್ಡೊಸಗೆ ಕುಮಾರನು
 ತೃತ್ತಿಯಾದನು ನಿವಗಿಂದು
 ಉತ್ತಮೋತ್ತಮನೆಂದರವಳಿಗಾಗಳೆ ಮೆಚ್ಚಿ
 ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವ ಕೊಟ್ಟ

|| ೪೦ ||

ಒಸೆದು ಮತ್ತವಳನೊತ್ತಿಗೆ ಕರೆದಾವಳು
 ಬೆಸಲಾದಳೆಂದು ಕೇಳಿದನು
 ಕುಸುಮಾಜಿಯರು ಸುಕುಮಾರನ ಪಡೆದರೆಂ
 ದುಸುರಿದಳವಳು ಕರ್ಣದೊಳು

|| ೪೧ ||

ತೋರಣಗಟ್ಟಿತು ಗುಡಿಯೆದ್ದು ಕಟಕದಿ
ಭೋರೆಂದು ವಾದ್ಯ ಮೊಳಗಿತು
ಧಾರಿಣಿ ಮುಟ್ಟಿತಾಗಳೆ ಚಕ್ರಗಿಂದು ಕು
ಮಾರನೊಗೆದನೆಂಬ ವಾರ್ತೆ

|| ೪೨ ||

ಇದ್ದ ವರೆಲ್ಲರನುಚಿತದಿ ಬೀಳ್ಕೊಡು
ತೆದ್ದನು ಜಿನ ಶರಣೆನುತ
ಹೊದ್ದಿದನೊಲವಿಂದ ಹೆರುಗೆಯ ಮನೆಯನು
ಮುದ್ದಿನ ಮಗನ ನೋಡಿದನು

|| ೪೩ ||

ನಸುನಾಣ್ಣು ತೀಕ್ಷ್ಣಿಸಿ ತಲೆವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್
ಕುಸುಮಾಜಿಯೊತ್ತಿ ನೊಳೆಸೆವ
ಹಸುಳೆಯ ನೋಡಿ ಸಿದ್ಧೋ ರಕ್ಷತೆಂದು ಸಂ
ತಸದಿಂದ ಮಗುಳ್ಳ ನಲ್ಲಿಂದ

|| ೪೪ ||

ಅರಸಿಯರೆಲ್ಲರು ನಲಿದಾಡುತ್ತೆಯ್ದು
ಪುರುಷನಸ್ತ್ರಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು
ವರಸುತನಾದನೆಂದುಲಿವುತೊಪ್ಪಿದರೊಂದು
ಪರಮ ಸಂಭ್ರಮವನೇನೆಂಬೆ

|| ೪೫ ||

ದಾನಾಭಿಷೇಕ ಪೂಜೆಗಳ ನಾಡೊಳಗೆ
ಪ್ರಧಾನ ಸೂಚಿಸಿ ನಡೆಸಿದನು
ಸೇನೆಯೊಳಗೆ ಸೇನಾಪತಿಯು ನಡೆಸಿದನೇ
ನಾ ನೃಪನೈಸಿರಿ ಬಡವೆ

|| ೪೬ ||

ಆ ದಿನದೊಳು ಜಾತಕರ್ಮವ ಮಾಡಿಸಿ
ದ್ವಾದಶದಿನದೊಳು ನೃಪತಿ
ಆದಿಜಿನನ ಪೆಸರವನಾದಿರಾಜನೆಂ
ದಾದರ ಮಿಗೆ ನಾಮವಿಟ್ಟ

|| ೪೭ ||

ನಾಮಕರ್ಮದ ದಿನದೊಳು ಮಾಗಧನು ತನ್ನ
 ಸೀಮೆಯ ಸಂಪತ್ತು ಗೂಡಿ
 ಸ್ತೋಮದುಲುಪೆಗೂಡಿ ಸಂಭ್ರಮದೊಳು ಬಂದು
 ಭೂಮಿಪತಿಯ ಕಂಡನೊಸೆದು || ೪೮ ||

ಮುಂದಣ ಪಯಣಕೆ ಬಹೆನೆಂದು ಹೋಗಿ ನೋ
 ಡಿಂದಿಲ್ಲಿಗಿವನೊದಗಿದನು
 ಎಂದೆಂದಿಗೆಮಗೆ ಮಾಗಧನೆ ಮಹಾ ಹಿತ
 ನೆಂದು ನುಡಿದನಾ ಚಕ್ರೇಶ || ೪೯ ||

ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡಾನು ಕಡಲೊತ್ತಿನೊಳು ಕೇಳ್ತೆ
 ಸಲಿಕುಮಾರೋದಯೋತ್ಸವವ
 ಉಲುಪೆಸಹಿತ ಬಹೆನೆಂದೂರ್ಗೇ ಹೋದೆನಾ
 ಗಳೆ¹ ಮಗುಳ್ಳನೆ¹ ಯೆಂದನವನು || ೫೦ ||

ಹೋಗು ನಿನ್ನಯ ನಾಳಿನವನ ಕರೆದುಕೊಂಡು
 ಸಾಗರದೊಳಗೆ ತೆಪ್ಪಿರು
 ಆಗಲೆ ಸಂದಿತೆನ್ನೊಲಗವೆಂದನು
 ಮಾಗಧೇಂದ್ರಗೆ ರಾಯ ಮೆಚ್ಚಿ || ೫೧ ||

ಸುಡು ಸುಡು ನಾಡಿನೊಳೇನುಂಟು ಸಿರಿ ನಿನ್ನ
 ಪಡೆಯೊಳಿಪ್ಪದೆ ಭಾಗ್ಯವೆನಗೆ
 ಬಿಡೆನಿನ್ನು ನಿನ್ನ ಡಿಗಳನೆಂದನವನಾರು
 ಬಿಡುವರಾ ಸೊಬಗನ ಕಂಡು || ೫೨ ||

ಹುಟ್ಟಿದ ಶಿಶುವಿಷ್ಟು ಬಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಸಂ
 ಘಟ್ಟಿಸಿ ದಂಡು ತೆರಳದೆ
 ಬಿಟ್ಟ ಬೀಡಿನೊಳಾರು ತಿಂಗಳಿದ್ದನು ಹೊಸ
 ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿಪ್ಪ ತೆರದಿ || ೫೩ ||

ವರತನುಸಾಧ್ಯ ಸಂಧಿ

ಅರು ತಿಂಗಳಮೇಲೆ ದಂಡೆದ್ದುದಲ್ಲಿಂದ
ಚೀರಿಟ್ಟು ಭೇರಿ ಸೂಳೈಸೆ
ತೋರಲೆತ್ತಿದುವು ಪತಾಕೆ ಟಿಕ್ಕೆಯು ಬಾನ
ಕೇರಿತು ಪಡೆಯ ಕಾಲ್ದೊಳು

|| ೧ ||

ಮುಖರ ಮಾಗಧನ ಮೂಡಣ ವಾರ್ಧಿಯೊಳು ಗೆಲ್ಲು
ನಿಖಿಳಸೇನೆಯ ಕೂಡಿಕೊಂಡು
ಸುಖಿಗಳೊಡೆಯ ಕಡಲೊತ್ತುನಿಡಿಯ ತೆಂಕ
ಮುಖವಾಗಿ ದಂಡೆತ್ತಿ ನಡೆದ

|| ೨ ||

ಒಂದು ರಥದೊಳು ಕಿರಿಯ ಕುವರನ ತೊಟ್ಟ
ಲೊಂದು ರಥದೊಳು ದೊಡ್ಡಣುಗ
ಮಂದಾಕಿನಿಯ ತೊಡೆಮೇಲೇರಿ ಬರೆ ಬಂದು
ದಂದರ್ಕಕ್ಕೀರ್ತಿಯ ಪೌಜು

|| ೩ ||

ಮಾಗಿಯ ಬೇಸಗೆಯನು ಮಳೆಗಾಲವ
ನೀಗುತ್ತಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ
ಸಾಗಿ ಹಲವು ಪಯಣದಮೇಲೆ ತೆಂಕಣ
ಸಾಗರವನು ಬಂದು ಕಂಡ

|| ೪ ||

ಪಾಳೆಯ ಬಿಟ್ಟಿತು ಕಡಲೊತ್ತಿನೊಳು ಮುನ್ನ
ಪೇಳಿದಷ್ಟುಗಲಮದ್ದದೊಳು
ಸಾಲುಮಾತೇನು ಮುನ್ನಿನ ತೆರದೊಳು ಗೃಹ
ಜಾಲ ನಿರ್ಮಿಸಿತು ಸರ್ವರಿಗೆ

|| ೫ ||

ಕರೆಯೊಳು ನಿಂದು ರಾಜೇಂದ್ರ ಮಾಗಧನೆಲ್ಲಿ
 ಕರೆಯೊಯೆನ್ನ ದ ಮೊದಲ್ಬಂದು
 ಕರವ ಮುಗಿದು ಮುಂದೆ ಮಾಗಧ ನಿಂದನು
 ಭರತೇಶ ನುಡಿದನಂತೆಂದು

|| ೬ ||

ಎನ್ನೆ ಮಾಗಧ ವರತನು ವ್ಯಂತರ
 ನೀ ನೀರ ನಡುಕುರುವದೊಳು
 ತಾನು ಕುರುಬರಂತೆ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿಹನಲ್ಲೆ
 ನೀನವನೊಳಗ ಬಲ್ಲಿಯಲ್ಲೆ

|| ೭ ||

ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದೆಮ್ಮ ಕಾಣ್ಬನೊ ಬಾರದೆ
 ಹೆಮ್ಮೆಯೊಳಿಪ್ಪನೊ ಅವನ
 ಸೊಮ್ಮನು ಹೇಳೆಂದರವನು ಚಕ್ರೇಶನ
 ಸಮ್ಮುಖದೊಳಗಿಂತು ನುಡಿದ

|| ೮ ||

ದೇವ ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ವೆಗ್ಗಳವಿಳಿಯೊಳಿ
 ಲ್ಲಾ ವರತನು ತಾನು ಸುಮುಖ
 ಸೇವೆಗೆ ನಾಳೆ ನಾನೊಡಗೊಂಡು ಬಪ್ಪೆನಿ
 ದಾವ ಗಹನ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದ

|| ೯ ||

ಅದರೊಳ್ಳಿತು ಪೋಗು ನಾಳೆ ಬಾರೆಂದು ನಿ
 ವೇದಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನವನ
 ಅದರದಿಂದುಳಿದವರ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರ
 ಮೋದಿ ಹೊಕ್ಕನು ರಾಜಗೃಹವ

|| ೧೦ ||

ಸ್ನಾನ ದೇವಾರ್ಚನ ಭೋಜನ ಶಯನ ಲೀ
 ಲಾನುವರ್ತನದೊಳಾ ದಿನವ
 ಮೀನಲೋಚನೆಯರ ಮೇಳದೊಳರಸನ
 ನೂನವೆಂದಿನೆ ನೂಂಕಿ ಕಳೆದ

|| ೧೧ ||

ಬೆಳಗಾಗೆ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವ ತೀರ್ಚಿ ಬಂದು ಸ
 ಲ್ಲಲಿತದೊಳೊಲಗವಾದ
 ಇಳೆಯರಸುಗಳು ಕಾಣೈಯನಿಕ್ಕಿ ಕಂಡು ಮುಂ
 ದೆಳಸಿ ಕುಳ್ಳಿದರೊಪ್ಪದೊಳು

|| ೧೨ ||

ಮೊಡ್ಡ ಭೂಭುಜರನೀಕ್ಷಿಸುತ ಗಾಯಕತತಿ
 ಗೆಡ್ಡವಾಗಿರೆ ಮೆಚ್ಚುಗೊಡುತ
 ಒಡ್ಡೊಲಗಗೊಟ್ಟು ಕಡೆಯ ಹಜಾರದೊ
 ಳೊಡ್ಡದೋರಿದನಾ ನೃಪತಿ

|| ೧೩ ||

ಅದಿಜನನ ನೆನೆಯುತ ಹಂಸನಾಥನ
 ಭೇದಿಸಿ ಬಗೆವುತಿರ್ಪಾಗ
 ಆದಿರಾಜನನೊಬ್ಬ ಗಂಧಮಾಧವಿಯೆಂಬ
 ದಾದಿ ತಂದಿತ್ತಳಾ ನೃಪಗೆ

|| ೧೪ ||

ತೊಡೆಯ ಮೇಲಾದಿರಾಜನನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೈ
 ದಡಹುತ ನೃಪತಿ ನೋಡುತಿರೆ
 ಸಡಗರದಿಂದರ್ಕ್ಕೀರ್ತಿ ಸಿಂಗರಿಸಿ ಕಾ
 ಲ್ನಡೆಯೊಳೆಯ್ದೆರುತ್ತಿದನಾಗ

|| ೧೫ ||

ಕಾಸೆ ಚಲ್ಲಣ ನಡುವಿನ ಸಣ್ಣ ಜನದಾಡೆ
 ಮಾಸಾಳು ಕುಲ್ಲಾಯಿ ತಿಲಕ
 ಪ್ರಸಿದ ಗಂಧ ತಾವುಜ ಕುಡುಕಿನೊಳು ತೋ
 ಳೈಸುತ ಬರುತ್ತಿದನಾಗ

|| ೧೬ ||

ಕಾಣುತ ರಾಯನರಿದನಿದು ಬಿನದಕೆ
 ರಾಣಿಯರಿಟ್ಟೆಂದವೆಂದು
 ಹೊಣೆಸಿ ತಾನೆಮ್ಮನೋಲೈಸಲೆಂಬ ಬಿ
 ನ್ನಾಣವೆಂದೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದನಾಗ

|| ೧೭ ||

ಅಣ್ಣಾ ಜಿಬಹಾಗ ಕುಳಿತಿರಲಾಗದೇ
 ಆಣ್ಣಾ ಯೆಂದನು ಚಿಕ್ಕಮಗನ
 ಪೊಣ್ಣನಾ ಮಗನೆದ್ದ ನೊಡನೆ ಕೈಮುಗಿಯೆಂದು
 ಬಣ್ಣಿಸಿಕೊಡಲು ಕೈಮುಗಿದ

|| ೧೮ ||

ಕಿರಿಯ ಕೈಮುಗಿಯೆ ಕೈಸನ್ನೆಯೊಳ್ಳಿ ಲಿಸುತ
 ಮೆರೆವ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿ
 ಕಿರುರತ್ನ ಪೊಂದ ಕಾಣೈಯನಿಕ್ಕಿ ಕೈಮುಗಿ
 ದುರೆ ತಂದೆಯೊತ್ತಿ ನೊಳ್ಳಿದ

|| ೧೯ ||

ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿಯ ಕಾಣುತ್ತಾದಿರಾಜನು ಕೂಡೆ
 ಮಾರ್ಕೊಂಡು ಸೇವೆಗಿಚ್ಚೈಸಿ
 ಬೇರ್ಕೆಗೈದೊಡನೆ ಕುಪ್ಪಸವ ಬೀಸಾಡಿ ಸ
 ಮರ್ಕೆಯೊಳಾಯತವಾದ

|| ೨೦ ||

ತೊನೆದಣ್ಣನಿಟ್ಟ ಕುಲ್ಲಾಯಿ ಚಲ್ಲಣ ಕಾಸೆ
 ಯನು ಜವದಾಡೆಯ ನೋಡಿ
 ತನಗಂತು ಬೇಕೆಂದು ನಡುವ ಮಂಡೆಯ ಮುಟ್ಟಿ
 ಜನಕಗೆ ತೋರಿ ಕಾಡಿದನು

|| ೨೧ ||

ಎನರ್ಕಕೀರ್ತಿಯಲ್ಲವೆಂಬನೋಲೈಸೆ
 ನೀನೊಡಂಬಡಬಹುದಣ್ಣ
 ನೀನಾದಿರಾಜ ನನ್ನ ಪ್ಪಾಜಿಯಲ್ಲವೆ
 ನಾನಂಜುವೆನು ಕುಳ್ಳಿರೆಂದ

|| ೨೨ ||

ಅದನವ ಕೇಳನಳುವನು ಚಂಡಿಯ ಮಾಳ್ವ
 ನದಕೊಬ್ಬ ಗಣಬದ್ಧಗರಸು
 ಪದೆದು ಸೂಚಿಸಲವ ಸಿಂಗರಿಸಿದನು ಬೇ
 ಗದೊಳರ್ಕಕೀರ್ತಿಯಂದದೊಳು

|| ೨೩ ||

ಬಲದ ದಿಕ್ಕಿನೊಳು ತಾನಣ್ಣನಂದದೊಳು ನಿಂ
ದೊಲವಿಂದ ಸಿತನನೀಕ್ಷಿಸುತ
ಒಲೆಯದುಲಿಯದೆ ಗಂಭೀರದೊಳರೆ ನೋಡಿ
ತಲೆತೂಗಿದರು ಸರ್ವನೃಪರು

|| ೨೪ ||

ಕುಳ್ಳಿರೈ ಬಾಲಕರಿವರೆದ್ದರೇಕೆ ನೀ
ವೆಲ್ಲರೆದ್ದಿರಿಯೆಂದು ನೃಪರ್ಗೆ
ಸಲ್ಲಾಪದೋರಿದನೀ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವ
ನೆಲ್ಲಿ ಕಂಡವೆಂದರವರು

|| ೨೫ ||

ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ನಿಂದು ನಮ್ಮನೋಲೈಸಿದ
ರಿಂದಿನರ್ಗೇನು ಸಂಬಳವೈ
ಅಂದವರಿದು ದಳಪತಿ ವೇಳು ಮಂತ್ರಿ ವೇ
ಳೆಂದು ರಾಜೇಂದ್ರ ಕೇಳಿದನು

|| ೨೬ ||

ಘಳಿಗೆಗೆ ಕೋಟಿ ವಿತ್ತವ ಹಿರಿಯರಸಿಗೆ
ಸಲಿಸಬೇಕೆಂದನಾ ಮಂತ್ರಿ
ಒಲಿದರೆ ಕೋಟಿಯು ಚಿಕ್ಕರಸಿಗೆ ಕೂಡ
ಸಲುವುದೆಂದನು ದಂಡನಾಥ

|| ೨೭ ||

ಆಗಲಿ ಘಳಿಗೆಗೊಂದೂವರೆ ಕೋಟಿಯ
ನೀಗ ನೀವಿವರಿಗೆ ಸಲಿಸಿ
ಈ ಗಣಿತದೊಳೆ ಮುಂದೋಲೈಸಿದಾಗ ಲೇ
ಸಾಗೀವುದೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ

|| ೨೮ ||

ಸಾಕೆನ್ನು ಬನ್ನಿರೈ ಜಾತಿವೀರರಿರಿಯೆಂ
ದಾ ಕುಮಾರಕರನಿಬ್ಬರನು
ಭೂಕಾಂತನೆರಡು ತೋಳಿಂದಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರ್ತಿ
ಯೋಕುಳಿಯಾಡಿದನೊಡನೆ

|| ೨೯ ||

ಕರೆದಾದಿರಾಜನ ಗಂಧಮಾಧವಿಯ ಕೈ
 ಗರಸನಿತ್ತೊಡನೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ
 ಹಿರಿಯ ಕುವರನ ಮಂದಾಕಿನಿಗೊಪ್ಪಿಸು
 ತರಮನೆಯತ್ತ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ || ೩೦ ||

ಜಲನಿಧಿಯೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದು ವಿನೂನದಿಂ
 ದಿಳಿದು ಮಾಗಧನಂತೆ ತಾನು
 ತಳಿ ಚವರವ ಮಾಣ್ಣು ವರತನು ಕಾಲ್ನಡೆ
 ಯೊಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನೋಜೆಯೊಳು || ೩೧ ||

ಇತ್ತರವಿಡಿದ ರಾಜರ ನಡುವನನೀಶ
 ನೊತ್ತಿ ಗೊಯ್ಯಾರದೊಳೆಯ್ದೆ
 ಚಿತ್ತೈಸು ವರತನುವಿನನೀಗ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂ
 ದೆತ್ತಿ ಕೈಮುಗಿದ ಮಾಗಧನು || ೩೨ ||

ಭಕ್ತಿಯೊಳ್ವರತನು ಪೊಸನಿವಾಳಿಯನಿಟ್ಟು
 ಮೊತ್ತಿಕಂಗಳ ಹಸ್ತತುಂಬಿ
 ಶಕ್ತರಾಜೇಂದ್ರನ ಪಾದಪದ್ಮಗಳಿಗೆ
 ಯುಕ್ತಿಯೊಳಭಿಷೇಕಗೈದ || ೩೩ ||

ಚಕ್ರೇಶನರಿದನೀ ವರತನು ಸುಮುಖನು
 ವಕ್ರಿಯಲ್ಲಿಂದು ಮೆಚ್ಚಿದನು
 ಸುಕ್ರಮವಾಯ್ತು ನೀ ಬಂದುದೇಳೇಳೆಂದು
 ಪಕ್ರಮವಾಕ್ಯದೋರಿದನು || ೩೪ ||

ಇತ್ತ ಬಾರೈ ವರತನುನಾಮಯೆಂದು ತ
 ನೊತ್ತಿಗೆ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕರೆದು
 ಇತ್ತನಾಭರಣ ದಿವ್ಯಾಂಬರಗಳ ನೋಳ್ವ
 ಮೊತ್ತದ ನೃಪರರ್ತಿನಾಡೆ || ೩೫ ||

ನಿಂದಮಾತ್ರವೆ ನಿನ್ನೆ ಮಾಗಧಾಂಕಿತನ ಹೋ
ಗಿಂದಟ್ಟಿದೆವು ಹೋದನಹುದು
ಚಿಂದಗಾಣಿಸಿದನು ಕಾರ್ಯವ ಬಳಲಿದ
ನೆಂದೊಳ್ಳ ನುಡಿದನಾ ನೃಪತಿ

|| ೩೬ ||

ವ್ಯಂತರ ಮುಖ್ಯರಿನ್ನಾರು ಬಂದರು ನಿನ್ನ
ಪಿಂತಣೋಲಗ ಸಲ್ಪದವರ್ಗ
ಮುಂತಣ ತೇಜ ಮನ್ನಣೆ ನಿನ್ನದೆಂದು ಭೂ
ಕಾಂತ ನುಡಿದನೆಲ್ಲರೊಸೆಯೆ

|| ೩೭ ||

ಆ ನೃಪ ತಾನಿಟ್ಟ ಹಾರವ ಕೊಟ್ಟನ
ನೂನ ಭೂಷಣವ ಬೇರಿತ್ತ
ಏನ ಕೊಡನು ಚಕ್ರಿ ವ್ಯಂತರಾಗ್ರಣಿಯೆಂದು
ಪೀನಬಿರುದ ಕೊಟ್ಟನೊಡನೆ

|| ೩೮ ||

ಬೀಡಿಗೆ ಹೋಗು ವಿಶ್ರಮಿಸೆಂದು ವಿನಯವ
ನುಡಿದನೊಡನೆ ಮಾಗಧಗೆ
ಕೂಡೆ ಪಾದಕೆ ಮಣಿದನು ಪುರೆಯಿಡೆ ನಲಿ
ದಾಡುತೆಯ್ದಿದನವನತ್ತ

|| ೩೯ ||

ಮತ್ತುಳಿದಿಲ್ಲರನುಚಿತದಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು
ಚಿತ್ತಮೊಳರುಹನ ನೆನೆದು
ಮುತ್ತಿನ ಗದ್ದುಗೆ ಯಿಂದೆದ್ದು ಹೊಕ್ಕನಾ
ಚಿತ್ತಜೋಪಮನು ಮಂದಿರವ

|| ೪೦ ||

ಅಂತಃಪುರದ ಪೆಂಗಳುಗೂಡಿ ತನ್ನಯ
ಸಂತಾನಗೂಡಿ ಭೋಗಿಸುತ
ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲದಿನಸವಲ್ಲಿದ್ದ ನೋ
ರಂತಾತ್ಮಭಾವನೆವೆರಸಿ

|| ೪೧ ||

ಬೆಳೆದುದನರಿದರ್ಕಕೀರ್ತಿ ರಾಜಗೆ ರಾಜ
 ಕುಲಮೆಚ್ಚಲೊಂದು ದಿನದೊಳು
 ಸುಲಲಿತ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಕಲ್ಯಾಣವ
 ನಿಳಿ ಪೊರೆಯಿಡಲೆಸಗಿದನು

|| ೪೨ ||

ಹಿಂದರ್ಕಕೀರ್ತಿಯ ಪೌಜೆಂಬ ನುಡಿಯಿದ್ದು
 ದಿಂದದು ಮಾಣ್ಡು ಕೂಡೆ
 ಮುಂದಾದಿರಾಜನ ಪೌಜೆಂದು ಸತಿಯರ
 ಸಂದೋಹಕಾಯ್ದೊಂದು ವಾರ್ತೆ

|| ೪೩ ||

ಪುರುಹೂತ ದಿಕ್ಕಿನ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನ
 ಶರಧಿಪಾಲರ ಗೆಲ್ಪು ನೃಪತಿ
 ವರುಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಲೆಳಸಿದ್ದ ನಿಲ್ಲಿಗೆ
 ವರತನುಸಾಧ್ಯದ ಸಂಧಿ

|| ೪೪ ||

ಪ್ರಭಾಸಾನುರಚಿತ್ಸ ಸಂಧಿ

ಪೊಡವಿಯಾಗಸ ನಾದನುಯವಾಗುವಂತೆತ್ತಿ
ಬಡಿದು ಬಲ್ಲೇರಿ ಸೂಳ್ಕೈಸಿ
ಪಡುವಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖವಾಗಿ ದಂಡೆತ್ತಿ
ನಡೆದನಾ ರಾಜನಾರ್ತಾಂಡ

|| ೧ ||

ತಾವರಿದಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿಡುತೆಯ್ದು ವಾಗೊಂದು
ಪಾವನಮಪ್ಪ ತಾಣದೊಳು
ಭೂವರಾಗ್ರಣೆಯ ಪೆಂಡಿರೊಳೊರ್ವ ಚಂದ್ರಿಕಾ
ದೇವಿ ಪೆತ್ತಳು ವರಸುತನ

|| ೨ ||

ಎಸಗಿತಾಗಳೆ ಗುಡಿತೋರಣವಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಮಸಗಿತು ವಾಡ್ಯನಿನಾದ
ದಿಸೆತುಂಬಿ ಬಿಟ್ಟ ಸೇನೆಯೊಳು ಕುಮಾರನಾ
ದೊಸಗೆ ಹಬ್ಬಿತು ಚಕ್ರಧರನ

|| ೩ ||

ಭೂಮೀಶ ಜಾತಕರ್ಮವನೆಸಗಿಸಿ ಮತ್ತೆ
ನಾಮಕರ್ಮದ ದಿನಸದೊಳು
ಪ್ರೇಮದಿ ಪೆಸರಿಟ್ಟನಿವನು ವೃಷಭಸೇನ
ನಾಮ ವೃಷಭರಾಜನೆಂದು

|| ೪ ||

ಅರುದಿಂಗಳಿನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆದ್ದುದಲ್ಲಿಂದ
ಬಿರುಬೆದ್ದು ಭೇರಿ ಸೂಳ್ಕೈಸಿ
ಹೆರೆದೆಯದೆ ನೂಂಕಿ ನಡೆದುದು ಕಟಕ ಬ
ತ್ತೆರಪಿನೊಳಗೆ ಜಾತ್ರೆಯಂತೆ

|| ೫ ||

ಬಿಡುತಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ ದಂಡೆತ್ತಿ ನಡೆವುತ ವೆ
 ವರ್ಡೆಗೂಡಿ ಕ್ರಮದೊಳು ಗಮಿಸಿ
 ಕಡೆನೂಂಕಿ ಹಲವು ಪಯಣದೊಳೊಯ್ಯನೆ ಬಂದು
 ಪಡುವಣ ವಾರ್ಧಿಯ ಕಂಡ

|| ೬ ||

ಮಾಗಧಾಂಕನ ಕರೆ ವರತನು ಬರಲೆಂದ
 ನಾಗವರ್ಬಂದು ಕೈಮುಗಿಯೆ
 ಸಾಗರತೀರದೊಳ್ಳಿ ದವರಿರ್ವರ್ಗೊಂ
 ಗಿದಾಭೂಪತಿಯಿಂತು ನುಡಿದ

|| ೭ ||

ಈ ಸಮುದ್ರದ ಕುರುವದೊಳು ಬಾಳ್ವನಲೈ ಪ್ರ
 ಭಾಸನೆಂದೆನಿಪ ವ್ಯಂತರನು
 ಮಾಸದೆಯ್ದೆಂದೆಮ್ಮ ಕಾಣ್ಬನೊ ಕಡೆಯೊಳು
 ಮಾಸಿ ಬಪ್ಪನೊ ಹೇಳಿರೆಂದ

|| ೮ ||

ಉತ್ತಮನವನು ಪ್ರಭಾಸದೇವನು ನಿನ್ನ
 ಬಿತ್ತವನೊಲಿಸತಕ್ಕವನು
 ಸುತ್ತಿನ ನುಡಿಯೇನು ನಾವಿಬ್ಬರೆಯ್ತೆ ನಿ
 ನ್ನೊತ್ತಿಗೆ ತಹವೆಂದರವರು

|| ೯ ||

ನೀವೆಯ್ದೆ ಬೇಡ ನಿಮ್ಮಯ ನಾಳನವರೊಂದು
 ಸೇವೆಯ ಮಾಡಲಿ ನನಗೆ
 ನಾನವರನು ನೋಡಬೇಡವೆಯೆಂದು
 ಸದ್ಭಾವದಿ ನುಡಿದನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೧೦ ||

ಧ್ರುವಗತಿ ಭಾಸುರಕೀರ್ತಿ ಬಾ ಹೋಗಿ ನೀ
 ವನನ ನಿಲ್ಲಿಗೆ ತಹುದೆಂದು
 ಸುವಿನಯದಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನಾ ಸೇವೆಗು
 ತ್ತವಿಸುತೆಯ್ತೆ ದರವರತ್ತ

|| ೧೧ ||

ಎಲ್ಲರ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಕುವರರಿಬ್ಬರ ಮುತ್ತು
ಲಲ್ಲೆಯೊಬ್ಬೇಡಿಗೆ ಕಳುಹಿ
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಿಳಿದರಮನೆಯ ಹೊಕ್ಕನು ಕಬ್ಬು
ವಿಲ್ಲನರೂಪನುಬ್ಬಿನೊಳು

|| ೧೨ ||

ಎಳೆವೆಂಗಳೊಡಗೂಡಿ ಜಳಕ ಮುಂತಾದ ನಿ
ಮೃಲ ಭೋಗ ಯೋಗ ಲೀಲೆಯೊಳು
ಕಳೆದನಾ ಹಗಲಿರುಳನು ಮರುದಿನಸದ
ಬೆಳಗಿನೊಳೊಲಗವಾದ

|| ೧೩ ||

ಚರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯೊಳು ಲೋಕನ ನೋಡುತಿದ್ದನಂ
ತರ್ಮಹಾಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯೊಳು
ಸಿರ್ಮಲಾತ್ಮನ ನೋಡುತಿದ್ದನವನ ಮನೋ
ಧರ್ಮವ ಬಲ್ಲವರಾರು

|| ೧೪ ||

ಕೆಸರೊಳಿದಬ್ಬ ಕೆ ರವಿಯಮೇಲಲ್ಲದಾ
ಕೆಸರಿನ ಮೇಲಾಸೆಯಹುದೆ
ಅಸಮಭೋಗದೊಳಿದೊಡಾತ್ಮನಮೇಲಲ್ಲ
ದಿಸೆವುದೆ ಮಮತೆ ಭವ್ಯರಿಗೆ

|| ೧೫ ||

—

ವಿಜಯಾರ್ಥದರ್ಶನ ಸಂಧಿ

ಬಲಗೂಡಿ ಬಂದು ಸಮುದ್ರದೊತ್ತಿ ನೋಳಾಪ್ತ
ಬಲವ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ವ್ಯಂತರೇಂದ್ರ
ಲಲಿತ ವಿಮಾನದಿಂದಿಳಿದು ಚಕ್ರೇಶನ
ಬಳಿಗೈದುತಿರ್ದನರ್ತಿಯೊಳು || ೧ ||

ಪ್ರತಿಭಾಸನೆಂಬ ತನ್ನಯ ನಾಳಿನವನು ತ
ನ್ನತುಳಮಂತ್ರಿಯು ತನ್ನಹಿಂದೆ
ಹಿತಗೆಯ್ದು ಸುರಕೀರ್ತಿ ಧ್ರುವಗತಿಗಳು ಮುಂದೆ
ಗತಿಗೆಯ್ಯೆ ಗಮಿಸಿದನವನು || ೨ ||

ಸರಿತದೊಳೊತ್ತಿಗೆ ಸಾರ್ಥವನೀಗವ
ಧರಿಸು ಪ್ರಭಾಸೇಂದ್ರನೆಂದು
ಸುರಕೀರ್ತಿ ಧ್ರುವಗತಿಗಳು ಚಕ್ರಧರಗೆತ್ತಿ
ಕರವ ಮುಗಿದು ಕಾಣಿಸಿದರು || ೩ ||

ಕರುಣದಿ ನೋಡಿ ಚಕ್ರೇಶನೇಳೇಳೆಂದ
ನಿರದೆದ್ದ ನಿರ್ವರುಸಹಿತ
ಹರಿಪೀಠದೊಳಗೆಸೆವರಸನಿದಿಯೊಳು ನಿಂ
ದರರೆ ಕೀರ್ತಿಸಿದನೇನೆಂಬೆ || ೪ ||

ಸುಮುಖನೈ ಬಳಲಿದೈ ಕುಳ್ಳಿರೆಂದವನ ಭೂ
ರಮಣ ಕುಳ್ಳಿರಗೊಡಿಸಿದನು
ಸಮತೆಯೊಳವ ಮಂತ್ರಿ ಪ್ರತಿಭಾಸರೊಡಗೂಡಿ
ಗಮಕದೊಳೊಲ್ಲು ಕುಳಿತನು || ೫ ||

ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲಿ ಪ್ರಭಾಸಾಮರಸಿಂದು ಮೆ
 ಲ್ಲನೆ ನಾನು ಮುಂದೆ ಬಿಟ್ಟಿಡೆಗೆ
 ಅನುಗಮಿಸಲಿ ದೇವ ಕಳುಹ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದು
 ವಿನಯದೊಳೊರೆದನಾ ಸಚಿವ

|| ೬ ||

ಕರೆದು ಪ್ರಭಾಸದೇವಗೆ ಪ್ರತಿಭಾಸಾಂಕ
 ಗೆರವಿಲ್ಲದವರ ಸಚಿವಗೆ
 ಹಿರಿದುಡುಗೊರೆಯಿತ್ತು ನೋಲಗದೊಳಗಿದ
 ದೊರೆಗಳೆಲ್ಲರ್ತಿಮಾಳ್ವಂತೆ

|| ೭ ||

ಅವರ್ಗ ಮನ್ನಣೆಯಿತ್ತು ಸುರಕೀರ್ತಿ ಬಾರೆಲಿ
 ಧ್ರುವಗತಿ ಬಾರೆಂದು ಕರೆದು
 ನವರತ್ನ ಭೂಷಣವಿತ್ತು ನೀವೆಮಗೆ ತ
 ಕ್ಕವಸರದಾಳೆಳ್ಳೆಯೆಂದ

|| ೮ ||

ಅಡಿಗಿರಗಿದ ಧ್ರುವಗತಿ ಸುರಕೀರ್ತಿಯೊ
 ಳೊಡನೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಯೆಂದು ನುಡಿದು
 ನಡೆ ಪ್ರಭಾಸಾಂಕ ನಿನ್ನೂರಿಗೆಂದವನ ಬೀ
 ಳ್ವೊಡುವಷ್ಟರೊಳಗೊಂದು ಚೋದ್ಯ

|| ೯ ||

ಒಸಗೆ ಒಸಗೆಯೆಂಬ ಗಲಭೆ ಹುಟ್ಟಿದುದು ತಾ
 ಮಸಮಾಡಿ ಪೋಪೆ ನಾನೆಂದು
 ವಸುಧಾದಿಪತಿಯ ಮುಂದವನೊಲ್ಲ ಕುಳಿತನಿ
 ನ್ನೊಸಗೆಯೇನೆಂಬೆನಚ್ಚರಿಯ

|| ೧೦ ||

ಸಂಚಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೃಪನಿತ್ತಲಿರಲತ್ತ
 ಮಿಂಚುವೆತ್ತರಮನೆಯೊಳಗೆ
 ಪಂಚಕಾಂತೆಯರು ಪೆತ್ತರು ಪಂಚಪುತ್ರರ
 ಪಂಚರತ್ನವಪಡೆದಂತೆ

|| ೧೧ ||

ಪರಿವಿಡಿಯಿಂದೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೊಂದೊಂದು

ಸರವ ಸಮಾನದೊಳೀಯೆ

ಭರತಚಕ್ರೇಶ ನಿಕ್ಕಿದ್ ಕೊರಳ ಪಂಚ

ಸರ ಸರಿಯಾದುದೈವರಿಗೆ

|| ೧೨ ||

ಪಂಚಕುಮಾರರೊಸಗೆಯ ಪೇಳ್ವವರಿಗೆ

ಪಂಚಸರವನೊಸೆದಿತ್ತು

ಪಂಚಮುಖಾಸನನೊಳು ಲೀಲೆಯಿಂದಿದರ್

ಪಂಚಾಸ್ತ್ರನಿರ್ಜಿತರೂಪ

|| ೧೩ ||

ಅರಸನಾನಂದವನಂತಿಂತುಟಿಂಬುದಂ

ತಿರಲಿ ಮಹಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ

ನೆರೆದಿದ್ದರೆಲ್ಲರು ತನಗೆ ಚಕ್ರೇಶನ

ಸಿರಿ ಸಾರಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿದರು

|| ೧೪ ||

ಈ ವಿಶ್ವತೋತ್ಸಾಹವನು ನೋಡದೆಯ್ದಿ ನ

ನ್ನಾ ವಾಸದೊಳು ಕಾಣ್ಬದೇನು

ದೇವ ನಾನಿಲ್ಲಿವೆನೆಂದು ಪ್ರಭಾಸಾಂಕ

ನಾ ವೇಳೆಯೊಳು ಪೂಣ್ಡು ನುಡಿದ

|| ೧೫ ||

ಪರಿವೃತರೆಲ್ಲರನುಚಿತದಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು

ಗುರುನಿರಂಜನಸಿದ್ಧ ಯೆಂದು

ಧರಣೀಶನಾಸ್ಥಾನದಿಂದಿದ್ದ ರಾಜಮಂ

ದಿರವಹೊಕ್ಕನು ವಿಳಾಸದೊಳು

|| ೧೬ ||

ವಿತತ ಸುವಸ್ತುಗಳುಲುಪೆವೆರಸಿ ಬಂದು

ನುತ ನಾಮಕರಣದಿನದೊಳು

ಪ್ರತಿಭಾಸದೇವನು ಚಕ್ರಿಯ ಕಂಡವ

ನತನಾಗಿ ಸಲುಗೆವಡೆದನು

|| ೧೭ ||

ಷಣ್ಮಾಸ ತಡೆದನಲ್ಲಿಂದ ದಂಡೇಳದೆ
ಷಣ್ಮಾಸ ತುಂಬಿದಮೇಲೆ
ಪೊಣ್ಣೆಮಹಾಭೇರಿ ಸೂಳೈಸಲಲ್ಲಿಂದ
ಜಾಣ್ಣೆಯೊಳೆದ್ದ ನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೧೮ ||

ಹಿಮಗಿರಿಯೊಳು ಪುಟ್ಟ ಗಂಗೆವೊತ್ತೆಂಕಲಾ
ಕ್ರಮಿಸಿ ಮತ್ತಪರಸಾಗರವ
ನಿಮಿರಿ ಕೂಡಿತ್ತು ಸಿಂಧುವೆಂಬ ಮಹಾನದಿ
ಗಮಿಸಿದ (ರದರೊತ್ತ)ವಿಡಿದು

|| ೧೯ ||

ಪಡುವಣವಾರ್ಧಿಯ ತಡಿಯಿಂದ ದಂಡೆತ್ತಿ
ಗಡಣಿಸಿ ಮೂಡ ಮುಂತಾಗಿ
ನಡೆದುದು ಕಟಕವಾ ಸಿಂಧುನದಿಯ ತೆಂಕ
ವಿಡಿದು ಮಹಾಲೀಲೆಯಿಂದ

|| ೨೦ ||

ಪಯಣದೊಳಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳಿಗುಪ
ನಯನ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ
ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮಾಡಿಸುತ್ತೆರುತ್ತಿದರ್ಶನ
ರ್ಶಿಯೊಳಗಣಿತಪುಣ್ಯಭಾಗಿ

|| ೨೧ ||

ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಬಡದೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ನಡೆದು ರಿಪು
ರಟ್ಟಿಡಿಕಾರನೆಯ್ದು
ದಿಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ರಮ್ಯವೆನಿಸುವ ಬೆಳ್ಳಿಯ
ಬೆಟ್ಟವ ಕಂಡನಿದಿರೊಳು

|| ೨೨ ||

ನಾಡಾಡಿ ಗಿರಿಯಲ್ಲ ವಿಜಯಾರ್ಥಗಿರಿಯದು
ನೀಡಿ ಮೇಘವ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿಹುದು
ಮೂಡಣ ಪಡುವಣಬ್ಬಿಯ ಮುಟ್ಟಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ
ಗೋಡೆಯಂತೆಸೆವುದೇನೆಂಬೆ

|| ೨೩ ||

ಬಿಳಿಯಾನೆಗಳವಟ್ಟರಂಜಿಕೆಯಂತೆಡ
 ಬಲದೊಳಾ ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲೊಳು
 ಸಲೆ ನೂರಹತ್ತು ಪಟ್ಟಣವೆಸೆದಿಹುವದ
 ರೊಳಗೆ ವಿದ್ಯಾಧರಂಹರು || ೨೪ ||

ಪುರಗಳೊಳ್ ಗಗನವಲ್ಲಭಪುರ ರಥನೂ
 ಪುರಚಕ್ರವಾಳವೆಂಬೆರಡು
 ಪುರಗಳ್ಗಳವಲ್ಲಿ ನಮಿರಾಜ ವಿನಮಿರಾ
 ಜರು ಬಾಳುತಿಹರು ಸೋದರರು || ೨೫ ||

ಅವರು ಭೂಭುಜನ ಸೋದರದ ಮಾನಂದಿರ
 ಕುನರರು ಖಚರರೆಲ್ಲರನು
 ಅವನತೆಗೆಯ್ಸಿ ಕೊಂಡುರೆ ತಮ್ಮೊಳಧಿರಾಜ
 ಯುವರಾಜ ಸದವಿಯೊಳಿಹರು || ೨೬ ||

ಗಿರಿಯೆರಳ್ಳದಿಯವೋಲೆಸೆವ ತಪ್ಪಲೊಳು ಖೇ
 ಚರರಿಹರದರ ತುದಿಯೊಳು
 ವರವಿಜಯಾರ್ಥಕುಮಾರನೆಂಬರಸು ಕಿ
 ನ್ನರ ಸಿದ್ಧ ಯಕ್ಷಾದ್ಯರಿಹರು || ೨೭ ||

ಆ ಗಿರಿಗುತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನೊಳದಕೆ ಮೀ
 ಟಾಗಿ ಪೂರ್ವಾ ಪರಾಬ್ಧಿಗಳ
 ತಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದಡ್ಡಗೋಡೆಯೆಂಬಂತೆ ಪೆಂ
 ಪಾಗಿರುತಿಹುದು ಹೇಮಾದ್ರಿ || ೨೮ ||

ಎರಡು ಬೆಟ್ಟಗಳ ನಡುವೆ ಮೂಡ ಸಡುವ ನೀ
 ಳ್ದರೆ ಮೂರು ಖಂಡ ರಾಜಿಪುನು
 ಭರತ ಷಟ್ಪಂಡವನಾಳುವನಾ
 ಭರತಚಕ್ರೇಶನೇನೆಂಬೆ || ೨೯ ||

ಕೋಟಿಯಂದದ ವಿಜಯಾರ್ಥಕೆ ವಜ್ರಕ
ವಾಟ ಮುಟ್ಟುಹುದದನೊಡೆದು
ದಾಟಸಬೇಕಾಚೆಗಿಖಿಳ ಸೇನೆಯನದ
ರಾಟವ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವೆನು || ೩೦ ||

ಯೋಚಿಸಿ ಮುಂದಣ ಕಾರ್ಯವ ನೃಪತಿ ಸೇ
ನಾಚಕ್ರಮುಖ್ಯನ ಕರೆದು
ಖೇಚರಗಿರಿಗೀಚೆ ರವಿಯೋಜನದೊಳು ಸಂ
ಕೋಚದಳಗ ತೆಗೆಸೆಂದ || ೩೧ ||

ಇಂದು ಬೀಡಿನೊಳರು ನಾಳೆ ನಿನ್ನ ನುಜರ
ಮಂದಿರ ರಕ್ಷಣೆಗಿರಿಸಿ
ವೃಂದವೃಂತರಸೇನೆಗೂಡಿ ತೆರಳಿ ದಂಡ
ದಿಂದ ಖಾತಿಯ ತೆಗೆಸೆಂದ || ೩೨ ||

ಮುಚ್ಚಿದ ಪಡಿಯ ಮುಂದೊಡೆವಾಗಲೊಳಗಿದರ್
ಕಿಚ್ಚು ಪನ್ನೆರಡು ಗಾವುದಕೆ
ಉಚ್ಚಳಿಸುವುದದು ಮುಂದೊತ್ತಿ ಬಾರದಂ
ತೆಚ್ಚತ್ತುಗೈಸಬೇಕೆಂದ || ೩೩ ||

ಕಾಲುನೆ ತಗೆಯದಿದ್ದರೆ ಕಿಚ್ಚು ಮುಂದೊತ್ತಿ
ಜ್ವಾಲೆಯ ಕೆದರುತ ಬಹುದು
ಪಾಳೆಯವೆದ್ದೋಡಬೇಕಹುದದನರಿ
ದೀ ಲೆಕ್ಕದೋರಿದೆನೆಂದ || ೩೪ ||

ವೃಂತರಾಗ್ರಣಿಯ ಪ್ರಭಾಸಾಂಕ ವರತನು
ಮುಂತಾದವರನಾಗ ಕರೆಸಿ
ಎಂತೀತ ಪೇಳ್ವ ನಂತೆಸಗುವುದೆಂದು ನಿ
ಶ್ಚಿಂತ ನೇಮಿಸಿಬಿಟ್ಟನವರ || ೩೫ ||

ಅಗಲದೊಳಗೆ ಸೇನೆ ಬಿಟ್ಟಿತು ಮನೆಗಳು
 ನೆಗೆದುವೆಲ್ಲರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ
 ಜಗ ದಜಂಜಡದ ರಾಜ್ಯಾಂಗವೆ ಹೊಸತೊಂದು
 ನಗರಿಯಾಯ್ತಾಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ

|| ೩೬ ||

ಸುಜನೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಸರ್ವರ ತರವರಿದೊಲ್ಪು
 ನಿಜನಿಜನಿಳಯಕೆ ಕಳುಹಿ
 ಭುಜಬಲಾಗ್ರಣಿ ರಾಜಗೃಹ ಹೊಕ್ಕನಿಲ್ಲಿಗೆ
 ವಿಜಯಾರ್ಥದರ್ಶನ ಸಂಧಿ

|| ೩೭ ||

ಕವಾಟವಿಘ್ನೋಟನ ಸಂಧಿ

ಅಗಳ ತೆಗೆದು ನೀರ ತುಂಬಿಯೆಂಟನೆಯ ರಾ
ತೆಗೆ ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಾರ್ಯ
ಮುಗಿದುದೆಂದೊಡೆಯಗೆ ಜಯರಾಜ ಕರವೆತ್ತಿ
ಮುಗಿದನು ವ್ಯಂತರವೆರಸಿ

|| ೧ ||

ದಳಪತಿ ಸಚಿವರ ಮರುದಿನ ತನ್ನಯ
ನಿಳಯಕೆ ಕರೆಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರ
ಗಳಧಾತಗಿರಿಯ ಕವಾಟವನೊಡೆಹೊಯ್ವು
ಕಳೆಯ ನುಡಿದ ನಲ್ಲಮಾಡಿ

|| ೨ ||

ಕೇಳೆಲೆ ಮಂತ್ರಿ ಕೇಳೆಡೆವಳ್ಳ ವಿಜಯಾರ್ಥ
ಶೈಲದೊಳಿಕ್ಕಿದ ಪಡಿಯ
ನಾಳೆ ಹೋಳ್ವಾಡಿಬಿಡುವೆನೊಣಗಿದ ಬರ
ಹಾಳೆಯನೊಡೆಯಹೊಯ್ವಂತೆ

|| ೩ ||

ಹಂಸನಾಥನ ನೋಡಿ ಕರ್ಮವನೊಡೆವುದು
ಪ್ರಾಂಶುವಜ್ರದ ಕವಾಟವನು
ಧ್ವಂಸಗೈವುದು ನಿನಗಹುದುಳಿದರ್ಗ
ದೇಂ ಸದರವೆಯೆಂದರವರು

|| ೪ ||

ಎನಲನರಿವರಿಗುಡುಗೊರೆಯಿತ್ತು ಮೇ
ದಿನಿಪತಿ ಬೀಡಿಗೆ ಕಳುಹಿ
ಜಿನಪೂಜೆಗೈದು ಹತ್ತನೆಯ ದಿನದ ಬೆಳ
ಗಿನ ಹೊತ್ತಿನೊಳು ಪೊರಮಟ್ಟ

|| ೫ ||

ಗೋಣ ಸಂಕೋಚಿಸಿ ಯೆಡಬಲಕೊಲೆವಾಗ
 ಗೋಣ ನಿಮಿರಿ ಹರಿವಾಗ
 ಮೇಣದ ಕುದುರೆಯೊಯೆಂಬಂತೆ ನೃಪನ ಸಾಂ
 ಬ್ರಾಣಿ ಕಂಗಿಸಿದುದೇನೆಂಬೆ

|| ೬ ||

ಏಳು ನೈಹಾಳಿಯ ಸೂಚಿಸಿ ಬಿಸಿಲಾರಿ
 ಯೇಳದ ಮುನ್ನ ರಾಜೇಂದ್ರ
 ತೋಳ ಸನ್ನೆಯೊಳು ಪಾಳೆಯವ ನಿಲಿಸಿ ಕೂಡೆ
 ಶೈಲಕೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯದನು

|| ೭ ||

ಪಡೆವಳ್ಳನೊಡನೆ ನಿಂದಿತು ಸೇನೆ ಗಣಬದ್ಧ
 ರೊಡಗೂಡಿ ನೃಪತಿ ಹೋಗುತಿರೆ
 ಕಡುಗಿ ಬಂದರು ಮಾಗಧಾದಿ ವ್ಯಂತರಿಗರಾ
 ಕೊಡೆಯನ ಬಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುವರೆ

|| ೮ ||

ಸೋಪಾನವಿಡಿದಲ್ಪ ದೂರವ ಪತ್ತಿ ಮು
 ತ್ತಾ ಪರ್ವತದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ
 ಆಪತ್ತಿನಂತಿದ್ ವಜ್ರಕವಾಟವ
 ಭೂಪತಿ ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಡ

|| ೯ ||

ಭೇರಿಯಿಕ್ಕಡೆಯ ಮುಚ್ಚಿದ ಚರ್ಮದಂತೆ ಗಂ
 ಭೀರಗುಹೆಯ ತೆಂಕ ಬಡಗ
 ಸೇರಿಹುವೆರಡು ಕವಾಟಗಳವರೊಳಾ
 ಧೀರ ಕಂಡನು ತೆಂಕಣದನು

|| ೧೦ ||

ಹಲ್ಲ ಕೀಲಿಸಿದಂತೆ ಕೀಲದ ತುಟಿಗಳಂ
 ತಿಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿವೆಕೊ ದ್ವಾರಗಳು
 ಹಲ್ಲ ಮುರಿದು ಬಾಯ ಬಿಡಿಸುವೆ ಗುಹೆಯನೆಂ
 ದುಲ್ಲಾಸದೊಳು ನಕ್ಕು ನುಡಿದ

|| ೧೧ ||

ಕಡೆಸಾರಿ ನೀವಿನ್ನು ಬೇಗದೊಳಗಳ ಮುಂ
ಗಡೆಗೆಯ್ದಿರೆಂದು ಕೈವೀಸಿ
ಕಡುಸಿನ ದಂಡರತ್ನಾಯುಧಕರಸ ಕೈ
ದುಡುಕಿದನಧಿಕ ವೀರದೊಳು

|| ೧೨ ||

ಹಿಂಚಾರಿಯೊಳು ತೂಗಿ ತಿವಿದನಾ ಪಡಿ ಕೂಡೆ
ಹಿಂಚಿದಂತೆರಡು ಹೋಳಾಯ್ತು
ಕಂಚಿನಬೆಟ್ಟ ಹೋಳಾದಂತೆ ದನಿಯಾಯ್ತು
ಮಿಂಚಿನಂತಶ್ಚ ಲಂಘಿಸಿತು

|| ೧೩ ||

ಜಡಿದ ಭರಕೆ ರಾಯ ಪೊಡೆದ ಭರಕೆ ಕವ
ಪೊಡೆದ ಭರಕೆ ವಿಜಯಾರ್ಥ
ನಡುಗಿತು ನೆಲವದಿರಿತು ಕಡಲುಗಳುಳ್ಳಿ
ಬಡದೋಣಿಯಂತೆ ತುಳ್ಳಿದುವು

|| ೧೪ ||

ಬರಸಿಡಿಲೆರಗೆ ಪಾಸರೆ ಬಿರಿವಂತೆ ಪೊ
ಚ್ಚರಿಸಿ ಸೀಳಾಯ್ತು ಮತ್ತೊಡನೆ
ಮೊರೆಯಿಡುವಂತೆ ಫಿರೆಂದು ಫೀಳಡುತಾಗ
ತೆರೆದುದಾ ವಜ್ರಕವಾಟ

|| ೧೫ ||

ತೂಂಬ ಕಿತ್ತರೆ ನೀರು ನೆಗೆವಂತೆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ
ತುಂಬಿದ್ದ ಬೆಂಕಿ ಭೂಸತಿಯ
ಬೆಂಬಳಿಯೊಳಗೆ ನಾಲಗೆ ನೀಡಿತಶ್ಚ ಕ
ದುಂಬಿ ಹಾರಿತು ಮೂರು ಹಾರ

|| ೧೬ ||

ಛಿಳಿಛಿಳಿ ಛಿಟಿಛಿಟಿ ದಿಮಿದಿಮಿ ದಿಮಿದಿಮಿ
ಘಳುಘಳು ಬುರುಬುರು ಪಲೆರು
ದಳದಳ ದಗಿದಗಲೆಂದುರಿ ನೆಗೆದುದು
ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ

|| ೧೭ ||

ದಳ್ಳುರಿಯೆದ್ದುದ ಕಂಡು ವಿದ್ಯಾಧರ
 ರಳ್ಳೆವೊಯ್ದರು ಮ್ಲೇಚ್ಛನೃಪರು
 ತಳ್ಳಂಕಗೊಂಡರು ವಿಜಯಾರ್ಥದೇವನು
 ಡಿಕ್ಕೈಸಿ ಮಂಡೆದೂಗಿದನು || ೧೮ ||

ಮಾಗಧೇಂದ್ರಾದಿಗಳಚ್ಚರಿವಟ್ಟರು
 ಕೂಗಿ ಬೊಬ್ಬಿರಿದುದು ಕಟಕ
 ತೂಗಿ ವಾಹನರತ್ನ ಕುಣಿಯೆ ಕಂದವ ತಟ್ಟು
 ತಾಗ ಭೂಪತಿ ನೋಡುತಿದರ್ || ೧೯ ||

ವಿಜಯಾರ್ಥದೇವನಾಗಳೆ ತನ್ನ ದೇವತಾ
 ವ್ರಜಗೂಡಿ ಬಂದು ಬಾನದೊಳು
 ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನಲ್ಲ ಜಯಜಯಯೆಂದು ಭೂ
 ಭುಜಗೆ ಹೂಮಳೆಯ ಸೂಸಿದನು || ೨೦ ||

ಇಟ್ಟು ನಿವಾಳಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಣಿಕೆಯ ಬಾಂ
 ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ಳಣಿದೆದ್ದು ನಿಂದ
 ದಿಟ್ಟರ ದೇವ ಚೆಲ್ವರ ದೇವ ನಮ್ಮಯ
 ದಿಟ್ಟ ಸಫಲವಾದುದೆಂದ || ೨೧ ||

ಸೋಂಕಿಗೆ ಕರೆದು ತಾನಿಕ್ಕಿದನರ್ಘ್ಯದ
 ಕಂಕಣಗಳ ಕೊಟ್ಟನವಗೆ
 ಅಂಕಿತಾಳಾಪದಿ ಬೀಳ್ಕೊಡೆ ಬಲಗೂಡಿ
 ಭೋಂಕನೆ ಹೋದನಾ ದೇವ || ೨೨ ||

ತೇಜಿಯ ಮನ್ನಿಸವೇಳುತ ಗಣಬದ್ಧ
 ರಾಜಿ ಮುಂತಾದ ವ್ಯಂತರರ
 ಪೌಜಿಗೊಲ್ಲುಡುಗೊರೆಯಿತ್ತು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನಾ
 ರಾಜ ಹೊಕ್ಕನು ರಾಜಗೃಹವ || ೨೩ ||

ಖೇಚರಿಯರ ವೈವಾಹ ಸಂಧಿ

ಮಿಗೆ ರಥನೂಪುರ ಚಕ್ರವಾಳಾಖ್ಯದ
ನಗರಿಯ ವಿನಮಿರಾಜೇಂದ್ರ
ನೆಗೆದುರಿಗಂಡು ಸಂತಸದಲಿ ಹೋದನು
ಗಗನವಲ್ಲಭವೆಂಬ ಪುರಕೆ

|| ೧ ||

ಬಳಿಯಟ್ಟಿ ಮಂತ್ರಿಯ ಬರವ ಹಾರುತ ತನ್ನ
ನಿಳಯದೊಳಗೆ ಮೋನದಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತಿದ ನಮಿರಾಜನೆಡೆಗೆಯ್ದ ವಿನಮಿ ಕೈ
ಗಳ ಮುಗಿದುಬಿಟ್ಟನೊಳ್ಳುಡಿದ

|| ೨ ||

ಕೇಳ್ದರೆ ವಜ್ರಕವಾಟವ ಭಾವಾಜಿ
ಮೋಳ್ಳು ಬಿಟ್ಟನು ನಿಮಿಷದೊಳು
ನೀಳ್ಳು ದಾಕಾಶಕೆ ದಳ್ಳುರಿಯೆಂದರ್ತಿ
ದಾಳ್ಳು ನುಡಿದನಣ್ಣನೊಡನೆ

|| ೩ ||

ಕುಟ್ಟಿದ ರಭಸಕೆ ಬಿಟ್ಟವದಿರಲೆಮ್ಮ
ಪಟ್ಟಣದರಸುಗಳೆಲ್ಲ
ತೊಟ್ಟಿಲ ಮಕ್ಕಳಂತಿಳಿಗೆ ಬಿದ್ದರು ಹೆಮ್ಮೆ
ವಟ್ಟಿದ ಗದ್ದುಗೆಯಿಂದ

|| ೪ ||

ಪರಿವ ಬೆಳ್ಳುಗಿಲು ಕಿಚ್ಚಿನ ನಾಲಗೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ದರಳಿಯಂತುರಿದು ಹೋಗುತದೆ
ತಿರುಗಲಮ್ಮರು ಮೇಲೆ ಸುರರು ಭಾವಾಜಿಗೆ
ಸರಿಯುಂಟೆ ಅಣ್ಣಜಿಯಿಂದ

|| ೫ ||

ಮಕ್ಕಳಾಟಕೆಯಲಾ ನಿನಗೆ ರಾಜಾಂಗದ
 ದಿಕ್ಕಿನ್ನು ತೋರಿತಿಲ್ಲನುಜ
 ಮಿಕ್ಕು ನುಡಿಯದಿರೀ ನುಡಿಗಳ ಹೊರಗೆಂದು
 ಚಿಕ್ಕವಗೋಜೆವೇಳಿದನು

|| ೬ ||

ಭಾವಾಜಿಯೊಂದು ಪೌರುಷಕೆ ಬೀಗಿದೆ ನಿನ್ನ
 ಭಾವಾಜಿ ಷಟ್ಪಂಡದೇಯು
 ಭೂವರಾವಳಿ ತನ್ನ ನೋಲೈಸಬೇಕೆಂಬ
 ನಾವು ಸೇವಕರಾದೆವಿನ್ನು

|| ೭ ||

ಒಂದಾಗಿ ಕುಳಿತೊಮ್ಮೆ ಸರಸದಿ ನೀನು ತಾ
 ನೆಂದೆಂಬ ನುಡಿ ಹೋದುದೆಮಗೆ
 ನಿಂದು ಕಾಣೈಯನಿಕ್ಕಿ ಕಂಡಯ್ಯ ಜೀಯ ಲೇ
 ಸೆಂದೆಂಬ ನುಡಿ ಬಂದಿತೆಂದ

|| ೮ ||

ಸರಿಸಿರಿಯಾದಾಗ ಬೀಯಗರೆಂಬರು
 ಸಿರಿ ಹೆಚ್ಚಿದವರು ಬೀಯಗರ
 ಕರೆವರು ತೊಂಡರ ಕರೆವಂತೆ ಹ್ವತ್ರಿಯ
 ರಿರವಿನ್ನು ನಿನಗೆ ಕಾಣಿಸದು

|| ೯ ||

ಧಾರೆ ಕೋರೆಯ ನೋಡೆ ರಾಜತೇಜವ ನೋಡೆ
 ಯಾರೆಣೆ ಭಾವಾಜಿಗೊಂದು
 ಹೂರಿಗೆಯೆಂದರೆ ಗಬಕೆಂಬ ಗಾದೆಯಂ
 ತಾರಿಂತು ನುಡಿದರೈಯೆಂದ

|| ೧೦ ||

ಆತನೆಮ್ಮವ್ವಾಜಿಯೊಡಹುಟ್ಟಿದಳ ತನು
 ಜಾತ ನಾವವನ ಸೋದರದ
 ಮಾತುಳರಾತ್ಮಜರಿದರೊಳಗೆಡೆಗಟ್ಟ
 ದೇತರದಣ್ಣಾಜಿಯೆಂದ

|| ೧೧ ||

ಹೆಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟವರು ಕೈಮುಗಿಯ ಕೈಮುಗಿಯನು
ಬಣ್ಣಕೆ ನೀವು ತಾವೆಂಬ
ಹೆಣ್ಣುಗಳೊಡಹುಟ್ಟಿದವರ್ಗದವಿಲ್ಲ ಹು
ಚ್ಚಣ್ಣರೊಪ್ಪುವರದನೆಂದ

|| ೧೨ ||

ಅದಕಾತನಿಷ್ಟು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು ತ
ನ್ನಿದಿರ ಮಂತ್ರಿಯ ಮತ್ತೆ ನೋಡಿ
ಇದಕೇನು ತಂತ್ರವೈ ಮಂತ್ರಿ ನಾವಾತನ
ಚದುರಿಂದ ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದ

|| ೧೩ ||

ಅನುಜೆ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯ ಭರತರಾ
ಜನಿಗಿತ್ತರೊಳ್ಳತೆಂದೆಂದು
ನನಗೆ ನೀನಾಡಿದ್ದೆಯಲ್ಲೆಯಿನ್ನಾ ಮಾತ
ನೆನೆಯದಿವರ್ಮರೆ ಮರೆಯೆಂದ

|| ೧೪ ||

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗೆಯ ಖಚರ ಪುತ್ರಿಯರೊಳು
ಲಕ್ಷಣ ರೂಪವತಿಯರ
ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ವಿನಯದೊಳೊಯ್ದ ನೀವಾತನ
ವೇಕ್ಷೆ ತಣಿಯೆ ಧಾರೆಯೆರಸಿ

|| ೧೫ ||

ಉತ್ತರಕಾತ ಬಂದಾಗ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಬ
ಮೆತ್ತಗಿಂದಿಗೆ ಹೋಗಿರೆಂದ
ಉತ್ತರಗೊಡದೆದ್ದು ವಿನಮಿ ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಯ
ನೊತ್ತಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡರೊಡನೆ

|| ೧೬ ||

ಸುಮತಿಸಾಗರಮಂತ್ರಿವೆರಸಿ ಖೇಚರಭೂಪ
ರಮಲಕುಮಾರಿಯರೊಡ
ತಮತಮವೆಂಬ ವಾಡ್ಯದೊಳು ವಿನಮಿರಾಜ
ಗಮಕದೊಳೆಯ್ದರುತಿರ್ದ

|| ೧೭ ||

ಕೇಳುತ ವೈದುವನ ಬಂದ ಬರವನುವಿ

ಪಾಲಕ ಗೂಢಗೋಷ್ಠಿಯೊಳು

ಓಲಗವಾದನು ಬುದ್ಧಿ ಸಾಗರನು ಸ

ಲ್ಲಿಲೆಯ ಕೆಳೆಯರು ಸಹಿತ

|| ೧೮ ||

ನೆರೆದ ಖೇಚರರು ಮತ್ತೆಯ್ದಲಿ ಮೊದಲೊಮ್ಮೆ

ಬರಹೇಳು ತನ್ನ ನೆಂದೊಡನೆ

ತರುವಕ್ಕಳನು ರಾಯ ಕಳುಹಲಾಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿ

ವೆರಸಿ ವಿನಮಿರಾಜ ಬಂದ

|| ೧೯ ||

ಉಡಿಸುತ್ತಲಿಲ್ಲ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಲಿಲ್ಲ

ನಡೆದು ಬಂದೊಂದು ರತ್ನವನು

ಬೆಡಗಿಂದ ಭಾವಗೆ ಕಾಣ್ಕೆಯನಿತ್ತರ್ತಿ

ವಡುತ ಕೈಮುಗಿದನಾ ಸುರಸ

|| ೨೦ ||

ವಿನಮಿ ನಿನಗೆ ಪರಿಣಾಮವೆ ನಮಿನಾಮ

ಗನುಪಮ ಕ್ಷೇಮವೆ ಮತ್ತೆ

ಮನೆಯೊಳದ್ದವರೆಲ್ಲ ಪದುಳವೆಯೆಂದು ಮೇ

ದಿನಿಪತಿ ಕೇಳ್ದ ವೈದುವನ

|| ೨೧ ||

ದೇವರ ಪೆಂಪಿಂದ ನನಗೊಳ್ಳು ನಮಿರಾಜ

ಗಾವಾಗ ಪರಮಸಂತೋಷ

ಅವಾಸದೊಳಗಿದರ್ಲರ್ಲಿಗೆ ಸುಖವೆಂದು

ಭಾವನೊಳುಸುರಿದನವನು

|| ೨೨ ||

ಪುರುನಾಥನುದರದೊಳಗೆ ದೇವರುದಯಿಸಿ

ಭರತೋರ್ವಿಯೆಲ್ಲವನಾಳೆ

ವರಬಂಧು ಜನವೆಂಬ ವನಕೆ ವಸಂತನ

ಪರಿಯಾದೆ ಭಾವಾಜಿಯೆಂದ

|| ೨೩ ||

ನಮಿರಾಜ ಬಹನಹುದಿಲ್ಲಿಗೆ ದೇವರು
ಗಮಿಸುವಂದಿಗೆ ಮೊದಲೊಂದು
ಭ್ರಮರಿವಿದ್ಯೆಯ ಸಾಧಿಸುವೆನೆಂದು ತೊಡಗಿದ್ದ
ಸ್ತಿಮಿತವಾಯ್ತದರಿಂದ ಪಯಣ

|| ೨೪ ||

ಮಂತ್ರಯೋಗದೊಳಿದ್ದ ನಮಿರಾಜಗರುಹಿ ತ |
ನೃಂತ್ರಿ ಸಹಿತ ಬಂದೆನೆಂದು ||
ತಂತ್ರದಿ ವಿನಮಿ ನುಡಿದನಹುದರಸನಾ |
ತಂತ್ರವರಿದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ||

|| ೨೫ ||

ಬಂದು ಚಕ್ರಿಗೆ ಕಾಣ್ಕೆಯಿಕ್ಕಿ ಖೇಚರರು ಪೆಂ
ಪಿಂದ ಕೈಮುಗಿಯಲಾ ಕ್ಷಣವೆ
ತಂದು ಕುಳ್ಳಿರಲಿತ್ತಲರಸನ ಕಣ್ಣನ್ನೆ
ಯಿಂದೆಲ್ಲರೊಲ್ಲ ಕುಳಿತರು

|| ೨೬ ||

ಪಡೆಯಬೇಡವೆ ಪ್ರಾಯದೊಳಗಿಂತು ಚೆಲ್ವನೀ
ಬೆಡಗನೀ ಸಿರಿಯ ಗೌರವವ
ಜಡರೆಲ್ಲ ದೊರೆಗಳೆ ಸುಡು ಸುಡೆಂದೆಲ್ಲರು
ನುಡಿಯದೆ ನೆನೆದರೆದೆಯೊಳು

|| ೨೭ ||

ಸೌಂದರಾಂಗಿಯರಾದ ಮುನ್ನೂರು ಪೆಂಗಳ
ತಂದಿದ್ದರೆಮ್ಮರಸುಗಳು
ಚಂದದಿ ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲಿಂದು ಖೇಚರಮಂತ್ರಿ
ನಿಂದು ಬಿನ್ನಹವ ಮಾಡಿದನು

|| ೨೮ ||

ಮಣಿಮಯದುಡುಗೊರೆಗಳ ಖಚರರಿಗಿತ್ತು
ಗುಣವಚನದೊಳು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ
ಮಣಿದವರೆಲ್ಲರು ಬೀಡಾರಕೊಡನೆ ಸಂ
ದಣಿಗೊಂಡು ಸಾಗಿದರತ್ತ

|| ೨೯ ||

ಮರುದಿನ ಸಾರಣಿ ತೋರಣ ಗುಡಿ ಕೇತು
ನೆರೆ ರಂಗವಲಿ ಪುಷ್ಪವಲಿಯು
ಮೆರಹಿಂದ ಕಟಕ ಸಿಂಗರವಾಯ್ತು ಮಂಗಲ
ವರಿಕೋಟಿ ಮೊಳಗತಲ್ಲಲ್ಲಿ

|| ೩೦ ||

ಸೊನ್ನಾ ರದಲ್ಲಿ ಸೊಬಗಿನಲ್ಲಿ ರನ್ನದಿ
ಚೆನ್ನದಿಂದೊಂದು ಸಾಲಾಗಿ
ಮುನ್ನಾರು ಮದುವೆಯ ಮಂಟಪವಾದುವು
ಸನ್ನದ್ಧ ಮಯನ ತಂತ್ರದೊಳು

|| ೩೧ ||

ಖಚರಭೂಪರು ತನ್ಮೃ ಸುತೆಯರ ನವರತ್ನ
ಖಚಿತ ಭೂಷಣತತಿಯಿಂದ
ರಚನೆಯವ್ವಂತು ಸಿಂಗಾರ ಮಾಡಿಸಿದರು
ಶುಚಿವೆತ್ತ ದಾದಿಯರಿಂದ

|| ೩೨ ||

ಅಲತಗೆಯೂಡಿ ಮಿಂಚಿಟ್ಟುಗುರಿಂದ ಜ
ಕ್ಕುಲಿಸುವಂದುಗೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆ
ಗಳಬಳಸುವ ಬಳೆಯಿಂದ ಕಂಕಣದಿಂದ
ನಳನಳಿಸಿದರು ನೀರೆಯರು

|| ೩೩ ||

ಭೂಚರಾಂಗನೆಯರು ಚಕ್ರಿಯ ಚಿತ್ತವಿ
ಲೋಚನಗಳನೊಲಿಸಿದುದ
ಖೇಚರಿಯರು ನೀವು ಮರೆಸಬೇಕೆಂದಾಗ
ಸೂಚಿಸಿದರು ಕೆಳದಿಯರು

|| ೩೪ ||

ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗೆ ಶೃಂಗಾರ ನೀರಾಜನ
ವಿರಚನಗೈದು ದಾದಿಯರು
ಭರತರಾಜೇಂದ್ರನ ಮನವ ಸೋಲಿಸಿಯೆಂದು
ಹರಸಿ ಸೇಸೆಗಳನಿಕ್ಕಿದರು

|| ೩೫ ||

ಇರುಳು ಮುಂಜಾವದೊಳುತ್ತಮ ಲಗ್ನ ಹ
ತ್ತಿರೆ ತೋರಿತೆಂಬ ವೇಳೆಯೊಳು
ಅರಸನೊಳಿಗದವರೆಯ್ದು ಪೇಳಿ ಖೇ
ಚರರೆದ್ದ ರೊಂದೆ ಲಗ್ನ ಯೊಳು

|| ೩೬ ||

ಮಾಣಿಕ್ಯದೀಪದ ಸಾಲು ರಂಜಿಸುವ ಕ
ಲ್ಯಾಣಮುಂಟಪದೊಳಹೊಕ್ಕು
ಶ್ರೇಣಿವೆತ್ತೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನ ಪಡಲಿಗೆಯೇರಿ
ಜಾಣವೆಂಗಳು ನಿಂದರೊಸೆದು

|| ೩೭ ||

ಜಿನವಾಸಕೆಯ್ವಿ ಜಿನೇಂದ್ರವಂದನೆಗೈದು
ಘನಗುರು ಹಂಸನಾಥನನು
ಮನಮುಟ್ಟಿ ಚಾನಿಸಿ ಬಂದರಮನೆಯೊಳಾ
ಜನಪನಿರ್ದನು ಪೆಂಡಿರೊಡನೆ

|| ೩೮ ||

ವನಜಗಂಧಿನಿಯರು ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಮದ
ವನಿಗನ ಪೊರೆಯೊಳಿದ್ದಲ್ಲಿ
ಮನದಲ್ಲಿ ನೋವಿಲ್ಲದರ್ತಿಗೊಬ್ಬಬ್ಬರು
ಬಿನದವ ನುಡಿದರೇನೆಂಬೆ

|| ೩೯ ||

ದೇವ ಬಿನ್ನ ಹವೊಂದು ಹಂಸಕೆ ಪೆಣ್ಣಕ್ಕಿ
ಸಾವಿರವುಂಟು ಮತ್ತದಕೆ
ತೀವಿ ಕೆಲವು ಪಕ್ಕಿ ಬಂದುವು ಮೊದಲವು
ನೋವವೆಯೆಂದಳೊರ್ವಬಲೆ

|| ೪೦ ||

ಒಂದು ಹಂಸವೆ ಬಹು ರೂಪಾಗಿ ಹಲವರೊ
ಳೊಂದುವುದಬಲೆ ಮತ್ತವಕೆ
ನೊಂದುಕೊಂಬುದಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಹೇಳು ನೀ
ನೆಂದನಾಕೆಯೊಳೊಲ್ಲು ನಗುತ

|| ೪೧ ||

ಮಾತಿನ ಮಾಲೆಯೇನವರನು ಮುನ್ನಿನ
 ರೀತಿಯೊಳ್ಪಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡ
 ಆ ತೆರದೊಳೆ ಕಪ್ಪ ಸಂದುವು ಮದುವೆ ಮ
 ತ್ತಾ ತೆರದೊಳೆ ನೃಪಗಾಯು

|| ೧೨ ||

ಚೆನ್ನಿ ಗರರಸನ ಕಂಡು ಕಣ್ಣು ಲಿದು ಪ್ರ
 ಸನ್ನ ಲೀಲೆಗೆ ಮನ ಹಿಗ್ಗಿ
 ಕನ್ನೆಯರೊಸೆದು ಕೂಡಿದರು ಚಂದ್ರನ ಕಂಡು
 ಕನ್ನೈದಿಲರಳುವಂದದೊಳು

|| ೧೩ ||

ಮರೆಯಿಸಿದನು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನು ಕೂಡೆ
 ತೊರೆಯಿಸಿದನು ಬಂಧುಜನವ
 ನೆರೆ ಜಾಣನಾ ರಾಯನೊಂದಿರುಳೊಳೆ ತನ್ನೊ
 ಳೆರಕವ ಮಾಡಿದನವರ

|| ೧೪ ||

ವೇಳೆಯನರಿದು ಮತ್ತೊಂದು ಪಗಳು ರಾಯ
 ನೋಲಗಕೆಯ್ದು ಮಂತ್ರಿ
 ಲೀಲೆಯೊಳರ್ಧ ರಾಜೇಂದ್ರನ ಮುಂದೆಲ್ಲ
 ಕೇಳೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದನಿತ್ತು

|| ೧೫ ||

ಮೂರು ಖಂಡವು ಸಾಧ್ಯವಾದುವಿನ್ನಾ ಚೆಯ
 ಮೂರು ಖಂಡವ ಗೆಲಬೇಕು
 ಆರಿತು ಬಿಂಕಿ ಪ್ರಯಾಣಕುಜ್ಜುಗಿಸೆಲೆ
 ಮಾರಾಂಕದಲ್ಲಣಯೆಂದ

|| ೧೬ ||

ನೆರೆದರಸುಗಳನೆಲ್ಲರ ಕಳುಹಿದನು ಖೇ
 ಚರಮಂತ್ರಿ ವಿನಮಿರಾಜರನು
 ಭರತೇಶ ಕಳುಹುವೆನೆಂದು ನೋಳ್ವೆಡೆಗೆ ಭೂ
 ಚರಿಯರ ವೈವಾಹಸಂಧಿ

|| ೧೭ ||

ವೈದುನ ನೂತಿನ ಸಂಧಿ

ಹಲಬರ ಕಳುಹಿ ಪ್ರಧಾನಿ ಸಹಾಯರು
ಕೆಲದೊಳಗರೆ ಚಕ್ರಧರನು
ಕಳುಹಬೇಕಲ್ಲವೆ ವಿನಮಿಯನೆಂದು ಮ
ತ್ತೊಳುನುಡಿಯಿಂದಿಂತು ನುಡಿದ

|| ೧ ||

ವಿನಮಿ ಕೇಳು ಮಿನಾಮಧೇಯನು ತನ್ನೊಂದು
ಘನತರ ಪ್ರಾಧಿಯನೆನಗೆ
ಮೊನೆದೋರುತ್ತಿದ್ದನು ನನ್ನ ತಾನಾರೆಂದು
ನೆನೆದನೊ ಜಿನ ಜಿನಯೆಂದ

|| ೨ ||

ಎನ ಕಾಣಿಸಿದನು ಜಾಣ್ಮೆಯ ದೇವರಿ
ದೇನ ಚಿತ್ತೈಸುವಿರಕಟ
ಹಾ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮದ ಫಲವೈಸೆ ಭಾವಾಜಿ
ನೀನಿಂತು ನೆನೆವರೆಯೆಂದ

|| ೩ ||

ಸಾಕೈ ಸಟಿಯ ವಿನಯ ನಿಮ್ಮ ವಚನ ವ್ಯ
ಲೀಕವಲ್ಲದೆ ಸತ್ಯವಹುದೆ
ಎಕೆ ತಾನೆನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಾರದಾದನು
ಈ ಕೊಂಕು ನಾನರಿಯದುದೆ

|| ೪ ||

ಬೇಡವೈ ವಿನಮಿ ನಿಮ್ಮಣ್ಣಗೆ ಹೇಳೆನ್ನ
ಕೂಡಿಪ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆ ಮೆರೆವುದೆ
ನೋಡುವವದಕೇನು ತಾ ನಾನು ಸರಸವ
ನಾಡುವವೆಂದನು ಕೂಡೆ

|| ೫ ||

ಮತ್ತೇನು ದೇವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಮ್ಮನೆ
 ವೊತ್ತಬೇಕೈಸೆ ಸೋದರದ
 ಅತ್ತೆಯ ಮಗನಿಂದ ಹರುಷಿಸಿ ನಗಬಾರ
 ದತ್ತಿವೆಂದೆನಿಸಬೇಕೆಂದ

|| ೬ ||

ಹೋ ವಾಕ್ಯಪ್ರಾಧಿಯಿಂದಾರ ಚಾಳಿಸಬಂದೆ
 ಭಾವಿಸೈ ನೀವು ಸೋದರದ
 ಮಾವನ ಸುತರಲ್ಲಿ ನಂಟುಮಾಡುವರೊಮ್ಮೆ
 ಮಾವರೆನಿಸಿದಿರೈಯೆಂದ

|| ೭ ||

ನಮಿಯೆಂದು ವಿನಮಿಯೆಂದೆಂದು ಮಾವಾಜಿಯ
 ರಮರಿಸಿ ಪೆಸರಿತ್ತರರಿಯ
 ನಮಿಸಬೇಡವೆ ನೀವು ನನಗೆ ನಿಮ್ಮಯ್ಯಂದಿ
 ರಮಳವಾಕ್ಯಗಳ ಮೀರುವರೆ

|| ೮ ||

ಭರತೀಶನೆಂದಿನಗಪ್ಪಾಜಿ ನಾನುವ
 ಕರುಣಿಸಲಾತನೆಂದಂತೆ
 ಭರತೋರ್ವಿಯೆಲ್ಲವನಾಳ್ವೆನ್ನೆ ನೋಡು ನೀ
 ವರರೆ ಬಾಹಿರರಾದಿರೆಂದ

|| ೯ ||

ಪರನಲ್ಲ ವಿನಮಿ ನೀನೆನ್ನವನುರೆ ನಿನ್ನ
 ಹಿರಿಯನೊಬ್ಬನೆ ಪರನದರ
 ಪರಿಯ ಬಲ್ಲೆನು ಹೇಳಬಾರದು ನೀನರಿ
 ದಿರು ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸೆನೆಂದ

|| ೧೦ ||

ಭಾವಾಜಿ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತವ ನಾವು ನೋಯಿಪು
 ದಾವ ಬಲ್ಲವಿಕೆ ಕೇಳ್ವಿನ್ನ
 ಭಾವಕೆ ಸಂತೋಷವಪ್ಪಂತೆ ಮಾಳ್ವೆವೆಂ
 ದೋವಿ ವಿನಮಿರಾಜ ನುಡಿದ

|| ೧೧ ||

ವಿನಮಿ ಕೇಳದಕಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಹೆಮ್ಮೆಯ
ನೆನಗೆ ತೋರುವುದು ಗುಣವೆ
ನಿನಗಾಗಿ ತಾಳಿದೆನ್ನೆ ನನ್ನ ಮುಂದೊಂದು
ಗೊನೆಹವೆ ಪರಗೊಂದು ನುಡಿದ

|| ೧೨ ||

ಮತ್ತಾರುಮಿಲ್ಲ ಗೂಢವಿದ್ದೆ ಕೇಳಿಮ್ಮ
ಹೆತ್ತ ತಾಯ್ನ ಚಕ್ಕಂದು
ಎತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿದಳದರಿಂದ ತಾಳೆನೆಂ
ದತ್ತಿಗೆ ವಿನಯವೇರಿಸಿದ

|| ೧೩ ||

ನಮಿರಾಜಗಾನು ಬಿನ್ನವಿಸಿದೆನ್ನೆದು
ಕ್ರಮವಲ್ಲ ತನ್ನ ಭಾವನನು
ಮಮತೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಕಾಣಹೇಳೆಂದನು
ತ್ತಮ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಗರ ಮಂತ್ರಿ

|| ೧೪ ||

ಹಲವು ಮಾತೇನು ಭಾವಾಜಿ ನೀನುತ್ತರ
ಕೊಲವಿಂದ ಗಮಿಸಲಾಕ್ಷಣವೆ
ನಲವಿಂದ ನಮಿರಾಜ ಬಂದು ಕಾಣ್ಬನು ನಿನ್ನ
ತೊಲಗಿ ನಾವಿಹುದೊಂದು ಬದುಕೆ

|| ೧೫ ||

ನಿನ್ನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೀಯಗರಾರುಂಟು
ಭಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾಡೆವಿನ್ನು
ನಿನ್ನಯ ಮನಕೆ ಸಂತಸವ ಮಾಡುವೆವೆಂದು
ಚೆನ್ನ ಚೆನ್ನನೆ ತೋರಿ ನುಡಿದ

|| ೧೬ ||

ಅಗಲೈ ಮಾವನ ಮಕ್ಕಳೆಂದುರೆ ಪ್ರೀತಿ
ಯೋಗವ ಬಯಸಿದೆ ನಾನು
ಲೋಗರಂತಿರದಿರಿ ನೀವೆಂದು ಮತ್ತನು
ರಾಗದಿ ನುಡಿದನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೧೭ ||

ಇತ್ತ ಬಾರೆಂದು ತನ್ನೊತ್ತಿಗೆ ಕರೆದವ
 ಗುತ್ತುಂಗಡುಗೊರೆಯಿತ್ತ
 ಮತ್ತೆ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ನಮಿನಾಮಧೇಯಗೆಂ
 ದಿತ್ತನು ದೊಡ್ಡಡುಗೊರೆಯ || ೧೮ ||

ಹರಿಸದಿ ವಿನಮಿ ಕೈಮುಗಿದು ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ಪೇ
 ಚರಮಂತ್ರಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ
 ದೊರೆಯ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನೆಲ್ಲರು ವಿನೂನವನೇರಿ
 ತೆರಳಿದರಾಕಾಶವಿಡಿದು || ೧೯ ||

ಕೊಡದಿದ್ದರಹುದೆ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯನಿನ್ನು
 ಬಿಡುವನಲ್ಲೀ ಚಕ್ರ ನಾವು
 ಬಡಬಡಿಸುವ ನಮಿರಾಜನೆಂದತ್ತ
 ನುಡಿವುತ ಸಾಗಿದರವರು || ೨೦ ||

ಕೃತಮಾಲ ಬಂದನಷ್ಟರೊಳವನನು ದಳ
 ಪತಿ ತಂದು ನೃಪನ ಕಾಣಿಸಿದ
 ಸ್ಥಿತಿಪನಾಗಳೆ ಭದ್ರಮುಖನ ಕರೆಸಿ ದಳ
 ಪತಿಗವನಿಗು ನೇಳ್ವನಿಂತು || ೨೧ ||

ಇವನು^೧ತಮಿಸ್ತ್ರ^೨ಗುಡೆಯ ಹೊಲಬಿಗನು ನೀ
 ವಿವನೊಡನೆಯ್ದಿ ಹಾದಿಯನು
 ಸವರಿ ಬಹುದು ಮತ್ತೆ ದಂಡೆತ್ತಿಹೋಹೆವೆಂ
 ದವನೀಶ ನೇಮನನಿತ್ತ || ೨೨ ||

ತೆಗೆದಗಳನು ಹೂಳಿ ಮುಂದೆ ವಜ್ರದ ಪಡಿ
 ತೆಗೆದು ಕತ್ತಲೆಯಿಡಿದಿದ
 ವಿಗಡದ ಗುಡೆಯನು ಕಾಕಿಣಿ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ
 ಹೊಗುವುದೊಯ್ಯಾರದೊಳಿಂದ || ೨೩ ||

ಗುಹೆಯ ನಡುವೆ ಸಿಂಧುನದಿ ತೆಂಕಮುಖವಾಗಿ

ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದಾ ನದಿಯ

ಲಹರಿಗೆ ಮೂಡಣಂ ಪಡುವಣಂದೆರಡು ದು

ರ್ವಹನದಿ ಕೂಡಿದುವೆಂದ

|| ೨೪ ||

ಬೆಂಡ ಬಿಟ್ಟರೆ ಗುಂಡಿನಂತೆ ಪಾತಾಳಕೆ

ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿಹುದು ನಿಮಗ್ಗ

ಗುಂಡ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮೇಲಕುನ್ಮಗ್ಗನದಿ ಹೊಯಿ

ಚೆಂಡಿನಂತಿಡುತ್ತಿಹುದೆಂದ

|| ೨೫ ||

ಎಲ್ಲ ನದಿಯ ಚರ್ಮದೊಳು ದಾಟಬಹುದವ

ರಲ್ಲಿಗಾಗದು ಚರ್ಮರತ್ನ

ಬಲ್ಲಿತಾಗಿರೆ ಸೇತುಗಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಭೂ

ವಲ್ಲಭ ತಂತ್ರದೊರಿದನು

|| ೨೬ ||

ಒಡನೆ ಮುಂದೆಯ್ದಿ ಮತ್ತಾ ಗುಹೆಗಿಕ್ಕಿದ

ಬಡಗಣ ಕದವಿನ ಕೀಲ

ಬಡಿದೊತ್ತಿ ತೆಗೆವುದು ನಾವೆಯ್ದುವಿನೆಗಲ್ಲಿ

ಪಡೆಗೂಡಿ ಕೃತಮಾಲನಿರಲಿ

|| ೨೭ ||

ವ್ಯಂತರಾಗ್ರಣಿ ಮೊದಲಾದರ ಖಚರರ

ನಂತರಿಸದೆ ಕೂಡೆ ಕರೆಸಿ

ಮುಂತವರೊಡಗೂಡಿ ಕಳುಹಿದನವರು ಭೂ

ಕಾಂತಗೆರಗಿ ಪೋದರತ್ತ

|| ೨೮ ||

ಬಳಿಕ ಮಂತ್ರಿಗೆ ವಿನಯವನಾಡಿ ಮನ್ನಣೆ

ಗಳನಿತ್ತು ಬೀಡಿಗೆ ಕಳುಹಿ

ತಳುವದೆದ್ದ ನು ಜಿನಶರಣೆನುತರಮನೆ

ಯೊಳಹೊಕ್ಕನಾ ಸಾರ್ವಭೌಮ

|| ೨೯ ||

ವೃಷ್ಟಿನಿವಾರಣ ಸಂಧಿ

ತಿಂಗಳಮೇಲೆ ಭೇರಿಯ ನಾದ ಭೂಗಗ
ನಾಂಗಣ ಮುಸುಕಿ ಸೂಳೈಸೆ
ಸಂಗರಾಂಗಣಮಲ್ಲ ದಂಡೆತ್ತಿ ನಡೆದನು
ತ್ತುಂಗಲಗ್ನ ದೊಳು ಲಗ್ನೆಯೊಳು

|| ೧ ||

ಎಣಿಸಿ ಗಾವುದಕೊಂದು ಚಂದ್ರಾರ್ಕರೂಪ ಕಾ
ಕಿಣಿಯಿಂದ ಗುಹೆಯ ಗರ್ಭದೊಳು
ಅಣಿದೊತ್ತಿ ಬರೆಯಲಾ ಬೆಳಗಿಂದ ಭೂಭುಜಾ
ಗ್ರಹೆಯ ಕಟಕ ಗಮಿಸಿದುದು

|| ೨ ||

ಎಂದಿನಂದದಿ ಹಿಂದೆ ಸತಿಯರೆಯ್ತು ಪ್ಪುದು
ಚಂದನಲ್ಲಿಂದು ರಾಜೇಂದ್ರ
ಅಂದು ತನ್ನೊತ್ತಿನೊಳೆಲ್ಲರ ಕೂಡಿಕೊಂ
ಡೊಂದು ಲೀಲೆಯೊಳೆಯ್ದು ತಿರ್ದ

|| ೩ ||

ಲಲನೆಯರಂಜುವರಲಸುವರೆಂದಾಗ
ಹಲವು ರೂಪಾಂತೆಲ್ಲರೊಡನೆ
ಒಳುನುಡಿದೋರುತೆಯ್ದಂದನು ಹಿಂದು ಮುಂ
ದೆಳಸಿದ ತೆರೆಯ ಕೊಟೆಯೊಳು

|| ೪ ||

ಪಾಲವ ದಾಂಟಿದನಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಮುಂದೆ
ಪಾಳೆಯ ಬಿಡುತ ಸೇನೆಯನು
ಪಾಲಿಸುತ್ತೊಯ್ಯಾರದೊಳು ದಂಡು ತೆರಕೆ ಭೂ
ಪಾಲನಾ ಗುಹೆಯ ದಾಂಟಿದನು

|| ೫ ||

ಲಾಯದೊಳಿದ್ದ ಶ್ವ ಬಯಲಿಗೆ ಬಂದು ವಿ

ಡಾಯದಿ ಹರಿದಾಡುವಂತೆ

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಂಗಳು ಗುಹೆಯಿಂದ ದಾಂಟಿ ನಿ

ಟ್ಟಾಯದೆಣ್ಣಿಸೆಯ ನೋಡಿದುವು

|| ೬ ||

ಮದಗದೊಳಗೆ ನೀರು ಗಳಗಳನಿಳವಂತೆ

ಮದಗಜ ಹಯ ರಥ ಸೇನೆ

ಕದುಬಿ ಮೊತ್ತದಿ ಮೊರಮಡುತಿದ್ದುದಾ ಗುಹೆ

ಯುದರದಿಂದುತ್ತರ ಧರೆಗೆ

|| ೭ ||

ನಡುವಣ ಮೈಚ್ಚುಖಂಡವ ಮೆಟ್ಟಿ ಪಾಳೆಯ

ಬಿಡಿಸಿದನಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ

ಪಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ಸಾಲಾಗಿ ದಿನಚರಿ

ನಿಡಿದು ಗುಹಾಮುಖದಿಂದ

|| ೮ ||

ಉಳಿಯದೆ ಬಲವೆಲ್ಲ ಬಂದುದ ಕೇಳಿದೆ

ಯೊಳು ರಾಯ ಸಿಕ್ಕಿಂತನಾದ

ತಿಲನಾತ್ರ ಮರಹುಂಟಿ ಕೃತಮಾಲಗವನ ಪೆ

ರ್ಬಲಕಿತ್ತ ಕರೆದು ಮನ್ನಣೆಯ

|| ೯ ||

ಸರ್ವಬಲವ ನೋಡಿ ಸಂತವಿಟ್ಟು ಮಧ್ಯ

ದುರ್ವಿಯೊಳರಸನಿಪ್ಪಾಗ

ಪೂರ್ವದೊಳಾರು ಕಂಡರಿಯದುದೊಂದು ವಿ

ಗುರ್ವಣಿಯಾದುದೇನೆಂಬೆ

|| ೧೦ ||

ಅ ವಸುಮತಿಗೆ ಚಿಲಾತರಾಜನು ಬಳಿ

ಕಾವರ್ತರಾಜನೆಂದೆಂಬ

ಭೂವರರಿಬ್ಬರಗ್ಗ ಳರವರೆಸಗಿದ

ರಾನೇಳೆಯೊಳಗೊಂದು ಭಯವ

|| ೧೧ ||

ಎಂದುಯಿಲ್ಲದ ಚಕ್ರಿ ಬಂದನಿನನಿಗಾವು
ನಂದಿಸುವೆನೆ ಫಡಾಯೆಂದು
ಮಂದಿಸಹಿತ ಕಾದಿ ತೆರಳಿಸಲರಿದು ನು
ತ್ತೊಂದು ತಂತ್ರವ ಕಂಡರವರು

|| ೧೨ ||

ಕಾಲಮುಖರು ಮೇಘಮುಖರೆಂಬ ತಮ್ಮ ವಿ
ಶಾಲ ಕುಲಾಧಿದೈವಗಳ
ಅಲಸ್ಯವಿಲ್ಲದರ್ಚಿಸಿ ಭಜಿಸಿದರವು
ಮೇಲೆ ಮೈದೋರಿದುವೊಡನೆ

|| ೧೩ ||

ನಮ್ಮ ನೀವೇನು ಕಾರಣ ಜಪಿಸಿದಿರಿಯೆಂ
ದುಮ್ಮಿ ದೈವಗಳು ಕೇಳಿದುವು
ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರು ನಾವು ಪರರಿಗೆರಗುವುದು
ಸಮ್ಮತಾಂಗವೆಯೆಂದರವರು

|| ೧೪ ||

ಕಾದಿ ಜಯಿಸಲೆನುಗರಿದು ಪಾಯ್ಕಳ ಬಂದ
ಹಾದಿಯೊಳ್ತರುಗಿ ಹೋಹಂತೆ
ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಮಳೆಗರೆದು ಬೇಸರಿವೆನೆಂ
ದಾ ದೈವ ಕಳುಹಿದುವವರ

|| ೧೫ ||

ಒಡ್ಡಿ ತಾಗಳೆ ಮುಗಿಲಾಕಾಶ ತುಂಬಿ ಮಾ
ರೊಡ್ಡಿದಾನೆಯ ಹಿಂಡಿನಂತೆ
ಅಡ್ಡ ಪಿಡ್ಡಗೆ ಸುಳಿದುವು ಕಾಲರಾಹುವಿ
ನೊಡ್ಡು ಸಂಚಲಿಸುವಂದದೊಳು

|| ೧೬ ||

ಮೊಗಸಿತು ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರಿಗೆ ಮುಸುಕು ಕಾರ
ಮುಗಿಲು ಸುತ್ತಲು ಪಸರಿಸಿತು
ಹೆಗಲು ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದಂತಾಯ್ತು ದುಷ್ಟದೈ
ವಗಳ ವಿಗುರ್ವಣೆಯಿಂದ

|| ೧೭ ||

ಮುಂಚಿ ಕಾಮುಗಿಲೊಡ್ಡು ಬಹುದೆಂದು ದೈವಗ
ಳಂಚಿನೊಳ್ಳೆಂದು ಸೂಚನೆಗೆ
ಕುಂಚವ ಬೀಸುತಿದ್ದು ಮೊಯೆನೆ ಚೆಲುವಾಗಿ
ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿದುವಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ

|| ೧೮ ||

ಕೊಡದ ಸಾಲಂದದ ಮುಗಿಲ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲ
ಬಡಿಗೆಯಿಂ ಬಡಿಯೆ ದೈವಗಳು
ಒಡೆದಂತೆ ಗುಡುಗಾದುದೊಳಗಿದ್ದ ನೀರು ತೊ
ಟ್ಟೆಡುವಂತೆ ಕರೆದುದು ವೃಷ್ಟಿ

|| ೧೯ ||

ಮುಗಿಲೆಂಬ ಮದಗಜಗಳ ಮದಧಾರೆಯೊ
ಮಿಗೆ ಮೇಘವೆಂಬ ರಾಹುಗಳು
ಉಗುಳುವ ವಿಷಮೊಯೆಂಬಂತಾಗ ಕಷ್ಟ ವೃ
ಷ್ಟಿಗಳ ಸೂಸಿದುವು ದೈವಗಳು

|| ೨೦ ||

ಎನೆಂಬೆ ಪಡೆ ಬೆಚ್ಚುವಂತಾಲಿನರಲ ಮ
ತ್ತಾನೆಯ ತೋರದೊಳ್ಳರೆಯೆ
ಅನೇಕಲ್ಲೆಂದಿಂದು ಮುಟ್ಟಲು ನುಡಿವರು
ಮಾನವರಾಲಿಕಲ್ಲುಗಳ

|| ೨೧ ||

ಅಗಣಿತ ದೈವಗಳೊಂದು ಹಬ್ಬವ ಮಾಡ
ಲಗಲದೊಳ್ಳೆರೆದೊತ್ತಲಾಗಿ
ಗಗನವೆಂದೆಂಬ ಸೇವಗೆಯೊರಳಿಂದ ಸೇ
ವಗೆಯಿಳಿವೊಲು ಮಳೆಯಾಯ್ತು

|| ೨೨ ||

ಕರೆದುದು ವೃಷ್ಟಿಯೇನೆಂಬೆನಂಬರನೆ ಬಾ
ಯ್ದೆರೆದುಗುಳಿದುದೊಯೆಂಬಂತೆ
ಕಿರುಧಾರೆಯಲ್ಲ ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳ ತೋರ
ದುರುವ ಧಾರೆಯೊಳೆಡೆವಿಡದೆ

|| ೨೩ ||

ಕೆರೆ ಬಾವಿ ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳಗಳು ಬೆಂಚೆಗಳು ಹೆ
 ದ್ದೊರೆ ಹೊಳೆ ತಗ್ಗು ತಿಟ್ಟಿಲ್ಲ
 ಮರೆಸಿಯೇಕಾರ್ಣವವಾಯ್ತು ದೈವಗಳುಬ್ಬಿ
 ಕರೆವುತಿದ್ದುವು ಮತ್ತು ಮಳೆಯ

|| ೨೪ ||

ಬಳಸಿದ್ದ ಕೋಂಟಿಯ ಮಾರಿ ಪಾಳೆಯಕೆ ನೀ
 ರಿಳಿವುದ ಕಂಡು ಪಾಯ್ತಳವು
 ಗಳಬಳಸಲು ಭತ್ತ ಚರ್ಮರತ್ನಗಳನಾ
 ಗಳೆ ಚಕ್ರಿ ಹರಹಹೇಳೆಂದ

|| ೨೫ ||

ಭತ್ತ ರತ್ನವ ಮೇಲೆ ಪಸರಿಸಿ ಚರ್ಮವ
 ಧಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ಹರಹಿದರು
 ಶತ್ರುವಿಜಯನ ಪಾಯ್ತಳವಿದ್ದುದಲ್ಲಿ ಬ
 ಹಿತ್ತದೊಳ್ಳರದರಿಸ್ವಂತೆ

|| ೨೬ ||

ಹೊಳಿತು ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ಪ್ರಭೆ ಮಳೆಯಿಂದ
 ಕಾಳಗತ್ತಲೆ ಹೆಚ್ಚಿತಾಗ
 ಧಾಳದ ಚಕ್ರ ಕಾಕಿಣಿಗಳ ಬೆಳಗಿಂದ
 ಪಾಳೆಯವಿರ್ದುದಾ ನೃಪನ

|| ೨೭ ||

ಹಗಲಿರುಳೆಡವಿಡದೀ ಮಳೆ ಕರೆದುದು
 ತೆಗಹಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ
 ತಗಹಿಕ್ಕಿದಂತಾಯ್ತು ಪಾಯ್ತಳಕೆಂದು ಚ
 ಕ್ರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಯೋಚನೆಯಾಯ್ತು

|| ೨೮ ||

ಹೋಗದೆ ಸುರಿವುತಿದ್ದುದು ಮಳೆಯಿದು ನೋಡು
 ವಾಗ ದೈವಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯೊ
 ಮಾಗಧಾಂಕಿತ ಜಯನಾನು ಹೊರಗೆ ಮೇಲು
 ಭಾಗೆಯ ನೋಡಿರೈಯೆಂದ

|| ೨೯ ||

ಕಂಡರವರು ಮೇಲುಭಾಗೆಯೊಳಗೆ ಸಾಲು
ಗೊಂಡಿದ್ದ ದೈವಗಳೊಡ್ಡ
ಮಂಡೆ ಮಣಿದು ಚಕ್ರಿಗೊರೆದು ಬೆಸನವ ಕೈ
ಕೊಂಡು ಲಂಘಿಸಿದರಂಬರಕೆ

|| ೩೦ ||

ತಂಬಟ ಭೇರಿ ತಿತ್ತಿರಿ ಕಾಳಿ ನಿಸ್ಸಾಳ
ಜೆಂಬಕವರೆ ಪಟಹಗಳ
ಬೆಂಬಳಿಯೊಳು ಬಡಿವುತ ಹೋಗಿ ತಾಗಿದ
ರಂಬರದೊಳಗೆ ದೈವಗಳ

|| ೩೧ ||

ದೂರದೊಳಗೆ ಸಿಂದು ದೈವಗಳುಬ್ಬಿ ಕ
ಹೋರಯುದ್ಧಕೆ ಮನವಿಕ್ಕಿ
ನೀರ ಸೂಸುವುದ ಮಾಣ್ಣೊಡನೆ ಗುಂಡಿನ ಬಿರು
ಧಾರೆಯ ಸೂಸಿದುವಾಲ್ಪು

|| ೩೨ ||

ಅವರಿಟ್ಟ ಗುಂಡ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾಂತು ವ್ಯಂತರ
ರವರನಿಟ್ಟರು ಗುಂಡಿನಿಂದ
ಪವಿಯ ಹರಿಗೆ ಜೋಡುಟಾಳಿಯ ಬಲದಿಂದ
ವಿವಿಧ ಖೇಚರರು ನೂಂಕಿದರು

|| ೩೩ ||

ಇನ್ನೊಂದನೇನೆಂಬೆನೀ ಕಡೆಯೊಳಗಿನ
ರುನ್ನತದಿಂದೊತ್ತುವಾಗ
ಬೆನ್ನ ಕಡೆಯೊಳು ದೈವಗಳನೊತ್ತುತ ಬಂದ
ರಿನ್ನಾ ರೊ ಅವರೂ ವ್ಯಂತರರು

|| ೩೪ ||

ಜೋಡಿಸಿ ಪೆಟಲು ತುಪಾಕಿ ಮುಸುಂಡಿ ಸಿಂ
ಗಾಡಿಯೊಳೆಚ್ಚೊತ್ತುವಾಗ
ಮಾಡದ ಮೇಲಣ ಕಾಗೆಗಳಂತೆ ಕೆ
ಟ್ಟೋಡಿದುವಖಿಲ ದೈವಗಳು

|| ೩೫ ||

ಹಿಡಿ ಹಿಡಿ ಕಾಲಮುಖನ ಮೇಘಮುಖನನೆಂ
 ದೊಡನೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ವ್ಯಂತರರು
 ಕುಡಿಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹೇವಾದ್ರಿಯ ನೆಗೆದು ಕಂ
 ಗೆಡುತೋಡಿ ಹೋದರಾ ಖಳರು

|| ೩೬ ||

ಕುಲದೈವ ಸೂಸುವ ಮಳೆಯ ನೋಡುತ ಹೆಮ್ಮೆ
 ಯೊಳಗಿದ್ದ ಮಳೆ ನಿಲ್ಲಲೊಡನೆ
 ತೊಲಗಿ ಚಲಾತಭೂವರನೊಂದು ದೆಸೆಯೊಳು
 ತಲೆಮರೆಸಿದನು ಮುಂದರಿದು

|| ೩೭ ||

ಮಳೆ ನಿಂದರೇನೆಮ್ಮ ಕುಲದೈವಗಳು ಕಾದಿ
 ಗೆಲವೆಯೆಂದಾವರ್ತರಾಜ
 ಕುಲಲಿಯೆನುತ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾತನ ಭೂತ
 ಗಳು ತೋರೆ ಜಯರಾಜ ಪಿಡಿದ

|| ೩೮ ||

ಕಾಳಗದೊಳು ಕಾದಿದವರು ಹಲಬರಲ್ಲಿ
 ಕೋಳುಸಿಕ್ಕಿದುದೊಬ್ಬ ಕಲಿಗೆ
 ತೋಳೆರಡನು ಕಟ್ಟಿ ಜಯರಾಜನಿತ್ತ ಚ
 ಡಾಳಿಸಿ ತರುತ್ತಿದ್ದನತ್ತ

|| ೩೯ ||

ಆವರ್ತನೃಪನ ತಂದಿದಿರಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿ ಸೇ
 ನಾವರನುಬ್ಬಿ ಕೈಮುಗಿದು
 ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸಿವನೀಗ ದೈವಗಳಿಂದ
 ನೋವುಗಾಣಿಸಿದವನೆಂದ

|| ೪೦ ||

ಪದುಳದಿ ಬಂದೆರಗದೆ ನನಗಿದಿರಾಗಿ
 ಕದನವನೆಸಗಿದನಿವನೆ
 ಒದೆ ಒದೆ ತೊಂಡನ ಮಕುಟವನೆಂದು ಕೋ
 ಪದಿ ನುಡಿದನು ಚಕ್ರಧರನು

|| ೪೧ ||

ಮಟ್ಟಗೆ ಕಾನಲೊಳಿರಲಿವನೆಂದಾಗ
ಕೊಟ್ಟನು ದಳಪತಿಗವನ
ಕಟ್ಟಬಿಡಿಸಿ ಭೃತ್ಯನೊಡನೊಂದು ಮನೆಗವ
ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನಾಕ್ಷಣವೆ

|| ೪೨ ||

ಸಿಂಧುದೇವಿಯಾಶೀರ್ವಾದ ಸಂಧಿ

ಏಳು ದಿವಸ ಮಳೆಯೊಳಗಲಸಿದ ತನ್ನ
ಲೋಲನೇತ್ರೆಯರನಾ ನೃಪತಿ
ಲಾಲನೆಗೈದನೆರಡು ದಿನ ಸರಸ ಸ
ಲ್ಲಿಲೆಯೊಳೇನು ಕೋವಿದನೊ

|| ೧ ||

ಒಳಗೆ ತನ್ನ ಬಲೆಯರೆಲ್ಲರ ಮನ್ನಿಸಿ
ಬಳಿಕ ಮೂರನೆಯ ದಿನದೊಳು
ಹೊಳೆವ ಚಾವಡಿಯೊಳೋಲಗವಾಗಿ ಕದನದ
ಕಲಿಗಳೆಲ್ಲರ ಕರೆಯಿಂದ

|| ೨ ||

ಬಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಸರ್ವರು ಕಂಡರಾನಂದ
ದಿಂದಾತನೆಲ್ಲರ ನೋಡಿ
ದಂದುಗಬಟ್ಟರೈ ಮೊನ್ನೆ ನೀವೆಲ್ಲರು
ಸಂದ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳಿಂದ

|| ೩ ||

ನವಗಾವ ದಂದುಗ ನಿನ್ನೊಂದು ದಿವ್ಯನಾ
ಮವ ನೆನೆವುತ ನಡೆವಾಗ
ಸುವಿಲಾಸವಾಗಿಹುದೆಂದೊಡೆಯನಿಗೆ ಬಿ
ನ್ನವಿಸಿದರೆಲ್ಲರರ್ತಿಯೊಳು

|| ೪ ||

ಹುಸಿಯಲ್ಲ ನಾವೀಚೆ ನಡೆವಾಗ ಮೊನ್ನೆ ತಾ
ಮಸದೈವಗಳನ್ನಿಬ್ಬರಾಚೆ
ಅಸಮಸೇನೆಯೊಳೊತ್ತಿ ಬಂದರು ನಿನ್ನಯ
ಹೆಸರ ಹೇಳುತ ಹಿತವಾಗಿ

|| ೫ ||

ಎನೆ ಚಕ್ರಿ ನಲಿದವರಾರೆಂದು ಮಾಗಧಾಂ
ಕನ ಕೇಳಿದನು ಕೇಳಲೊಡನೆ
ಮನುಜೇಂದ್ರ ಚಿತ್ತವಿಸವರೆಮ್ಮ ವ್ಯಂತರ
ಜನತತಿಗಾರಾಧ್ಯರೆಂದ

|| ೬ ||

ಒಬ್ಬನು ಸಿಂಧುದೇವನು ಸ್ವಾಮಿ ಲಾಲಿಸಿ
ನ್ನೊಬ್ಬ ಗಂಗಾದೇವನವರು
ಇಬ್ಬರು ಬಂದು ದೈವಗಳೊಡ್ಡನೊತ್ತಿದ
ರೊಬ್ಬಳಿಯಾಗಿ ಜಾರಿದರು

|| ೭ ||

ಅವರ್ತನನುಜ ಮಾಧವನು ಚಿಲಾತನು
ದೇವರ ಕಾಣಲೆಯ್ದುಂದು
ತಾವಂಜುತಿದ್ದರು ಕರುಣಿಸೆಂದೊಡೆಯನಿ
ಗಾ ವೇಳೆಯೊಳು ವೇಳ್ದನವನು

|| ೮ ||

ಕೊರಳಿಗೆ ಚಿಂದಿಯ ಹಾಕಿ ಬಂದವರಿಬ್ಬ
ರರಸನ ಮುಂದಡ್ಡಗೆಡೆದು
ಶರಣಾಗತವಜ್ರಪಂಜರ ಪಾಲಿಸು
ಮರುಳರನೆಂದೊರಲಿದರು

|| ೯ ||

ವೇಳೆಯರಿದು ಮುಂದೆ ಬಹುದೆಂದು ನುಡಿದು ನೃ
ಪಾಲ ಚಿಲಾತಗವನಿಗೂ
ಮೇಲೆ ಮನ್ನಣೆಯಿತ್ತನಾವರ್ತಸಹಿತ ನಿ
ರಾಲಸ್ಯದೊಳು ಕಳುಹಿದನು

|| ೧೦ ||

ವ್ಯಂತರಪತಿಗಳೆಲ್ಲರ ಮಾಗಧೇಂದ್ರನು
ಹಿಂತಿಕ್ಕಿಕೊಂಡೆಯ್ದಿ ನಮ್ಮ
ಅಂತಸ್ಥವೊಂದ ಪಾಲಿಪುದೆಂದು ರಾಯನ
ಮುಂತೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿದ

|| ೧೧ ||

ದೇವ ಬಿನ್ನಹ ಸಿಂಧುದೇವನು ಗಂಗಾ
 ದೇವನೆಂಬಿಬ್ಬರು ಜಿನನ
 ಭಾವನೆವಿಡಿದಿಹರೆಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಪೂಜ್ಯ
 ಭಾವರಾಗಿಹರನವರತ

|| ೧೨ ||

ನಿನ್ನೊಳು ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಹುದದ ಪೇಳ
 ಲಿನ್ನೇಕೆ ನೀನರಿಯದುದೆ
 ಮನ್ನಣೆಯೊಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು
 ಬಿನ್ನವಿಸಿದನೊಡೆಯನಿಗೆ

|| ೧೩ ||

ಅಗಲೈ ನೀವಿದಕಡ್ಡಬೀಳಲದೇಕೆ
 ಮಾಗಧ ನೀನೆಂದ ನುಡಿಯ
 ಹೋಗಲಾಡುವನೆ ಕಾಣಲಿ ಕರೆಸೆಂದನು
 ರಾಗಿಸಲೆಲ್ಲ ವ್ಯಂತರರು

|| ೧೪ ||

ಬಂದು ಕಾಣೈಯಸಿಕ್ಕಿ ಜಂಬುಕಾನದೊಳೋಡೆ
 ಯಿಂದ ಭದ್ರಾಸನಾದಿಗಳ
 ಮುಂದೆ ಪಾಗುಡವಿತ್ತು ಕೈಮುಗಿದರು ಸನ್ನೆ
 ಯಿಂದ ಚಕ್ಕಳದಿ ಕುಳಿತರು

|| ೧೫ ||

ನಿನಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾದವನೀಗ ತನ್ನ ತಾ
 ತನಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾದವನು
 ನಿನಗೆ ಹಿತವ ನೆನೆದವನೀಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ
 ತನಗೆ ಹಿತವ ನೆನೆದವನು

|| ೧೬ ||

ಒಡೆಯನ ಸಹಜಗುಣವನೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದಿರೆಂ
 ದೊಡನೆ ವ್ಯಂತರಿಗರಾದಿದರು
 ಮೊಡವಿಗೊಡೆಯನದನಾಲಿಸುತೊಲವಿಂದ
 ನುಡಿದನಂತೆಂದವರೊಡನೆ

|| ೧೭ ||

ಕೊಡುವ ಕೊಂಬೊಂದು ಬೀಯಗತನ ಕೂಡದು

ನುಡಿಯೊಳೆ ಮಾಳ್ವೆವಿನ್ನೆಮ್ಮ
ನುಡದಿಯರ್ನಿಮ್ಮಕ್ಕಂದಿರು ನಿಮ್ಮ ಸತಿಯರೆ
ಮೊಡ ಹುಟ್ಟಿದನುಜೆಯರೆಂದ

|| ೧೮ ||

ನಿಮ್ಮೂರೊಳದ್ದ ಜಿನೇಂದ್ರ ಬಿಂಬವ ನೋಡ

ಲೆಮ್ಮ ಚಿತ್ತದೊಳರ್ತಿಯುಂಟು
ಘೆಮ್ಮನೆ ನಾಳೆ ಬಸ್ಸೆವು ಮುಂದೆ ತೆರಳಿಯೆಂ
ದೊಮ್ಮೊದಲೊಳೆ ಬೀಳುಕೊಟ್ಟ

|| ೧೯ ||

ನಲಿದುಬ್ಬಿ ಕೈಮುಗಿದವರು ಹೋದರು ರಾಯ

ತಳುವದೆದ್ದನು ಮರುದಿವಸ
ಹಲವು ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧುಕೂಟವ ಸಾರಿ
ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಪಾಳೆಯ ಬಿಟ್ಟ

|| ೨೦ ||

ದೇವವಾಹಿನಿಗೂಡಿ ಬಂದು ಸುವಸ್ತುಚ

ಯಾವಳಿಯುಲುಪೆಯ ತಂದು
ಆ ವೀರಕಟಕವೆಲ್ಲವು ತಣಿವೊಲು ಸಿಂಧು
ದೇವ ಮನ್ನಿಸಿದ ಭಾವನನು

|| ೨೧ ||

ಗಗನವ ತುಡುಕುವ ಹಿಮಶೈಲನೊಳು ಪುಟ್ಟಿ

ನೆಗೆದು ದಕ್ಷಿಣ ಮುಖವಾಗಿ
ಧಿಗಿಧಿಗಿನಿಳೆಗೆ ಬೀಳುವ ಸಿಂಧುನದಿಯನಾ
ಸುಗುಣ ಚಕ್ರೇಶ ನೋಡಿದನು

|| ೨೨ ||

ಮೇಲೆ ಕಿರಿದು ಬರಬರ ತೆರಪಾಗಿರೆ

ನೀಳವಾದೊಂದು ಮುತ್ತಿಡಿದ
ಕಾಳೆಯ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಪಿಡಿದವೊಲು
ಬೀಳುತಿದ್ದುದು ಸಿಂಧುತಟಿನಿ

|| ೨೩ ||

ನೆಲದ ಮೇಲೊಂದು ವಜ್ರದ ಕಿರುಪರ್ವತ
ನೆಲಸಿಹುದದರ ತುದಿಯೊಳು
ಪಳುಕಿನ ಜಿನಬಿಂಬವೆವೆವುದಾ ಬಿಂಬದ
ತಲೆಯೊಳಾ ನದಿ ಬೀಳುತಿಹುದು

|| ೨೪ ||

ಮಾನಿನಿಯರಿಗೆ ತೀರ್ಥದ ಚಿಲ್ವ ಕಾಣಿಸಿ
ಜೈನಬಿಂಬವ ಸ್ತುತಿಗೈದು
ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿ ಭೂಸುರರಿಗಿತ್ತನು ಭೂರಿ
ದಾನವ ಮನದಣಿವಂತೆ

|| ೨೫ ||

ಶ್ರೀ ವಿಪ್ರಜನದ ಪರಕೆ ಕೇಳುತಿರೆ ಸಿಂಧು
ದೇವನೆಯ್ದೊಡ್ಡ ಸಾದುರ್
ದೇವರ ತಂಗಿ ದೇವರ ಕಾಣ್ಬೆನೆಂಬಳೆಂ
ದೋವಿ ಕರ್ಣದೊಳು ಸೂಚಿಸಿದ

|| ೨೬ ||

ಲೇಸೆನುತೊಡಬಟ್ಟು ಬಳಕ ವಿನಯದಿಂದ
ಭೂಸುರರೆಲ್ಲರ ನಿಲಿಸಿ
ಆ ಸುಖಿಯೊಳವೊಕ್ಕು ಸತಿಯರುವೆರಸಿ ವಿ
ಲಾಸದೊಳೊಲಗವಾದ

|| ೨೭ ||

ಗರುವಿಗೆ ಗಾಡಿ ಶೃಂಗಾರ ಲಾವಣ್ಯ ಮೈ
ಸಿರಿಗೂಡಿ ನಡೆದು ಬಹಾಗ
ಭರತರಾಜೇಂದ್ರನ ತಂಗಿಯೆ ತಪ್ಪದೆಂ
ಬಿರವಿನೊಳ್ಳಂದಳಾ ದೇವಿ

|| ೨೮ ||

ಹತ್ತಿರ ಸಾದುರ್ ಹಸ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಳೆವೆಳೆ
ಮುತ್ತಿನಕ್ಷತೆಗಳ ತುಂಬಿ
ಎತ್ತಿ ನಿಂದಣ್ಣಾಜಿ ಸುಖಬಾಳು ಬಾಳೆಂದು
ಮುತ್ತೈದೆಯೆ ಹರಸಿ ಸೂಸಿದಳು

|| ೨೯ ||

ಅಣ್ಣನ ಹರಸಿ ಮತ್ತಾತನೊತ್ತಿ ನೊಳಿದ್ದ
ಹೆಣ್ಣು ಗಳೆಲ್ಲರ ನಾಕೆ
ಕಣ್ಣಿರ್ತಿ ಮಿಗೆ ನೋಡಿ ನಗುತ ಹರಸಿದಳು
ಬಣ್ಣವಣ್ಣಗೆಯೊಳೇನೆಂಬೆ

|| ೩೦ ||

ಹರೆಯ ಜಾರದೆ ಮುಪ್ಪುದೋರದೆ ಸವತಿ ಮ
ತ್ಸರವಾಗದೆನ್ನಣ್ಣನೊಡನೆ
ಸ್ಥಿರ ಬಾಳಿರೆಂದು ದೇವಾಂಗದ ಸೀರೆಯ
ಹರಸಿ ಸರ್ವರಿಗಿತ್ತಳಾಕೆ

|| ೩೧ ||

ಎರಡು ಪೊತ್ತ ಬಲೆಯರ್ವೆರಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರನಾ
ದರದೊಳಾರೋಗಣೆಗೈದು
ಇರುಳ ಕಳೆದು ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ತಂಗಿಯ
ಕರೆದು ಮನ್ನಿಸಿದನೇನೆಂಬೆ

|| ೩೨ ||

ಬಾ ಸಿಂಧುದೇವಿ ಮುನ್ನೆನ್ನೊಬ್ಬ ತಂಗಿಕೈ
ಲಾಸದೊಳ್ತಪಸುದಾಳಿದಳು
ವ್ಯಾಸಂಗದಾ ನೋವು ನಿನ್ನ ಕಂಡಗಲಿತೆಂ
ದಾ ಸುಮುಖರ ದೇವ ನುಡಿದ

|| ೩೩ ||

ಅವಳ ಪೆಸರು ಬ್ರಾಹ್ಮಿಲಾದೇವಿಯೆಂದುನಿ
ನ್ನವಯವದಂತವಳಿರವು
ನವಗಿನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಿಲಾದೇವಿ ನೀನೆಂದು ಮಾ
ನವಪತಿ ನುಡಿದನಾಕೆಯೊಳು

|| ೩೪ ||

ಅಮ್ಮಿ ನೀನೊಸಗೆ ಮಾಡಿದೆ ನವಗೆಲ್ಲರ್ಗೆ
ಸುಮ್ಮಾನಗೆಯ್ದೆ ಮುಂದಿನ್ನು
ನಮ್ಮೊಳೊಂದೊಸಗೆಯಹಾಗ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ
ನಿಮ್ಮ ಕರೆಸಿಕೊಂಬೆನೆಂದ

|| ೩೫ ||

ತಂಗಿ ನೀ ನಿಲ್ಲಿಂದು ನಿಲಿಸಿಯಾ ರಾಜಲೀ
 ಲಾಂಗನಾಕ್ಷಣದೊಳಲ್ಲಿಂದ
 ಮುಂಗಡೆಗೆದ್ದನು ಪರನಾರಿಸೋದರ
 ಚಾಂಗು ಭಲಾಯೆಂದು ಹೊಗಳೆ

|| ೩೬ ||

ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರು ಸಿಂಧುದೇವಿಗೆ ಸರ
 ಸಾರೂಢಿದೋರಿ ಮೌಕ್ತಿಕದ
 ಹಾರ ಮಾಣಿಕ್ಯದುಂಗುರ ಮೊದಲಾದುಪ
 ಚಾರ ವಸ್ತುವ ಕೊಟ್ಟರೊಸೆದು

|| ೩೭ ||

ಅನ್ಯೋನ್ಯ ವಿನಯವ ಬಿಡದಿರಿಯೆಂದು ತಾ
 ವನ್ಯೋನ್ಯ ನೋಡಿ ಮಾತಾಡಿ
 ಮಾನ್ಯಕಾಂತೆಯರು ಮಾನ್ಯಾಂಗನೆಯಿಂದ ಸೌ
 ಜನ್ಯದಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡರೊಡನೆ

|| ೩೮ ||

ಅಂಕಮಾಲಾ ಸಂಧಿ

ಸಿಂಧುದೇವನ ವಿನಯದಿ ನಿಲಿಸುತ ಗುಣ
ಸಿಂಧು ಜಿನೇಂದ್ರನ ನೆನೆದು
ದಾಂ ಧಣಂ ಧಾಣೆಂಬ ನಿಸ್ಸಾಳಧ್ವನಿಯ ಪ್ರ
ಬಂಧದೊಳೆದ್ದನಾ ರಾಯ

|| ೧ ||

ಗಂಗಾನದಿಯಿನ್ನು ಗಾವುದವೆಂಬಾಗ
ಗಂಗಾದೇವನು ತನ್ನ
ಸಂಗಸಂಪದಗೂಡಿ ಬಂದಿದಿಗೊಂಡನು
ಸಿಂಗಾರಕಾರ ಭಾವನನು

|| ೨ ||

ನಡೆದು ಗಂಗಾನದಿಯೊತ್ತಿನೊಳ್ಪಾಳೆಯ
ಬಿಡಿಸಿದನಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ಹಿಡಿದುದುಲುಪೆ ಸೇತುಗಟ್ಟಾಗಿ ಭಾವನ
ಪಡೆಯನಾ ಸುಖಿ ತಣಿಸಿದನು

|| ೩ ||

ಮೈದುನ ಮಾಡಿದ ವಿನಯದಿಂದಾ ದಿನ
ಹೋದುದು ಮರುದಿನ ತನ್ನ
ಸೋದರಿಗನ ಕಾಣ್ಬೆನೆಂದರ್ಥಿಯಿಂದ ಗಂ
ಗಾದೇವಿ ಬಂದಳು ತಾನೆ

|| ೪ ||

ರಾಜೇವನನಕೆ ಪೆಣ್ಣೆಂಬೆಗಳೊಡಗೂಡಿ
ರಾಜಹಂಸವನೆಯ್ವಿ ಪಂತೆ
ರಾಜಗೃಹವ ಹೊಗಿಸಿದಳಾಕೆ ಚಿಲ್ವ ಕಾಂ
ತಾಜನ ಕೂಡಿ ಚಕ್ರಿಯನು

|| ೫ ||

ಮಜ್ಜನ ಭೋಜನಗೈದು ಮತ್ತಾ ದಿನ
ಸೆಜ್ಜೆವನೆಯೊಳು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ
ಸಜ್ಜನಾನಂದನು ಮರುದಿನದೊಳು ತೀರ್ಥ
ದುಜ್ಜ ಗಕ್ಕಿಚ್ಛೆ ಮಾಡಿದನು

|| ೬ ||

ಅರುಹನ ಪ್ರತಿಮೆಯೆಂಬಮಳಚಂದ್ರನ ಕಂಡು
ಕರಗಿ ಹಿಮಾದ್ರಿಯಿಂದೆಂಬ
ಸುರುಚಿರ ಶಶಿಕಾಂತ ಸೋರುತಿರ್ಪುದೊಯೆನೆ
ಬರುತಿರ್ದುದಾ ಪುಣ್ಯಗಂಗೆ

|| ೭ ||

ಆರ್ಭಕ್ತಿಯೊಳು ಮಿಂದರವರ ಪಾಪಗಳ ತಾ
ನಾರ್ಭಟದೋರುತಟ್ಟುವೊಲು
ಭೋರ್ಭೋರು ಘುಮುಘುಮು ಝಲ್ಲುಝಲ್ಲೆಂಬ ಸಂ
ದರ್ಭದೊಳಿಳಿದುದಾ ತೀರ್ಥ

|| ೮ ||

ಆರಮನೆಯೊಳಗೆ ಮತ್ತಾ ದಿನ ತಡೆದು ಶ್ರೀ
ಗುರುಹಂಸನಾಥನ ಭಜಿಸಿ
ಹಿರಿದು ಕರ್ಮಗಳ ನಿರ್ಜರೆಮಾಡಿ ಮರುದಿನ
ತೆರಳಲೆಳಸಿದನೇನೆಂಬೆ

|| ೯ ||

ತಂಗಿ ಬಾ ನಾನಿಂತು ದಂಡುಮಾಡಿದ ನೋವು
ಹಿಂಗಿದುದಕ್ಕ ನಿನಗಾಣೆ
ಗಂಗಮ್ಮಿ ಲೇಸುಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ಮೃದುವಚ
ನಂಗಳಿಂದಣ್ಣ ಮನ್ನಿಸಿದ

|| ೧೦ ||

ಗಂಗಾದೇವನ ವಿನಯದಿ ನಿಲಿಸಿ ಜಿ
ನಂಗೆ ಕೈಮುಗಿದಾನೆಯೇರಿ
ತ್ರಾಂಗು ತ್ರಾಂಗೆಂದು ನಿಸ್ಸಳ ಸೂಳೈಸಲು
ಮುಂಗಡೆಗಿದ್ದನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೧೧ ||

ಆ ಸಮಯದಿ ಮೂಡ ಪಡುವಣ ಖಂಡದ
ದೂಸರಂದಿಬ್ಬರೆಯ್ದು
ಆ ಸೀಮೆ ವಶವಾದುವೆಂದು ತಂದೋಲೆಯ
ಭೂಸುದತೀಶಗಿಕ್ಕಿದರು

|| ೧೨ ||

ಉತ್ತರ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಮುಖವಾಗಿ ದಂ
ಡೆತ್ತಿ ನಡೆವ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದು
ಮತ್ತೆ ಗಜವನೇರಿ ಮಧ್ಯಮಖಂಡದೊ
ಳ್ಳತ್ತೆ ದಕ್ಷಿಣಕೆ ತಿರುಗಿದ

|| ೧೩ ||

ನಡುವಣಖಂಡದ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಕಳ
ದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಟೆಯಿಪ್ಪಂತೆ
ನಿಡಿದಾದ ವೃಷಭಾದ್ರಿಯಿಹುದಲ್ಲಿಗಾ ಚಕ್ರಿ
ನಡೆತರುತಿರ್ದನುಬ್ಬನೊಳು

|| ೧೪ ||

ಉರ್ವಿಯೆಲ್ಲವು ತನ್ನ ವಶವಾಗಲುರುಗರ್ವ
ಪರ್ವತವೇರಿ ಬಪ್ಪಂತೆ
ಕೂರ್ವಿದ ವಿಜಯಪರ್ವತವೇರಿ ಬಂದನು
ಗರ್ವಿತಾರಾತಿದಲ್ಲಣನು

|| ೧೫ ||

ಕರ್ಣದ ಮದಧಾರೆಗೆರಗಿ ಕವ್ವರೆಗೊಂಡು
ಘೋರ್ಣಿಸಿ ತುಂಬಿಗಳೆಸೆವ
ಪೂರ್ಣೇಶವೇರಿ ಬಂದನು ನೀಲಗಿರಿಯ ಸು
ವರ್ಣಾದ್ರಿಯೇರಿ ಬಪ್ಪಂತೆ

|| ೧೬ ||

ದಾಂಟುವುದಿಡುಗುಡ್ಡೆಗಳ ಗಿರಿಗಳಸಿಕ್ಕಿ
ದಾಂಟುವ ಡಾಳೆಯಂದದೊಳು
ಉಂಟಾದ ಸೇನೆಯ ನಡುವೆ ಹರಿವುದು ಪೂ
ದೊಂಟದೊಳ್ಳುಳಿ ಪೋಪಂತೆ

|| ೧೭ ||

ಆನೆಯೊಳೊಮ್ಮೆ ತೇಜಿಯೊಳೊಮ್ಮೆ ಶಿಬಿಕಾ ವಿ
 ಮಾನರಥಗಳೊಳೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
 ಅನುತೇಳುತ ಬಂದು ಹಲವು ಪಯಣದಲ್ಲಿ
 ಭೂನಾಥ ಸಾರ್ಧನಾ ಗಿರಿಯ

|| ೧೮ ||

ಕಾಲ ಕಾಲದೊಳಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಂಕ
 ಮಾಲೆಯ ಬರೆಸುವರಲ್ಲಿ
 ಶೈಲವೆಲ್ಲವು ಲಿಪಿ ತುಂಬಿರೆ ನೋಡಿ ನೃ
 ಪಾಲನ ಗರ್ವ ಸೋರಿದುದು

|| ೧೯ ||

ಎನಿಬರಾಳಿದರೊಗೂ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರಳಡು
 ವಸಿತಿಲ್ಲ ಬರೆಯದ ತಾಣ
 ಜಿನ ಜಿನ ಭೂತಳ ನನ್ನದೆಂದುಬ್ಬುವ
 ಮನುಜನೆ ಮರುಳೆಂದು ನೆನೆದ

|| ೨೦ ||

ತನ್ನಂಕನಾಲಿಗೆ ತೆರಪಿಲ್ಲದಿರೆ ನೋಡಿ
 ಮುನ್ನಿದ್ದದೊಂದು ಶಾಸನವ
 ಉನ್ನತ ಶೌರ್ಯನು ದಂಡದಿಂದೊರೆಸೆಂದು
 ಸನ್ನೆದೋರಿದನು ಕಿಂಕರಗೆ

|| ೨೧ ||

ತೊಡೆ ತೊಂಡಲಿಪಿಯನೆಂದನು ಧೂಳಿಲಿಪಿಗಳ
 ತೊಡೆವಂತೆ ತೊಡೆದನಾ ಭೃತ್ಯ
 ನೆಡುವಂತೆ ಬರೆಯೆನೆ ವಜ್ರಶಾಸನನೆಂಬ
 ಕಡುಜಾಣ ಕರಣಿಕ ಬರೆದ

|| ೨೨ ||

ಶೃಂಗಾರಯೋಗಿ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನು ರಾಗಿ ರಾ
 ಜ್ಯಾಂಗನಾಗಿಯು ಸಂಗತ್ಯಾಗಿ
 ಅಂಗನಾಜನವನಮಧುಮಾಸ ದಿವ್ಯ ಮು
 ಕ್ತೃಂಗನಾಚಿತ್ತವಿಲಾಸ

|| ೨೩ ||

ಹುಂಡಾವಸರ್ಪಿಣಿ ಕಾಲದಾದಿಯೊಳು ಪ
 ಟ್ಪಂಡವ ಭರತಚಕ್ರೇಶ
 ಚಂಡನಾಳ್ವನು ಸುಮಂಗಲ ಮಹಾಶ್ರೀ ಶ್ರೀ
 ಮಂಡನಮಸ್ತು ಹಿ ಸ್ವಾಹ

|| ೨೪ ||

ಮಣಿಮಾಲೆಯಂದದೊಳಕ್ಷರಗಳನು ಕಾ
 ಕಿಣಿಯಿಂದ ಬರೆಯಲಾ ನೃಪತಿ
 ಗಣಕಗುಚಿತವಿತ್ತು ಶೈಲದೊತ್ತಿನೊಳು ಸಂ
 ದಣಿ ಮಿಗೆ ಪಾಳೆಯ ಬಿಟ್ಟ

|| ೨೫ ||

ಲಾಲಿಸಿ ಸರ್ವರ ಬೀಡಿಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು
 ಬಾಲನ ಪೌಜೆಯ್ವಿತ್ತಿನಲು
 ಲೀಲೆಯಿಂದರಮನೆವೊಕ್ಕನೆಂಬೆಡೆಗಂಕ
 ಮಾಲೆಯು ಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ

|| ೨೬ ||

ಮಂಗಳಯಾನ ಸಂಧಿ

ವಿಜಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬರೆಯಿಸಿ ಪಟ್ಟಂಡ
ವಿಜಯನಲ್ಲಿರಲೆಂಟು ದಿವಸ
ವಿಜಯಾರ್ಥದೊತ್ತಿ ನೊಕ್ಕೇನೆಯನಿಂಬಿಟ್ಟು
ವಿಜಯರಾಜನು ಬಂದು ಕಂಡ

|| ೧ ||

ಒಂದೊಂದು ಖಂಡದಿ ನಾನ್ನೂರು ವೆಂಗಳು
ಬಂದಿದರ್ಬರಂಬರೇಚರರು
ತಂದಿದ್ದರೆಂಟುನೂರೇಳೆವೆಣ್ಣು ನೊಟ್ಟೈಸು
ವಂದೆರಳುವಿರವೆಂದ

|| ೨ ||

ಸುರವುರದಂದದಿ ಕಟಕ ಸಿಂಗರವಾಗೆ
ಶರಧಿವೊಲ್ವಾದ್ಯಗಳುಲಿಯೆ
ಎರಡುಸಾವಿರ ಪೆಣ್ಣುಗಳನೊಂದೆ ಹಸೆಯೊಳು
ಕರವಿಡಿದಿಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡ

|| ೩ ||

ಹೆಂಗಳ ಜನಕರೆಲ್ಲರನು ಮನ್ನಿಸಿ ಸರ
ಸಾಂಗದೊಳರೆ ರಾಯನಿತ್ತ
ಸಂಗಲಿಸಿದುದತ್ತ ನಮಿರಾಜಗಾಪ್ತಜ
ನಂಗಳ ವಾಕ್ಯವೇನೆಂಬೆ

|| ೪ ||

ಕೊಡುವುದುತ್ತಮ ದೇವರನುಜೆಯ ಚಕ್ರಿಗೆಂ
ದೊಡಬಡಿಸಿದರು ಬಾಂಧವರು
ಒಡನದು ಲೇಸೆಂದು ಸುಮತಿಸಾಗರನೂ ತ
ನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದವನೂ ನುಡಿದರು

|| ೫ ||

ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಕೂಡೆ ಮಂತ್ರಿಯ ಕೂಡಾತ
ಮೊನ್ನೆ ತೋರಿದ ಮಾತ ಮರೆದೈ
ಚೆನ್ನಲ್ಲ ಕೊಡು ಕೊಡು ಚಕ್ರಿಯ ಬಳಿಗೆಯ್ಗೆ
ಬನ್ನ ವಲ್ಲಿಂದರುತ್ತಮರು

|| ೬ ||

ಮಾನಹಾನಿಯ ನೋಡದಾ ನೃಪರಿತ್ತರು
ನಾನಂತು ಕೊಡೆನದಂತಿರಲಿ
ಎನ ಮಾಡುವನೆನ್ನ ತಮ್ಮನೊಳ್ಳು ಡಿದಾತ
ತಾನು ಗೆಯ್ವುದ ಕಾಣ್ಬೆನೆಂದ

|| ೭ ||

ಆಪ್ತರು ತಿಳುಹಲಾರದೆ ಯಶೋಭದ್ರೆಗೆ
ಗುಪ್ತದಿ ಸೂಚಿಸಲಾಕೆ
ಪ್ರಾಪ್ತರ ಕಳುಹಲೆದ್ದನು ತಾಯ ಮನೆಗತಿ
ದೀಪ್ತದೊಳಾ ನಮಿರಾಜ

|| ೮ ||

ಎನಣ್ಣ ಭರತೇಶಗನುಜೆಯ ಕುಡೆನೆಂದು
ನೀನತಿರಭಸದೋರ್ವೆ ಗಡಾ
ಆ ನೃಪಗೆಂದೆ ಬಳೆದ ಪೆಣ್ಣ ಕೊಡಬೇಕು
ಗ್ಲಾನಿದೋರದಿರೆಂದಳಾಕೆ

|| ೯ ||

ಹೆಣ್ಣು ಬೇಕಾದರೆ ಬರಬೇಕು ನಾವೆಮ್ಮ
ಬಣ್ಣ ಗೆದಪ್ಪಿ ಕೊಡುವೆವೆ
ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ಕೊಳು ಕೊಡೆಯ ಮೈಸಿರಿ ತಪ್ಪಿ
ಬಣ್ಣ ಸಲಾಗದಿಂತೆಂದ

|| ೧೦ ||

ಗಾಡಿಯೊಳದ್ರನ ನಗುವ ಚಕ್ರಗೆ ಶಚಿ
ಪಾಡಲ್ಲವೆಂಬೆನ್ನ ಮಗಳ
ಜೋಡಿಸಲೊಲ್ಲೆಯ ತಣ್ಣಗಿರಾನೊಮ್ಮ
ನೋಡುವೆ ಕೈಲಾಸಗಿರಿಯ

|| ೧೧ ||

ರಾಜಗೌರವ ತಪ್ಪಿ ಬಾಳುವ ಸಿರಿಯಿಂದ
ಶ್ರೀ ಜನದೀಕ್ಷೆಯೆ ಲೇಸು
ಓಜೆಯಲ್ಲದುದ ವೇಳ್ತವ ನಾನೆ ಪೋವೆನ
ಮ್ಮಾಜಿ ತೆಪ್ಪಗಿರಿ ನೀವೆಂದ

|| ೧೨ ||

ಅಳುಕಿದಳದಕೆ ಕೇಳ್ತಗನೆ ನೀನಿಷ್ಟು ವೆ
ಗ್ಗಲಿಸದಿರಾ ಚಕ್ರಿ ನಿನ್ನ
ನಿಳಯಕೆ ಬಾರನು ತಾಳಿ ಬಂದಿಯ ಕಟ್ಟಿ
ಲೊಲಿದೀವೆಯಾಯೆಂದಳೊಡನೆ

|| ೧೩ ||

ಇಲ್ಲಿಗಾಪ್ತರನಟ್ಟಿ ಬಂದಿಗಟ್ಟಿಸನು ತ
ನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲೆಂಬನಮ್ಮ
ಇಲ್ಲಿ ತನ್ಮೃಗಲವೆಸಗಿದರದೆ ಸಾಕು
ಸಲ್ಲೀಲೆಯೊಳಗೇವೆನೆಂದ

|| ೧೪ ||

ಬಾಲತ್ವದೊಳು ಭರತೇಶನ ಬಲ್ಲಳೇ
ಕಾಳಂದಿ ಮತ್ತೆನ್ನ ಮಗಳ
ಮೇಳದ ಮಧುವಾಣಿ ಕಡುಜಾಣೆಯವರಿಂದ
ಹೇಳಿವೆನೆಂದೆಣಿಸಿದಳು

|| ೧೫ ||

ಗನ್ನವ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಳಯಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ
ಚೆನ್ನುಡುಗೊರೆಗಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟು
ಸನ್ನುತ ಮಂತ್ರಿಯೊಡನೆ ಕಳುಹಿದಳು ಪ್ರ
ಸನ್ನೆ ಯಶೋಭದ್ರಾದೇವಿ

|| ೧೬ ||

ಭರದಿ ವಿಮಾನವನೇರಿ ಬಂದೋಲಗ
ಹರಿವಾಗ ನೃಪತಿಯ ಕಂಡು
ಬರವೇನು ಕಾರಣವೆಂದು ಭೂವರ ಕೇಳ
ಲೊರೆದನಾ ಮಂತ್ರಿ ಕರ್ಣದೊಳು

|| ೧೭ ||

ಅರಿದನಾಗಳೆ ಹೆಣ್ಣೆ ನೊಸಗೆಯೆಂದದನರಿ
 ದರಿಯದಂತವನನಿಂಬಿಟ್ಟು
 ಹೊರಸಭೆಯಿಂದೊಳಚಾವಡಿಗೆಯ್ದಿ ಚಿ
 ಲೈರಕದೊಳೊಲಗವಾದ

|| ೧೮ ||

ಒಳಗಿದ್ದ ಪಂಡಿತಿ ಬರಲೆನುತತ್ತಾಜಿ
 ಕಳುಹಿದವರ ಕರಿಯಿಂದ
 ಘಳಿಲನೆ ಬಂದಳು ಪಂಡಿತೆ ಖಚರೆಯ
 ರೊಳಹೊಕ್ಕರರಸನೊಲಗಕೆ

|| ೧೯ ||

ನಿನ್ನತ್ತೆ ಕಳುಹಿದಳುಡುಗೊರೆಗಳನೆಂದು
 ಬಿನ್ನವಿಸಿದಳಷ್ಟರೊಳಗೆ
 ಚಿನ್ನದಾವರೆಯ ಕಾಣೈಯನಿಕ್ಕಿ ಮಧುವಾಣಿ
 ತನ್ನ ಕೈಮುಗಿದಳರ್ಥಿಯೊಳು

|| ೨೦ ||

ಆರು ಸೂಡದ ಮಾಲೆ ತೊಡದ ಪೊಂದೊಡಿಗೆ ಚ
 ಕೋರ ತುಡುಕದಚ್ಚ ಜೊನ್ನ
 ಸೇರಿ ನೋಡದ ಚಿತ್ರವೆನೆ ಕಚ್ಚನೃಪನ ಕು
 ಮಾರಿಯಿಹಳು ಮಿಸಲಾಗಿ

|| ೨೧ ||

ತಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಮಧುವಾಣಿಯ ನುಡಿ ರುಚಿ
 ಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ರಾಯ ನಗುತ
 ಈಗ ನೀವೆಯ್ತಂದ ಕಾರ್ಯವೇನತಿ ಜೋಲಿ
 ಯಾಗದೆ ವೇಳೆಂದನೊಡನೆ

|| ೨೨ ||

ನವಗೇನು ಕಾರ್ಯ ನಿಮ್ಮತ್ತೆ ನಿವಗೆ ತನ್ನ
 ಕುವರಿಯ ಕುಡುಪೆನೆಂದೆಮ್ಮ
 ಅವಸರದಿಂದಟ್ಟಲೆಯ್ತಂದೆವಾಕೆಯ
 ಸುವಿನೇಕವೊಂದ ಕೇಳಿನ್ನು

|| ೨೩ ||

ವಿನಮಿರಾಜನು ಮಂತ್ರಿ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರು
 ನಿನಗೆ ಪೆಣ್ಣೊಡುವರೊಪ್ಪಿದರು
 ಘನತರ ಭಾಗ್ಯವಂತಗೆ ಕೊಡಲಮ್ಮವೆಂ
 ದನುಮಾನಿಸಿದನು ದೊಡ್ಡರಸು

|| ೨೪ ||

ತಾಳಿ ಬಂದಿಯ ಕಟ್ಟಿಸುವನಾತ ಬಳಿಕಾತ
 ನಾಲಯಕೆಯ್ವಿ ಪೆಣ್ಣೊಡುವ
 ಲೀಲೆಗೊಪ್ಪೆಂದರೊಪ್ಪಿದನದನಾಮೊಲ್ವು
 ಹೇಳಲೆಯ್ದಿದೆವೆಂದಳವಳು

|| ೨೫ ||

ಅಂತಹುದತ್ತಾಜಿಯರ ಮಾತ ಮುರಿವೆನೆ
 ಸಂತತಿಭೂಪರ ಕಳುಹಿ
 ನಾಂ ತಾಳಿಬಂದಿಗಟ್ಟಿಸುವೆನೆಂದನು ಮುಖ
 ಕಾಂತಿಯಾಯ್ತವರಿಗಾಕ್ಷಣವೆ

|| ೨೬ ||

ಸಂದುದಾ ದಿನ ಮರುದಿನ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯ
 ಮುಂದು ಮಾಡೆಲ್ಲರ ಕೂಡೆ
 ಬಂದ ಪೆಂಗಳಿಗೆ ಪೇಚರಮಂತ್ರಿಗುಚಿತವಿ
 ತ್ತೊಂದೆ ಲಗ್ಗೆಯೊಳು ಕಳುಹಿದ

|| ೨೭ ||

ಮಂಗಲವಸ್ತುವೆರಸು ತಾಳಿ ಬಂದಿಯ
 ನಂಗನೆಗಟ್ಟಿ ಮತ್ತಿತ್ತ
 ತಂಗಿಯರಿಗೆ ಬಳಿಯಟ್ಟಿದನಿಲ್ಲಿಗೆ
 ಮಂಗಲಯಾನದ ಸಂಧಿ

|| ೨೮ ||

ಉಂಗುರುಡಿಗೆಯ ಸಂಧಿ

ಕಾಳಂದಿ ಮಧುನಾಣಿಯರು ಪೇಳಲೊಸಗೆಯ

ಕೇಳಿ ಯಶೋಭದ್ರಾದೇವಿ

ಓಲಾಡಿ ಹರುಷದೊಳವರನಾಗಳೆ ತನ್ನ

ತೋಳೆರಳ್ತುಂಬಿಯಪ್ಪಿದಳು

|| ೧ ||

ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಪುರದೊಳು ಗಜ ತೇರು ತು

ರಂಗ ಪತಾಕೆ ವಿಮಾನ

ಸಂಗಡಿಸಿರೆ ವಾದ್ಯರವದೊಳು ಮೆರೆದುವಂ

ದುಂಗುರ ತಾಳೆಬಂದಿಗಳು

|| ೨ ||

ತೊಡಿಗೆಯ ಕಿರಣವ ಕೆದರುತ್ತೆಲ್ಲರು ಬಂದು

ಕಡು ದೀರ್ಘಗೃಹವೆಂಬ ಕೊಳದ

ನಡುವೆ ತಾನರೆಯಂತೆ ಬಂದಿಯ ಹರಿವಾಣ

ಬೆಡಗುವಟ್ಟಿರೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿದರು

|| ೩ ||

ಆಸನಾವಳಿಯನೆಲ್ಲರಿಗೀಯೆ ಪರಮ ವಿ

ಲಾಸದೊಳ್ಳ ಮಿರಾಜ ಕುಳಿತ

ಭೂಸುರರೋದಿದರೊಡನೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ವಿ

ನ್ಯಾಸದೊಳ್ಳಂಗಳಾಷ್ಟಕವ

|| ೪ ||

ಮಂಗಲ ಕೌಶಿಕೆಯೊಳು ಪಳಮಂಜರಿ

ಸಂಗದೊಳೆಸೆದುದು ಗಾನ

ಹೆಂಗಳು ಧನಳ ಶೋಭನವ ಪಾಡಿದರು ಕ

ರ್ಣಂಗಳ ಬರ ಬರವಂತೆ

|| ೫ ||

ಜಯ ಜಯ ಶೋಭನ ಶೋಭನವೆಂಬ ವಾ
 ಜ್ಞಯದೊಳು ಗೀತವಾದ್ಯದೊಳು
 ಪ್ರಿಯ ಸಖಿಯರು ತೊಂಡಿಲುಂಗುರ ಸೀರೆ ಬಂ
 ದಿಯ ನೀರೆಗನುಗೊಳಿಸಿದರು || ೬ ||

ಮುತ್ತಿನ ತೊಂಡಿಲು ಮುಡಿಯೊಳೊಪ್ಪಿತು ಪದ್ಮ
 ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗಲದಂತೆ
 ಉತ್ತುಂಗಚಕ್ರಿಯ ಪುಣ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯವ
 ನೆತ್ತಿಶೋರ್ಪಂತೆ ಭೂತಳಕೆ || ೭ ||

ನಾಳೆ ಚಕ್ರೇಶನೀ ಕೊರಳ ತಾವುಜ ತಳ್ಳ
 ತೋಳೊಳಂತಪ್ಪುವನೆಂದು
 ಹೇಳುವಂತೆಸೆದುದು ತಾಲಿವೆರಸಿ ರತ್ನ
 ಕೀಲಣೆಗುಣಕೆಯ ಬಂದಿ || ೮ ||

ದೊರೆಗಳೊಡೆಯನಿನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೈವಶವಾಗಿ
 ಸ್ಥಿರಬಾಳಲೆಂದು ಪೇಳ್ವಂತೆ
 ಅರಸನ ರೂಪಿನ ರತ್ನ ಮುದ್ರಿಕೆ ಸಣ್ಣ
 ವೆರಳೊಳೊಪ್ಪಿತು ಚಂದ್ರಮುಖಿಗೆ || ೯ ||

ಶ್ರೀ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿ ಭರತರಾಜನ ರಾಣಿ
 ವಾಸಕೆ ತಲೆವಣಿಯಾಗಿ
 ಭಾಸುರಸುಖದೊಳೊಲಾಡೆಂದು ಮುತ್ತಿನ
 ಸೇಸೆಯನಿಟ್ಟಳಾ ತಾಯಿ || ೧೦ ||

ತಾಂಬೂಲ ವಸ್ತ್ರಭೂಷಣವಿತ್ತು ನಮಿರಾಜ
 ತುಂಬಿದ್ದ ಜನವ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ
 ಮುಂಬಾಗಿಲೆಡೆಮುಟ್ಟ ಹೋಗಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದ
 ನೇಂ ಬಲೈಕಾರನೊ ಮಂತ್ರಿ || ೧೧ ||

ಸ್ವಾಮಿ ಕಳುಹಿದನತ್ತಾಜಿಗೆ ಮೈದುನ
ಗೀಗ ಮನೆವೆಂಗಳಿಗೆಂದು
ಕ್ಷಾಮವಸ್ತ್ರಾಭರಣವ ಬೇಗ ತರಿಸಿ ತಾ
ನಾ ಮನೆಯನು ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟ

|| ೧೨ ||

ಮದುವೆಯ ಸಂಭ್ರಮ ಸಂಧಿ

ಮದುವೆಯುತ್ಸವಕೆಂದು ಕಟಕದ ನಡುವೆಯೊ
ಡ್ಡಿದುದೊಂದು ಹೊಸ ಜಿನವಾಸ
ಅದಕೆ ನೃಪರ ಮನೆ ದೇಹಾರಗಳು ನೆಲ
ಸಿದುವವಸರಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ

|| ೧ ||

ಜಿನಪೂಜೆಯಾಗಲಭ್ಯಂಗಪೂರ್ವಕ ವಿಪ್ರ
ಜನಕೆ ಸತ್ರದೊಳನ್ನವಾಯ್ತು
ಕನಕವಸ್ತುಗಳ ಕರ್ಪೂರ ವೀಳಿಯವ ಚಂ
ದನವನಿತ್ತನು ತಣೆವಂತೆ

|| ೨ ||

ಸತಿ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿ ಪತಿ ಭರತೇಶನೂ
ರ್ಜಿತಸುಖದೊಳು ಬಾಳಲೆಂದು
ಹಿತದಿಚ್ಛಾ ಭೋಜನವುಂಡು ದಾನವ ಕೊಂಡು
ವಿತತ ವಿಪ್ರರು ಪರಸಿದರು

|| ೩ ||

ಕಣ್ಣು ತಣೆಯೆ ಚಕ್ರಿ ಮಾಳ್ವೊಸಗೆಯ ನೋಡಿ
ಹಣ್ಣಾ ದುದತ್ತೆಯ ಚಿತ್ತ
ಬಣ್ಣವೇರಿದ ನಮಿರಾಜನೊಂದಾನೊಂದು
ಹೆಣ್ಣು ಕೂರ್ತಾಗದುದೇನು

|| ೪ ||

ಮುಂಬಗಲಿಂತು ಲೀಲೆಯೊಳು ಸಾಗಿತು ಮತ್ತೆ
ಹಿಂಬಗಲಿನೊಳು ಚಕ್ರೇಶ
ತುಂಬಿದ ಕಟಕದೊಳ್ಳುಂಕುನು ಗಂಧಕ
ದಂಬದೋಕುಳಿಯಾಡಿಸಿದನು

|| ೫ ||

ಕುಸುಮ ಶ್ರೀಗಂಧ ಕುಂಕುಮದಲ್ಲಿ ಪನ್ನೀರೊ
 ಳಸಮ ಕಟಕವೆಲ್ಲ ನೆನೆದು
 ಕೆಸರಾಯ್ತು ನೆಲನೆಲ್ಲ ಬೇಸಗೆಯೊಳಗೆ ತಂ
 ವೆಸೆವ ವೆರ್ಮುಳೆಗರೆದಂತೆ

|| ೬ ||

ಒದವಿ ಗಂಗಾದೇವಿ ಸಿಂಧು ದೇವಿಯರು ರಾ
 ಗದೊಳಣ್ಣನೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದು
 ಮದುವೆಗೆ ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಪೆಣ್ಣ ನಾವು ನೋ
 ಡಿದರಾಗದೆಯೆಂದರೊಡನೆ

|| ೭ ||

ಸ್ವೀಕಾರಬಟ್ಟು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗದೆ
 ನೂಕಿ ಬಂಧುಗಳೆಯ್ದಲವರು
 ಏಕವರ್ಬಂದರೋ ಕರೆದೆವೆಯೆಂಬರು
 ತೂಕ ತಗ್ಗುವುದಕ್ಕೆಯೆಂದ

|| ೮ ||

ನೀನೊಲ್ಲ ನಂಟರೆಂದರೆ ನಂಟರುರೆ ಬಂಟ
 ಮಾನಸರೆನೆ ಬಂಟರೆಲ್ಲ
 ಏನ ಮಾಡುವರಣ್ಣ ಪರರೆಮಗವರ ಸ
 ನ್ಯಾನವೇನೊಲಿದಿಟ್ಟುದೇನು

|| ೯ ||

ಸಲಲಿ ನಿಮ್ಮರ್ತಿಯೆಂದೊಡನೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನಾ
 ಗಳೆ ಹೋಗಿ ಹೊಕ್ಕರಾ ಗೃಹವ
 ಅಳಿಯನ ತಂಗಿಯರೆಯ್ತುಂದರೆಂದತ್ತೆ
 ನಲಿದು ಸಮ್ಮಾನ ಮಾಡಿದಳು

|| ೧೦ ||

ಸೂಸುಮೋಹನದ ಸಿಂಗರದೊಟ್ಟು ತನ್ನ ವಿ
 ಲಾಸಿನಿಯರ ಬಳಸಿನೊಳು
 ಪೂಸರಲನ ಪುಣ್ಯದೇವತೆಯಂತಿದರ್
 ಭಾಸುರಾಗಿಯ ಕಂಡರಾಗ

|| ೧೧ ||

ನಿನ್ನ ರಸನ ತಂಗಿಯರು ಬಂದರೇಳಕ್ಕ
ಮನ್ನಿಸೆಂದಳು ತಾಯಿ ಮಗಳ
ಚೆನ್ನೆಯಿದ್ದಿದಿರಾಗಿ ಬಂದಳನ್ನೋನ್ಮ ಪ್ರೇ
ಮನ್ನೆಡಲಾಲಿಂಗಿಸಿದರು

|| ೧೨ ||

ಮೂವರೊಂದಾಗಿ ಕುಳಿತರು ಯಶೋಭದ್ರಾ
ದೇವಿ ಕೆಲದೊಳು ಕುಳಿತಳು
ಸೇವೆಯ ನರ ಸುರಸತಿಯರು ಬಳಸಿಯಂ
ದಾ ವಿಭವದೊಳಿದರಾಗ

|| ೧೩ ||

ನೋಡಿದರಾಕೆಯ ಹಾವಭಾವಗಳ ಮಾ
ತಾಡುವಂತೆಸೆನ ಸಿಂಗರವ
ನಾಡಾಡಿ ವೆಣ್ಣಲ್ಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮರು
ಳ್ಳಾಡುವಳೆಂದು ನೆನೆದರು

|| ೧೪ ||

ರಾಗ ರಸಾಬ್ಧಿಯ ತೆರೆಗಳೊ ಮದುವೆಗೆ
ಸೀಗುರಿಗಳ ಮಾಳ್ಪೊಡೀಕೆ
ತೂಗಿ ಮೇಲ್ಪಂತಿದೋರ್ಪಳೊಯೆನೆ ನಿರಿಗಳ
ಸಾಗಿಸಿದುಡಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿತು

|| ೧೫ ||

ವೈವಾಹದುಚಿತವಲ್ಲದೆ ತೊಡವೇಕೆ ಸ್ವ
ಭಾವಶೃಂಗಾರಾಂಗಿಯವಳು
ಹೂವಿಂದ ನಾರೊಪ್ಪುವಂತೆಯಾಕೆಯ ಸೋಂಕಿ
ಪಾವನವಾದುವು ತೊಡಿಗೆ

|| ೧೬ ||

ನೀನೇ ನಮ್ಮಣ್ಣನ ಸೋಲಿಪಳೆಂದವ
ರಾನಂದದಿಂದ ಕೇಳಿದರು
ಏನದು ದೊಡ್ಡಿತೆ ನನಗೆಂದು ನಗುವಂತೆ
ಮೋನದೊಳ್ಳು ಗುತಿದಳಾಕೆ

|| ೧೭ ||

ಈ ತಿಲಕವೆ ಚಕ್ರಧರನ ಸೋಲಿವುದು ಪೇ
ಳೀ ತುರುಬೆ ಮತ್ತೀ ಪೂವೆ
ಮಾತಾಡು ಹೆಣ್ಣೆಯೆಂಬರು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದಾಕೆ
ಸೋತಂತೆ ತಲೆಗುಸಿದಿಹಳು

|| ೧೮ ||

ಕೆಯ್ಯಿಂದ ಮೊಗವಿಡಿದೆತ್ತಿ ನಗುತ ನೋಳ್ಳ
ರಯ್ಯಯ್ಯೊ ನಿನ್ನಯ ಜಾಣ್ಣಿ
ಮೆಯ್ಯುಳ್ಳ ಮದನ ನಿನಗೆ ಮೆಚ್ಚುವನೆ ನಮ್ಮೊ
ಳೊಯ್ಯನೆ ನುಡಿಯೆಂಬರೊಸೆದು

|| ೧೯ ||

ಕಡೆಗಡ್ಡೆ ಮೊಗವಿಕ್ಕಿ ಸುಮ್ಮನಿಹಳು ನೋಡಿ
ನುಡಿಗಿಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣಿಗೆಮ್ಮಣ್ಣ
ಕಡುಸೋತುದಾಯ್ತಲ್ಲಯಿಂದೊತ್ತಿ ಚುನ್ನವ
ನುಡಿವರದಕೆ ನಗುತಿಹಳು

|| ೨೦ ||

ಸರಸಗುಣಗಳಿಲ್ಲದಿವಳ ರೂಪೇನು ಕಾ
ಸರಕನ ಹಣ್ಣಿನಂತೆಂದು
ಕೆರಳಿಸಿ ನುಡಿವರು ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದು
ಶಿರಬಾಗಿ ನಗುತಿಹಳಾಕೆ

|| ೨೧ ||

ಇಂದು ನುಡಿಯಳಾಕೆ ನಾಳೆ ನಾಡಿದು ನೀವು
ಬಂದೊಮ್ಮೆ ಮಾತಾಡಿ ನೋಡಿ
ಒಂದೊಂದು ನುಡಿಯೊಳೆ ಕಟ್ಟಿಬಿಡುವಳು ಸಾ
ಕಿಂದಿಗಿಂದಳು ಮಧುವಾಣಿ

|| ೨೨ ||

ಅತ್ತಿಗೆ ನೋಳ್ವೆ ವುಂಗುರಗಳ ತೋರೆನು
ತೊತ್ತಿ ತೆಗೆದು ಬೆರಳಿಂದ
ಇತ್ತುಳು ಕುರುಹನೆಂದಿವ ನಿನ್ನ ಪುರುಷನಿ
ಗತ್ತವೆನುತೆದ್ದರೊಡನೆ

|| ೨೩ ||

ಏಳೇಳಲಿಬ್ಬರ ಕೈವಿಡಿದಳು ಕುಳಿ
ತೇಳದೆ ಕೈಗಳ ನೀಡೆ
ಜಾಳಿಸಿ ವೋವೆನೆಂದತ್ತಿತ್ತಲೊಲೆದರು
ಬಾಲೆ ಬಲ್ವಿಡಿದು ತೆಗೆದಳು

|| ೨೪ ||

ಸಂಧಾನಕೆಂದೆಯ್ವಿ ಸೂರೆಮಾಡಿದರೆಂಬ
ಅಂದದೋರ್ಪಿರೆಯೆಂದು ನಗುತ
ಸಿಂಧೂರದಂತಾಯ್ವಿ ಕೊಂಡಳುಂಗುರಗಳ
ತಾಂ ದನಿದೋರುತವರೊಳು

|| ೨೫ ||

ನುಡಿವೊಣ್ಮಲಾಕೆಯ ಧ್ವನಿ ಸ್ವರ್ಗ ವೀಣೆಯ
ನುಡಿಸಿದಂತಿಂಪಾಯ್ವು ಕಿವಿಗೆ
ನುಡಿಗಳೆಳಬೇಕೆಂದು ತೊಡಗಿದ ಕಾರ್ಯ ಸಂ
ಗಡಿಸಿತೆಂದವರು ನಲಿದರು

|| ೨೬ ||

ಮುದದಿಂದ ಚಕ್ರೇಶನೆಡೆಗೆಯ್ವಿ ಕಂಡೆವಾ
ಮದುವೆಯ ಪೆಣ್ಣ ನಣಾ ಜಿ
ಮೊದಲು ನೀನೆಸಗಿದುತ್ಸವ ಪಿರಿದೆಂದಿದ್ದೆ
ವದು ತಕ್ಕುದೆಂದರಾ ಸತಿಗೆ

|| ೨೭ ||

ಆಕೆಯ ಶೃಂಗಾರವಾಕೆಯ ಗಂಭೀರ
ಸಾಕು ಮತ್ತಾಕೆ ನೋಡಿದರೆ
ಲೋಕದಂಗನೆಯ ಪೆಣ್ಣಿನಲೊಂದು ರತ್ನಶ
ಲಾಕೆ ಹುಟ್ಟಿದುದೆಂದರೊಡನೆ

|| ೨೮ ||

ಇರುಳಾಯಿತಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹುಣ್ಣಿ ಮೆಯೆಂದು ಚಂ
ದಿರನ ಪ್ರಕಾಶ ಬಿಂಬಿಸಿತು
ನರಲೋಕವಲ್ಲ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲೋಕವೆಂಬಂತೆ
ಹೆರಿದುವು ಸೊಡರು ಪಂಜುಗಳು

|| ೨೯ ||

ಮೊಳಗಿತು ವಾದ್ಯ ಕೋಟಾ ಕೋಟಿ ದಿವಿಜರ
ಪೊಳಲು ಮಾರ್ದನಿಗೊಡುವಂತೆ
ಕಲಕಲಿಸಿತು ಸೇನೆ ಜಯ ಜಯಯೆಂದುಬ್ಬಿ
ಘಳು ಘಳಿಸುವ ವಾರ್ಧಿಯಂತೆ

|| ೩೦ ||

ಆಳಾಪ ಲೆಕ್ಕವೆ ವಾದ್ಯ ಲೆಕ್ಕವೆ ನಾಟ್ಯ
ಕೇಳಿ ಲೆಕ್ಕವೆ ಕಟಕದೊಳು
ತೂಳವೆದ್ದಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜನಗಳು ಕುಣಿವುದ
ಹೇಳಲಳವೆ ಮಹೋತ್ಸವನ

|| ೩೧ ||

ಪಟ್ಟದ ಸತಿಯಾಕೆ ಚಕ್ರೇಶಗಿಂಬುದ
ನಿಟ್ಟಿಸಿದವರವಂತೆ
ಕಟ್ಟ ಪಟ್ಟವ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿ ಬಲು ಕಡೆ
ಕಟ್ಟ ರಂಚಿಸುತಿದಳತ್ತ

|| ೩೨ ||

ಭರತೇಶನಿತ್ತ ಸಿಂಗರಿಸಿದ ನವರತ್ನ
ವಿರಚನೆವೆತ್ತ ಬಾಸಿಗವ
ಧರಿಸಲದರ ಕಾಂತಿ ಮುಖವೆಂಬ ಚಂದ್ರಗೆ
ಪರಿವೇಷದಂತೆ ರಂಚಿಸಿತು

|| ೩೩ ||

ರಾಜ್ಯಪಟ್ಟವ ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಕಟ್ಟಲು ರತಿ
ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟವನಿಂದು ತಾನೆ
ಪ್ರಾಜ್ಯಪುಣ್ಯದಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನೆಂದೆನೆ ಲೋಕ
ಪೂಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿದನು ಪಟ್ಟವನು

|| ೩೪ ||

ಅದೆಯಿದೆ ಲಗ್ನ ಸಮಾಪಕೆ ಬಪ್ಪದೆಂ
ಬುದ ಹಾರುತರಮನೆಗಳೊಳು
ಮದವಕ್ಕಳುತ್ತಾಹದೊಳಗಿದ್ದ ರಿಲ್ಲಿಗೆ
ಮದುವೆಯ ಸಂಭ್ರಮ ಸಂಧಿ

|| ೩೫ ||

ಸ್ತ್ರೀ ರತ್ನ ಸಂಭೋಗ ಸಂಧಿ

ಚಿಲ್ಲಿದಂತೆಯ್ದು ನೃಪನರಮನೆಯ ಮುಂ
ದೆಲ್ಲರು ನಿಂದರು ಹೊರಗೆ
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಬಲೆಯ ಮದುವೆಯ ಗೃಹಕೆ ಮ
ಹೋಲ್ಲಾಸದಿಂದೊಯ್ದ ರೊಡನೆ

|| ೧ ||

ಮುತ್ತಿನ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯೊಳು ಕನ್ನೆ ನಿಂದಳು
ಮುತ್ತಿನ ತೆರೆಯ ಮರೆಯೊಳು
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿಯರು ಹಾಡುತ್ತಿದರು ಸ್ವರ
ವೆತ್ತಿ ಶೋಭನ ಧವಳಗಳ

|| ೨ ||

ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯೊಳು ನಿಂದು ನಲ್ಲನೆದಿಗೆ ಜುಮ್ಮ
ದಟ್ಟಿಸಿ ಬರಿಸಿದಳೆನಲು
ತೊಟ್ಟನೆ ಭರತೇಶ ಬರುತ್ತಿದನಿದೆ ಲಗ್ನ
ಮುಟ್ಟಲಾಯ್ತೆನೆ ಕೇಳುತೊಡನೆ

|| ೩ ||

ತೆರೆಯ ಮರೆಯೊಳಿದ ನಲ್ಲಳ ನೋಡುವಾ
ತುರದೊಳುದ್ದವನೇರುವಂತೆ
ಬರುತ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂದನು ಶುಭ
ಕರ ಜಯಜಯಯೆಂಬ ರವದಿ

|| ೪ ||

ಸುಲಲಿತ ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಂ
ಗಲದ ಕೌಶಿಕೆಯ ರಾಗದೊಳು
ಪಳಮಂಜರಿಯೊಳು ಪಾಡಿದೊಡೆ ಮಧ್ಯದ ತೆರೆ
ತೊಲಗಿತು ಜಯಜಯಯೆನಲು

|| ೫ ||

ಪ್ರಮದೆಯ ಕೈಗೆ ಪೂಮಾಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದ ನಿನ್ನ
ರಮಣಿಗೆ ಸೊಡಕ್ಕಯೆಂದು
ನಮಿರಾಜ ಸಿಂಧು ಗಂಗಾದೇವ ವಿನಮಿಗ
ಳಮಳ ಸಂಭ್ರಮದೊಳಾಡಿದರು

|| ೬ ||

ನಾಣಿಂದ ತಲೆಗುಸಿದವಳ ಕೈಗಳ ಮಧು
ವಾಣಿ ಮತ್ತೆತ್ತಿ ಸೂಚಿಸಲು
ಪ್ರಾಣಕಾಂತಗೆ ಮಾಲೆಯಿಟ್ಟಳು ಧವಳ ಕ
ಲ್ಯಾಣ ಶೋಭನದ ಘೋಷದೊಳು

|| ೭ ||

ನಿನ್ನಿಂದ ನನಗೆ ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗೆ ತಾಪ
ಮುನ್ನು ಕೈ ಹೊಯ್ಯಾಲೆಯಾಯ್ತು
ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹೊಯ್ಯಾಲೆ ಹೂವಾಲೆಯಾಯ್ತೆಂಬ
ಗನ್ನ ದೊಳ್ಳಾಲೆಯಿಕ್ಕಿದಳು

|| ೮ ||

ಬಿನ್ನಾಣದಿಂದ ತಂದೆಳೆಯ ಲತೆಯನು ಬಾ
ವನ್ನ ವೃಕ್ಷಕೆ ಹಬ್ಬಲಿತ್ತು
ಪನ್ನೀರನೆರೆವಂತೆ ನಮಿರಾಜನೆರೆದನು
ಹೊನ್ನ ಗಿಂಡಿಯಲಿ ಧಾರೆಯನು

|| ೯ ||

ಇನಿಯಳ ಕೈವಿಡಿದಿನಬಿಂಬದೊತ್ತಿನೊ
ಳ್ಬಿನದಕಾಡುವ ಕಾಮನಂತೆ
ಅನಲಕುಂಡವ ಸುತ್ತಿ ಬಂದನು ತನ್ನ ಮಾ
ನಿನಿಯ ಹಸ್ತಾಂಗುಲಿವಿಡಿದು

|| ೧೦ ||

ಅಳಿಯನೊಡನೆ ಪೋಷ ಮಗಳ ಗಾಡಿಯನು ಪೆಂ
ಗಳ ಮರೆಯೊಳು ನಿಂದು ನೋಡಿ
ಪುಳಕವಾಂತಾನಂದರಸದೊಳೋಲಾಡಿದ
ಳೆಳಸಿ ಯಶೋಭದ್ರಾದೇವಿ

|| ೧೧ ||

ನಮಿರಾಜ ಮೊದಲಾದ ನೃಪರ ಮಂತ್ರಿಯನು ಸಂ
 ಭ್ರಮದ ನೋಟದೊಳು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು
 ರಮಣಿಯ ಕೈವಿಡಿದಾ ರಾಯ ಹೊಕ್ಕನು
 ತ್ತಮ ರಾಜಗೃಹವ ಲೀಲೆಯೊಳು

|| ೧೨ ||

_____

ಜಿನದರ್ಶನ ಸಂಧಿ

ಮಂಗಲ ಮುಗಿದು ಮತ್ತಾ ಚಕ್ರಿ ರಾಜಲೀ
ಲಾಂಗದೊಳಿರುತಿರಲಲ್ಲಿ
ತಂಗಾಳಿ ಬನಕೆ ಬಹಂತೊಂದು ದಿನ ಮಂತ್ರಿ
ಪುಂಗವ ಬಂದನೋಲಗಕೆ || ೧ ||

ಮೂರು ವಾರ್ಧಿಯ ಮಧ್ಯದೊಳು ಹೇಮಗಿರಿ ಮುಟ್ಟಿ
ತೋರುವ ಧರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯ್ತು
ಆರುಖಂಡವ ಗೆಲ್ಲು ವೃಷಭಾದ್ರಿಯೊಳು ರೇಖೆ
ದೋರಿದೈ ವೀರಶಾಸನವ || ೨ ||

ಅಮ್ಮಾಜಿ ದಿನಗಳನೆಣಿಸುತಿಹಳು ನಿನ್ನ
ತಮ್ಮಂದಿರಾಸೆ ಬಿಟ್ಟಹರು
ಇಮ್ಮೈಯೊಳಿದ್ದ ಮೈದುನರ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನ್ನು
ಘಮ್ಮನೆ ಬಿಜಯ ಮಾಡೆಂದ || ೩ ||

ಸುಮತಿಸಾಗರ ನೊದಲಾದ ಪಾಯ್ದೆಳಕೆ ಕೂ
ಡಮರರಿಬ್ಬರ ಸರ್ವದಳಕೆ
ಪ್ರಮುದದಿ ಪೆಣ್ಣೆತ್ತ ಬಚರ್ಗೆ ಸಾಕು ಸಾ
ಕಮಮಯೆಂದೆನಲು ಮನ್ನಿಸಿದ || ೪ ||

ತೀರಿತೆಲ್ಲಾ ಜೋಲಿಯಾ ದಿನ ಮರುದಿನ
ವೀರಕಟಕದ ಲಗ್ನೆಯೊಳು
ಈರಾರು ಭೇರಿ ಭೋರೊಂದು ಸೂಳ್ಳಿಸೆ ಮ
ಹಾರಾಯನೆದ್ದ ನುಬ್ಬಿನೊಳು || ೫ ||

ಬಿಡುತೆತ್ತಿ ನಡೆವುತ ದಕ್ಷಿಣ ಮುಖವಾಗಿ
 ಪಡೆಗೂಡಿ ಬರುತ ರಾಜೇಂದ್ರ
 ಕಡುಬೆಳ್ಳ ಕೆದರುವ ಕೈಲಾಸಗಿರಿಯ ತ
 ನ್ನೆಡದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ದೂರದೊಳು

|| ೬ ||

ಬಿಡಹೇಳೊ ಇಲ್ಲಿ ಪಾಳಯವನೆಂದನು ಕೂಡೆ
 ಪಡೆವಳ್ಳ ಬಿಡಿಸಿದನಲ್ಲಿ
 ಮಡದಿಯರೆಲ್ಲರ ಬೀಡಿನೊಳ್ಳಂತವಿ
 ಟ್ಟೊಡನೆದ್ದ ಕೈಲಾಸಗಿರಿಗೆ

|| ೭ ||

ಸಾವಿರದಿನ್ನು ವರ್ಣಣುಗರು ಗಣಬದ್ಧ
 ದೇವರ್ಕಳೊಡಗೂಡಿ ನೃಪತಿ
 ದೇವರ್ಕಳಂತೆ ವಿಮಾನದೊಳ ಗನಮಾ
 ಗಾರ್ವಲಂಬನದೊಳೆಯ್ದನು

|| ೮ ||

ಹಲವು ವಿಮಾನವ ಪೊರಗಿಂಪುಗೈದು ಮ
 ಕ್ಕಳುಗೂಡಿ ಸೋಪಾನವೇರಿ
 ತಳರುತ ನವರತ್ನದಿಂದ ರಂಜಿತ ಪೊರ
 ವಳಯದ ಕೋಟೆಯ ಸಾರ್ಧ

|| ೯ ||

ನಾಗೇಂದ್ರ ನಿಲ್ಲು ದೇವೇಂದ್ರ ವಂದಿಸು ಕೆಲ
 ಕಾಗಿರೈ ದಿಕ್ಪಾಲರೆಲ್ಲ
 ಯೋಗಗಟ್ಟುಳ್ಳಿರಿರೆಂಬ ವೇತ್ರಿಗರ ಶ
 ಬ್ದಾಗಮ ಕೇಳುತೆಯ್ದಿದನು

|| ೧೦ ||

ಸುರಿವ ಪೂಮಳೆ ಕಾಂತಿಯುರಿವ ಭಾಮಂಡಲ
 ಮೊರೆವ ದೇವಾನಕವೆಸೆಯೆ
 ಹರಿಪೀಠದಬ್ಜವ ಸೋಂಕದಿಪ್ಪಯ್ಯನ
 ಚ್ಚರಿಗೆ ಹಿಗ್ಗುತ ಬರುತಿರ್ದ

|| ೧೧ ||

ಸುರ ಸಿದ್ಧ ಯಕ್ಷ ಕಿಂಪುರುಷರು ಮೊದಲಾದ
ಪರಮನ ಸಭೆಯವರೆಲ್ಲ
ಭರತೇಶ ಬಹುದ ತಮ್ಮಿದಿರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ
ಚ್ಚರಿವಟ್ಟರೇನ ಬಣ್ಣವೆನು

|| ೧೨ ||

ಆರಿವನಧಿಕ ಲಾವಣ್ಯನು ಚೆಲ್ವ ಕು
ಮಾರರು ವೆರಸಿ ಬಹವನು
ತಾರಾದ್ರಿಯೊಳು ಮುನ್ನ ನಾವೆಂದು ಕಂಡುದಿ
ಲ್ಲೇ ರೂಪನೆಂದು ನುಡಿದರು

|| ೧೩ ||

ಹತ್ತಿರ ಬರಲೀತ ಭರತೇಶನಲ್ಲೆ ದೇ
ವೋತ್ತಮನಾತ್ಮಜನಲ್ಲೆ
ಮತ್ತಾರಿಗೇ ಸಿರಿ ಸಲುವುದಾತನಿಗೆಂದು
ಚಿತ್ತದೊಳ್ಳ ಲಿದು ನೋಡಿದರು

|| ೧೪ ||

ಹರುಷದೊಳೊಳೆಪಳಹೊಗುತ್ತಿದ್ದ ನಷ್ಟರೊಳು ದೇ
ವರ ದೇವ ತ್ರಿಭುವನಾದಿತ್ಯ
ಪುರುನಾಥ ಚಿತ್ತೈಸು ಭರತೇಶ ಬಂದನೆಂ
ದೊರೆದರು ಸುರವೇತ್ರಧರರು

|| ೧೫ ||

ಒಳವೊಕ್ಕನೊಡನೆ ರತ್ನಾಂಜಲಿಯನು ಪಾದ
ನಳನಯುಗಕೆ ಸೂಸಿ ಚಕ್ರಿ
ನಳಿತೋಳ ನೀಡಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿದನು
ಪುಳಕ ಸರ್ವಾಂಗದೊಳುಣ್ಣಿ

|| ೧೬ ||

ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ಳೂರು ಸೂಳೆರಗಿ ನಿಂದಾ ದಿವ್ಯ
ಗಾತ್ರನ ಮುಂದೆ ಕೈಮುಗಿದು
ಸ್ತೋತ್ರವ ಮಾಡಿದನೇನೆಂಬೆ ತನ್ನ ಸು
ಪುತ್ರರುಗೂಡಿ ಚಕ್ರೇಶ

|| ೧೭ ||

ಕರತಳ ಕಂಪಿಸುತಿದ್ದು ವಾನಂದಾಶ್ರು
 ಸುರಿವುತಿದ್ದು ವು ಕಂಗಳಿಂದ
 ದರಹಸಿತಾಸ್ಯ ಸುಸ್ವರದೋರಿ ತನ್ನ ಸ
 ದ್ಗುರುವ ಕೀರ್ತಿಸಿದನಂತೆಂದು

|| ೧೮ ||

ಸುತ್ರಾ ಮಶತಮಕುಟಾನರ್ಘ್ಯರತ್ನಾಂಶು
 ಚಿತ್ರಿತ ಚರಣಾಬ್ಜಯುಗಳ
 ಭಕ್ತ ಮುಕ್ತಾಂಶು ಗಂಗಾವೃತ ಬಹು ಜಟಾ
 ಜಸೂತ್ರಿತ ಯಜಯಯೆಂದ

|| ೧೯ ||

ಸಂಗ ನಿಸ್ಸಂಗ ಸುರಾಂಗ ಚಿದಂಗ ಮ
 ತಂಗಜರಿಪುನಿಷ್ಟರಾಧ್ಯ
 ಸಾಂಗಿಕ ಸುರಕುಸುಮಾಸಾರ ಧೂಳಿ ಭ
 ಸ್ಮಾಂಗಿತ ಜಯಜಯಯೆಂದ

|| ೨೦ ||

ಪಿಂಜರಿತೋಗ್ರ ಕರ್ಮಾರಣ್ಯ ದಾವಧ
 ನಂಜಯ ಸುಜ್ಞಾನಭಾನು
 ಭಂಜಿತಜಾತಿ ಜರಾಮಯದುಃಖಮೃ
 ತ್ಯುಂಜಯ ಜಯಜಯಯೆಂದ

|| ೨೧ ||

ಕಂಜಕಿಂಜಲ್ಕ ಭುಂಜಿತ ಮಂಜುಳಾಳಿ ಸ್ವ
 ರಂಜಿತ ಮಂಜು ಘೋಷೆಯರ
 ರಂಜಿತಗೀತ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಪ
 ರಂಜ್ಯೋತಿ ಜಯಜಯಯೆಂದ

|| ೨೨ ||

ಸುರಕೃತ ಜಲದಿಂದ ಮಿಂದನು ಕೂಡೆ ಸಿಂ
 ಗರಿಸಿದನಾತ್ಮಜರ್ವೆರಸಿ
 ವರವಸ್ತುಚಯದಿಂದ ಜಿನನ ಪೂಜಿಸಿದನಾ
 ಭರತೇಶಗೇನದಚ್ಚರಿಯೆ

|| ೨೩ ||

ತೀರ್ಥಾಂಬು ಮಲಯಜಾಕ್ಷತೆ ಪುಷ್ಪ ಚರು ದೀಪ
ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಧೂಪ ಫಲಾಘ್ಯ
ಸಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ಸಾರೆ ಸಭೆ ಜಯಜಯಯೆನೆ
ತೀರ್ಥನಾಥನ ಪೂಜಿಸಿದನು

|| ೨೪ ||

ಪರಮನ ಸಭೆಗೊಂದು ಕೊಸಸಿರಿ ಬಂದು ಸಿಂ
ಗರವಾದುದಾ ಚಕ್ರಿ ತನ್ನ
ಗುರುವನೆಳಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿಲ್ಲಿಗೆ ಜಿನ
ದರುಶನ ಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ

|| ೨೫ ||

ತೀರ್ಥಾಗಮನ ಸಂಧಿ

ಮಂಗಳ ಮಹಿಮನ ತಳಿತಳಿಸುವ ಪಾವ

ನಾಂಗದೊಳಾ ಚಕ್ರಧರನು
ಕಂಗಳ ಸುಳಿದಾಡಿ ಚಿತ್ತಕಾನಂದತ
ರಂಗವನುಂಟುಮಾಡಿದನು

|| ೧ ||

ತನಗೆ ಕೈವಲ್ಯವಪ್ಪಂದವ ಮುನ್ನಾದಿ
ಜಿನರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದ ನಹುದು
ತನುಜಗೆ ಕೈವಲ್ಯವಪ್ಪುದ ಕೇಳ್ದನಾ
ಜನಕಗೆಂತುಟೊ ಪುತ್ರನೋಹ

|| ೨ ||

ಮಂದಿಯ ಹಾದಿಯೊಳಿರಿಸಿ ಬಂದೈ ಚಕ್ರಿ
ನಂದನರರ್ಥವ ಕೇಳ್ದೈ
ಇಂದಿಗೆ ಸಾಕೆನ್ನು ಹೋಗತಿಜೋಲಿ ಬೇ
ಡೆಂದನು ವೃಷಭಸೇನಾರ್ಯ

|| ೩ ||

ಎಂದರೆ ದೇವರಾಜ್ಞೆಯ ಮಾರಲೇಕೆಂದು
ನಂದನವೆರಸೆದ್ದು ಜಿನಗೆ
ವಂದಿಸಿ ಪುನರಪಿದರ್ಶನಮುಪ್ಪೆಂದು
ಚಂದದಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನೊಡನೆ

|| ೪ ||

ಸರ್ವರು ಸ್ವಾಮಿಯ ಮಹಿಮೆಯ ನುಡಿಯುತ
ಕೊರ್ವಿಂದ ನಗುತೆಯ್ದು ತಿರಲು
ಇರ್ವರವರೊಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರಿ
ನ್ನೂ ವರು ಕಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳೊಳು

|| ೫ ||

ಅರಿದನು ಚಕ್ರಿಯವರ ಚಿತ್ತ ದೀಪ್ತಿಯ
ತ್ತಿರಿಗಿತೆಂದಂತರಂಗದೊಳು
ಮರುಕದಿಂದೊತ್ತಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡೊಡನೆ ಬಾ
ಯ್ದಿರೆದಿಂತು ನುಡಿದನವರೊಳು

|| ೬ ||

ಎನಣ್ಣ ಜನರಾಜು ಮುನಿರಾಜು, ಸುತರು ಸು
ಮ್ಯಾನದೊಳೆಯ್ದುರುತಿರಲು
ದೂನಿಸುತಿದ್ದಿರಿ ನೀವೆಮಗಿದರ ಸಂ
ಧಾನಗಾಣಿಸದಾಡಿರೆಂದ

|| ೭ ||

ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ನೀವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುತಿರು
ಗಿಂದು ನೋಡುವುದೇತಕೆಂದ
ಎಂದು ಕಾಣ್ಣೆವು ಸ್ವಾಮಿ ಪುಣ್ಯಶೈಲವನದ
ರಿಂದ ನೋಡಿದೆವೆಂದರೊಡನೆ

|| ೮ ||

ಬಲ್ಲೆನಣ್ಣ ನಿಮ್ಮ ಮನದನುಭವವದ
ನೆಲ್ಲವನೀಗೇಣಿಸದಿರಿ
ಮೆಲ್ಲಗೆ ನೀವು ನಾವೊಂದಾಗಿ ಜನಸಭೆ
ಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆಸಗುವುವೆಂದ

|| ೯ ||

ಭೋಗದೊಳ್ಳೆಲವು ದಿವಸವಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ದೀ
ಕ್ಷಾಗಮನವೆಯ್ದುವ ಮತ್ತೆ
ಈಗಲೆ ತವಕಿಸದಿರಿಯೆಂದನವರ್ಗದು
ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದವೊಲಾಯ್ತು

|| ೧೦ ||

ಎಳೆವರೆಯದೊಳೆ ಮುಕ್ತಿಯನಾಳಬೇಕೆಮ್ಮ
ಕಳುಹ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದು ನುಡಿಯೆ
ತಳಹೊಳಗೊಂಡನೆದೆಯೊಳು ಚಕ್ರೇಶನಾ
ಗಲೆ ಕಣ್ಣನೀರ್ಗಳುಮ್ಮಿದುವು

|| ೧೧ ||

ಕೆಟ್ಟಕೆಟ್ಟನು ಹಾ ಹಾ ನೀವೆನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬೆ
 ಕ್ಕೆಟ್ಟಕೆಯ್ದುನೆಂಬ ಮಾತ
 ಬಿಟ್ಟಿನ್ನ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ತೆಗೆದಿತ್ತಿ
 ಕಟ್ಟಕ್ಕರಿಂದಪ್ಪಿಕೊಂಡ

|| ೧೨ ||

ಕುವರರು ಕಡಮೆಯೆ ದೇವರ್ಗೆ ನಾವಿಬ್ಬ
 ರವಿಚಳ ತಪವ ಕೈಕೊಂಡು
 ಜವನನಟ್ಟದರದು ತಾ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯ
 ಲ್ಲವೆ ಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳೆಂದರೊಡನೆ

|| ೧೩ ||

ಆ ಕೀರ್ತಿ ಬೇಡ ನೀವೆನ್ನೊಡನಿರಿ ನನ
 ಗೀ ಕೀರ್ತಿ ಸಾಕೆಂದನಯ್ಯ
 ಕಾಕು ಮಾಡುವ ಜವನೊಳಗಾಗಿ ಬಾಳ್ವುದು
 ಸಾಕು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದರವರು

|| ೧೪ ||

ಅಲ್ಲವಪ್ಪ ನೀವು ನಮ್ಮ ಪುರವ ನೋಡಿ
 ತಿಲ್ಲ ನಮ್ಮಮ್ಮಾಜಿ ನಿಮ್ಮ
 ಲಲ್ಲೆಯ ಕಂಡಿತಿಲ್ಲೇಗ ನೀವೆಯ್ದುವು
 ದೆಲ್ಲರ ಮನಸಿಗೆ ಬಹುದೆ

|| ೧೫ ||

ಮತ್ತೆ ಬಹುದೆ ದೀಕ್ಷೆಗಿಚ್ಛೆ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂ
 ಪತ್ತಿನೊಳ್ಳಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ
 ಅತ್ತಣ ಸುದ್ದಿಯ ತಡಹಬೇಡೆಮ್ಮ ಸು
 ಚಿತ್ತದೊಳ್ಳಳುಹೆಂದರೊಡನೆ

|| ೧೬ ||

ಸಲ್ಲದಪ್ಪಾ ನೀವು ನನ್ನ ಮನಸಿಗಿಷ್ಟು
 ತಲ್ಲಣದೋರ್ಪುದು ಚದುರೆ
 ಸೊಲ್ಲಿಸದಿರಿನ್ನು ತಪದ ಸುದ್ದಿಯನೆಂದು
 ಗಲ್ಲವ ಪಿಡಿದಲುಗಿದನು

|| ೧೭ ||

ನೋಡಿದ ಪುತ್ರರ ತವಕವನಿದಕೊಂದ
ಮಾಡಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿದನು
ಕೂಡೊಂದು ಕಠಿಣದ ತಂತ್ರವ ಕಂಡು ಮಾ
ತಾಡಿದನವರೊಡನಿತು

|| ೧೮ ||

ಸರ್ವಥಾ ದೀಕ್ಷೆಗೆಯ್ದಲೆ ಬೇಕೆ ಬೇಕಾಗ
ಉರ್ವಿಗುತ್ತಮವ ನೆನೆದಿರಿ
ಒರ್ವೊರ್ವರೊಂದೊಂದು ವಸ್ತುವ ನನಗೆ ಕೊ
ಟ್ಟವರು ತೆರಳಿರೈಯೆಂದ

|| ೧೯ ||

ತೊಟ್ಟದ್ದ ಸರ್ವವ ತೊರೆದು ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗು
ತೊಟ್ಟೈದಾಸೆಯೆ ನನುಗೆ
ಕೊಟ್ಟಪವೇನು ನಿರೂಪಿಸೆಂದರು ರಾಯ
ತೊಟ್ಟನಂಗೈಯ ನೀಡಿದನು

|| ೨೦ ||

ಒಬ್ಬ ಕರ್ಪೂರವನಿರಿಸಿಲ್ಲಿ ಕೂಡೆ ಮ
ತ್ತೊಬ್ಬ ತೈಲವನಿಲ್ಲಿ ಹನಿಸಿ
ಇಬ್ಬರು ಹೋಗಿರೈ ಜಿನನಾಣೆ ತಡೆಯೆನೆಂ
ದುಬ್ಬಿ ಕಣ್ಣೀರೊಳೆ ನುಡಿದ

|| ೨೧ ||

ಸಪ್ತಮಿ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ವಿಷವ ಬೇಡುವಂತಾಯ್ತು
ಈ ಮಾತ ಕೇಳ್ದೆವೆ ನಾವು
ಹಾ ಮರು ಜಿನ ಜಿನ ಗುರು ಹಂಸನಾಥಯೆಂ
ದಾ ಮಗ ಕಿವಿಯ ಮುಚ್ಚಿದನು

|| ೨೨ ||

ಅಣ್ಣನ ಮೊಗವನಯ್ಯನ ಮೊಗವನು ನೋಡಿ
ಕಣ್ಣ ನೀರ್ಗುಳುಗುಳನುಗುತ
ಪೊಣ್ಣನೆ ಕಾಲೆ ಬಿದ್ದರು ದೀಕ್ಷೆಯಿಂದಿನ್ನು
ಹಣ್ಣೆವು ಕ್ಷಮಿಸೆಂದರಂಜಿ

|| ೨೩ ||

ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ಕಣ್ಣು ನೀರ್ಗಲ ತೊಡೆದನಾ

ತಂದೆಯ ಕಣ್ಣೀರನವರು

ಚಂದಳಿಗೈಯಿಂದ ತೊಡೆದರು ತಳ್ಳಂಕ

ನಿಂದಿತು ಮನ ತೆಪ್ಪಗಾಯ್ತು

|| ೨೪ ||

ನೋಡಿರೈ ನಾನೆನ್ನ ತಂದೆ ರಾಜ್ಯದೊಳಿಂಬು

ಮಾಡಿದಂತಿಹೆನು ನಮ್ಮಮ್ಮ

ಊಡಿದ ಮೊಲೆವಾಲ ಮುಣಕಾಕೆಯಾಜ್ಞೆಯೊ

ಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪೆನಲೈಯಿಂದ

|| ೨೫ ||

ಅರಸಂಚೆ ಮರಿಗಳಗೋಚೆಯ ಕಲಿಸುತ

ಭರದೊಳು ಬಂದಂತೆ ನೃಪತಿ

ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪವ ಸುತರೊಳು ನುಡಿವುತೆ

ಯ್ತರುತ್ತಿದ್ದ ನಧಿಕ ಲೀಲೆಯೊಳು

|| ೨೬ ||

ಬರೆ ಬರೆ ಕಟಕ ಸಮಾಪನಾದುದು ನಮ್ಮ

ದೊರೆಯಿಂದು ತೀರ್ಥವಂದನೆಯ

ಪರಮ ಲಾಭದೊಳೆಯ್ದು ತಿದ್ದನೆಂದತಿ ಭಕ್ತಿ

ವೆರಸಿದಿರ್ಗೊಂಡುದು ಕಟಕ

|| ೨೭ ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗಡುವ ನಿವಾಳಯಾರತಿ ಪುಷ್ಪ

ಪಲ್ಲವ ಫಲ ಪೂಜೆಗೊಳುತ

ಎಲ್ಲ ಪುತ್ರರುಗೂಡಿ ಪುಷ್ಪಕವಿಳದೋಜೆ

ಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿಳಿತರುತ್ತಿದ

|| ೨೮ ||

ನಗೆನುಡಿ ನೋಟ ಕೈಸನ್ನೆಯಿಂದಲ್ಲಿಗ

ಲ್ಲಿಗೆ ಸರ್ವಜನರ ಬೀಳ್ಕೊಡುತ

ಸುಗುಣ ಚಕ್ರೇಶ ಹೊಕ್ಕನು ರಾಜಗೃಹವ ಪೆಂ

ಪೊಗೆಯೆ ಸುಪುತ್ರರುಗೂಡಿ

|| ೨೯ ||

ಬೀಗಿ ಸುಪುತ್ರರುಗೂಡಿ ಪಂತಿಯೊಳಾ
ರೋಗಣೆಗೈದು ಚಕ್ರೇಶ
ರಾಗಾನುಲೀಲೆಯೊಳದನೆಂಬೆಡೆಗೆ ತೀ
ರ್ಥಾಗಮನದ ಪುಣ್ಯಸಂಧಿ

|| ೩೦ ||

ಅಂಬಿಕಾದರ್ಶನ ಸಂಧಿ

ಪುರು ಪರಮೇಶನ ಪಾದಗಂಧೋದಕ
ಶಿರ ಸೋಂಕೆ ಸುಪವಿತ್ರವೆತ್ತು
ತೆರಳಿತು ದಂಡು ನಿಸ್ಸಾಳ ಸೂಳೈಸಲಂ
ಬರ ಭೂಮಿ ಕೆಷ್ಕಿಂಧವಾಗಿ

|| ೧ ||

ಭರತೇಶ ತಿರುಗಿದನೆಂಬುದ ಪೌದನ
ಪುರದೊಳಿದ್ದಂಬಿಕೆ ಕೇಳ್ತು
ಪಿರಿದು ಸಂತಸವೆಯ್ದಿ ವಾರ್ತೆಯ ತಂದ ದೂ
ತರಿಗಿತ್ತ ಳೊಸೆದು ಮನ್ನಣೆಯ

|| ೨ ||

ಮಗನಟ್ಟಿದುಡುಗೊರೆಗಳ ತಾನು ತಂಗಿಯು
ತೆಗೆದುಟ್ಟು ತೊಟ್ಟ ತಿವಟ್ಟು
ಮುಗುಳಂಬಗದರ ವೃತ್ತಾಂತವನರುಹಿ ಮೂ
ಜಗವನಾಳ್ವಂತಿದರ್ವರು

|| ೩ ||

ನಡೆದಿನ್ನು ಹತ್ತಿಂಟುದಿನಕೆಮ್ಮ ಪುರದ ಮುಂ
ಗಡೆಗೆ ದಂಡೆಯ್ದುವುದೆನಲು
ಪಡೆದ ತಾಯಲ್ಲವೆ ತಾನಷ್ಟು ದಿನಮುಟ್ಟು
ತಡೆದಿರಲಾರದೆಯ್ದಿದಳು

|| ೪ ||

ಭರತಣ್ಣನೆಲ್ಲಿದ್ದನದೆ ಪುರ ನನ್ನೆದೆ
ತರಹರಿಸದೆ ಪೋವೆ ನಾನು
ಪುರವ ಹೊಕ್ಕಾಗ ನೀವೆಯ್ತುಹುದೆಂದು ಬಿ
ತ್ಲರಿಸಿ ತಂಗಿಯ ನಿಲಿಸಿದಳು

|| ೫ ||

ಆರು ಅರಿಯದಂತೆ ದುಳುದುಳನೆಯ್ವಿ ಬೀ
ಡಾರವ ಹೊಕ್ಕಾಗ ತನ್ನ
ನಾರಿಯರ್ತಾನು ಬಿಕ್ಕಸಬಡಬೀಕೆಂದು
ಮಾರನನೊಡಬಡಿಸಿದಳು

|| ೬ ||

ಪಲ್ಲಕ್ಕೆಯೊಳು ಪೋಗೆ ತಡವಹುದದು ಬೇಡ
ಫುಲ್ಲಪುಷ್ಪಕವೇರಿ ಗಮಿಸಿ
ನಿಲ್ಲದಿದೆ ಕಾಣ್ವೆನಣ್ಣ ನನೆಂದಿನಿ
ವಿಲ್ಲನ ಬೀಳ್ಕೊಂಡಳೊಡನೆ

|| ೭ ||

ಕ್ಷಣಕೆ ಪುಷ್ಪಕ ಸೇನೆ ಮುಟ್ಟಲಾಯ್ತೆನೆ ಬಂದು
ದೇಣಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕಟಕನನು
ಗುಣರತ್ನ ನಂಬಿಗೆ ಮತ್ತೊಯ್ಯನಂಬರಾಂ
ಗಣದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೆಯ್ದಿದಳು

|| ೮ ||

ಮುಂಗಡೆಯೊಳು ಸುರವೀರ ನಂಬುಗೆವಂತ
ರಂಗಯ್ಯನೆತ್ತಿ ಖೋಯೆಂದು
ಡಂಗುರಿಸಿದರೆಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಂಬಿಕೆ ಬಿಜ
ಯಂಗೈದಳೆಂದು ಪಾಯ್ದಳಕೆ

|| ೯ ||

ಪಟುಮತಿಯಿಂದವರಾಡಲಾ ನುಡಿ ಕರ್ಣ
ಪುಟದಲ್ಲಿ ಬೀಳಲಾಕ್ಷಣವೆ
ನಿಟಲಕೆ ಕರವಿಟ್ಟು ಜಯ ಜಯಯೆಂದೆಲ್ಲ
ಕಟಕ ಬೊಬ್ಬಿರಿದುದಂದಲ್ಲಿ

|| ೧೦ ||

ಅವರ ಕಂಡವರು ಮತ್ತವರ ಕಂಡಾಚೆಯಿ
ದ್ದವರವರಿಂದಾಚೆಯವರು
ತವ ತನಗೆಲ್ಲರು ಜಯ ಜಯಯೆಂದು ಘೋ
ಷನ ಮಾಡಿದರು ಸೇನೆತುಂಬಿ

|| ೧೧ ||

ಬಡಿನ ತಂಬಟ ಭೇರಿ ಮಿಡಿನ ಕಹಳೆ ಕೊಂಬು
ಸುಡುವ ಪೆಟಲು ಕೂಡೆ ನೆಗೆವ
ಗುಡಿ ಕೇತು ತೋರಣದಿಂದ ಪಾಯ್ದುಳವೆಲ್ಲ
ಸಡಗರಗೊಂಡುತ್ತಿತ್ತ

|| ೧೨ ||

ಪಡೆಯೆಲ್ಲ ಬಳ್ಳಿಯ ಮೊದಲನಲುಗಲೆಲ್ಲ
ಕುಡಿಗಳು ಮಿಸುಕಿದಂತಾಯ್ತು
ಬಡವನ ಜನನಿಯ ಪಟ್ಟಂಡದಿರೆಯನ
ಪಡೆದಳೆಯ್ತುರಲಿದು ಘನವೆ

|| ೧೩ ||

ಅರಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದ ನೃಪನದ ಕೇಳ್ತು ತೊ
ತ್ತಿರನಟ್ಟಿ ನೋಡಿಸಲವರು
ಹರಿತಂದು ಕಡೆಯ ಬಾಗಿಲ ಸಾರಿ ನೋಡಿ ಚ
ಚ್ಚರದೊಳೋಡಿದರಾಣ್ಯನೆಡೆಗೆ

|| ೧೪ ||

ಒಡೆಯ ಬಿನ್ನಹ ನಮ್ಮ ಕಟಕವೆಲ್ಲವು ಬಲು
ಕಡಲು ಕಲಕಿದಂತೆ ಕಲಕಿ
ಪೊಡವಿಯಾಗಸ ತುಂಬಿ ಹರಿದೋಡುತ್ತಿದೆ ನಮ್ಮ
ನುಡಿಗೇಳ್ವರಿಲ್ಲಿಂದರವರು

|| ೧೫ ||

ಧರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯ್ತೆಂದು ಮೈಮರೆದಾಗಿಂತು
ಬರುತಿರಲೀ ವೇಳೆಯರಿದು
ಅರಿಗಳಾರಾದರು ಮೇಲ್ಗಿವಿದರೊಯೆಂದು
ಭರತೇಶ ನೆನೆದನೆದೆಯೊಳು

|| ೧೬ ||

ಸೌಂದರಿಯರಿಗಂಜದಿರಿರೆಂದು ಪೇಳ್ತು ಸೌ
ನಂದಕವೆಂಬ ಖಂಡೆಯನ
ಕುಂದಣದೊರೆಯಿಂದ ಸುಗಿದನು ಫಣಿ ಹೆರೆ
ಯೆಂದುಚ್ಚಿ ನಿಮಿರಿದಂತಾಯ್ತು

|| ೧೭ ||

ಜವನ ನಾಲಗೆಯಂತೆ ಮೆರೆವ ಖಡ್ಗವನಾಂತು
ಯುವತಿಯರೊತ್ತಿ ನಿಂದೆದ್ದು
ಕವಚ ಹರಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಸಂಜೋಗವಿ
ಲ್ಲವನೀಶನೆದ್ದನಿದ್ದಂತೆ

|| ೧೮ ||

ರಕ್ಕಸರಾಗಲಿಂದಿರಿದರಾದರೆ
ಹಕ್ಕಿಯನಟ್ಟುವಂತವರ
ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತೆಮಳ್ಳುವೆನೆಂಬ ವಿಕ್ರಮ
ಮುಕ್ಕಳಿಸುತ ನಡೆತಂದ

|| ೧೯ ||

ದಿಗದಿಗನೆಯ್ತಂದು ಕಡೆಯ ಬಾಗಿಲ ಸಾರ್ಧ
ಜಗದೇಕವೀರ ನೋಳ್ವಾಗ
ಬಿಗಿದ ಚಲ್ಲಣ ಕಾಸೆ ಕೂರಸಿವೆರಸಿ ಕೈ
ಮುಗಿದರು ಕುವರರು ಬಂದು

|| ೨೦ ||

ಗಣಬದ್ಧರೊದಗಿದರಷ್ಟರೊಳರಸ ಮುಂ
ದಣ ಪೌಜ ನೋಳ್ವಾಗ ಮುಂದೆ
ಎಣೆಗೂಡಿ ಶೂರ ವೀರರು ಬೆರೆಸೆಯ್ತಂದು
ಮಣೆದುಸಿದರು ಕಾರ್ಯಗತಿಯ

|| ೨೧ ||

ಗುರುಹಂಸನಾಥ ನಮ್ಮಮ್ಮಾಜಿಯೆಯ್ತಂದ
ಪರಿಯೆ ಭಾವೆಂದುಬ್ಬಿ ನಗುತ
ಕರವಾಳ ಭಟನ ಕೈಗಿತ್ತನು ಶೂರವೀ
ರರಿಗಿತ್ತನೊಡನೆ ಮನ್ನಣೆಯ

|| ೨೨ ||

ಗಾಳಿಯೆದ್ದಷ್ಟರೊಳ್ಳಂದು ಪುಷ್ಪಕ ಹೊರ
ಪಾಳಯದೊಳಮೊಕ್ಕುದೊಡನೆ
ಮೇಲಣಲೋಕದ ದಿವಿಜೆಯಂತಿಳಿದಳಾ
ಲೋಲೆ ಯಶಸ್ವತೀದೇವಿ

|| ೨೩ ||

ಹೊದೆದ ದೂವಟವ ನೆವಾಳಿಯಿಟ್ಟೊಡನೊಂದ

ಹೊದೆವುತ ನೃಪ ತನ್ನ ತಾಯ

ಇದಿರಲ್ಲಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಲಷ್ಟರೊಳಾಕೆ

ಒದಗಿ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ತಡೆದಳು

|| ೨೪ ||

ಎರುವ ಜವ್ವನ ಜಾರದೆ ನೆರೆತಲೆ

ದೋರದೆ ಚಿರಬಾಳು ಕಂದ

ಆರು ಖಂಡವ ಬಹುದಿನವಾಳ್ಳು ಮುಕ್ತಿಯ

ಸೂರೆಗೊಳ್ಳೆಂದಳು ಕ್ಷಣಕೆ

|| ೨೫ ||

ಅರುವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷವಾಯ್ತು ನೀ

ನುರೆ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಿಂದಗಲಿ

ಮರಿಯಾನೆ ಇಂದು 1 ಸಂದಿಸಿದೆ 1 ಯೆಯ್ತೆಂದಪ್ಪಿ

ಮರುಕದೊಳ್ಳು ಡಿದಳಾ ಜನನಿ

|| ೨೬ ||

ಒಡನೆ ಕೈಲಾಗಿತ್ತು ಹೊರಗಣ ಪೌಳಯಿಂ

ನಡುವಣ ಪೌಳಿಗಂಬಿಕೆಯ

ಅಡಿಯಿಡಿಸಿದನು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಕ್ಷೇಮಗೇ

ಳ್ಳೊಡಹುಟ್ಟಿದನ ಲೇಸ ಕೇಳ್ಳು

|| ೨೭ ||

ನಡುವಣ ಚಾವಡಿಗೆಯ್ತಿ ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ

ಪಡೆದಳ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿ

ಎಡ ಬಲದಲಿ ಕುವರರು ತಾನು ನಿಂದು ವೆಂ

ಸಿಡಿಸುತೋಲೈಸಿದರೊಸೆದು

|| ೨೮ ||

ಅತ್ತೆ ಬಂದುದ ಸೊಸೆಯರು ಕೇಳ್ಳು ನವ್ಯ ಸಂ

ಪತ್ತು ಬಂದಂತರ್ತಿವಡುತ

ಒತ್ತಿ ಬಂದರು ಮರು ಮನದ ಸಂತಸವೆಂತೊ

ತತ್ತರಗೊಂಡು ತನ್ನೊಳಗೆ

|| ೨೯ ||

ಸಡಿಲುವ ಮುಡಿಯ ಸಾಗಿಸದೆ ಸೇವಕಿಯರ
ತಡಹದೆ ಪತಿಗೆ ಶಂಕಿಸದೆ
ನಡೆತರುತಿರ್ದರು ಸೊಕ್ಕಿದಾನೆಯ ಹಿಂಡ
ತಡೆಯಬಿಟ್ಟಂತೆ ಲಗ್ನಿಯೊಳು

|| ೩೦ ||

ಗೆಲುವಾಂತು ಸೊಸೆಯರೆಯ್ತುರುತಿರಲತ್ತೆ ಕಂ
ಗಳು ತುಂಬಿ ಕಂಡುಬಿಟ್ಟ ನಗುತ
ಎಲೆಲೆ ನನ್ನ ನುಜರ ಸುತೆಯರು ಬಂದರೊ
ನಲವ ತಂದರೊಯೆಂದಳಿನಗೆ

|| ೩೧ ||

ಮೊಗವೆಲ್ಲ ನಗೆ ತನುವೆಲ್ಲ ಪುಳಕ ಕಣ್ಣೊ
ಳೊಗುವ ಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ಸಾರಿ
ದುಗುಲ ನಿವಾಳಿಯಿಟ್ಟತ್ತೆಯ ಪಜ್ಜೆಗೆ
ಬಗೆಮೆಚ್ಚಿ ನೊಸಲಿಟ್ಟರವರು

|| ೩೨ ||

ತರತರದೊಳು ಬಂದು ನಮಿಸುವ ಸೊಸೆಯರೆ
ಲ್ಲರ ನೋಡಿ ನಗುತಲಾ ದೇವಿ
ಶಿರವಿಡಿದೆತ್ತಿ ಹರಸುತಿರ್ದಳು ಬಲು
ಪರಿಷೆಯ ದೇವತೆಯಂತೆ

|| ೩೩ ||

ವಂದನೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲತ್ತಮ್ಮ ನಾವೆಲ್ಲ
ರಂದು ಕೈಕೊಂಡ ನೇಮಗಳು
ಇಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವೆಂದರು ಬಲುವ್ರತ
ಸಂದುವೆ ಲೇಸೆಂದಳಾಕೆ

|| ೩೪ ||

ಸೊಸೆಯರಾಕೆಗೆ ನಮಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸೊಸೆಯರ
ಸೊಸೆಯರು ನಮಿಸಿದರಾಗ
ವಸುಧೇಶ ಚಕ್ರೇಶ ತಾಯೊಡನೊಂದ ಸಂ
ತಸವಾಂತು ನುಡಿದನೇನೆಂಬೆ

|| ೩೫ ||

ನಿಮ್ಮ ಸೊಸೆಯರ ನೀವಂದು ಹರಸಲಾಗಿ
 ಸುಮ್ಮಾನದೊಳು ಬಾಳುತಹರೆ
 ನಮ್ಮ ಸೊಸೆಯರಿವರನು ನೋಡಿ ಹರಸಬೇ
 ಕಮ್ಮಾಜಿಯೆಂದನರ್ತಿಯೊಳು

|| ೩೬ ||

ಅಹುದೆ ಕೇಳರಸಣ್ಣ ನಿನ್ನ ಸೊಸೆಯರೆನ್ನ
 ಮಹಿಮೆಯ ಸೊಸೆಯರಂದದೊಳು
 ಬಹು ಸುಖದೊಳು ಬಾಳಲೆಂದು ಗಹ
 ಗಹಿಸಿದಲ್ಲಿನದಕೆ ಮಗನ

|| ೩೭ ||

ಸರ್ವರು ಬಂದರೇಕಕ್ಕಾಜಿ ಬಾರಳೆಂ
 ದುವಿ ಪೆಂಗಳು ನೋಡುವಾಗ
 ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಲ್ಲವೆ ಬಂದ
 ಳುವಿಯ ಸಿರಿಯೆ ಬಹಂತೆ

|| ೩೮ ||

ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಸತಿಯರ ಬಳಸಿನೊಳು ತ
 ನ್ನಂಗಶೃಗಾರ ವೆಗ್ಗಳಸೆ
 ಅಂಗದ ಕಾಂತಿಯೊಳ್ಳಡು ಗಟ್ಟಿ ತುಳುಕೆ ಲ
 ತಾಂಗಿ ಬಂದಳು ವಿಲಾಸದೊಳು

|| ೩೯ ||

ತುಂಬುಜವ್ವನ ತುಂಬಿದಂಗ ಮತ್ತದರಲ್ಲಿ
 ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ಲಾವಣ್ಯ
 ತುಂಬಿದ ಗಾಡಿಯೊಳ್ಳರುತ್ತಿದ್ದ ಸೊಸೆಯ ಕ
 ಣ್ಣುಂಬ ನೋಡಿದಳತ್ತೆ ಕೂರ್ತು

|| ೪೦ ||

ಕಚ್ಚೀಂದ್ರಸುತೆ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿ ಗುಣರತ್ನ
 ಗುಚ್ಛದೊಳೆಸೆವ ಸ್ತ್ರೀ ರತ್ನ
 ಅಚ್ಛಾವಧಾನ ಸಾರ್ತಂದಳೆಂದರಿಸಿದ
 ರಿಚ್ಛೆಯೊಳ್ಳುಂಬಿಕಾತಿಯರು

|| ೪೧ ||

ಸಟ್ಟಿನಿವಾಳಿಯಿಟ್ಟೊಡನೊಂದು ಹಾರವ

ನಿಟ್ಟು ನಿವಾಳಿಯ ಮೇಲೆ

ತೊಟ್ಟನೆರಗಲತ್ತೆ ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರ್ತಿ

ವಟ್ಟು ಹರಸಿದಳಾ ಸೊಸೆಯ

|| ೪೨ ||

ಅಣ್ಣನ ಕಂಡವೊಲಾಯ್ತೆಂದು ನುಡಿದಳು

ಹಣ್ಣಾ ದುದಿಬ್ಬರ ಹೃದಯ

ಕಣ್ಣೊಳಿಬ್ಬರಿಗುಕ್ಕುವಶ್ರು ಸೋದರಿಕೆಯ

ಬಿಣ್ಣೆ ತೆನಿಸ ಮೋಹವತ್ತೆ

|| ೪೩ ||

ಘಳಿಯಾರದೊಳಗಷ್ಟರೊಳು ಶಂಖನಾದವು

ಚ್ಚಳಿಸಿತಾರೋಗಣೆಗಿನ್ನು

ತಳವುರ್ದುತ್ತಮವೆಂದು ಚಕ್ರೇಶ ತನ್ನಮ್ಮ

ಗೆಳಸಿ ಬಿನ್ನ ವಿಸಿದನೊಡನೆ

|| ೪೪ ||

ಚಾವಡಿಯಿಂದೆದ್ದು ಸರ್ವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ

ರಾನಾಸಗಳ ಹೊಕ್ಕು ಮಿಂದು

ದೇವ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ಭೋಜನ ಗೃಹಕೆ ಮ

ಹಾ ವಿಭವದಿ ಹೊಕ್ಕರೊಡನೆ

|| ೪೫ ||

ಇಂಬಿಂದ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರರು ಸೊಸೆಯರ್ಕಳು

ತುಂಬಿ ಮತ್ತವರ ಸೊಸೆಯರು

ಅಂಬಿಕೆಯೊಡನೆ ಸಂತಿಯೊಳುಂಡು ತಣಿದರಿ

ದಂಬಿಕಾದರ್ಶನ ಸಂಧಿ

|| ೪೬ ||

ಕಾಮದೇವಾಸ್ಥಾನ ಸಂಧಿ

ಜನನಿಯ ಕಂಡು ಸಂತಸವ ತಾಳ್ದಾ ಮರು
ದಿನದೊಳು ಭೇರಿ ಸೂಳೈಸೆ
ಜನನಾಥ ದಂಡೆತ್ತಿ ನಡೆದನು ಧರಿಯ ತೆ
ಕ್ಕನೆ ತನ್ನ ಪಡೆ ತುಂಬಿ ನಡೆಯೆ

|| ೧ ||

ಸೇನೆಯೆಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಧ್ವಜ
ಚೇನ ಪತಾಕೆಯೊಗ್ಗಿ ನೊಳು
ಭಾನುಮಂಡಲ ನಡೆವೊಲು ಚಕ್ರರತ್ನ ಪ್ರ
ಭಾನುಲೀಲೆಯೊಳೆಯ್ದು ತಿಹುದು

|| ೨ ||

ಹತ್ತಿಂಟು ಪಯಣವ ಬಂದು ಪೌದನಪುರ
ದತ್ತ ಸಾರ್ಥಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ
ಎತ್ತಿ ನಡೆವೆನೆನೆ ನಿಂದುದು ನಡೆಯದ
ತ್ತಿತ್ತೊಲೆಯದೆ ಚಕ್ರರತ್ನ

|| ೩ ||

ಚಕ್ರಿಗೆರಗಿದವರುರ್ವಿಯೊಳ್ಳಡೆವುದು
ವಕ್ರಿಸಿದವರ ಸೀಮೆಯೊಳು
ಚಕ್ರ ಪೋಗದೆ ನಿಲ್ಲದಾ ಚಕ್ರ ನಿಲಿ ಸೇನಾ
ಚಕ್ರ ವಿಸ್ಮಯಬಟ್ಟುದೆಲ್ಲ

|| ೪ ||

ಎನು ಕಾರಣ ನಿಂದಿತ್ತೆ ಚಕ್ರವೆಂದು ಪ್ರ
ಧಾನಿಯ ಕೇಳ್ದನಾ ಚಕ್ರಿ
ವಿನಾಂಕ ಮೊದಲಾದ ನಿನ್ನ ಸೋದರರು ಬಂ
ದಾನತರಾಗಬೇಕೆಂದ

|| ೫ ||

ಬಿಡಿಸಿ ಪಾಯ್ತಳವನಲ್ಲಿ ಲೇಖನವ ತ
ನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದವರಿಗಟ್ಟಿದನು
ಕಡೆಗವರೆಲ್ಲರಾ ಲೇಖನಾರ್ಥವನೋದಿ
ವೊಡವಿಯಾಸೆಯ ಬಿಟ್ಟರೊಡನೆ

|| ೬ ||

ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟುಂಬಳಿಯೊಳಗಿದು ತನಗಿನ್ನು
ವಂದಿಸಿ ಬಾಳ್ವೆವೆಯೆಂದು
ಒಂದನು ನುಡಿಯದೆ ಕೈಲಾಸಗಿರಿಗೆಯ್ದ
ತಂದೆಯೊಳ್ತಪದಾಳ್ವರವರು

|| ೭ ||

ಕುಡುವಿಲ್ಲ ವೊರಗಾಗಿ ತೊಂಬತ್ತು ಮೂವರು
ನಡೆದು ದೀಕ್ಷೆಯ ಕೊಂಡರೆಂಬ
ನುಡಿಗೇಳ್ತು ಚಕ್ರೇಶ ಮನದೊಳು ಮರುಗಿದ
ನೊಡನೆ ವಿಕ್ರಮಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದನು

|| ೮ ||

ಎಲ್ಲರಿಗೋಲಿಯ ಕಳುಹಿದ್ದನಾ ಮೋಲೆ
ಯಲ್ಲಿ ಬಂದೆರಗುವುದೆಂಬ
ಸೊಲ್ಲಿರೆ ನೊಂದವರ್ತಪಸುದಾಳ್ವರು ಕಬ್ಬು
ವಿಲ್ಲಗಂತೋಲೆ ಹೋಯ್ತಲ್ಲ

|| ೯ ||

ಈಕ್ಷಿಸಿ ಸಖರೆಲ್ಲರನುಮತದಿಂದೊಬ್ಬ
ದಕ್ಷಿಣಾಂಕನ ಚಕ್ರಿ ಕರೆದು
ಇಕ್ಷುಚಾಪನ ತಹುದೆಂದಟ್ಟಲವ ಹೋಗಿ
ಸುಕ್ಷೇಮದೊಳು ಹೊಕ್ಕ ಪುರವ

|| ೧೦ ||

ಸತ್ತಿಗೆ ಚಮರ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಯುಳಿದು ಬಿಂ
ಬತ್ತಿದ ಸರ್ವರ ನಿಲಿಸಿ
ಮತ್ತೆ ತಾನೊರ್ವನೆ ಕಡೆಯ ಹಜಾರದ
ಮುತ್ತಿನಬಾಗಿಲ ಸಾರ್ಧ

|| ೧೧ ||

ಮಾರನೆ ತಾನು ಬಂದುದನವಸರದೊಬ್ಬ
 ಸೌರಭಾನಿಲಗೆ ಪೇಳ್ವಟ್ಟಿ
 ದ್ವಾರದೊಳಿರ್ದು ಪೋಲಗಕೆ ಪೋವುದ್ದಂಡ
 ನಾರಿಯರವನೀಕ್ಷಿಸಿದ

|| ೧೨ ||

ನಾರಿಯರೊಳಪೊಕ್ಕರೊಡನೆ ಮುನ್ನೆಯ್ದಿದ
 ದ್ವಾರ ಸೌರಭ ಮಗುಳಿದನು
 ದಾರಿಯ ನೋಡುತ ನಿಂದಿರ್ದ ದಕ್ಷಿಣ
 ಗಾರಯ್ದು ನುಡಿದನಂತೆಂದು

|| ೧೩ ||

ಸ್ವಾಮಿಯೋಲಗವಾದ ನೀನೆಯ್ದಿದಿರವ ಕೇ
 ಳ್ವಾ ಮೋದಿಸಿದನು ಬಾರೆಂದು
 ಕಾಮನೋಲಗಕೆ ಚಕ್ರೇಶನ ಸಖನ ಸು
 ಪ್ರೇಮದೊಳೊಯ್ದನಾ ಸುಮುಖ

|| ೧೪ ||

ಪುತ್ತಳಿಗಿಲಸದ ಬಾಗಿಲು ಕಾಂಚನ
 ಭಿತ್ತಿ ಮಾಣಿಕದ ಕಂಭಗಳು
 ಕತ್ತುರಿ ಸಾರಣೆ ಪೂವಲಿ ನೆಲದೊಳು
 ಮೆತ್ತ ಮೆತ್ತನೆ ಬರುತ್ತಿರ್ದ

|| ೧೫ ||

ಬರುತಿಪ್ಪನಿವನಾರು ದಕ್ಷಿಣಾಂಕನೊ ಪಂಚ
 ಶರನ ಕಾಣಲ್ವಿ ಪೋದಪನೊ
 ಭರತೇಶನೆಲ್ಲಿದ್ದ ನಿವನೇಕೆ ಬಂದನೆಂ
 ದರಗಿಳಿ ನುಡಿದುವಲ್ಲಲ್ಲಿ

|| ೧೬ ||

ಅಗ್ಗದ ದೊರೆಯ ಕೆಳೆಯನೆಂಬ ಗರ್ವವೊ
 ಮೊಗ್ಗಿ ಗೋಲನ ಸಭೆಗಿನಿಸು
 ತಗ್ಗಿ ಬಾ ನೋಡಿ ಬಾ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾರೆಂದು
 ಹೆಗ್ಗಾರ ನುಡಿದುವಲ್ಲಲ್ಲಿ

|| ೧೭ ||

ನೋರೆಯ ತಾಗುವಂತೊಂದು ಪಾರಿವಶಕ್ಕೆ
ಪಾರಿ ಬಹಾಗ ದಕ್ಷಿಣನು
ಮೋರೆಯನೊಲೆದು ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ಕಳೆಯೆ ಕಂಡ
ನೀರೆವೆಗಳು ನಕ್ಕರೊಸೆದು

|| ೧೮ ||

ಆರಯ್ತುತೋಸರಿಸುತ ನಡೆತಪ್ಪಾಗ
ನಾರಿಯರೋಲಗದೊಳಗೆ
ದೂರದೊಳದಿರೊಳೊಪ್ಪುವ ಮನಸಿಜನ ಕ
ಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡನು ದಕ್ಷಿಣಾಂಕ

|| ೧೯ ||

ಅರಲಿಸಿಹಾಸನದಗ್ರದೊಳಂಚೆಯ
ಕೊರಳ ತುಪ್ಪುಳ ಗದ್ದುಗೆಯೊಳು
ನರ ಸುರ ನಾಗಲೋಕದ ಮೋಹನಾಂಗವೆ
ಪುರುಷರೂಪಾಂತವೊಲಿದ

|| ೨೦ ||

ಪಚ್ಚೆಯ ಪ್ರತಿಮೆ ಪ್ರಾಣಂಚೆತ್ತು ನವರತ್ನ
ದಚ್ಚದೊಡಿಗೆ ತೊಟ್ಟು ತೋರ್ಪ
ಮೆಚ್ಚಿನೊಳದನಾ ಕಾವದೇವನು ನೋಳ್ವ
ರಚ್ಚರಿವಡುವ ಚೆಲ್ವಿನೊಳು

|| ೨೧ ||

ಕೋಗಿಲೆವಿಡಿದರಗಿಳಿಗಳ ಪಿಡಿದನು
ರಾಗದಿಂದಂಚೆಯ ಪಿಡಿದ
ಸೋಗಿನವಿಲ ಪಿಡಿದಬಲೆಯರಿದ್ದರು
ಪೂಗೋಲನಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ

|| ೨೨ ||

ಗಾನ ಕೇಳುತ ತನ್ನ ಸಖರೆಂಟು ಮಂದಿ ಸಂ
ಧಾನಿಪರ್ಥಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನಗುತ
ಮಾನಾಂಕನಿರ್ದನು ಮಲಗ ತಾನೊರಗಿ ಸು
ಮ್ಮಾನದೊಳ್ಳೀಡಿ ಪಾದಗಳ

|| ೨೩ ||

ಮಲಯಮಾರುತ ಚರಣವನೊತ್ತುತಿರೆ ಹಸ್ತ
ತಳವ ನುಂದಾನಿಲನೊತ್ತೆ
ಕೆಳೆಯರ ನುಡಿಗೇಳುತಿದಿರ ಮಂತ್ರಿಯ ನೋಡು
ತೊಲವಿನೊಳಿದ್ದನಾ ಮದನ

|| ೨೪ ||

ಒತ್ತಿನೊಳನ್ಯರಿದ್ದಾಗ ಗಂಭೀರಾಂಗ
ವೆತ್ತಿಹರವ ಚಕ್ರಿಯಲ್ಲ
ಚಿತ್ತಜನಲ್ಲವೆ ಓಲಗದೊಳು ತನ್ನ
ಚಿತ್ತಕೆ ಬಂದವೊಲಿದ

|| ೨೫ ||

ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳು ತೋರ್ಪ ಕಾಮನ ನೋಡುತ
ಮುಟ್ಟಲೆಯಿದ್ದನು ದಕ್ಷಿಣನು
ಕಟ್ಟಿತು ಸಂಗೀತ ಕಳಕಂಠನೆಂಬೊರ್ವ
ಕಟ್ಟಿಗೆಕಾರನಿಂತೆಂದ

|| ೨೬ ||

ಮನ್ಮಥವೀರ ಮರ್ತ್ಯಾಮರ ನಾಗಲೋ
ಕೋನ್ಮದಕಾರಿ ಸಂಹಾರಿ
ಚಿನ್ಮಾರ್ಗಚಕ್ರಿಯ ಸಖ ಬಂದನವಧಾನ
ಸನ್ನೋಹಿ ಸಲೆ ಪರಾಕೆಂದ

|| ೨೭ ||

ಚಕ್ರೇಶನನುಜಾತ ನರ ಸುರ ನಾಗ ಭೂ
ಚಕ್ರ ಮೋಹನಮೂಲಕರ್ತ
ಚಕ್ರವಾಕಧ್ವಜ ತೇ ನಮೋ ನಮಯೆಂದು
ಚಕ್ರಿಯ ಸಖನೆದ್ದು ನಿಂದ

|| ೨೮ ||

ಬಂದುದುತ್ತಮವಾದುದಿತ್ತ ಬಾ ದಕ್ಷಿಣ
ಯೆಂದೊತ್ತಿನೊಳು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
ಕಂದರ್ಪ ನಗುತ ಕುಳ್ಳಿರವೇಳೆ ಕುಳಿತನ
ದೊಂದು ಸಾಲದೆ ರಾಜತೇಜ

|| ೨೯ ||

ಸುಳಿಯದಿರಬಲೆ ಸೋಂಕದಿರಲೆ ಪ್ರಬಲೆ ನಿ
 ನೊಳು ಮಾತು ಸಾಕು ಕಂಕಣದ
 ಬಳೆಗಳ ದಸಿದೋರದಿರಿ ಪೆಂಗಳೆಂದಲ್ಲಿ
 ಕಳಕಂಠ ಸೊಬಗುದೋರಿದನು

|| ೩೦ ||

ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲರು ಸುಮ್ಮನಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು
 ಚಿತ್ತಜನೊಡನೆ ದಕ್ಷಿಣನ
 ಎತ್ತಣೆಂ ಬಂದೆ ನಿನ್ನೊಡೆಯನನೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿ
 ಸುತ್ತಿಸಿ ತಂದೆಯೈಯಿಂದ

|| ೩೧ ||

ಎತ್ತಣೆಂದೆಂಬೆಯ ನಿನ್ನ ಕಾಣುವ ಪುಣ್ಯ
 ದತ್ತಣೆಂ ಬಂದೆನಂತಿರಲಿ
 ಸುತ್ತಿಸಿ ತಹರಾರು ಜಗವ ಸುತ್ತಿಪ ಕಾಮ
 ನತ್ತಣೆಂ ಪಿರಿಯನನೆಂದ

|| ೩೨ ||

ಲೀಲಾಮಾತ್ರದಿ ಧರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯ್ತಾದ
 ಮೇಲಾ ಸಾಹಸವ ತೋರುವನು
 ಪೇಳಲಿಚ್ಛರಿ ಚಕ್ರಧರನ ಸಂಪತ್ತ ಪೂ
 ಗೋಲ ಬಲ್ಲಹ ಲಾಲಿಸೆಂದ

|| ೩೩ ||

ಕಮ್ಮಗೋಲಿಂದ ಮೂಜಗವನಂಡಲೆವಾತ
 ತಮ್ಮನು ಭಟರಿಂದ ನೃಪರ
 ಹೆಮ್ಮೆಯ ಬಿಡಿಸುವನಣ್ಣನೆಂಬಾಗ ಹೊ
 ನಿಮ್ಮ ಮಿಕ್ಕಧಿಕರಾರಿಂದ

|| ೩೪ ||

ನೀವಗ್ರಗಣ್ಯರೆಂದಾಡಲೇತಕೆ ನಿಮ್ಮ
 ಸೇವಾನುಮತದೊಳಾಚರಿಸ
 ನಾವೆಲ್ಲರಧಿಕರೆಂಬುದು ಲೋಕವೆಂದನಾ
 ಕಾವನ ಸಖರು ಲೇಸೆನಲು

|| ೩೫ ||

ಪ್ರಣಯಚಂದ್ರಮ ಮಂತ್ರಿ ಕೇಳಿದೈ ನುಡಿದ ದ
ಕ್ಷಿಣನ ಚಾತುರ್ಯವನೆಂದ
ಗುಣವನುಳ್ಳುದನಾಡಿದನು ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ಪೂ
ಗಣೆಯಗಾ ಮಂತ್ರಿ ಸೂಚಿಸಿದ

|| ೩೬ ||

ನೀನತಿ ದಕ್ಷ ನಿನ್ನಣ್ಣನಗ್ಗಲನೆಂಬು
ದೇನುಪಚಾರದ ನುಡಿಯೆ
ಭಾನು ಚಂದ್ರರ ಲೋಕ ಬಣ್ಣಿಪಂತಿಹುದೆಂದು
ಮಾನಾಂಕಗೊರೆದನಾ ಸಚಿವ

|| ೩೭ ||

ಇಂದಿಗೋಲಗ ಸಾಕು ದಕ್ಷಿಣನಾಯಕ
ಬಂದಲಸಿಕೆಯ ಹಿಂಗಿಸಲಿ
ಮುಂದಾತನೆಯ್ತಂದ ಕಾರ್ಯವ ಬೆಸಗೊಂಬ
ವೆಂದನಾ ಮಂತ್ರಿ ಮನ್ಮಥಗೆ

|| ೩೮ ||

ಉಡುಗೊರೆಯಿತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಗೆ ಮತ್ತೀತನ
ಪಡೆಯ ಮನ್ನಿಸು ಮಂತ್ರಿಯೆಂದ
ನಡೆಯೆಂದು ವಿಶ್ರಮಿಸೆಂದು ತನ್ನಯ ಸಖ
ರೊಡನೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನಾ ಮದನ

|| ೩೯ ||

ಈ ಮಂತ್ರಿಸಖರು ತನ್ನತ್ತಲೀ ಭುಜಬಲಿ
ಸ್ವಾಮಿ ಬೇರಾಗಿದ್ದನೆಂದು
ಕ್ಷೇಮಾರ್ಥ ದಕ್ಷಿಣ ನೆನೆವುತೆಯ್ದಿದನಿದು
ಕಾಮದೇವಾಸ್ಥಾನ ಸಂಧಿ

|| ೪೦ ||

ಸಂಧಾನಭಂಗ ಸಂಧಿ

ಮದನನ ಸಖರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ
ಹೃದಯದರ್ಥವನಾಡಿ ತೋರಿ
ಹದಗೈದು ಕೊಂಡೆಯ್ವಿ ಮರುದಿನ ಕಂಡನು
ಮದನನಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ

|| ೧ ||

ಬಿನ್ನಹ ಸ್ವಾಮಿ ದೊಡ್ಡೊಡೆಯನ ಸೋದರ
ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕೊಡೆಯ ನಾಡೊಡೆಯ
ಚಿನ್ನಿಗರೊಡೆಯ ನಿನ್ನವನ ಬಿನ್ನಹವ ಪ್ರ
ಸನ್ನಚಿತ್ತದಿ ಲಾಲಿಸೆಂದ

|| ೨ ||

ರಾಯಗೆ ಧರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಮಾ
ರ್ಗಾಯದೊಳಯ್ಯನ ಕಂಡ
ತಾಯ ಕಂಡನು ಮೇಲೆ ತಮ್ಮನ ಕಾಣ್ಣರ್ತಿ
ಯಾಯಿಕೆಂದಾಯಿದೆಯೊಳಗೆ

|| ೩ ||

ದೊರೆಗಳೆಲ್ಲರು ನೀವು ಸಂಧಿಸಿ ನುಡಿವೊಂದು
ಸಿರಿಗಾಣಲರ್ತಿಸುತಹರೆ
ತೆರಳ್ವಾಗ ಸ್ಮರಪುರದಿದಿರಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸೆ
ಧರಣೀಶನದಕೊಡಂಬಟ್ಟಿ

|| ೪ ||

ದೂರವಲ್ಲಿಗ ನಿನ್ನೂರ ಸಮಾಪದೊ
ಳಾ ರಾಯನಿದ್ದನರ್ತಿಯೊಳು
ಹಾರಯ್ದವರ ಕಣ್ಣರ್ತಿಯ ಸಲಿಸೆಲೆ
ಮಾರಯೆಂದೊಡನಡ್ಡ ಬಿದ್ದ

|| ೫ ||

ಎಳೇಳು ಕುಳಿತು ಮಾತಾಡೆನೆ ಕುಳಿತನು
ಕೇಳು ದಕ್ಷಿಣ ನಿಮ್ಮ ಪುರಕೆ
ಲೀಲೆಯೊಳೆಯ್ದಿ ರೈ ನಿಮ್ಮಾಣೆ ಪೇಳ್ವಂತೆ
ನಾಳೆ ನಾನೆಯ್ದುಹೆನೆಂದ

|| ೬ ||

ಬೇಡವೈ ಸ್ವಾಮಿ ನೀನೆಯ್ದಿ ನಿಮ್ಮಣ್ಣನ
ನೋಡಿ ನಿಮ್ಮಯ ವಿಳಾಸವನು
ನೋಡದ ಪಡೆಗೆ ಸಂತಸಮಾಡು ವಿರಸವ
ಮಾಡುವುದುಚಿತವೆಯೆಂದ

|| ೭ ||

ಬಲ್ಲೆವೈ ನೀನಿಷ್ಟು ಜಾಣನೆಂಬುದ ಮಾತಿ
ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನು ಚಾಳ್ಳಿಸದಿರು
ಸಲ್ಲದು ನನಗೀಗ ಬಹುದಕೆ ಹೋಗೆಂದು
ಮಲ್ಲಿಗೆಗೋಲನಾಡಿದನು

|| ೮ ||

ಅಣ್ಣನೊತ್ತಿಗೆ ಗಮಿಸುವರಾಗದೆಂದಿಂತು
ಬಣ್ಣಿಸುವರೆ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದ
ಅಣ್ಣ ನಲ್ಲೆಮೆಗಾತನೊಡೆಯನೈ ನೀನಿಂತು
ಬಣ್ಣವಿಕ್ಕದಿರು ಸಾಕೆಂದ

|| ೯ ||

ಚಕ್ರ ನಿಂದರೆ ನನ್ನ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಬ ಪ
ರಾಕ್ರಮಾರ್ಥಕೆ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟು
ಚಕ್ರಿ ಕಳುಹೆ ಬಂದು ಬಣ್ಣವ ನುಡಿಯುವೈ
ವಕ್ರವನರೆದೆ ಹೋಗಿಂದ

|| ೧೦ ||

1ನಿಂದಿತ್ತು ಚಕ್ರ ನೀವಿಬ್ಬರೀ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
ಸಂಧಿಸಲೆಂಬರ್ಥಕಾಗಿ
ಮಂದಿ ಹಾರಿತು ಕಂಡ ನಿಮ್ಮನೋಲೈಸುವೆ
ನೆಂದು 2 ಹಾರದೆ2 ಚಕ್ರವೆಂದ

|| ೧೧ ||

ಒಳಗನರಿಯದಲ್ಲಿ ಜಾಣ್ಣೋರಬೇಕಹು
 ದೊಳಗ ಕಂಡವರಿದಿರಿನೊಳು
 ಸಲವುದೆ ಜಾಣ್ಣೆ ಸಾಕೈ ಸುಮ್ಮನಿರು ಮಾತ
 ಕಲಿತೆಯೆಂದಾಡುವೆಯೆಂದ

|| ೧೨ ||

ಎನಿಷ್ಟು ಸೊಕ್ಕು ನಿಮ್ಮೊಡೆಯಗೆ ಧರಣಿಯ
 ಭೂನಾಥರೆಗೆ ತಣಿಯದೆ
 ಸೇನೆಯ ಮುಂದೆನ್ನ ನೆರಗಿಸಿಕೊಂಬ ಬ
 ಲ್ಮಾನಕೆ ನಾನೆಯ್ದ ಬೇಕೆ

|| ೧೩ ||

ಎರಗುವುದಕೆ ಪ್ರಸ್ತವೇನು ತನ್ನಯ ಹಂಗು
 ಕಿರುದುಂಟೆ ನನಗಯ್ಯನಂದು
 ಪಿರಿಚಿ ಕೊಟ್ಟುಂಬಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಿಹೆನು ಕ
 ಣ್ಣರುಬಾಯ್ತೆ ತನಗಿದ ನೋಡಿ

|| ೧೪ ||

ಉಂಬಳೆಯೇನು ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ನಿನಗೆ ತನ್ನ
 ತುಂಬಿದ ಧರೆಯೊಳರ್ಥವನು
 ಇಂಬರಿದೀವೆನೆಂದೆಮ್ಮೊಳಾಡಿದನಿಂತು
 ಟೆಂಬರೆ ಸ್ವಾಮಿ ನೀನೆಂದ

|| ೧೫ ||

ಬಿಡೆಯಲಾ ನಿನ್ನ ಜಾಣ್ಣೆಯ ಮತ್ತ ನನಗೊಂದು
 ಪೊಡವಿಯಾಸೆಯ ತೋರಿ ಕರೆದು
 ಒಡೆಯನ ಕಾಲ್ಗೆ ರಗಿಪೆನೆಂದು ನೆನೆವೆಯೈ
 ಬಡಮನದವನೆ ನಾನೆಂದ

|| ೧೬ ||

ಗುಣಕೆರಗುವೆನಹುದಣ್ಣನೆಂದೊಮ್ಮೆ ಝಂ
 ಕಣೆಗೆರಗುವೆನೆ ತಾನೀಗ
 ಅಣೆದೋರಿ ನಿಂದು ಬಣ್ಣಕೆ ನಿನ್ನ ಕಳುಹಿ ಪ್ರೇ
 ರಣಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಭಾಪು ನೋಡ

|| ೧೭ ||

ಕೇಳಿಬ್ಬರರಸಿಯರುಂಟೈಸೆ ದೊರೆ ಪಾಟಿ
 ಊಳಿಗವೆಣ್ಣೆಲ್ಲ ಸಿತಗೆ
 ಊಳಿಗದವರ ಮಕ್ಕಳ ಕರೆವಂತೆಮ್ಮ
 ಕೇಳಬಹುದೆ ನಿಮ್ಮ ನೃಪತಿ

|| ೧೮ ||

ಅಟ್ಟೋಲೆಗಳನಟ್ಟಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕನುಜರ
 ದಟ್ಟಿಸಿ ತಪಸಿಗೋಡಿಸಿದ
 ದಿಟ್ಟನೆಂಬುದನಂದೆನಗೀಗ ಕೆಳೆಯನ
 ನಟ್ಟದನೈ ಬಲ್ಲಿವೆಂದ

|| ೧೯ ||

ಹುಸಿವಿನಯವ ತೋರುತಂಜಿಸುತೆಮ್ಮ ಚಾ
 ಳಿಸುವುದ ಕಂಡೆಮ್ಮ ಹೃದಯ
 ಬಿಸಿಯಾಗದಿಹುದೆ ತಂಪೆನಿಸ ಚಂದನ ಮಧ
 ನಿಸೆ ಹೊಸಕಿಡಿ ಸೂಸದಿಹುದೆ

|| ೨೦ ||

ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕೆನಗೆ ನಿನ್ನೊಡೆಯನ ಗುಣವನೊ
 ಕೃಣಿಸುವಾಗೆದೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಪ
 ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿದೆ ನನ್ನ ಕೆರಳಿಸಬೇಡದ
 ಕ್ಷಿಣ ಹೋಗು ಹೋಗು ಸಾಕೆಂದ

|| ೨೧ ||

ಕಂಬನಿದುಂಬಿದನೊಡನೆದ್ದು ದಕ್ಷಿಣ
 ಮುಂಬಟ್ಟಿಯೊಳಗಡ್ಡ ಬಿದ್ದು
 ಇಂಬುಗೊಳ್ಳಲೆ ಸ್ವಾಮಿ ನಿಮ್ಮ ನೋಯಿಸಿದೆನೇ
 ನೆಂಬೆ ನಾನತಿಕ್ರೂರನೆಂದ

|| ೨೨ ||

ಒಡೆಯರಿಬ್ಬರನೊಡಗೂಡಿ ನೋಡುವೆವೆಂದು
 ಸಡಗರಗೊಂಬೆವು ನಾವು
 ಕಡುಪಾಹಿಗಳು ನೆನೆದುದು ಫಲಿಸುವುದೆ ಚಿ
 ಕ್ಕೊಡೆಯಯೆಂದತ್ತ ನುಡಿದ

|| ೨೩ ||

ಮೂಲೋಕಕವೃತವ ಕರೆವನ ಮನದಲ್ಲಿ
ಜ್ವಾಲೆಗೊಳಿಸಿದೆನು ನಾನು
ಹಾಲು ಬಪ್ಪಲ್ಲಿ ನೆತ್ತರ ಬರಿಸಿದೆ ನಾನು
ಮೂಲೋಕಕತಿಪಾಪಿಯೆಂದ

|| ೨೪ ||

ವಾಪಿಯಲ್ಲೇಳೇಳು ಪೋಗಿಂದನೊಡನೆದ್ದು
ಪೋವೆನೆಂದವನು ಪೋಗುತಿರೆ
ಹೋ ಪೋಗದಿರು ದಕ್ಷಿಣಾಂಕ ನಿಲ್ಲಿಂದು ಸ
ಮಾಸದ ಮಂತ್ರಿ ಮಾರ್ಕೊಂಡ

|| ೨೫ ||

ಅಂಜುವೆನೊಡೆಯ ನಿಮ್ಮಯ ಕೋಪಕಿರಾರು
ನೀಂ ಜಾಣದೊರೆಯದರಿಂದ
ಕಂಜಾಸ್ತ್ರ ನೀವಿಕ್ಕಿದಾಜ್ಞೆ ಗೊಳಗು ಲಾಲಿ
ಸಂಜದಿನ್ನಾಡುವೆನೆಂದ

|| ೨೬ ||

ಪುರುಪರಮೇಶನ ಸುತರು ನೀವಿಬ್ಬರು
ವಿರಸದ ನುಡಿ ನುಡಿದಾಗ
ಧರೆಯೊಳದ್ದವರಿನ್ನು ಸಹಜದಿ ನಡೆವರೆ
ಮರಳುಗೊಂಡಾಡರೆ ವಿಭುವೆ

|| ೨೭ ||

ಗುರುವಿಗೆ ಶಿಷ್ಯ ತಂದೆಗೆ ಮಗ ತನ್ನಯ
ಪುರುಷಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯೆರಗದಿರೆ
ಹಿರಿಯಣ್ಣಗನುಜರೆರಗದಾಗ ಮಳೆ ಬೆಳೆ
ಧರೆಯೊಳುಂಟೆ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದ

|| ೨೮ ||

ಅದರ ಮೇಲೊಡೆಯ ನಿನ್ನಣ್ಣನು ನೀನು ಲೋ
ಕದೊಳೆಲ್ಲರಂದದ ನೃಪರೆ
ತ್ರಿದಶಲೋಕದ ಮೆಚ್ಚಿನರಸುಗಳಲ್ಲವೆ
ಇದ ನೆನೆವರೆ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದ

|| ೨೯ ||

ಜನಕಗ್ರಗಣ್ಯರು ನೀವು ಕೂಡಿರಲದು
ಜಗದ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಮ್ಮರ್ತಿ
ದುಗುಡ ಬೇಡೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಕೈ
ಮುಗಿದಡ್ಡ ಬಿದ್ದರಾ ಸಖರು

|| ೩೦ ||

ನನಗತಿಹಿತರೆಂದು ಕಂಡಿದ್ದೆ ನೀವೆನ್ನ
ಮನಕಿಚ್ಚೆಯಿಲ್ಲದ ನುಡಿಯ
ಅನುವಡಿಸುವರೆ ನನ್ನ ವರೆಂದರೆನ್ನ ಮಾ
ತನೆ ಮೆಚ್ಚಬೇಡವೆಯೆಂದ

|| ೩೧ ||

ನೋಡಿರೈ ಚಕ್ರಿಯಿಚ್ಛೆಯನೆ ಚಕ್ರಿಯ ಸಖ
ನಾಡಿದನಲ್ಲಿ ನೀವಿನನ
ನೋಡಿಕೊಂಡಾದರು ನನ್ನ ತ್ತಲಾಡದಿಂ
ತಾಡಬಹುದೆಯೆಂದನೊಡನೆ

|| ೩೨ ||

ಕೇಳುತಿದ್ದವರು ಸೈರಿಸಲಾರದಷ್ಟರೊ
ಳೋಲಗವೆಂಗಳೊಳ್ಳಲರು
ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಲ್ಲರಿಚ್ಛೆಯನೆಂದು ಮೈ
ನೀಳಗೊಟ್ಟಿರೆಗಿದರವರು

|| ೩೩ ||

ಸುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತಿರದೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಹೇಳ
ಲಿತ್ತಲಾರ್ಕರೆತಂದರಿವರ
ತೊತ್ತಿರ ಬಡಿ ಒಡಿಯೆಂದು ಮನ್ನಥ ನೇಮ
ವಿತ್ತನು ಕಳಕಂಠಗೊಡನೆ

|| ೩೪ ||

ಬಾಳೆಯಸುಳಿಯಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೋಲೊಳವ ಹೊಯ್ದ
ನೇಳೇಳು ಮೂಲೆಗೊಡಾಡಿ
ಆ ಲೇಸುವೆಂಗಳ ಮೈಗೆ ಬಾಸಳು ಪುಷ್ಪ
ಮಾಲೆಯಂತೆದ್ದ ವಾಕ್ಷಣವೆ

|| ೩೫ ||

ಅವಿವೇಕದೊಳು ನಾನು ನಡೆವನ ನೀವೆಲ್ಲ
ಸುವಿವೇಕದೋಜೆದೋರುವರು
ಕವುದಿಗೆ ಹಲ್ಲು ಬದಂತಾಡಿಸುವುದು ಕಾ
ಲವೊ ಕರ್ಮವೊ ಹಂಸನಾಥ

|| ೩೬ ||

ಮೊರನ¹ ಹೊಯ್ದು ರೆ¹ ಬೆಕ್ಕನಂಜಿಸಿಕೊಂಡ²ನೆಂ²
ಬರಿಕೆಯ ನುಡಿಯಂತೆ ಮದನ
ಉರುಬಿ ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರಿ³ ಸಖರ³ ನಂಜಿಸಿಕೊಂಡ
ಹೊರವೆಣ್ಣು ಗಳ ಮೇಲೆ ಮುನಿದು

|| ೩೭ ||

ಹೋರಿ ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರಿ ಸಖರ ಮೇಲಣ ಕೋಪ
ವಾರನಾರಿಯರ ನೋಯಿಸಿತು
ಊರಿಗೆಯ್ದಿದ ಮಾರಿ ಬೀರಸೆಟ್ಟೆಯ ಹೊಯ್ದ
ದಾರಿಕಾರರ ಗಾಡೆಯಂತೆ

|| ೩೮ ||

ತಲೆಗುತ್ತಿ ನಡುಗುತ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದುದು ಸಭೆ
ಬಳಿಕ ಹೊಂಕರಿಸುತಂಗಳನು
ತೊಲಗಿ ದೂರದೊಳಿದ್ದ ಗುಣವಸಂತಕನೆಂಬ
ದಳನಾಯಕನ ನೋಡಿ ನುಡಿದ

|| ೩೯ ||

ಇತ್ತಿತ್ತ ಬಾ ಬಾರೈ ಗುಣವಸಂತಕ ದೂರ
ದತ್ತತ್ತಲೇಕೆ ನೀ ನಿಲ್ವೆ
ಹೊತ್ತು ಹೋಕವೊಯೆನ್ನ ಮಾತು ನೀತಿಯೊ ವೇಳು
ಚಿತ್ತದೊಳಿದುರ್ದನಂದ

|| ೪೦ ||

1 ಹೊಯಿದ

2 ರೆಂ

3 ನೃಪರ

ಕೆಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟಿನು ಸ್ವಾಮಿ ನಿನ್ನ ನಿರೂಪವ
ಕುಟ್ಟಿ ಪರೀಕ್ಷಿಪರುಂಟೆ
ಕಟ್ಟಾಣಿ ಮುತ್ತಿನ ಸರವದು ಸೊಬಗಿನ
ಕಟ್ಟಿ ಲೇಸಿನ ಬಟ್ಟಿಯಿಂದ

|| ೪೧ ||

ಗುಣಕೆರಗುವೆನೆಂದೆ ವಿಕ್ರಮಕೆರಗಿನೆಂ
ದೆಣಿಸಿದೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೆ
ಗುಣೆಗಳಾರಿದ ಮೆಚ್ಚಿದವರೆಂದು ನುಡಿದನು
ಗುಣವಸಂತಕ ವೇಳೆಯರಿದು

|| ೪೨ ||

ಮೆಚ್ಚಿದನದಕೆ ಬಾ ಬಾರೆಂದು ಕರೆದೊಂದು
ಪಚ್ಚೆಯ ಪದಕವನಿತ್ತ
ಒಚ್ಚೆಯಗೊಡದತಿ ವೀರನೈ ನಿನ್ನ ನಾ
ನಚ್ಚಿದನಿನ್ನು ಹೋಗಿಂದ

|| ೪೩ ||

ಕಳಕಂಠ ಮತ್ತಕೋಕಿಲ ಮಂದಮಾರುತ
ಮಲಯಮಾರುತರು ಹೊತ್ತರಿದು
ಎಲೆ ಸ್ವಾಮಿ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಕೆ ಸರಿಯುಂಟೆಯೆಂ
ದುಲಿದರದಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೊಟ್ಟ

|| ೪೪ ||

ನೀವೀಗ ನನ್ನ ವರುಳಿದವರೇನೆಂದು
ಭಾವಿಸೆನುತೋರೆ ಮೊಗದಿ
ಕಾವನಿನ್ನೋಲಗ ಪರಿಯಲ್ಪೆಯೆಂದನು
ಚಾವಡಿಯಿಂದೆದ್ದ ರೆಲ್ಲ

|| ೪೫ ||

ನುಡಿಯದೆ ಸಖರು ಮಂತ್ರಿಯು ದಕ್ಷಿಣಾಂಕನು
ಪೊಡವಟ್ಟು ಸಾಗಿದರವರು
ಒಡನೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಪೆಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲ ಪೋದರು
ದುಡುಗುಟ್ಟುವೆದೆಯ ಬಲ್ಪಿಡಿದು

|| ೪೬ ||

ಇದ್ದರು ಗುಣವಸಂತಕ ಮೊದಲಾದವ

ರಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಸಾಗಿದರು

ಗದ್ದು ಗೆಯೊಳಗಿದ್ದು ಕರೆ ಕರೆ ಕಳಕಂಠ

ಹೊದ್ದಿ ದಕ್ಷಿಣನ ಬೇಗಿಂದ

|| ೪೭ ||

ಕಡೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗವ ಹರಿತಂದು ಕರೆದನು

ಸಡಗರಗೊಂಡು ದಕ್ಷಿಣನ

ಒಡೆಯನ ಮನವಿಷ್ಟು ತಿಳಿದುದೊಯಿಂದಾಸೆ

ವಡುತ ಬಂದವನು ಕೈಮುಗಿದ

|| ೪೮ ||

ಬಡವರ ಸಂಧಿಸಿದಂದವಲ್ಲೀಗ ದಾ

ಳಡುವನಾ ಭುಜಬಲಿರಾಜ

ಪಡೆಗೂಡಿ ಜೋಕೆಯಾಗಿರಲೆಂದನವನಿದು

ಕಡೆಗಾಲ ನಿವಗೆಂದು ನೆನೆದ

|| ೪೯ ||

ಹೋಗು ನಿನ್ನೊಡೆಯಗೀ ಹದನ ಹೇಳಿನಲವ

ಮೂಗುವಟ್ಟೊಡನೆ ಕೈ ಮುಗಿದು

ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು ಮರು ತೀವ್ರ ಕರ್ಮವೆ ಮೋಕ್ಷ

ಭಾಗಿಯ ಕಾಡುವೈಯೆನುತ

|| ೫೦ ||

ಅಣೆಯದು ಚಕ್ರಿಯಾಪ್ತಿಗರೆಯ್ದಲೆಮ್ಮ ಪ

ಟ್ಟಣದೊಳಹೊಗಿಸಬೇಡೆಂದು

ಗುಣವಸಂತಕ ಮೊದಲಾದರ ಕಳುಹಿ ಪೂ

ಗಣೆಯ ಹೊಕ್ಕನು ನಿಜಾಲಯವ

|| ೫೧ ||

ನಮಿಸಬೇಕೆಂಬರಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮಣ್ಣಗೆ

ಸಮರಕೊಡ್ಡುವುದು ಲೇಸೆಂದು

ಅಮ್ಮತವನುಂಡವರಾರು ನುಡಿದರೆಂದು

ತಮತಮಗೆಲ್ಲರಾಡಿದರು

|| ೫೨ ||

ಕಟಕ ವಿನೋದ ಸಂಧಿ

ಕುಡುವಿಲ್ಲನಾಪ್ತರ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪೆ
ವಡೆಗೂಡಿ ಚಕ್ರಿಯ ಸಖನು
ಕಡೆಯ ಹಜಾರದ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದಕೆ
ನಡೆದನೇನೆಂಬೆನುಬೈಯೊಳು

|| ೧ ||

ಗುರುಸೇವೆ ತಪ್ಪಿದ ಶಿಷ್ಯ ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ
ಮೊರೆಯಟ್ಟಿದೂಳಿಗ ತಪ್ಪೆ
ಕೊರಗುತ ಕಾಲ್ನಡೆಯೊಳು ಬಂದು ಪಾದನ
ವುರದ ಬಾಗಿಲನು ದಾಂಟಿದನು

|| ೨ ||

ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕೆ ಗೆಲವಾದರಾವು ಮ
ಹಾ ಮಹಿಮೆಯೊಳೆಯ್ದ ಬೇಕು
ಕಾಮಿನಿಯಿಲ್ಲ ಕೈಧಾರೆಮಂತ್ರವೆಯೆಂದು
ಸ್ವಾಮಿಹಿತವನೊಂದು ನುಡಿದ

|| ೩ ||

ತಡವಿಲ್ಲದಾನೆಯ್ದ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಾಣ್ಬೆನು
ಪಡೆ ಹಿಂದೆ ಬರಲೆಂದು ತನ್ನ
ಪಡೆಯ ಮುಖ್ಯಗೆ ಪೇಳ್ತು ನಡೆದನು ಮರುತ ಮಾ
ವಡರಿ ತನ್ನೊಡನೆಯ್ದ ಕೆಲರು

|| ೪ ||

ಮರುತನನೇರಿ ಬಪ್ಪವನಿಗೆ ತಳುವುಂಟೆ
ತುರಿಹದಿ ಕಟಕವ ಸಾರ್ದು
ನೆರವಿಯ ಹೊಕ್ಕೆಯ್ದ ವಾಹನವಿಳಿದು ಮಂ
ದಿರಕೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ತನ್ನವರ

|| ೫ ||

ಇರುಳೊಳೊಲಗವಿತ್ತು ಚಕ್ರೇಶನೆಲ್ಲರ
ಕರೆಯೆಂಬ ವೇಳೆಯೊಳೊಬ್ಬ
ಚರನೋಡಿ ಬಂದು ದಕ್ಷಿಣ ಬಂದ ವಾರ್ತೆಯ
ದೊರೆಗಿಂತು ಬಿನ್ನ ವಿಸಿದನು

|| ೬ ||

ನಡೆತಂದನಷ್ಟರೊಳಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಂಕ ತ
ನ್ನೊಡೆಯನನಿರಲ್ಲಿ ಕಂಡು
ಒಡವೆಯ ಸೀಗಿದ ಮಗನು ತಂದೆಯ ಕಾಣ್ಣು
ಕಡುಲಜ್ಜೆಯೊಳು ಬರುತಿರ್ವ

|| ೭ ||

ಬಾಡಿದ ಮೊಗ ಬಸವಳದ ಮೈಯೊಳು ತನ್ನ
ನೋಡೆ ನಾಣ್ಣುತ ಬಪ್ಪ ಸಖನ
ನೋಡಿ ಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಚಿಂತೆಯೇಕೈ ನಲ್ಮಿ
ಗೂಡಿ ಬಾ ಬೆದರದಿರೆಂದ

|| ೮ ||

ಬಂದು ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೈನೀಡಿ ಚಕ್ರಿಯ
ಮುಂದಡ್ಡಬಿದ್ದೆಲೆ ಸ್ವಾಮಿ
ಒಂದನು ನುಡಿವೆನೆಂದರೆ ಬಾಯಿ ಬಾರದೆ
ನ್ನಿಂದ ಕಾರ್ಯವು ತಪ್ಪಿತೆಂದ

|| ೯ ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೋದರೆ ಚಂದವವು ದು ಕಾರ್ಯ
ನನ್ನಿಂದ ಹಸಗೆಟ್ಟುಬೋಡೆಯ
ಸಿನ್ನ ತಮ್ಮನೊಳೆನು ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲೆಂದನು
ಜಿನ್ನಾದುದೇಳು ಸಾಕೆಂದ

|| ೧೦ ||

ಸಮ್ಮುಖದೊಳಗೆದ್ದು ಸಿಂದನಾಗಲಿ ನನ್ನ
ತಮ್ಮನೇನೆಂದ ಹೇಳಿನಲು
ಕಮ್ಮಗಣೆಯನಲ್ಮಿ ಕಠಿಣನ ನುಡಿವನೆ
ಕಮ್ಮನಾಡಿದನೆಂದನವನು

|| ೧೧ ||

ಆಡಿದುದೇನೆಂದನಣ್ಣಾ ಜಿ ಪರಿವಾರ
ಗೂಡಿ ಕಾಶಲಿಗೆಯ್ದಲಿಂದ
ನೋಡೆನ್ನ ಪುರಕೆಯ್ತೆ ತನ್ನ ಪುಣೆಯ ಗರ್ವ
ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದು ತನಗೆಂದ

|| ೧೨ ||

ಕಾಳಗವೆಂದನೊ ಕಡೆಯ ಮಾತೊಂದನೆ
ಹೇಳಂಜಬೇಡ ನೀನೆಂದ
ಕಾಳಗವಲ್ಲಣ್ಣನೊಡನೆ ಸಾಧನೆಮಾಳ್ವ
ಲೀಲೆಗಿಚ್ಛಿಸಿದನೆಂದ

|| ೧೩ ||

ನಿನ್ನ ಕಂಡಂತೆ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿದೆನು ನಸು
ಭಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತ ನುಡಿದೆ
ತನ್ನವರೆಲ್ಲ ಮೆಚ್ಚಿದರಾತಗಾಯ್ತೆಲ್ಲ
ನನ್ನ ಪಾಪದ ಫಲವೆಂದ

|| ೧೪ ||

ಬಹಿರಾತ್ಮರಿಗೆ ತನ್ನ ಪುಷ್ಪಬಾಣವ ತೋರಿ
ಬಹುಬಾಧೆಗೊಳಿಸಿದ ಸೊಕ್ಕ
ಸಹಜಾತ್ಮರಸಿಕಗನಗೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನೆ
ಸಿಹಿವಿಲ್ಲ ಸುಡು ಫಡಾಯೆಂದ

|| ೧೫ ||

ಹಂಸನಾಥನ ನೋಡಿ ಪುಷ್ಪಬಾಣಗಳ ವಿ
ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುವೆನದ ಮಿಾರಿ
ಹಿಂಸೆಗಂಜದೆ ಖಡ್ಗವಿಡಿದು ಬಂದರೆ ಖಡ್ಗ
ವಂ ಸೆಳೆಕೊಂಡು ನೂಂಕುವೆನು

|| ೧೬ ||

ದಿಟ್ಟು ಸಿ ಹೋಗಿಂಬೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಬೆನ್ನ
ಮುಟ್ಟು ಹೋಗಿಂದು ನೂಂಕುವೆನು
ದಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಳುಹುವೆ ಶಿಬಿಕೆಯೊ
ಳಿಟ್ಟು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಬಳಿಗೆ

|| ೧೭ ||

ಮುನಿದಿನಾದರೆ ಚೆಂಡನಿಡುವಂತೆ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ
ವನಧಿಗಿಡುವ ಶಕ್ತಿಯುಂಟು
ಅನುಜನ ಮೇಲೆ ಶಕ್ತಿಯ ತೋರಬಹುದೆ ಮೇ
ದಿನಿ ಮೆಚ್ಚುವುದೆ ತೋರೆನೆಂದ

|| ೧೮ ||

ಸಾವಿರವಾದರು ಹಿರಿಯನೆಂಬರು ನನ್ನ
ಕಾವನೆ ಕಿರಿಯನೆಂಬರಲಾ
ಆವುದಗ್ರವನನುಪಾಯದೊಳ್ ಲುವೆನೈ
ನೀವೆಲ್ಲರರಿಂದಿರಿಯೆಂದ

|| ೧೯ ||

ಪನ್ನೀರ ಕೊಡಿಸಿ ನೀಳೆಯಗೊಡಿಸಿದನೇಕೆ
ಖಿನ್ನನಪ್ಪೈ ದಕ್ಷಿಣಾಂಕ
ನಿನ್ನಿಂದ ಕಾರ್ಯ ತಪ್ಪದು ನಾನು ಬಲ್ಲಿನೈ
ನನ್ನಾಣೆ ಮರುಗದಿರೆಂದ

|| ೨೦ ||

ಕಡೆಯೊಳು ದಕ್ಷಿಣಗುಡುಗೊರೆಗೊಡುತ ಮೈ
ದಡವಿ ಮುಂಡೆಯನಪ್ಪಿ ಕೊಳುತ
ಬಿಡು ನೋವನೆಂದು ಮುದ್ದಿಸಿದನಾ ನೃಪನಾತ
ಗೊಡೆಯನೊ ತಂದೆಯೊ ಗುರುವೊ

|| ೨೧ ||

ಸರ್ವರು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರಾ ವಾರ್ತೆಯ
ಸಾರ್ವಭೌಮನು ಕೇಳಿ ನಕ್ಕ
ಗರ್ವ ವೆಗ್ಗಳಿಸಿತ್ತೈ ಮದನಗೆಂದರು ರವಿ
ಜಾರ್ವು ರಾತ್ರಿಯಾಯ್ತೊಡನೆ

|| ೨೨ ||

ಭರತೇಶ ಸೆಜೆ ವನೆಯೊಳೊರಗಿದನಂದಿ
ನಿರುಳ ಮೂರನೆಯ ಜಾವದೊಳು
ಪರಮಾತ್ಮಯೋಗದೊಳಿದ್ದ ನಷ್ಟರೊಳೊಂದು
ಸರಸಾರ್ಥ ಹುಟ್ಟಿತೇನೆಂಬೆ

|| ೨೩ ||

ಮರನಲುಗದ ಮಾತುಗುಟ್ಟದ ಹೊತ್ತದು
ತೆರೆನಿಂದ ಕಡಲಂತೆ ಕಟಕ
ಪರವಾಶವಾಗಿದ್ದು ದಿಬ್ಬರೆಚ್ಚತ್ತು ಭೂ
ವರನನಿತೆನುತಿದ್ದ ರಾಗ

|| ೨೪ ||

ಹನಿಗೂಡಿ ಹಳ್ಳ ನಾಂರೊಡಗೂಡಿ ಹಗ್ಗವೆಂ
ಬನುವಿನೊಳ್ಳಡೆಗೂಡಿ ಚಕ್ರಿ
ಘನತೆವೆತ್ತನು ಸೇನೆ ಹೊರತಾದರಿವನೊಬ್ಬ
ಮನುಜನಲ್ಲವೆಯೆಂದರನರು

|| ೨೫ ||

ಭಾವ ಮೈದುನರು ಖೇಚರರವರಾಡಲಾ
ಭೂವರ ಕೇಳ್ತದನೊಂದು
ಭಾವದಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ನೆನೆದಿದ್ದ
ತಾವರೆಯೋಪ ಮೂಡಿದನು

|| ೨೬ ||

ದೇವತಾರ್ಘ್ಯವನಿತ್ತು ಕಡೆಯ ಚಾವಡಿಗಿಯಿ
ರೀವಿಯಿಂದೋಲಗವಾದ
ಭಾವಶುದ್ಧದೊಳ್ಳೆಲ್ಲರೆಯ್ದು ಕಂಡು ಸ
ಭಾವಾಸ ತುಂಬಿದ್ದ ರಾಗ

|| ೨೭ ||

ಮೊಗವನಲ್ಲವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೋನದೊಳು ಗ
ದ್ದು ಗೆಯೇರಿ ಚಕ್ರೇಶನಿರಲು
ಮುಗುಳುಬ ಮಲಿತ ಚಿಂತೆಯೆಯೆಂದು ನೆನೆವುತ
ಮಿಗೆ ಪೊದಿ ಮಂತ್ರಿಯಂತೆಂದ

|| ೨೮ ||

ಚಿಂತೆ ಬೇಡೆಂದೆಮಗರುಹಿ ದೇವರಿದೇನ
ಚಿಂತಿಪುದೆನೆ ಕೇಳ್ತ ನೃಪತಿ
ಕಂತುವಿಗಿಣಿಸೆನ್ನೆ ನರಬಗಿದೆನ್ನನು
ಚಿಂತೆಗೊಳಿಸುತಿದೆಯೆಂದ

|| ೨೯ ||

ಪರಿಕಿಪೆವೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯಿಂದ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಕಿರು
ವೆರಲ ಸಟಿಗೆ ಡೊಂಕು ಮಾಡಿ
ಅರಸ ತೋರಿದನದು ತುದಿಬಾಗಿದೊಂದು ಪೂ
ಸರಲಂತೆ ಕಣ್ಣೆ ಮೋಹಿಸಿತು

|| ೩೦ ||

ಭೂನಾಥನಂಗವೈದ್ಯರು ಬಂದು ನಿಂದರು
ಮೂನೂರರುವತ್ತು ಮಂದಿ
ಸೇನೆಯೊಳುಳ್ಳ ಸರ್ವರು ಬಂದು ನೆರೆದರು
ನಾನು ಮಾಣಿಸೆನೆಂದರವರು

|| ೩೧ ||

ಬಡನಗೆ ಬಲುರೋಗ ಬಂದು ಬಾಯ್ಬಿಡಲೊರ್ವ
ರೆಡಹಿಯು ಕಾಣರುವಿಯೊಳು
ಒಡವೆಯುಳ್ಳವಗಲ್ಪರುಚೆ ಬರೆ ವಿಸ್ಮಯ
ಬಡುತ ಸಾರುವರದು ಸಹಜ

|| ೩೨ ||

ನೆಟ್ಟಿಯ ತೆಗೆದೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿರೈಯೆಂದಾಗ
ಜಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಕೈಯ ನೀಡೆ
ಬೆಟ್ಟಿಮಾಡದೆ ಕೈಯನವರೊತ್ತಲರಸನ
ಬೆಟ್ಟಿದ್ದುದಿನಿಸು ಸಡಿಲದೆ

|| ೩೩ ||

ನಸುನೇರವಾಗದೆ ಬೆರಳಿದ್ದರಿನ್ನೊಂದು
ಪೊಸತಂತ್ರವುಂಟೆಂದು ನೃಪತಿ
ಮಿಸುನಿಯ ಸರಪಣಿಯೊಂದನಂಗುಲಿಗೆ ಪೋ
ಣಿಸಿ ತೂಗಿರೆಂದನೆಲ್ಲರಿಗೆ

|| ೩೪ ||

ಹರಿದಾರಿ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂದೊಂದು
ಸರಪಣಿವಿಡಿದು ತೆಗೆದರು
ಬೆರಳಿಷ್ಟು ಮಿಸುಕದು ಮತ್ತರೆಗಾವುದು
ಹರಿದು ತೆಗೆದರು ಖೋಯೆಂದು

|| ೩೫ ||

ಅದರೊಳು ನೇರವಾಗದು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಿ
ನ್ನಿದಕೊಂದು ತಂತ್ರವುಂಟೆಂದ
ಇದಿರಲ್ಲಿ ನಿಂದಿದರ್ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ನೋಡಿ
ಸದನುಲಾನಂದನಿಂತೆಂದ

|| ೩೬ ||

ಕಟಕವೆಲ್ಲಕೆ ಹಬ್ಬುವೊಲು ಸರಪಣಿಯ ಸಂ
ಘಟಿಸಿ ತಾ ಬೇಗದೊಳೆಂದ
ಸ್ಫುಟದಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟನವ ಕೂಡೆ ಚಕ್ರಿಯ
ತುಟಿ ಮಿಸುಕಿದ ಕಾರ್ಯ ತಡವೆ

|| ೩೭ ||

ಹೊಡೆಬಳ್ಳಿಯೊಂದರ ಗಂಟುಗಂಟಿಗೆ ಕುಡಿ
ಯೊಡೆದೆಂಟು ದೆಸೆಗೆ ವೋಪಂತೆ
ನಿಡುಸರಪಣಿಯೊಂದು ಬಹುಸರಪಣಿ ತನ್ನ
ತೊಡರೆ ಹಬ್ಬಿತು ಕಂಡ ಕಡೆಗೆ

|| ೩೮ ||

ಕಿರುವೆರಳಿಗೆ ಸರಪಣಿಯ ಸಂದಿಸಿ ರಾಯ
ಬರಿಸಾಗ ತೂಗಿರೈಯೆಂದ
ಇರುಹೆಗಳೆಣೆ ಸೋಂಕಿದ ನೇಣ ಮುತ್ತುವಂ
ತೆರಗಿ ಪಿಡಿದುದಾಗ ಕಟಕ

|| ೩೯ ||

ತೇರನೆಳೆಯಬಹುದೈಸೆ ಹಗ್ಗನ ಹಾಕಿ
ಮೇರುವನೆಳೆದರೆ ಬಹುದೆ
ಆರಾರು ಬಹುದಹುದಾ ಸೇನೆ ತೆಗೆದಾಗ
ಧೀರಾಗ್ರನಿದ್ದನಿದ್ದಂತೆ

|| ೪೦ ||

ನರವಿಷ್ಟು ಸಡಿಲದು ತೆಗೆಯ ಹೇಳಧಿಕ ನಿ
ಭರದಿಂದ ಕಟಕವನೆಂದ
ಮುರಿದು ಪಲ್ಲಚ್ಚಿಕೊಂಡುಳ್ಳ ಶಕ್ತಿಯನಿಕ್ಕಿ
ಸರಪಣಿದುಯ್ದ ದಾ ಸೇನೆ

|| ೪೧ ||

ಕಾಲ ವೈಸರಗೊಟ್ಟು ಸರಪಣಿವಿಡಿದು ಹಿ
 ನ್ಮೂಲಾಗಿ ಪಡೆ ತೆಗೆವಾಗ
 ತೋಳ ಸಿಕ್ಕಿಗೆ ರಾಯ ನೀಡಿದನುರೆ ಹೊಟ್ಟೆ
 ಮೇಲಾಗಿ ಕೆಡೆದರ್ವಿಯೊಳು

|| ೪೨ ||

ಬಲುಹಾಗಿ ಹಿಡಿಯಹೇಳಾನೊಮ್ಮೆ ನನ್ನತ್ತ
 ಬಲಿದು ನೋಡುವೆನೆಂದನದಕೆ
 ಕಲಿಗಳು ಫಣಿಗಳ ಪಿಡಿವಂತೆ ಸರಪಣಿ
 ಗಳ ಪಿಡಿದರು ದೃಢವಾಗಿ

|| ೪೩ ||

ಸದರದೊಳಗೆ ತೆಗೆದನು ನೊದಲೊಮ್ಮೆ ಮ
 ತ್ತದರಿಂದ ನಸು ಹೆಚ್ಚಿತೆಗೆದ
 ಅದಕೆ ವೆಗ್ಗಳಿಸಿ ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟುಗಾವುದ
 ಗದಗದಿಸಿತು ರಾಜಕಟಕ

|| ೪೪ ||

ಸಣ್ಣ ಬೆರಳ ಶಕ್ತಿಯಿಂತು ಪೆಬ್ಬೆಟ್ಟನ
 ಬಿಣ್ಣೆ ತೆಂತುಟೊ ಮುಷ್ಟಿಯೆಂತೊ
 ಬಣ್ಣದ ನುಡಿಯಲ್ಲ ಚಕ್ರಿಗುಂಟದ್ರಿಯ
 ನಣ್ಣೆ ಕಲ್ಲಾಡುವ ಶಕ್ತಿ

|| ೪೫ ||

ನರನಾಥ ತಲೆವಾಗಿ ನಸು ನಕ್ಕನಾಗ ಮಿ
 ತ್ತರು ಹುಸಿರೋಗವೆಂದರಿದು
 ಪರರಿಂದ ಮಾಣದೊಡೆಯ ನೀನೆ ನಿನ್ನ ನು
 ಣ್ಣೆರಳ ಮಾಣವುದೆಂದರೊಸೆದು

|| ೪೬ ||

ಸರಪಣಿಬೆಗೆಡೆಡಗೈಯಿಂದ ತನ್ನ ನು
 ಣ್ಣೆರಳನೊತ್ತುತ ವಿನೋದಾರ್ಥಿ
 ಗುರು ಹಂಸನಾಥಾಯ ಸ್ವಾಹಯೆಂದನು ಕೂಡೆ
 ಸರಿತವಾಗಿದ್ದುದಾ ಬೆರಳು

|| ೪೭ ||

ಸುರರು ಪೂಮಳೆಗರೆದರು ಮೊಳಗಿತು ಮೂರು
 ವರೆಕೋಟಿ ವಾದ್ಯ ಭೋರೆಂದು
 ಸುರಗಣಿಕೆಯರು ನರ್ತಿಸಿದರು ಸಾಲದೆ
 ಭರತರಾಜನದೊಂದು ಭಾಗ್ಯ

|| ೪೮ ||

ಸರಸಾರ್ಥವಿದನೇಕೆ ನೆನೆದೆ ಚಕ್ರೇಶಯೆಂ
 ದುರು ಮುದದೊಳು ಮಂತ್ರಿ ಕೇಳ್ವ
 ಇರುಳಿಬ್ಬರಾಡಿದ ನುಡಿಗಿಂತು ನೆನೆದೆನೆಂ
 ದರಸನಾ ಸ್ಥಿತಿಯ ಪೇಳಿದನು

|| ೪೯ ||

ಬಡಗಣದೆಸೆಯೊಳಾಡಿದರೆಂದು ಚಕ್ರೇಶ
 ನುಡಿಯಲಾ ಖಚರರು ಕೇಳಿ
 ಒಡೆಯನಾವರಿಯದಾಡಿದೆವೆಂದು ಮುಂದಡ್ಡ
 ಗೆಡೆದರು ಪಾಲಿಪುದೆಂದು

|| ೫೦ ||

ನಾಡುಗರಿಗೆ ಸೇನೆದೋರಿ ಗೆಲ್ಲನು ಯುದ್ಧ
 ಮಾಡುವರಿವಗಿದಿರುಂಟೆ
 ನೋಡು ಚಕ್ರಿಗೆ ಸರ್ವಬಲದಾಸೆಯೆಂದಿವ
 ರಾಡಬಹುದೆಯೆಂದರೆಲ್ಲ

|| ೫೧ ||

ಗಡಬಡೆ ಸಾಕು ಹೊ ಪಡೆ ನೊಂದಿತಾನೊಂದು
 ನುಡಿಗಿಂತುಟಲೆದೆನೆ ಮಂತ್ರಿ
 ಕಡಿ ಕಡಿದವರಿಗಾ ಸರಪಣಿಯನೆ ಹಂಚಿ
 ಕೊಡು ನೊಂದ ನೋವಾರಲೆಂದ

|| ೫೨ ||

ತಣೆದುದು ಕಟಕವೆಲ್ಲವು ಕೂಡೆ ಸರ್ವರ
 ಗುಣವಚನದೊಳು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು
 ಅಣುಗರ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಚಕ್ರೇಶ ಹೊಕ್ಕನಾ
 ಕ್ಷಣ ತನ್ನ ರಾಜಮಂದಿರವ

|| ೫೩ ||

ಲಲನೆಯರರ್ತಿಯ ಹೇಳಲರಿಯೆ ಮೊಗ

ತಳತಳಿಸುತ ನಗುತೆಯ್ದಿ

ಗೆಲವಿನೊಳಾರತಿಯೆತ್ತಿ ನಿವಾಳಿಯಿ

ಟ್ಟೊಲಿದೆರಗಿದರೋಪನಡಿಗೆ

|| ೫೪ ||

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಬಂದು ಭೂಪತಿ ತನ್ನ

ತಾಯಂಪ್ರಿಗಳ ನಮಿಸಿದನು

ಮಾಯದ ರೋಗದೋರಿತೆ ನನ್ನ ಮಗಗೆ ಮಾ

ಮಾಯೆಂದಳಾಕೆ ತಕ್ಕೈಸಿ

|| ೫೫ ||

ನಿನಗೆಂತು ರುಜೆ ಬರಬಾರದು ರುಜೆ ನಿನ್ನ

ನೆನೆದರ್ಗೆ ಬರಬೇಡವೆಂದು

ಜನನಿ ಹರಸಿ ಮುತ್ತಿನಕ್ಷತೆಯಿಟ್ಟಳು

ಬಿನದಕೆ ಮೆಚ್ಚುತ ಮಗನ

|| ೫೬ ||

ದಿಟವಿನ್ನು ದೇವರ ಹರಕೆ ರಕ್ಷಿವುದೆಂದು

ಚಟುಲಾಕ್ಷಿಯರು ತಾಯಿವೆರಸಿ

ಪಟ್ಟಚಕ್ರಿ ಭೋಜನಕೆಯ್ದಿದನಿಲ್ಲಿಗೆ

ಕಟಕವಿನೋದದ ಸಂಧಿ

|| ೫೭ ||

ಮದನಸನ್ನಾಹ ಸಂಧಿ

ಕಟಕದ ವಾರ್ತೆಯ ಕೇಳುತಿಷ್ಟಳುಕುತ
ಪಟುವಾಗಿ ಮೊದಲು ತಾ ನುಡಿದ
ಘಟಿತ ಗರ್ವನ ನೆನೆದಾ ಕಾನು ಕೂಡೆ ಹೋ
ರಟಿಗೆ ಮುಂಕೊಂಡನೇನೆಂಬಿ

|| ೧ ||

ಮಿಗೆ ಸುನಂದಾದೇವಿ ಕೇಳ್ವು ಪ್ರಾಪ್ತರನಟ್ಟ
ಮಗನ ಕರೆಸಿದಳು ಮನೆಗೆ
ದುಗುಡವ ಕಾಣೆಸದಂಗಜ ಬಂದಿಷ್ಟು
ನಗೆಮೊಗದಿಂದೆರಗಿದನು

|| ೨ ||

ಭುಜಬಲಿ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ನೊಡನೆ ಕಾಳಗವೆಂದು
ಗಜಬಜಿಸಿದೆ ಕಂಡ ನೀನು
ಸುಜನರಾರಿದ ಮೆಚ್ಚುವರು ಸುಡು ನಿನ್ನೊಂದು
ಕುಜನಮಾರ್ಗವನೆಂದಳಾಕೆ

|| ೩ ||

ಅಣ್ಣನ ಕೂಡೆ ಕಾಳೆಗವ ಮಾಡೆಂದಾನು
ಬೆಣ್ಣೆ ವಾಲೂಡಿ ಸಾಕಿದೆನೆ
ತಣ್ಣನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಮ್ಮೆಲ್ಲರುದರಕೆ
ಹುಣ್ಣು ಮಾಳ್ವುದು ಲೇಸೆ ಮಗನೆ

|| ೪ ||

ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಹೆತ್ತ ತಂದೆಯ ಪಾಟಿಯೆಂದು ಸ
ತ್ಪುರುಷರು ಭಕ್ತಿ ಮಾಡುವರು
ಸರಿ ನಾನು ತಾನೆಂದು ದಾಯಾದ್ಯರಾಗಿ ಧೂ
ರ್ತರು ಹೋರುವರು ಜಗದೊಳಗೆ

|| ೫ ||

ಎಲ್ಲರು ತಪಸಿಗೆಯ್ದಿದರು ನೀನೊಬ್ಬ ನ
ಮೈಲ್ಲರತಿಯ ಸಲಿಸಣ್ಣ
ಬಲ್ಲಿತುದೋರದಿರಣ್ಣ ನಿಗೆರೆಗೆಂದು
ಗಲ್ಲವ ಪಿಡಿದಲುಗಿದಳು

|| ೬ ||

ಇಲ್ಲಮ್ಮಾಜಿ ಕಾಳಗವೆಂದು ಮೊದಲಿಷ್ಟು
ಸೊಲ್ಲಿಸಿದೆನು ಕೋಪದಿಂದ
ಸಲ್ಲದೆಂದೆಲ್ಲರಾಡಲು ಬಿಟ್ಟಿನಣ್ಣನ
ಮೆಲ್ಲಡಿಗಿರಗುವೆನೆಂದ

|| ೭ ||

ಪರರಲ್ಲವೆಂಬುದ ಮಾಡೆನು ನಾನು ದೇ
ವರಿಗತಿ ಚಿಂತೆಯೇಕಿದಕೆ
ಶಿರಬಾಗಿ ಬಹೆನಣ್ಣಗೆಂದನು ಮಾತಿನೊ
ಳರಿಸಿಕೊಂಡೆಯೊಳು ಕೋಪ

|| ೮ ||

ಸಂತಸಬಟ್ಟುಕೆ ತಕ್ಕೈಸಿಕೊಂಡೆನ್ನ
ಕಂತು ನೀನಂತೆ ಮಾಡೆಂದು
ಚಿಂತೆ ಹೋಯ್ತೆಂದು ಪರಸಿ ಕಳುಹಿದಳೆಲ್ಲ
ರೆಂತರಂಗವ ಕಾಂಬರಾರು

|| ೯ ||

ಪಡೆದಳಿಗಿರಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತನ್ನ ರಮನೆ
ಗೊಡನೆ ಹೊಕ್ಕನು ಪುಷ್ಟಬಾಣ
ಬೆಡಗಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಿದನು ತನ್ನಂಗಕೆ
ಕಡೆಯ ಶೃಂಗಾರವದಲೈ

|| ೧೦ ||

ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲದ ಮೋಹನಾಂಗವದಕೆ ತಕ್ಕ
ಗಾಡಿ ಮೋಡಿಯೊಳು ಸಿಂಗರಿಸಿ
ನೋಡುವರೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿನಗಳ ನಲಿ
ದಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನಾ ಸೊಬಗ

|| ೧೧ ||

ಸಿಂಗರವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಯ ನೋಳವಾಗಿ ತ
 ನ್ನಂಗನೆಯರು ಬಂದರೆಲ್ಲ
 ಹೆಂಗಳು ಸಹ ಪಟ್ಟದರಸಿ ಕೈಮುಗಿದಳ
 ನಂಗಗಿಚ್ಚಾಮಹಾದೇವಿ

|| ೧೨ ||

ಆರ ಮೇಲೆಸುಗೆ ದೇವರಿಗೆ ಹೆಂಗಳ ಮೇಲೊ
 ದೂರಿಸುವಾಳಳ ಮೇಲೊ
 ವೀರಾಂಗ ಶೃಂಗಾರವಾಗಿದೆಯೆಂದು ವಿ
 ಚಾರಿಸಿದಳು ಪಟ್ಟದರಸಿ

|| ೧೩ ||

ಹೆಂಗಳೆಲ್ಲರು ನನ್ನ ಪಕ್ಷ ಪುರುಷರೆಲ್ಲ
 ರಿಂಗೋಲ ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಪಕ್ಷ
 ಕಂಗಡಿಸದಿರನ್ನ ಪಕ್ಷದವರನೆಂದು
 ಭೃಂಗಾಕ್ಷಿ ನುಡಿದಕೋಪನೊಳು

|| ೧೪ ||

ಆಗಲಾ ನಲ್ಲಳಿ ನಿನ್ನ ಪಕ್ಷದ ಮೇಲೆ
 ಪೂಗಣೆ ತೊಡುವುದಿಲ್ಲಬಲೆ
 ಹೋಗದೆನ್ನೊಡನೊಡ್ಡಿ ಸಿಂದ ಚಕ್ರಿಯ ಪಾಜ
 ತಾಗುವೆನೆಂದನಾ ಮದನ

|| ೧೫ ||

ಸಲ್ಲದೋಪನೆ ಬಿಡು ಹಿರಿಯಣ್ಣನೊಡನಿತು
 ಬಲ್ಲಿತುದೋರ್ಪುದು ಗುಣವೆ
 ಬಿಲ್ಲು ಡೊಂಕಲು ನಿನ್ನ ನಡೆ ಡೊಂಕೆ ಬೇಡೆಂದು
 ನಲ್ಲಳಾಡಿದಳು ನಲೈಯೊಳು

|| ೧೬ ||

ಒಂದು ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ತಂದು ಸಡ್ಡುಕ
 ರೆಂದು ಬಾಳ್ವವರುಂಟು ಕೂಡಿ
 ಇಂದು ನೀವಣ್ಣತಮ್ಮದಿರೆವೆಗೆಮ್ಮಕ್ಕ
 ನೊಂದುಗೂಡಿಸದಗಲಿಪರೆ

|| ೧೭ ||

ಸುಖಿಯಲ್ತೆ ದೇವ ನೀನೆಲ್ಲಗೆ ಜಗದೊಳು
 ಸುಖವನೆ ಸಂಧಿಸೆಯಲ್ತೆ
 ಸುಖಿಗಳಗ್ರಣಿಯಲ್ತೆ ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ನಾತಗೆ
 ಸುಖಮುಖದೋರೆಂದಳಾಕೆ

|| ೧೮ ||

ಚತುರೆ ಚಾಪಲನೇತ್ರೆ ನಿಶ್ಚಲಮತಿ ನೀರೆ
 ಪತಿಭಕ್ತೆ ಧೀರೆ ಶೃಂಗಾರೆ
 ರತಿಕಲಾಕುಶಲೆ ರಟ್ಟಡಿಕಾತಿ ನುಡಿದಳು
 ರತಿದೇವಿ ರಮಣನೊಳಾಗ

|| ೧೯ ||

ಅಲ್ಲವೆ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತನ್ನವರ ಮೇ
 ಲಲ್ಲದಿನ್ನೆಲ್ಲಿ ಮರೆವುದು
 ಬಿಲ್ಲಂಬ ಹಿಡಿದೊಂದು ಬಲೈಯ ನಿನ್ನಣ್ಣ
 ನಲ್ಲಿ ತೋರುವುದೊಳ್ಳಿತಾಯ್ತು

|| ೨೦ ||

ಭಾವಾಜಿಯವರ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆಮಗಿಲ್ಲಗೆ
 ನೋವುದೋರುವನೆಂಬ ನಿನ್ನ
 ಕಾವನೆಂಬರದೇಕೆ ಕೊಲ್ಪನೆನ್ನದೆ ಭ್ರಾಂತ
 ಜೀವರು ನರ ಸುರೋರಗರು

|| ೨೧ ||

ಒಬ್ಬರ ಮನಸಿಗು ಸಿಹಿಯಿಲ್ಲವೀ ನಡೆ
 ಕಬ್ಬವೊಕ್ಕೈಯೊಳಗಿಹುದು
 ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲೊ ಕಾಕುನ ಬಿಲ್ಲೊ ಸಾ
 ಹೆಬ್ಬಿದಿರಿನ ಕೊಂಕುಬಿಲ್ಲೊ

|| ೨೨ ||

ಮೆಲ್ಲೆದೆಯಳಿದು ತಮ್ಮಣ್ಣನಿಗಿದಿರಹ
 ನಲ್ಲೆದೆಯೋಪನಂಬುಗಳು
 ಮಲ್ಲಿಗೆ ಗೋಲ್ಗೊಳೊ ಮರದ ಮಿಂಟಿಯೊ ಪೇಳು
 ಪುಲ್ಲಂಬೊ ಲೋಹದಂಬುಗಳೊ

|| ೨೩ ||

ಉಳಿದ ಹೆಂಗಳು ಯುದ್ಧ ಬೇಡೆಂದು ನುಡಿದರಾ
ಹಲಬರ ನುಡಿಗೇಳಿ ಮದನ
ನುಡಿದುದುತ್ತಮವಾಯ್ತು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರರ್ತಿಯ
ಕೆಡಿಸೆನೌ ಸುಖದೋರ್ಪೆನೆಂದ

|| ೨೪ ||

ಬಂದು ತನ್ನ ರಮನೆಯಿದಿರಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿಹ
ಮಂದಿಯ ನೋಡುತಂಗಳನು
ವಂದಿಗಳ್ವಾಂಗು ಭಲಾ ಜೀವುರೆನಲು ಮಾ
ಕಂದನೆಂಬಾನೆಯೇರಿದನು

|| ೨೫ ||

ಬಲದಲ್ಲಿ ಗೌಳಿ ನುಡಿದುವಾಗ ವಾಯಸ
ಬಲದಿಂದ ಹಾರಿದುವೆಡಕೆ
ಘಲಘಲನೊಕ್ಕಾಯ್ತು ತಿರುಗಲರಿಯನಿನ್ನು
ವೊಳಲಿಗೀ ಕಾಮನೆಂಬಂತೆ

|| ೨೬ ||

ಅದ ಕಂಡು ಮಂತ್ರಿ ಮರುಗಿ ಸಾರಿ ನಾಳೆ ನಾ
ಡಿದು ಗಮಿಸುವೆ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದ
ಇದು ಮಹಾಲಗ್ನವೈ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾರೆಂದು
ನುಡಮುಖದೊಡೆಯನೆಯ್ದಿದನು

|| ೨೭ ||

ಬಲವನೀಕ್ಷಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಮನ್ಮಥ ಕರೆದಾಗ
ದಳಪತಿಗಿತ್ತನು ಮೆಚ್ಚ
ಗೆಲವೇರಿ ನಡೆಯಲೈ ಕಟಕವೆಂದನು ಘುಳು
ಘುಳಿಸುತ ನಡೆದುದಾ ಸೇನೆ

|| ೨೮ ||

ವೊಡವಿ ಭೋರಿಡೆ ತನ್ನ ಪಡೆಗೂಡಿ ಚಕ್ರಿಯ
ಪಡೆಯನು ನೋಡಲೆಯ್ತಂದು
ಕಡಲಿದಿರೊಳು ನಿಲ್ಲ ಕೆರೆಯಂತೆ ನಿಂದನು
ಕುಡುವಿಲ್ಲ ಕಟಕದಿದಿರೊಳು

|| ೨೯ ||

ಅಲರಂಬ ದಾಳಿಗೆಯ್ತಂದನೆಂದಾ ಚಕ್ರ
 ಧರನ ಪಾಳೆಯನೆಲ್ಲ ಮಸಗಿ
 ಮುರಿ ಮುರಿದೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಮದನನೈ
 ಸಿರಿಯಿದೆಯೆಂದರ್ತಿವಡುತ

|| ೩೦ ||

ಕಾದಲೆಯ್ತಂದನು ಕಿರಿಯಯ್ಯ ನಮ್ಮ ಕಂ
 ಡಾದರೂ ತಿಳಿಯನೆಯೆಂದು
 ಸೋದರರೊಡಗೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಿರ್ಗೈದ
 ನಾದರದಿಂದರ್ಕ್ಕೀರ್ತಿ

|| ೩೧ ||

ಕುಂದದ ಚಂದ್ರರಂದದಿ ಬಹ ಸುತರ ಮಾ
 ಕಂದದ ಮೇಲಿರ್ದು ಕಂಡು
 ಕಂದರ್ಪನಿವರಾರು ಚೆಲ್ವರೈಯೆನೆ ನಿನ್ನ
 ಕಂದಂದಿರೆಂದನಾ ಮಂತ್ರಿ

|| ೩೨ ||

ಬರಬೇಡ ಹೋಗ ಹೇಳೊ ತಮ್ಮ ಪಿತ ನನ
 ಗರಸು ತಾವಣುಗರೆ ನನಗೆ
 ಅರರೆ ತಾವಾರ ಚಾಳಿಸಬಂದರೆಂದನಾ
 ಸ್ಮರನೆನಲೆದ್ದು ದೊ ಕರ್ಮ

|| ೩೩ ||

ನಿಲ್ಲದೆ ಪರಿತಂದು ಕಳಕಂಠನಿದು ವೇಳೆ
 ಯಲ್ಲೆಂದರೆಂದು ಕೈಮುಗಿದ
 ಕಲ್ಲ ತಾಗಿದ ಮಿಂಟಿಯಂತವರ್ತಿರುಗಿದ
 ರೆಲ್ಲರ ಮನಕೆ ನೋವಾಗೆ

|| ೩೪ ||

ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ಅಣ್ಣಾಜಿಯರು ಬರೆ ಪೋಗಲೆಂ
 ದಯ್ಯ ಬಾರಿಸಿದನೆಯೆಂದು
 ಒಯ್ಯನಾನೆಯನಿಳಿದಾ ಮಹಾಬಲರಾಜ
 ಮೆಯ್ಯ ತೋರದೆ ಪೋದ ನೊಂದು

|| ೩೫ ||

ಕಾಮನ ಸುತನಲ್ಲೆ ಲಾವಣ್ಯ ಸೂಸುತ
ಭೂಮಿಾಶನೆಡೆಗೆಯ್ದು ವಾಗ
ಶ್ರೀ ಮಹಾಬಲರಾಜ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಸೂನು
ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದನು ದಕ್ಷಿಣಾಂಕ

|| ೩೬ ||

ಸಾರಿ ಕಾಣಿಕೆಯಿಕ್ಕಿ ಪಜ್ಜೆಗೆರಗಿದ ಕು
ಮಾರನ ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು
ತೋರದೊಡೆಯೊಳಟ್ಟು ಕೊಂಡನಾ ನೃಪನಂತೆ
ಸಾರಹೃದಯರೊಬ್ಬರುಂಟೆ

|| ೩೭ ||

ಮೊಗವೇಕೆ ಬಾಡಿತು ಗೂಢದೊಳೆಯ್ದಂದ
ಬಗೆಯೇನು ನಿನಗೊಬ್ಬರೊಡನೆ
ಜಗಳವಾದುದೊ ಹೇಳು ಹೇಳಣ್ಣಯೆಂದಪ್ಪಿ
ಮಗನನಾ ಚಕ್ರಿ ಕೇಳಿದನು

|| ೩೮ ||

ದೇವರ ಸುತರು ಚಿಕ್ಕಯ್ಯನೊತ್ತಿಗೆ ಸಾರ
ಲೀ ವೇಳೆ ಬೇಡವೆಂದಟ್ಟಿ
ನೋವ ತಾಳ್ವೀತನಿಂತೆಯ್ದಂದನೆಂದರು
ಸೇವಕರಾ ಚಕ್ರಿಯೊಡನೆ

|| ೩೯ ||

ಹಂಸನಾಥನೆ ಬಲ್ಲ ಮದನನ ಮನದ ವಿ
ಧ್ವಂಸ ಭಾವನೆ ಸಿಂದುದಕಟ
ನಾಂ ಸೇರದಿರೆ ನನ್ನ ಸುತರು ವೈರಿಗಳೆ ಕ
ಮಾರ್ಶನ ನಡೆ ಸುಡಲೆಂದ

|| ೪೦ ||

ತಂದೆಯ ನುಡಿಗೊಪ್ಪದೀ ಕುಮಾರಕ ಜಾರಿ
ಬಂದ ವಿನೇಕಕಿನ್ನೆಣೆಯೆ
ಇಂದಿಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿ ಜವ್ವನವಾದರಿನ್ನೆಂತೊ
ಯೆಂದು ಸರ್ವರು ಪೊಗಳಿದರು

|| ೪೧ ||

ಒಡ್ಡಿದಂಕವ ನಾನು ಗೆಲ್ವೆ ನೀನನ್ನ ಕ
 ದೊಡ್ಡಣ್ಣನೊಡನಿರೆಂದವಗೆ
 ಎಡ್ಡ ಮನ್ನಣೆಯನಿತ್ತ ಕರ್ಕೀರ್ತಿಯ ತೋರ
 ಲಡ್ಡ ಬಂದವ ಕರೆಕೊಂಡ

|| ೪೨ ||

ಮದಗಜವೇರಿ ಮನ್ಮಥನಿರ್ದ ಸಭೆಯೊಳ
 ಗ್ಗದ ಚಕ್ರಿಯರ್ದ ನಿನ್ನ ವರ
 ಕದನ ಕರ್ಕಶದೋರಿ ಮೃದುವಪ್ಪುದಿಲ್ಲಿಗೆ
 ಮದನಸನ್ನಾಹದ ಸಂಧಿ

|| ೪೩ ||

ರಾಜೇಂದ್ರ ಗುಣವಾಕ್ಯ ಸಂಧಿ

ಭರತೇಶ ಭುಜಬಲಿರಾಜರ ಮಂತ್ರಿ ಮಿ
ತ್ರರು ನಡುನೆಲದೊಳೊಗ್ಗಿ
ದೊರೆಗಳಿಬ್ಬರ ಕದನಕೆ ಮುಂದೆ ಯೋಚಿಸಿ
ದರು ಮೃದುಕಲೆಯನೇನೆಂಬೆ

|| ೧ ||

ಸರ್ವಬಲವ ಕೊಲ್ಲಬೇಡ ಕೂರಸಿವಿಡಿ
ದೊರ್ವರು ಕಾಡಬೇಡಿನ್ನು
ಇರ್ವರ ಧರ್ಮಯುದ್ಧಕೆ ಕೇಳುವೆಂದೆಯ್ವಿ
ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಕೇಳ್ದರೊಡನೆ

|| ೨ ||

ಕುಲಿಶದೇಹಿಗಳು ನೀವಿಬ್ಬರಿನ್ನಂಕದ
ತಳದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಕ್ಕುವಾಗ
ಬಳೆಗಾರನಸರದೊಳಿರಡಾನೆ ಹೊಕ್ಕು ಹೋ
ಕುಳಿಸಿದಂತಹುದೆಂದರವರು

|| ೩ ||

ಇದಕೆ ನೀವೇನ ಕಂಡಿರಿ ವೇಳಿರೆಂದರಂ
ಒದೆ ನುಡಿವೆವೆ ಸ್ವಾಮಿಯೆನಲು
ಎದೆಹಾರು ಬೇಡವೈ ವೇಳಿರೆಂದನು ಧರ್ಮ
ಕದನಕೊಪ್ಪೆಂದರಾ ಹಿತರು

|| ೪ ||

ಅಂತಿಂತುಟೆಂದೆನ್ನೆ ಕೇಳಬೇಡರಲಂಬ
ನೆಂತೊಪ್ಪಿದಂತೆ ಕೇಳುವೆನು
ಚಿಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳರೈ ಹೋಗಿರೆಂದನು ಮಹಾ
ಸಂತಸಬಡುತ ಸಾಗಿದರು

|| ೫ ||

ಮದನನ ಕಂಡು ಕೈಮುಗಿದು ಬಿನ್ನವಿವೊಡೆ
ಮೈದೆ ಬೆಚ್ಚುತಿದೆಯೆಂದರವರು
ಕದನವುಂಟಾದರೆ ಭೀತಿ ಬೇಡುಸುರಿದೈ
ನೊದಲಂತೆ ಹೇಳಬೇಡೆಂದ

|| ೬ ||

ಕಾಳಗವುಂಟು ಖಡ್ಗದ ಯುದ್ಧ ಬೇಡ ಕೇ
ಳ್ಳೀಲಾದ ಮೃದುಲಯುದ್ಧವನು
ತೋಳ ಬಲೈಯೊಳೆ ನೀವಿಬ್ಬರು ಮಾಳ್ಪುದೆಂ
ದಾ ಶೇಷುಗಾರರಾಡಿದರು

|| ೭ ||

ಎವೆಯಿಕ್ಕದೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ನೋಡಬೇಕು ಕ
ಣ್ಣೆವೆಯಿಕ್ಕದಾಗದು ಸೋಲ
ಬವರವನಸ್ವರೊಳ್ಳಿಡಬೇಕು ಬಿಡದಿದರ್
ರವಧರಿಸಿನ್ನೊಂದು ಮಾತ

|| ೮ ||

ಮೊಗೆದು ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ಜಲವನೊಬ್ಬೊಬ್ಬರು
ಮೊಗಕೆ ಚೆಲ್ಲುವುದು ಚೆಲ್ಲುತಿರೆ
ಮೊಗವಡ್ಡದೆಗೆದಾಗ ಸೋಲವಲ್ಲಿಯು ಯುದ್ಧ
ಮುಗಿಯದರಾಲಿಸಿನ್ನೊಂದ

|| ೯ ||

ಮಲ್ಲಯುದ್ಧವ ಮಾಳ್ಪುದವರೊಳೊಬ್ಬನನೆತ್ತಿ
ದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಲಬೇಕು
ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೊಂದು ಕಾಳಗಗೀಳಗ
ಸಲ್ಲದೊಪ್ಪೆನಲೊಪ್ಪಿತೆಂದ

|| ೧೦ ||

ಸಂಗರ ದೊರೆಗಳಿಬ್ಬರಿಗಲ್ಲದುಳಿದ ಸ
ಡಂಗವಾಹನಿಗಿಲ್ಲವೆಂದು
ಡಂಗುರ ಸಾರಿತು ಕಟಕದೊಳ್ಳಿದನನ
ಣ್ಣಂಗೊಡ್ಡಿ ನಿಲಿ ಮೇರುವಂತೆ

|| ೧೧ ||

ತರತರವಾಗಿ ನಿಂದರು ವ್ಯಂತರಾಂಕರಂ
 ಬರಚರರಾಕಾಶದಲ್ಲಿ
 ನರರು ತುರುಗಿ ತುಂಬಿ ನಿಂದಿದರಾ ವಸುಂ
 ಧರೆ ತೆರಪೆಯ್ದದೆಂಬಂತೆ

|| ೧೨ ||

ಗರ್ವಗಿರಿಯನಿಳವಂತಾನೆಯಿಂದಿಳಿ
 ದುರ್ವಿಯೊಳಲ್ಲದೂರವನು
 ಕರ್ವುಪಿಲ್ಲನು ಮಧ್ಯದೊಳು ಸಿಂದನಾ ಸಸು
 ಪರ್ವತನಿಂದುದೆಂಬಂತೆ

|| ೧೩ ||

ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ಕಂಗಳವನಲ್ಲ ನಿಂದವು
 ಕಣ್ಣೆಯೊಳೆರಳೆ ಬಿದ್ದಂತೆ
 ಅಣ್ಣಗೊಡ್ಡಿದುದೊಂದು ಕೊರತೆಯಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕ
 ಬಣ್ಣದೊಳವಗುಂಟೆ ಕೊರತೆ

|| ೧೪ ||

ಹತ್ತಿರಕೆಯ್ದುದು ಚಾಂಗು ಭಲಾಯಿನ
 ಲೆತ್ತಿದ ಶಿಬಿಕೆಯಿಂದಿಳಿದು
 ಹತ್ತಿಂಟು ಮಾರನೆ ಸ್ಮರನಿರೊಳು ನಿಂದ
 ನುತ್ತುಂಗಚರಿತನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೧೫ ||

ಕುಂದಣದದ್ರಿ ಪಚ್ಚೆಯ ಗಿರಿಯರಡೊಡ್ಡಿ
 ನಿಂದುವೊ ಕಳದೊಳೆಂಬಂತೆ
 ಸೌಂದರಾಯತದೀರ್ಘದೇಹಿಗಳಣ್ಣ ತ
 ಮೃಂದಿರೊಪ್ಪಿದರು ನೋಳ್ವರಿಗೆ

|| ೧೬ ||

ಭೂರಿವಾದ್ಯದ ನಾದ ನಿಂದುದು ಕದನದ
 ಭೇರಿಯ ಸನ್ನೆ ಮತ್ತಿರಲಿ
 ಆರಯ್ದು ನಾಲ್ಕಿಂಟು ನುಡಿವೇಳ್ವೆ ನೊದಲಿಂದ
 ನಾ ರಾಯ ಪಲರು ಕೇಳ್ವಂತೆ

|| ೧೭ ||

ಮನಸಿಜ ಕೇಳಣ್ಣ ನಿನಗೆನಗಿಂದು ದು
ಮನದಿಂದ ಜಗಳವಪ್ಪುದಕೆ
ಘನವೇನು ಹೇಳು ನಿಷ್ಕಾರಣ ಕದನವ
ಜನಪರಸೆಗುವರೆಯಿಂದ

|| ೧೮ ||

ನಿನ್ನೊಡವೆಯ ನಾನು ಕೊಂಡುದಿಲ್ಲಣ್ಣ ನೀ
ನೆನ್ನೊಡವೆಯ ಕೊಂಡುದಿಲ್ಲ
ಮುನ್ನ ಯ್ಯನಿರಿಸಿದಂದದಿ ರಾಜ ಯುವರಾಜ
ಸನ್ನಾಹದೊಳಗಿರ್ಪೆವಲ್ಲೆ

|| ೧೯ ||

ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾ ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟಾಡಿದೆನೆ ನನ್ನ
ಪಡೆಯೊಳಗೊಬ್ಬರಾದಿದರೆ
ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನ ನೋಡುವೆನೆಂದು ಬರಹೇಳಿ
ಫಡ ಹುಸಿಯೆಂಬರೆ ಅಪ್ಪ

|| ೨೦ ||

ಮಾತಿಗೆ ತೊಡಗಿದ ಕದನಕಿಂದಿನಿಗೆ
ಭೀತಿಯಾದುದೆಯೆನಬೇಡ
ಪೂತು ಮರುರೆಯೆನೆ ಕದನದೋರ್ಪೆನು ಕೇಳು
ಪಾತಕ ಕಳೆವೆನು ಮೊದಲು

|| ೨೧ ||

ನಾನಿಷ್ಟು ನಿನ್ನಿಂದ ಹಿರಿಯನಾದುದರಿಂದ
ಸೇನೆಗೆ ಬರವೇಳ್ವೆನೈಸೆ
ನೀನೆನಗಗ್ರಜನಾದರೆ ನೀನಿರ್ದ
ಸ್ಥಾನಕೆಯ್ದೆ ತಡೆದಿಹೆನೆ

|| ೨೨ ||

ಪಾಟಸಿ ಕೇಳಣ್ಣ ನಾನು ನೀನಾಡುವ
ರಾಟಕಾರರು ನಮ್ಮ ಭಟರು
ನೋಟಕಾರರೆ ನೀನು ನೆನೆದ ಸಂಗ್ರಾಮ ಸ
ಘಾಟಕೆಯಾಯ್ತು ಕಂಜಾಸ್ತು

|| ೨೩ ||

ನನ್ನ ಗೆದ್ದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಕೀರ್ತಿಯೆ ಹೇಳು
 ನಿನ್ನ ಗೆಲಿನಗೊಂದು ಜಸವೆ
 ಪನ್ನ ಗ ನರ ಸುರ ಲೋಕದುತ್ತಮರು ಭೀ
 ಯೆನ್ನರೆ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡು

|| ೨೪ ||

ಅದಕೇನು ನೀನಿಂತು ಕದನಕೆಯ್ದಿದೆಯೆಸೆ
 ಕದನದೊಳ್ಗೆಲವೈಸೆ ಕಡೆಗೆ
 ಬದೆಗರಂದದಿ ಹೋರಲೇತಕೆ ಗೆಲವು ನಿ
 ನ್ನದು ಸೋಲವೆನಗೆ ಹೋಗಿಂದ

|| ೨೫ ||

ಗೆಲವೆಂಬುದೇನುಪಚಾರವಲ್ಲಣ್ಣ ತೋ
 ಕ್ವಲವ ಬಲ್ಲೆನು ಸತ್ಯವಹುದು
 ಬಲವೆಲ್ಲ ಕೇಳ್ವಂತೆ ಪೇಳ್ವೆನು ಕೇಳೆಂದು
 ಬಳಿಕ ಚಕ್ರೇಶನಂತೆಂದ

|| ೨೬ ||

ದೃಷ್ಟಿವಿಜಯವೆಂತು ಪಂಚವಿಂಶತಿಚಾಪ
 ದಷ್ಟದ್ವ ಹೆಚ್ಚು ನೀನೆನ್ನ
 ದೃಷ್ಟಿಸಬಹುದಾನು ನಿನ್ನ ನೋಳವ್ವಗೂರ್ವ
 ದೃಷ್ಟಿ ನೊಂದೆನೆ ಹೊಯ್ದದೆಂದ

|| ೨೭ ||

ಜಲಯುಧದೊಳು ನಾನು ಚೆಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೆದೆ ಮುಟ್ಟಿ
 ಯಿಳವುದು ವಾರಿ ನೀನೆನ್ನ
 ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಡಬಹುದವರಿಂದ ನನಗಾಗ
 ಚಳಿತಡ್ಡನೊಗವಹುದೆಂದ

|| ೨೮ ||

ಮಲ್ಲಗಾಳಗವೆಂತು ಭುಜಬಲಿಯೆಂದಯ್ಯ
 ನಲ್ಲವೆ ಪೆಸರಿಟ್ಟನಂದು
 ಬಲ್ಲಿನಯ್ಯನ ವಾಕ್ಯ ಹುಸಿಯದು ಭುಜಬಲ
 ದಲ್ಲಿ ನೀನೆತ್ತುವೆಯೆಂದ

|| ೨೯ ||

ಅನುಜಾತಗಗ್ರಜ ಸೋತೆನೆಂಬಾಗ ಕ
 ರ್ತನೆ ದಶದಿಕ್ಕು ಕಂದಿದುವು
 ಅನಲವಿಲ್ಲದೆ ಹೊಗೆ ಸೂಸಿತು ಸೂಸದೆ
 ಮನರತ್ನ ನೊಂದಾಡುವಾಗ

|| ೩೦ ||

ಬೆದರಿತು ಕಟಕ ಹಾ ಕಷ್ಟವ ನೆನೆದೆನೆಂ
 ದೆದೆಯೊಳಂಗಜ ನೊಂದುಕೊಳುತ
 ಮದನ ಸಮ್ಮುಖವಾಗದೋರೆಯಾಗಿರೆ ಚಕ್ರಿ
 ಮುದದೋರಿ ಮತ್ತಿಂತು ನುಡಿದ

|| ೩೧ ||

ಕೇಳಣ್ಣ ಚಕ್ರವ ಬಯಸಿತಿಲ್ಲಾನು ಶ
 ಸ್ತ್ರಾಲಯದೊಳು ತಾನೆ ಹುಟ್ಟಿ
 ಏಳಿಸಿ ನಾಡ ಸುತ್ತಿಸಿತು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ
 ಆಲಿಗೆ ನೋವಾಗುವಂತೆ

|| ೩೨ ||

ಅರಸಾಗಿ ನೀನೂರೊಳಿದೆ ನೀನಟ್ಟಿದ
 ದೊರೆಯಾಗಿ ನಾನೆಯ್ದಿ ನಿನ್ನ
 ಧರೆಯ ಸಾಧಿಸಿ ತಂದೆನೊಪ್ಪುಗೊಳ್ಳಿನ್ನ ಭೂ
 ವರವೃಂದವಿದೆ ಕಟಕವಿದೆ

|| ೩೩ ||

ನಿನಗೆ ನಾನಣ್ಣ ನೆಂಬಕ್ಕರವಿಲ್ಲ ನೀ
 ನನುಜನೆಂಬಕ್ಕರುಂಟಪ್ಪ
 ನನೆವಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಭಾಗ್ಯವ ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ನೋ
 ಕ್ಕೆನು ರಾಜಪದವಿಗಿಂತೊಪ್ಪು

|| ೩೪ ||

ಕೌಶಲಿಯೊಳು ನೀನು ಸುಖಬಾಳು ನನಗೊಂದು
 ದೇಶವ ಕೊಟ್ಟು ಬೇರಿಸು
 ಕ್ಲೇಶದ ಮಾತಲ್ಲ ಸಂತೋಷ ಪುರುಷರ
 ಮೇಶನ ಕೆಂಬಜ್ಜೆಯಾಣೆ

|| ೩೫ ||

ವಿರಸವ ಬಿಡು ಬಿಡೆಂದಾ ಚಕ್ರಿ ನುಡಿಯೆ ಪೂ
ಸರನು ತಗ್ಗುತ ಮನಸಿನೊಳು
ಮುರಿದ ಮೋರೆಯೊಳರೆ ಚಕ್ರರತ್ನ ವನಾಗ
ಕರೆದಿಂತು ನುಡಿದನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೩೬ ||

ಹೋಗು ಚಕ್ರವೇ ಭುಜಬಲಿಯನೋಲೈಸೆನೆ
ಹೋಗದೀತಗೆ ಪುಣ್ಯವುಂಟು
ಪೂಗಣೆಯಗೆ ಚಕ್ರ ಬೆಸಗೈಯ್ವು ಪುಣ್ಯವಿ
ಲ್ಲಾಗಿ ನಿಂದಿತು ಮುಂದೆ ಬಂದು

|| ೩೭ ||

ಎಲೆಲೆ ಪಿಶಾಚ ಹೋಗಿಂದರೇತಕೆ ಹೋಗಿ
ಕಲಹ ನಿನ್ನಿಂದಾದುದೆನಗೆ
ಜಲಜಾಸ್ತ್ರನತ್ತ ಸಾರೆಂದು ನೂಕಿದರದು
ಬಳೆ ಜಾರುವಂತೆ ಜಾರಿದುದು

|| ೩೮ ||

ಗರುಡಮಂತ್ರಕೆ ವಿಷವಿವಂತೆ ಭರತಭೂ
ವರನ ವಾಕ್ಯವ ಕೇಳಲಾಗಿ
ಜರಿಜರಿದಂಗಜಗತ್ತಿದ ಕೋಪ ವೈ
ಸರಿಸಿತು ಹೃದಯ ತಂಪಾಯ್ತು

|| ೩೯ ||

ಒಲೆದ ಮೋರೆಯ ತಿರುಹಿದನು ಸಮ್ಮುಖವಾಗಿ
ಕಳೆದನೊಯ್ಯನೆ ತೋಳತೊಡಕ
ಅಳುಕಾದುದಣ್ಣನ ಮೊಗವ ನೋಡದೆ ನಾಚಿ
ತಲೆಗುಸಿದಿದನಾ ಮದನ

|| ೪೦ ||

ಕಡೆಯ ಯುದ್ಧದೊಳಲ್ಲದಿವರುಕ್ಕು ನಿಲ್ಲದೆಂ
ದಿಡಿಕಿರಿದೀಕ್ಷಿಸುತಿದುರ್
ನುಡಿಯೊಳೆ ಚಕ್ರಿ ಗೆಲ್ಲದ ಕಂಡು ಪೊಗಳ್ದರು
ನುಡಿಯದೆ ಸಖ ಮಂತ್ರಿ ನೃಪರು

|| ೪೧ ||

ನುಡುವ ಗಂಭೀರ ಬೋಧಿಪ ಬೋಧಿ ತಮ್ಮನೆಂ
ದೊಡಕು ಹುಟ್ಟಿಸದೊಂದು ಪ್ರೀತಿ
ತೊಡರದ ಮಾತಿಂದ ಗೆಲ್ಲ ಚಾತುರ್ಯಕೆ
ಪಡೆಯೆಲ್ಲ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೀರ್ತಿಸಿತು

|| ೪೨ ||

ನಾಸಿಕಾಗ್ರದೊಳಿಟ್ಟ ಬೆರಳಿಂದ ತನ್ನ ದು
ರ್ವಾಸನಾ ಚರಿತವ ನೆನೆದು
ಹೇಸುವ ತಲೆಗೊಡಹುವನಾಗ ಮನಸಿಜ
ನಾಸನ್ನ ಮೋಕ್ಷುಕನಲ್ಲೆ

|| ೪೩ ||

ಪಾಪಿ ನಾನೆನ್ನಣ್ಣ ಗಿಹಿರಾಗಿ ಕುಲಕೆ ಲೋ
ಕಾಪವಾದವ ತಂದೆನಕಟೆ
ಕೋಪ ಗರ್ವಗಲಾರ ಕೆಡಿಸವೆಂದಾ ಪುಷ್ಪ
ಚಾಪ ತನ್ನೊಳು ಮರುಗಿದನು

|| ೪೪ ||

ಸನ್ಮತವಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವ ನೆಗಟ್ಟೆನ್ನ
ನುನ್ಮತ್ತನೆನ್ನದೆ ಪಿತನು
ಮನ್ಮಥನೆಂದೇಕೆ ಕರೆದನೆಂಬೆಯೊಳು
ದೃನ್ಮೋಕ್ಷಗಾಮಿ ಚಿಂತಿಸಿದ

|| ೪೫ ||

ನೀತಿವೇಳ್ವಾಗ ನಿನ್ನಣ್ಣ ನಿನ್ನಣ್ಣನೆಂ
ದೊತ್ತೆಲ್ಲರೊರೆವಾಗ ನಾನು
ಆತನೀತನು ಚಕ್ರಿಯೆಂದೆನಗ್ರ ಜನೆಂಬ
ಮಾತನಾಡಿದನೆ ಹಾಯಿಂದ

|| ೪೬ ||

ಲೋಕದ ಮುಂದಣ್ಣ ಸೋಲವೆಂದನು ನೂಕು
ತಾಕಾಯ್ತು ಚಕ್ರಕೆನ್ನಿಂದ
ತೂಕವೆ ನನಗಿದು ಲಘುತೆಯೆಂದಾತ್ಮನಿ
ರಾಕರಣಿಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ

|| ೪೭ ||

ದೀಕ್ಷೆಗೆಯ್ದು ವುದೇ ಲೇಸೆಂದೆದೆಯೊಳು ನೆನೆ
 ದಿಕ್ಷುಕೋದಂಡನಣ್ಣನನು
 ಈಕ್ಷಿಸದೆಡಬಲದತ್ತ ನೋಡಿದನು ಶಾಂ
 ತಾಕ್ಷಿಯೊಳೊಮ್ಮೆ ಪಾಯ್ದಳವ

|| ೪೮ ||

ಅಕಾಶ ಭೂಮಿ ತುಂಬಿದ್ದ ದಳವ ನೋಡ
 ಲಾ ಕಾಮಗೊಡನೆ ಕೈಮುಗಿಯೆ
 ಏಕೆ ಕೈಮುಗಿದಪರೆನಗೆಂದು ನಾಣ್ಣಿ ಮ
 ತ್ರೀಕಡೆಗೊಲೆದು ನೋಡುವನು

|| ೪೯ ||

ಪಾಜ ನೋಳ್ಪುದ ಬಿಟ್ಟು ತಲೆವಾಗಿ ಮದನನ
 ಣ್ಣಾಜಿಗಿನ್ನೆನ್ನ ಕಾರ್ಯವನು
 ಮಾಜದಾಡುವೆನೆಂದು ನೆನೆದಿದ್ರನಿಲ್ಲಿಗೆ
 ರಾಜೇಂದ್ರ ಗುಣವಾಕ್ಯ ಸಂಧಿ

|| ೫೦ ||

ಚಿತ್ತಜನಿವೇಗ ಸಂಧಿ

ನೋವುತಿರ್ದುದು ಚಿತ್ತ ಮನ್ಮಥ ತಲೆಯೆತ್ತಿ

ಭಾವರಾಗ್ರಣೆಯ ನೋಡಿದನು

ದೇವರು ಕ್ಷಮಿಸುವುದೆನ್ನದು ತಪ್ಪೆಂದು

ಭಾವಶುದ್ಧದೊಳು ಕೈಮುಗಿದ

|| ೧ ||

ತಪ್ಪಿಲ್ಲವಣ್ಣು ನಿನ್ನಯ ನಡೆಯೆಲ್ಲವು

ಒಪ್ಪವೆನ್ನದೆಗೆ ಸಂತೋಷ

ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ನೋವೆನಗಿಲ್ಲವೆಂದೊರೆದನಾ

ಭಪ್ಪನ್ನ ದೇಶದೊಡೆಯನು

|| ೨ ||

ದೂಷಣವನು ತೊಡಗಿದೆ ನಾನು ದೇವರು

ಭೂಷಣಗೈದಿರಿ ನನ್ನ

ದೋಷವೆನ್ನನೆ ಪುದಿದಲೆವುದು ಪರಮ ಸಂ

ತೋಷ ದೇವರಿಗಹುದೆಂದ

|| ೩ ||

ಅಂತಾಡದಿರು ನೀನು ಬೇರೆ ನಾ ಬೇರೆಯೇ

ನಿಂತು ನೋವರೆ ಕಬ್ಬುವಿಲ್ಲ

ಕುಂತೆಂಬುದೆನಗಿಲ್ಲ ನಿನಗಿಲ್ಲ ನೀನಿಂತು

ಚಿಂತೆಗೊಳ್ಳದಿರೆಂದನಣ್ಣ

|| ೪ ||

ನನಗಾವ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲೆನ್ನ ಬಿನ್ನಹವನೊಂ

ದನೆ ಪಾಲಿವುದು ದೇವರೆಂದ

ಅನುಜ ಪೇಳೇನೆಂದ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಪೋಪೆನೊ

ಪೈನುತ ಕೈಮುಗಿದನಂಗಜನು

|| ೫ ||

ಭೋಂಕನೆದ್ದನು ಚಕ್ರಿ ಗಳಗಳನೆಯ್ದು
ಪಂಕಜಾಯುಧ ದೀಕ್ಷಗೀಗ
ಮುಂಕೊಂಡು ಪೋಪನೆಂಬುದ ಮರೆಯೆಂದು ತ
ಳ್ಳಂಕದಿ ತಕ್ಕೈಸಿಕೊಂಡ || ೬ ||

ದೀಕ್ಷೆಗೆಯ್ದಲದೇಕೆ ಭಂಗವೇನಾಯ್ತು ಕ
ಟಾಕ್ಷಿಸಿ ನುಡಿದನೆ ನಿನ್ನ
ಮೋಕ್ಷಕಾರ್ಯವ ಮುಂದೆ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಬವಿಂ
ದೀ ಕ್ಷೋಭೆ ಬೇಡಪ್ಪಯೆಂದ || ೭ ||

ಭಂಗವಿಲ್ಲೆನಗೆ ದೇವರಿಗೊಡ್ಡಿ ಸಿಂದಾಜಿ
ರಂಗದಿ ಲಘುತೆದೋರಿದೆನು
ಭಂಗುರಕರ್ಮತಂತ್ರದಿ ನೊಂದೆನೆನ್ನಂತ
ರಂಗ ಹೇಸಿತು ಪೋಪನೆಂದ || ೮ ||

ದರ್ಶಕ ನೀನೇನ ಮಾಡಿದೈ ಹುಂಡಾವ
ಸರ್ಪಿಣಿದೋಷದೊಳೆನಗೆ
ತೋರ್ಪುದೀ ಭಂಗವೆಂದೊರೆದನಯ್ಯನು ನೀನು
ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ನೆನೆಯದಿರೆಂದ || ೯ ||

ಕಾಲದೋಷದೊಳಾದರೆನ್ನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾ
ದೀ ಲೋಕವಾರ್ತೆ ಜಾರುವುದೇ
ಕೈಲಾಸಗಿರಿಗೈಯ್ದ ಬೇಕೆನ್ನ ಬಿನ್ನಹ
ಕಾಲಸ್ಯ ಮಾಡದೊಪ್ಪೆಂದ || ೧೦ ||

ಆಡದಿರಾ ಮಾತನೆನ್ನ ಮುನಸಿಗರ್ತಿ
ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆಯ್ದು ನೀನೆಂದು
ಕೂಡೊಮ್ಮೆ ತಕ್ಕೈಸಿ ಗಡ್ಡವ ಹಿಡಿದೊತ್ತಿ
ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ಚಕ್ರಧರನು || ೧೧ ||

ಎಂದಿದುರ್ ದೀಕ್ಷೆಯ ತಾಳ್ಪು ನಾನಪವರ್ಗ
ಮಂದಿರದೊಳು ನಿಲ್ವೆನ್ನೆಸೆ
ತಂದೆಯ ಬಳಗಿಂದೆ ಪೋಪೆನೊಪ್ಪಣ್ಣಾಜಿ
ಯಿಂದನಾ ಕುಸುಮಕೋದಂಡ

|| ೧೨ ||

ಹರಿದುದು ಸಂಸಾರಸುಖದಾಸೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲ
ರೆರಕದ ಮಮತೆ ಚಾರಿದುದು
ಮುರಿದ ಚಿತ್ತವನಿನ್ನು ಮೊನೆವಾಡಬಹುದೆ ಬಾ
ಯ್ದೆರೆದು ಹೋಗಿಂದುಪರೆಂದ

|| ೧೩ ||

ಅಣ್ಣನಿಗಿದಿರೊಡ್ಡಿ ನಿಂದ ದೇಹವ ಮಸಿ
ಮಣ್ಣು ಮಾಳ್ವೆನು ತಪಕೊಡ್ಡಿ
ಉಣ್ಣು ದುರಿವ ಕರ್ಮಗಳ ಸುಟ್ಟು ಮೋಕ್ಷಕೆ
ಪೊಣ್ಣು ನೆಯ್ದು ವೆನು ನೋಡೆಂದ
ಮುನ್ನೆದ್ದರವರು ತೊಂಬತ್ತಮೂವರು
ನಿನ್ನೆ ಹೋದರು ನೀನು ಹೋಗಿ
ಭಿನ್ನ 'ಗಾ'ಗದೆಯೆನ್ನ ಭಾಗ್ಯ ಬೇಡಣ್ಣ ನೀ
ನೆನ್ನ ನುಡಿಯ ಮನ್ನಿಸೆಂದ

|| ೧೪ ||

|| ೧೫ ||

ಪುರುನಾಥನಾಣಿ ದೇವರ ಪಾದದಾಣಿ ಶ್ರೀ
ಗುರು ಹಂಸನಾಥನೆ ಸಾಕ್ಷಿ
ಇರೆನು ದೀಕ್ಷೆಗೆ ನನ್ನ ಕಳುಹಚಿತ್ತೈಸೆಂದು
ಚರಣಾಬ್ಜದೊಳು ಮಂಡೆಯಿಟ್ಟ
ಕಂಬನಿ ಗುಳಗುಳನೊಕ್ಕವೇಳೇಳಣ್ಣ
ನೀಂ ಬಯಸಿದುದಾಗಲೆಂದ
ಇಂಬಿನೊಳೆದ್ದಾಗಲೆಂದೊಡಂಬಟ್ಟು ಪಾ
ದಾಂಬುಜಕಿತ್ತ ಹೆಮ್ಮಗನ

|| ೧೬ ||

|| ೧೭ ||

ಅಳುತಿದ್ವನಣ್ಣನು ನಗುತ ಕೈಮುಗಿದವ
ಕಳಭ ಸಂಕಲೆ ಬಿಟ್ಟು ವನಕೆ
ತಳವಂತೆ ಸಂಗವೆ ತೊರೆದೆಯ್ದು ತಿದ್ವನು
ದಳವೆಲ್ಲ ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡೆ

|| ೧೮ ||

ಅಕಟ ಕಷ್ಟವನೊಂದನೇನೆಂಬೆ ಕುಟಲನಾ
ಯಕ ಶತನಾಯಕನವರು
ಮಕರಾಂಕ ಮೊದಲು ತಮ್ಮೊಡೆಯನಿಗೊಡ್ಡಿದಾ
ಟಕೆ ನೋವ ತಾಳ್ದಿದ್ದರೊಳಗೆ

|| ೧೯ ||

ಒಡೆಯನಿಗನುಕೂಲವಾದರೀ ಸ್ಮರನು ನ
ಮೊಡೆಯನು ಮೀರಿದಾಗನನು
ಒಡೆಯನೆಯೆಂದಲ್ಪದೂರವ ಹೋಗಿ ಬೆಂ
ಗಡೆಯೊಳಂತೆಂದರು ನಿಂದು

|| ೨೦ ||

ಸಿರಿಯ ಹೋಗಾಡಿ ಹೋಹರಸ ಕೇಳ್ದನಮ್ಮ
ಭರತಚಕ್ರೇಶ್ವರಗೆರಗಿ
ಇರದಾದೆ ಹೋಗು ಹೋಗಿನ್ನು ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ನೀನು
ತಿರುವೊಡಾತನ ನಾಡೆ ಬೇಕು

|| ೨೧ ||

ಜನಶಾಂತಿಯೊಳು ಹೋಗುತಿದ್ವನಾ ನುಡಿಗಿಷ್ಟು
ಕುಪಿತದಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು
ತಪಸಿಗೆಯ್ದವಗೆ ಸ್ಮರಣೆ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ನಿ
ರ್ಲಪಿತದಿ ನಡೆದನಾ ಮದನ

|| ೨೨ ||

ಜೋಲಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಂದು ಜಿನನ ಕಂಡಾತ್ಮನ
ಖಾಳಿವೆರಸಿ ಯೋಗಿರೂಪ
ತಾಳಿದನಂಗಜನೆಂಬೆನು ಕೊಸರುವ
ವೇಳೆಯಲ್ಲಿರಲತ್ತಲಿತ್ತ

|| ೨೩ ||

ಮಂದಿಯ ಕಳುಹಿ ಕಣ್ಣೀರಿಕ್ಕುವಂಗಜ
 ನಂದನರುಗಳ ಕೈವಿಡಿದು
 ಕಂದಿದ ಮೊಗ ಕಣ್ಣೊಳಗುವ ಕಂಬನಿಯಿಂದ
 ಮಂದಿರವೊಕ್ಕನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೨೪ ||

ಪೂಗೋಲ ದೀಕ್ಷೆಗೆಯ್ದಿದನೆಂಬ ನುಡಿ ಕಿವಿ
 ದಾಗೆ ಯಶಸ್ವತೀದೇವಿ
 ತೂಗುಮಂಚದೊಳಿರ್ದು ಮೂರ್ಛಿಹೋದಳು ಮೂರ್ಛಿ
 ಯಾಗದೆ ಪೆತ್ತ ತಾಯ್ನಿಳಿಗೆ

|| ೨೫ ||

ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ ದೀಕ್ಷೆಗೆಯ್ದಿದನೆ ಹಾ ಹಾ ನನ್ನ
 ಚಿಕ್ಕಾನೆ ಮದವೆದ್ದು ಹೋಯ್ತಿ
 ಹೊಕ್ಕಡ್ಡಗಟ್ಟ ತಡೆವರಿಲ್ಲದಾದರೆ
 ಅಕ್ಕಟೆಯಿಂದಳಲಿದಳು

|| ೨೬ ||

ಇರುಳಾದುದಷ್ಟಕಾಯಿರುಳೆಲ್ಲ ಶೋಕಜಾ
 ಗರವಿದ್ದರುದಯವಾಯ್ತೊಡನೆ
 ಇರುಳೆ ಝಂಝಾನಿಲನೆಂಬ ನಂಬುಗೆವಂತ
 ಸ್ಮರಪುರಕೆಯ್ತಿ ಹೇಳಿದನು

|| ೨೭ ||

ಕೇಳಲೊಡನೆ ಸುನಂದಾದೇವಿ ಮೂರ್ಛಿಯ
 ತಾಳಿದಳರಸಿಯರೆದೆಗೆ
 ಬಾಳಬೀಸಿದ ತೆರನಾಯ್ತು ಹಾಯೆಂದು ಮೂ
 ಛಾಲಂಬವಡೆದೊರಗಿದರು

|| ೨೮ ||

ಎಚ್ಚತ್ತು ಜನನಿ ಏನೇನು ಝಂಝಾನಿಲ
 ಪಚ್ಚಿವಿಲ್ಲಣ್ಣ ನೇನಾದ
 ಹುಚ್ಚುಗೊಂಡಂತೆಮ್ಮ ಬಿಸುಟು ಹೋದನೆ ದೀಕ್ಷೆ
 ಮೆಚ್ಚಾಯ್ತಿ ಹೋಗಿಂದಳಳುತ

|| ೨೯ ||

ಕಾಣ್ಬೆನೆಂದೆಯ್ದಿದನಣ್ಣನ ದೀಕ್ಷೆಗೆ
 'ಪೂಣ್ಣ ವಿರಕ್ತಿಯೆಂ' ತಾಯ್ತಿ
 ಜಾಣ್ಬೆಡೆ ನುಡಿನನಲ್ಲರಸಣ್ಣ ಹೇಳೆಂದು
 ಗೋಣ್ಣಾತು ಕೇಳಿದಳಳುತ

|| ೩೦ ||

ಮತ್ತೆ ಮೂರ್ಛೆಗೆ ಸಲ್ಲಳೆಚ್ಚರುನಳು ಬಟ್ಟ
 ಮುತ್ತಿನಂತಿಳೆಯೆ ಕಣ್ಣೀರು
 ಚಿತ್ತಜ ನನ್ನ ಕೊಂದೈ ಕಂದ ಹಾ ಹಾ ಗು
 ಣೋತ್ತಮಯೆಂದಳಲಿದಳು

|| ೩೧ ||

ಮಕ್ಕಳ ನೆನೆಯದೆ ಪೆಂಡಿರ ನೋಡದೆ
 ಲೆಕ್ಕಕೆ ತಾರದೆ ನನ್ನ
 ಚಿಕ್ಕಪ್ರಾಯದೊಳಂತು ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಲಂಘಿಸ
 ತಕ್ಕುದೆ ನಿನಗೆ ಕಂದರ್ಪ

|| ೩೨ ||

ಜನನ ಮೋಹಿಸ ನಿನ್ನ ಸಿರಿಯೆತ್ತ ನೀನೆತ್ತ
 ಮುನಿವೇಷವಡೆವುದಿದೆತ್ತ
 ಕನಸ ಕಂಡಂತಾಯ್ತಿ ನಿನ್ನ ಸಂಸದವೆಂದು
 ಜನನಿ ಮರುಗಿದಳಂಗಜನ

|| ೩೩ ||

ಪರವಶ ತಿಳಿದಿದ್ದು ಸ್ಮರನ ರಾಣಿಯರೈದೆ
 ಜರಿವುತ ಮಳಲೇರಿಯಂತೆ
 ಸುರಿವ ಕಂಬನಿಯಿಂದ ಹಲುಬಿದರೊಡನೆ ನ
 ಲ್ಲರನಗಲ್ಲಾರು ಸೈರಿಪರು

|| ೩೪ ||

ನಲ್ಲ ಹಾ ಹಾ ನಮ್ಮ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೈ ಕಬ್ಬು
 ಎಲ್ಲ ಹಾ ಹಾ ನಮ್ಮ ತೊರೆದೈ
 ಕೊಲ್ಲದೆ ಕೊಂದೆ ನೀನೆಮ್ಮನೆಂಬಲೆಯ
 ರೆಲ್ಲರು ಹಳವಳಿಸಿದರು

|| ೩೫ ||

ಅಂಗನೆಯರ ಕೂಟ ಸಾಕಾಯ್ತು ನಿನಗೆ ಮು
 ಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯಾಟ ಬೇಕಾಯ್ತು
 ಸಂಗರವೆಂಬೊಂದು ನೆಪದೋರಿ ವಿಧಿ ನಿನ್ನ
 ಮುಂಗಡೆಗೊಯ್ದದೆ ನೀರ

|| ೩೬ ||

ಅರಗಿಗಳಿರ ಬಾಣಾಂಕಿಗಳಿರ ಸಾಕಿ
 ದೆರಳಿಗಳಿರ ಹಂಸಗಳಿರ
 ಅರಲಂಬ ಪೋದ ಬಟ್ಟಿಗೆ ಪೋಪೆವಿನ್ನೆಮ್ಮ
 ಸ್ಮರಿಸದೆ ಸುಖವಿರಿ ನೀವು

|| ೩೭ ||

ಲತೆಯೆ ನಂದನವೆ ತಂಗೊಳನೆ ತಾವರೆಯೆ ಮಾ
 ರುತನೆ ಮತ್ತಾಳಿ ಕೇಳಿಮ್ಮ
 ಪತಿ ಪೋಪ ದೆಸೆಗೆ ಪೋಪೆವು ಸುಖವಿಹುದೆಂದು
 ಸತಿಯರೆದ್ದರು ಗೃಹದಿಂದ

|| ೩೮ ||

ಬಂದು ತಮ್ಮತ್ತೆಯ ಕಂಡು ಕಾಲೆ ರಗಿ ನ
 ಮೊಂದಾಗಿ ಮುನಿದು ನಿಮ್ಮಣುಗ
 ಮುಂದಕೆಯಿದ್ದನು ನಾನೆಯಿದ್ದ ತಿಳುಪಿ ಕರೆ
 ಪಂದಪೆನೆಂದರುಬ್ಬಿಯೊಳು

|| ೩೯ ||

ನಾನು ಬವ್ವೆನು ದೀಕ್ಷೆಗೆಲೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿರಾ ಮ
 ತ್ತೀನಿಲ್ಲಿ ಬಯಲಾಸೆಯೆನಗೆ
 ಮಾಸಿತಾರ್ಥವ ಭರತಣ್ಣಗಕ್ಕನಿಗೆ ಸಂ
 ಧಾನಿಸಬೇಕೆಂದಳಾಕೆ

|| ೪೦ ||

ತಡವುಂಟು ನನಗದರಿಂದ ನೀವೆಯ್ದರೆಂ
 ದೊಡಬಟ್ಟು ಮತ್ತವರವರ
 ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು ಕೆಲಬರು ನಂಬುಗೆವಂತ
 ರೊಡಗೂಡಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಳಾಕೆ

|| ೪೧ ||

ಸೊಸೆಯರ ಕಳುಹಿಸುವಾಗ ಸುಬಲರಾಜ
ವೆಸರಿನ ಮೂರು ವರುಷದ
ಹಸುಳೆ ಬಂದಯ್ಯನ ತೋರು ತೋರೆಂದು ಪೀ
ಡಿಸಿತು ಮನ್ಮಥನ ಮಾತೆಯನು

|| ೪೨ ||

ಇದ್ದಾಗ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಂಗಜ
ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಿಪ್ಪನಾ ಶಿಶುವ
ಗುದ್ದುವುದಜ್ಜಯ ಬಿದ್ದಳುವುದು ಕಾಡು
ತಿದ್ದುದು ಪಿತನ ತೋರೆಂದು

|| ೪೩ ||

ಎನೆಂಬೆ ಮಾರನ ಸತಿಯರಷ್ಟರೊಳು ವಿ
ಮಾನವನೇರಿ ದೂರದೊಳು
ಬಾನೆಡೆಯೊಳು ಪೋಗುತೀರಿ ಕಂಡು ಚಕ್ರಿಯ
ಸೇನೆಯೆಲ್ಲವು ಮರುಗಿದುದು

|| ೪೪ ||

ಶೋಕನಾದವ ಕೇಳಿ ಭರತೇಶ ಮನದಲ್ಲಿ
ವ್ಯಾಕುಲಬಟ್ಟು ಕೂಡೆನಗೆ
ಎಕೆ ಬಂದಿತು ಚಕ್ರವೀ ರಾಜ್ಯವದವಿ ಮ
ಹಾ ಕಷ್ಟ ಹಾ ಹಾ ಸುಡೆಂದ

|| ೪೫ ||

ಫಲವಾವುದೈಸಿರಿ ಬಂದರೆ ತನ್ನೆಳ್ಳ
ಬಳಗ ಸಂತಸ ಮಾಡಬೇಡ
ಕುಲವ ಗೋಳಡಿಸುವ ಸಿರಿಯ ಸುಡೆಂದು ಭೂ
ತಳಪತಿ ನೊಂದ ತನ್ನೊಳಗೆ

|| ೪೬ ||

ಆವಾವ ದುಃಖ ಬಂದರು ಹಂಸನಾಥನ
ಭಾವನೆ ಬರಿಗೈವುದೆಂದು
ನೋವನೊತ್ತರಿಸಿ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ತನ್ನಾತ್ಮನ
ಭೂವರಸೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದರ್

|| ೪೭ ||

ಗುರುಹಂನನಾಥನೆ ಬಲ್ಲನಾ ನೃಪನ ಚಿ
ತ್ಪರಿಣತಿಯನು ಮುನ್ನ ಕವಿದ
ಉರುಚಿಂತೆಯೆತ್ತ ಹೋದುದೊ ಹತ್ತುಸಾವಿರ
ವರುಷದ ಯೋಗಿಯಂತಿದ

|| ೪೮ ||

ಅಣುಗರ ಜನನಿಯ ಪೆಂಡಿರ ಪಡೆಯ ಧಾ
ರಿಣಿಯ ತನ್ನೊಡಲನು ಮರೆದ
ಅಣುವಾತ್ರವಾದರು ಪರಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದಾ
ಗುಣರತ್ನಸಿದ್ಧನಾತ್ಮದೊಳು

|| ೪೯ ||

ಅಳುತ ಕರೆವುತ ತನ್ನರಮನೆಯವರೆಲ್ಲ
ಮುಳುಗಿದ್ದರಧಿಕ ಶೋಕದೊಳು
ಒಲೆಯದಲ್ಲಾಡದೆ ಪರಮಾತ್ಮಸುಖದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿದನಾ ರಾಜಯೋಗಿ

|| ೫೦ ||

ಕೆಲರುಪವಾಸವ ಕೆಲರೇಕಭುಕ್ತವ
ಕೆಲರು ಫಲಾಹಾರವಿಡಿದು
ಒಳ್ಳೆಗೆ ಹೆಂಗಳು ಹೊರಗಖಿಲವಾಹಿನಿಯಿರೆ
ಕಳೆದುದಿಂತುಟು ಮೂರು ದಿವಸ

|| ೫೧ ||

ಸ್ವದಳವೆರಸಿ ಚಕ್ರಿ ತಪವಿದ್ದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
ತ್ರಿದಶಲೋಕವ ನಡುಗಿಸಿತು
ಅದ ಕೇಳಿ ಮರುಗಿ ಮಗನ ಕಾಣ್ಬೆನೆಂದು ಬೇ
ಗದೊಳೆದ್ದಳಾ ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ

|| ೫೨ ||

ಕಿರಿಯಮ್ಮನೆಯ್ತಂದೆನೆ ಹಂಸನಾಥಗ
ಕ್ಕರು ಮಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಕಣ್ಣೆರೆದು
ಒರೆವ ಕಂಬನಿಕೂಡಿ ದಿಗಿಲನೆದ್ದಡಿಗಳಿ
ಗೆರಗಿದನಾ ಸಾರ್ವಭೌಮ

|| ೫೩ ||

ಅನರ ಪೂರ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿಯನರ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ದು
ನನಗಿಷ್ಟು ನೋವಾಯ್ತು ಮೊದಲು
ದಿವಸ ಮೂರರ ಮೇಲೆ ತಂಪಾಯ್ತು ಮಗನೆ ಶೋ
ಕನ ಮರೆಯಿಂದಳಾ ಜನನಿ

|| ೫೪ ||

ಚಿಂತೆಯೆ ಮುಪ್ಪು ಸಂತೋಷ ಜವ್ವನವೆಂಬ
ಸಂತಾನ ವಾಕ್ಯವುಂಟಣ್ಣ
ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ನನ್ನಾಣೆಯಿಂದಣುಗನ
ಸಂತಾಸವಾರೆ ನುಡಿದಳು

|| ೫೫ ||

ಹಸನಾಯ್ತು ಭೂನರನೈದಿಯಾಗ ಕುವರರ
ವಿಸರವೆರಗಿದುದಂಬಿಕೆಗೆ
ಸೊಸೆಯರಳುತ ಬಂದು ನಮಿಸಲಾ ಸೊಸೆಯರ
1 ಹಸನಾಗಿ ಹರಸಿದಳಾಗ 1

|| ೫೬ ||

ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಗಾ ರಾಯ ಕೈಲಾಗುಗೊಟ್ಟೊಳ
ಹೊಕ್ಕು ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಕಂಡ
ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರಿಷ್ಟು ನೊಂದು ಮತ್ತಾ ನೋವ
ನಿಕ್ಕಿ ಸೈರಣೆವೆತ್ತರೊಡನೆ

|| ೫೭ ||

ಜಳಕ ದೇವಾರ್ಚನೆಗೈದು ಮತ್ತೆಲ್ಲರು
ಜ್ವಲದಿ ಪಾರಣೆಯ ಮಾಡಿದರು
ಬಲವೆಲ್ಲ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಿತು ಸರ್ವರು
ಮ್ಮಳ ಹೋಯ್ತು ಕೂಡೆ ತಂಪಾಯ್ತು

|| ೫೮ ||

ಇತ್ತಲೀ ಕಟಕ ಶಾಂತಿಯೊಳಿದ್ದು ದಾ ಹೆಂಗ
ಳತ್ತಲಾದೀಶನ ಕಂಡು
ಉತ್ತಮದೀಕ್ಷೆಯ ತಾಳ ರೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ
ಚಿತ್ತಜನಿವೇಗ ಸಂಧಿ

|| ೫೯ ||

ನಗರೀಪ್ರವೇಶ ಸಂಧಿ

ಕಿರಿಯಮ್ಮ ದೀಕ್ಷೆಗೆಯ್ದು ವೆನೆನೆ ಭರತೇಶ
ನರುಗೋಲನಾತ್ಮಜರಿನ್ನು
ನೆರೆವನ್ನ ದೀಕ್ಷೆಗಳಸಲಾಗದೆಂದು ಕಾ
ಲ್ಲೆರಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೧ ||

ಕರೆದು ಮಹಾಬಲರಾಜಗೆ ಪಾದನ
ಪುರದ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿ ಕೂಡೆ
ವರಮಂತ್ರಿ ದಳಪತಿ ಬಲಕುಡತೊಡಲಿತ್ತು
ದೊರೆ ಪೊಕ್ಕನೊಡನರಮನೆಯ

|| ೨ ||

ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಗಾ ಕಾರ್ಯವನು ಪೇಳಲಾ ಸ್ಥಿತಿ
ಚೊಕ್ಕವೆಂದೊಪ್ಪಿದಳಾಕೆ
ಮಕ್ಕಳು ಮೂವರಿಗುಡಲಿತ್ತು ತೊಡಲಿತ್ತು
ತಕ್ಕೈಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು ನುಡಿದ

|| ೩ ||

ಅಮ್ಮಾಜಿಯಾರೈಕೆಗಿದ್ದ ಪಳಣ್ಣ ನಾ
ನೊಮ್ಮೆಮ್ಮ ಹಿತವರನಟ್ಟಿ
ನಿಮ್ಮನಾರೈಕೆ ಮಾಡುವೆನು ನಿಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ
ಸುಮ್ಮಾನದೊಳಗಿಹುದೆಂದ

|| ೪ ||

ಅಂಗಜಸುತರತ್ತಲೆಯಿದ್ದರಿತ್ತ ಪ
ಡಂಗಭೇರಿಗಳು ಸೂಳೈಸೆ
ಸಂಗರಮಲ್ಲನೆದ್ದನು ತನ್ನ ಪುರಕೆ ಪ
ಡಂಗವಾಹಿನಿಯ ಲಗ್ನಿಯೊಳು

|| ೫ ||

ಸಾಕೇತಪುರದ ಮಹಾಪ್ರಜೆಗೂಡಿ ಸ
ತಾಕೆ ಪಲ್ಲವ ಭತ್ತಗೂಡಿ
ಮಾಕಾಳನಾಯಕನಿರ್ದಿವಂದು ಕಂಡಾಗ
ಭೂಕಾಂತನಿರ್ದಿರೊಳಿಂತೆಂದ

|| ೬ ||

ಪುರವ ಬಿಟ್ಟಿರುವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರುಷವು
ಪುರಜನಗಳು ನಾವು ನಿನ್ನ
ಸ್ಮರಿಸಿದ ತಪಸಿಂದು ಸಿದ್ಧಿಯಾಯ್ತೆನೆ ರಾಯ
ಕರುಣದಿ ನೋಡಿಷ್ಟು ನಕ್ಕ

|| ೭ ||

ದೇವರೊತ್ತಿನೊಳಿದ ಸೇನೆಗೆ ದಂಡಾದ
ನೋವಿಲ್ಲ ದೇವರನಗಲಿ
ನಾವು ಧಾವತಿಬಟ್ಟಿವೆಂದರು ಪ್ರಜೆಗಳು
ಭೂವರ ನಗುತ ನೋಡಿದನು

|| ೮ ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪುರಜನ ಪುರಸತಿಯರು ರಾಜ
ಮಲ್ಲ ಬೀದಿಯೊಳೆಯ್ದುವಾಗ
ಇಲ್ಲದ ಬಡವಗೆ ಬಲುರಾಜ್ಯ ಬಂದಂತೆ
ಸಲ್ಲಿಲೆವೆತ್ತು ನೋಡಿದರು

|| ೯ ||

ಅಂದು ನಮ್ಮೊಡೆಯನೊಂದಾನೆಯೊಳ್ಪೋದ ನೋ
ಡಿದು ಕುಮಾರರಾನೆಗಳ
ಸಂದಣಿಯೊಳು ಬಂದದೊಂದು ಭಾಗ್ಯವೆಯೆಂದು
ಮಂದಿ ನೋಡಿತು ನಲವೇರಿ

|| ೧೦ ||

ಬಂದನೊ ಧರೆಯೊಳುಳ್ಳಧಿಕವನಾಯ್ದಾಯ್ದು
ತಂದನೊ ರಾಯರ ದೇವ
ಇಂದಯೋಧ್ಯಾಪುರದೈಸಿರಿ ದ್ವಿಗುಣವಾ
ಯ್ತೆಂದುಲಿದುದು ಜನಸ್ತೋಮ

|| ೧೧ ||

ನುಡಿವ ಪ್ರಜೆಯ ನುಡಿಗೇಳುತ ನೋಡುತ
ಸಡಗರಕೆದೆಯುಬ್ಬಿ ನಗುತ
ಅಡಿಗಡಿಗವಂಗಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆಗಳ
ಕೊಡಿಸುತೆಯ್ದಂದನಾ ಸುಮುಖ

|| ೧೨ ||

ರಾಜಗೃಹದ ಮುಂದೆ ಸಿಂದು ಸರ್ವರನು ವಿ
ಭ್ರಾಜಿತವಿನಯದಿ ಕಳುಹಿ
ರಾಜಶಿರೋಮಣಿ ಜಯ ಜಯ ಚಾಂಗಿನ
ಲೋಜೆಯಿಂದಿಳಿದನಾನೆಯನು

|| ೧೩ ||

ತನುಜರುವೆರಸೊಳವೊಕ್ಕು ರಾಣಿಯರು ಚೆ
ಲ್ವಿನೊಳು ನೀರಾಜನವೆಸಗೆ
ಜನಪ ನೋಡುತ ಹಂಸನಾಥನ ನೆನೆದರೆ
ಮನೆವೊಕ್ಕನಧಿಕಲೀಲೆಯೊಳು

|| ೧೪ ||

ಮದುವೆಯ ಮನೆಯಂತೆ ಪುರದಲ್ಲಿ ಸಂದಣಿ
ಕೆದರಿದುದೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು
ಅದನೇನ ಪೇಳ್ವೆ ಪಟ್ಟೆಂದದ ಸಿರಿಯೆಲ್ಲ
ಪುದುಗಿದ್ದುದೊಂದೆ ತಾಣದೊಳು

|| ೧೫ ||

ಅರಸಿಯರೆಲ್ಲರ ಬಳಸಿನೊಳಗೆ ಪಟ್ಟೆ
ದರಸಿ ಸೋಂಕಿರಲೊಲ್ಲ ಕುಳಿತು
ಧರಣಿಯ ಸಂತಪಿಟ್ಟೆಂದವ ನುಡಿದು ಸಿಂ
ಗರದೊಳಿದ್ದನು ಭರತೇಶ

|| ೧೬ ||

ಶ್ರೀಣ್ವಾರೋಹ ಸಂಧಿ

ಶತ್ರುಗಳಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಪಟ್ಟಂಡದ
ಧಾತ್ರೀಪಾಲರ ಗೆಲ್ಲು ಚಕ್ರ
ಮಿತ್ರಭಾವದೊಳಾಳುತಿದ್ಧನುರ್ವಿಯನೇಕ
ಭಕ್ತದೊಳೇನ ಬಣ್ಣವೆನು

|| ೧ ||

ನೆರೆದ ಪೆಣ್ಣೆಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಯ ಮಾಡು
ತುರೆ ಹಸುಳೆಗಳ ಮುದ್ದಿಸುತ
ನಿರಿಗುರುಳಬಲೆಯರೊಳು ಲೀಲೆಮಾಡುತ
ಕೃರನೊಳಿದ್ಧನು ಮಹಾ ಸುಕೃತಿ

|| ೨ ||

ಮಸಗಿ ದಿನಂಪ್ರತಿಯೊಳು ಪೋರ್ಪ ಹೊಸಪರಿ
ಯೊಸಗೆಯೊಳಾಟ ಪಾಟದೊಳು
ಅಸಮಪುಣ್ಯದ ಫಲಪಾಕವನುಂಡು ತೀ
ರಿಸುತಿದ್ಧನಾತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯೊಳು

|| ೩ ||

ಅವಾಗ ಲೀಲೆಯೊಳಿರೆ ತನ್ನ ಸೋದರ
ಮಾನಂದಿರೆಸಿಪ ಯೋಗಿಗಳು
ಕೈವಲ್ಯಬೋಧವಡೆದ ಸುದ್ದಿ ಪರಿದುದು
ಭೂವರ ಕೇಳ್ದರ್ಥವಟ್ಟು

|| ೪ ||

ಭುಜಬಲಿಯೋಗೀಂದ್ರನೆಂತಿದ್ಧನೆಂದನು
ರಜತಗಿರಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ
ಗಜವಿಪಿನದೊಳಿದ್ಧನಾತನ ತಪದ ಬ
ಲ್ಲುಜನ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದರವರು

|| ೫ ||

ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ ತುಟಿ ಬಿಟ್ಟ ತೋ
ಳೊಚ್ಚತಾಗಿರೆ ನಡೆವುಸುರು
ಸಚ್ಚಿದಾತ್ಮನ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಲೋಕವೆ
ಲ್ಲಚ್ಚಿರಿವಟ್ಟು ನೋಡುತಿದೆ

|| ೬ ||

ಹುತ್ತವೆದ್ದುವು ಬಳ್ಳಿ ಮೈಗೆ ಹಬ್ಬಿದುವು ಹಾ
ವತ್ತಿತ್ತ ಹರಿದುವಂಗದೊಳು
ಚಿತ್ತ ಕಂಪಿಸದೆ ನಿಂದಿಹನೆ ಯೋಗದ ಕಲ್ಲ
ಪುತ್ತಳಿಯಂತೆ ಯೋಗೀಂದ್ರ

|| ೭ ||

ಇನಿತುಗ್ರವೇಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕೇಳ್ವೆನೆಂದು ಭೋಂ
ಕನೆ ಮೊರಮಟ್ಟನಾ ಚಕ್ರಿ
ಘನಮಾರ್ಗವಿಡಿದು ಕೈಲಾಸಾದ್ರಿಗೆಯ್ದು
ಜನಕಗೆರಗಿದನರ್ತಿಯೊಳು

|| ೮ ||

ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆಲೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಭುಜಬಲಿ
ಯತಿಗುಗ್ರತಪವಿನೀಕೆ
ಅತಿಘೋರ ತಪಸಾಗಿ ಘನಬೋಧವೇಕೆ ಶೋ
ಭಿತವಾಗದೆಂದನಯ್ಯನೊಳು

|| ೯ ||

ತಪಸುಗ್ರವಾದರೇನೊಳಗೆ ಕಷಾಯಗ
ಳುಪಶಮ ಬೇಕೆಲೆ ಭವ್ಯ
ಚಪಲಚಿತ್ತವ ಕೊಡಬೇಕಾತ್ಮಕಲೆಯೊಳೆಂ
ದುಪದೇಶಗೈದನಾ ಸ್ವಾಮಿ

|| ೧೦ ||

ಹೊರಗೆ ಸರ್ವವ ಬಿಡಬಹುದು ಚಿತ್ತದೊಳಿದ್ದ
ಕರೆಯನೊಂದನು ಬಿಡಲರಿದು
ಅರುವೆಯ ಬಿಸುಟರೆ ತಪಸಿಯೆ ಹೆರೆ ಬಿಟ್ಟ
1 ರರೆಗೋಲೆ1 ವಿಷ ಹೋಯ್ತೆ ಘನಿಗೆ

|| ೧೧ ||

ಆ ಬುಭಬಲಿ ನಿನ್ನ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಬಹಾಗ
 ಶೋಭೆಯಿಲ್ಲದ ನುಡಿಗೇಳ್ವ
 ಕ್ಷೋಭೆಯಾದುದು ಚಿತ್ತವದರಿಂದ ಘೋರ ತ
 ವೋಭಾರವಾಂತನೈ ಕೇಳು

|| ೧೨ ||

ನಿನ್ನ ಕೆಳೆಯರಿಬ್ಬರೆಮ್ಮರಸಿನ ರಾಜ್ಯ
 ದನ್ನ ಪಾವನ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ
 ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ತಪಿಸುವೈ ಹೋಗೊಂದರದ ಕೇಳ್ವ
 ಭಿನ್ನ ಮಾನಸನಾದನವನು

|| ೧೩ ||

ಇವನ ಸೀಮೆಯೊಳನ್ನ ಪಾನವ ಕೊಂಬೆನೆ
 ವಿವಿಧ ಕರ್ಮವ ಸುಟ್ಟು ಬೇಗ
 ಶಿವವನೆಯ್ದು ವೆನೆಂದು ನಿಂದನು ಧ್ಯಾನ ಸಂ
 ಭವಿಸಿತ್ತಿಲ್ಲ ಗರ್ವದಿಂದ

|| ೧೪ ||

ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರ ಮುಟ್ಟುಸವಾಸಾಗ್ನಿ
 ಯಿಂದ ಕಷಾಯದಿ ನೊಂದ
 ಇಂದು ನೀನೆಯ್ದಿ ವಂದಿಸೆ ಶಲ್ಯ ಬಿಡುವುದೊ
 ಳ್ವಿಂದಹುದುತ್ತಮ ಧ್ಯಾನ

|| ೧೫ ||

ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳೆಂದು ಕೆಡುವುವು ಸುಜ್ಞಾನ
 ಜ್ಯೋತಿ ಬಿಂಬಿಸುವುದಾ ಮುನಿಗೆ
 ನೀ ತೆರಳಿನಲೊಸೆದೆರಗಿದನೆದ್ದನು
 ಭೂತಳಪತಿ ತವೋವನಕೆ

|| ೧೬ ||

ಕಂಡನು ಘೋರವಿಪಿನದಲ್ಲಿ ನಿಜಬಾಹು
 ದಂಡವನಿಳುಹಿ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ
 ಕಂಡದಂದದ ಬಿಸಿಲೊಳು ನಿಂದ ಮುನಿಯನಾ
 ಮಂಡಲೇಶನು ಚೋದ್ಯವಟ್ಟು

|| ೧೭ ||

ಕಡುಬಿಸಿಲೊಳು ಹುತ್ತ ಬಿರಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದ್ದು
ವೊಡನೆ ಮತ್ತೊಣಗಿದ ಲತೆಯ
ಕಡುಪಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಸೌಂದರಿಯರ ರೂಪಾಂತು
ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಖಚರಿಯರು

|| ೧೮ ||

ಸುಜನಶೇಖರ ನೋಡುತ್ತೆಯ್ಯಂದು ಪಾದವಾ
ರಿಜಗಳಿಗಿಟ್ಟು ಮಂಡೆಯನು
ಭುಜಬಲಿಯೋಗೀಶ್ವರಾಯ ನಮೋ ನಮೋ
ವಿಜರಾತ್ಮನೇ ನಮೋಸ್ತೆಂದ

|| ೧೯ ||

ಗುರುವೆ ನಿನ್ನಂತರಂಗದ ನೆಲೆಯನು ನಾನು
ಪುರುನಾಥನೊಳು ಕೇಳಿ ಬಂದೆ
ಧರೆ ನನ್ನದೆಂದು ನೆನೆವರೆ ಮಹಾತ್ಮ ಸ
ವರು ಮುನ್ನ ಪಿಡಿದಾಳ್ವುದಲ್ಲಿ

|| ೨೦ ||

ಹಲಬರು ಮುನ್ನಾಳ್ವರಿಂದು ನಾನಾಳ್ವೆನಿ
ನ್ನೊಲಿದು ಮುಂದೆನಿಬರಾಳುವರೊ
ಬೆಲೆವೆಣ್ಣಿನಂತಿದ ಭೂಮಿಯ ನನ್ನದೆಂ
ದೆಲೆ ಸುಬೋಧಾತ್ಮ ಯೋಚಿಸರೆ

|| ೨೧ ||

ನೀನಿಳಿಯನು ತೃಣವೆಂದು ಬಿಸುಟು ಬಂದೆ
ನಾನಿದ ಬಿಡಲಾರದಾದೆ
ನೀನೀಗ ಗುರುವಾದೆ ಲಘುವಾದೆ ನಾನೆನೆ
ಮಾನ ಜಾರಿತು ಕೇಳ್ವು ಮುನಿಗೆ

|| ೨೨ ||

ರೈಪಾಂಪಿಪ ಶಲ್ಯಭೂತವ ವಾಕ್ಯಮಂತ್ರದಿ
ತಾಂ ಪೊರಮಡಿಸೆ ಚಕ್ರೇಶ
ತಂಪಾಯ್ತು ಚಿತ್ತ ತಳ್ಳಂಕ ಜಾರಿತು ಧ್ಯಾನ
ಸಂಪತ್ನು ಫಲಿಸಿತಾ ಮುನಿಗೆ

|| ೨೩ ||

ಮೆಯ್ಯ ಬತ್ತಲೆ ಮಾಡಿ ಮನನ ಕತ್ತಲೆ ಮಾಡಿ
 ಕೆಯ್ಯಕ್ಕಿ ನಿಂದನಾ ಮದನ
 ಹುಯ್ಯಲನಾ ರಾಯ ಬಿಡಿಸಿದನೆಂಬಾಗ
 ಸಯ್ಯಮವಾರದಿಬ್ಬರೊಳು

|| ೨೪ ||

ಭಾವಿತಾತ್ಮನ ನುಡಿಗೇಳಿದಷ್ಟು ಕೆ ಚಿತ್ತ
 ದೋವರಿಯೊಳಮಬ್ಬು ಹೋಯ್ತು
 ದೀವಿಗೆ ಹೊತ್ತಿಸಿದಂತಾತ್ಮರೂಪು ಪ್ರ
 ಭಾವಿಸುತಿದ್ದುದಾ ಯತಿಗೆ

|| ೨೫ ||

ಭರತರಾಜೇಂದ್ರನಾನಂದಬಟ್ಟನು ಮನೋ
 ಹರದಿ ಪೂಜಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಸಿದ
 ನಿರುತ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿದನೆದ್ದಿಕ್ಷಿಸಿ
 ತಿರದೂಗಿ ಪೊಗಲ್ದನಾ ಜಿನನ

|| ೨೬ ||

ಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನಿಂದುಕುಸುಗವಾದುದೆಯೆಂದು
 ಭೂಮೀಶ ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು
 ಆ ಮಾತು ಬೇಡಲೆ ಭವ್ಯ ದುಷ್ಕರ್ಮಾಳಿ
 ನೇಮಿಸಿತೆಂದನಾ ಸ್ವಾಮಿ

|| ೨೭ ||

ರಜತಶೈಲಕೆ ನಾವು ಗಮಿಸಬೇಕೆಲೆ ಭವ್ಯ
 ನಿಜಪುರಿಗೆಯ್ದು ನೀನೆನಲು
 ವಿಜಿತನೊಲೆ ರಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನಾ ಜಿನ ಸುರ
 ವ್ರಜಗೂಡಿ ತಳದನೋಜೆಯೊಳು

|| ೨೮ ||

ಜಯ ಜಯ ಸರ್ವಜ್ಞ ಯೆಂಬ ಸಂಭ್ರಮದಿ ಸ್ವಾ
 ಮಿಯ ಗಂಧಕುಟೆಯತ್ತ ತೆರಳಿ
 ನಿಯಮಿತ ಜನಗೂಡಿ ಕೌಶಲಿಗತ್ತ ಲೀ
 ಲೆಯೊಳೆಯ್ದು ತಿರ್ದನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೨೯ ||

ಜಿನಗಾದ ಸಿರಿಯಲ್ಲ ತನಗೆ ತಜ್ಜನಪದ
ಜನಿಸಿತೊಯೆಂಬ ಲೀಲೆಯೊಳು
ನನೆ ಕೊನೆವೋಗುತೆಯ್ದು ಪಟ್ಟಣವ ಹೊ
ಕ್ಕನು ನಿವಾಸವ ಹೊಕ್ಕನೊಡನೆ

|| ೩೦ ||

ತಾರಾದ್ರಿಗೆಯ್ದಿದುದಾದಿಯಾಗಾದ ವಿ
ಚಾರವನೆಲ್ಲರಿಗರುಹಿ
ಭೂರಾಮನಿದ್ದನೆಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಕ್ಷಪಕಶ್ರೀ
ಣ್ಯಾರೋಹಸಂಧಿ ಸುಗಂಧಿ

|| ೩೧ ||

ಜನನೀ ವಿಯೋಗ ಸಂಧಿ

ಘಟನೆಯೊಳ್ತೆಲುಗ ಕನ್ನಡ ಹುರುಮುಂಜಿ ಸೊ
ರಟ ಗುಜ್ಜರಾದಿ ನಾಡಿನೊಳು
ರಟಸುತನಂತವೀರ್ಯಸ್ವಾಮಿಯುರುಗಂಧ
ಕುಟ ಬಂದುದಧಿಕ ಲೀಲೆಯೊಳು

|| ೧ ||

ಸುರಭೀರಿ ಮೊಳಗೆ ಸರ್ವರು ಜಯ ಜಯಯೆನೆ
ಧರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕೆ
ತರಣಮಂಡಳ ನಿಲುವೊಲು ಗಂಧಕುಟಿ ನಿಂದು
ದರರೆ ಬಾನದೊಳೂರ ಮೊರಗೆ

|| ೨ ||

ಒಸಗೆವೇಳ್ವರಿಗಂದುಚಿತವಿತ್ತು ಪಯಣಕ
ರ್ತಿಸುತರಮನೆಗೆಯ್ದಿ ನೃಪತಿ
ಉಸುರಲೆಲ್ಲರು ನಲಿದರು ತಾಯಿ ಸಂತೋಷ
ರಸದೊಳೋಲಾಡಿ ತೇಲಿದಳು

|| ೩ ||

ನಾ ಕಾಣ್ಬೆ ತಾ ಕಾಣ್ಬೆನೆಂದರು ನರ ಸುರಾ
ನೀಕವಿದ್ದೆಡೆಗೆ ರಾಣಿಯರ
ಎಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನಾ ಚಕ್ರಿಯೆಲ್ಲರ ಮೃದು
ವಾಕೆಂದ ತಿಳುಹಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ

|| ೪ ||

ಶಿರದೊಳಗೊಂದು ಕಪ್ಪಿನ ಕುರುಳಿಲ್ಲೆನೆ
ನರೆತ ವಾರ್ಧಿಕೆಯೆತ್ತಿ ನಾನು
ಅರುಹನ ಕಂಡರೇನಣ್ಣಯೆಂದೆನೆ ತಾಯ
ಹರುಷಕಾ ನೃಪನೊಡಂಬಟ್ಟ

|| ೫ ||

ಅನಂದಭೇರಿಯ ಹೊಯ್ಸಿ ತಾಯೊಡನೆಯೈ
ಸೂನುಗಳೈರಸಿ ಲೀಲೆಯೊಳು
ಮಾನವೇಶ್ವರ ಬಂದು ಗಂಧಕುಟಯ ಪೊಕ್ಕ
ನೇನೆಂಬೆನೆಲ್ಲರರ್ತಿಸಲು

|| ೬ ||

ಮಾತೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಸುತರುವೆರಸಿ ಚಕ್ರಿ
ವೀತರಾಗಗೆ ಕಾಣೈಯಿಕ್ಕಿ
ಘಾತಿಕರ್ಮೋದ್ಧೂತ ಜಯಯೆಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ
ರೀತಿಯೊಳ್ಪೊಡವಟ್ಟು ನಿಂದ

|| ೭ ||

ಜಿನಪೂಜೆಗೆಂದು ಮುನ್ನವೆ ಶುಚಿವೆತ್ತರ
ಮನೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರಲ್ಲಿ
ಅನುಪಮಪೂಜೆಗೈದರು ವಾದ್ಯಕೋಟಿ ಭೋ
ರೆನೆ ದಶದಿಕ್ಕು ಬಿಮ್ಮಿನಲು

|| ೮ ||

ಓರಂತೆ ಜನನಿ ಪೂಜಿಸುವಳದಕೆ ಪರಿ
ಚಾರಕನಾದನಾ ಚಕ್ರಿ
ಅರು ಬಣ್ಣಿಸಬಲ್ಲರಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ
ಮೇರುವಾಯ್ತುರುಹನ ಮುಂದೆ

|| ೯ ||

ವಾರಿ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆ ಪುಷ್ಪ ನೈವೇದ್ಯದಿಂ
ದಾರತಿಯಿಂ ಧೂಪ ಫಲದಿ
ಅ ರಾಜಮಾತೆ ಪೂಜಿಸಿದಳು ದಿವಿಜ ನ
ರೋರಗತತಿ ಪೊರೆಯಿಡಲು

|| ೧೦ ||

ಕಡೆಗರ್ಘ್ಯ ಶಾಂತಿಧಾರೆಯಮಾಡಿ ಮಿಸುನಿಪೂ
ಬಿಡುರನ್ನ ಗಳ ವೃಷ್ಟಿ ಮಾಡೆ
ತುಡುಕಿ ಮೇಲಮರರು ಪೂಮಳೆಗರೆದರು
ಗೃಡವಾಯ್ತು ಜಯ ಜಯ ಘೋಷ

|| ೧೧ ||

ದೇವನ ಬಲಗೊಂಡು ಮುನಿಗಳಿಗೆರಗಿ ಮ
ಹಾ ವಿಭು ನಿಂದನಿಂಬರಿದು
ದೇವ ಗುರುಗಳ ವಂದಿಸಿ ತಾಯಿ ಪೊಕ್ಕಳು
ತೀವಿದಜ್ಜಿಯರ ಗೋಷ್ಠಿಯನು

|| ೧೨ ||

ಅಜ್ಜ ಕೆಗಳಿಗಾಕೆ ನಮಿಸಿದಳವರು ನೀ
ನಜ್ಜ ಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಾರಿನುತ
ಸಜ್ಜ ನಾರ್ಚಿತೆಯ ಮೈದಡವಿ ಮನ್ನಿ ಸಲೊಂದು
ಕಜ್ಜ ತೋರಿತು ದೇವಿಗೊಳಗೆ

|| ೧೩ ||

ಇವರಂತೆ ನಾನಪವರ್ಗವ ಗಳಿಸದೆ
ಭವನದೊಳಿಹುದಾವ ರೀತಿ
ನೆವದಿಂದ ಕಂಡೆನೀ ಸಭೆಯ ನಿನ್ನಾತ್ಮಕಾ
ರ್ಯವ ಮಾಳ್ವಿನೆಂದೆಣಿಸಿದಳು

|| ೧೪ ||

ಮುನಿಗೋಷ್ಠಿಯೊಡನೆಯಿದ್ದ ಪುತ್ರನೊಡನೆ ತನ್ನ
ಮನದೊಳಿದ್ದುದ ಪೇಳ್ವಳಾಕೆ
ಜನಸಿದ್ಧ ದೇವರಿಂತುಟು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗ
ದೆನುತ ಕಾಲ್ಗಿ ರಗದನವನು

|| ೧೫ ||

ಕಂಡೆನು ಕಣ್ತುಂಬಿ ನಿನ್ನ ಸಂಪದವನ
ಖಂಡಿತೋತ್ಸಾಹದೊಳಿದೆ
ಮಂಡೆ ಬೆಳ್ಳಾದ ಮೇಲಿನ್ನು ತಪಸು ಮಾಳ್ವಿ
ಗಂಡುಮಗನೆ ಕಳುಹೆನ್ನ

|| ೧೬ ||

ನ್ಯಾಯದೊಳಾತ್ಮಕಾರ್ಯವ ಮಾಳ್ವಿನೆನಲಂತ
ರಾಯವ ಮಾಳ್ವರೆ ನೀನು
ತಾಯಾರು ನೀನಾರು ಸುಮ್ಮನಿರೆಂದು ಸ
ಹಾಯರಾದರು ತಪೋಧನರು

|| ೧೭ ||

ನೆನೆದಾಗ ಬಹುದೆ ವಿರಕ್ತಿ ನೀನೊಪ್ಪೆಂದ
ಜನನಿಯ ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಳ್ವ
ಜನಪನ ಬಗೆಯರಿದಾ ಮುನಿಗಳು ಕೂಡೆ
ಜಿನನೊತ್ತಿಗೊಯ್ದ ರಾಕೆಯನು || ೧೮ ||

ಅರಸೆ ನಿನ್ನ ನುಮತವೆಯೆನೆ ನುಡಿಯದೆ
ಭರತೇಶ ಮೊಗಸನ್ನೆ ಗೊಟ್ಟ
ಅರುಹಗೊರೆದು ದೀಕ್ಷೆಗೊಡಿಸಿದರಾಕೆಗೆ
ಗುರುಗಳಿಂದಾಗದುದೇನು || ೧೯ ||

ದೇವದುಂಧುಭಿ ಮೊಳಗಲು ದೇವಗಾನವ
ದೇವಗಾಯಕಿಯರು ಪಾಡೆ
ದೇವಾಂಗವಸ್ತ್ರದ ಶೆರೆವಿಡಿಯಲು ಜಿನ
ದೇವ ದೀಕ್ಷೆಯನಿತ್ತನೊಡನೆ || ೨೦ ||

ತನು ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲವು ಪರವಸ್ತು ಹಂ
ಸನೆ ನಿನ್ನ ವಸ್ತು ನಂಜೆಂದು
ನೆನಹೆಲ್ಲವಳಿದೊಂದೆ ವಸ್ತುವ ನೋಡೆಂದು
ಜಿನನುಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು || ೨೧ ||

ಸುರ ಮರ್ತ್ಯ ಭುಜಗರಾ ನವ್ಯದೀಕ್ಷಾಂಗಿಗಾ
ದರದಿಂದ ವಿನತಿಮಾಡಿದರು
ಸರಿಯಾಯ್ತೆ ಇಂದಿಗೆ ತಾಯಾಸೆಯೆನುತ ಪು
ತ್ರರುಗೂಡಿ ಮಣಿದನಾ ನೃಪತಿ || ೨೨ ||

ಬಿಸುಟ ಕುರುಳ್ತೊಡಿಗೆಯ ಸಗ್ಗವೆಂಗಳೊ
ಯ್ದೆಸೆದಬ್ಬಿಯೊಳು ಬಿಟ್ಟರತ್ತ
ವಸುಧೇಂದ್ರ ಜಿನಗೆ ವಂದಿಸಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ವಂ
ದಿಸಿ ಪುರಕೆಯ್ದಿದನತ್ತ || ೨೩ ||

ಅತ್ತೆ ದೀಕ್ಷೆಯನಾಂತಳೆನೆ ಕೇಳ್ವು ಸೊಸೆಯರು
ಚಿತ್ತದಿ ಹನ್ನೈಸಿ ಕೆಡೆದು
ಎತ್ತಣ ತಳ್ಳಿ ಬಂದಿತೊ ಗಂಧಕುಟೆಯೆನು
ತತ್ತರು ಮನೆ ಮನೆಗಳಲಿ

|| ೨೪ ||

ಪೊರೆದ ಚಿಂತೆಯನೊತ್ತಿ ಮೂರು ದಿನದಮೇಲೆ
ಕರುಮಾಡದೊಳು ರಾಯನಿರಲು
ಅರಳಂಬೊ ತಾರೆಯೊ ಪಕ್ಷಿಯೊಯೆನೆ ದೂರ
ಬರುತ್ತಿದ್ದು ದೊಂದು ಬಾನದೊಳು

|| ೨೫ ||

ಮುಟ್ಟಿ ಸಾರ್ವಾಗ ಪಾರಿವಪಕ್ಕಿಯದು ಗಾಳಿ
ವಟ್ಟಿಯಿಂದಿಳಿದೊತ್ತಿ ಗೆಯ್ದಿ
ಕಟ್ಟಿದ್ದು ದದರ ಕಂಠದೊಳೊಂದು ಕಾಗದ
ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದನವನೀಶ

|| ೨೬ ||

ಶ್ರೀ ಸುನಂದಾಂಬಿಕೆ ಮಗಗರಸಣ್ಣ ಗೆ
ಸೇಸೆಯಿಟ್ಟಿರಿವುವ ಕಾರ್ಯ
ಭಾಸುರ ಭುಜಬಲೀಶನ ಗಂಧಕುಟ ಸಾರ್ವ
ದೀ ಸಮಯದೊಳೆಮ್ಮ ಪುರಕೆ

|| ೨೭ ||

ಆಡಬಾರದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯವುಂಟೆ ಜೋಲಿ
ಮಾಡದಿಂದೆ ನೀನು ಬಹುದು
ನಾಡಿದು ನಾಳೆಯೆಂದರೆ ನನ್ನ ಕಾಣ್ಬುದು
ಕೂಡದು ನಿನಗಿತಿ ಸ್ವಾಹಾ

|| ೨೮ ||

ಎಂದೋದಿ ಲಿಪಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ದೀಕ್ಷೆಯ ತಾಳ್ವೆ
ನೆಂದೆಂಬ ಪರಿಯಿದೆಂದರು
ಬಂದ ಪಕ್ಕಿಗೆ ತಂಪು ಮಾಡಿ ವಿಮಾನದ
ಸಂದಣಿಯೊಳಗೆದ್ದ ನೊಡನೆ

|| ೨೯ ||

ಸ್ಮರಪುರಕೆಯ್ವಿ ನಂದನರಿದಿಗೊಳೆ ಮಾತೆ
ಯರಮನೆವೊಕ್ಕಮ್ಮಗೆರಗಿ
ಪರಕೆಯನಾಂತು ಸ್ವಸ್ಥದಿ ಕುಳಿತವನೀಶ
ಹರುಷವೇರಿಸಿದನಂಬಿಕೆಗೆ

|| ೩೦ ||

ಅಮ್ಮಾಜಿ ನಿಮ್ಮರ್ಥವೇನು ನಿಮ್ಮಕ್ಕನಂ
ತೆಮ್ಮ ಬಿಸಾಡುವ ಬಗೆಯೆ
ಮಮ್ಮಾ ನಾನೇನು ಕಷ್ಟನೊ ನಿವಗೆಂದ ಚಿ
ಕ್ಕಮ್ಮನೊಡನೆ ಚಕ್ರಧರನು

|| ೩೧ ||

ಪುರದೊತ್ತಿಗದೆ ಗಂಧ ಕುಟಿ ಸಾರ್ಧದಾನತಿ
ಜರತಿಯಲ್ಲವೆ ಅಂತುಟಾಗಿ
ಭರತಣ್ಣ ನಿನ್ನ ಕೇಳದೆ ವೋಗಲಂಜಿದೆ
ನಿರೆನಿನ್ನು ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಳುಹು

|| ೩೨ ||

ದೇವರೊಪ್ಪಿದುದಾಗಲಿಂದನದಕೆ ಹರು
ಷಾವೇಶವೆದ್ದ ಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು
ಈ ವೇಳೆಯೊಳೆ ಗಂಧಕುಟಿಗೆ ಹೋಗುವವೆಂದ
ಳಾನಾಸದಿಂದೆದ್ದ ರೊಡನೆ

|| ೩೩ ||

ಭೂಮಿ ಭೋರನೆ ಗಂಧಕುಟಿಗೆಯ್ವಿ ಭುಜಬಲಿ
ಸ್ವಾಮಿಗಂಬಿಕೆಗೂಡಿ ನಮಿಸಿ
ಆ ಮಾತೆಗಂದು ಪ್ರೇರಿಸಿದಂತೆ ಜಿನಪೂಜೆ
ಗೀ ಮಾತೆಗಂದು ಪ್ರೇರಿಸಿದ

|| ೩೪ ||

ನಾಕಿಗಳ್ಳುಗನು ವಂದಿಸೆ ಪರಸುತ ಸುನಂ
ದಾ ಕಂತಿ ಸಾರ್ಧಳಜ್ಜಿಗಳ
ಭೂಕಾಂತ ಜಿನಗೆ ತಾಪಸರಿಗೆರಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ
ವ್ಯಾಕುಲಾಂಗದಿ ಮಗುಳಿದನು

|| ೩೫ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಮ ಸಂಧಿ

ಜನನಿಯರ್ತಪಸುದಾಳಿದಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು
 ದಿನದೊಳಾ ಭರತರಾಜೇಂದ್ರ
 ಅನುಭವದಧ್ಯಾತ್ಮರಸವನೋಲಗದೊಳಿಂ
 ವೆನೆ ಪೇಳ್ವನೇನ ಬಣ್ಣವೆನು

|| ೧ ||

ದ್ವಿಜರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ವೈಶ್ಯರು ಶೂದ್ರರೊಂದು ವಾ
 ರಿಜವ ಸುತ್ತಿದ ಮದಾಳಿಗಳ
 ವ್ರಜವೆನಲಿರೆ ಕಂಪುಗರಿವಬ್ಬದಂತೆ ಭೂ
 ಭುಜನಾತ್ಮಹಿತವ ಸೂಸಿದನು

|| ೨ ||

ಸೋಹ ಸೋಹೆಯೊಳಾಡಿ ಹೋಗುತಿರ್ದನು ಕೇಳು
 ತಾ ಹದನನು ಮಂತ್ರಿ ತಿಳಿದು
 ಶ್ರೀಹಂಸಕಲೆಯನೆಲ್ಲರಿಗರಿವಂತುಟು
 ದಾಹರಿಸೆಲೆ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದ

|| ೩ ||

ದೂರವಲ್ಲಾ ಹಂಸನೆಲ್ಲರ ಮೈಯ ಬೀ
 ಡಾರದೊಳಿರುತಿಹನವನ
 ಸಾರಿ ಮುಕ್ತಿಯನೆಯ್ದಲರಿಯದೆ ಜಗವೆಲ್ಲ
 ಬಾರದ ಭವ ಬರುತಿಹುದು

|| ೪ ||

ಶುದ್ಧನು ಬುದ್ಧನು ನಿತ್ಯನು ಸತ್ಯನು
 ಶುದ್ಧಭಾವಕೆ ತೋರ್ಪ ಸುಲಭ
 ಸಿದ್ಧನು ಜಿನನು ಶಂಕರನು ನಿರಂಜನ
 ಸಿದ್ಧನಲ್ಲದೆ ಪೆರನಲ್ಲ

|| ೫ ||

ಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪನು ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನು
ವೀತರಾಗನು ನಿರಾಮಯನು
ಜಾತಿಜರಾಮೃತ್ಯುರಹಿತನು ಕರ್ಮಸಂ
ಘಾತದೊಳಿದು ನಿರ್ಮಲನು

|| ೬ ||

ತಾನನುಭವಿಸಬಹುದು ನುಡಿದನ್ಯರ್ಥ
ಮಾನಸದಟ್ಟಿಸಲರಿದು
ಎನೆನ್ನ ಬಹುದು ಕೇಳ್ವರ್ಥ ಸಟಿಯಾಗಿ
ಧ್ಯಾನಿಸುವಗೆ ದಿಟವಹುದು.

|| ೭ ||

ಕಾಡುವಿಂದ್ರಿಯಗಳ ಕಟ್ಟಿ ತೆಳ್ಳಸುರಲ್ಪ
ವಾಡೆ ಚಿತ್ತವನೊತ್ತಿ ತರುಬಿ
ನೋಡುವ ಕಣ್ಣಿನ ಮುಗಿದು ಸುಜ್ಞಾನದಿ
ನೋಡಲೊಳಗೆ ತೋರ್ಪನಾತ್ಮ

|| ೮ ||

ತನುವೆಂಬ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ತೆಕ್ಕನೆ ತುಂಬಿದ
ತನಿವಾಲೊ ಅಲ್ಲ ಮೈಯೆಂಬ
ಮನೆತುಂಬಿ ಧಾಳಿಪ ತಂಪಿನ ದೀಪವೊ
ಎನಲಾತ್ಮ ತೋರ್ಪನೈ ಮಂತ್ರಿ

|| ೯ ||

ನುಡಿಗೊಳಗಾಗದ ವಸ್ತುವನಿಂತೆಂದು
ನುಡಿದು ತೋರುವೆನೆಂದರಹುದೆ
ಪೊಡವಿಗಪ್ರತಿಯಾದ ಚಿದ್ರೂಪನೊಂದಕೆ
ಪಡಿಯಿಟ್ಟು ತೋರುವುದೆಂತು

|| ೧೦ ||

ನೋಡಿಸಿಕೊಂಬನು ತಾನೆ ನೋಳ್ವನು ತಾನೆ
ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯು ತಾನೆ
ಅಡಲಚ್ಚರಿ ಮುಂದೆ ಧ್ಯಾನದ ಫಲದಿಂದ
ಕೂಡುವ ಮುಕ್ತಿಯು ತಾನೆ

|| ೧೧ ||

ಒಳವರಿದಾತ್ಮನ ನೋಳ್ವುದು ಕರ್ಮವ
ತುಳುವುದು ಬಲ್ಲವರೆಲ್ಲ
ತೋಳಲದೆ ಭವಮಾಲೆಯೊಳು ಮುಕ್ತಿಗೇರಿ ನಿ
ರ್ಮಲದಲ್ಲಿ ಬಾಳ್ವದೈಯೆಂದ

|| ೧೨ ||

ಮೈಯೊಳಗಿದ್ದ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನ ನೋಳ್ವಂಗೆ
ಕೈಯೊಳಗಿಹುದು ಕೈವಲ್ಯ
ಸಯ್ಯಮಿ ತಾನೆ ಸಾಹಸಿ ತಾನೆ ಧ್ಯಾನದಿ
ಕೊಯ್ಯನೆ ಕರ್ಮದ ಬೇರ

|| ೧೩ ||

ಸಂತುಷ್ಟರಾದರೆಲ್ಲರು ಮಂತ್ರಿ ಮಿತ್ರರೋ
ರಂತೆ ಹೋಹುರೆ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು
ಮುಂತೆ ನಿವಾಳಿಯಿಟ್ಟಡಿಗರಗಿದರು ಸಿ
ದ್ಧಾಂತ ಕೇಳ್ದಾರ್ತಿನಡರು

|| ೧೪ ||

ಶೂದ್ರ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯರುರೆ ನಿವಾಳಿಯನಿಟ್ಟು
ಚಿದ್ರೂಪರಸಿಕಗೆರಗಲು
ಉದ್ರೇಕವೆತ್ತು ಸಂತಸಗೂಡಿ ವಿಪ್ರ ಸ
ಮುದ್ರವೆದ್ದುದು ಸೇಸೆವಿಡಿದು

|| ೧೫ ||

ಎಲ್ಲರ ಹರ್ಷವ ನೋಳ್ವಾಗ ಭೂಸುರ
ರಲ್ಲಿದ್ದ ಹರುಷ ಹೆಚ್ಚಾಗೆ
ಅಲ್ಲಾಡಿ ಮಕುಟವನಧಿಕ ಜಾತಿಯಲಾಯೆಂ
ದುಲ್ಲಾಸವೆತ್ತನಾ ರಾಯ

|| ೧೬ ||

ಜಾತಿವಿಶಿಷ್ಟರಲ್ಲದೆ ಹಂಸನಾಥನ
ಖ್ಯಾತಿಗರ್ತಿಸರದೆಂತೆನಲು
ಶೀತಾಂಶು ಕಳೆಗೆ ಚಕೋರಗಳರ್ತಿಪಂ
ತಾತುರಿಸುವುವೆ ಕಾಗೆಗಳು

|| ೧೭ ||

ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರೆ ಹಂಸಾನುಭವಿ ತಾನೆ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದು ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧ
ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ಯನುಭವತೀತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಯೆಂದು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೆಸರಿತ್ತನವರ್ಗೆ

|| ೧೮ ||

ಜಿನನಿವಾಸ ನಿರ್ಮಿತ ಸಂಧಿ

ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೆಸರಿತ್ತ ದಿವಸದ
ರಜನಿಯ ಕಡೆಯೊಳಾ ಚಕ್ರಿ
ನಿಜಗೆಟ್ಟು ಮೋಡಶಸ್ವಸ್ವವ ಕಂಡನಂ
ಬುಜಸಖ ಮೂಡ ಮೂಡಿದನು

|| ೧ ||

ವಿನಯದಿಂದಾ ವಿಪ್ರಜನವ ಬರಿಸಿ ಕಂಡ
ಕನಸ ಪೇಳ್ವವರ ಫಲವನು
ಜಿನನಲ್ಲಿ ಕೇಳ್ವೆನೆಂದಾ ರಾಯ ಪಯಣವಾ
ದನು ಕೂಡೆ ಕೈಲಾಸಗಿರಿಗೆ

|| ೨ ||

ಅಂಬರಮಾರ್ಗದೊಳೆಯ್ದು ಜಿನಸಭೆ
ಯೆಂಬೊಂದು ತಾವರೆಗೊಳನ
ತುಂಬಿಗಳೊಗುವಂತೆ ಪೊಕ್ಕು ಭೂಸುರನಿಕ್ಕು
ರುಂಬವೆರಸಿ ಕಂಡ ಜಿನನ

|| ೩ ||

ಮುನಿಗಳಿಗೆರಗಿ ವಿಪ್ರರುಗೂಡಿ ಕುಳಿತೆಲೆ
ಜಿನ ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ದ್ವಿಜರ
ನೆನಹ ಕಂಡಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೆಸರಿತ್ತೆನೊ
ಪ್ಪೆನುತ ಕೈಮುಗಿದನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೪ ||

ಪರಮ ನೀನಂದು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ ನಿನ್ನಣುಗ ಭಾ
ಸುರನಾಮವಿತ್ತು ಮನ್ನಿಸಲು
ಕರಸೋತುದೆದೆ ನಾವು ಚಕ್ರಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಂ
ದರು ಚಕ್ರಿ ಹೋ ಹೋ ಬೇಡೆನಲು

|| ೫ ||

ಇಲ್ಲಿನಲೇಕೊಪ್ಪ ಭವ್ಯವಿಪ್ರರಿಗೆ ನಿ
 ನ್ನಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರೀತಿಯವರ
 ಸೊಲ್ಲಿಂದು ಬಿನದವಾಗಿಹುದು ಕಾಲಾಂತರ
 ದಲ್ಲಿ ಮೆರೆವುದೆಂದನರುಹ || ೬ ||

ನಿಲಲಿ ಸಾಕಾ ಮಾತು ಹದಿನಾರು ಕನಸಿನ
 ಫಲವ ನಿರೂಪಿಸೆಂದೊಡನೆ
 ತಲೆಮಣಿದಾ ರಾಯ ನುಡಿವುತಿರ್ದನು ಸ್ವಾಮಿ
 ತಿಳುಹಿದನೇನ ಬಣ್ಣ ವೆನು* || ೭ ||

ಪ್ರಳಯನಹುದು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಳಯದ ಮುಂದೆಲ್ಲ
 ಮೊಳೆವುವು ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳು
 ಬೆಳೆದು ಮತ್ತಂತ್ಯದೊಳ್ಳೆಡುತ ಕೂಗಾಡುತ
 ಸುಳಿವುದೀಪರಿಯೆಂದನಭವ || ೮ ||

ದುಸ್ವಪ್ನ ಮುಂದಿನ ಜನಕೈಸೆ ನನಗಿಂದು
 ಸುಸ್ವಪ್ನ ನಿನ್ನ ಕಂಡಾಗ
 ಅಸ್ವಪ್ನ ಪತಿವಂದ್ಯ ಜಯ ಜಯ ಪುರೆಯೆಂದು
 ಸುಸ್ವರಗೈದನಾ ರಾಯ || ೯ ||

ಇನ್ನೊಂದು ಬಯಕೆಯುಂಟೆಂದರುಹನ ಮುಂದೆ
 ಮುನ್ನಹ ಜಿನನಿವಾಸಗಳ
 ನಿನ್ನ ದ್ರಿಯೊಳು ರಚಿಸುವೆನೊಪ್ಪು ಸ್ವಾಮಿ ತು
 ಭೃನ್ನ ಮೋಯೆನುತೆದ್ದು ನಿಂದ || ೧೦ ||

ಮೇಲಿದ್ದ ಜಿನಸಭೆಯಿಂದಿಳಿದಡಿಯಣ
 ಶೈಲದೊಳ್ಳೆಂದು ರಾಜೇಂದ್ರ
 ಲಾಲಿತಜಿನಗೃಹಗಳನಿಲ್ಲಿ ರಚಿಸೆಂದು
 ಸಾಲುಮೋರಿದ ಭದ್ರಮುಖಿಗೆ || ೧೧ ||

* ಕೊನೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿ.

ತತ್ತರ ಬೇಡೊಯ್ಯನೊಳ್ಪಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸೆ
 ಪತ್ತೆರಡಭವವಾಸಗಳ
 ಮತ್ತಾನು ಬಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗುಜ್ಜುಗಿಪೆನೆಂ
 ದಿತ್ತನಾತನಿಗೆ ನೇಮವನು

|| ೧೨ ||

ಶಿಖರಿಯೊಳಭವವಾಸಗಳ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಭದ್ರ
 ಮುಖ ಬಂದು ನೃಪಗೆ ಕೈಮುಗಿದು
 ಸುಖದೊಳಾ ಕಾರ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯ್ತೆನೆ ಕೊಟ್ಟ
 ನಖಿಳರು ಮೆಚ್ಚಿ ಮನ್ನಣೆಯ

|| ೧೩ ||

ಪ್ರಗುಣ ಲಗ್ನವ ಕೂಡೆ ಕೇಳ್ದಾನು ಮುಖವಸ್ತ್ರ
 ತೆಗೆವ ದಿನಕೆ ಬರ್ಪೆ ನೀವು
 ನೆಗಳ ಪೂಜೆಯನೆಂದು ಮಂತ್ರಿ ಮಿತ್ರರು ಹೆ
 ಮ್ಮಗನನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನೊಡನೆ

|| ೧೪ ||

ಬಾರರೇತಕೆ ತನೂಜಿಯರು ತಂಗಿಯರೆಂದು
 ಹಾರೈಸುತಿದ್ವನಸ್ವರೊಳು
 ಚಾರುನೈಭವ ತೋರೆ ವರರೊಡಗೂಡಿ ಕು
 ಮಾರಿಯರೆಯ್ದಂದರೆಲ್ಲ

|| ೧೫ ||

ಜನನಿಯರೊಡಗೂಡಿ ಬಂದು ಪುತ್ರಿಯರು ಘ
 ಮ್ಮನೆ ಕಾಣೈಯಿಕ್ಕಿ ಕಾಲ್ಗೆರಗೆ
 ಜನಕನಾಕ್ಷಣ ಬಹುರೂಪಾಗಿ ತನ್ನ ನಂ
 ದನೆಯರ ಎದೆಗಪ್ಪಿಕೊಂಡ

|| ೧೬ ||

ಹೊಕ್ಕ ಮನೆಯೊಳವರೋಜೆಯೊಳ್ಪಾಳ್ವದ
 ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿಹುದ
 ಪಕ್ಕವ ಸಾರ್ದು ದಾದಿಯರುಸುರಲು ಕೇಳಿ
 ಚೊಕ್ಕಭೂವರನರ್ತಿವಟ್ಟಿ

|| ೧೭ ||

ಬಳಲಿದಿರಕ್ಕ ವಿಶ್ರಮಿಸಿರೆಂದೆಲ್ಲರ
ಕಳುಹಿಸಿದನವರ ತಾಯ್ನಾಡಿ
ನಿಳಯದಿಂದೊಡನೆದ್ದು ನಡುವಣ ಚಾವಡಿ
ಯೊಳಗಿದ್ದ ಕಜ್ಜವೆಗಳರೆ

|| ೧೮ ||

ಅಣ್ಣನ ದೀರ್ಘರಾಜ್ಯವ ನೋಡುತ್ತೆದೆಯಲ್ಲಿ
ತಣ್ಣನೆ ಸಂತಸಬಡುತ
ಹೆಣ್ಣೊಡಹುಟ್ಟಿಬ್ಬರೆಯ್ದು ಕಂಡರಾ
ಬಣ್ಣದ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ

|| ೧೯ ||

ಸೇಸೆಯನಿಕ್ಕಿದ ತಂಗಿಯರಿಗೆ ಮಂಗ
ಲಾಸನಗೊಡಿಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರ
ಬಾ ಸಿಂಧುದೇವಿ ಗಂಗಮ್ಮ ಕುಳ್ಳಿರೆನ
ಲಾ ಸುದತಿಯರು ಕುಳಿತರು

|| ೨೦ ||

ಅನಿತರೊಳವರು ಬಂದುದ ಕೇಳುತ್ತೊಳಗಣಂ
ಗನೆಯರು ಕರೆಯಲಟ್ಟಿದರು
ಜನನಾಥ ಕಳುಹಲಾ ದಿವಿಜೆಯರೆದ್ದು ಭೋಂ
ಕನೆ ಹೊಕ್ಕರಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ

|| ೨೧ ||

ಪಟ್ಟದಾಕೆಯ ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡಬಲೆಯ
ರೊಟ್ಟುಗೊಂಡಿದಿವರುತಿರ್ದು
ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳು ಕಾಣುತ್ತಿಗೈಯರೊಳಿಷ್ಟು
ಸಬ್ಬಾಟವಾಡಿದರಾಗ

|| ೨೨ ||

ಅವ ದೇಶದ ಪೆಂಗಳೆಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ
ತಾವೇಕೆ ಬಹರೆಂದರವರು
ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ
ಭಾವೆಯರಾರಿಂದರವರು

|| ೨೩ ||

ಪಟ್ಟದರಸಿಯು ತಾವನ್ನೋನ್ಮತ್ತೋಳ್ತುಂಬಿ
ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡೊಡನೆ ಕುಳಿತರು
ನಿಟ್ಟು ನಕ್ಕು ನುಡಿದು ಮಿಕ್ಕ ಸತಿಯರು
ಮುಟ್ಟಸಾದಿದ್ದ ರೊಪ್ಪದೊಳು || ೨೪ ||

ಎನು ಮೋಹವೊ ಮುರು ಸ್ಮರಪುರದೊಳಗಿದ್ದ
ಸೂನುಗಳನು ಸೊಸೆಯರನು
ಮಾನವವತಿ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ತಳರ್ಧನೊಂ
ದಾನಂದರಸವನೇನೆಂಬೆ || ೨೫ ||

ನಿಖಿಳಕುಟುಂಬವೆರಸಿ ವಾದ್ಯರವ ದಶ
ಮುಖದಿಕ್ಕು ತುಂಬಿ ಸೂಳೈಸೆ
ಮುಖವಸ್ತ್ರದೆಗೆವ ದಿನಕೆ ಬಂದು ಶೈಲದ
ಶಿಖರವ ಸಾರ್ದನಾ ರಾಯ || ೨೬ ||

ತರದೊಳೆಪ್ಪತ್ತಿರಡಮಲವಾಸದೊಳು ಭಾ
ಸುರವೆತ್ತ ಜಿನಬಿಂಬಗಳಿಗೆ
ದರುಶನನಿಕ್ಕಿ ವಂದಿಸಿದನು ಪುತ್ರ ಮಿ
ತ್ರರು ಮೊದಲಾದರುವೆರಸಿ || ೨೭ ||

ಕದಲಿದರೆಲ್ಲರು ವೃದ್ಧತಾಪಸರ ಮೇ
ಳದೊಳರ್ಧನಾ ಪುರುನಾಥ
ಇದೆ ವೇಳೆಯೆಂದು ಪೆಂಗಳುಗೂಡಿ ಚಕ್ರಿ ಬೇ
ಗದಿ ಹೊಕ್ಕನಾ ಜಿನಸಭೆಯ || ೨೮ ||

ಕಾಣುತ ಜಯಜಯಯೆನುತ ಕಾಣೈಯನಿಕ್ಕಿ
ಕ್ಷೋಣೇಶ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ
ವಾಣೇಶ ವೃಷಭೇಶ ಪರಮಾತ್ಮಯೆನುತ ಬಿ
ನ್ನಾಣದಿಂದೊಡನೆದ್ದು ನಿಂದ || ೨೯ ||

ಸೊಸೆಯರು ಪುತ್ರಿಯರನುಜೆಯರರಸಿಯ
ರೊಸೆದು ಕಾಣಿಕೆಯಿಕ್ಕಿ ಜಿನಗೆ
ಸಸಿನೆರಗಿದರು ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಹಬ್ಬಿದ
ಪೊಸಲತೆಗಳೊಯೆಂಬ ತೆರದಿ

|| ೩೦ ||

ಕೂಡೆಲ್ಲರೆದ್ದು ಕೈಗಳ ಮುಗಿದುರೆ ಸುತ್ತಿ
ನೋಡುತ್ತ ದೇವನ ಸೊಬಗ
ನೋಡಿ ಬಾಪ್ಪಗಳೊಗೆ ರೋಮಾಂಚ ನೆಗೆಯಲೋ
ಲಾಡಿದರಾನಂದದಲ್ಲಿ

|| ೩೧ ||

ವಿಸ್ತಾರದಲಿ ಪೂಜೆಗೈವೋಡಿಗಾಗ ದೇ
ವಸ್ತೋಮ ಬಹುದೆಂಬ ಶಂಕೆ
ಪ್ರಸ್ತುತಾರ್ಚನೆಯ ಸಂಕಲ್ಪಗೆಯ್ದಿದನು ಸ
ಮಸ್ತ ನಾರಿಯರಿಂದ ನೃಪತಿ

|| ೩೨ ||

ಈ ಜನ್ಮವೊಂದಲ್ಲದಿವರಿಗೆ ಮುಂದಿನ್ನು
ಸ್ತ್ರೀಜನ್ಮವಿಲ್ಲ ಗಂಡಾಗಿ
ರಾಜಸುತಿದುರೈ ವೈವರ್ಯವೆಂದು ವರೆಂದು
ಶ್ರೀಜಿನೇಶ್ವರ ನಿರೂಪಿಸಿದ

|| ೩೩ ||

ಜಿನಗವರೆರಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡರು ಕೂಡೆ ಮೈ
ದುನರಳಿಯಂದಿರು ಸುತರು
ವನಿತೆಯರ್ಕಳ ಪೌಜ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಚಿ
ಕ್ಕನೆ ಪುರಕೆಯ್ವಿರೈಯೆಂದ

|| ೩೪ ||

ಬಂದಯೋಧೈಯ ಪೊಕ್ಕು ಮಂತ್ರಿ ಮಿತ್ರರ ನೋಟ
ದಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತ ರಾಜೇಂದ್ರ
ಮಂದಿರದೊಳವೊಕ್ಕು ತನ್ನಯ ಬಹುಪರಿ
ಸ್ಪಂದದೊಳದರ್ಶನೇನೆಂಬೆ

|| ೩೫ ||

ಬಸದಿಯುತ್ಸಾಹವ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಂಡುದ
 ಬಿಸವಂದಬಟ್ಟು ರಾಣಿಯರು
 ಕೊಸರಿ ಕೊಸರಿ ನುಡಿಬಾಡಲಂತವರ ಸಂ
 ತಸಗಂಡು ನಲವೇರುತಿರ್ದ

|| ೩೬ ||

ಕುಮಾರ ವಿಯೋಗ ಸಂಧಿ*

ಜನಿವಾಸ ರಚನೆ ಜನೇಂದ್ರ ಪೂಜಾರ್ಚನೆ
ಘನವೆನಲೆಸಗಿ ಚಕ್ರೇಶ
ತನಯರ ನೋಟ ಪೆಂಡಿರ ಕೂಟದಿಂದ ಮೇ
ದಿನಿಯನಾಳುತ ಸುಖವಿದ್

|| ೧ ||

ಒಂದು ದಿನದೊಳಾದಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ನೂರು
ಮಂದಿ ಕುಮಾರರೊಂದಾಗಿ
ಬಂದೊಂದು ತೊರೆಯ ತಡಿಯ ಮಳಲೊಳಗಾ
ನಂದಿಸುತಿದರ್ಶನೇಂಬೆ

|| ೨ ||

ಚೆಲ್ಲಣ ಹೊನ್ನೊಡ್ಡಿಯಾಣ ಮೇಲ್ಬಿಗುಹಿನ
ಕುಲ್ಲಾಯ ಕುಂಕುಮ ತಿಲಕ
ಗೆಲ್ಲದಿ ಪಿಡಿದ ತಾವಡಗೋಲ ಛಂದತಿ
ಮಲ್ಲರೆದ್ದರು ಸಾಧನೆಗೆ

|| ೩ ||

ಹದಿನಾಲ್ಕು ಹದಿನೈದು ಹದಿನಾರು ಹದಿನೇಳು
ಹದಿನೆಂಟು ಪ್ರಾಯವಾದವರು
ಮದುವೆಯಾದವರಲ್ಲ ಗರುಡಿಯೊದಿನ ಮತ
ದೊದವಿನೊಳಾಡುತಿದರ್ಶವರು

|| ೪ ||

---

* ಸಾಧನೆಯ ಸಂಧಿ, ವಿದ್ಯಾಗೋಷ್ಠಿ ಸಂಧಿ, ವಿರಕ್ತಿ ಸಂಧಿ, ಸಮವಸರಣಸಂಧಿ, ದಿವ್ಯಧ್ವನಿ ಸಂಧಿ, ತತ್ಪಾರ್ಥ ಸಂಧಿ, ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗ ಸಂಧಿ, ದೀಕ್ಷಾ ಸಂಧಿ, ಕುಮಾರ ವಿಯೋಗ ಸಂಧಿ, ಇವು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಂಧಿಗಳು. ಇವು ಗೆಲ್ಲನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಒಂದು ಸಂಧಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಹೊತ್ತುಮೀರಿಯು ಸಾಧನೆಗೆಯ್ವ ದೊರೆಗಳ
ಒತ್ತಿನೊಳಿಗದವರಿದು
ಚಿತ್ತೈಸಿ ನಿಮಗಂಜಿ ರವಿಯೋಡಿ ಗಗನವ
ಹತ್ತಿದನೆಂದು ತೋರಿದರು

|| ೫ ||

ಸಾಕು ಹೋ ಹೊತ್ತಾದುದೆಂದೆಡ ಬಲ ಜಾರಿ
ಯಾಕುವರರು ಮೆಯ್ಯಮುರಿದು
ನಾಕಲಂಫಿಸಿ ಕೋಲುಕೋಲನೊಂದಿಸಿ ಜಿನ
ಗೇಕಚಿತ್ತದೊಳೆರಗಿದರು

|| ೬ ||

ಬನದ ತಣ್ಣೆಳಲ ತಂಗಾಳಿಯೊಳೊಪ್ಪಚ್ಚಿ
ತನುವನೊರಗಿ ನಿಡ್ಡೆಗೆಯ್ದು
ಜಿನಸಿದ್ಧ ಗುರುವೆ ನಿರಂಜನಸಿದ್ಧಯೆಂ
ದೆನುತೆದ್ದರವರು ಜೋಕೆಯೊಳು

|| ೭ ||

ವೀಳೆಯಗೊಳುತ ಕನ್ನಡಿಯ ನೋಡುತ ತೆಳು
ಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯನೊಪ್ಪಿಸುತ
ಮೇಲೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ತಮ್ಮೊಳು ಸಂಗೀತ
ಕೇಳಿಗವರು ತೊಡಗಿದರು

|| ೮ ||

ದನಿಯಿಂಪು ರಾಗದ ಸೊಂಪು ತಾನದ ನುಂಪು
ಅನುವೆತ್ತ ಪದಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿ
ನೆನೆಯ ಬಾರದು ಪಾಡಬಾರದಿನ್ನೊಬ್ಬರಿ
ಗೆನಿಸಿ ಪಾಡಿದರು ಗಾಡಿಯೊಳು

|| ೯ ||

ವ್ಯಾಕರಣದೊಳೊಮ್ಮೆ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದೊಳೊಮ್ಮೆ
ಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಸ ಭಾಷೆಯೊಳು
ಪ್ರಾಕೃತ ಗೀರ್ವಾಣ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಯೊ
ಳಾ ಕುಶಲರು ವಚಿಸಿದರು

|| ೧೦ ||

ನುಡಿದುದೆಲ್ಲಾ ಗಮ ಭರತಪುತ್ರರು ತುಟಿ
ಮಿಡುಕಿದುದೆಲ್ಲ ಚಿತ್ರಾರ್ಥ
ತೊಡಗಿದುದೆಲ್ಲ ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯದ ಪಾಲು
ಗಡಲೆಂದರೇನ ಬಣ್ಣವೆನು

|| ೧೧ ||

ಹಸ್ತಿನ ಪುರಪತಿ ಮೇಘೇಶ್ವರನು ಪ್ರ
ಶಸ್ತ ದೀಕ್ಷೆಯನಾಂತನೆಂದು
ಪ್ರಸ್ತುತವಾರ್ತೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯಗೋಷ್ಠಿಯ
ಪ್ರಸ್ತಾಪದೊಳು ಬಂದುದವರ್ಗೆ

|| ೧೨ ||

ಇಂತೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯ ಕೇಳ್ದವರೆಲ್ಲರೋ
ರಂತೆ ವಿಸ್ಮಯಚಿತ್ತರಾಗಿ
ಮುಂತೆ ಮೂಗಿನಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು ಜಿನ ಜಿನ
ನೋಂತರೆಂದೊಲೆದರು ಶಿರವ

|| ೧೩ ||

ಪ್ರಾಯ ತಗ್ಗದ ಮುನ್ನ ಕಾಯ ಜಗ್ಗದ ಮುನ್ನ
ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಕ್ಕಳೆಂದೆಂಬ
ಮಾಯೆ ಮುತ್ತದ ಮುನ್ನಯೆಚ್ಚರ ಬೇಕೆಂದು
ಪಾಯವ ನೋಡಿದರವರು

|| ೧೪ ||

ಕಣ್ಣರಿದಪ್ಪಾಜಿ ನಮಗೆಯಿನ್ನೊಂದೊಂದು
ಹೆಣ್ಣು ಸಂಬಂಧ ಮಾಡುವನು
ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಬಾಳುವ ಬಾಳು ನೋಣ ಹಾರಿ
ಯೆಣ್ಣೆಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ರೀತಿ

|| ೧೫ ||

ಹೆಣ್ಣು ಹಿಡಿದಮೇಲೆ ಹೊನ್ನ ಹಿಡಿಯಬೇಕು
ಮಣ್ಣು ಹಿಡಿಯಬೇಕು ಸಹಜ
ಹೆಣ್ಣು ಹೊನ್ನು ಮಣ್ಣು ವಿಡಿದಾತ್ಮರೆಲ್ಲರು
ಮಣ್ಣು ವಿಡಿದ ಲೋಹದಂತೆ

|| ೧೬ ||

ಸಿರಿಯಿದ್ದು ತೊರೆವುದು ಹೆಚ್ಚು ಜೌವನದಲ್ಲಿ
 ವರದೀಕ್ಷೆವಡೆವುದು ಹೆಚ್ಚು
 ಪರಮಾತ್ಮತತ್ವವನರಿವುದು ಹೆಚ್ಚಿವು
 ದೊರೆಕೊಂಡರೆನುಗರಿದುಂಟೆ

|| ೧೭ ||

ಕುಲ ಬಲ ಸಿರಿ ಸೊಬಗಿದ್ದರೆಲ್ಲವ ಬಿಟ್ಟು
 ಗೆಲವಾಂತು ತಪಸು ಮಾಡಿದರೆ
 ಚೆಲುವೆ ಸತಿವ್ರತೆಯಾದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ
 ಫಲವಹುದೆಂದೆಣಿಸಿದರು

|| ೧೮ ||

ಕೈಲಾಸಗಿರಿಗೆ ಹೋಗುವವಲ್ಲಿ ಮಂದರ
 ಶೈಲದಂತೆಸೆವಾದಿಜಿನನ
 ಕೈಲೇಸಿನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯ ಕೊಂಬವೆನುತಾಗ
 ಮೈಲಾಗಿನಿಂದೆದ್ದರವರು

|| ೧೯ ||

ಅಪ್ಪಾಜಿಗರುಹಿ ದೀಕ್ಷೆಯ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು
 ಬವೈನೆಂದರು ಕೆಲರಲ್ಲಿ
 ಅಪ್ಪಾಜಿಯರಿದರೆ ನಮ್ಮ ದೀಕ್ಷೆಯ ಕಾರ್ಯ
 ತಪ್ಪುವುದೆಂದರು ಕೆಲರು

|| ೨೦ ||

ಅಪ್ಪಾಜಿಯರನೊಮ್ಮೆ ಭಾವಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಡ
 ಲವ್ವದೆಮ್ಮಯ ತಾಯಿಗಳನು
 ಒಪ್ಪುಗೊಳಿಸಲರಿದವರಿದರೆ ಕಾರ್ಯ
 ತಪ್ಪುವುದೆಂದರು ಕೆಲರು

|| ೨೧ ||

ಒಡನೆಯನೊಪ್ಪಿಸಬೇಕೊ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯ
 ಲೆಡೆಗೊಟ್ಟು ಬರಬೇಕೊ ನಮ್ಮ
 ಮಡದಿಯರನು ತೋರಿ ಸಲಹೆಂದು ಬರಬೇಕೊ
 ತೊಡಕೇನು ನಮಗೈಯ್ಯನೊಡನೆ

|| ೨೨ ||

ಅವರ ಹಂಗೆಮಗಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಹಂಗವರ್ಗಿಲ್ಲ
 ಅವರಿಗವರು ನಾವು ನಮಗೆ
 ಭವಮಾಲೆಯೊಳು ನೋಡಲಾರಿಗಾರುಂಟೆಂದು
 ತವತಪಗೆಲ್ಲರಾದಿದರು

|| ೨೩ ||

ಮಗನಯ್ಯನಾಗುವನಯ್ಯನಾ ಮಗನಿಗೆ
 ಮಗನಹನೊಂದು ಜನ್ಮದೊಳು
 ಮಗಳು ತಾಯಾಗುವಳಾ ತಾಯಿ ಮಗಳಿಗೆ
 ಮಗಳಹಳೊಂದು ಜನ್ಮದೊಳು

|| ೨೪ ||

ತಾಯುದರದಿ ತಂದ ತನು ನಮಗೆರವಿನ್ನು
 ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಮಾತೇನು
 ನ್ಯಾಯವಿದೇಳಿ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ನಮೋ ಹಂಸನಾ
 ಥಾಯಯೆಂದೊಡನೆದ್ದ ರವರು

|| ೨೫ ||

ಬೆಳುಮುಗಿಲೊಡ್ಡಿ ಬೇರೂರಿ ಭೂಮಿಯೊಳುಬಿ
 ಬೆಳೆದು ಬೆಳ್ಳೆಟ್ಟವಾದಂತೆ
 ತಳತಳಿಸುವ ಬೆಳುವೆಳಗಿಂದ ರಜತಾದ್ರಿ
 ಹೊಳೆದುದಾ ಕುವರರ ಮುಂದೆ

|| ೨೬ ||

ಅಂಚೆಗಳಿಂಗಡಲೊಳು ಹರಿವಂತೆಳೆ
 ಮಿಂಚೀರುವಂತೆ ಬೆಳ್ಳುಗಿಲ
 ಹಿಂಚು ಮುಂಚಾಗದೆ ತಮ್ಮೊಳೊರ್ವರು ಹರಿ
 ಹಂಚಾಗದೇರಿದರವರು

|| ೨೭ ||

ಬರುತಿರ್ದರೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ಬಪ್ಪ ಪಥದೊಳಾ
 ಗಿರಿಯಗ್ರಜನಸಭೆಯಿಂದ
 ಸುರಭೇರಿ ದಂಧಣ ದಿಮ್ಮ ಭೋರ್ಭೋರೆಂಬ
 ಸ್ವರ ಕೇಳಲಾಯ್ತು ದೂರದೊಳು

|| ೨೮ ||

ಭೇರಿಯ ದನಿಗೇಳಿ ನಲಿದರು ನವಿಲು
ಮುಂಗಾರ ಮೊಳಗುಗೇಳಿದಂತೆ
ಆ ರಾಜಪುತ್ರರು ಕಟ್ಟಿದರೊಳಗೆ ಕ
ಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರು ಜಿನಸಭೆಯು

|| ೨೯ ||

ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೊಂದು ಕಾಮನ
ಬಿಲ್ಲಿನ ಬೆಟ್ಟ ನಿಂದಿದೆಕೊ
ಬೆಳ್ಳಿಬೆಟ್ಟವ ಮುಟ್ಟದಿದೆ ಚಿತ್ರವೆಂ
ದೆಲ್ಲರು ನೋಡುತ್ತೆಯ್ದಿದರು

|| ೩೦ ||

ಬೆಳಗಿನ ಕಡಲೊಳು ನಡೆವಂತೆ ತಂಪಿನ
ಹೊಳೆಯೊಳು ಮುಳುಗಿ ಬಹಂತೆ
ತಳತಳಿಸುತ ಗಮಗಮಿಸುವ ಭೂಮಿಯೊ
ಳೊಳಹೊಕ್ಕು ಗಮಿಸಿದರೊಸೆದು

|| ೩೧ ||

ನಿಮಿಷದೊಳಗೆ ಮಿಂದು ಕೂಡೆ ಸಿಂಗರಿಸಿಯು
ತ್ತಮವಸ್ತುಚಯವ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ
ಅಮರೇಂದ್ರನನುಮತದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪೂಜೆ
ಗಮಲಚಿತ್ತರು ತೊಡಗಿದರು

|| ೩೨ ||

ಮೋಕ್ಷಕೆ ಕಾರಣ ಧ್ಯಾನವದಕೆ ಬಾಹ್ಯ
ರಕ್ಷೆಯಲ್ಲವೆ ಜಿನದೀಕ್ಷೆ
ದೀಕ್ಷಾಂ ದೇಹಿಯೆಂದೆಲ್ಲರು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ
ಲಕ್ಷಿತವೆನಲೆರಗಿದರು

|| ೩೩ ||

ಮುಗಿದು ನೀಡಿದ ತೋಳು ನಿಮಿರಿ ಪಾಸಿದ ಕಾಲು
ಮಿಗೆ ಭೂಮಿ ಮುಟ್ಟಿದ ನೊಸಲು
ಜಗದೀಶನಿದಿರೊಳಿದ್ದರು ಮಿಸುಕದೆ ಹೊನ್ನ
ಹೊಗರ ಪುತ್ತಳಿಗಳೆಂಬಂತೆ

|| ೩೪ ||

ಅಸ್ತು ಭವ್ಯಾಸ್ತಮುತ್ಪ್ರಸ್ಮತಯಿಂದಾದಿ
ವಸ್ತು ನಿರೂಪಿಸಲೊಡನೆ
ಮಸ್ತಕವೆತ್ತಿ ನಿಂದರು ಕೆಲಬಲದ ಸು
ರಸ್ತೋಮ ಜಯಜಯಯೆನಲು

|| ೩೫ ||

ಹೊದೆದ ದುಕ್ಕಾಲನ ಬಿಸುಟರು ತೆಗೆದರು
ಪದಕವ ಕಳೆದರು ಲುಳಿಯ
ಒದೆದಾಡುತಿಹ ಕರ್ಣದಾಭರಣಗಳ ಶಾಂ
ತದೊಳು ಸಡಿಲಿಸಿ ಹಾಕಿದರು

|| ೩೬ ||

ಕೇಶಪಾಶನ ಪರಿದಿಟ್ಟರು ದುರ್ನೋಹ
ಪಾಶನ ಪರಿದಿಡುವಂತೆ
ಆಶಾಪಾಶನ ಪರಿವಂತೆ ಮಾಯಾ
ಪಾಶನ ಪರಿದಿಡುವಂತೆ

|| ೩೭ ||

ಸ್ತಸ್ತಿಕದಿಂದೆಲ್ಲರಿದ್ದು ನಡೆದರಾದಿ
ವಸ್ತುವಿನಂಪ್ರಿಯಗಲಕೆ
ಮಸ್ತಕವಿಟ್ಟಿರಗಿದರಾತ್ಮಸಿದ್ಧಿರೇ
ವಾಸ್ತುಯೆಂದನು ವೀತರಾಗ

|| ೩೮ ||

ಕರೆದರಾಗಳೆ ಸುರರಾಕಾಶದೊಳು ನಿಂದು
ನರುಗಂಪ ಕರೆವ ಪೂಮಳಿಯ
ತುರುಗಿ ಸೂಳಿಸಿದುವೆಲ್ಲ ವಾದ್ಯಗಳು ಲೇ
ಸರಿದು ಮಂಗಲನ ಪಾಡಿದರು

|| ೩೯ ||

ಮುಪ್ಪಾದ ಮೀಸೆಗೆ ಕಪ್ಪನಿಟ್ಟಾದರು
ಚಪ್ಪರಿದಾಡುವರುಂಟು
ತುಪ್ಪುಳುಮೀಸೆಯೊಳಗೆ ತೊರೆದತಿಥಿಗ
ಳಪ್ಪವರಾರಿವರಂತೆ

|| ೪೦ ||

ಒಡೆಯರೆಲ್ಲರು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡಮೇಲೊಡನಿದರ್
ಕಡುಹಿತದೂಳಿಗದವರು
ಹಡಗ ನೀಗಿದ ಪರದರು ಮಗುಳ್ವಂತೂರ
ಕಡೆಗೆ ಮಗುಳ್ವರೇನೆಂಬೆ

|| ೪೧ ||

ಕಡೆಯ ಚಾವಡಿಯೊಳಿದರ್ನು ಚಕ್ರಧರನಾಗ
ನಡೆತಂದು ಪೊದಿ ಸೇವಕರು
ಪಿಡಿದ ಕಠಾರಿ ಖಂಡೆಯಗಳ ಮುಂದಿಟ್ಟು
ಕಡೆದರು ಮೈನೀಡಿ ಮುಂದೆ

|| ೪೨ ||

ನೆರೆದರೆಲ್ಲರು ಸುಮ್ಮನಿದರ್ನಾಗರವಿಂದ
ಕರಗಳ ಮುಗಿದೆಲೆ ಸ್ವಾಮಿ
ಸಿರಿವೆತ್ತ ಕುವರರು ನೂರ್ವರು ದೀಕ್ಷೆಗೆ
ತೆರಳಿದರವಧಾನವೆಂದ

|| ೪೩ ||

ವೀಳೆಯದೆಲೆ ಹಸ್ತದಿಂ ಬಿದ್ದುದೆದೆಯಲ್ಲಿ
ಬಾಳ ಬೀಸಿದ ತೆರನಾಯ್ತು
ಗೋಳಿಟ್ಟುದಾಸ್ಥಾನ ಕೈಸನ್ನೆ ಯಿಂದ ಭೂ
ಪಾಲಕ ನಿಲಿಸಿ ಕೇಳಿದನು

|| ೪೪ ||

ಕವಿದ ಮೋಹಾಂಧಕಾರವನು ಸುಜ್ಞಾನದ
ರವಿಯ ಶಕ್ತಿಯೊಳೊತ್ತಿ ನಿಲಿಸಿ
ಅವನೀಶನೊಂದೆರಳ್ಳಳಿಗೆಯಮೇಲೆ ಸಂ
ತವಿಸಿಕೊಂಡೊಡನಿತು ನುಡಿದ

|| ೪೫ ||

ತುಪ್ಪಳುಮೀಮೈಸೆ ರೇಖೆಗೆ ಬಂದುದಿಲ್ಲ
ದಪ್ಪ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯ್ತು
ನೆಪ್ಪದೋರಿತು ಪ್ರಾಯ ನೆರೆವರಿನ್ನಿವರೆನು
ತಿಪ್ಪನಿತರೊಳಿಂತುಟಾಯ್ತು

|| ೪೬ ||

ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ ಕೇಳಿಯೊಳಲ್ಲದೆ
ಹೆಣ್ಣೊ ಳೊಂದಿರುಳಿದ್ದು ದಿಲ್ಲ
ಕಣ್ಣಹಬ್ಬವ ಕಾಣ್ಣೆನಿವರ ಮದುವೆಗೆಂದು
ಕಣ್ಣೊ ಳಿಟ್ಟಿದೆವಿಂತಾಯ್ತೆ

|| ೪೭ ||

ಕಳುಹಿದನೆಲ್ಲರನೊಡನೆದ್ದು ಮಂದಿರ
ದೊಳಹೊಕ್ಕನಾ ಸಾರ್ವಭೌಮ
ಬಲುಗಾಳಿ ಬಾಧಿಸಿದೆಳಲತೆಯಂತೆ ಹೆಂ
ಗಳು ಬಂದರಧಿಕ ಶೋಕದೊಳು

|| ೪೮ ||

ಬಂಬಳ ಬಾಡಿದ ದೇಹ ಕಟ್ಟಿದ ತು
ರುಂಬು ಕಂದಿದ ಮೊಗದಿಂದ
ಕಂಬನಿಬಿಡುತ್ತೆಯ್ವಿ ಕಾಲಮೇಲ್ಕೆಡೆದು ವ
ಲುಂಬಿದರೇನ ಬಣ್ಣವೆನು

|| ೪೯ ||

ನಂದನರಗಲಿದರರಸ ಕಣ್ಣನಸಿಗಾ
ನಂದನವೋದರು ಹಾ ಹಾ
ಮುಂದೆಮ್ಮ ಕಣ್ಣರ್ತಿಗಳಿಸಿದೆವವರಿಂದೆ
ಕೊಂದರೆಂದಳಲಿ ನುಡಿದರು

|| ೫೦ ||

ಕಾಣೆವು ಕಂದರ್ಪರೂಪಿನ ಮಕ್ಕಳ
ಮಾಣೆಕ್ಕಗಳನೇನೆ ಹಾ ಹಾ
ಕ್ಷೋಣೇಶ ಗತಿಯಾವುದೆಂದೆ ಬಿರಿದರು
ಬಾಣ ತಾಗಿದ ಹುಲ್ಲೆಯಂತೆ

|| ೫೧ ||

ತೋಯಜಾಕ್ಷಿಯರಿರ ಸೈರಿಸಿಯವರೆನ್ನು
ನೋಯಿಸಿ ಹೋಗಬಂದವರು
ಬಾಯಳಿದಿನ್ನು ಶೋಕಿಸಿದರೇನಹುದೆಂದು
ರಾಯ ನುಡಿದನವರೊಡನೆ

|| ೫೨ ||

ನಾನಿವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪೆಣ್ಣು ಕೆಲ್ಲಂಟೆಂದು
 ಜಾನಿಸುತಿದೆನಷ್ಟಗೊಳು
 ನಾನೊಲ್ಲ ಪೆಣ್ಣು ನಮ್ಮಯ್ಯನಾರಿಗೆ ಪೆಣ್ಣು
 ತಾ ನೋಳ್ಪನೆಂಬ ಮಾತಾಯ್ತು

|| ೫೩ ||

ತಪಸಿಗೆಯ್ದಿದರೈಸೆ ಲೇಸೆನ್ನಿ ಜೀರೊಂದು
 ಕುಸಥಕೆ ಹೋದವರಲ್ಲ
 ಅಪಕೀರ್ತಿಮಾಡಿದರಳಲಬೇಕಲ್ಲದೆ
 ವಿಪುಲಾರ್ಥಕಿದಕೇಕೆ ನೋವು

|| ೫೪ ||

ಒವೊರ್ವರಿಗೆ ನಿಮಗೋರೊರ್ವ ಕುವರರು
 ಪರ್ವಗೆಯಿಂದಾದ ನೋವು
 ನೂರ್ವರೆನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲೆ ಸೈರಿಸಿದೆನಾ
 ಬಿರ್ವಾಗಿ ನೊಂದರೇನಹುದು

|| ೫೫ ||

ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರ ಸಂತೈಸಿ ನಿಜ ನಿಜಾ
 ಗಾರಕೆ ಕಳುಹಿ ರಾಜೇಂದ್ರ
 ಗೌರವ ಲೀಲೆಯೊಳಿದನೆಂಬೆಡೆಗೆ ಕು
 ಮಾರವಿಯೋಗದ ಸಂಧಿ

|| ೫೬ ||

ತೀರ್ಥೇಶ ಪೂಜಾ ಸಂಧಿ

ಹರುಷದೊಳಿಂತು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಪೋಗಲೊಂ
ದಿರುಳಿನ ಕಡೆಯ ಜಾವದೊಳು
ಉರುಮಂದರಾದ್ರಿ ಲೋಕಾಗ್ರಕೆ ನೆಗೆವುದ
ಭರತೇಶ ಕಂಡ ಸ್ವಪ್ನದೊಳು

|| ೧ ||

ಶ್ರೀ ಹಂಸನಾಥಯೆಂದೊಡನೆದ್ದು ಕುಳಿತನಾ
ಬಾಹುದೆಕ್ಕೆಯ ಪಟ್ಟದರಸಿ
ಅ ಹೊತ್ತಿನೊಳೆ ರಾಯನಳುವ ಕನಸ ಕಂಡು
ದೇಹ ಕಂಪಿಸುತಿರ್ದಳೊಡನೆ

|| ೨ ||

ಅವಧಿವಿಜ್ಞಾನದಿಂದಾರೈದೆನಬಲೆ ಕೇ
ಳವು ವೃಷಭೇಶ್ವರನಿನ್ನು
ಶಿವಲೋಕಕೆಯ್ದವ ಸೂಚನೆಯೆನಲಿನ್ನು
ನವಗಾರು ಶರಣೆಂದಳಾಕೆ

|| ೩ ||

ನವಗಿನ್ನು ಹಂಸನಾಥನೆ ಶರಣವನಂತೆ
ಶಿವಲೋಕಕೆಯ್ದವ ನಾವು
ಭವದಲ್ಲಿ ಬಾಳ್ವದೆಲ್ಲವು ಸ್ವಪ್ನವೀ ಸ್ವಪ್ನ
ದವಗಡಕೆಣಿಸಬೇಡೆಂದ

|| ೪ ||

ರಾಯ ಪೂಜಿಪೆನೆಂದು ನೆನೆದು ಸುವಸ್ತುನಿ
ಕಾಯಸಹಿತ ಬಹುದೆಂದು
ರಾಯಸಗಳ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬರೆಸಿ ನಿ
ರಾಯಸವೆನೆ ಕಳುಹಿದನು

|| ೫ ||

ಮಳೆಯ ಗಾಳಿಯವೋಲು ಬಿರನೆ ಬಂದು ತ
 ಪ್ಪಲೊಳಿಷ್ಟು ನಿಂದು ಚಕ್ರೇಶ
 ಚಲುವಿಕೆಯಾಗಿ ಪೊಜೆಯವಾಳ್ವನೆಂದು ತ
 ನ್ನೊಳಗಿಂತು ನಿನೆದನೀನೆಂಬೆ

|| ೬ ||

ಗಗನದೊಳಿರ್ದುದು ಸಮವಸರಣ ದೇವ
 ನಗಲಿದ ದೇಗುಲದಂತೆ
 ಜಗದೀಶನದ್ರಿಯೊಳಿರ್ದನು ಮನೆಯ ದಂ
 ದುಗ ಬಿಟ್ಟ ನಿಷ್ಪ್ರಹನಂತೆ

|| ೭ ||

ಸಿದ್ಧ ಶಿಲೆಯವೋಲು ಶಿಲೆಯಿದ್ದುದದರಲ್ಲಿ
 ಬದ್ಧ ಪಲ್ಯಂಕಯೋಗದೊಳು
 ಸಿದ್ಧನಂತಿರ್ದ ದೇವನ ಕಂಡು ನೃಪ ಜಿನ
 ಸಿದ್ಧಯಿಂದೊಲಿದನು ಶಿರವ

|| ೮ ||

ಮರುಕ ಪುಟ್ಟಿದು ಜಿನನಿವಿರಿನೊಳದಿಂದ
 ಮರುಗಿತಿಲ್ಲಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
 ಎರಗಿ ಮಹಾಪೂಜೆಗೆಸಗಿದನದನು ಬಾ
 ಯ್ದಿರೆದು ಬಣ್ಣ ಪ ದಕ್ಷನಾರು

|| ೯ ||

ಕಡಲ ಮಾಗಧ ಮೊದಲಿನೆ ಹಿಮವಂತಾಂಕ
 ಕಡೆಯಿನೆ ವ್ಯಂತರಾಧಿಪರು
 ಕಡುಪಿನ ಖಗರು ಪೂಜಾವಸ್ತುಗಳ ತಂದು
 ಹಿಡಿಯಲಾ ನೃಪನತ್ತಿವಟ್ಟ

|| ೧೦ ||

ಭಲಪೂಜೆಗಳ ಮಾಡಿ ರನ್ನ ಚಿನ್ನದೊಳಾದ
 ಫಲಗಳ ಮಂದರದಂತೆ
 ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನಘ್ಯಾಕೋಟಿಯನೆತ್ತಿದ
 ನೊಲಿದೆಲ್ಲ ಜಯ ಜಯಯೆನಲು

|| ೧೧ ||

ಪರಮಾಘ್ಯವನೆತ್ತಿ ಯಿರಿಸಲವರು ತುದಿ
ಗಿರಿಸಿದ ಮೂಡೆಗವುರವು
ಉರಿವುತಿರ್ದು ಮರು ಕವುರಗಳ ಸಾಲು
ಗಿರಿಯ ಕಾಳ್ಕಿಚ್ಚುಗೊಂಡಂತೆ

|| ೧೦ ||

ರತ್ನದ ನಿಡುಗಿಂಡಿಗಳನೆತ್ತಿ ಭವದುಃಖ
ಯತ್ನಾ ಗ್ನಿ ಕೆಡಲೆಂದು ಜಗಕೆ
ನೂತ್ನ ಮಂತ್ರವನೋದಿ ಶಾಂತಿಧಾರೆಯ ರಾಜ
ರತ್ನ ಮಾಡಿದನಾದಿಜಿನಗೆ

|| ೧೧ ||

ದ್ವಾದಶಗಣಗೂಡಿ ತನ್ನವರೊಡಗೂಡಿ
ಯೋದುತ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಂತ್ರಗಳ
ಆದಿನಾಥನ ಬಲಗೊಂಡನಾ ನೃಪತಿ ಪ್ರ
ಮೋದಕೆ ಸುರರರ್ತಿವಡಲು

|| ೧೨ ||

ಹಗಲಿಂತು ಹೋದುದು ಜಿನನಂಗಪ್ರಭೆಯಿಂದ
ಹಗಲಿನಂತಿರ್ದುದು ರಾತ್ರಿ
ನೆಗಳಿದ ಘಳಿಗೆಯ ಸನ್ನೆ ಯಿಂದಿರುಳೆಂದು
ಬಗೆದುದು ಕೂಡಿದ ಪರಿಸೆ

|| ೧೩ ||

ಮೇರುವಿಗಿಂಟದ್ರಿ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಯಾ
ಕಾರದೊಳಿರಲವ ಜರೆದು
ತಾರಾದ್ರಿಗಿಂಟದ್ರಿ ನೇರದೊಳಿದ್ದಂತೆ
ತೇರಿದ್ದು ವೆಂಟು ದಿಕ್ಕಿನೊಳು

|| ೧೪ ||

ಸುರಿವ ಪೂಮಕೆ ಸೂಸಲುರಿಬಾಣ ಗಗನದೊ
ಳುರವಣಿಸುವ ಪಾತ್ರದಿಂದ
ಗರಿಗರಿ ಗೀಳು ಗಿರೆಂಬ ಗಾಲಿಗಳಿಂದ
ಸರದೋರಿ ಹರಿದುವಾ ತೇರು

|| ೧೫ ||

ಹೊಸ ಹೊಸ ಪರಿಯ ತೇರೊಂದೊಂದು ದಿನಕೆ ಮ

ತ್ತಸಮ ನೂತನ ಪೂಜೆ ನೃತ್ಯ

ರಸ ರಸಾಯನದೂಟ ಪರಿಸೆಗೆ ಸಂದು ರಾ

ಜಿಸಿತಿಂತು ಪದಿನಾಲ್ಕು ದಿವಸ

|| ೧೮ ||

ಕಡೆಯ ದಿನದೊಳು ಮೂರನೆಯ ಜಾವದೊಳೆಲ್ಲ

ಕಡೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಜೆಗೆ

ನಡೆಗಂತು ಸಂಘಪೂಜೆಯ ಮಾಡಲಾ ಚಕ್ರಿ

ತೊಡಗಿದನೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು

|| ೧೯ ||

ಗಣಭರರೆಂಭತ್ತುನಾಲ್ಕು ಭಕ್ತಿಯೊ

ಳ್ಳುಣಿದು ಮತ್ತವರನುಮತದಿ

ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದ ಭವ್ಯಗಣಕೆ ಚಕ್ರೇಶ ಮ

ನ್ನಣೆಗೈದನುಚಿತವೃತ್ತಿಯೊಳು

|| ೨೦ ||

ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಜಗದೊಳೆಂಬಂತೆ ಹೋಯ್ತು ಮ

ತ್ತಾ ರಾತ್ರಿ ಹರಿದುವು ತೇರು

ಭೂರಾಮನೀ ಜನ್ಮಕೆನ್ನು ಪೂಜಿಪ ವ್ಯವ

ಹಾರಕುದ್ರಾಪನೆಯಾಯ್ತು

|| ೨೧ ||

ಗಂಧ ಪನ್ನೀರು ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಭೂಮಿ ಸು

ಗಂಧವಾಯ್ತದ್ರಿ ಕಪ್ಪಾಯ್ತು

ಗಂಧವಾಹಕನೆಂದು ಗಾಳಿಗೆ ಪೆಸರೆಂದು

ಬಂಧುರವಾಯ್ತಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು

|| ೨೨ ||

ಸ್ವರ್ಗಪಥವ ಬಹು ಪ್ರಜೆ ಗಳಿಸಿತು ಕೂಡೆ

ತಾಗೊಂಡು ನೃಪನ ಕೀರ್ತಿಸಿತು

ತೀರ್ಗಳು ಹರಿದಮೇಲಾ ರಾತ್ರಿ ದೇವೇಂದ್ರ

ಸ್ವರ್ಗದಿಂದಿಳಿದನೇನೆಂಬೆ

|| ೨೩ ||

ಬಣ್ಣ ಹಾರದ ಪ್ರಾಯ ಜಾರದ ಮೈ ಬಿಡು
 ಗಣ್ಣುಗಳೆಸೆಯೆ ನೋಟಕರ
 ಕಣ್ಣು ಕೈಸೆರೆವಿಡಿವುತ ಬಂದರಾ ಸಗ್ಗ
 ವೆಣ್ಣುಗಳವನನೋಲೈಸಿ

|| ೨೪ ||

ದೇವಗೆ ಮುನಿಗಳ್ಗೆ ಸತಿಗೂಡಿ ಪ್ರೇಡಮಟ್ಟು
 ಭಾವೆಯ ದೂರಕೆ ಸಾರ್ಚಿ
 ದೇವೇಂದ್ರ ಬಂದು ಪೂಜಾವಿಭವಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ
 ದೇವನಾತ್ಮಜನನಪ್ಪಿದನು

|| ೨೫ ||

ಪಡೆದನೊ ದೇವರ ದೇವ ರೋಹಣಕ್ಕಿಲ
 ಪಡೆದಂತನರ್ಘ್ಯರತ್ನವನು
 ಪೊಡವಿ ಮೂರನು ಪುರೆಯಿಡಿಸಿದ ಮಗನನೆಂ
 ದೊಡನೆ ಬೋಕ್ಕಿಸಿದನುಬ್ಬ

|| ೨೬ ||

—

ಜಿನಮುಕ್ತಿಗಮನ ಸಂಧಿ

ಪರಮಪೂಜೋತ್ಸವದೊಳು ರಾತ್ರಿ ಹೋಯ್ತುಮ
ತ್ತಿರದರುಣೋದಯವಾಯ್ತು
ಪುರುಪರಮೋತ್ಪರ ಜಯ ಜಯಿಂದೊಸೆದು
ಪರಿಸೆ ವಂದನೆಗೆಯ್ದದೆಲ್ಲ

|| ೧ ||

ಪಳುಕಿ ನ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಪಾಲ ನಿ
ಮೃಲತೆಯ ನಗುತ ದೇಹದೊಳು
ಜಳಜಳಿಸುವ ವಿನುಲಾತ್ಮನೊಳಗೆ ಮೂಡಿ
ಮುಳುಗಾಡುತ್ತಿದನಾ ಸ್ವಾಮಿ

|| ೨ ||

ಆಕಾಶವನ್ನೊಂದು ಮಾರಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮೂ
ಲೋಕವ ಚೋಟಿಕ್ಕುವಂತೆ
ದಾಕೊಂದರೊಳು ಕೋಟಿ ವಾರ್ಧಿಯ ಪಾಯ್ತು ನಿ
ರಾಕುಲೋನ್ನತಿಯಿದುರ್ದಮೊಳಗೆ

|| ೩ ||

ಒಡಲೆಂಬ ಕುಂಭದೊಳಿದಾರ್ತೃನೆಂಬ ಪಾ
ಲ್ಲಡಲಿಗೆ ಸಮೃತ್ತೃಗಿರಿಯ
ಕಡೆಗೋಲನಿಟ್ಟು ಚಿದ್ಭಾವದ ನೇಣೆಂದ
ಕಡೆವವೊಲಿದುರ್ದದಾ ಧ್ಯಾನ

|| ೪ ||

ಬೆಳಗನೆ ಮಿಾವಂತೆ ಬೆಳಗನೆ ಪಾಯ್ತಂತೆ
ಬೆಳಗನೋಕುಳಿಯಾಡುವಂತೆ
ಬೆಳಗನೊಳೊಲಾಡಿ ತೇಂಕಾಡುವಂತೆ ತ
ನ್ನೊಳಗೆ ತಾನಿದನಾ ಪರಮ

|| ೫ ||

ಒನ್ನೈಯೈಪ್ಪತ್ತೈರಳ್ಳುಮ್ ಜಾರಿದುವು ಕೂ
ಡೊನ್ನೈ ಬಿದ್ದುವು ಪದಿಮೂರು
ಜುಮ್ಮನೆ ಮೂರಂಗ ಬಯಲಾದುವಾ ಪರ
ಬೊಮ್ಮ ಲೋಕಾಗ್ರಕೆ ನೆಗೆದ

|| ೬ ||

ತಿರುಗದ ಪದವದು ತೀರದ ಘನಸುಖ
ನರಸುರೋರಗರಿಗಶಕ್ಯ
ವಿರಚಿಸಲರಿದಾದ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊ
ಳಿರುತ್ತಿದನಾ ಸಿದ್ಧನತ್ತ

|| ೭ ||

ಇತ್ತಲಾತನ ದೇಹ ಪರಿವುದು ಮೇಲಿರ್ದ
ವೃತ್ತಸಮವಸರಣೋರ್ವಿ
ಎತ್ತ ಪೋದುದೊ ಮರು ಬಯಲಾಯ್ತು ಮುಗಿಲೊಡ್ಡು
ಮುತ್ತಿರ್ದು ಮಾಯವಾದಂತೆ

|| ೮ ||

ಸಮವಸರಣ ಬಯಲವ್ವುದು ಜಿನರ ಸಂ
ಭ್ರಮ ಗಂಧಕುಟಿಗಳಾಕ್ಷಣವೆ
ಗಮಿಸಿದುವಿಚ್ಛೆ ಬಂದತ್ತಲಾದೀಶನಿ
ಲ್ಲಮೆಯೊಳಿನ್ನಾ ರಿಹರಲ್ಲಿ

|| ೯ ||

ಅಯ್ಯನ ಯೋಗವ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರ್ದಿದು
ಮೆಯ್ಯಳಿದರ್ಹ ಲಂಘಿಸಲು
ರಯ್ಯವಳಿದು ಮೋರೆ ಕಂದಿತು ಚಕ್ರಿಗೆ
ಚುಯ್ಯನೇರಿತು ಶೋಕವೊಳಗೆ

|| ೧೦ ||

ಎರಿತು ಮೂರ್ಛೆ ಸರ್ವರ ಮುಂದೆ ಗಂಭೀರ
ಜಾರದಂದದೊಳೊತ್ತಿ ತಡೆದ
ಮೀರಿತು ಪಿತನೋಹ ತಡೆದು ತಡೆದು ತಾಳ
ಲಾರದೆ ಮೂರ್ಛೆಗೆ ಸಂದ

|| ೧೧ ||

ಕೆಳೆಯರು ಶ್ರೈತ್ಯೋಪಚಾರದಿಂದೆಬ್ಬಿಸೆ
 ಕುಳಿತು ಕಂಬಿನಿ ಕಣ್ಣೊಳೊಗುತ
 ತಿಳಿವುಗೆಟ್ಟು ಚಕ್ರಿ ತನ್ನಯ್ಯ ಮೊದಲಿದರ್
 ಶಿಲೆಯತ್ತ ನೋಡಿ ಶೋಕಿಸಿದ

|| ೧೨ ||

ಹಾ ಹಾ ಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನೊಡೆಯ ನನ್ನ ಪಪ್ಪಜಿ
 ಮೋಹಾಸುರದರ್ಪಮಥನ
 ಬಾಹಿರದೊಳಗೆನ್ನ ನೀಡಾಡಿ ಮುಕ್ತಿಗೆ
 ಹೋಹರೆ ಪುರುಪರಮೇಶ

|| ೧೩ ||

ಪಟ್ಟವೆಂದೊಂದು ಪಾಶವ ಕಟ್ಟಿ ರಾಜ್ಯವ
 ಕೊಟ್ಟೊಂದು ಹೊರೆಗೊಡುವಂತೆ
 ಕಟ್ಟಿಕಡೆಯೊಳೆನ್ನ ಮುಕ್ತಿಗೆಯ್ದು ಸದಿಂತು
 ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹರೆ ಮಹಾದೇವ

|| ೧೪ ||

ಎಲ್ಲಿ ಹೋದುದು ನಿನ್ನ ಸಭೆ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯಾಂಗ
 ಚೆಲ್ಲಿದರ್ ಗಂಧಕುಟಿಗಳು
 ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟವೈಸಿರಿ ಮಾಯನಾದುದಿ
 ನ್ನೆಲ್ಲಿಯದಳಿದರ ಬದುಕು

|| ೧೫ ||

ಆಗಲಿನ್ನ ಳಲಿದರೇನಾಯ್ತು ನೀನಿತ್ತ
 ಯೋಗಮಾರ್ಗದೊಳಾನು ಬಹೆನು
 ಶ್ರೀಗುರುಹಂಸನಾಥಾಯ ನಮೋಸ್ತೆಂದು
 ಬೇಗೆಯ ಕೂಡೆ ನಂದಿಸಿದ

|| ೧೬ ||

ವರಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಪ್ರಧಾನ ಮುಂತಾದಾಪ್ತ
 ಪರಿವಿತಾನವ ಕೂಡಿಕೊಂಡು
 ಗುರುಹಂಸನಾಥನ ಭಾವಿಸುತಾ ಜಾಣ
 ರರಸನೆದ್ದನು ತನ್ನ ಪುರಕೆ

|| ೧೭ ||

ಮಿಗೆ ಮಾಘ ಬಹಳ ಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ಮು
ಕ್ತಿಗೆ ಸಂದನಾದಿತಿರ್ಥೇಶ
ಹಗಲಿರುಳೆನ್ನ ದಾ ದಿನ ಸರ್ವಜನಕರ್ತಿ
ಸೊಗಸಿತು ಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿ

|| ೧೮ ||

— — —

ರಾಜ್ಯಪಾಲನ ಸಂಧಿ

ಸುಮುಖದಿ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ
 ಗಮಿಸಲೊಂದಾನೊಂದು ಪಗಲು
 ನಮಿರಾಜ ವಿನಮಿರಾಜರು ದೀಕ್ಷೆವಡೆದ ಸಂ
 ಯಮವಾರ್ತೆ ಬಂದಿತು ನೃಪಗೆ

|| ೧ ||

ಉಗುಳ್ಳ ನಾಕ್ಷಣವೆ ತಂಬುಲವ ಕೊರಳ ಸೆರೆ
 ಬಿಗಿದು ಕಣ್ಣೀರ್ಗಲುಮ್ಮಿದುವು
 ಒಗಲೀಯದೊತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು ಮೈದನ
 ರಗಲೆ ನೋವಹುದು ಸೈರಿಸಿದ

|| ೨ ||

ಅರಮನೆಗೆದ್ದ ನಾಗಳೆ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿ
 ಪಿರಿದು ಶೋಕಿಸುತಿರಲವಳ
 ಸುರುಚಿರೋಕ್ತಿಯೊಳು ಸಂತೈಸಿದನಾ ಜಾಣ್ಣಿ
 ಭರತೇಶಗೇನೊಂದು ಪೊಸತೆ

|| ೩ ||

ಅಳಿಯಂದಿರೆಡೆಗೆ ನಾನಿದ್ದೆ ನಂಜದಿರಿಯಂ
 ದೊಳುನುಡಿದೊರಿ ರಾಯಸವ
 ಕಳುಹಿ ಸಂತೈಸಿ ಸಂತೋಷದಿ ಕಾಲವ
 ಕಳೆಯುತಿರ್ದನು ಮಹೋದಾತ್ತ

|| ೪ ||

ಸ್ವಹೆಮಾಡಿದರ್ಥವ ಕೊಡುವ ಚಿಂತಾಮಣಿ
 ಮಹಿತಾರ್ಥ ನವಸಿದ್ಧಿಯುಂಟು
 ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೆದೋರ್ಪ ಕಾಕಿಣಿಯುಂಟೆನ್ನು
 ಗೃಹದೊಳಿರನೆ ಸುಖದಲ್ಲಿ

|| ೫ ||

ಪರಬಾಧೆ ತನಗಿಲ್ಲ ತಾನಿನ್ನು ದಂಡೆಯ್ವಿ
ಪರರ ಸಾಧಿಪ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ
ಪರವಿದು ತನ್ನದಿದೆಂದರಿದಾತ್ಮತ
ತ್ವರನಾಗಿ ಭೋಗಿಸುತಿರ್ದ

|| ೬ ||

ಗಂಧಕುಟಿಗಳು ಚಾರಣರಡಿಗಡಿಗೆ ಸಂ
ಬಂಧಿಸುತಿಹರಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿ
ಗಂಧೇಭ ಜಾತ್ಯಶ್ವವಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ವ
ಸುಂಧರೆ ಸುಲಭವಾಗಿಹುದು

|| ೭ ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರತ್ನ ಹಟ್ಟಿಹುವು ಹೂಳಿದ ನಿಧಿ
ಪಲ್ಲುಗಿರಿದು ತೋರುತಿಹುವು
ಅಲ್ಲದೆ ಕೊನೆಯಂತೆ ಚಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿಹುದೇನ
ಸೊಲ್ಲಿಪೆನವನ ಕಾಲದೊಳು

|| ೮ ||

ಕಾಡೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಗಂಧವೃಕ್ಷ ಕಪ್ಪುರವಾಳೆ
ಕೂಡೆ ಕತ್ತರಿಮಿಗದೊಡ್ಡು
ನಾಡೆಲ್ಲ ತ್ಯಾಗಿ ಭೋಗಿಗಳ ಸಂಪದದಲ್ಲಿ
ಕೋಡಿವರಿದುದೇನನೆಂಬೆ

|| ೯ ||

ನೀಲಾಬ್ಜ ತಾವರೆ ನೆರೆದ ನೀರ್ಗೆರೆ ಗಂಧ
ಶಾಲಿ ಜೋತೊಲೆದಗದ್ದೆಗಳು
ಗಾಳಿ ಘಮ್ನಿಂಬ ನಾನಾ ವನಗಳು ರಸ
ದಾಳಿಯಮಲೆ ವಿರಾಜಿಪುದು

|| ೧೦ ||

ಊರೂರೊಳಮೃತಾನ್ನ ಭತ್ತಿ ದಾರಿಯೊಳೆಳೆ
ನೀರು ಸಕ್ಕರೆಯರವಟಿಗೆ
ವಾರ ತಿಥಿಗೆ ನೋಂಪು ಮುನಿಭುಕ್ತಿ ವಿಪ್ರಸ
ತ್ಕಾರ ಭೋರನಲೊಪ್ಪುತಿಹುವು

|| ೧೧ ||

ಧರಗೆ ಸ್ವರ್ಗಕೆ ಸುರಸೋಪತಿ ನಡೆವುದು
 ಸಿರಿ ಸರ್ವದೇಶ ತುಂಬಿಹುದು
 ಧರೆಯನಾಳುವ ಚಿಂತೆ ತನಗಿಲ್ಲದಿಪ್ಪನಾ
 ಭರತೇಶನೇನ ಬಣ್ಣಿಪೆನು

|| ೧೨ ||

ದೇಗುಲ ಭಾರವ ಗೋಡೆ ಕಂಭದ ಮಂಡೆ
 ಗಾಗಿಸಿ ದೇವರಿಪ್ಪಂತೆ
 ಭಾಗಿಸಿ ಧರೆಯ ದಂದುಗವನಾಪ್ತರಿಗೆ ಸಂ
 ಯೋಗಿಸಿ ಸುಖದಿ ತಾನಿಹನು

|| ೧೩ ||

ಪುಣ್ಯಫಲವನುಂಡು ತೀರಿಸುತಾತ್ಮಲಾ
 ವಣ್ಯವನೊಳಗೆ ನಿಟ್ಟಿಸುತ
 ಗಣ್ಯವೆ ಮುಕ್ತಿಯೆಂದೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವ
 ರೇಣ್ಯದೊಳಿದನಾ ಧನ್ಯ

|| ೧೪ ||

ಒಪ್ಪುವ ಧ್ಯಾನಯೋಗಾನಿಲಬಲದಿಂದ
 ಕಪ್ಪಿನ ಮುರಿಮೀಸೆ ಮೆರೆಯೆ
 ಇಪ್ಪತ್ತೆಳೆಂಟು ವರಿಸದ ಜವ್ವನ
 ತಪ್ಪದಿದನು ಬಹುಕಾಲ

|| ೧೫ ||

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿಯರೊಡನರ್ತಿಮಾಡುತ ಮೂರು
 ವರೆಕೋಟಿ ಬಂಧುವರ್ಗವನು
 ಹರುಷವೇರಿಸುತ ಪಟ್ಟಂಡ ಜೀಯೆನೆ ಚಕ್ರ
 ಧರನಿದನೊಲಿದಯೋಧ್ಯೆಯೊಳು

|| ೧೬ ||

ಭರತೇಶ ನಿರ್ವೇಗ ಸಂಧಿ

ಕೀರ್ತಿಗೆ ತ್ರಿಭುವನ ಸಾಲದು ತೇಜಕೆ
ಮಾರ್ತಾಂಡ ಸಾಟಿಯಲ್ಲೆಂದು
ಕೀರ್ತಿಸೆ ನರ ಸುರರಾಳುತಿರ್ದನು ಚಕ್ರ
ವರ್ತಿ ಭೂತಳವನೇನೆಂಬೆ

|| ೧ ||

ಅ ವಿಭು ಮತ್ತೊಂದು ಪಗಲು ಮೂವತ್ತೆರ
ಳ್ಳಾವಿರ ಮಕುಟವರ್ಧನರ
ತೀವಿದೊಡ್ಡೋಲಗದೊಳಗಿರಲೊಂದು ಸು
ಖಾವಾಪ್ತಿ ತೋರಿತೇನೆಂಬೆ

|| ೨ ||

ನಿನ್ನಯ ಮುಖಕಿದು ಸರಿಯೊ ಮೇಣಲ್ಲವೊ
ಚನ್ನಿ ಗರರಸ ನೀನೊಲೆದು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡೆಂಬುವೊಲು ಮುಖಚಿತ್ರಕ
ಕನ್ನಡಿವಿಡಿದನಾ ನೃಪಗೆ

|| ೩ ||

ಹೊಳೆಹೊಳೆದರಸ ನಿಟ್ಟಿಸುವಾಗ ಮೊಗವೆಡ
ಬಲಕೊಲೆವಂದವೊಪ್ಪಿದುದು
ಇಳಿಯೊಡೆತನವಿನ್ನು ಸಾಕೆಂದು ಮನ ಹೇಸಿ
ತಲೆಗೊಡಹುವನೊಯೆಂಬಂತೆ

|| ೪ ||

ಚರಕಾಲ ಬೇಟೆವ ಮಾಡಿ ಮುಕ್ತ್ಯಂಗನೆ
ಕರೆಯಟ್ಟಿದಾ ದೂತಿ ಬಂದು
ವೊರೆಸಾರ್ದು ಪೇಳ್ವಂತೆ ನೃಪನ ಕೆನ್ನೆಯೊಳೊಂದು
ನೆರೆಯಿದ್ದುದಾ ಸಮಯದೊಳು

|| ೫ ||

ಮುಟ್ಟಲಾಗಿರ್ದುದಾಯುಷ್ಯ ಮುಕ್ತಿಗೆ ತಾನು
 ತೊಟ್ಟನೆ ನಾಳೆ ಲಂಘಿಸುವ
 ತಿಟ್ಟವಿರ್ದುದು ಘಾತಿಯಾ ದಿನ ಜಾರುವ
 ಕಟ್ಟಣೆಯಿರೆ ಕಂಡನೊಳಗೆ

|| ೬ ||

ಮರೆದಿದ್ದೆನಹುದೆನ್ನ ನೀ ನರೆ ಜನಿಸಿಯೆ
 ಚ್ಚರಿಸಿತಲ್ಲಾಯೆಂದು ನಕ್ಕ
 ಹರಿದುದು ಸಂಸಾರಸುಖದಾಶೆ ಮನದಲ್ಲಿ
 ನೆನೆದುದಾ ನೃಪಗೆ ವಿರಕ್ತಿ

|| ೭ ||

ಸುಡು ಸುಡು ನನ್ನ ನಡೆಯ ತಪಸೆಂಬ ಪಾ
 ಲ್ಗಡಲೊಳು ಮೂಡಿ ಮುಳುಗದೆ
 ಜಡದೇಹ ಸುಖವೆಂಬ ಲವಣಸಮುದ್ರವ
 ಕುಡಿದು ಬಾಯಾರಿದನೆಂದ

|| ೮ ||

ನೋಡು ನೋಡೆನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದವರು ಮೀಸೆ
 ಮೂಡುವದೆ ದೀಕ್ಷೆವಡೆದು
 ಕೂಡಿದರಮೃತವನಿಂದುವರೆಗೆ ಜೋಲಿ
 ಮಾಡಿದೆ ನಾನೊಬ್ಬನೆಂದ

|| ೯ ||

ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ ವಾರ್ತೆಯದೇಕೆ ಮತ್ತೆಯೆ
 ನೋಡಲೊಳು ಹುಟ್ಟಿದರ್ಭಕರು
 ಕಡುದೀಕ್ಷೆಯೊಳು ಸಿದ್ಧಿವಡೆದರಲ್ಲವೆ ನನ್ನ
 ಜಡತೆಯ ನೋಡು ನೋಡೆಂದ

|| ೧೦ ||

ಆಗಲಿ ನಮ್ಮವರೆಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಮುಂದೆ
 ಹೋಗಲಿ ಹೋದರೇನಾಯ್ತು
 ಹೋಗುತ ಹಾದಿಯನುಡೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡರೆ
 ಲಾಗಿಸಿದರೆ ಮಾರ್ಗವಿದಕೊ

|| ೧೧ ||

ಬುದ್ಧಿ ಸಾಗರನೊಡನೆದ್ದು ಕೈಮುಗಿದು ಸು
ವೃದ್ಧಿ ಸಂಪದವಿದರಿಂದ
ಉದ್ಧದ ಸಿರಿಯುಂಟೆ ಸುಖಿಸೀಗ ತಪಸಿನ
ಸುದ್ದಿಯೇಕವನೀಶಯಿಂದ

|| ೧೨ ||

ಅಲ್ಲವೈ ಕೇಳಂದು ಪುರುನಾಥ ತನಗೇನು
ಮಿಲ್ಲದೆ ತಪಸಿಗೆಯ್ದಿದನೆ
ಬಲ್ಲವಗೀತನು ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ ಕುಟ್ಟಿಗೊಂ
ಡಲ್ಲವೈಯೆಂದನಾ ಚಕ್ರಿ

|| ೧೩ ||

ಆರು ಖಂಡವ ಗೆಲ್ಲರೇನಾಯ್ತು ಕರ್ಮದ
ಮೂರು ಕಾಂಡವಗೆಲ್ಲದೆನಗೆ
ಮೂರು ರನ್ನವೆ ಜೀವಹಿತವೈಸೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು
ಸೋರೆಯ ಮಣಿಯೊಳೇನೆಂದ

|| ೧೪ ||

ಅರಿಯದಾನೊಂದನಾಡಿದೆನು ನೀ ಕಂಡುದೆ
ತೆರನೆನಗದು ತಾನೆ ಶರಣು
ಮರೆವುದೆಮ್ಮಯ ತಪ್ಪನೆಂದು ಚಕ್ರಿಯ ಪಾದ
ಕೆರಗಿ ಕುಳಿತನವನೊಡನೆ

|| ೧೫ ||

ಮಗನೆ ಬಾ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ರಾಜ್ಯವನಾಂತು ದೀ
ಕ್ಷೆಗೆ ನನ್ನ ಕಳುಹೆಂದು ಚಕ್ರಿ
ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ನುಡಿದನಾ ನುಡಿಗೇಳ್ತು ಕಣ್ಣನೀ
ರೊಗುತ ಮೂರ್ಛೆಗೆ ಸಂದನವನು

|| ೧೬ ||

ಅನೆಯ ರಂಜಿಕೆ ಕಳಭಕಹುದೆ ದೇವ
ರಾನುವ ರಾಜ್ಯಭಾರವನು
ಆನಲಾಪೆನೆ ನಾನು ಸ್ವಾಮಿಯಂತೇಕೆ ಸಂ
ಧಾನಿಪುದೆಂದನಾ ಕುವರ

|| ೧೭ ||

ದೇವರಿಗಿಷ್ಟವಾದನ್ನ ಭೂಷಣ ವಸ್ತ್ರ
ವೀವೃತ ಪೊರೆದಿಷ್ಟು ಕಾಲ
ಈ ವೇಳೆಯೊಳು ದೇವರೇಕೆ ಕೊಕ್ಕುರಿಸಿದ
ಭೂವಲಯವನೀವುದೆಂದ

|| ೧೮ ||

ನುಡಿಜಾಣನೆಂಬುದ ಬಲ್ಲೆನ್ನೆ ಮಗನೆಯೀ
ಪೊಡವಿ ಹೆಡ್ಡಗೆ ಕಷ್ಟವಹುದು
ಕಡುಜಾಣಗಿದು ಕಷ್ಟವಲ್ಲಿಷ್ಟವಹುದೊಡಂ
ಬಡು ಪಟ್ಟಕೆಂದನು ಜನಕ

|| ೧೯ ||

ಮೋಕ್ಷರಾಜ್ಯಕೆ ದೇವರಿಚ್ಛಿಸಿ ನನಗೆ ಮ
ತ್ತೀ ಕ್ಷೇತ್ರವಿತ್ತರೇಕಹುದು
ದೀಕ್ಷೆಯೆ ಶರಣು ನಾನೂ ಬಪ್ಪನೆಂದವ
ನಾರ್ಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲದಾದನು

|| ೨೦ ||

ಅಪ್ಪಾಜಿ ನನಗೆ ರಾಜ್ಯವನಿತ್ತು ಮುನಿಯಾದ
ನೊಪ್ಪಿಸಬೇಕಾನು ನಿನಗೆ
ಒಪ್ಪಬೇಕದಕೆ ನೀನೀಗ ಸೈರಿಸಿ ಹಿಂದೆ
ಬಪ್ಪುದು ತಪಸಿಗೆಮ್ಮಂತೆ

|| ೨೧ ||

ಆ ನುಡಿಗಳೆಂದೆ ಹವ್ವನೆ ಹಾರಿ ಸು
ಮಾನಗುಂದಿದನಾ ಕುವರ
ನೀನುತ್ತರಂಗೊಟ್ಟರೆನ್ನಾಣೆ ನಿಲ್ಲೆಂದು
ಸೂನುವ ಮಾತ ಕಟ್ಟಿದನು

|| ೨೨ ||

ಕರವಿದೊಡನರ್ಕಕೀರ್ತಿರಾಜನನೆತ್ತಿ
ಹರಿಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
ದೊರೆ ತನ್ನ ಮಕುಟವನಾತಗಿಕ್ಕಿದನು ಭೂ
ಸುರವ್ವಂದ ಜಯ ಜಯಯೆನಲು

|| ೨೩ ||

ತೆಗದಾದಿರಾಜನ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಗ
ದ್ದು ಗೆಗಿಟ್ಟು ಯುವರಾಜನೆಂದು
ಮಿಗೆ ಕಂಠಮಾಲೆಯನಿಕ್ಕಿ ಸೇಸೆಯನಿಟ್ಟು
ಸುಗುಣ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮನ್ನಿಸಿದ

|| ೨೪ ||

ಕಂಬಸಿಬಿಡುತಿರ್ದರಾ ಪುತ್ರರೊಡನೆನ್ನ
ಹಂಬಲ ಬಿಟ್ಟು ನೀವಿವರ
ಬೆಂಬಳವಿಡಿದಿಹುದೆಂದು ಭೂಪಾಲಕ
ದಂಬಕೆ ಕೈವೀಸಿ ಬಿಟ್ಟ

|| ೨೫ ||

ಮತ್ತೆ ನೋಡಿದನೆ ತನ್ನಯ ಪುತ್ರರೆಂದವ
ರತ್ತರಳಲಿಯೆಂದು ನೂಂಕಿ
ಮತ್ತೇಭದಂತೆ ಲೀಲೆಯೊಳು ತಪೋವನ
ದತ್ತೆಯ್ದು ತಿರ್ದನಾ ಧೀರ

|| ೨೬ ||

ವಸುಧಾಧಿಪತಿ ದೀಕ್ಷೆಗಡಿಯಿಟ್ಟ ನೆನೆ ಕೇಳ್ತು
ಮಸಗಿತು ಸತಿಯರ್ಗಿ ವಿರಹ
ಬಿಸಿಲೊಳಿಡಾಡಿದ ಮಾಂದಳಿರಂತಾದ
ರಸುವಿಗೆ ಮೂರ್ಛ ತಟ್ಟಿದುದು

|| ೨೭ ||

ಅಕ್ಕಟ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮಹಾಭಾಗ್ಯ ಕ
ಣ್ಣೆ ಕೃಪವಷ್ಟುಕೆ ಮಾಯವಾಯ್ತೆ
ಕಕ್ಕುಲಿತೆಯ ಸುಡು ಸುಡು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಹೆ
ಮ್ಮಕ್ಕಳತ್ತರು ತಮ ತಮಗೆ

|| ೨೮ ||

ಬಾಳ ಬೀಸಾಡಿ ಹೋದವನಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿಗೆ
ನಾಳೆಪಯಣವೆಂಬುದರಿದು
ವೇಳದೆಯ್ತೆ ನೈಸೆ ನಮಗೂ ದೀಕ್ಷೆಯೆ ಗತಿ
ಯೇಳಿರೆಂದನುವಾದರೆಲ್ಲ

|| ೨೯ ||

ಸುಖದಲ್ಲಿ ಬಾಳ್ವು ನಿಮ್ಮಯ್ಯನಂದದಿ ಮೋಕ್ಷ
 ಸುಖವೆಯ್ದಿರೆಂದೊಲ್ಲ ಪರಸಿ
 ಸುಖಕಾಗಿ ನಾವು ದೀಕ್ಷೆಯನಾಂಪೆನೆಂದೊರೆ
 ದಖಿಲ ನಾರಿಯರು ಸಾಗಿದರು

|| ೩೦ ||

ತಡೆಯಬಾರದು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಕೈಯೊಳೆ ದೀಕ್ಷೆ
 ವಡೆದು ಸುಖಿಗಳಾಗಲೆಂದು
 ಒಡನೆ ಪನ್ನಂಗ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯೊಳ್ತಾಯ್ಗೆಳ
 ಬಿಡುಗೆಗೊಟ್ಟರು ಕುಮಾರಕರು

|| ೩೧ ||

ಪುರದ ಕಾಂತೆಯರೆಲ್ಲ ಮದಿಲು ಮಾಡವನೇರಿ
 ಪರಿಕಿಸಿ ಗೋಳಿಡುತಿರಲು
 ಪರಿವಾರ ಪ್ರಜೆ ಶೋಕಗೈಯೆ ಪೆಂಗಳು ಹಿಂದೆ
 ಬರೆ ರಾಯ ಮುಂದೆಯ್ದು ತಿರ್ದ

|| ೩೨ ||

ಅಯ್ಯೋ ನಮ್ಮೊಡೆಯನೆ ಸಿರಿಯ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲ
 ರಯ್ಯವೊಲೋರಿ ಜಾರುವೆಯ
 ಮೆಯ್ಯ ಪೊತ್ತವರ ಸುಖವ ಸುಡಲೆಂದು ಪೆ
 ಣ್ಣಯ್ಯಲೆದ್ದು ದು ಪುರದೊಳಗೆ

|| ೩೩ ||

ಬೀದಿಯೊಳ್ಳೆನೆಯ್ದುವಾಗ ಕಂಡರೆ ಸ್ವರ್ಗ
 ವಾದಂತೆ ನಲವಪ್ಪದೆಮಗೆ
 ಹೋದುದೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತು ಹಾ ಹಾ ಯೆಂದು
 ವೇದನೆಬಟ್ಟರಲ್ಲಲ್ಲಿ

|| ೩೪ ||

ಪೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ಸೊಸೆಯರುವೆರಸಿ ಪ
 ಟ್ಪಂಡವ ಜಯಿಸಿ ಮತ್ತವರ
 ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತೀರ್ದೆಯ ತಪಕೆಂದು ಪೆಂಗಳ
 ತಂಡ ಗೋಳಿಟ್ಟುದಲ್ಲಲ್ಲಿ

|| ೩೫ ||

ಶೋಕಿಸುವವರತ್ತ ನೋಡದೆ ನೃಪತಿ ಪ
ರಾಕಿಂದಪುರವನು ದಾಂಟಿ
ಭೀಕರಾರಣ್ಯನ ಸಾರ್ಧನು ಬಳಸಿದರ್
ನೇಕ ಪರಿಷ್ಪಂದವೆರಸಿ

|| ೩೬ ||

ಮಲಯಜತರುವಿದುರ್ದದರ ಮೂಲದೊಳೊಂದು
ಶಿಲೆಯಿದುರ್ದದತಿ ತೆರಪಾಗಿ
ಕೆಲದವರ್ಜಯ ಜಯಯೆನಲು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಿಂ
ದಿಳಿದನಾ ನಿಶ್ಯಂಕಮಲ್ಲ

|| ೩೭ ||

— — —

ಧ್ಯಾನ ಸಾಢುರ್ಥ್ಯ ಸಂಧಿ

ತೆರೆಯ ಮರೆಯೊಳು ಸಿದ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿ ಬಂ
ಧುರಶಿಲೆಯೊಳು ರಾಯ ಕುಳಿತು
ಗುರುವಿಲ್ಲ ತನಗೆ ತಾನೆ ಗುರುವೆಂಬುದ
ಹರಹಿದನೇನ ಬಣ್ಣಿಪೆನು

|| ೧ ||

ದೇಹಕಲ್ಲದೆ ವಸ್ತ್ರಭೂಷಣದೊಪ್ಪ ಸಿ
ರ್ದೇಹದಾತ್ಮಸಿಗಿಲ್ಲವಿವರ
ಮೋಹವೇನೆಂದು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣವ ಬಿಸು
ಟಾ ಹೇಮವರ್ಣನೊಪ್ಪಿದನು

|| ೨ ||

ಅಸನಾಯತ ಮುಚ್ಚಿದಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಮ
ಹಾ ಸಿದ್ಧ ಬಿಂಬದಂತೆಸೆವ
ಭಾಸುರ ಬಾಹ್ಯಸಾಮಗ್ರಿಯೊಳ್ಳುನಿ ಧ್ಯಾನ
ಬೀಸರಿಸದೆ ಸಿಂದನೊಳಗೆ

|| ೩ ||

ನೋಡುತಿರ್ದನು ತನ್ನ ನಿಜವ ಕರ್ಮಗಳು ಕೆ
ಟ್ಟೋಡುತಿರ್ದುವು ಕಂಡ ಕಡೆಗೆ
ಕೂಡೆ ಕೂಡಾನಂದ ಸುಜ್ಞಾನ ಸುಪ್ರಭೆ
ಮೂಡುತಿರ್ದುವು ನಿಜಾತ್ಮನೊಳು

|| ೪ ||

ಎರಡು ಕಂಗಳ ಮುಚ್ಚಿ ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ದೊ
ಡ್ಡುರಿಗಣ್ಣು ತೆಗೆದಾತ್ಮ ಶಿವನು
ಅರಿಕರ್ಮದನುಜರಿಪ್ಪಂಗ ಮೂರೆಂಬ ಮು
ಪ್ಪುರಗಳ ಸುಡುತಿರ್ದನಾಗ

|| ೫ ||

ಧ್ಯಾನವೆಂಬುರೆ ಧೈಯವೆಂಬ ಧ್ಯಾನಿಪನೆಂಬ
ಧ್ಯಾನದ ಫಲನೆಂಬ ನಾಲ್ಕು
ತಾನೊಬ್ಬನಾಗಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನಿರ್ದನಾ
ತ್ಮಾನಂದನಾ ದಿವ್ಯಯೋಗಿ

|| ೬ ||

ನಗುವಂತೆ ನೊಗವಿರ್ದುದಲುಗದೆ ಮೈಯಿರ್ದು
ದೊಗುವೊಲಿರ್ದುದು ಹೊಸ ಕಾಂತಿ
ಪ್ರಗುಣ ಯೋಗಿಯ ನೋಡಿ ತುಟಿ ಮಿಸುಕದೆ ಮಂದಿ
ತೆಗೆದಿರ್ದುದುರೆ ಬೆರಗಾಗಿ

|| ೭ ||

ಬಳಬಳನುದುರುತಿರ್ದುದು ಕರ್ವ ಚಿತ್ತ ಭಿ
ಚಳಚಳನೊಳಗೇರುತಿಹುದು
ಎಳನೇಸರೊಳಗೈ ಕೃಪಾದಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮ
ಕಳೆಯೊಳಿರ್ದನು ಯೋಗಿರತ್ನ

|| ೮ ||

ತೊಳಲಿ ನಾಡೆಲ್ಲವ ತನ್ನಯ ಮನೆಯ ಹೊ
ಕ್ಕಲಸಿಕೆಗಳೆವನಂದದೊಳು
ಇಳೆಯ ಚಿಂತೆಯೊಳಾಡಿದವನೀಶ ತನ್ನಾತ್ಮ
ನೊಳು ನಿಂದು ವಿಶ್ರಮಿಸಿದನು

|| ೯ ||

ಎರವೆಂದು ಕಂಡು ಮುನ್ನಾಳ್ವನು ರಾಜ್ಯವ
ಸ್ಥಿರವೆಂದೆ ತನ್ನ ಕಂಡಿರ್ದ
ಎರವೆಂಬುದೆರವಾಯ್ತು ಸ್ಥಿರ ತಾನೆ ಸ್ಥಿರವಾಯ್ತು
ಭರತೇಶ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಹುಸಿಯೆ

|| ೧೦ ||

ಗುರುಹಂಸನಾಥನೆಂಬಾನೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪ
ವೆರಡಿರುತಿರ್ದುದು ಮತ್ತೆ
ಎರಡಳಿದೊಂದಾಗಿ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪದೊಳು ಭಾ
ಸುರಯೋಗಿ ತನ್ನೊಳಿರ್ದ

|| ೧೧ ||

ತರುಣಿ ಪುಷ್ಪವ ನೀಡುತಿರೆ ಮಂಚವಲುಗಲಾ
ಕರೆದ ಪೂ ಜಗುಳಲಾರೈದು
ಭರತೇಶಮುನಿಯಾದ ನಲ್ಲಿಯೆಂದಿದ್ದನ
ಚ್ಚರಿವಟ್ಟು ನುಡಿದನಂಗನೆಗೆ

|| ೧೨ ||

ಜಾರಿದುವರುವತ್ತು ಮೂರು ಕರ್ಮಗಳಾಗ
ಮೀರಿದನಂತರಾತ್ಮತೆಯಾ
ತೋರಿತು ಪರಮಾತ್ಮ ಸಂಪತ್ತು ಮುನಿಯಲ್ಲ
ಧೀರನಾಕ್ಷಣ ಜಿನನಾದ

|| ೧೩ ||

ಕವಿದ ಕರ್ಮದ ಮುಸುಕಳೆಯೆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮವ
ಸ್ತುವಿನ ಚಿತ್ರಭಿ ಪೊರಪೊಣ್ಣೆ
ರವಿ ಚಂದ್ರ ಕೋಟಿಪ್ರಕಾಶ ಮೈಯಿಂದುಕ್ಕಿ
ಭುವನವ ತುಂಬಿತಾಕ್ಷಣವೆ

|| ೧೪ ||

ವಿಲಸಿತ ಸಿದ್ಧಲೋಕಕೆ ದಾಳಿಯಿಡುವೆನೆಂ
ದೊಳಸಿ ಪ್ರಸ್ಥಾನಗೈದಂತೆ
ನೆಲದಿಂದ ಮೇಲೈದುಸಾವಿರ ಮಾರಿನೊ
ಳ್ಳೆಲಸಿದನಾ ಪರಮಾತ್ಮ

|| ೧೫ ||

ತೆರವಿಡಿದೊತ್ತಿಲಿದರ್ವರಾಗ ದೂರವಾ
ದರು ಕೂಡೆ ಕೈಗಳ ಮುಗಿದು
ಶಿರವೆತ್ತಿ ನೋಡುತ ಜಯ ಜಯವೆನುತಿರೆ
ಭರತಜನೇಂದ್ರ ಮೇಲಿದರ್

|| ೧೬ ||

ಮೇಲಣಂದಿದ್ದ ನೆಯ್ತುರುತಿರಲಿತ್ತ ಪಾ
ತಾಳದಿಂದುರಗೇಂದ್ರ ತನ್ನ
ಬಾಲೆವೆರಸಿ ಫಣಿಗಣಗೂಡಿ ಸುರನಾಡ್ಯ
ಜಾಲದೊಳೆಯ್ತುರುತಿರ್ದ

|| ೧೭ ||

ಸುರಪನು ಫಣಿಪನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮರಸಿಯ
ವೆರಸಿ ಪಾದಾನತರಾಗಿ
ಪರಿಪರಿಯಲಿ ಸ್ತುತಿಸಿದರು ಪೂಜಿಸಿದರಾ
ದುರಿತನಿರ್ಧಾಮಧಾಮನನು

|| ೧೮ ||

ಅರುಹ ನಮ್ಮಂ ಬಿಕೆಯರಿಗೆ ನಾದುನಿಯರ್ಗೆ
ಕರುಣಿಸು ದೀಕ್ಷೆಯನೆಂದು
ಒರೆದರ್ಕ್ಕೀರ್ತಾಭ್ಯದಿರಾಜರೆರೆಗೆ ಜಿನೇ
ಶ್ವರನೇಳಿರೆನಲೆದ್ದ ರೊಡನೆ

|| ೧೯ ||

ಉರಗೇಂದ್ರನರಸಿಯರಿಂದ್ರನ ಸತಿಯರು
ತೆರೆವಿಡಿದರು ನಲೈಯಿಂದ
ಕರೆತಂದು ಮುನಿಗಳಾ ಪುಣ್ಯಕಾಂತೆಯರನಾ
ತೆರೆಯೊಳು ಪುಗಿಸಿದರಾಗ

|| ೨೦ ||

ಸುರವಾದ್ಯ ಮೊಳಗೆ ತೇಜೋರಾಶಿ ಮೊದಲಾದ
ಗುರುಗಳು ಫ್ರಿದಿ ಸತ್ಕರಿಸೆ
ನಿರುಪಮದೀಕ್ಷೆಯನಾ ಪುಣ್ಯಸತಿಯರೆ
ಲ್ಲರಿಗಿತ್ತನಾ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ

|| ೨೧ ||

—

ಚಕ್ರೇಶ ಕೈವಲ್ಯ ಸಂಧಿ

ನಡುವಗಲಲ್ಲಿ ಘಾತಿಯನಿಕ್ಕಿ ಚಕ್ರ ಸಂ
ಗಡದವರ್ಗಿತ್ತು ದೀಕ್ಷೆಯನು
ಕಡುಚಿತ್ರ ವೃಷಭಯೋಗಿಗೆ ಘಾತಿಕರ್ಮವಾ
ಕಡೆವಗಲೊಳು ಕೆಟ್ಟುದೊಡನೆ

|| ೧ ||

ವಿರಚಿಸಿದರು ಕೂಡೆ ಗಂಧಕುಟೆಯನೊಲ್ಪು
ನರಸುರೋರಗರರ್ಚಿಸಿದರು
ಭರತಜಿನನ ಸಾರೆ ವೃಷಭಜಿನೇಶ್ವರ
ನರಮನೆಗಟ್ಟಿದನಾಗ

|| ೨ ||

ಆ ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ಹೋಯ್ತು ರವಿ ಮೂಡ
ಲಾರಾಧ್ಯ ಭರತ ಸರ್ವಜ್ಞ
ದೂರಿತ ನಿರ್ಘಾತಿಗಳನಿಕ್ಕಲನುವಾದ
ವೀರವನೇನ ಬಣ್ಣಿ ಪೆನು

|| ೩ ||

ಗಂಧಕುಟೆಯನುಳಿದನು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡ ಶ್ರೀ
ಗಂಧವೃಕ್ಷದ ಮೊದಲಿ ಳಿದು
ಬಂಧುರಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಯಂಕಯೋಗಾನು
ಬಂಧದಿ ಕುಳಿತನಾ ಸ್ವಾಮಿ

|| ೪ ||

ರಾಜಿಪ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯಾಂಗವಿದ್ವದು
ತೈಜಸ ಕಾರ್ಮಣಗೂಡಿ
ಮೂಜಗದುದ್ದದೊಳಾತ್ಮ ನಿಂದಿದ್ವನು
ಸೋಜಿಗವಲ್ತಿ ಚಿಧ್ವನತೆ

|| ೫ ||

ಎಳೆವಿಸಿಲೆಂತು ಬೆಳ್ಳುಗಿಲೆಂತು ಮಂಜೆಂತು
ಬೆಳುದಿಂಗಳೆಂತೊಮ್ಮೆ ಜಗವೆ
ಮುಳುಗಿಕೊಂಡಿವು ವಂತಾತ್ಮ ಮೂಜಗವನ
ಗ್ಗಳವೆತ್ತು ತುಂಬಿದರ್ಥನಾಗ

|| ೬ ||

ಕೆಡೆದುವೆಪ್ಪತ್ತೆರಡೊಮ್ಮೆ ಕರ್ಮಗಳವ
ರೊಡನೆ ಬಿದ್ದವು ಪದಿಮೂರು
ಕುಡುಮಿಂಚಿನಂತೆ ಬಯಲಾಗೆ ಜಗದ ಮೇ
ಲಡೆಗೆ ಲಂಘಿಸಿದನಾ ಸ್ವಾಮಿ

|| ೭ ||

ಭರತೇಶನೆಂಬುದು ದೇಹ ಹೋದಂದೆ ಹೋ
ಯ್ತರೆ ಸಿದ್ಧರ ಸಮೂಹದೊಳು
ತಿರುಗದ ಹಾದಿಯ ಹೋಗಿ ಮುಕ್ತಿಯೊಳು ನಿಂ
ದಿರುತ್ತಿದರ್ಥನಾ ಸಿದ್ಧನತ್ತ

|| ೮ ||

ಶ್ರೀ ಹಂಸ ಹಂಸ ನೋಡೇನೆಂಬೆನೊಡನಿತ್ತ
ಲಾ ಹೊತ್ತಿನೊಳು ಪಂಚಸುತರು
ನೋಹದ ಘಾತಿಯನಿಕ್ಕಿ ಬಾಂಗಡೆಯೊಳು
ತಾಹವೆತ್ತಿದರ್ಥರಾಶ್ಚರ್ಯ

|| ೯ ||

ತಂದೆ ಹೋದಳಲರ್ಕಕೀರ್ತಾಘ್ರದಿ ರಾಜರ್ಗಿ
ಸಂದಿಸಿತಿಲ್ಲ ಸೋದರರು
ಒಂದೆ ಬಾರುನ್ನತಿವೆತ್ತು ದಕೆದೆಯೊಳಾ
ನಂದಿಸುತ್ತಿದರ್ಥರಚ್ಚರಿಸಿ

|| ೧೦ ||

ಭರತಸರ್ವಜ್ಞ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಂದ ಶಿಲೆಯ ಹ
ತ್ತಿರ ವಜ್ರ ಹೋಮವ ರಚಿಸಿ
ಹರುಷನೃತ್ಯವನಾಡಲರ್ಕಕೀರ್ತಾಘ್ರದಿರಾ
ಜರು ನೋಡುತ್ತಿದರ್ಥರರ್ತಿಯೊಳು

|| ೧೧ ||

ಭೂವಲಯದ ಭಾರವೆತ್ತ ತೊಂಬತ್ತಾರು
 ಸಾವಿರ ಹೆಣ್ಣಾಟವೆತ್ತ
 ಕೈವಲ್ಯ ಕ್ಷಣಕಹುದೆತ್ತಲೆಂದುರಗೇಂದ್ರ
 ಭಾವಿಸಿ ಪೊಗಳ್ದನಾ ವಿಭುವ

|| ೧೨ ||

ತನಗೆ ತಾಂ ಗುರುವಾಗಿ ದೀಕ್ಷೆಯನಾಂತು ತ
 ನ್ನನು ತಾನೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ನೋಡಿ
 ತನುವಳಿದಮೃತನೆಯಿದ್ದನಹೊ ಪೂತು ಬಾ
 ಪೆನುತಿದರ್ ಮಕುಟವಲ್ಲಾಡೆ

|| ೧೩ ||

ಮೆಯ್ಯ ದಂಡಿಸಿದನೆ ಭಿಕ್ಷೆಗೊಂದೂರ್ವರ್ಗ
 ಕೆಯ್ಯೊಡ್ಡಿದನೆ ಚಕ್ರಧರನು
 ಉಯ್ಯಲ ತೂಗಿದಂತಮ್ಮತಕೆ ಸಂದ ಬ
 ಲ್ಗಿಯ್ಯನಲ್ಲವೆ ಪುರೆಯಿಂದ

|| ೧೪ ||

ಸಾಕಾಗದದ ಪೇಳುತಿರೆ ಕಲಿಯುಗದ ರ
 ತ್ನಾ ಕರಸಿದ್ದಗಿಷ್ಟಿರಲಿ
 ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಂದಮರೇಂದ್ರ ವಿನೋದಾರ್ಥ
 ವಾಕುದೋರಿದನನಿತರೊಳು

|| ೧೫ ||

ನಾನೆಷ್ಟರವನಿನ್ನು ರತ್ನಾ ಕರಸಿದ್ದ
 ತಾನೆಷ್ಟರವನು ಬಣ್ಣವೊಡೆ
 ನೀನೆಷ್ಟರವನೆಂದು ನಾಗೇಂದ್ರ ಪೊಗಳ್ದನ
 ತ್ಯಾನಂದ ಮಿಗೆ ಚಕ್ರಧರನ

|| ೧೬ ||

ಅಹುದಲಾ ಗುಣಕೆ ಮತ್ತರವೆ ಚಕ್ರಿಯವೊಲು
 ಬಹುಭಾರವಾಂತಿದುರ್ ಕ್ಷಣಕೆ
 ಸಹಜದಿ ಮುಕ್ತರಾದವರಾರು ನೀನಾಡ
 ಬಹುದೊಂದನೊಡನೆ ದೇವೇಂದ್ರ

|| ೧೭ ||

ಆತನಂದದಿ ಮುಕ್ತಿ ನವಗಾಗಲೆಂದು ತ
ಧ್ವೃತಳಹೋಮ ಭಸ್ಮವನು
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಮರೇಂದ್ರ ಧರಿಸಿದನುರಗೇಂದ್ರ
ನಾತುರದಿಂದಿಟ್ಟ ತಾನು

|| ೧೮ ||

ನೆರೆದರ್ಕ ಕೀರ್ತಾರ್ಯದಿರಾಜ ಮುಂತಾದ ಸ
ವರು ಧರಿಸಿದರಕ್ಕರಿಂದ
ಭರತನಾಥನ ಮೋಕ್ಷಕಲ್ಯಾಣ ಜಗವನು
ಧರಿಸಿತು ಸುಖವೆತ್ತರೆಲ್ಲ

|| ೧೯ ||

ಶ್ರೀ ಜನಸಭೆಯ ಬೀಳ್ಕೊಂಡಿತ್ತು ತಮ್ಮೊಡ
ನೋಜೆಯಿಂದೋಲೈಸಿ ಬರ್ಪ
ಪೌಜನೆಲ್ಲವನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರ್ಕಕೀರ್ತಾರ್ಯದಿ
ರಾಜರು ಹೊಕ್ಕರು ಪುರವ

|| ೨೦ ||

ಬಿಮ್ಮಗಿದ್ದುದು ಪುರ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಂಗಳೊ
ಳುಮ್ಮುತ್ತಿದುದು ಕಣ್ಣು ನೀರು
ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ ಸುಯ್ಯತ ಸಾರ್ವರು
ತಮ್ಮ ಚಾವಡಿಯನಾ ನೃಪರು

|| ೨೧ ||

ತಂದೆ ಕುಳ್ಳಿರುವ ಗದ್ದುಗೆಯ ಕಾಣುತ ಭುಗಿ
ಲೆಂದೆದ್ದು ದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಕ
ಬಂದುವು ಕಣ್ಣೀರು ಸ್ವಾಮಿ ಹಾ ಹಾ ಕೆಟ್ಟಿ
ನೆಂದು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟಾರಲಿದರು

|| ೨೨ ||

ಧೈರ್ಯ ಜಾರಿದುದೋಜೆ ಹಾರಿತು ನುಡಿಯ ಚಾ
ತುರ್ಯವೆಂಬುದು ಬಯಲಾಯ್ತು
ಸೂರ್ಯನಿದ್ದವರಿಗಾಗಿರುಳಾಯ್ತು ಪಿತನ ಸೌಂ
ದರ್ಯದ ರೂಪು ತೋರದಿರೆ

|| ೨೩ ||

ಆಲಸ್ಯ ನಿನಗಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಚಾವಡಿಗನು
 ಕೂಲಸಂದಣಿ ತಪ್ಪದಿಂದು
 ಹಾಳುಸುರಿವುತಿದೆಯೆಂತು ನೋಡುವೆನೆಂದು
 ಬಾಲೆಯರಂತೆ ಶೋಕಿಪರು

|| ೨೪ ||

ಇಂತಳುತಿದ್ದಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಬೇಗೆಯ ತಾವೆ
 ಸಂತೈಸಿಕೊಂಡರು ಕೂಡೆ
 ಅಂತದಕೆಲ್ಲರರ್ತಿಸಿದರು ಭರತಭೂ
 ಕಾಂತಪುತ್ರರಿಗದು ಸಹಜ

|| ೨೫ ||

ಮಂಗಳ ಸಂಧಿ

— — — — —

ಮುಕ್ತರೆಲ್ಲರು ಸರಿಯಹುದಾದರೇನಾತ್ಮ
ಶಕ್ತಿಯನರಿದಿಲ್ಲಿ ಮೊದಲು
ವ್ಯಕ್ತಭೋಗದೊಳಿರ್ದು ಕ್ಷಣಕೆ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಂದ
ಯುಕ್ತಿಗೆನ್ನೆದೆ ಸೂರೆಹೋಯ್ತು

|| ೧ ||

ಮರೆಯೇಕೆ ಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗದಿ ಮುಖ್ಯವ
ಕುರಿತು ಶಲಾಕೆಗೆ ಬಂದ
ಅರವತ್ತು ಮೂರರೊಳಾಯ್ದು ಕೊಂಡೀ ಜಾಣ
ರೆರೆಯನ ವೊಗಳ್ಳಿನರ್ತಿಯೊಳು

|| ೨ ||

ಬಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಹಂಸನಾಥನೊಳಿರ್ದು ಕ್ಷಣಕೆ ಮು
ಕ್ತಿಗೆ ಸಂದ ಭರತಭಾಸ್ಕರನ
ವೊಗಳದಿದರ್ವಗ ರತ್ನಾ ಕರಸಿದ್ಧ ನಾ
ಡುಗನಲ್ಲದೇನಾತ್ಮ ಸುಖಿಯೆ

|| ೩ ||

ಶೃಂಗಾರಕಾಗಿ ಕಷ್ಟದ ಕಥೆಗಳ್ಳೆ ಜ
ನಂಗಳು ಕೆಡಬೇಡವೆಂದು
ಅಂಗಸುಖಿಯ ಮೋಕ್ಷಸುಖಿಯ ಕಾವ್ಯವನಿಷ್ಟು
ಶೃಂಗಾರ ಕಟ್ಟಿ ವೇಳಿದೆನು

|| ೪ ||

ದುರುಳರ ಪಾದರಿಯರ ನೀಚಸತಿಯರ
ವಿರಚಿಸಿತಿಲ್ಲ ಸಿಂಗರಕೆ
ಭರತಚಕ್ರಿಯ ವೇಳ್ದಿನವರ ವೆಂಡಿರ ವೇಳ್ದಿ
ಸ್ಮರಿಸಿದರೆಲ್ಲರ್ಗೆ ಪುಣ್ಯ

|| ೫ ||

ಈ ಕಥೆಯನು ನಾನು ಪೇಳ್ದಾಗ ಧರೆಯೊಳ
ನೇಕರು ಹರುಷವೇರಿದರು
ಪೋಕರು ನಾಲ್ಕಿಂಟು ಮಂದಿ ಚಿತ್ತದೊಳತಿ
ವ್ಯಾಕುಲಬಟ್ಟರೆಂತೆನಲು

|| ೬ ||

ಕೀರ್ತಿಯ ಬಯಸಿ ನಾನುಸಿರಿತಿಲೈ ನಗೆ ಸ
ತ್ಕೀರ್ತಿ ತಾನೆ ಬರುತಿಹುದು
ಕೀರ್ತಿಯ ಬಯಸಿ ಕಣ್ಣು ಸುರಾಗಿ ಕೆಲಬರು
ಧೂರ್ತರು ಪೇಚಾಡುತಿಹರು

|| ೭ ||

ತೊಡಗುವರ್ತಾವು ಕವಿತ್ವವ ಕಡೆಗದು
ನಡೆಯದು ಕಿವಿಗೆ ಶೋಭಿಸದು
ಬಿಡು ಹೊಸಕವಿತೆಯನೆಂದು ಪೂರ್ವದ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಗಡಬಡೆ ಮಾಡುವರೊಡನೆ

|| ೮ ||

ಧ್ಯಾನಕೆ ಬೇಸರಾದಾಗ ನನ್ನಾತ್ಮಲೀ
ಲಾನುವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೇಳ್ವೆನೈಸೆ
ನಾನೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಮತ್ಸರಕೆ ಪೇಳ್ವವನಲ್ಲ
ಮೋನದೊಳಿಹೆನದು ಸಾಕು

|| ೯ ||

ಹಂಸನಾಥನ ಶಕ್ತಿಯೊಳು ಪೇಳ್ವ ಕಾವ್ಯಕೆ
ಸಂಶಯವುಂಟೆ ಲೋಕದೊಳು
ನಾಂ ಸೂಚಿಸಿದ ಮುನ್ನ ಮುನಿಗಳು ನೃಪರು ವಿ
ದ್ವಾಂಸರು ಕೊಂಡೊಯ್ದರೊಲಿದು

|| ೧೦ ||

ಗುರುಹಂಸನಾಥನಾಜ್ಞೆಯೊಳು ಸಿದ್ಧಾಂತದ
ತಿರುಳರಿದಾತ್ಮಲೀಲಾರ್ಥ
ಭರತೇಶವೈಭವವೆಂಬ ಕಾವ್ಯವನಿದ
ನೊರೆದೆನು ಸುಖಿಗಳಾಲಿಪುದು

|| ೧೧ ||

ಬೇಕಾದರಾಲಿಸುವುದು ಬೇಡವಾಗೆ ಪ
ರಾಕುಮಾಡುವುದೆನಗಲ್ಲಿ
ವ್ಯಾಕುಲವಿಲ್ಲ ಸಂತಸವಿಲ್ಲ ನಾನು ನಿ
ರಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಸಾಕದಂತಿರಲಿ

|| ೧೨ ||

ಈ ಜಿನಕಥೆಯನು ಕೇಳಿದವರ ಪಾಪ
ಬೀಜ ನಿರ್ನಾಶನವಹುದು
ತೇಜವಹುದು ಪುಣ್ಯವಹುದು ಮುಂದೊಲಿದಪ
ರಾಜಿತೇಶ್ವರನ ಕಾಣುವರು

|| ೧೩ ||

ಪ್ರೇಮದಿಂದಿದನೋದಿದರೆ ಪಾಡಿದರೆ ಕೇಳ್ವ
ರಾಮೋದವೈದುವರವರು
ನೇಮದಿ ಸುರರಾಗಿ ನಾಳೆ ಶ್ರೀ ಮಂದರ
ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಾಣ್ವರರ್ತಿಯೊಳು

|| ೧೪ ||

ವೃಷಭಮಾಸದಿ ತೊಡಗಿತು ಕುಂಭಮಾಸ ಸ
ದ್ವಿಷಯದಿ ಕೃತಿ ಪೂರ್ಣವಾಯ್ತು
ವೃಷಭಾಂಕ ಹಂಸನಾಥನೆ ಜಯ ಪರಮ ಪು
ರುಷನೆ ಚಿದಂಬರ ಪುರುಷ

|| ೧೫ ||

— — — — —

ಭರತೇಶವೈಭವ ಸಂಗ್ರಹಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ

ಶಬ್ದಕೋಶ

(ಸೂಚನೆ: ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಪುಟಕ್ಕೂ, ಎರಡನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಪದ್ಯಕ್ಕೂ, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು.)

ಅ

ಅಕಳಂಕ	೧೫೫-೧೬	ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದ
ಅಕ್ಕರು	೧೬೬-೨೬	ಪ್ರೀತಿ
ಅಖಂಡಿತ	೧೦೦-೩೧	ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ
ಅಗಲ	೧೦೦-೩೧	ತಟ್ಟೆ, ತಳಿಗೆ
ಅಗ	೩೫೩-೪೩	{ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಅಗ್ರಿಣಿ	೩೪೯-೧೮	
ಅಚ್ಚರಿಸು	೪೩೩-೧೦	ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಿಸು
ಅಚ್ಚಜೊನ್ನ	೨೮೭-೨೧	ಸುಂದರವಾದ ಬೆಳುದಿಂಗಳು
ಅಜಡ	೨೦೯-೧೮	ಜಡವಲ್ಲದ, ಚಲನೆಯುಳ್ಳ
ಅಟ್ಟು	೩೫೨-೩೯	ಕಳುಹಿಸು, ದೂಡು
ಅಡ್ಡಗೆಡೆ	೨೨೦-೨೮	ಅಡ್ಡಬೀಳು, ನಮಸ್ಕರಿಸು
ಅಡ್ಡತೆಗೆ	೧೪೮-೨೨	ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸು, ಓರೆಮಾಡು
ಅಡ್ಡಪಿಡ್ಡಗೆ	೨೬೬-೧೬	ಆತ್ತು ಇತ್ತು, ಸೊಟ್ಟುಪಟ್ಟಿಗೆ
ಅಣೆ	೨೬೪- ೨	ಕೀಲಿಸು, ಒತ್ತು
ಅಣೆದೋರು	೩೨೯-೧೭	ಸಿದ್ಧವಾಗಿರು
ಅತಿಜೋಲಿ	೩೮೬-೨೮	ಹೆಚ್ಚಾದ ಪ್ರೀತಿ
ಅಧ್ಯಾಯನ	೨೫೬- ೪	(ಅಧ್ಯಯನ)? ಧ್ಯಾನ, ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪ್ರಯತ್ನ
ಅನುಮಿಸು	೨೦-೧೪	ಊಹಿಸು, ಅನುಮಾನಿಸು
ಅನುವಡಿಸು	೩೩೨-೩೧	ಅನುವಾದಮಾಡು, ಹೇಳು
ಅನುವೆತ್ತು	೪೦೦- ೯	ಉಚಿತವಾದ

ಅನ್ನಕ	೩೫೩-೪೨	ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ
ಅಪರ	೨೩೯-೧೯	ಪಶ್ಚಿಮ
ಅಪವರ್ಗ	೯೭-೧೬	ಮೋಕ್ಷ
ಅಬ್ಬೆ	೧- ೩	ಆಮೃತ
ಅಭವವಾಸ	೩೯೪-೧೨	ಗುಡಿ
ಅಮರಿಸು	೨೬೦- ೮	ಹೊಂದಿಕೆಗೊಳಿಸು
ಅಮೃದು	೧೨-೧೩	ಆಗುವುದಿಲ್ಲ
ಅಮೃತ	೪೩೪-೧೪	ಮೋಕ್ಷ
ಅಮೃತಭಾಸ್ಕರ	೧೧೯-೪೭	ಚಂದ್ರ
ಅರಲಂಬ	೩೫೪- ೫	ಪುಷ್ಪಬಾಣ, ಮನ್ಮಥ
ಅರಳೆಲೆ	೨೧೭- ೮	ಅರಳೇ ಎಲೆ ಆಕಾರದ ಅಭರಣ
ಆರಾತಿ	೨೧೬- ೧	ಶತ್ರು
ಆರಿಕೆ	೩೩೩-೩೭	ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ
ಆರಿದು	೨೬೬-೧೨	ಕಷ್ಟ, ಅಸಾಧ್ಯ
ಆರೆಗೋಲೆ	೩೭೭-೧೧	?
ಆರ್ಘ್ಯ	೧೫೬-೨೨	ಪೂಜೆ
ಆರ್ತಿ	೩೩-೨೦	ಸಂತೋಷ
ಆರ್ಭಕ	೪೨೨-೧೦	ಮಗು
ಆಲಗೆ	೮೯-೫೮	ಎಲೆ (ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಬೋಧನೆ)
ಆಲಸು	೧೬೪-೧೫	ಸೋತುಹೋಗು
ಆವಗಡ	೫೭-೨೯	ಅಪಾಯ
ಆಸಿಯಳು	೭೬-೪೩	ಕತ್ತಿಯಂತೆ ಬಳುಕುವ ಹೆಣ್ಣು
ಆಸ್ತು	೧೦- ೩	ಆಗಲಿ
ಆಳಗು	೨೪೧-೩೧	ಆಗಳು, ಕಂದಕ
ಆಳ್ವೆ	೮೮-೫೩	ಭಯ
ಆಳ್ವೆವಡು	೪೧೦-೧೦	ಸಂತೋಷಪಡು
ಆಂಕ	೨೧೭- ೭	ತೊಡೆ

ಅಂಕಮಾಲೆ	೨೮೨-೧೯	ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪದ್ಯ
ಅಂಕರು	೩೫೬-೧೨	ಹೆಸರಾದವರು, ಪ್ರಸಿದ್ಧರು
ಅಂಗಪಟ್ಟಿ	೩೧-೧೦	ಹೊದೆಯುವ ಪಂಚೆ
ಅಂಗುಲಿ	೨೯೯-೧೦	ಬೆರಳು
ಅಂತರಾಯ	೧೯೬-೨೧	ಭೇದ, ಪಕ್ಷಪಾತ
ಅಂತರಿಸು	೭೦- ೬	ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಡು
ಅಂದಣ	೨೦೦-೧೫	ರಥ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ
ಅಂಬರಚರ	೨೫೬-೧೨	ದೇವತೆ
ಅಂಶು	೫-೨೭	ಕಿರಣ

ಅ

ಆಗಸ	೨೩೩- ೧	ಆಕಾಶ
ಆಗಾರ	೪೦೮-೫೬	ವಾಸಸ್ಥಾನ, ಮನೆ
ಆಣ್ಣ	೭೬-೪೬	ಗಂಡ
ಆದಿವೇವ	೧೫೬-೧೮	ಪ್ರಥಮ ತೀರ್ಥಂಕರ
ಆದಿವಸ್ತು	೧೭೫- ೧	ಮೊದಲ ವಸ್ತು, ದೇವರು
ಆನಕ	೧೧೫-೨೦	ಭೇರಿ
ಆನೀಕ	೧೫೫-೧೪	ಸೈನ್ಯ
ಆನು	೪೨೩-೧೭	ಧರಿಸು, ಸ್ವೀಕರಿಸು
ಆಮೋದ	೪೨೯-೧೪ ೩೨೨-೧೪	{ ಸಂತೋಷ
ಆಯತ	೨೨೮-೨೦	ಸಂಯಮಪೂರ್ಣ
ಆರಯಾ	೩೨೨-೧೩	ವಿಚಾರಿಸು
ಆಲವಟ್ಟು	೯೯-೨೮	ಬೀಸಣಿಗೆ
ಆಲಿವರಲ್	೨೬೭-೨೧	ಆಲಿಕಲ್ಲು
ಆಲ್ಪ	೧೭೮-೨೩	ದೃಷ್ಟಿಸಿ

ಆಸರ	೨೦೪-೩೮	ಅವಲಂಬನ
ಆಸನ್ನ	೩೬೪-೪೩	ಸಮೀಪಿಸಿದ
ಆಳಿ	೩೦೪-೨೨	ಸೇವಕಿ, ಸಖಿ
ಆಂಪು	೪೨೬-೩೦	ಆತುಕೊ

ಇ

ಇಕ್ಕು	೨೧೮-೧೬	ದಾನಮಾಡು, ಕೊಡು
ಇಟ್ಟಾಡು	೧೭೮-೨೨	ಚೆಲ್ಲು
ಇಡಿಕಿರಿ	೧೭೯-೨೮	ಒತ್ತಾಗಿ ಸೇರು
ಇಡು	೨೧೩-೪೪	ಹೊಡೆ
ಇಡುಗುಡ್ಡೆ	೨೮೧-೧೭	ಕಿರಿದಾದ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳು
ಇಂಗೋಲ	೩೪೮-೧೪	ಸಿಹಿಯಾದ ಬಾಣವುಳ್ಳವನು
		ಮನ್ಮಥ
ಇಂಬು	೧೮೯-೧೨	ಅವಕಾಶ

ಈ

ಈರಾರು	೩೦೧-೨೯	ಹನ್ನೆರಡು
-------	--------	----------

ಉ

ಉಕ್ಕು	೩೬೧-೪೧	ಉಬ್ಬು
ಉಗ್ಗಡ	೩೮೩-೧೧	ಘೋಷಣೆ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದು
ಉಚ್ಚಳಸು	೨೪೧-೧೪	ಮೇಲೆ ಚಿಮ್ಮು
ಉಚ್ಚು	೧೮೫-೬೦	ಬಿಚ್ಚು
ಉಜ್ಜುಗಿಸು	೩೯೪-೧೨	ಪ್ರಾರಂಭಿಸು
ಉಡೆ	೧೯೦-೧೮ ೨೫೦-೨೦	} ಉಡುವ ಬಟ್ಟೆ

ಉಣ್ಣು	೩೦೩-೧೬	ಉಬ್ಬು, ಉಕ್ಕು, ಹೆಚ್ಚಾಗು
ಉತ್ತುಂಗ	೪-೧೯	ಎತ್ತರ
ಉದ್ದವನೇರು	೨೯೮- ೪	ಕೊಬ್ಬು
ಉದ್ಯನೋಪ್ಪಗಾಮಿ	೩೬೧-೪೫	ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮೋಕ್ಷದತ್ತ ಹೋಗು ತ್ತಿರುವವನು
ಉದ್ಯಾಪನೆ	೪೧೨-೨೧	ಕೊನೆಯ ಪೂಜೆ
ಉಮ್ಮು	೨೬೬-೧೬	ಉಬ್ಬು, ಉತ್ಸಾಹಿಸು
ಉರುಬು	೩೩೩-೩೭	ಮೇಲೆದ್ದು ಕುಣಿ
ಉರುವ	೨೬೭-೨೩	ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
ಉರ್ವಿ	೨೬೦- ೯	ಭೂಮಿ
ಉರ್ವಿಂದ	೧೨೭-೪೦	ಉಬ್ಬಿನಿಂದ
ಉಲುಪೆ	೨೨೪-೪೮	ಕಾಣಿಕೆ
ಉಂಬಳಿ	೩೨೯-೧೪	ಜಹಗೀರು

ಊ

ಊಡು	೩೧೦-೨೫	ಊಟಮಾಡು, ಊಣಿಸು
ಊಣೆಯ	೧೪೨-೫೫	ನ್ಯಾನತೆ, ಕೊರತೆ, ಕುಂದು

ಎ

ಎಡೆಗಟ್ಟು	೨೪೮-೧೧	ನಿಯಮ, ನಿರ್ಬಂಧ
ಎಡೆಗುತ್ತಿ	೨೦೫-೪೩	(?) ತೀರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಅಗಲ ಕಿರಿದಾಗಿ, ನಿಡಿದಾಗಿ ಚಾಚಿದ ದಿಣ್ಣೆ
ಎಡೆಯಾಡು	೨೦೫-೪೩	ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಓಡಾಡು
ಎಡ್ಡ	೩೫೩-೪೨	ಮನೋಹರ
ಎರಕ	೨೫೮-೧೪	ಪ್ರೀತಿ
ಎರಳೆ	೩೫೬-೧೪	ಜಿಂಕೆ

ಎರೆಯ	೭೩-೨೫	ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ
ಎಳೆವೆಂಗಳು	೨೩೫-೧೩	ಯುವತಿಯರು
ಎಳೆವರೆಯ	೩೦೭-೧೧	ಎಳೆಯ ಪ್ರಾಯ

ಏ

ಏಕಾರ್ಣವ	೨೬೮-೨೪	ಒಂದೇ ಸಮುದ್ರ
ಏಣಲೋಚನೆ	೧೪೧-೫೦	ಜಿಂಕೆಯ ಕಣ್ಣಿನಂತಹ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವಳು
ಏಳಸು	೧೦೬-೧೪	ಹೀಯಾಳಸು
ಏಳೆಲೆವೋಗು	೯೧-೬೬	ಏಳೆಲೆ ಬಿಡು, ಬಲಿ

ಐ

ಐಸೆ	೩೩೦-೧೮	ಅಲ್ಲವೆ
-----	--------	--------

ಒ

ಒಕ್ಕು	೩೬೫-೧೭	} ಚೆಲ್ಲು
ಒಗು	೩೯೭-೩೧	
ಒಗುಮಿಗೆ	೮೩-೧೯	ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಒಗ್ಗು	೩೫೪- ೧	ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರು
ಒಚ್ಚತಾಗಿರು	೩೭೭- ೬	ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗು, ಸಮ್ಮೇಳನ
		ಗೊಳ್ಳು
ಒಚ್ಚೆಯ	೩೩೪-೪೩	ಅಪಮಾನ
ಒಟ್ಟೈಸು	೨೮೪- ೨	ಗುಂಪುಗೂಡು
ಒಡ್ಡು	೨೬೬-೧೬	ಗುಂಪು

ಒತ್ತಿ ನುಡಿ	೭೧-೧೬	ಚುಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡು
ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ	೨೦೭-೩೦	ಸ್ವಲ್ಪ
ಒಬ್ಬಳಿ	೨೭೩- ೭	ಗುಂಪು
ಒಸಗೆ	೨೩೩- ೩	ಸಂತೋಷ ಸಮಾಚಾರ
ಒಸೆಯೆ	೩೩೦-೩೭	ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳಲು
ಒಳುನುಡಿ	೨೧೯- ೧	ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು
ಒಂದಿಸು	೨೫೪-೪೬	ಸೇರಿಸು

ಓ

ಓತು	೩೬೧-೪೬	ಪ್ರೀತಿಸಿ
ಓಪ	೨೦೩, ೩೫	ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ
ಓವಂ	೨೮೦-೨೫	ಕೋಣೆ, ಗುಹೆ

ಕ

ಕಜ್ಜ	೩೮೪-೧೩	ಕೆಲಸ, (ಕಾರ್ಯ ತ್ನ)
ಕಟಕ	೨೦೧-೨೧	ಸೈನ್ಯ, (ರಾಜಧಾನಿ)
ಕಟಿಸೂತ್ರ	೪೪-೧೬	ಉಡುದಾರ, ಡಾಬು
ಕಟ್ಟಕ್ಕರು	೩೦೮-೧೨	ಹೆಚ್ಚಾದ ಪ್ರೀತಿ
ಕಟ್ಟಣೆ	೧೦೫- ೭	ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ, ಕಟ್ಟಳೆ
ಕಟ್ಟಳಲು	೨೦೪-೪೧	ಹೆಚ್ಚಾದ ದುಃಖ
ಕಟ್ಟಾಯ	೧೧೭-೩೧	ಕಠಿಣವಾದ ಆಜ್ಞೆ
ಕಟ್ಟಗೆಕಾರ	೧೧೪-೧೫	ಹೊಗಳುಭಟ್ಟ
ಕಡುಗಿ	೨೪೪- ೮	ಉತ್ಸಾಹಗೊಂಡು
ಕಡುಪು	೨೪೫-೧೨	ಶೌರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ, ಉತ್ಸಾಹ
ಕಣ್ಣಲ್ಲ	೨೫೫-೫೦	ಕಣ್ಣಿನ ಚಾಪಲ್ಯ

ಕಣ್ಣಿ	೩೫೬-೧೪	ದನಗಳ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕುವ ಹಗ್ಗ
ಕಣ್ಣೊಳಲು	೧೨೬-೩೩	ಕಣ್ಣಿನ ಓಡಾಟ, ಕಣ್ಣಿನ ಓಟ
ಕತ್ತರ	೧೧೫-೧೮	ಮದ್ದಲೆ ಬಾರಿಸುವ ಚದುರು
ಕದುಬು (ಕದುಂಬು)	೨೬೫- ೭	ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿ
ಕನ್ನಡಹಕ್ಕಿ	೬೬-೨೧	ಗಿಳಿ
ಕನ್ನಡಿಸು	೧೦೪- ೩	ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸು
ಕಬ್ಬಿಗ, ಕಬ್ಬ	೧- ೩	ಕವಿ, ಕಾವ್ಯ (ತ್ವ)
ಕಮ್ಮಂಗಣಿಯ	೩೩೭-೧೧	ಮನ್ಮಥ
ಕಮ್ಮನೆ	೧೫-೩೪	ಸುವಾಸನೆಯಾಗಿ, ರುಚಿಯಾಗಿ
ಕರಡಿಗ	೧೧೩- ೬	ಭರಣಿ
ಕರುಮಾಡ	೩೮೯-೨೫	ಮಹಡಿ
ಕರ್ಣಾಟಿಸು	೧೧೨- ೫	ಕಿವಿಯನ್ನು ಹೊಗಿಸು
ಕಲಾಪ	೨೧೨-೩೭	ಸಮೂಹ, ನವಿಲಿನ ಗರಿ
ಕಲಿಲಾರಿ	೧೯೩-೧೧	ಕಳವಳ ವಿನಾಶಕ, ದೇವರು,
		ಜಿನ
ಕವುದಿ	೩೩೩-೩೬	ತೇನೆಯ ಬಟ್ಟೆ, ಬಟ್ಟೆ
ಕವ್ವರಿಸು	೧೨೫-೨೭	ಕಾತರಗೊಳ್ಳು
ಕಷಾಯ	೩೭೭-೧೦	ವ್ಯಥೆ
ಕಳ	೨೮೧-೧೪	ಕಣ, ರಂಗ
ಕಲಕಂಠ	೧೦೬-೧೩	ಕೋಗಿಲೆ
ಕಳಾಸ	೧೧೫-೧೮	ಮದ್ದಲೆ ಬಾರಿಸುವ ಜಾಣೆ
ಕಾದಲೆ	೧೩೮-೩೪	ಪ್ರಿಯೆ
ಕಾಹು (ಪು)	೧೮೯-೧೬	ರಕ್ಷಣೆ
ಕಾರ್ಗಾಲ	೧೯೯-೧೧	ಮಳೆಗಾಲ
ಕಾಲ್ಪಡುಕು	೧೦೧-೩೮	ಅಡ್ಡವಾಗು
ಕಾಸರಕ	೨೯೫-೨೧	ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮರ
ಕಾಳಂಜಿ	೪೧- ೪	ಪನ್ನೀರುದಾನಿ

ಕಿವಿಗಚ್ಚು	೫೩- ೧	ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಕೇಳು
ಕೀರ	೫೮-೩೫	ಗಿಳಿ
ಕೀಲಿಸು	೧೫೪- ೬	ಸೇರಿಸು, ನೆಡು
ಕುಡುಹು	೮-೪೭	ವಾದ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಸುವ ಕೋಲು, ಕೋಣ
ಕುಡ್ಯ	೧೮೦-೩೫	ಗೋಡೆ
ಕುಪ್ಪಿಗೆ	೫೯-೪೧	ಸಣ್ಣ ಡಬ್ಬಿ, ಭರಣಿ
ಕುರು	೨೦೧-೨೨	ಚಿಕ್ಕ (ಮೋಟಾದ)
ಕುಲಿಶ	೩೫೪- ೩	ವಜ್ರಾಯುಧ
ಕೂಪ	೧೮೯-೧೬	ಕೂರ್ಪ, ಪ್ರೇಮಾಸ್ಪದರಾದ
ಕೂರ್	೧೦೨-೪೩	ಹರಿತ (ಸ್ನೇಹ)
ಕೂರ್ಮ	೨೦೮-೧೨	ಆಮೆ
ಕೈಗಟ್ಟು	೩೭-೪೨	ನಮಸ್ಕರಿಸು
ಕೈಲಾಗು	೯೯-೨೬	ಕೆಯ್ ಕುಲುಕುವುದು
ಕೊರ್ವ	೩೦೬- ೫	ಕೊಬ್ಬು
ಕೊಲ್ಲಣಿ	೧೧೫-೧೯	ಅಟ್ಟಿ, ವಿನೋದ
ಕೊಲ್ಲ್ಯೈಸು	೨೧೨-೪೩	ಬಗ್ಗಿಸು
ಕೋವಿದ	೮೯-೫೬	ಜಾಣ
ಕಾಳಿಕ	೩೫-೪೦	ಮೋಸ
ಕಂಚುಮಿಂಚು	೧೨೪-೧೯	ತೋರಿ ಮಾಯವಾಗು
ಕಂತು	೩೪೦-೨೯	ಮನ್ಮಥ
ಕಂದ	೨೪೬-೧೯	ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಕೆಳಭಾಗ
ಕಂಬಿ	೧೭೩-೬೯	ಅಡ್ಡೆ
ಕಾಂಡಪಟ	೧೨೪-೨೧	ಅಂತರ್ಪಟ, ತೆರೆ
ಕೆಂಗೂಳು	೧೮೫-೬೨	ಕೆಂಪಾದ ಅನ್ನ
ಕೆಂಬಜ್ಜೆ	೩೫೯-೩೫	ಕೆಂಪಾದ ಹೆಜ್ಜೆ, ವಾದ

ಕ್ರಮ

೨೫-೪೭ ಪಾದ

ಖ

ಖೋಡಿ

೩೪೭-೧೧

ಕೊರತೆ

ಖಂಡೆಯ

೫-೨೬

ಕತ್ತಿ

ಖೇಂದ್ರ

೧೭೮-೧೯

ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಒಡೆಯ, ಗಂಧರ್ವ

ಗ

ಗದಕ

೧೦೭-೨೪

ಕೃತಕ (ತ್ಸ)

ಗನ್ನ

೨೮೬-೧೬

ಮೋಸ

ಗರಗರಿಕೆ

೪೮-೪೩

ಸ್ವಚ್ಛತೆ

ಗರುವಿಕೆ

೨೭೬-೨೭

ಹಿರಿಯತನ

ಗಲಗಲಸು

೨೫೨-೩೩

ಗಲಗಲ ಶಬ್ದಮಾಡು

ಗಲದಾತಗಿರಿ

೨೪೩- ೨

ವಿಜಯಾರ್ಥಪರ್ವತ

ಗಲಗೆ

೧೬೦-೪೫

ಬುಟ್ಟಿ

ಗಾಜಗೋಜು

೧೬೦-೪೩

ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಗಾಜಿನ ಮಣಿಗಳನ್ನು
ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಎರಚಿದಂತೆ

ಗಾಡಿ

೭೩-೨೮

ರೀವಿ

ಗಾವಿಲ

೨೨೧-೩೦

ಮೂಢ

ಗಾಳಿವಟ್ಟಿ

೩೮೬-೨೬

(ಗಾಳಿಯು+ಬಟ್ಟಿ) ಆಕಾಶ

ಗೀರ್ವಾಣ

೪೦೦-೧೦

ಸಂಸ್ಕೃತ

ಗುಡಿ

೧೭೭-೧೨

ಬಾವುಟ

ಗುಡಿಕೇತು

೩೧೪-೧೨

ಕಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಬಾವುಟ

ಗುಲ್ಫ

೩೭-೪೩

ಕಾಲಿನ ಹರಡು

ಗುಸುಟು

೪೩-೧೩

ಗುಟ್ಟು

ಗೃಹ ಜಾಲ

೨೨೫- ೫

ಮನೆಗಳ ಸಾಲು

ಗಣೋರು	೧೫೦-೨೦	ಗೇಣು ದೂರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ತೋರು, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ತೋರು
ಗಂಧೆ	೭೫-೩೯	ತುರಿ, ತಿಂಡಿ
ಗಂಧಕುಟಿ	೩೮೨- ೧	ಗಂಧದ ಗುಡಿ

ಘ

ಘಟಿ	೨೧೦-೨೬	ಗಡಿಗೆ
ಘಟಿತ	೨೪೬- ೧	ಉಂಟಾದ, ಸೇರಿಕೊಂಡ
ಘನಮಾರ್ಗ	೩೭೭- ೮	ಆಕಾಶಮಾರ್ಗ
ಘೋರ್ಷಸು	೮೦- ೧	ಗರ್ಜಿಸು
ಘೀಳಿಡು	೨೪೫-೧೫	ಗರ್ಜಿಸು

ಚ

ಚಚ್ಚರ	೩೧೪-೧೪	ಬೇಗ, ಎಚ್ಚರಿಕೆ
ಚಡಾಳಿಸು	೨೭೦-೩೯	ಗದರಿಸು, ಮೇಲೆ ಬೀಳು
ಚಪ್ಪರಿದಾಡು	೪೦೫-೪೦	ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಾ ಆನಂದ ಪಡು
ಚಪ್ಪಳಿಸು	೧೪೨-೫೪	ದುಃಖ ಸೂಚಕ ಲೋಚಲೋಚ ಧ್ವನಿ ಮಾಡು
ಚಮ್ಮಾವುಗೆ	೩೨೧-೧೧	ಚರ್ಮವಾದುಕಾ (ತ್ವ) ಚರ್ಮದ ಜೋಡು
ಚರು	೩೭೫-೨೪	ಆಹುತಿಯ ಅನ್ನ
ಚಳಯ	೯೬- ೬	ನೀರು ಚೆಮುಕಿಸುವುದು
ಚಾಗಿ	೧೪೪- ೫	ತ್ಯಾಗಿ (ಸಂ)
ಚಾಟುಕಾತಿ	೪೮-೪೪	ಮೋಹಕಳಾದ ಹೆಣ್ಣು

ಚಾರಿವರಿ	೧೦೭-೩೫	ಜಾಣ್ಣೆಯಿಂದ ಓಡಾಡು
ಚಾಳಿಸು	೬೯- ೪	ಸೋಲಿಸು, ಮೋಸ ಮಾಡು
ಚಾಳೆಯ	೧೧೮-೩೭	ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಇಡುವ ಹೆಜ್ಜೆ, ಗತಿ ಲಾಘವ
ಚೇನಾಂಬರ	೧೫೩- ೩	ರೇಷ್ಮೆಯ ಬಟ್ಟೆ
ಚುನ್ನ	೨೯೫-೨೦	ಮೋಸದ ಮಾತು
ಚುಮ್ಮುರಿ	೪-೨೩	ಸುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದ
ಚೌಕ	೩೪-೨೮	ಕೊಡಡಿ
ಚೌಕುಳಿ	೧೧೦-೩೬	ಕಿವಿಯ ಆಭರಣ
ಚಂಪೆ	೧೨೭-೩೭	ಸಂಗೀತ ಸಾಧನ
ಚಂಬಕವರೆ	೨೬೯-೩೧	ವಾದನ ಸಾಮಗ್ರಿ
ಚಾಂಗು	೨೭೮-೩೬	(ಕೊಂಡಾಟದ ನುಡಿ), ಭಲೆ
ಚಾಂದಸಿಕೆ (ಭಾಂದಸಿಕೆ)	೪೮-೪೪	ವಿಳಂಬ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡು

ಭ

ಭದ್ಮ	೧೫೦-೩೧	ಮೋಸ
ಭಪ್ಪನ್ನ	೩೬೩- ೨	ಐವತ್ತಾರು
ಭವಿ	೩-೧೭	ಕಾಂತಿ

ಜ

ಜಕ್ಕುಲಿಸು	೨೫೨-೩೩	ಬಿಕ್ಕುಳಿಸುತ್ತಾ ಮಾತನಾಡು
ಜತನೆ	೧೮೨- ೨	ಜೋಕೆ
ಜಮ್ಮುದಟ್ಟಿಸು	೧೭೭-೧೩	ಜುಂ ಎನ್ನುವಂತೆ ಸಂತೋಷ ಗೊಳಿಸು
ಜರತಿ	೩೮೭-೩೨	ಮುದುಕೆ

ಜಸ	೩೫೮-೨೪	ಯಶಸ್ಸು (ತ್ವ) ಕೀರ್ತಿ
ಜಾಗರ	೧೬೧-೫೦	ನಿದ್ರೆ ಕೆಡುವುದು
ಜಾನು	೨೦-೧೨	ತೊಡೆ
ಜಾಳಿಗೆ	೨೨೧-೩೪	ಸಮೂಹ, ಚೀಲ, ಜಾಲಂದ್ರ
ಜೂಟು	೧೦೨-೪೫	ಹುಡುಗಾಟ, ಸುಳ್ಳು
ಜೇವಡೆ	೨೦೯-೨೩	ಟೆಂಕಾರ ಮಾಡು
ಜೋಲಿ	೭೮-೫೭	ತೂಗಾಟ

ಝ

ಝಲ್ಲಿ	೯೪- ೩	ಕುಚ್ಚು
ಝಂಕಣೆ (ಝಂಕೆ)	೫೧೫-೧೯	ಗದರಿಕೆ

ಟ

ಟವಣೆ	೯೯-೪೮	ಹೊಂದಿಕೆ
ಟಿಕ್ಕೆಯ (ಟಿಕ್ಕೆ)	೧೯೮- ೩	ವಾದ್ಯ ವಿಶೇಷ
ಟೌಳಿ	೬೩- ೨	ಮೋಸ

ಡ

ಡಾಳ	೫-೨೮	ಹೊಳವು
ಡಂಗರಿಸು	೩೧೩- ೯	ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾರಿ ಹೇಳು

ತ

ತಕ್ಕೈಸು	೧೭೦-೪೯	ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡು
---------	--------	-------------

ತಗಹಿಕ್ಕು	೨೬೮-೨೮	ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸು,
ತರಲ	೧೨೩-೧೪	ಚಂಚಲ
ತರಹರಿಸು	೩೧೨- ೫	ಸಹಿಸು
ತಳರ್	೧೯೬-೧೯	ಹೊರಡು
ತಳಹೊಳಗೊಳ್ಳು	೩೦೭-೧೧	ಗಾಬರಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕು ತೋಚ ದಂತಾಗು
ತಳಿ	೧೨೩-೧೬	ಬಳಿ, ಲೇಪಿಸು
ತಳ್ಳಂಕಗೊಳ್ಳು	೨೪೬-೧೮	ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳು, ಭೀತಿಗೊಳ್ಳು
ತಳ್ಳಿ	೩೮೬-೨೪	ತಂಟೆ
ತಾಡ್ಯನಾನ	೧೮೦-೩೫	ಬಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ತಾರಾದ್ರಿ	೩೦೩-೧೩	ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟ
ತಾರೆ	೧೨೫-೨೬	ನಕ್ಷತ್ರ
ತಾರ್ಗೊಳ	೪೧೨-೨೩	ತಾರಸ್ವರದಲ್ಲಿ
ತಾವರೆಯೋಸ	೩೪೦-೨೬	ಕಮಲದ ಪ್ರಿಯ, ಸೂರ್ಯ
ತಿಟ್ಟ	೧೯೬-೧೮	ಉಪಾಯ
ತಿಟ್ಟವಿಕ್ಕು	೧೧೭-೩೧	ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆ
ತಿತ್ತಿ	೧೨೭-೩೮	ಬೇಲ
ತುಡುಮು	೧೧೫-೨೦	ಟುಮುಕಿ, ಸಣ್ಣ ನಗಾರಿ
ತುಪ್ಪುಳು	೪೦೫-೪೦	ತುಪ್ಪುಟದಂತೆ ಕವ್ವಾದ
ತುರಿಹ	೩೩೬- ೫	ಆತುರ
ತುರುಗು	೫೬-೩೬	ತುಂಬು
ತೂಪಿರಿ	೧೮೮- ೬	ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಊದು, ಆಘ್ರಾಣಿಸು
ತೂಳವೇಳು	೨೧೧-೩೩	ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾ
ತೆಗಹು	೨೬೮-೨೮	ತೆರಪು, ಅವಕಾಶ
ತೆಟ್ಟ	೧೭೮-೧೮	ಚಪ್ಪಟೆಯಾದ ಪ್ರದೇಶ
ತೆತ್ತಿಸು	೫೯-೩೯	ನೇರಿಸು

ತೆನುಳ್	೩೧೫-೧೯	ಓಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಡದಟ್ಟು
ತೊಡಹಗಾರಿಕೆ	೧೮೪-೫೮	ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಜಾಣ್ಮೆ
ತೋಯ್ದಿ	೨೧೫-೫೪	ಸಮುದ್ರ (ತೋಯ-ನೀರು)
ತೋರ	೧೫೮-೩೮	ದೊಡ್ಡದಾದ
ತೋಳ್ವಲ	೩೫೯-೨೭	(ತೋಳ್ + ಬಲ) ಭುಜಬಲ
ತಂತ್ರಂಗ	೭೨-೨೦	ಉಪಾಯದ ಮಾರ್ಗ
ತಂಬಟೆ	೨೬೯-೩೧	ತಮಟೆ
ತೂಂತಿಡು	೨೦೫-೪೪	ತುಂತುರುಗಳನ್ನು ಎರಚು
ತೂಂಬು	೨೪೫-೧೬	ತೂಂಬು
ತೊಂಡರು	೨೪೮- ೯	ಚಾಡಿಕೊರರು
ತೊಂಡಲಿಪಿ	೨೮೨-೨೨	ಆಯೋಗ್ಯವಾದ ಬರವಣಿಗೆ
ತೊಂಡಿಲು	೨೯೦- ೬	ಕುಚ್ಚು

ದ

ದರ್ಪಕ	೩೬೪- ೯	ಮನ್ಮಥ
ದಳವೇರು	೧೪೧-೪೮	ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಬ್ಬು
ದಿಬ್ಬೆ	೪೭-೨೮	ದಿವ್ಯ, ಸತ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿಯುವುದೇ ಮೊದಲಾದ ಪವಾಡ
ದೀಕ್ಷಾ ಗಮ	೩೦೭-೧೦	ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸ್ತ್ರ
ದೀನ	೬೦-೪೫	ದ್ವೀಪ, ನಡುಗುಡ್ಡೆ
ದುಗ್ಗಿ	೨೦೫-೪೩	ಹಡಗು
ದುಗುಲ	೭೮-೫೫	ದುಕೂಲ (ತ್ಸ) ಬಟ್ಟೆ
ದುರ್ವಹ	೨೬೩-೨೪	ಕೆಟ್ಟ
ದೂರಿತ	೪೩೨- ೩	ದೂರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ದೂರಿಸು (ದೂನಿಸು)	೩೪೮-೧೩	ಚಿಂತಿಸು, ವ್ಯಥೆಪಡು

ದೂವಟ	೩೧೬-೨೪	ದುಪ್ಪಟ, ದುಪಟ
ದೇವಾಂಗ	೯-೫೨	ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ
ದೇಹಾರ	೨೯೨- ೧	ವಾಸಯೋಗ್ಯವಾದ ಪಟಗೃಹ (?)
ದಂಡಿಗೆ	೪೯-೫೧	ವೀಣೆ
ದಂದುಗ	೧೬೬-೨೪	ತೊಂದರೆ
ದಂದುಭಿ	೩೪೫-೨೦	ನಗಾರಿ
ದ್ಯುಮಣಿ	೨೫-೪೨	ಸೂರ್ಯ

ಧ

ಧಾರೆಕೋರೆ	೨೪೮-೧೯	ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ, ಧರಿಸಿರುವ ಕತ್ತಿ, ಮುಖದ ಮೀಸೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭಾವ ಭಂಗಿ
----------	--------	--

ನ

ನಚ್ಚು	೩೩೪-೪೩	ನಂಬು
ನಟ್ಟುವ	೧೧೬-೨೪	ನೃತ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವವನು
ನನೆಕೊನೆವೋಗು	೧೭೬- ೯	ಮೊಗ್ಗು, ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ ತುಂಬು, ರೋಮಾಂಚಗೊಳ್ಳು
ನಯಕಾರ	೧೨೨- ೭	ನೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದವನು
ನರುಗಬ್ಬ	೮-೪೫	ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಬ್ಬು
ನರುಗೋಲ	೩೭೩- ೧	ಮನ್ಮಥ
ನರುಗಂಪು	೪೦೫-೩೯	ಸುವಾಸನೆ
ನನ್ಯ ದೀಕ್ಷಾಂಗಿ	೩೮೫-೨೨	ಹೊಸದಾಗಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ ಹೆಂಗಸು
ನಾಡುಗ	೩೪೪-೫೧	ಸಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ
ನಾಳಿನವನು	೨೨೨-೩೭	ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ (?)
ನಿಕಾಯ	೪೦೯- ೫	} ಸಮೂಹ
ನಿಕುರುಂಬ	೩೯೨- ೩	

ನಿಗತಣೆ	೯೦-೯೨	ಅಟ್ಟಹಾಸ
ನಿಚಿತ	೨-೧೦	ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ನಿಚ್ಚ	೧೮೧-೨೮	ಪ್ರತಿದಿನ
ನಿಜದೋರು	೨೫೬- ೩	ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸು
ನಿಟ್ಟಾಯತ	೨೬೫- ೬	(ನಿಡು + ಆಯತ) ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರ ವಾದ
ನಿಟಲ	೩೧೩-೧೦	ಹಣೆ
ನಿಧಾನ	೨೩-೩೧	ನಿಧಿ
ನಿಯತ	೧೯೭-೨೬	ನಿಶ್ಚಿತವಾದ
ನಿರಾಕುಲ	೪೧೪- ೩	ವ್ಯಥೆಯಿಲ್ಲದ
ನಿರಾಮಯ	೩೮೯- ೬	ರೋಗವಿಲ್ಲದ
ನಿರುತ	೩೮೦-೨೬	ಯಾವಾಗಲೂ
ನಿರಂಗ	೫೯-೪೧	?
ನಿಸ್ಸೌಳ	೧೯೪-೧೦	ಭೇರಿ
ನಿಹಾರ	೩-೧೪	ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ
ನೀಟ	೪೮-೪೪	ನೇರವಾಗಿ
ನೀರಾಜನ	೨೫೨-೩೫	ಮಂಗಳಾರತಿ
ನೀರ	೨೦೮-೧೬	ಸುಂದರ
ನೀರೇಜಧೂಳಿ	೧೬೦-೪೩	ಕಮಲದ ಪರಾಗ
ನೀಲಾಂಬುಜ	೬-೩೪	ಕನ್ನೈದಿಲೆ
ನುಡಿವಕ್ಕಿ	೭೭-೪೮	ಗಿಳಿ
ನುಣ್ಣುರ	೨೫೫-೫೦	ಇಂಪಾದ ಧ್ವನಿ
ನೆಗಳು	೧೯೯-೧೦	ಮೊಸಳೆ
ನೆಮ್ಮು	೧೩೫-೧೪	ಒರಗು
ನೆರವಿ	೧೦- ೧	ಗುಂಪು
ನೇಜಯ	೧೯೮- ೩	ಬಾಕು, ಸಣ್ಣ ಕತ್ತಿ
ನೊಸಲಿಡು	೩೧೭-೩೨	ನಮಸ್ಕರಿಸು

ನೋಂಟ	೫೪-೧೦	ವ್ರತ
ನಂದನ	೩೦೬- ೪	ಮಗ
ನಂಗಲ್ಲು	೨೦೯-೨೧	ಲಂಗರು
ನೋಂತರು	೪೦೧-೧೩	ವ್ರತಮಾಡಿದರು
ನ್ಯಾಸ	೪೦೦-೧೦	ಉಪನ್ಯಾಸ

ಪ

ಪಗಠಣೆ	೯೦-೬೨	ಅಹಂಕಾರ
ಪಚ್ಚೆವಿಲ್ಲಣ್ಣ	೩೬೩-೩೦	ಮನ್ಮಥ
ಪಟಹ	೧೯೪-೧೦	ಭೇರಿ
ಪಟುಮತಿ	೩೧೩-೧೦	ಶಕ್ತನಾದ, ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ

ಬುದ್ಧಿ

ಪಟ್ಟಿ	೯೫- ೩	ರೇಷ್ಮೆ
ಪಡಗು	೧೯೯-೧೦	ಹಡಗು
ಪಡಲಿಗೆ	೫೬-೨೨	ಪಟಲಕ (ಸಂ)
ಪಡೆವಳ್ಳ	೨೪೪- ೮	ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತಿ
ಪಣ್ಣೆ ಪಣ್ಣೆ	೧೨೯-೫೨	ಸುಂದರವಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಂಡು
ಪದುಳ	೪-೧೯	ಸುಖ
ಪದೆದು	೬೯- ೨	ಪ್ರೀತಿಸಿ
ಪನ್ನಗ	೩೫೮-೨೪	ಹಾವು
ಪನ್ನಂಗಿ	೨೦೩-೩೨	ರಥದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಂತಿರುವ ಭಾಗ
ಪರಿಸ್ಪಂದ	೩೯೭-೩೫	ನಡುಗುವಿಕೆ
ಪರ್ವುಗೆ	೪೦೮-೫೫	ಹಬ್ಬುಗೆ
ಪರೆರು	೨೪೫-೧೭	ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದ
ಪಲುಂಬು	೪೦೭-೪೯	ಹಲುಬು, ಗೋಳಿಡು
ಪಲ್ಲವ	೧೭೯-೨೯	ಚಿಗುರು
ಪವನಾಭ್ಯಾಸ	೧೩೦-೫೬	ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ
ಪವಿ	೨೬೯-೩೩	ವಜ್ರಾಯುಧ

ಪಸರ	೩೫೪. ೩	ಅಂಗಡಿ
ಪಸೆ	೨೫೭- ೭	ಹಸೆ
ಪಳಮಂಜರಿ	೨೮೯- ೫	ಒಂದು ರಾಗ
ಪಳುಕು	೧೫-೩೧	ಸ್ವಟಿಕಾ
ಪಳಂಚು	೧೨೪-೧೮	ಮುಟ್ಟು
ಪಾಗುಡ	೨೭೪-೧೫	ಪ್ರಾಭೃತ (ತ್ವ) ಕಾಣಿಕೆ
ಪಾಟಿ	೮೧- ೬	ಸಮಾನ
ಪಾಟಿಸು	೩೫೭-೨೩	ವಿಸ್ತರಿಸು
ಪಾತ್ರಸತಿ	೧೩೩- ೪	ವೇಶ್ಯೆ, ನರ್ತಕಿ
ಪಾಯ್ದಳ	೧೯೩- ೩	ಮೇಲೆಬೀಳುವ ಸೈನ್ಯ
ಪಾರಣೆ	೧೭೪-೭೨	ಉಪವಾಸದ ಮರುದಿನ
ಪಾರಿವ	೩೨೩-೧೮	ಪಾರಿವಾಳ
ಪಾಲ	೨೬೪- ೫	ಸೇತುವೆ
ಪಾಸಟಿ	೧೭೨-೬೪	ಸಮಾನ
ಪಾಸರೆ	೨೪೫-೧೫	ಹಾಸುಬಂಡೆ
ಪಿಸುಣ	೨೦೩-೩೨	ಚಾಡಿಕೋರ
ಪೀನ	೨೩೧-೩೮	ದೊಡ್ಡ
ಪುರೆಯಿಡು	{ ೨೩೧-೩೯ ೩೯೩- ೯	ಮೊರೆಯಿಡು, ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳು
ಪುಡಿ	೫-೨೭	ಹುದುಗಿಕೊ
ಪುದುವಾಳ	೧೮೪-೫೬	ಜೊತೆಗೂಡಿ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡು
ಪೂದುರುಬಿ	೧೦೦-೩೫	ಹೂಮುಡಿದ ಹೆಣ್ಣು
ಪೂಸರಲ	೨೯೩-೧೧	ಮನ್ಮಥ
ಪೆಟಲು	೧೯೪- ೯	ವಿನೋದಕೇಳಿಯ ಬಂದೂಕದಂತೆ
ಪೆಂಡೆಯ	೪-೨೦	ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ಬಿರುದಿನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಬಾವುಲಿ

ಪೇತು	೨೦೨-೨೫	ಮನೋವಿಕಾರ (ಪ್ರೇತ)
ವೈಸರ	೨೪-೩೯	ಜಾರಿಕೆ
ಪೊಚ್ಚರಿಸು	೨೪೫-೧೫	ಒಡೆ, ತುಂಡಾಗು
ಪೊನ್ನಂದಣ	೨೦೦-೧೫	ಚಿನ್ನದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ
ಪೊರಪು	೧೧೩- ೬	ಹೊರಡುವಿಕೆ
ಪೊಳಲು	೧೮೯-೧೭	ಪಟ್ಟಣ
ಪಂಚವಿಂಶತಿ	೩೫೮-೨೭	ಇಪ್ಪತ್ತೈದು
ಪಿಂಜರಿತ	೩೦೪-೨೧	ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕೆಂಬಣ್ಣದಿಂದ ತುಂಬಿದ
ಪುಂಖಾನು ಪುಂಬ	೧೦೬-೧೨	ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದು
ಪುಂಡರೀಕ	೧೬-೩೯	ಹುಲಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಪೊಂದುಡುಗೆ	೨೮೭-೨೧	ಬಂಗಾರದ ಉಡುಗೆ
ಪ್ರಗುಣ	೩೯೪-೧೪	ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗುಣ
ಪ್ರಣತ	೧೨೯-೫೧	ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ
ಪ್ರಮದ	೩೦೧- ೪	ಹೆಚ್ಚುಸಂತೋಷ
ಪ್ರಸ್ತುತಾರ್ಚನೆ	೩೯೭-೩೨	ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪೂಜೆ
ಪ್ರಸ್ಥಾನ	೧೯೭-೨೯	ಪ್ರಯಾಣ
ಪ್ರಾಜ್ಞ	೨೯೭-೩೯	ಮಹತ್ತಾದ
ಪ್ರೇರಣೆಸು	೩೨೯-೧೭	ಪ್ರೇರಿಸು, ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳು
ಪ್ರಾಂಶು	೨೪೩- ೪	ಕಿರಣ

ಫ

ಫಣಿ	೪೩೦-೧೭	ಹಾವು
ಫಣಿಪ	೪೩೧-೧೮	ಹಾವುಗಳ ಒಡೆಯ, ಆದಿಶೇಷ
ಫುಲ್ಲ	೩೧೩- ೭	ಹೂವು

ಬ

ಬಜಾವಣೆ	೬-೩೩	ವಾದ್ಯವನ್ನು ಬಾರಿಸುವುದು
--------	------	-----------------------

ಬಟ್ಟವರೆ	೧೫೩- ೪	ದುಂಡಾದ ಚಂದ್ರ
ಬಟ್ಟೆ	೮೦- ೪	ದಾರಿ
ಬಡಬಡಿಸು	೨೫೨-೨೦	ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ ಹರಟು
ಬಡಿಗೆ	೨೬೭-೧೯	ಕೋಲು
ಬಣ್ಣ ಗಾರಿಕೆ	೧೩೬-೨೦	ಜಾಣತನ
ಬದೆಗ	೩೫೮-೨೫ ೯೬-೧೧	} ಕೀಳು ಮನುಷ್ಯ
ಬನ್ನ	೧೮೪-೫೬	
ಬಯಲು ಮಾಡು	೧೫೧-೪೧	ಕಷ್ಟ, ಭಂಗ
ಬಲಗೊಳ	೨೩-೩೩	ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತೋರಿಸು
ಬಲಿ	೧೮೪-೫೯	ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡು
ಬಲಿಪು	೯೯-೨೪	ಪೂಜೆ
ಬಲ್ಲಡಣೆ	೨೦೪-೪೦	ಬಲವಂತವಾಗಿ
ಬಲ್ಲಾರಿಕೆ	೧೭೬- ೮	ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪು
ಬಲ್ಲೆರವು	೨೩೩- ೫	ಶಕ್ತಿ
ಬಲ್ಲವಿಕೆ	೨೬೧-೧೧	ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶ
ಬಲ್ಲಿತು	೭೧-೧೪	ಜ್ಞಾನ
ಬಲ್ವಿಡಿ	೨೯೬-೨೪	ದೊಡ್ಡದು
ಬವರ	೩೫೫- ೮	ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿ
ಬವರಿ	೫೯-೩೬	ಯುದ್ಧ
ಬಸವಳಿ	೩೩೭- ೮	ಭ್ರಮರ (ತ್ವ) ದುಂಬಿ
ಬಳ್ಳ	೭-೩೬	ಶಕ್ತಿಗುಂದು
ಬಾಕುಳಿ	೯೨-೭೭	ಆಳತೆಯ ಸಾಧನೆ
ಬಾದಣ	೧೧೦-೩೭	ಅತಿ ಆಸೆ
ಬಾಯಳಿ	೪೦೭-೫೨	ಗವಾಕ್ಷಿ
ಬಾಯ್ವೆರೆ	೧೦೫-೧೦	ಶಕ್ತಿಗುಂದು
ಬಾಲಾರ್ಥ	೧೭೫- ೫	ತುಟೆ
		ಬಾಲಸೂರ್ಯ

ಬಿಣ್ಣೆತು	೩೧೯-೪೩	ದೊಡ್ಡದು
ಬಿತ್ತಗ	೧೩೪-೩೦	ಜಾಣ
ಬಿನ್ನಣಿಸು	೯೬- ೯	ಜಾಣತನದಿಂದ ವರ್ತಿಸು
ಬಿರುಬು	೨೩೩- ೫	ಆವೇಶ
ಬಿರ್ವಾಗಿ	೪೦೮-೫೫	ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ಬುದ್ಧ	೩೮೮- ೫	ಜ್ಞಾನಿ
ಬೆಕ್ಕಸ	೬೭-೨೭	ಆಶ್ಚರ್ಯ
ಬೆಟ್ಟಂತೆ	೮೮-೪೮	ಬೆಸುಗೆ ಹಾಕಿದಂತೆ
ಬೆಟ್ಟನಾಡದೆ	೩೪೧-೩೩	ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡದೆ
ಬೆರೆತುಕೊಳೆ	೨೨೬- ೭	ಗರ್ವಿಸು
ಬೆಲೆನೆಣ್ಣು	೧೯೦-೪೫	ನೇಶ್ಯ
ಬೆಸೆದವರು	೨೦೩-೩೪	ಕೆಲಸಗಾರರು, ಸೇವಕರು
ಬೆಸಗೊಳ	೬೬-೧೯	ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು
ಬೆಸನ	೨೬೯-೩೦	ಕಾರ್ಯ
ಬೆಸಲಾದಳು	೨೨೨-೪೧	ಹೆತ್ತಳು
ಬೆಳ್ಳಾಗು	೩೮೪-೧೬ ೯೦-೬೪	} ಬೆಪ್ಪಾಗು
ಬಳ್ಳೆಟ್ಟೆ	೩೦೮-೧೨	ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟ
ಬೆಳ್ಳೆಲೆ	೧೦೨-೪೫	ಬಿಳಿದಾದ ಎಲೆ
ಬೇಳುವೆ	೯೦-೬೪	ಮಂಕುಗೊಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿ
ಬೋಳೈಸು	೪೧೩-೨೬	ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡು, ಮುದ್ದಿಸು
ಬಂಟಮಾನಸ	೨೯೩- ೯	ದೂತ
ಬಂಬಳಿ	೪೦೭-೪೯	ಆಯಾಸ
ಬಾಂಬಟ್ಟಿ	೨೪೬-೨೧	ಆಕಾಶಮಾರ್ಗ
ಬಿಂಗ	೫೯-೪೧	ಬಂಗಾರ
ಬೆಂಚೆ	೩೬೮-೨೪	ಸಣ್ಣ ಸರೋವರ

ಭ

ಭಟ	೨೨೧-೩೧	ಹೊಗಳುಭಟ್ಟ
ಭದ್ರ	೧೯೦-೧೯	ಮಂಗಳ
ಭರತ	೭-೩೮	ಅಲೆಯ ಶಬ್ದ
ಭರ್ತ್ಯ	೧೧೯-೪೭	ಸ್ವಾಮಿ
ಭವನಕೃತ್ಯ	೮೭-೪೫	ಮನೆಕೆಲಸ
ಭವಮಾಲೆ	೪೦೩-೨೩	ಜನ್ಮಾಂತರಗಳು
ಭವ್ಯಗಣ	೪೧೨-೨೦	ಶ್ರೇಷ್ಠರ ಸಮೂಹ
ಭಾನು	೪-೧೯	ಸೂರ್ಯ
ಭಿತ್ತಿ	೩೨೨-೧೫	ಗೋಡೆ
ಭಿನ್ನ ಕುಂತಳ	೧೦೦-೩೪	ಬೈತಲೆ
ಭುಕ್ತಿ	೭೫-೩೭	ಊಟ
ಭೂಚಕ್ರ	೩೨೪-೨೮	ಜಗತ್ತು, ಭೂಮಿ
ಭೂಧನ	೧೪೨-೫೭	ರಾಜ
ಭೂಭಾಗೇಂದ್ರ	೧೩೫-೧೬	ಭೂದೇವೇಂದ್ರ, ರಾಜ
ಭೂರಿ	೧೭೯-೨೮	ದೊಡ್ಡ
ಭೂವರಾವಳಿ	೨೪೮- ೭	ರಾಜ ಸಮೂಹ
ಭಂಗುರ	೩೬೪- ೮	ಕ್ಷಣಿಕವಾದ
ಭಂಜಿತ	೩೦೪-೨೧	ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಭಂಡು	೮೯-೫೯	ಗೇಲಿ
ಭೃಂಗ	೩೪೮-೧೪	ದುಂಬಿ

ಮ

ಮಕರಾಂಕ	೧೨೨- ೯	ಮೊಸಳೆಯ ಗುರುತುಳ್ಳವನು, ಮನ್ಮಥ
ಮಕುಟವರ್ಧನ	೪೨೦- ೨	ರಾಜ
ಮಜ್ಜನ	೧೫೩- ೧	ಸನ್ನ
ಮಡ	೧೧೭-೩೦	ಹಿಮ್ಮಡಿ

ಮಡಿ	೨೦೯-೨೦	ಬಗ್ಗಿಸು
ಮತಂಗರಿಪು	೩೦೪-೨೦	ಆನೆಯ ಶತ್ರು—ಸಿಂಹ
ಮದಾಳಿ	೩೬೯-೩೮	ಮದಿಸಿದ ದುಂಬಿಗಳು
ಮತ್ತೇಭ	೪೨೫-೨೭	ಮದಿಸಿದ ಆನೆ
ಮದಧಾರೆ	೨೮೧-೧೭	ಆನೆಯು ಮದಿಸಿದಾಗ ಪ್ರವಹಿಸುವ

ರಸ

ಮದವಕ್ಕಳು	೨೯೭-೩೫	ಮದುವೆಯಾಗುವ ಮಕ್ಕಳು
ಮದಿಲು	೪೨೬-೩೨	ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆ
ಮಧುಮಾಸ	೨೮೨-೨೩	ವಸಂತಮಾಸ
ಮಧುವ್ರತ	೧೦- ೩	ದುಂಬಿ
ಮಯೂಖ	೧೨೩-೧೨	ಕಿರಣ
ಮಲಯಜ	೮೧- ೮	ಶ್ರೀಗಂಧ
ಮಲಹರಿ	೧೫೪- ೯	ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಗ
ಮಲ್ಲಿಕಾ	೪೬-೩೫	ಮಲ್ಲಿಗೆ
ಮಲ್ಲಿಗೆಗೋಲ	೩೨೮- ೮	ಮನ್ಮಥ
ಮಸ್ತಕ	೧೪೦-೪೫	ತಲೆ
ಮಾಗಾಯಿ	೨೧೭- ೮	ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಆಕಾರದ ಒಡವೆ
ಮಾಡ	೨೦೫-೪೫	ಉಪ್ಪರಿಗೆ
ಮಾತುಗುಟ್ಟು	೩೪೦-೨೪	ಹರಟೆ ಹೊಡಿ
ಮಾತುಳ	೨೪೮-೧೧	ಸೋಸರವಾನ, ತಾಯಿಯ

ಸೋದರ

ಮಾರಾಂಕದಲ್ಲಣ	೨೫೮-೧೭	ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುವವನು
ಮಾರ್ಕೊಂಡು	೧೬-೩೭	ಇದಿರಾಗಿ
ಮಾರ್ತಾಂಡ	೧೭೫- ೫	ಸೂರ್ಯ
ಮಾಸಾಳು	೨೨೭-೧೬	ತಿಂಗಳು ಸಂಬಳದ ಸೇವಕ
ಮಿಸುನಿ	೩೪೧-೩೪	ಬಂಗಾರ
ಮಾಟಾಗಿ	೨೪೦-೨೪	ಅತಿಶಯವಾಗಿ

ವಿಾನಾಂಕ	೩೨೦- ೫	ಮನ್ಮಥ
ಮುಕ್ಕಡೆಯೊಡೆಯ	೨೨೦- ೨	ಮೂರು ಕೊಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವನು, ತೀರ್ಥಂಕರ
ಮುಕ್ಕಾಂಶು	೩೦೪-೧೯	ಮುತ್ತಿನ ಕಾಂತಿ
ಮುಗುಳಂಬ	೩೧೨- ೩	ಮನ್ಮಥ
ಮುದ್ರಿಕೆ	೨೯೦- ೯	ಉಂಗುರ
ಮೂಗವಡು	೩೩೫-೫೦	ಮೂಕನಾಗು
ಮೂಡೆ	೨೧೬- ೩	ಒರಗು ದಿಂಬು
ಮೃದಲ	೩೫೫- ೭	ಮೃದುವಾದ
ನೊರಹು	೫೯-೩೫	ಕಾಂತಿ
ನೇಲಗ್ಗಿ	೩೧೪-೧೬	ಮೇಲೆ ನುಗ್ಗು
ನೈಗೊಡು	೨೩-೩೧	ನಮಸ್ಕರಿಸು
ನೊಗ್ಗಿ ಗೋಲ	೩೨೨-೧೬	ಮನ್ಮಥ
ನೊನೆದೋರು	೨೫೯- ೨	ಯುದ್ಧ ಮಾಡು
ನೋಡಿ	೨- ೯	ಜಾಣತನ
ನೋಹರ	೨೨೦-೨೪	ಸ್ಥೈರ್ಯ
ನೌಕ್ತಿ	೩೩೦-೩೩	ಮುತ್ತು
ನುಂಗಲಯಾನ	೨೪೮-೨೮	ಶುಭಪ್ರಯಾಣ, ಮಂಗಳ ವಾಹನ
ನುಂಗಲಾಸನ	೩೯೫-೨೦	ಸಿಂಹಾಸನ
ನುಂಚಿದಿ	೧- ೪	ಒಳ್ಳೆಯದು
ನುಂಡಿತ	೪೧- ೫	ಅಲಂಕರಿಸಿದ
ನುಂದಳಿರು	೧೫೮-೩೧	ಮಾವಿನ ಚಿಗುರು
ನುಂಟೆ	೩೪೯-೨೩	ಆಯುಧ ವಿಶೇಷ
ನುಂಬುಳು	೪೭-೩೨	ಮಿಣುಕು ಹುಳು
ನುಂಡಾಡು	೧೦೮-೨೫	ಮುದ್ದಾಡು
ನುಂಡಾಸು	೧೨೨- ೮	ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತುವ ರುಮಾಲು
ನುಂಬಗಲು	೨೯೨- ೫	ಬೆಳಗ್ಗೆ
ನುಂಬಟ್ಟೆ	೩೩೦-೨೨	ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

ರ

ರುಯ್ಯ	೧- ೪	ಮನೋಹರ
ರವ	೧೨೨- ೭	ಶಬ್ದ
ರಾಗ	೨೭-೫೯	ಪ್ರೀತಿ
ರಾಜಮಾರ್ತಾಂಡ	೨೩೩- ೧	ರಾಜರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಸಮಾನ
ರಾಜಿ	೨೪೬-೨೩	ಶ್ರೇಣಿ
ರಾಯಸ	೪೦೯- ೫	ಓಲೆ
ರಾಯಸದಂಬು	೨೧೫-೫೪	ಓಲೆಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಬಾಣ

ರುಜೆ	೨೪೧-೩೨	ರೋಗ
ರೂಹಿಸು	೬೦-೪೨	ರೂಢಿಸು
ರಿಂಚೆಯ	೧೫೫-೨೦	ವಾದ್ಯ ವಿಶೇಷ

ಲ

ಲಗ್ಗೆ	೧೯೪- ೯	ಮುತ್ತಿಗೆ
ಲಹರಿ	೨೬೩-೨೩	ಪ್ರವಾಹ
ಲಾಗು	೧೩೫-೧೬	ಚಮತ್ಕಾರ
ಲಾಲಿತ	೯೫- ೧	ಆಟವಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಲಾಸಿಕೆ	೧೩೪-೧೦	ಕುಣಿತ
ಲುಳಿ	೪೦೫-೩೬	ಆಭರಣ ವಿಶೇಷ, ಕಾಲುರುಳಿ
ಲೋಗರು	೨೯೧- ೧	ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರು
ಲೌಡಿ	೧೮೫-೬೩	ಲಗುಡಾ, ಆಯುಧವಿಶೇಷ

ವ

ವಕ್ರಿ	೨೩೦-೩೪	ಅಡ್ಡದಾರಿ ಹಿಡಿಯುವವ
ವಜ್ರ	೪೩೩-೧೧	ಇಂದ್ರ
ವರ್ಣಕ	೨- ೬	ಷಡ್ವದಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಧೇಶೀ ಕಾವ್ಯಗಳು

ವನಜಗಂಧಿನಿ	೨೫೩-೩೯	ಕಮಲದಂತೆ ಸುವಾಸನಾಯುಕ್ತಳು
ವನಧಿ	೧೭೬- ೯	ಸಮುದ್ರ
ವರೇಣ್ಯ	೪೨೦-೧೪	ಶ್ರೇಷ್ಠ
ವಲಯ	೪೨೪-೧೮	ಭಾಗ
ವಸುಮತಿ	೨೬೫-೧೧	ಭೂಮಿ
ವಸ್ತುಕ	೨- ೬	ಚಂಪೂ, ಕಾವ್ಯ
ವಾಗ್ಜಾಲ	೬೫-೧೨	ಮಾತುಗಳ ಸಮೂಹ
ವಾಜಿ	೨೦೯-೧೯	ಕುದುರೆ
ವಾಗ್ಮಧುರ	೨೧೯-೨೨	ಮಾತಿನ ಸವಿ
ವಾರಣ ಗಮನ	೨೫೬- ೫	ಆನೆಯ ನಡಿಗೆ
ವಾರಣ ವೈರಿ	೧೭೭-೧೭	ಆನೆಯ ವೈರಿ, ಸಿಂಹ
ವಾರಿಜ	೧೭೦-೪೯	ಕಮಲ
ವಾರ್ಧಿತಟ	೨೧೪-೫೦	ಸಮುದ್ರದ ದಡ
ವಾಹಿನಿ	೨೭೫-೨೦	ಸೈನ್ಯ
ವಿಕಳ	೨- ೬	ಮತಿಗೆಟ್ಟ
ವಿಕ್ರಾಂತಲಗ್ನ	೧೮೬-೬೬	ಸಿಂಹಲಗ್ನ
ವಿಗುರ್ವಣಿ	೨೯೫-೧೦	ಗೆಲ್ಲಲು ಅಸಾಧ್ಯ
ವಿಜಿತ	೩೮೦-೨೮	ಗೆದ್ದ
ವಿಡಾಯ	೧೮- ೧	ಶೌರ್ಯ
ವಿತ್ತ	೨೨೯-೨೭	ಹಣ
ವಿಧಿ	೧೯೫-೧೬	ಶಿಲ್ಪಿ
ವಿನ್ಯಾಸ	೨೮೯- ೪	ಹೊಂದಿಕೆ
ವಿಪ್ರ	೨೯೨- ೨	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ವಿಭಾಡ	೧೮೭- ೨	ಭಂಗಿಸುವವನು
ವಿಭ್ರಾಜಿತ	೧೨೭-೩೬	ಹೊಳೆವ
ವಿಭು	೩-೧೬	ಸ್ವಾಮಿ
ವಿಷ	೨೬೭-೨೦	ನೀರು

ವಿಷ್ಣು ರಾಧ್ಯೆ	೩೦೪-೨೦	ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವವನು
ವಿಸರ	೨೭೭-೫೯	ಸಮೂಹ
ವಿಹಗ (ವಿಹಂಗ)	೬೦-೪೮	ಪಕ್ಷಿ
ವೀಟಿಕಾ	೮೧- ೮	ವೀಳೆಯ
ವೀತರಾಗ	೧೧- ೬	ಆಶೆ ನೀಗಿದವನು
ವೃತ್ತನುಮತ	೧೮೮-೧೧	ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ
ವೃಷ್ಟಿ	೧೬೪-೧೨	ಮಳೆ
ವಗ್ಗಿಳಿಸು	೯೪-೮೪	ಹೆಚ್ಚಾಗು
ವಟ್ಟಿತಟ್ಟಿ	೯೩-೭೮	ಹೆಚ್ಚು, ಕಡಿಮೆ
ವೇತ್ರಧಾರಿಣಿ	೭೬-೪೭	ಬಿತ್ತ ಹಿಡಿದವಳು
ವೇಧಿಸು	೯೩-೮೨	ಹೇಳು
ವೇದ್ಯ	೯-೪೮	ಗೊತ್ತಾದ
ವೈಶಿಕ	೧೪೮-೨೨	ವೇಶ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ವೈಹಾಳ	೨೪೪- ೭	ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ
ವೈಲೀಕ	೨೫೮- ೪	ಸುಳ್ಳು, ನಾಡಬಾರದುದು
ವ್ಯಾಕುಲ	೩೭೦-೪೫	ವ್ಯಥೆ
ವ್ಯೋಮ	೨೪-೩೯	ಆಕಾಶ
ವೃಂದ	೨೪೧-೩೨	ಸಮೂಹ
ವ್ರಜ	೨೪೬-೨೦	ಸಮೂಹ
ವ್ರತಿಕೆ	೧೬೫-೨೧	ಜೈನ ಆಣುವ್ರತ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ

ಹೆಣ್ಣು

ಶ

ಶರಧಿ (ಶರನಿಧಿ)	೨೦೬- ೩	ಸಮುದ್ರ
ಶಲಾಕೆ	೪೩೭- ೨	ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಶಶಿಕಾಂತ	೨೦೮- ೭	ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆ
ಶಾಲಿ	೫-೨೮	ಬಟ್ಟೆ
ಶಿಖರಿ	೩೯೪-೧೩	ಶಿಖರವುಳ್ಳದ್ದು, ಪರ್ವತ

ಶೀತಾಂಶು	೩೯೦-೧೭	ತಂಪು ಕಿರಣಗಳುಳ್ಳವನು, ಚಂದ್ರ
ಶುಕಾವಳಿ	೧೪೭-೧೨	ಗಿಳಿಗಳ ಸಮೂಹ
ಶೇಷಾನ್ನ	೩೨-೧೫	ಊಟಮಾಡಿ ಉಳಿದ ಅನ್ನ
ಶೈಲ	೨೪೪- ೭	ಬೆಟ್ಟ

ಷ

ಷೋಡಶ	೨೯೨- ೭	ಹದಿನಾರು
------	--------	---------

ಸ

ಸಘಟಿಕೆ	೪೮-೪೪	ಧೈರ್ಯ, ಹಠಮಾರಿತನ
ಸಜ್ಜನಾರ್ಚಿತೆ	೩೮೪-೧೩	ಸಜ್ಜನರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವಳು
ಸಟಿ	೯೮-೫೧	ಸುಳ್ಳು
ಸಡ್ಡಕ	೩೪೮-೧೭	ಹೆಂಡತಿಯ ಸೋದರಿಯ ಗಂಡ
ಸತ್ತಿಗೆ	೩೨೧-೧೧	ಭತ್ತಕಾ (ಸಂ), ಕೊಡೆ
ಸದನ	೨೪-೪೦	ಮನೆ
ಸದ್ಮ	೧೫೦-೩೧	ಮನೆ
ಸನಿಹ	೪೩-೧೫	ಹತ್ತಿರ
ಸಬಳ	೧೮೫-೬೨	ಕತ್ತಿ
ಸಬ್ಬವ	೧೧೭-೩೫	ಹಾಸ್ಯ, ಹುಡುಗಾಟ
ಸಭಾಮಸ	೩೪೦-೨೭	ಸಭಾಗೃಹ
ಸಯ್ಯಮ	೩೮೦-೨೪	ಮನೋನಿಗ್ರಹ
ಸಯ್ಯರಿದು	೧೯೮- ೫	ಉಚಿತವರಿತು
ಸರಲ	೬೦-೬೩	ಬಾಣ
ಸರಿಗೆ	೧೨೩-೧೫	ಜರತಾರಿ
ಸಲ್ಲಲಿತ	೨೨೭-೧೨	ಮನೋಹರ
ಸಲ್ಲಹ	೧೮೫-೬೩	ಆಯುಧ ವಿಶೇಷ, ಶಲ್ಯ (ತ್ವ)
ಸಸಿನೆ	೩೪೯-೨೨	ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಸಾಸಿನೆ	೨೪೯-೨೨	ಸಾಕು

ಸಾಕೇತಪುರ	೧೯೮- ೧	ಅಯೋಧ್ಯೆ
ಸಾಟಿ	೬೦-೪೨	ಸಮಾನ
ಸಾಮಜ	೧೯೪-೧೧	ಆನೆ
ಸಾಲಭಂಜಿಕೆ	೪೧- ೪	ಪ್ರತಿಮೆ
ಸಿಬ್ಬದಿಗೊಳು	೩೨-೧೪	ಕಳವಳಗೊಳ್ಳು
ಸಿಹಿನಿಲ್ಲ	೩೩೮-೧೫	ಮನ್ಮಥ
ಸುಗಿ	೩೧೪-೧೭	ಎಳೆ
ಸುಗತ ನಿವಾಸ	೫೪-೧೦	ಜಿನ ದೇವಾಲಯ
ಸುತ್ತಾಮ	೧೬೩-೧೦	ಇಂದ್ರ
ಸುಧಾಂಗ	೩೪-೨೮	ಸುಣ್ಣ ಬಳಿದಿರುವುದು
ಸುಪ್ರಭೆ	೪೨೮- ೪	ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಂತಿ
ಸುಮ್ಮಾನ	೮೯-೫೮	ಸಂತೋಷ
ಸುರಗುರು	೧೨೨-೧೧	ಬೃಹಸ್ಪತಿ
ಸುರಭಿ, ಸುರಪಶು	೬-೩೩	ಕಾಮಧೇನು
ಸುರನೇತ್ರಧಾರರು	೩೦೩-೧೫	ದೇವಲೋಕದ ಹೊಗಳುಭಟ್ಟರು
ಸುರಸೋಪತಿ	೫೨೦-೧೨	ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉಪಚಾರ
ಸುವರ್ಣಾದಿ	೨೮೧-೧೬	ಮೇರು ಪರ್ವತ
ಸೂನು	೧೮೮- ೭	ಮಗ
ಸೂಳೆಸು	೨೦೫-೧೮	ಶಬ್ದ ಮಾಡು
ಸೆಜ್ಜೆವನೆ	೧೪೫- ೧	ಮಲಗುವ ಮನೆ
ಸೆಡೆ	೨೧೧-೩೧	ಹೆದರು
ಸೆಳೆವೆ	೧೨೨- ೮	ಕೋಲು (?)
ಸೇತುಗಟ್ಟಾಗಿ	೨೭೮- ೩	ಜೋಡಿಸು
ಸೈವೆರಗಾಗಿ	೧೯೧-೨೭	ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು
ಸೊನ್ನಾಹ	೨೧೨-೩೧	ಹೊಳವು
ಸೋಟಿಗೆ	೩೫-೩೩	ಸೌಟು
ಸೊಪ್ಪ ಸೊಪ್ಪನೆ	೧೨೬-೩೪	ತಡೆದು ತಡೆದು

ಸೊಮ್ಮ	೧೮-೧೦	ಐಶ್ವರ್ಯ (ವಿವೇಕ ಜ್ಞಾನ)
ಸೂರಟ	೩೮೨- ೧	ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ
ಸೋಹೆ	೩೮೮- ೩	ಜಾಡು, ಕ್ರಮ
ಸುರಭಾನಿಲ	೩೨೨-೧೨	ಸುವಾಸನೆಯಗಾಳಿ
ಸಂಕ್ರಮ	೬೬-೧೮	ಸಮೂಹ
ಸಂಕ್ರಮಿಸು	೫೪- ೭	ಸೇರು
ಸಂಗ್ರಾಮ	೨೭೨- ೩	ಯುದ್ಧ
ಸಂಚಯಸಭೆ	೨೩೭-೧೧	ಒಟ್ಟು ಸೇರಿದ ಸಭೆ
ಸಂತಾನ ವಾಕ್ಯ	೩೭೨-೫೫	ಆಶೀರ್ವಚನ
ಸಾಂಬ್ರಣಿ	೨೦೯-೧೮	ಶ್ರೀಷ್ಠ ಕುದುರೆ, ಸುವಾಸನಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿ

ಸಿಂಗಳ	೮೫-೩೩	ಸಿಂಹಳ
ಸಿಂಗಾಡಿ	೨೬೯-೩೫	ಬಿಲ್ಲು
ಸಿಂಧೂರ	೨೯೬-೨೭	ಆನೆ, ಕೆಂಪುಬಣ್ಣ
ಸ್ಮರಪುರ	೩೨೭- ೪	ಕೈಲಾಸ
ಸ್ಯಂದನ	೨೦೦-೧೫	ರಥ
ಸ್ವರ್ಗಸರಣಿ	೩೨-೧೫	ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಮಾನ
ಸ್ಪೃಹೆ	೪೧೮- ೫	ಆಸೆ
ಸ್ತೋಮ	೨೨೪-೪೮	ಗುಂಪು

ಹ

ಹಗರಣ	೧೦೩-೫೨	ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ರಗಳೆ
ಹದನು	೩೩೫-೫೦	ವಿಚಾರ
ಹಮ್ಮೈಸು	೩೮೬-೨೬	ಮೈಮರೆ
ಹರಣ	೧೪೮-೨೩	ಪ್ರಾಣ
ಹರಿಗೆ	೩೧೫-೧೮	ಫಲಕಾ (ತ್ಸ), ಹಲಗೆ
ಹರುವ	೨೦೨-೨೬	ದಾರಿ, ರೀತಿ

ಹರೆದುಪ್ಪ	೧೫೯-೩೭	ಹೆತ್ತ ತುಪ್ಪ
ಹವಣಿಸು	೧೭೯-೧೧	ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸು
ಹಳಹಳಚು	೧೧೩- ೭	ಫಳ, ಫಳ ಹೊಳೆ
ಹಾರು	೨೦-೧೭	ನಿರೀಕ್ಷಿಸು, ನೋಡು
ಹಾರುವ	೬-೩೩	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಹಾವುಗೆ	೪-೨೦	ಪಾದುಕ (ತ್ಸ)
ಹಿಕ್ಕು	೨೬-೪೫	ಬೆದಕು, ಹುಡುಕು
ಹೂಣಿದ	೬೯- ೪	ಹೊತ್ತ
ಹೂಣಿಸು	೨೨೭-೧೭	ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿಸು
ಹೆಗ್ಗಾರ	೩೨೨-೧೭	ಭರದವ್ವಜಪಕ್ಷಿ
ಹೆದ್ದೊರೆ	೨೯೮-೨೮	ನದಿ
ಹೆಮ್ಮಗ	೩೬೫-೧೮	ಹಿರಿಯಮಗ
ಹೆರೆ	೧೬೩- ೩	ವೆರೆ, ಚಂದ್ರ
ಹೇಮ	೩-೧೩	ಚೆನ್ನ
ಹೊಗರು	೪೦೪-೩೪	ಕಾಂತಿ
ಹೊತ್ತಗೆ	೩೬-೨೧	ಪುಸ್ತಕ
ಹೊನ್ನೊರೆ	೪-೨೧	ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕತ್ತಿಯ ಚೀಲ

